KAFKA

James Joyce

ULYSSES

KAFKA

James Joyce

ULYSSES

Çeviren: **Fuat Sevimay**

Ulysses
Orijinal Adı: *Ulysses*
James Joyce
Çeviri: Fuat Sevimay

(Çeviriye esas alınan edisyon: The Bodley Head, 2008, Edited by Hans Walter Gabler with Wolfhard Steppe and Claus Melchior)

Yayın Yönetmeni: Enis Köksaldı
Kapak Tasarım: Umut Durmuşoğlu
Kapak Uygulama: Berna Özbek Keleş
Sayfa Tasarım: Gamze Kulak

1. Baskı: Eylül 2019
ISBN: 978-605-482-091-7

Türkçe Yayın Hakkı:
© Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.
KAFKA, Epsilon Yayınevi Tic. ve San. A.Ş.'nin tescilli alt markasıdır.

Baskı ve Cilt:
Dörtel Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Zafer Mah., 147. Sok., No: 9-13/A
Esenyurt/İstanbul
Tel: (212) 565 11 66
Sertifika No: 40970

Yayımlayan:
Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Osmanlı Sok., No: 18/4-5 Taksim/İstanbul
Tel: (212) 252 38 21 Faks: (212) 252 63 98
İnternet Adresi: www.kafkakitap.com
E-posta: kafka@kafkakitap.com
Sertifika No: 34590

ULYSSES

JAMES **JOYCE**

İngilizceden çeviren

Fuat Sevimay

KAFKA®

James JOYCE

2 Şubat 1882'de Dublin'de doğdu. Cizvit mekteplerinde okumasına rağmen baskıcı Katolik ritüelleriyle ve o dönem Britanya'dan bağımsızlığını elde etmeye çalışan ülkesine rağmen milliyetçi fikirlerle yıldızı hiç barışmadı. 1904 yılında bir daha dönmemek üzere İrlanda'yı terk etti ve edebiyata adadığı hayatının büyük kısmını Trieste, Paris ve Zürih'te geçirdikten sonra 13 Ocak 1941'de yaşamını yitirdi.

Klasik anlatının kalıplarını kırdığı *Dublinliler* öykü kitabının ardından yarı otobiyografik romanı *Sanatçının Gençlik Portresi* ile dikkat çekti. Bilindik tüm anlatım şekillerinin ötesine geçen, birçok üslubu harmanlandığı ve kahraman kültünü yıkarak sıradan insanın tek bir gününü yücelten *Ulysses* ile edebiyatın zirvesine çıktı. Daha sonra edebiyatın ve dilin de sınırlarını zorlayarak, dünyanın anlaşılması en güç ama bir o kadar da keyifli metnini, *Finnegan Uyanması*'nı kaleme aldı ve böylece edebiyatı bilinçaltının derinliklerine taşıdı. *Sürgünler* (tiyatro metni), *Oda Müziği* (şiir), *Eleştiri ve Deneme Yazıları* diğer eserleridir. Yazdıklarıyla hem edebiyat hem de diğer sanat dallarında birçok sanatçıyı etkiledi ve etkilemeye devam ediyor.

Fuat SEVİMAY

1972'de doğdu. Erenköy ve Üsküdar'da yaşadı. Kadıköy Anadolu Lisesi'nde okuldan kaçmayı ve hayatta da bazen kaçmak gerektiğini, Marmara Üniversitesi İngilizce İşletme'de dostluğu, arkadaşlığı ve paranın "beş para etmez" olduğunu öğrendi. Yazarlık ve çevirmenlik yapıp iyi bir insan olmaya çalışıyor. Günbatımını ve acemaşiran makamını seviyor.

James Joyce çevirileri: *Finnegan Uyanması* (Sel Yayıncılık, 2016; İKSV yılın çevirisi ödülü, 2017; *Dünya* gazetesi yılın çevirisi, 2017), *Sanatçının Gençlik Portresi* (İthaki Yayınları, 2019), *Eleştiri ve Deneme Yazıları* (2013), *Dublinliler* (Chiviyazıları Yayınevi, 2018), *Sürgünler* (Sel Yayıncılık, 2019).

Kaleme aldığı eserlerden bazıları: *Anarşik* (Hep Kitap, 2017), *Aynalı* (Chiviyazıları Yayınevi, 2018), *Kapalıçarşı* (Hep Kitap, 2018; Ahmet Hamdi Tanpınar roman ödülü, 2015), *Çeviri'Bilirsin* (Hep Kitap, 2018), *Ara Nağme* (Hep Kitap, 2019; Orhan Kemal öykü ödülü 2014).

I

Semiz, haşmetli Buck Mulligan, üzerinde ayna ile haçvari konuşlanmış usturanın bulunduğu tıraş tası elinde, sahanlığın başında belirdi. Sırtındaki uçkuru çözük sarı robdöşambr, sabah esintisiyle birlikte ardında usulca salınıyordu. Tası havaya kaldırıp ayindeymişçesine ses verdi:

— *Introibo ad altare Dei.*[1]

Durup loş merdiven sarmalından aşağıya bakarak kaba saba bağırdı:

— Yukarı gel, kıtır Kinch. Gelsene yukarı, seni ödlek cizvit.

Ağırbaşlı bir edayla ilerleyip eskiden top yatağı olan çıkıntıya yerleşti. Yüzünü dışarıdan yana çevirip kuleyi, etraftaki çayırlığı ve sabahı karşılayan dağları üç kez, usulünce takdis etti. Sonra gözü Stephen Dedalus'a ilişince, ona doğru eğilip hançeresinde gurultularla ve başını sallayarak havada alelacele istavrozlar çıkardı. Uyku sersemi Stephen Dedalus, gördüğü manzaradan mutsuz, kollarını tırabzanın üstüne yasladı ve sallanıp guruldayarak kendisini kutsayan o uzunlamasına aygırvari surata ve tıraşsız, kuru meşe misali yoluk saçlara buz gibi bir bakış fırlattı.

Buck Mulligan aynanın altından bir anlığına dikiz atıp ardından tıraş tasını ustalıkla kapatıverdi.

— Geri marş kışlalara, dedi buyurgan bir edayla.

Bir vaizin tınısıyla da ekledi:

— İşte bu, aziz mümin kardeşim, hakiki Efkaristiya'dır: beden ile ruhu, yara ile kanı. Hafif bir müzik alayım lütfen. Gözlerinizi kapatın beyler. Bir anlığına. Şu akyuvarlarla başımız azıcık dertte. Sessizlik, herkes sussun.

Yanlara doğru dikkatle baktı ve uzun, keskin bir ıslık çaldıktan sonra, bembeyaz dişleri altın rengi parıltılar saçarken pürdikkat kulak kesildi. Hristotomos.[2] Sükûnetin içinden cevaben keskin ve tiz iki düdük sesi geldi.

— Sağ olasın moruk, diye bağırdı capcanlı. Bu işimizi görür. Cereyanı kesiver, olmaz mı?

Top yatağından bir çırpıda çıktı ve robdöşambrının uçuşan eteğini toparlarken, karşısında onu izleyen yüze ağır uslu baktı. Gölge düşmüş semiz yüzü ve asık toparlak gıdısıyla ortaçağdan kalma, sanatın koruyucu azizi bir piskoposu andırıyordu. Dudaklarında keyifli bir gülümseme beliriverdi.

---

[1] (Lat.) Tanrı'nın sunağına gidiyorum.

[2] (Yun.) Altın ağızlı. Hem Yunanlı bir hatibin (İS 50-117) ve hem de Konstantinapol patriğinin (İS 345-507) lakabı.

— Gülünç şey yahu, dedi neşeyle. Şu senin saçma sapan, antik Yunanlı adın.

Parmağıyla dostça Stephen'ı mimledi ve kendi kendine gülerek siperliğin üstüne geçti. Stephen Dedalus da merdivenden yukarı çıktı, yarı yola kadar Mulligan'ı izledi ve sonra top yatağının kenarına oturup, aynasını siperliğe yerleştirmiş, fırçasını tastaki sabuna daldırıp yanağını ve boynunu köpürtmekteki Mulligan'ı seyre koyuldu.

Buck Mulligan'ın sesindeki neşeli tını sürüyordu.

Benim adım da saçma ya gerçi: Malachi[1] Mulligan, iki vezinli. Ama kulağa Yunan ismiymiş gibi çalınıyor, değil mi? Bak, zatıalim gibi bakımlı, kıvrak ve ışıltılı. Mutlaka Atina'ya gitmeli. Halamı yirmi papel toslamaya razı edebilsem sen de gelir misin?

Fırçayı kenara koydu ve keyifle gülerek bağırdı:

— Gelir miymiş? Çirozumun cizviti.

Gülmesi sona erince yeniden dikkatle traşına odaklandı.

— Söylesene Mulligan, dedi Stephen sakince.

— Nedir, canımın içi?

— Haines bu kulede daha ne kadar kalacak?

Buck Mulligan sağ omzunun üzerinden traşlı yanağını gösterdi.

— Tanrım, rezil herifin teki değil mi? dedi lafını esirgemeden. Saksı kafa Sakson. Seni beni de adam yerine koymaz beyim. Tanrım, şu adı batası İngilizler. Kabızlıktan kurtulsalar para sıçacak şerefsizler. Oxford mezunu ya herif. Biliyor musun Dedalus, halinde tavrında Oxfordluluk olan asıl sensin. Ama seni ne bilsin o. Ah, en güzeli benim sana taktığım ad: kıtır kıtır kesen Kinch.[2]

Çenesini pürdikkat traş etti.

— Gece boyu saçma sapan bir kara panter lafı tutturdu, dedi Stephen. Tabancasının kılıfı nerede onun?

— Kafayı yemiş, iflah da olmaz, dedi Mulligan. Tırstın mı sen de?

— Tırsmaz olur muyum, dedi Stephen, bir yandan coşku bir yandan halen korku hissederken. Karanlığın içinde, kendi kendine kara panteri vurmaktan bahsedip duran, tanımadığım adamın tekiyle aynı yerde. Sen boğulmaktan adam kurtarmış birisin. Ama benim kahramanlık taslayacak halim yok. O burada kalacaksa ben yokum.

Buck Mulligan kaş çatıp usturasındaki köpüğe baktı. Tünediği yerden aşağı doğru sıçradı ve apar topar ceplerini karıştırmaya başladı.

— Hay pasaklı sıçırık, diye söylendi.

Top yatağına geldi ve elini Stephen'ın ceketinin üst cebine daldırıp,

— Şu peşkirini ödünç ver de usturamızı silelim, dedi.

Stephen, onun kirli, buruşuk mendili ucundan çekip çıkarıp öylece havada tutmasına ses etmedi. Buck Mulligan usturasını özene bezene sildi. Sonra mendile bakıp,

— İşte bir ozan peşkiri. İrlandalı şairlerimiz için yepyeni sanatsal bir renk: sümüki yeşil. Neredeyse tadı ağzına geliyor, değil mi? dedi.

Tekrar siperliğe oturdu ve kuru meşe rengi solgun saçları uçuşurken, uzaklardaki Dublin Körfezi'ne bakındı.

---

[1] (İbr.) Tann'nın ulağı. Eski Ahit'e göre kıyametten önce İlyas Peygamber'in dönüşünü müjdeleyecek kişi.

[2] Bıçak ağzı anlamına gelen, Joyce'a Gogarty'nin taktığı ad.

— Tanrım, dedi usulca. Deniz, Algy'nin dediği gibi: boz bulanık uçsuz bucaksız anamız, değil mi ya? Sümüki yeşil deniz. Taşakpörsüten deniz. *Epi oinopa ponton.*[1] Ah, Dedalus, şu Yunanlılar. Sana öğretmeliyim. Asıllarından okumalısın onları. *Thalatta!*[2] *Thalatta!* Bizim uçsuz bucaksız anamız. Gel de bak.

Stephen kalkıp siperliğe yürüdü. Oradan eğilip aşağıdaki suya ve Kingstown limanının ağzından sefere çıkmaktaki posta vapuruna baktı.

— Kadir-i mutlak anamız, dedi Buck Mulligan.

Sorgulayan mavi gözlerini denizden alıp birden Stephen'ın yüzüne dikti.

— Halan, ananın ölümüne senin sebep olduğunu düşünüyor, dedi. O nedenle seninle takılmanı istemiyor.

— En nihayet birisi öldürdü onu, dedi Stephen üzgün bir tavırla.

— Ölüm döşeğindeki anacığın istediğinde dizlerinin üzerine çökebilirdin be canı çıkası Kinch, dedi Buck Mulligan. Ben de senin kadar Deli Rüzgâr ülkesinin evladı sayılırım. Ama anacığının, son nefesini verirken, diz çöküp onun ruhuna dua etmen için yalvardığını düşününce... Ya sen ne yaptın, reddettin. Ruhuna fesat karışmış senin...

Azıcık susup öbür yanağını köpürtmeye koyuldu. Sonra dudaklarına hoşgörülü bir gülümseme yerleşti.

— Ama sevimli de maskara, diye mırıldandı kendi kendine. Kinch, maskaraların en sevimlisi.

Sessizce ve dikkatle sinekkaydı tıraşına devam etti.

Bir dirseğini çentikli taşa dayamış Stephen, elini kaşlarının üstünde gözüne siper edip parlak, siyah ceket yeninin tarazlanmaya yüz tutmuş uçlarına baktı. Henüz aşk acısına dönüşmemiş bir ıstırap çöreklenmişti yüreğine. Kefen sargılarının içinde çürümeye yüz tutmuş bedeninden gül ağacı ve balmumu ıtırı, üzerinde hissettiği kaderine razı ama sitemkâr nefesinden ise ıslak kül kokusu yayılan anası, ölümünün ardından bir rüyanın içinde sessizce çıkagelmişti. Gözleri, yanı başındaki sıtma görmemiş sesin, tatlı anamız diye andığı, eprimiş kol ağzının ötesine denk düşen denize ilişti. Körfezin çeperiyle ufuk çizgisi donuk yeşil sıvı kütlesini çevreliyordu. Annesinin ölüm döşeğinin yanında, ciğerinden öğürerek kopardığı yeşilimtırak safrayı tüküdüğü porselen bir kâse vardı.

Buck Mulligan bir kez daha usturasının keskin tarafını sildi.

— Ah zavallı köle, dedi nazikâne. Sana bir gömlekle birkaç peşkir versem iyi olur. Bitpazarından kapattığımız pantulun ne âlemde?

— Cuk oturdu üstüme, diye yanıtladı Stephen.

Buck Mulligan dudağının altındaki çukur bölgeye girişti.

— İşin şamatasına, dedi halinden hoşnut bir edayla, götpazarı denmeli oraya. Kimbilir hangi çıbanlı zampara götün artığı. Kendinden desenli gri çok şık bir pantolon var bende. Mükemmel görünürsün. Dalga geçmiyorum, Kinch. Giysen ortalığı yakarsın.

---

[1] Homeros dönemi Yunancadan, şairin çokça kullandığı bir mecaz: şarap rengi denizde.

[2] (Yun.) Deniz.

— Sağ olasın, dedi Stephen. Griyse giymem.

— Giyemezmiş beyim, dedi Buck Mulligan aynadaki suretine. Adabımuaşeret başka şey canım. Adam anasını bile öldürüyor ama gri pantolon giyemiyor.

Usturasını güzelce kapadı ve sinekkaydı cildini parmağıyla yokladı.

Stephen bakışlarını denizden alıp, fırıldak dumanmavi gözlü semiz surata çevirdi.

— Dün akşam Ship'te biraladığımız arkadaş, senin t.k.s. geçirdiğini söylüyor, dedi Buck Mulligan. Boş adam değil, Dottyville'deki Conolly Norman'ın yanında çalışıyor. Tıbbi kayış sıyırmasına yakalanmışsın ya.

Havadisi yakamozlar gibi tüm ummana yaymak için aynasını güneş huzmelerinin altında oynattı. Kıvrımlı dudakları, tıraşlı yüzünün orta yerinde beyaz dişlerini ortaya dökecek şekilde gülüyordu. Öyle bir gülüyordu ki kahkahası, heybetli bedenini baştan ayağa sarsıyordu.

— Şu haline baksana, dedi, seni gidi rezil ozan.

Stephen öne eğilerek, yüzüne tutulmuş, camında eğri bir çatlak bulunan aynada diken diken olmuş saçlarına göz attı. Onun ve başkalarının gördüğü ben buyum demek. Kim seçmiş benim için bu yüzü? Bit pire yuvası köle. Aynadaki yüz de bana soruyor.

— Hizmetçi karının odasından yürüttüm aynayı, dedi Buck Mulligan. Ona müstahak. Halamız, Malachi için hep ablak suratlı hizmetçiler seçer. Adamın aklını başından almasınlar diye. Adı da Ursula.

Bir kahkaha daha koyuverip aynayı Stephen'ın dikkat kesilmiş gözlerinden ayırdı.

— Yüzünü aynada göremeyen Caliban'ın öfkesi, dedi. Wilde hayatta olaydı da bir göreydi seni.

Az geri çekilen Stephen parmağıyla da mimleyerek,

— İrlanda sanatının simgesi. Bir hizmetçinin çatlak, kendini seyre seren camı.

Buck Mulligan birden Stephen'ın koluna girdi ve cebine sokuşturduğu aynayla usturası oldukları yerde tıngırdarken, kulenin etrafını dolandılar.

— Seni böyle makaraya sarmam pek hoş değil mi ne, Kinch, dedi nazikçe. Tanrı şahidim, sendeki ruh güzelliği hangi birinde var.

Yine kıvırdı. Benim onunkinden korkmam gibi, sanatımın neşterinden korkuyor. Çelik uçlu kalemin soğuğu.

— Hizmetçinin çatlak, kendini seyre seren camı. Bunu alt kattaki Öküzfordlu beyimize söyle de bir gine altını kapıver. Para sıçıyor ve seni beyefendi yerine koymuyor. Babalığı küpünü Zulu'lara çalapa satıp ya da türlü başka fırıldak çevirip doldurasıymış. Tanrım, Kinch, senle ben birlikte bir iş tutabilseydik şu adaya faydamız dokunurdu. Hele nasıl Helenize ederdik şu zümrüdü.

Cranly'nin[1] kolu. Tam da onun kolu.

— Düşünsene, üstüne bir de o hınzırlara el açmak zorundasın. Senin değerini bir ben bilirim. Bana neden biraz daha güvenmiyorsun ki? Nedir benimle derdin? Haines mi? Burada sesi bir daha öyle çıkarsa Seymour'u kolundan tuttuğum gibi getiririm ve onu, zamanında Clive Kempthrope'ı okşadığım gibi öyle bir okşarız ki...

[1] Joyce'un *Sanatçının Gençlik Portresi* eserinde Stephen'ın yakın arkadaşı.

Clive Kempthorpe'un hanesinde zengin bebelerinin gençlik dolu bağırışları. Solukbeniz İngiliz piçleri: Kahkahalar atarken, Ay yoksa çatlayacağım, diyerek döşlerini tutuyor, birbirlerine sarılıyorlar! Kıza haberi alıştıra alıştıra ver, Aubrey! Ay öleceğim! Gömleğinden sarkan yırtık şeritler havayı adeta kırbaçlarken hoplayıp zıplıyor, masanın etrafında dört dönüyor, belinden düşmüş pantolonu topuklarında, peşi sıra, elinde terzinin koca makasıyla Magdalen kolejinden Ades. Ürkmüş bir buzağının marmelata bulanmış yüzü. İndirmeyin pantolonumu! Bana delişmen öküz numarası çekme!

Açık pencereden duyulan bağırış çağırış, avludaki akşamın sükûnetini bozuyor. Önlük kuşanmış sağır bir bahçıvan, yüzüne adeta Matthew Arnold'un maskesini takmış, çim biçme makinesini hüzünlü çayırların üstünde ittirirken bir yandan da uçuşan çimen kırpıklarının raksını seyrediyor.

Zatıâlilerimizin şerefine... yeni putperestliğe... *omfalos*'a.

— Varsın kalsın, dedi Stephen. Geceki halini saymazsak zararı yok aslında.

— O zaman derdin ne? Çıkar bakalım ağzındaki baklayı. Ben seninle bu kadar samimiyken. Senin benimle derdin ne ola ki?

Suyun üstünde uyuklayan bir balinayı andıran Bray Tepesi'nin kör ucuna bakarak duraladılar. Stephen kolunu usulca kurtardı.

— Diyeyim mi sana nedir derdim? diye sordu.

— Evet, neymiş? diye yanıtladı Buck Mulligan. Benim hatırladığım hiçbir sebep yok.

Konuşurken Stephen'ın yüzüne bakıyordu. Taranmamış saçını havalandırıp gözlerindeki gümüşi endişe ışıltısını canlandıran bir yel alnını yalayıp geçti.

Stephen kendi sesinde boğulurcasına dedi ki:

— Anamın ölümünden sonra sizin eve geldiğim ilk günü hatırlıyor musun?

Buck Mulligan derhal kaşlarını çatıp yanıtladı:

— Neymiş? Nereyeymiş? Bir şey hatırladığım yok. Benim tek hatırladığım düşünceler ve duygulardır. Niye ki? Tanrı aşkına söyle ne olduydu?

— Sen çay demliyordun ve biraz daha kaynar su getirmek için sahanlığa çıkmıştın. Oturma odasından annenle birkaç misafir çıkageldi. Sana odanda kim vardı, diye sordu.

— Eee? dedi Buck Mulligan. Ben ne demişim? Unuttum da.

— Dedin ki, diye yanıtladı Stephen, *Ah, şu Dedalus canım, hani anacağızı hayvan gibi inleyerek ölen var ya.*

Buck Mulligan'ın yanağında onu daha genç ve sempatik kılan bir pembelik belirdi.

— Öyle mi demişim? diye sordu. İyi de, alınacak ne var bunda?

Rahatsızlığını savuşturun diye de şöyle bir silkindi.

— Peki, ölüm dediğin ne ki, diye sordu, ananınki ya da seninki yahut da benimki? Sen sırf ananın ölümünü gördün. Bense Mater'de olsun Richmond'da olsun Rabbimin her günü birilerinin cartayı çektiğini görüyor, teşrihhanede işkembelerini yarıyorum mevtaların. Bildiğin hayvanlık canım. Ama öldükten sonra ne önemi var? Ölüm döşeğindeki anan istediğinde diz çöküp bir duayı ondan esirgemiş adamsın. Niye? Çünkü şu adı batası Cizvit damarın yok mu, tek sorun tersine akması. Bana sorarsan hepsi maskaralık ve hayvani işler. Kadının beyni iflas etmiş. Doktoru, Sir

Peter Teazle sanıyor, yorganın nevresiminden düğünçiçeği topluyor. Mortu çekene kadar gönlünü hoş tutsana kadının. Ölüm anındaki son isteğini geri çevirmişsin ve tutup, Laloutte'un yerinden gelen ağıtçılar gibi yalan yere ağlayıp sızlamadın diye bana surat asıyorsun. Saçmalık! Evet, sanırım ettim öyle bir laf. Ama ananın aziz hatırasına saygısızlık etmek gibi bir niyetim yoktu hiç.

Konuştukça iyice cesarete gelmişti. Stephen ise duyduklarının yüreğinde yaratığı tahribatı bastırarak, çok soğuk bir tavırla dedi ki:

— Kafama taktığım, anama ettiğin saygısızlık değil.

— Neymiş madem? diye sordu Buck Mulligan.

— Bana ettiğin saygısızlık, diye yanıtladı Stephen.

Buck Mulligan topuğunun üstünde bir tornistan attı.

— Aman, çekilmezsin yeminle, diye söylendi.

Siperliğin etrafından hızlıca yürüyüp gitti. Stephen, onun bıraktığı yere geçip burna doğru uzanan sakin denizi seyre koyuldu. Denizle uzaklarda görünen burun gitgide bulanıklaşıyordu. Nabzı adeta gözlerinde seğiriyor, görüşünü perdeliyordu ve yanaklarının al al olduğunu da hissedebiliyordu.

Kulenin içinden bir bağırış duyuldu:

— Yukarıda mısın, Mulligan?

— Geliyorum, diye yanıtladı Mulligan.

Stephen'a bakıp dedi ki:

— Bak bakalım denize. Saygısızlık falan umurunda mı? Loyolalık[1] taslamayı bırak da aşağı geliver canım. Hazreti Sakson sabah kahvaltısına jambonlu sandviç ister.

Kafası merdiven boşluğunun tepesinde damla aynı hizaya geldiğinde yine durakladı.

— Tüm gün kukumav gibi kafana takma bu meseleyi, dedi. Bilirsin, boşboğazın tekiyim. Surat asmaktan da vazgeç.

Kafası artık görünmüyordu ama alçalan sesi merdiven boşluğunda yankılanıyordu:

— *Yüz çevirip kaş çatma artık*
Aşkın yürek dağlayan giziyle
Çünkü tunç arabalar şimdi Fergus'un hükmünde[2]

Sabahın huzur dolu sükûnetinde, bakmakta olduğu merdiven boşluğundan denize doğru kuytorman gölgeleri usulca süzülüyordu. Çarçabuk ayakların sahile yakın yerlerde ve hatta daha açıklarda bıraktığı izlerde, denizin suyu ayna gibi ak ışığa kesmişti. Puslu denizin ak göğsü. İkişer ikişer birbirine kavuşan dik memeler. Arpın tellerinde çifte tınıyı aramak için gezinen bir el. Busarık basık ummanda titreşen akköpüğe kapılmış kelimeler.

Bir bulut, körfezi daha koyu yeşile bulayacak şekilde güneşi perdeledi. Acı suların çanağı deniz artık arkasında kalmıştı. Fergus'un türküsü; evde bir başımayken, pes seslere basa basa söylerdim. Kapısı açıktı: Söylediğim türküyü duymak istiyordu. Kor-

[1] Loyolalı Aziz Ignatius (1491-1556): İsa (Jesus) yani Cizvit Cemiyeti'nin kurucusu.

[2] W. B. Yeats'in şiirinden.

kudan dilim tutulmuş halde ve ona acıyarak yatağının yanına gittim. Sefil yatağının içinde ağlıyordu. Stephen, şu dizeydi ağlamasına sebep: aşkın yürek dağlayan gizi.

Şimdi nerede peki?

Anacığının gizleri: kuştüyünden eski yelpazeler, püsküllü dans kartları, kilitli çekmecesinde kehribar taşlı incik boncuk. Genç kızlığında evinin güneş alan penceresine asılmış bir kafes. İhtiyar Royce'un *Korkunç Türk* piyesinde söylediği şarkıyı duyup, bütün salonla birlikte kahkahalar attığı zamanlar:

O çocuk benim
Hani keyfini çatan
Görünmezliğin.

Hayallere sığmaz bir eğlence, katlanıp kaldırılmış: miskiamber kokulu.

Yüz çevirip kaş çatma artık.

Oyuncaklarıyla birlikte katlanıp tabiat ananın hatıratına teslim edilmiş. Çattığı kaşlarının ardındaki zihnini kuşatan hatıralar. Annesinin, kutsandıktan sonra gidip mutfağın musluğundan su doldurduğu bardağı. Karanlık bir güz akşamı, oyulmuş özünün yerine esmer şeker doldurulup ocakta pişirilen elma. Çocukların kazaklarından ayıklanan bitlerden biçimli tırnaklarına bulaşan kan.

Annesi bir rüyada sessizce, bağları gevşemiş kefeninin içindeki çürümüş bedeni gül ağacı ve balmumu ıtırı yayarken, üzerine eğildiğinde sır dolu kelimelerini saldığı nefesinde ıslak küllerin kokusuyla çıkıp ona gelmişti.

Ruhumu sarsıp diz çöktürmek üzere ölümün içinden üzerime diktiği cam gibi donuk gözleri. Yalnızlığımın üzerine dikilmiş gözler. Istırabını hafifletsin diye başucunda cin kovan kandiller. Eziyet çeken yüzünde hayaletimsi bir ışık. Hepsi diz çökmüş dua ederken, dehşetle hırıldayan boğuk nefesi. Gözleri, alt etmek üzere bana çevrilmiş. *Liliata rutilantium te confessorum turma circumdet: iubilantium te virginum chorus excipiat.*[1]

Hortlak! Ceset artığı!

Hayır anne. Bırak beni de hayatımı yaşayayım.

— Kinch, yelkenler fora!

Buck Mulligan'ın sesi kulede yankılandı. Bir kez de merdiven başında çınlayıp daha yakından duyuldu. Halen ruhundan kopan feryadın etkisi altında titreyen Stephen, ılık güneş huzmelerini ve havada dostça salınan kelimeleri hissetti.

— Dedalus, avareliği bırak da efendi gibi in bakalım aşağı. Kahvaltı hazır. Haines dün gece bizi uyandırdığı için özürlerini bildiriyor. Her şey yolunda.

— Geliyorum, dedi Stephen dönüp.

— Hadi Tanrı aşkına, dedi Buck Mulligan. Benim ve cümle âlemin aşkına.

Kafası bir an kaybolup sonra yeniden belirdi.

---

[1] (Lat.) Yanıp tutuşan nâdimler leylak gibi çember olsun etrafına. Coşkun bakirelerin sesi dolsun kulaklarına.

— Ona senin şu İrlanda sanatına dair simgenden bahsettim. Çok zekice buldu. Bir papelini almayı unutma, tamam mı? Demem o ki bir altın gine, beyim.

— Bu sabah ödememi alacağım, dedi Stephen.

— Okul zımbırtını mı? dedi Buck Mulligan. Ne kadardı? Dört papel miydi? Bize bir tekini tokalarsın artık.

— Madem istiyorsun, dedi Stephen.

— Dört tane parlak kraliçe kellesi, diye takıldı Buck Mulligan keyifle. Öyle güzel kelle olacağız ki Kelt atalarımız hayran kalacak. Dört adet kadiri mutlak hükümran.

Ellerini yukarı kaldırıp taş basamaklardan aşağı patır kütür indi ve bir yandan da Londra'nın kenar mahallerinin ağzıyla ahenksiz bir türkü tutturdu:

— Nasıl da eğleneceğiz, gülüp oynayıp çalıp
Viskinin biranın şarabın dibine vurup,
Taç kuşanırken hükümran
Taç kuşanma gününde
Nasıl da eğleneceğiz be
Taç kuşanma gününde

Ilık günışığı denizin üstünü neşeye boğuyor. Orada unutulmuş nikel tıraş tası, siperliğin üstünde parıldıyor. Niye getireyim ki onu aşağıya? Unutulmuş dostluklar gibi gün boyu orada mı bıraksam?

Tası almaya yukarı gitti ve serinliğini hissederek, fırçanın batırıldığı köpüğün kokusunu içine çekip bir zaman ellerinin arasında tuttu tası. Clongowes'da buhurdanlığı da böyle taşırdım. Şimdi artık bambaşka birisiyim ama bir yanımla da aynı kişiyim. Halen daha hizmetkârım. Hem de hizmetçinin hizmetkârı.

Buck Mulligan'ın robdöşambr kuşanmış bedeni, kulenin kasvetli kubbeli salonunda, şöminenin yanında yöresinde, sarı ışıltısını bir gizleyip bir göstererek, hızlı adımlarla dolanıyordu. Ilık günışığından süzülen iki huzme, yukarıdaki gözetleme kulesini aşıp kulenin karo kaplı zeminini aydınlatıyordu: Huzmelerin kesiştiği yerde kömürden yayılan duman ile yanmış yağın buhuru birleşip dönenerek uçuşuyordu.

— İse bulanacağız, dedi Buck Mulligan. Haines, şu kapıyı açıver yahu, olmaz mı?

Stephen tıraş tasını dolaba kaldırdı. Uzun boylu birisi yattığı hamaktan kalkıp hole geçti ve iç kapıyı araladı.

— Anahtar sende mi? diye sordu bir ses.

— Dedalus'ta, dedi Buck Mulligan. Peygamber aşkına, boğuluyorum burada yeminle.

Gözünü şömineden ayırmadan uludu:

— Kinch!

— Kilide takılı, dedi Stephen, öne çıkarak.

Anahtar kilitte tıkır tıkır iki kez dönünce koca kapı açıldı ve ışıkla taze havayı içeri buyur etti. Haines kapı aralığında durup dışarı baktı. Stephen dik duran valizini masaya yanaştırdı ve üstüne oturup beklemeye koyuldu. Buck Mulligan tavada kızarttıklarını yanındaki tabağa aldı. Sonra tabak ile kocaman çaydanlığı taşıyıp da zar zor masaya koyunca oh çekti.

— Eriyorum, dedi, şu mumun dediği gibi... Ama şşştt. Bu konuda başka tek laf etmiyoruz. Kinch, uyan bakalım. Ekmek, yağ, bal. Haines, gel içeri. Nevalemiz hazır. Verdiğin nimetlere şükürler olsun Rabbim. Şeker nerde yahu? Hay karga boku, sütümüz yok.

Stephen dolaptan ekmeği, bal kavanozunu ve tereyağı kabını getirdi. Buck Mulligan aniden, bir hışımla oturdu.

— Bu neyin uykusu bu saatte? dedi. Oysa sekizde gel dediydim kadına.

— Sütsüz içeriz, n'olacak, dedi Stephen. Dolapta limon olacaktı.

— Aman, sana da senin şu Paris işi heveslerine de sıçtırtma şimdi, dedi Buck Mulligan. Ben Sandycove sütü istiyorum arkadaş.

Haines kapı aralığından içeri girdi ve sakince dedi ki:

— Sütçü kadın geliyor.

— Tanrım ne muradın varsa versin, diye bağırdı Buck Mulligan sandalyesinden ayaklanırken. Oturun. Çayları koy. Şeker torbasında. Şu adı batası yumurtaları beceremedim gitti. Kızarmış yumurtaları tabağa alıp üçe bölerken;

— *In nomine Patris et Fiili et Spiritus Sancti,*[1] diyordu.

Haines çay koymak için oturdu.

— Her birinize ikişer şeker atıyorum, dedi. Ama vallahi, Mulligan, tavşankanı çay demliyorsun, değil mi?

Buck Mulligan ekmekten iri dilimler keserken, ihtiyar bir kadının yaltakçı sesine öykünerek dedi ki:

— İhtiyar Grogan Ana'nın demesi gibi, çay demliyeceğsem adam gibi demlerim. İşiyeceğsem de en âlâsını işerim.

— Yeminle, harbi güzel çay, dedi Haines.

Buck Mulligan bir yandan ekmeği dilimlerken, bir yandan da ihtiyar kadın ağzıyla lafına devam etti:

— *Böyledir benim işlerim, Bayan Cahill,* derdi bizim ihtiyar karıcık. Bayan Cahill de derdi ki, *Aman hanım, inşallah aynı kapta halletmiyonuzdur çay ile çişi.*

Bıçağın ucuna sapladığı birer dilim ekmeği sofradaki arkadaşlarına uzattı.

— İşte sana halk, dedi tumturaklı, kitabında kullanırsın bunları, Haines. Al sana Dundrum ahalisi ve balıksoyu iblisleri hakkında beş sayfa metin, on sayfa da not. Tufan senesinde esrarengiz kız kardeşler tarafından kaleme alınmış.

Stephen'a dönüp tek kaşını kaldırarak ve yanıtı merak eder bir tınıyla şöyle sordu:

— Kardeş, Grogan Ana'nın çay ve çiş kabı Mabinogion hikâyelerinde mi geçiyordu yoksa Upanişad efsanesinde mi?

— Ne o ne öteki, dedi Stephen kendinden emin.

— Sahiden mi? dedi Buck Mulligan aynı tınıyla. Gerekçenizi rica edeyim?

— Sanırım, dedi Stephen, ağzında lokmasıyla, Mabinogion'la uzaktan yakından ilgisi yok. Grogan Ana, bana sorarsan, Mary Ann'in hısım akrabasındandır.

Buck Mulligan'ın yüzü keyifle aydınlandı.

---

[1] (Lat.) Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adına.

— Mükemmel, deyiverdi kılı kırk yaran tatlı bir tınıyla, bembeyaz dişlerini ortaya döküp gözlerini de dalgacı bir memnuniyetle kırpıştırırken. Demek öyle diyorsun? Mükemmel yahu.

Sonra aniden tüm sırnaşık halleri gidiverdi, ekmeği hırsla doğrarken boğuk bir sesle hırıldadı:

— *Bizim moruk Mary Ann*
Hiçbir şeyi dert etmediğinden
Eteğini çekerken...

Ağzı tıka basa dolu olsa da bir yandan çiğniyor, öte yandan da homur homur konuşmayı sürdürüyordu.

Kapı aralığı, içeri giren biriyle gölgelendi.

— Süt getirdim, beyim.

— İçeri gel hanım'anne, dedi Mulligan. Kinch, şu sürahiyi getiriver.

İhtiyar bir kadın öne çıktı ve Stephen'ın dirseğinin yanında durdu.

— Hoş bir sabah beyim, dedi. Rabbime şükürler olsun.

— Kime ne olsun? dedi Mulligan kadına bakarak. Haa, tabii.

Stephen arkasına uzanıp dolaptan süt sürahisini aldı.

— Adalılar, dedi Mulligan, Haines'e üstünkörü bir edayla, şu çük derisi koleksiyoncusu[1] asvası dillerine pelesenk etmiş.

— Ne kadar istersiniz efendim? dedi ihtiyar kadın.

— Çeyrek galon, dedi Stephen.

Kadının, kendisine ait olmayan kıvamlı bembeyaz sütü önce ölçeğe sonra sürahiye dökmesini seyretti. Pörsümüş sarkık memeler. Bir ölçek dolusunu ve sonra ikram niyetine az da fazlasını döktü. Eski ve gizemli bir sabah dünyasından çıkagelmişti, kimbilir, bir ulaktı belki de. Sürahiye dökerken sütün güzelliğini övüyordu. Şafak vakti ot bürümüş tarlada ağulu mantarının üzerinde çömelmiş bir cadı, kırış kırış parmaklarıyla muti bir ineğin anaç memelerinden süt sağıyor. Çiyipekli inekler, bilip tanıdıkları kadına möölüyorlardı. Sürünün ipek tenli en güzel ineği ve zavallı ihtiyar kadın, ona eski zamanlarda verilmiş adıyla. Gezgin bir kocakarı, ikisi birden kendisini boynuzlayan fatihine de sefih hainine de hizmetten geri durmamış bir ölümsüzün yeryüzüne düşmüş hali, gizemli sabahın içinden çıkagelen bir ulak. Hürmet mi etmeli yoksa azarlamalı mı böylesini, bilemedi Stephen: Lütfuna ricacı olmayı da kendine yediremedi.

— Sahiden güzel hanım'anne, dedi Buck Mulligan sütü kendi kaplarına aktarırken.

— Tadına bakın beyim, dedi kadın.

Kadının söylediğini yaptı.

— Böylesi güzel gıdayla besleneydik şayet, dedi kadına, sesini nedense biraz da yükselterek, memleketin her yanını çürük dişler, kokuşmuş işkembeler kaplamazdı. Say ki bataklıkta yaşıyor, dandik gıdalar yiyoruz, kaldırımlarımız mezbelelik, at bokuyla veremli tükürüğü kaplamış her yanı.

— Siz tıp öğrencisi misiniz beyim? diye sordu ihtiyar.

[1] Yahudilerin sünnet geleneği üzerinden Tanrı'ya bir gönderme.

— Öyleyim hanım'anne, diye yanıtladı Buck Mulligan.

Stephen, küçümser bir sessizlikle dinliyordu muhabbeti. Kadın kır saçını, onunla pes perdeden konuşan herkesin, çıkıkçısının, sağlıkçısının önünde eğmeye teşneydi: Bana gelince hiçe sayıyor. Nedametini getirecek ve öte taraf için bedenini yıkayıp yağlayacak sese de her şeyini verir, yeter ki Tanrı'nın sureti yerine yılana yem diye yaratılmış cenabet kasıklarını sakınsın. Şimdi de onu sessiz kılan, meraklı fildır fildır gözler eşliğinde pes perdeden sese varını yoğunu vermeye teşne.

— Ne konuştuğunu anlıyor musun? diye sordu Stephen kadına.

— Konuştuğunuz Fransızca mı ne, beyim? diye sordu ihtiyar kadın Haines'e dönüp.

Haines, kendinden emin bir tavırla bu sefer daha uzun uzadıya bir şeyler söyledi.

— İrlanda dili, dedi Buck Mulligan. Gaelga var mı sizde?[1]

— Anlamıştım Gaelga olduğunu, dedi kadın, tınısından. Batıdan mısınız beyim?

— İngilizim, diye yanıtladı Haines.

— İngiliz olmasına İngiliz ama, dedi Buck Mulligan, bizim İrlanda'da Gaelga konuşmamız gereğine inanıyor.

— Doğru söylüyor ya, dedi ihtiyar, ben de kendi dilimi konuşamadığıma utanırım. Bilenlerin demesi o ki çok hoş bir dilmiş.

— Çok hoş da laf mı, dedi Buck Mulligan. Baştanbaşa muhteşem. Kinch, az daha çay koysana bize. Bir fincan da sen alır mısın hanım'anne?

— Yok, sağ olasın beyim, dedi güğümünün kulpuna asılıp omuzlanarak gitmeye koyulan ihtiyar kadın.

Haines kadına dedi ki:

— Hesap yanınızda mı? Ödesek iyi olur Mulligan, değil mi?

Stephen üç fincana çay koydu.

— Hesap mı beyim? dedi kadın duralayarak. Pekâlâ, yedi sabah yarımşardan, yarısı iki peni, yedi kere iki ne etti, bir şilin iki peni, şu üç sabah da çeyrek galonu dört peniden, etti mi bir şilin daha, ikisi birden iki şilin iki peni, beyim.

Buck Mulligan bir iç çekip, iki yanına da bolca tereyağı sürdüğü kızarmış ekmeği ağzına attı, bacaklarını uzatıp pantolon ceplerini yokladı.

— Ödemeyi yapıver ve bundan ötürü hoşnutmuş gibi görün bakalım Haines, dedi gülümseyerek.

Stephen fincanını, kıvamlı sütü bir kaşık dolusu çay ile açacak şekilde üçüncü kez doldurdu. Buck Mulligan cebinden bir florin peydahlayıp parmaklarının arasında çevirerek bağırdı:

— Mucize!

Parayı masanın üzerinde ihtiyar kadına doğru iteleyip;

— *Benden daha da bir şey isteme, canım.*

---

[1] İrlanda dilinin, o dildeki telaffuzu "Gaelga" (çeviri boyunca bu kelime kullanılacaktır) ve Gaelga dilindeki "bhfuil Gaeilge agat" ifadesinin birebir tercümesine dayanan bir soru şekli. (ç.n.

İşte bu kadar sana verip verebileceğim,[1] dedi.

Stephen bozukluğu ihtiyarın isteksizce açılan avucuna bıraktı.

— İki peni borcumuz kaldı, dedi.

— Sonra ödeşiriz beyim, dedi bozukluğu alan kadın. Sonra ödeşiriz. İyi sabahlar beyim.

Diz büküp selam vererek ayrıldı ve hemen ardından Buck Mulligan'ın yürek burkan şarkısı geldi:

— *Canımdan öte bir canım olaydı daha*

Sakınmaz sererdim ayaklarının altına.[2]

Stephen'a dönüp dedi ki:

— Cidden Dedalus. Meteliğe kurşun atıyorum. Git şu okuldan maaşını al hemen de azıcık para görsün gözümüz. Ozanların âlem edip içmesi gereken gündür bugün. İrlanda herkesin görevini yerine getirmesini umuyor.

— Görev demişken, dedi Haines bir yandan da ayaklanırken, bugün sizin ulusal kütüphanenizi ziyaret etmem gerek.

— Önce yüzelim de, dedi Buck Mulligan.

Stephen'a dönüp tatlıkla;

— Aylık banyo günün değil miydi bugün, Kinch? diye sordu.

Sonra Haines'e dedi ki:

— Cenabet ozanımız ayda bir yıkanma işini hiç sektirmez.

— Körfez akıntıları İrlanda'yı baştan ayağa yıkar, dedi Stephen bal kavanozdan ekmeğine doğru süzülürken.

Haines, gömleğinin yaka yerine bir fuları incelikle bağladığı köşeden konuştu:

— İzninle bu nevi şahsına münhasır atasözlerini derlemek isterim.

Banaydı lafı. Yıkanıyor, ovalanıyor, paklanıyorlar. Vicdan azabı. Bilinç. Yine de bir leke kalmış.

— Hizmetçinin kendini seyre seren camı için İrlanda sanatının imgesi lafın, şeytanın aklına gelmez.

Buck Mulligan masanın altından Stephen'ın bacağını dürterken hoşlukla dedi ki:

— Bir de Hamlet'e dair laflarını duysan, Haines.

— Gerçekten de, dedi halen Stephen'la konuşmayı sürdüren Haines. Şu ihtiyar mahlûk geldiğinde de o laf dönüyordu zihnimde.

— Bu laflar para kazandırır mı bana? diye sordu Stephen.

Haines, yazlık gri şapkasını hamağın tahtasından alırken gülerek dedi ki;

— Bilmem ki, ne diyeyim.

Kapı aralığına doğru seğirtti. Buck Mulligan ise Stephen'a doğru eğilip homurdandı:

— Turp sıktın be. Ne demeye ettin ki bu lafı şimdi?

— Ne oldu ki? dedi Stephen. Dert parayı bulmak ya. Kimden? Ya sütçü kadından ya da Haines'ten. Yazı tura atar gibi.

---

[1] Swinburne'ün "Adak" şiirinden

[2] Swinburne'ün "Adak" şiirinden.

— Ben ona seni pohpohlayıp duruyorum, dedi Buck Mulligan, sense o pis bakışlarınla ve cizvit işi dandik alaya almalarınla piç ediyorsun işi.

— Pek umudum yok ki, dedi Stephen, ne kadından ne de Haines'ten yana.

Buck Mulligan kederle iç çekti ve kolunu Stephen'ın koluna yasladı.

— Ya benden yana, Kinch, dedi.

Aniden değişen tınısıyla ekledi:

— Aslına bakarsan, yeminle, senin hakkın var. Faydalarından başka her şeylerine lanet olsun. Neden sen de onlarla benim oynadığım gibi oynamıyorsun? Canları cehenneme. Hadi gidip şu maaşı alalım.

Ayağa kalkıp sakince uçkurunu çözüp robdöşambrını çıkardı ve uysal bir eda takındı:

— Mulligan kuşamından sıyrılmıştır.

Cebindekileri masaya boşalttı.

— Al, peşkirin de burada, dedi.

Kolalı yakasıyla asi boyunbağını kuşanırken de onlara söylendi, saatinin kösteğini çocuk yerine koyup azarladı. Temiz mendil aramaya koyulduğunda da sandığa daldırdığı elleriyle orayı da altüst etti. Vicdan azabı. Tanrım, bu kişiliği de layığınca giydirmeliyiz. Patlıcan moru eldivenle yeşil ayakkabılar isterim. Tezatsa tezat. Kendimle de çelişir miyim ki? Pekâlâ, kendimle de çelişirim madem. Cıva soyu Malachi derler. Dile gelmiş elinden siyah, vıcık vıcık bir şey fırladı.

— Buyur bakalım, Latin işi Quartier şapkan, dedi.

Stephen şapkayı alıp başına geçirdi. Haines kapı aralığından onlara seslendi:

— Geliyor musunuz, beyler?

— Hazırım, diye yanıtladı Buck Mulligan kapıya yönelmişken. Hadisene, Kinch. Sanırım bizden artakalan ne varsa yedin. Sonra boşverip usulca, neredeyse hüzünlü kelimelerle dedi ki:

— Ve yürürken çile yolunda şapır şupur yağladı.

Stephen dişbudak asasını koyduğu yerden alıp onların peşi sıra dışarı çıktı ve merdivenden aşağı inerlerken, o da demir kapıyı usulca çekip kilitledi. Koca anahtarı iç cebine koydu.

Merdivenin son basamağında Buck Mulligan,

— Anahtarı aldın mı? diye sordu.

— Aldım, dedi Stephen onları geçerken.

Yürüdü gitti. Ardı sıra Buck Mulligan'ın havlusuyla eğreltilerin, otların uçlarına vurduğunu duyuyordu.

— Aşağı beyim. Haddinizi biliniz, olmaz mı?

— Bu kuleye kira veriyor musunuz, diye sordu Haines.

— On iki teklik, dedi Buck Mulligan.

— Harbiye nezaretinin kalemine, diye ekledi Stephen hafifçe arkaya dönüp.

Haines durup kuleye bakınırken durakladılar ve sonunda dedi ki:

— Belirtmeden geçemeyeceğim, kışın pek esintili olur muhtemelen. Martello mu dediydiniz adına?

— Fransızlar denizlere hâkimken Billy Pitt yaptırmış, dedi Buck Mulligan. Ama biz *omfalos* diye anıyoruz.

— Hamlet hakkında ne düşünüyorsun? diye sordu Haines, Stephen'a.

— Yok, daha neler, diye bağırdı Buck Mulligan acı çeker gibi. Thomas Aquinas'ı ve kanıt diye sunduğu elli beş savı hazmedemedim. Hele birkaç ellilik yuvarlayayım da önce.

Stephen'a dönüp çuha sarısı yeleğinin uçlarını çekiştirerek dedi ki:

— Kinch, sen de üç ellilik yuvarlamadan ele alamazsın bu konuyu, değil mi?

— O konu ne zamandır beklemede, dedi Stephen aldırmaz bir edayla, varsın az daha bekleyiversin.

— Merakımı kışkırttınız, dedi Haines candan. Bir nevi tezat falan mı?

— Pöh, dedi Buck Mulligan. Wilde'ın tezatlarını falan aştık çoktan. Çok basit esasen. Cebir marifetiyle Hamlet'in torununun Shakespeare'in dedesi ve kendisinin de bizatihi öz babasının hayaleti olduğunu kanıtlıyor.

— Ne? dedi Haines, Stephen'ı mimleyerek. Kendisinin mi?

Buck Mulligan havlusunu şal gibi boynuna doladı ve kıkırdamasını bastırıp Stephen'ın kulağına fısıldadı:

— Ah, Kinch'in atasının gölgesi! Kendine baba arayan Yafes!

— Sabahları pek yorgun oluyoruz, dedi Stephen, Haines'e. Ve anlatması da uzun sürer.

Tekrar öne geçen Buck Mulligan ellerini kaldırdı.

— Dedalus'un dilini anca kutsal ellilik çözer, dedi.

— Yani demem o ki, diyerek Stephen'a açıklamaya koyuldu Haines, şu kuleyle yalıyarlar da bana nedense Elsinore'u hatırlatıyor hep. *Kaidesi üstünde denize doğru eğilen*, değil mi ya?

Buck Mulligan aniden, bir anlığına Stephen'a döndü ama bir şey demedi. O aşikâr sessiz anda Stephen, onların şık şıkıdım halleri arasında kendi ucuz, pasaklı giyiminin yasını gördü.

— Ne harika hikâyedir, dedi Haines onları tekrar duraklatıp.

Rüzgârın tazelik kattığı deniz kadar donuk gözler, daha donuk, sert, tedbirli. Denizler hâkimi, körfezden güneye doğru baktı, açık ufuk çizgisinde belli belirsiz seyreden posta vapurunun duman izi dışında sonsuz boşluk ve bir de Muglins tarafından faça çeken bir yelkenli.

— Bir yerlerde ilahiyat bakış açılı yorumunu okumuştum onun, dedi şaşkın şaşkın. Şu Baba ile Oğlu kavramı. Baba'ya kendini kabullendirmek için çabalayan Oğul.

Buck Mulligan derhal şakrak güleç bir surat takındı. Biçimli ağzı neşeyle açılmış, tüm kurnazlığını bir anda gizlediği gözleri delişmen bir keyifle göz kırpar halde diğerlerine baktı. Kafasını oyuncak bebek gibi, hasır şapkasının siperliğini de oynatacak şekilde öne arkaya sallayıp, oldukça neşeli, handiyse aptalca bir tınıyla şarkı tutturdu:

— *Duyup duyacağınız en tuhaf genç benim*[1]

[1] Gogarty'e ait bir şiirden dizeler.

Babam bir kuş, Yahudidir anacığım.
Marangoz Yusuf ile mi, yok daha neler,
Şerefine içtiğimiz Golgota ile havariler.

İşaretparmağını şahadet edercesine göğe kaldırdı.

— Kim ki benim yüce kutsiyetime inanmaz
Sudan damıttığım şarabın tadına beleş bakamaz
Mecbur suya talim edip kafayı bulmak isterler
Şarap içenin de dön dolaş su dökmesine akıl erdirmezler.

Stephen'ın dişbudak asasını veda niyetine çekiştirdi ve yalıyardan öteye doğru koşarken ellerini yengeç gibi açıp, kollarını o an kanatlanacak bir kuş gibi sallayıp şarkısına devam etti:

— Hoşça kalın, şimdilik hoşça kalın, yazın bu sözlerimi
Tom, Dick ve Harry'ye de söyleyin, ölüm diyarından geri geldiğimi
Atamdan miras huyum engel değil ki uçmama canım
Zeytindağı'nın esintisiyle... Hoşça kalın, şimdilik hoşça kalın.

Kuş cıvıltısını andıran çığlıklarını Haines ile Dedalus'a taşıyan ferah rüzgâr kafasındaki Mercury şapkasını uçuştururken, ellerini kanat gibi çırparak, hoplaya zıplaya onların önünde kırkayak plajına doğru seğirtti.

Bir yandan kendini tutmaya çalışsa da gülmesine engel olamayan Haines, yanı başında yürüyen Stephen'a dedi ki:

— Sanırım, gülmememiz gerekir. Düpedüz kâfirlik söyledikleri. Ben ki pek dindar sayılmam ama yine de. Gerçi neşesi sözlerini zararsız kılıyor, değil mi? Ne dediydi? Marangoz Yusuf ile mi iş tutmuş?

— Civelek İsa türküsü, diye yanıtladı Stephen.

— Ah, dedi Haines, daha önce duymuş muydun?

— Günde üç öğün, dedi Stephen soğuk bir tavırla, yemeklerden sonra.

— Sen inançlı değilsin, değil mi? diye sordu Haines. Yani en basit anlamıyla imandan bahsediyorum. Hiç yoktan yaratma, mucizeler, hususi bir Tanrı falan.

— Bana kalırsa kelimenin tek anlamı varmış gibi geliyor, dedi Stephen.

Haines, üzerinde zümrüt yeşili bir taşın parladığı gümüşi sigara tabakasını çıkarmak için duraladı. Tutamağını çevirip açtı, Stephen'a da ikram etti.

— Sağ olasın, dedi Stephen bir sigara alıp.

Haines de bir sigara alıp tabakayı kapayıverdi. Onu yan cebine koyarken yelek cebinden kav çakmağı çıkardı ve önce kendi sigarasını yakıp sonra alevi elini siper ederek Stephen'a uzattı.

— Evet, elbette, dedi kaldıkları yerden devamla. Ya inanır, ya inanmazsın, değil mi? Ben, hususi Tanrı fikrini sindiremiyorum. Senin de savunduğun bir fikir değil sanırım?

— İçimi okuyorsun, dedi Stephen, özgür düşüncenin rezil bir örneği sıfatıyla zalim bir hoşnutsuzluk hissederek.

Dişbudak asasıyla yerde iz bırakırken bekledi ki Haines lafın gerisini getirsin. Asanın ucundaki demir, patikada tıkırtılarla topuklarını takip ediyordu usulca. Mah-

remim, ardım sıra Steeeeephen diye sesleniyor. Patika boyunca gezinen bir iz. Bu gece buraya gelip karanlıkta üzerinde yürüyecekler. Anahtarı istiyor. Oysa bana ait, kirayı ödeyen benim. Şimdi onun tuzlu ekmeğini yiyorum. Anahtarı da vereyim. Ne varsa hepsini. Ne de olsa isteyecek. Gözlerinden okunuyordu.

— Aslına bakarsan, diye başladı Haines...

Stephen döndü ve onu tartan soğuk bakışın hepten düşmanca, hesaplı kitaplı olmadığını sezdi.

— Aslına bakarsan, kendini özgür kılma becerin var senin. Bana öyle geliyor ki kendi kendinin efendisisin.

— İki efendinin hizmetçisiyim, dedi Stephen, biri İngiliz öteki de İtalyan.

— İtalyan mı? dedi Haines.

Kaçık bir kraliçe, hem moruk hem de kıskanç. Önümde diz çök, diye tutturan.

— Bir üçüncüsü de var, dedi Stephen, istiyor ki ayak işlerini ben göreyim.

— İtalyan mı? dedi Haines yeniden. Ne demek istiyorsun ki?

— Emperyal Britanya devleti, diye yanıtladı Stephen yüzüne al basarken, ve bir de kutsal Roma Katolik Kilisesi'yle Papa hazretleri.

Haines söze girmeden önce dudağına bulaşan tütün parçalarını sıyırdı.

— Bunu pekâlâ anlayabiliyorum, dedi sakince. Bir İrlandalının bu şekilde düşünmesi gerekir galiba. Biz ise İngiltere'de, size karşı oldukça kötü davrandığımız hissine sahibiz. Bu durumun suçlusu tarih olsa gerek.

Stephen'ın belleğinde mağrur ve muktedir unvanların tunç çanlarının muzaffer tınıları çınladı: *et unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam*:[1] Dini törenlerle dogmaların, kendi düşüncelerinin gelişimini andırır şekilde usulca gelişip dönüşmesi, yıldızların kimyası. Papa Marselus'a adanmış aşai rabbani ayininde havarilerin itikadı, birbirine karışan sesler tek bir tınıya dönüşüp takdis ediyor: onların ilahisinin ardı sıra muharip kilisenin ihtiyatlı başmeleği, sapkınlıklarından ve silahlarından arındırılmış mühtediler. Sapkın sürü eğri büğrü piskopos tacını alıp sıvışıyor: Potyus ve aralarında Mulligan'ın da bulunduğu maskaralar soyu ve ömrünü Baba ile Oğul'un tesliste özdeşliği fikrine karşı savaşla geçirmiş Aryus ve İsa'nın dünyevi bedenini hiçe sayan Valentine ve Babayı doğrudan Oğul ile kipleyen kurnaz Afrikalı sapkın Sabelyus. Mulligan'ın daha az önce bir yabancıya şakasına sarf ettiği sözler. Fuzuli maskaralık. Rüzgâr eken her kim varsa onları bekleyen koca bir boşluk: kilisenin muharip meleklerinden, Mikail'in onu o kıyamet anında kargı ve kalkanlarıyla koruyacak ordularından gelecek bir tehdit, gözdağı, silahlarından arındırıp beter hale koyma.

Duydunuz mu, duydunuz mu. Ardı arkası kesilmeyen alkışlar. *Zut! Nom de Dieu!*[2]

— Ben eninde sonunda elbet Britanyalıyım, diye çınladı Haines'in sesi, ve öyle de hissediyorum. Memleketimin Alman Yahudilerinin eline düştüğünü de görmek istemem doğrusu. Korkarım ki şimdilik bizim milli meselemiz bu.

Yalıyarın kenarında iki adam durmuş etrafı seyrediyordu: bir işadamı ile sandalcı.

---

[1] (Lat.) Yalnızca kutsal Katolik apostolik kiliseyedir imanım.

[2] (Fr.) Lanet olsun! Tanrı'nın adıyla!

— İstikamet Bullock iskelesi.

Sandalcı ince bir küçümsemeyle körfezin kuzey ağzını mimledi.

— O taraf beş kulaç hattıdır, dedi. Saat bir gibi gelgite kapılınca o yana sürüklenecek. Bugünle birlikte dokuzuncu gün.

Şu boğulan adam. Bir yelkenli boş körfezde dönüp dolanıyor ki şişmiş bir beden yukarı fırlasın, tuz beyaza dönmüş kabarık suratını güneşe çevirsin. İşte bakın, buradayım.

Yılankavi patikadan küçük koya indiler. Ceketini çıkarmış ve gömleğiyle kalmış Buck Mulligan, pırpır uçuşan boyunbağı omzunda, bir taşın üstünde duruyordu. Bir delikanlı hemen yanındaki kayanın çıkıntısını kavramış, yeşile çalan bacaklarını yosun kaplı suyun içinde kurbağa gibi çırpıyordu.

— Kardeşin de seninle mi, Malachi?

— Westmeath'te o. Bannonlarla birlikte.

— Halen mi? Bannon'dan kart aldım geçen. Orada çıtır piliç bulmuş. Vesikalık diyor kıza.

— Şipşak, öyle mi? Tak fişi bitir işi.

Buck Mulligan bağcıklarını çözmek için oturdu. Kayalığın az ötesinde bir ihtiyar, alı al moru mor bir yüzle belirdi. Su, kel kafasında ve kafayı çelenk gibi çevreleyen kır saçlarında parıldayıp göğsünden ve göbeğinden aşağı süzülürken ve siyah, bel vermiş peştamalından şırıl şırıl damlarken adam kayalıklara tırmandı.

Buck Mulligan kayalıklarda az kaykıldı ki adam geçsin ve sonra Haines ile Stephen'a bakıp parmağını alnında, dudaklarında ve göğsünde gezdirerek sofuca istavroz çıkardı.

— Seymour şehre dönmüş, dedi delikanlı yeniden kayanın çıkıntısını kavrayıp. Tıp okumayı boşlamış, orduya yazılacakmış.

— Aman Tanrım, sana geliyorum, dedi Buck Mulligan.

— Haftaya karavanaya talime başlayacak. Şu Carlisle'dan gelme kızıl kız Lily'yi bildin mi?

— Evet.

— Dün akşam iskelede onunla oynaşıyorlarmış. Kızın babası varını yoğunu içkiye vermiş.

— Kız yüklü müymüş?

— Onu Seymour'a sormak gerek.

— Seymour siktiriboktan bir subay olacak öyle mi, dedi Buck Mulligan.

Pantolonunu çıkarırken kendi kendine başını sallayıp klişeyi salladı:

— Kızıl kızlar keçi gibi kızışırlar.

Birden telaşla duralayıp, uçuşan gömleğinin altından böğrünü yokladı.

— Amanın, on ikinci kaburgam gitmiş, diye bağırdı. Üstinsan oldum artık. Pısırık Kinch ile bendeniz, Üst İnsan.[1]

Gömleğini cebelleşerek çıkardı ve arkasına, diğer elbiselerin olduğu yere fırlattı.

[1] Kaynak metinde Nietzsche'nin "Übermensch" ifadesine gönderme.

— Girmiyor musun suya, Malachi?

— Geliyorum, yatakta yer aç.

Delikanlı kendisini sırtüstü suya bıraktı ve iki sağlam kulaçta koyun orta yerine ulaştı. Haines bir kayanın üstüne oturmuş sigarasını tellendiriyordu.

— Gelmiyor musun, diye sordu Buck Mulligan.

— Sonra, dedi Haines. Tok karna yüzmem.

Stephen dönüp uzaklaştı.

— Ben gidiyorum, Mulligan, dedi.

— Anahtarı bize bırak, Kinch, dedi Buck Mulligan, gömleğimin üstüne koy da uçmasın.

Stephen anahtarı bıraktı. Buck Mulligan da onu elbise yığınının arasına koydu.

— Bir de iki peni, dedi, ellilik için. Şuraya bırakıver.

Stephen iki peniyi giysilerin üstüne bıraktı. Giyinme soyunma işleri. Buck Mulligan kalkık vaziyet, elleri önünde kavuşmuş, ciddiyetle dedi ki:

— Kim ki fakirden aşırır, Tanrı'ya borç verir. Böyle buyurmuş Zerdüşt.

Semiz bedeni suya daldı.

— Görüşürüz, dedi Haines dönüp gülümseyerek, patikada yürümeye koyulmuş yabani İrlandalı Stephen'a.

Boğanın boynuzundan, atın çiftesinden, Sakson'un gülüşünden sakın.

— Ship'te, diye bağırdı Buck Mulligan. Yarımda.

— Tamam, dedi Stephen.

Yukarı kıvrılan patika boyunca ilerledi.

Liliata rutilantium.
Turma circumdet.
Iubilantium te virginum.

İhtiyatla giyindiği kuytusunda rahibin karabuluttan halesi. Bu gece burada uyumayacağım. Eve de gidemem.

Tatlı tınılı, kesintisiz bir ses denizden doğru onu çağırıyordu. Yolun kıvrımında el salladı. Ses yeniden çalındı kulağına. Ta açıklarda yuvarlak, pırıl pırıl kahverengi bir kafa, fokbalığı.

Gaspçı.

— Sen söyle bakalım, Cochrane, onu hangi şehir çağırmıştı?

— Tarentum, efendim.

— Aferin. Ya sonra?

— Savaş oldu, efendim.

— Çok güzel, nerede?

Çocuğun yüzündeki boş ifade, yanıtı orada bulacakmışçasına boş pencereye baktı.

Belleğin kızlarınca hikâyelenmiş.[1] Yine de bir yönüyle sanki belleğin hikâyesi değilmiş gibi. O halde tahammülsüzlük kaynaklı bir ifade, Blake'in taşkın kanatlarının küt diye düşmesi. Cümle âlemin mahvoluşunu, kırılan camları ve duvarların çöküşünü duyuyorum ve zaman dediğin bir nihai kurşuni alev. O halde bize kalan ne?

— Nerede olduğunu unuttum, efendim. Ama milattan önce 279'daydı.

— Asculum, dedi Stephen, kanabulanık kitaptan gözünü alıp yere ve tarihe bakarak.

— Evet, efendim. Ve sonra dedi ki: *Böylesi bir zafer daha, işimizi bitirir.*[2]

Tüm dünyanın hatırladığı özdeyiş. Zihnin sersem anında koyuverilmiş. Ceset kaplı bir meydana bakan tepede bir komutan, kargısına yaslanmış subaylarıyla konuşmakta. Herhangi bir komutanın rasgele subayları. Kulak kesilmişler.

— Sen söyle bakalım, Armstrong, dedi Stephen. Pirus sonunda neler yaşamıştı?

— Pirus'un sonu mu, efendim?

— Ben biliyorum, efendim. Bana sorun, dedi Comyn.

— Sıranı bekle. Sen söyle, Armstrong. Pirus hakkında bir şey biliyor musun?

Armstrong'un okul çantasında bir torba incir ezmesi yan gelmiş yatıyordu. Aralarda avucunun içinde ovuşturup sonra lüp diye yutuyordu onları. Kırıntılar damağına yapışıyordu. Tatlıya bulanmış bir çocuğun soluğu. En büyük oğullarının donanmada olmasının gururunu yaşayan, variyetli insanlar. Vico Yolu, Dalkey.

— Pirus mu efendim? Pirus, bir'üstür efendim.

Tüm sınıf kahkahaları koyuverdi. Neşeden yoksun, art niyetli kahkahalar. Armstrong etrafındaki sınıf arkadaşlarına bakıyor, suretinde salak bir sevinç peydahlanmış. Bir an sonra benim gemi boşlamam ve babacıklarının ödediği para nedeniyle daha da sesli gülecekler.

---

[1] Yunan mitolojisinde ilhamın kaynağı olarak görülen, Mnemosin (Bellek) ve Zeus'un dokuz kızına gönderme.

[2] Pirus dönemi Yunan tarihçi ve biyografi yazarı Plutarh'ın, Asculum savaşına atfen sözleri.

— Şimdi söyle bakalım, dedi Stephen kitapla çocuğun omzunu dürtüp, bir'üs demekle neyi kastediyorsun?

— Bir üs, efendim, dedi Armstrong. Savaş meydanlarında ya da dalgaların arasında olabilir. Bir tür köprü gibi. Kingstown limanı mesela, efendim.

Bazıları yine güldü: neşeden yoksun ama anlam yüklü. Arka sıralardaki iki tanesi fısıldaştı. Evet. Biliyorlardı. Öğrenmeye hiç meyletmemiş ama hiç de masum davranmamışlardı. Hepsi de. İmrenerek yüzlerini izledi bir zaman. Edith, Ethel, Gerty, Lily. Ve benzerleri: onların da soluğunda çay ile reçel rayihası, boğuşurken künyeleri birbirine çarpışıp çınlayan.

— Kingstown limanı, dedi Stephen. Evet, umduğunu bulamamış bir köprü.

Bu sözler çocukların yılışık bakışlarını afallattı.

— Nasıl olur, efendim? diye sordu Comyn. Köprü dediğin nehir üzerinde olur.

Haines'in kitabından çıkma bir söz. Burada kimse yok ki duysun. Bu gece içkiyle muhabbetin arasında mahirane koyayım lafı ki zihninin cilalı zırhında bir delik açılsın. Ya sonra? Efendisinin huzurunda hem şımartılıp hem hor görülen, merhametli efendisinin övgüsünü kazanmış bir şaklaban. Neden hepsi de bu oyunu oynuyordu ki? Sırf tatlı ilgi nedeniyle değil zahir. Onlar nazarında da tarih sürekli kulaklarına çalınan diğer masalların bir benzeri, memleketleriyse rehin dükkânı.

Pirus bir acuzenin elinden Argos'ta can vermeseydi ya da Jül Sezar sırtından ölümüne hançerlenmesiydi. Böyle düşünmekle değişmez ki tüm bunlar. Zaman onları mühürleyip sonsuz ihtimal odasında prangaya vurmuş. Peki, tüm o olayların asla olmadığını varsaysak bütün bunlar mümkün müdür? Ya da şöyle demeli, ancak geçip giden şeyler mi mümkündü? Doku, ek rüzgârını ey dokumacı.

— Bize bir hikâye anlatın, efendim.

— Ah, evet efendim, hayalet hikâyesi olsun.

— Bunda nereden başlıyorsunuz? diye sordu Stephen başka bir kitabın sayfalarını açıp.

— *Artık ağlama*,[1] dedi Comyn.

— Kaldığımız yerden devam et o zaman, Talbot.

— Tarihikâyeye n'oldu, efendim?

— Sonra, dedi Stephen. Hadi bakalım, Talbot.

Esmer, yağız bir çocuk kitabını açıp, okul çantasının üstüne çarçabuk yerleştirdi. Metne arada bir göz atıp, dizeleri ağdalı bir tınıyla sarsılarak okudu.

— *Artık ağlama, kederli çoban, artık ağlama*
Acına sebep olan Lycidas ölmedi çünkü
Suyun altında yatıyor olsa da...

O halde bir hareket olsa gerek, mümkünün mümkün olduğunca eyleme geçişi. Aristo'nun sözleri şu anlamsız seslerle dillendirilen dizelerde hayat buldu ve Paris'in günahlarına perde çekip onun geceler boyu kitaplar devirdiği Saint Genevieve kütüphanesinin çalışkan sükûnetine sirayet etti. Dirseğinin dibinde hoş bir Siyamlı,

[1] John Milton şiirine gönderme

savaş taktikleri kitabının sevkini ele almıştı. Çevremde doygun ve bilgiye aç zihinler: solgun masalambalarının altında beş duyularıyla cebelleş halinde: ve benim zihnimin karanlığında yeraltından bir miskin, gönülsüz, aydınlıktan noksan, kıvrımlı ejderha pullarını döküyor. Düşünce düşüncenin düşüncesidir. Huzur dolu aydınlık. Ruh dediğin bir anlamda bütün her şey: ruh biçimlerin biçemi. Huzur, aniden, uçsuz bucaksız, akkor halinde: biçimlerin biçemi.

Talbot tekrarladı:

— *Yüce inayetiyle suları yaran,*

Yüce inayetiyle...

— Sayfayı çevir, dedi Stephen usulca. Hiçbir şey göremiyorum.

— Ne dediniz, efendim? diye sordu Talbot öne eğilip.

Eliyle sayfayı çevirdi. Arkasına yaslanıp hatırladığı yerden devam etti. İnayetiyle suları yaran. O inayet gölgesini şu açgözlü yüreklere de düşürüyor ve hatta dalga geçen münkir yüreklerle dudaklara da ve hatta benim üzerime de. Ona methiye niyetine üç beş kuruş sunanların arsız yüzlerine de. Sezar'ın hakkı Sezar'a, Tanrı'nın hakkı Tanrı'ya. Cahil gözlerden uzun uzadıya bir bakış ve kilisenin tezgâhında biteviye dokunacak müphem bir deyiş. Evet.

Bilmecemi bil bakalım azgın
Babamın ekeyim diye verdiği tohum

Talbot kapattığı kitabını çantasına yerleştirdi.

— Hepsi bu kadar mıydı? diye sordu Stephen.

— Evet, efendim. Saat onda hokey var, efendim.

— Yarım günümüz, efendim. Perşembe.

— Kim bir bilmece cevaplamak ister? diye sordu Stephen.

Kitaplarını defterlerini sayfalarını hışırdatarak, kalemlerini tıkır tıkır topladılar. Çantalarını omuzlarına asıp bir araya toplandılar ve neşe içinde kıkırdamaya başladılar:

— Bilmece mi, efendim? Bana sorun.

— Hayır, bana bana, efendim.

— Zor olsun, efendim.

— Bilmecemiz şu, dedi Stephen.

Horoz ürümüş
Mavi göğümüş:
Cennetin çanları
On biri çalar imiş.
Bu zavallı ruh için
Cennete gitme vaktiymiş

— Bilin bakalım ne?

— Nedir, efendim?

— Bir daha söyleyin. Duyamadık.

Dizeler yinelenirken gözleri fal taşı gibi açıldı. Bir sessizliğin ardından Cochrane dedi ki:

— Nedir efendim? Pes ettik.

Stephen, gırtlağında hırıltıyla yanıtladı:

— Ninesini tespih ağacının dibine gömen tilki.

Ayağa kalkıp çocukların hayal kırıklığında yankılanan asabi bir kahkaha patlattı.

Kapıya bir sopayla dürtüldü ve koridordan bir ses duyuldu:

— Hokey!

Sıralarından kayarak, üzerlerinden atlayarak çil yavrusu gibi dağıldılar. Bir anda yok olmuşlardı ve soyunma odasından hokey sopalarının takırtıları, ayakkabılarının ve dillerinin gürültüsü geliyordu.

Geriye kalan tek çocuk Sargent usulca öne çıkıp açık bir defter gösterdi. Karmakarışık saçları ve süklüm püklüm hali hiç de girişken olmadığını belli ediyordu ve buğulanmış gözlüklerinin ardında gözleri yalvar yakar haldeydi. Donuk ve kansız yanağında, salyangozun ardında bıraktığı izi andıran taze ve ıslak bir mürekkep lekesi vardı.

Defterini uzattı. Başlıkta *Toplama* yazılıydı. Altında ise kargacık burgacık rakamlar ve en altta da çizik çizik atılmış eğri büğrü bir imza vardı. Cyril Sargent: adı ve mührü.

— Bay Deasy demişti ki hepsini tekrar yazıp size gösterecekmişim, efendim.

Stephen defterin buruş buruş olmuş uçlarını elledi. Boşuna.

— Nasıl yapılacağını şimdi anladın mı? diye sordu.

— On birden on beşe kadar, diye yanıtladı Sargent. Bay Deasy, karatahtadan bakıp defterime yazmamı söyledi.

— Kendi başına yapabilir misin peki? diye sordu Stephen.

— Hayır, efendim.

Çirkin ve boşuna: süklüm püklüm hali, karmakarışık saçları ve salyangoz izini andıran mürekkep lekesi. Yine de birisi onu sevmiş, dokuz ay boyunca karnında ve sonra kollarında ve yüreğinde taşımış. O kadın olmasa, insan soyu, o çocuğu kemiksiz bir salyangoz gibi ayağının altına alıp ezip geçmez miydi! Kadın kendi kanından oğluna geçen solgun, zayıf pıhtıyı sevmiş. O halde gerçek bu muydu? Hayattaki tek doğru mu? Coşkun Columbanus'un kutsal şevk ile abandığı anasının perperişan bedeni. Annenin yitirdiği: incecik bir dalın titreyerek alevde yanışı, gü lağacıyla ıslak külün ıtırı. Oğlunu ayak altında ezilmekten kurtarmak uğruna vazgeçmişti kendinden, hem de neredeyse hiç var olmamışken. Cennete yol alan zavallı bir ruh: göz kırpan yıldızların altındaki fundalıkta, kürkünde yağmanın kızıl dumanı tüten, merhametsiz parlak gözleriyle toprakla dalaşan, kulakları dikilen, toprağı ufalayan, kulakları dikilen, ufalayan bir tilki.

Çocuğun yanına oturan Stephen problemi çözdü. O ki cebir marifetiyle Shakespeare'in hayaletinin Hamlet'in dedesi olduğunu ispatlamış adam. Sargent yamuk gözlüğünün ardından soran gözlerle bakıyor. Soyunma odasından hokey sopalarının tıkırtısı geliyor: topun kof sesi ve sahadan kopan bağırtılar.

Sayfada semboller, harflerinin maskeli balosu eşliğinde, kareler ve küplerin ilginç şapkalarını kuşanarak mağribi rakslar ediyor. Ellerini ver, geç çapraza, eğil eşine doğru: yani: Mağribi hayallerden peydahlanmış şeytanın art ayakları. Dev aynalarıyla dünyanın çapraşık ruhunu yansıtan, bu dünyadan geçip gitmiş İbni Rüşt ile Musa bin Meymun, çehreleri de tavırları da karanlık, öyle ki aydınlığın içinde parlarken aydınlığın kavrayamadığı bir karanlık.

— Şimdi anladın mı? İkincisini kendi başına yapabilir misin?

— Evet, efendim.

Sargent öğrendiklerini uzun, eğri büğrü çiziklerle defterine geçirdi. Her an yardım edecek bir söz uman elleri, zaptı zor sembolleri inançla, solgun tenine azıcık renk katan bir utançla birlikte hareket ettirdi. *Amor matris*:[1] özneye veya zamire dair iyelik eki. Oğlunu zayıf kanıyla ve ekşimiş sütüyle beslemiş ve kundağını kem gözlerden sakınmış.

Şu düşük omuzlarla, nahoş hallerle ben de onun gibiydim. Çocukluğum sersefil yanı başımda. Elimi uzatıp usulca dokunayım diyemeyeceğim denli uzakta. Benimki uzak, onunkiyse gözlerimiz kadar saklı. Sırlar, sessizlik, taş kesmiş kalpler her ikimizin de yüreğinin izbe saraylarına çöreklenmiş: zulmünden yorgun düşmüş sırlar: taçlarından kurtulmak isteyen zalimler.

Toplama işi halledilmişti.

— Gördün mü çok kolay, dedi Stephen ayağa kalkarken.

— Evet, efendim. Sağ olun, diye yanıtladı Sargent.

Sayfasını ince bir grafon kâğıdıyla kuruladı ve defterini sırasının gözüne yerleştirdi.

— Hokey sopanı alıp arkadaşlarına katılsana, dedi çocuğun kapıya yönelen süklüm püklüm bedenini izleyen Stephen.

— Tamam, efendim.

Koridorda, sahadan ona seslendikleri duyuluyordu.

— Sargent!

— Koştur, dedi Stephen. Bay Deasy seni çağırıyor.

Sundurmanın altında durup, derme çatma sahadaki mücadeleden yükselen bağırışlara doğru yönelmiş eğreti koşturmayı seyretti. Takımlara ayrılmışlardı ve Bay Deasy, tozluklu ayakkabılarını çim öbeklerine basa basa sahaya geldi. Vardığında çekişen tarafların sesleri ona seslendi. Asabi, kırlaşmış bıyığını onlardan yana çevirdi.

— Ne var yahu? diye bağırıyordu hiç durup dinlenmeden.

— Cochrane ile Halliday aynı takımdalar, efendim, diye bağırdı Stephen.

— Beni odamda bekler misin, şurayı düzene sokup geleyim, dedi Bay Deasy.

Sahayı yaşını başını almış adamlara özgü sesiyle inleterek bağırdı yeniden:

— Derdiniz ne yahu? Ne bu haliniz böyle?

Çocukların ciyak ciyak sesleri dört bir tarafını sardı: İrili ufaklı bir sürüsü, yakıcı güneşin çalakalem boyanmış bal rengi saçını ağarttığı kafasının etrafına kümelenmişti.

[1] Anne Sevgisi. Bu Latince ifade, Türkçede olduğu gibi hem annenin sevgisine hem de anneye duyulan sevgiye işaret etmekte. (ç.n.)

Odada, koltukların aşınmış derisinden yayılan ağır ve dumanlı bir hava vardı. Benimle burada pazarlık ettiği ilk günkü gibi. Başlangıçta nasıldıysa şimdi de öyle. Büfenin üstünde Stuart döneminden kalma madeni paraların bulunduğu bir çanak, bataklığa kaide olmuş bir hazine: ve her daim olacağı gibi. Ve mor kadifeli, solgun kaşıklığa kurulmuş, Roma'nın hür yurttaşlarına vaaz veren on iki havari: kavanoz dipli dünya.

Mermer kaplı sundurmada ve koridorda aceleci adımlar. Seyrek bıyıklarına üfleyen Bay Deasy masasına vardı.

— Önce şu hesabımızı görelim, dedi.

Ceketinin cebinden kösele sırımla bağlı bir cüzdan çıkardı. Birisi orta yerinden bantlanmış iki banknotu çekti aldı ve özenle masanın üstüne yerleştirdi.

— İki, dedi, sırımını bağladığı cüzdanını yeniden cebine yerleştirirken.

Şimdi de altınların bulunduğu kasa dairesinde sıra. Stephen'ın mahcup eli sıvanın arasındaki deniz kabuklarının üstünde geziniyor: şeytanminaresi ve paralar, deniz kabukları ve aslan kabartmalı bozukluklar: şu bir emirin başına doladığı sarık gibi ve şu sanki Aziz James'in deniztarağı. İhtiyatlı bir hacının istiflediklerı, ölü hazine, mezar taşları.

Gıcır gıcır bir İngiliz altını, yumuşak masa örtüsünün üzerine düştü.

— Üç etti, dedi Bay Deasy elindeki küçük para kesesini elinde çevirirken. Çok kullanışlı şeyler bunlar. Bakın. Şurası madeni paralar için. Şurası şilinler, yarımlıklar ve çeyreklikler için. Şuraya da bozukluklar. Bakın.

İki kronla iki şilin daha aldı.

— Üç teklik artı şu on ikisi de eder bir tek, dedi. Sanırım hesabımız tamam.

— Sağ olun, efendim, dedi Stephen parayı utangaç tavırlarla avucuna toparlayıp sonra pantolon cebine tıkıştırırken.

— Ne demek, dedi Bay Deasy. Emeğinizle kazandınız.

Stephen'ın yeniden boşta kalan eli deniz kabuklarının çukurlarına uzandı. Bunlar da güzelliğin ve kudretin simgeleri. Cebimde bir öbek. Tamah ve sefaletin bulaştığı simgeler.

— Öyle taşımayın, dedi Bay Deasy. Cepten birini çekip alayım derken diğerlerini düşürürsünüz. Şu makinelerden alın siz de. Çok kullanışlı olduklarını göreceksiniz.

Bir şey demeli cevaben.

— Benimki genelde boş olacaktır, efendim, dedi Stephen.

Aynı oda ve saat, aynı akıllar: ve ben, yine aynı. Üç oldu bununla birlikte. Burada elimi kolumu bağlayan üçüncü düğüm. Pekâlâ. İstersem onlardan şu an kurtulabilirim.

— Çünkü tasarruf etmiyorsunuz, dedi Bay Deasy parmağıyla da mimleyerek. Paranın değerini daha bilmiyorsunuz. Benim kadar uzun yaşadığınızda paranın güç demek olduğunu anlarsınız. Bilmez miyim hiç. *Ah keşke gençlik de bilebilse.* Shakespeare'in dediği gibi. *Akarken keseni doldur.*[1]

— Iago, diye mırıldandı Stephen.

Gözlerini boş kabuklardan alıp ihtiyarın bakışlarına dikti.

[1] *Othello*'dan Iago'nun sözlerine gönderme.

— Paranın ne olduğunu bilirdi, dedi Bay Deasy. Parayı da bulmuştu. Şair falandı ama İngilizdi de en nihayet. Bir İngilizin gurur kaynağı nedir bilir misiniz? Bir İngilizden duyup duyabileceğiniz en mağrur söz nedir?

Denizler hâkimi. Deniz soğuğu gözleri boş körfeze kaydı: hepsi tarihin suçu: ben ve sözlerim de dahil, nefret etmeden.

— İmparatorluklarına dair ettikleri söz, dedi Stephen, üzerinde güneş batmayan.

— Yok yahu! diye bağırdı Bay Deasy. O, İngiliz lafı değil ki. Fransız Kelt'i[1] söylemiş onu. Kesesiyle tırnağına vurdu usulca.

— Söyleyeyim sana, dedi tumturaklı, en çok iftihar ettikleri nedir. *Kazandım da yaptım.*

İyi adam esasında. İyi adam.

— *Kazandım da yaptım. Ömrü hayatımda bir kör şilin borç almadım.* Bunun güzelliğini hissedebiliyor musun? *Hiç borcum yok.* Hissedebiliyor musun güzelliği?

Mulligan'a dokuz pound, üç çift çorap, bir çift çarık, boyunbağları. Curran'a on gine. McCann'e bir gine. Fred Ryan'a iki şilin. Temple'a iki öğle yemeği. Russell'a bir gine, Cousins'e on şilin, Bob Reynolds'a yarım teklik, Kohler'e üç gine, Bayan McKernan'a, beş haftalık kira.[2] Cebimdeki öbeğin kıymet-i harbiyesi kalmadı.

— Şu an maalesef, diye yanıtladı Stephen.

Bay Deasy keseyi kaldırırken keyifle güldü.

— Hissedemediğinizi biliyordum, dedi tadını çıkararak. Ama günün birinde hissetmelisiniz. Cömert insanlarız biz ama hakkaniyetli de olmalıyız.

— Bizi ölesiye mutsuz eden, dedi Stephen, bu büyük sözlerden hep korkmuşumdur.

Bay Deasy bir zaman ciddiyetle şöminenin üzerindeki heybetli, ekose İskoç etekli[3] adamın resmine baktı: Albert Edward, Galler Prensi.

— Benim eski kafalı bir muhafazakâr ve kraliçe taraftarı olduğumu düşünüyorsun, dedi düşüncelere dalmış sesi. O'Connell'dan bu yana üç nesil görmüş adamım ben. Kıtlık zamanını bile hatırlıyorum. Sen Protestan localarının O'Connell'dan yirmi yıl önce, dahası sizin mezhebin kilise tayfasının adamı kışkırtıcı diye ifşa etmelerinden de önce birliğin ilgası için halkı harekete geçirmeye çalıştığını bilir misin? Siz Fenianlar[4] var ya, işinize gelmeyen bazı şeyleri unutursunuz.

Anlı şanlı, iman ehli, ölümsüz hafıza. Armagh'daki Diamond locası, Papacıların darağacında sallanan cesetleriyle azamete ermiş. Çatal sesli, maskeli ve silah kuşanmış, kraliçe götü yalayan ekiciler akdi. Kara kuzey ve asil kanlı İncil. Wexford'un asi Katolikleri gebersin.

---

[1] "Üzerinde güneş batmayan imparatorluk" sözü İngilizlere değil, Fransız Kelt'i Christopher North'a aittir.

[2] Bu paragrafta anılan isimlerin bir kısmı *Sanatçının Gençlik Portresi*'ndeki karakterler, bir kısmı Joyce'un gerçek hayatta borçlu oldu isimler ve bir kısmı da Dublinlilerdir.

[3] Kaynak metindeki "fillibegs" kelimesi Gaelga dilindeki "filleadh" kelimesinden türemiştir ve bir nevi alay da içermektedir.(ç.n.)

[4] İrlanda'nın bağımsızlığının silahlı mücadele ve terör üzerinden gerçekleşeceği inancını taşıyan gizli örgüt.

Stephen elini kaldıracak oldu, sonra vazgeçti.

— Benim de damarlarımda asi kanı akar aslına bakarsan, dedi Bay Deasy. Ana tarafından miras. Ama birlik lehinde oy kullanmış John Blackwood'un soyundanım aynı zamanda. Hepimiz İrlandalıyız, hepimiz kralın çocuklarıyız.

— Heyhat, dedi Stephen.

— *Per vias rectas*, dedi Bay Deasy ciddiyetle, şiarı buydu. O yönde oy kullandı ve birliğin korunması için Ards of Down'dan atına atlayıp Dublin'e sürdü.

Oy dağlar'oy dağlar'oy
Dublin'e gider çakıl yol

At sırtında parlak çizmeleriyle suratsız bir toprak ağası. Mutedil bir gün,[1] Sir John. Mutedil bir gün, saygıdeğer... O gün... Günbegün... İki mahmuzlu çizme Dublin'e doğru yol alıyor. Dağlar'oy ağlar oy.

— Bakın şu şarkı bana ne hatırlattı, dedi Bay Deasy. Bana bir iyiliğin dokunabilir, Bay Dedalus, edebiyatçı dostlarınız vardır. Az oturun. Basına verilecek bir makalem var. Son satırlarını geçiriyordum kâğıda.

Pencerenin yanındaki masaya sandalyesini yanaştırıp daktiloya takılı kâğıttan birkaç kelime okudu.

— Oturun. Kusura bakmayın, dedi az başını çevirip, *sağduyunun gereğince*. Şimdi biter.

Gür kaşlarının altındaki gözlerini dirseğinin yanındaki metne dikti ve bir yandan mırıldanarak, arada sırada da bir hatayı düzeltmek için daktilonun tamburunu geri alırken oflayıp puflayarak klavyedeki tuşlara dokunmaya başladı.

Stephen, zatışahanelerinin huzurunda sessizce oturup bekledi. Odayı çevreleyen duvarlarda, uysal başlarını havaya kaldırmış şekilde resmedilmiş, ebediyete kavuşmuş atlar vardı: Lord Hasting'in *Repulse*'ı, Westminister Dükü'nün *Shotover*'ı, Beaufort Dükü'nün *Ceylon*'u, *Paris yarışı*, 1866. Orman cini misali el kadar jokeyler, at sırtında start bekliyor. Nasıl hızlandıklarını ve kralın sancaklarını gördü, ebediyete göçmüş kalabalıklarla bir ağızdan bağırdı.

— Nokta, dedi Bay Deasy tuşlara. *Bu önemli meselenin acilen açığa kavuşması yönünde...*

Cranly, köşeyi hemen dönelim diyerek, kazananların çamura bulandığı, bahisçilerin avaz avaz bağırdığı, seyyar tezgâhlardan dumanların tüttüğü o alacalı bulacalı hengâmeye beni de kolumdan tutup götürmüştü. *Fair Rebel, Fair Rebel!* Temiz para, bire on veriyor. Barbutçular, bul karayı al parayı, toynakların ve jokey keplerinin peşinde koşturuyorduk ve bir de esmer bir kadın vardı, kasabın, susuzluktan yanar gibi ağzını yarım portakala gömmüş karısı.

Çocukların oynadığı sahadan çığlıklar ve bir düdük sesi duyuldu.

Gene: gol. Onların arasındayım, harala gürele savaşan bedenlerin arasında, hayatın arbedesi. Şuradaki çarpıkbacaklı anasının ciğerparesi tek atmaktan marazlı çocuk

[1] İrlanda İngilizcesine özgü, yağmurlu günler için bir selamlama biçimi: Soft Day

değil mi? Arbede. Zamana çarpıp sekip dönmeler, hayret ki ne hayret. Arbede, savaşın bulaşığı ve curcunası, maktulün donmuş ölükusmukları, insanın kan ve boka bulanmış bağırsaklarıyla yemlenmiş kargıların bağırtısı.

— O halde, dedi Bay Deasy, ayağa kalkıp.

Masaya döndü, kâğıtları birbirine iğneledi. Stephen ayağa kalktı.

— Meseleyi özetledim, dedi Bay Deasy. Davarlarda görülen şap hastalığı[1] hakkında. Bir göz atın. Meselenin pek tartışılır tarafı yok zaten.

Değerli sütunlarınıza, yüksek müsaadenizle tecavüz etmek isterim. Tarihimizde sıkça duyduğumuz şu *laissez faire* öğretisiyle. Hayvan ticaretimiz. Sanayi diye bildiğimiz tek şey. Galway limanı tasarısını baltalayan Liverpool mafyası. Avrupa yangın yerine dönmüşken. Kanalın dar sularında seyreden tahıl tedariki. Tarım bakanlığının dillere destan aliyyülâlâ aymazlığı. Klasik bir kinayenin özrü. Kassandra. Olması gereğinden fazlası olmayan bir kadının sebebi. Meselenin özüne gelecek olursak.

— Kelimelerle sözümü sakınmamışım, değil mi? diye sordu Bay Deasy, Stephen okumasını sürdürürken.

Davarlarda görülen şap hastalığı. Koch müstahzarı diye bilinen. Serum ve eser miktar virüsten müteşekkil. Aşılanarak hastalığı savuşturan atların yüzdesi. Sığır vebası. Aşağı Avusturya, Mürzsteg'de imparator atları. Cerrah baytarlar. Bay Henry Blackwood Price. Adil yargılama için makul öneri. Sağduyunun gereği. Pekönemli mesele. Kelimenin tam anlamıyla boğayı boynuzundan yakalamalı. Sütunlarınızda yer verdiğiniz için teşekkürlerimi iletirken.

— Bunun basılıp okunmasını istiyorum, dedi Bay Deasy. Bir kez daha baş gösterirse gör bak İrlanda sığırlarına yasak getirecekler. Ve tedavi edilebilir aslında. Örnekleri var tedavinin. Kuzenim Blackwood Price, bu tür hayvanların Avusturya'daki baytarlar tarafından sürekli tedavi edildiğini yazıyor. Buraya gelip yardımcı olmayı da önermişler. Bakanlığın dikkatini çekmeye çalışıyorum. Şimdi de halkın ilgisini çekmeli. Her işimi yokuşa sürüyorlar, şu... ayak oyunları çevirenler... sonra gizli kapaklı iş çevirenler... dahası...

Sesinden önce işaretparmağını havaya kaldırıp ihtiyar ve bilge bir adam edası takındı.

— Sözlerime dikkat buyurun, Bay Dedalus, dedi. İngiltere Yahudilerin elinde. En önemli mevkilerdeler: finanstan tutun da basına varana dek. Ve toplumun çürüdüğüne delalettir onların varlığı. Bir araya geldiler mi milletin hayat damarlarını sömürüp kuruturlar. Bu durumun yıllardır adım adım ilerleyip kangrene dönüşmekte olduğunu görüyorum. Biz burada durup lafa dalmışken, Yahudi tacirler içten içe kemiriyor bizi. İngiltere ihtiyarladı, ölüm döşeğinde.

Hızlıca adımladı odayı, gözleri günışığına değdiğinde mavi bir canlılığa kavuştu. Yüzünü şöyle bir çevirip tekrar döndü.

— Ölüyor, dedi, halen nefes alıyor olsa da.

---

[1] İngiltere'nin 1904 yılında, İrlanda sığırlarında görülmemesine rağmen ekonomik yaptırım amacıyla uydurduğu hastalık.

Yosma bağır çağır sokakları arşınlarken,
İhtiyar İngiltere'ye dokuyacak kefen.[1]

Gözlerini kocaman açarak durduğu yerden odaya süzülen günışığına baktı.

— Bir tacir, dedi Stephen, ucuza alıp pahalıya satandır, Yahudi veya herhangi başka bir yurttaş, öyle değil mi?

— Nura karşı günah işlediler, dedi Bay Deasy usulca. Gözlerine çöreklenmiş karanlığı görebilirsin. İşte bu nedenle dünyaya kök salamadan göçebeler gibi dolaşıyorlar.

Paris Borsası'nın basamaklarında altıntenli adamlar mücevher kakma yüzüklü parmaklarını indire kaldıra fiyatlarla oynuyor. Folluğun cayırtısı. Mabedi umursamadan, eğreti şapkalarının altındaki kafalarında bin türlü tilki dolanırken, üşüşmüş bağrışıyorlar. Ne elbiseleri, ne konuşmaları, ne de mimikleri: onlara ait değil. Donuk gözleri sözlerini yalancı çıkarıyor, el kol hareketleri şevkli ama arzudan yoksun, üzerlerinde dolanan buğzun ve tüm coşkularının boşa olduğunun ayırdındalar. Boş yere biriken öbek öbek sabır. Zaman kuşkusuz hepsini saçıp savuracak. Yol kenarında bir öbek: yağmalanmış ve geçip gidiyor. Gözleri göçebe yılların ve sabırları da bedenlerine sinmiş haysiyetsizliğin ayırdında.

— Kim işlemedi ki? dedi Stephen.

— Ne demek istiyorsun? diye sordu Bay Deasy.

Bir adım öne çıkıp masanın yanında durdu. Alt çenesi az aşağı kaydı, ağzı belli belirsiz aralandı. Bu mudur yaştan gelen bilgelik? Durmuş benim cevabımı bekliyor.

— Tarih, dedi Stephen, uyanmaya çabaladığım bir karabasan.

Sahadan çocukların bağırışı koptu. Hakemin düdüğü: gol. Ya şu karabasan sana arkandan çift dalarsa?

— Yaradan'ın yöntemleriyle bizim işlerimizi bir tutamayız, dedi Bay Deasy. Tüm insanlık tarihi tek bir büyük hedefe, Tanrı'nın tecellisine doğru yol almaktadır.

Stephen başparmağıyla pencereyi tıklatıp dedi ki:

— Tanrı dediğiniz şu işte.

Yaşşşaa! İşte bu! Heyooo!

— Ne? diye sordu Bay Deasy.

— Sokaktan gelen bir bağırış, diye yanıtladı Stephen, omuzlarını silkerek.

Bay Deasy bir süre yere baktı ve burnunu iki parmağının arasında tutu. Başını yeniden kaldırdığında burnunu da bıraktı.

— Ben senden daha mutluyum, dedi. Bir sürü hatamız, günahımız olmuştur. Dünyayı günahla bir kadın tanıştırdı. Olması gerektiğinden daha fazlasına sahip olmayan bir kadın uğruna, Menelaus'u boynuzlayan Helen için, Yunanlılarla Truvalılar on yıl boyunca savaştılar. Buraya, kıyılarımıza yabancıları getiren de eşini aldatan bir kadındı, MacMurrough'nun karısıyla metresi, Breffini Prensi O'Rourke'dan bahsediyorum. Parnell'in alaşağı olmasına sebep de bir kadındı. Bir sürü hata, pek çok kusur ama o tek büyük günah, asla. Hayatımın şu son günleri dahi mücadele içinde geçiyor. Ama inandığım doğru uğruna sonuna dek savaşacağım.

[1] William Blake'in şiirinden.

Ulster için can feda
Ulster sen çok yaşa

Stephen elinde nüshalarla ayağa kalktı.

— Pekâlâ, efendim, diye başladı söze...

— Anladığım kadarıyla, dedi Bay Deasy, bu işte uzun süre devam etmeyeceksin. Öğretmen olmak için doğmamışsın sanki. Belki de yanılıyorumdur.

— Daha ziyade öğrenenim belki de, dedi Stephen.

Peki, burada daha fazla ne öğrenebilirsin ki?

Bay Deasy başını salladı.

— Kim bilir? dedi. Öğrenmek alçakgönüllülük ister. Ama asıl büyük öğretmen hayatın ta kendisidir.

Stephen elindeki kâğıtları yine hışırdattı.

— Bunlara gelince, diye başladı.

— Ah evet, dedi Bay Deasy. Orada iki kopya var. Bir an önce yayınlatabilirseniz. *Telegraph, Irish Homestead.*

— Deneyip, dedi Stephen, sizi haberdar edeceğim. İyi kötü tanıdığım iki editör var.

— Bu iş görür, dedi Bay Deasy canlı bir tavırla. Dün akşam milletvekili Bay Field'a yazdım. Bu akşam sığır celepleri birliğinin City Arms Oteli'nde toplantısı var. Yazımı toplantıya sunmasını istedim. Siz de o iki gazetede yayınlatabilirseniz. Hangileriydi?

— *The Evening Telegraph*...

— İş görür, dedi Bay Deasy. Yitirecek vakit yok. Şimdi kuzenimden gelen şu mektubu yanıtlamam gerekiyor.

— İyi günler, efendim, dedi Stephen, sayfaları cebine koyarken. Sağ olun.

— Ne demek, dedi Bay Deasy, masasında başka kâğıtları aramaya koyulmuşken. Seninle kapışmayı seviyorum, her ne kadar yaşlı olsam da.

— İyi günler, efendim, dedi Stephen hafifçe eğilerek.

Açık sundurmadan dışarı çıktı ve sahadaki çocukların bağırışlarını ve birbirine çarpan hokey sopalarının takırtısını dinleyerek iki yanı ağaçlı, çakıllı yola yöneldi. Dış kapıdan geçerken kaideleri üstüne kurulmuş aslanları[1] gördü; pısırık küheylanlar. Her şeye rağmen kavgasında yardımcı olacağım ona. Mulligan bana bir isim daha takacak: iğdiş boğa dostu ozan.

— Bay Dedalus!

Arkamdan koşturmuş. Umarım başka yazısı yoktur.

— Bir dakika.

— Evet, efendim, dedi Stephen tekrar kapıya dönüp.

Bay Deasy, nefes nefese kalmış halde ve soluğunu toparlamaya çalışarak duraladı.

— Şunu söylemek istedim, dedi. İrlanda için derler ki Yahudilere eziyet etmemiş

[1] 1194'ten itibaren İngiltere Kraliyet arması.

tek memleket olma onuruna sahiptir. Duymuş muydunuz bunu? Yok. Ve biliyor musunuz neden?

Muhteşem havada kaşlarını çattı.

— Neden, efendim? diye sordu Stephen gülümseyerek.

— Çünkü içeri girmelerine hiç izin vermedi de,[1] dedi Bay Deasy ciddi bir edayla.

Hançeresinde, peşi sıra bir miktar balgam da söktüren aksırıklı tıksırıklı bir kahkaha peydahlandı. Öksüre tıksıra, kahkahalar atarak, ellerini havada sallayıp döndü gitti.

— Adaya adım atmalarına asla izin vermedi, diyordu kahkahasının arasında tozluklu ayakkabılarıyla çakıllı patikada ilerlerken. İşte bu nedenle.

Yaprakların oluşturduğu dama tahtasını andıran boşluktan süzülen günışığı bilge omuzlarını pullara, raks eden sikkelere bürüyordu.

[1] Aslında 1901 sayımlarında İrlanda'da dört bine yakın Yahudi yaşıyordu ve Cork ile Limerick dışında hiç antisemit hareket görülmemişti.

Görülenin kaçınılmaz kipliği:[1] Bu, başka şey değilse bile gözlerim vasıtasıyla vardığım düşünce. Burada okumakta olduğum her şeyin, denizin doğurduklarının ve öldürdüklerinin, yaklaşan gelgitin, şu rengi atmış pabucun imzası. Sümükyeşili, gümüşimavi, pas: rengârenk imzalar. Şeffaflığın sınırları. Ama ekliyor: bedenin de. O halde onların, yani bedenlerin renge bürünmeden önce de farkındaydı demek. Nasıl? Kafasını onlara toslaya toslaya elbet. Sakin ol. Hem kel hem milyonerdi, *maestro di color che sanno.*[2] Şeffaflığın sınırları içindeki. Neden içindeki? Şeffaflık ve şeffaf olmama, reform. Beş parmağını arasına koyabiliyorsan geçittir, yoksa kapı. Yum gözlerini de gör.

Stephen, ayakkabılarının kabukları ve denizin kusmuş olduğu çerçöpü ezme sesini duyabilmek için gözlerini yumdu. Her halükârda ve sonuç itibariyle yine aralarından yürüyorsun. Zamanın içinde bir uzun adımım. Uzayın kısacık zamanı içinde yer kaplayan zamanın kısacık bir uzamıyım. Beş, altı: *Nacheinander*.[3] Tam da bu: ve işte bu da duyulanın kaçınılmaz kipliği. Aç gözlerini. Hayır. Aman Tanrım! Kaidesi üzerinde eğilmiş bir yalıyardan düşsem,[4] kaçınılmaz şekilde *Nebeneinander*'den[5] düşmüş olurum. Karanlığa gitgide alışıyorum. Dişbudak kılıcım yanımda asılı. Yokla yolu: öyle yapar ya onlar. Ayakkabısının içindeki iki ayağım bacaklarının ucunda, *nebeneinander*. Kunt sesler. *Los Demiurgos*[6] tokmağından mamul. Sandymount kumsalında yürüyüp sonsuzluğa mı yol almaktayım? Çatır çutur tıkır tıkır. Yaban denizin paraları. Deasy Müdür hepten biliverir bunları.

Sandymount'a geliversen ya,
Ressam kısrağım Madeline Derya.

Ritim başlıyor, gördüğünüz gibi. Duyuyorum. Kısa-uzun heceli, son hecesi düşük dörtlüklerin geçit töreni. Hayır, dörtnala demeli: ...delin derya.

Şimdi açın gözlerinizi. Ben öyle yapacağım. Bir anlığına. O ara her şey yok mu olmuş? Gözlerimi açtığımda ya şeffaflığını yitirmiş zifiri karanlığın içinde kalırsam. *Basta!*[7] Görebilirsem görürüm.

---

[1] Stephen, Aristo'nun algı kavramı üzerine düşünüyor. Aristo'ya göre kaçınılmaz öncelikle aslolan renkti.
[2] Aristo için Dante'nin tanımı: bilgelerin üstadı. Aynı zamanda renk kuramına gönderme.
[3] (Alm.) Birbiri ardına.
[4] Horatio'nun Hamlet'e uyarısı.
[5] (Alm.) Yan yana.
[6] (Yun.) Görünüşler evreninin yaratıcısı.
[7] (İt.) Yeter!

Bakgör şimdi. Sen olmasan da hep orada: ve hep var olacak, kavanoz dipli dünya.

Leahy Sıraevlerin basamaklarını dikkatle inip geldiler, *Frauenzimmer:*[1] ve aşağıda, gelgitle engebeye bürünmüş kumsalda koca ayakları ince kuma bir batıp bir çıkıyor. Benim gibi, Algy gibi yüce anamıza gelmekteler. Birinci uyuşuk ebe çantasını salak gibi sallıyor, berikinin şemsiyesi kuma dürtük. Her şey mubah[2] mahallesinden günübirlik çıkagelmişler. Bride Sokağı'ndan Merhum Patrik MacCabe'nin dul eşi Bayan Florence MacCabe derin kederler içinde. Popoma şaplağı koyup ciyaklatarak beni yaka paça hayatla tanıştıran da bacılarından biri. Hiçlikten yaratılış. Çantasında ne ola ki? Kırmızı şala sarmalanmış, göbekbağı yandan sarkan bir düşük bebek. Herkesin göbekbağı geçmişine bağlı, bütün bedenlerin damarlı bağı. Sufi keşişlerin sebebi de bu ya. Tanrılar gibi mi olacaksın?[3] Omphalos'unuza bakınız. Alo. Ben Kinch. Cennet bahçelerine bağlar mısınız lütfen. Alef, alof: sıfır, sıfır, bir.

Âdem Baba'nın eşi ve hayat arkadaşı: Heva, çıplak Havva. Göbek deliği yoktu.[4] Bakın. Pürüzsüz bir göbek, şişkin, gergin bir tirşe kalkan, yo hayır, akbuğday öbeği, doğulu ve ölümsüz, ezelden ebede daim. Günahkâr dölyatağı.

Ben de günahkâr karanlıkta, baba beliyle, döllenmeden dölyatağına düştüm. Sesi benim sesim, gözü benim gözüm bir adam ve nefesi kül kokan bir hayalet kadın eliyle, onlar tarafından. Kenetlendiler ve ayrıldılar, bağlayanın arzusunca. Çağlar öncesinden olmamı isteyen O idi ve şimdi isteyemez ki yok olayım. Ona dair bir *lex eterna.*[5] O halde Baba ile Oğul'un eştözlü kutsal özü bu mu? Kendince sonuçlar çıkarmaya çabalayan zavallı canım Arius[6] nerelerde şimdi? Hayatı muhdeğişetözleyahudiyeşimle savaşmakla geçmiş. Yıldızıyla barışamamış zındık. Son nefesini Yunan helasında salmış:[7] *ötenazi.* İncik boncuk kakmalı piskoposluk tacı ve asasıyla kuburuna kurulmuş, dul piskoposun dulu, kayıp koyun kuşağı kaskatı, arka nahiyesi pıhtılı.

Rüzgâr oynaşıyordu etrafında, keskin ve diri bir hava. Geliyor, dalgalar. Beyazyeleli denizatları, kumsalı dövüyor, dizginliyıldıryel, Mananaan'ın küheylanları.

Gazeteye vereceğim yazısını unutmamalıyım. Ya sonra? Saat yarımda Ship. Bu arada şu paranı efendi uslu bir embesil gibi idareli kullan. Evet, öyle yapsam gerek.

Adımları yavaşladı. Burası. Sara Yengeme gidecek miyim gitmeyecek miyim? Eştözlü babamın sesi. Sanatkâr kardeşin Stephen'a denk geldin mi bu aralar? Hayır mı? Sally Teyzesiyle Strasbourg sıraevlere gitmemiştir herhalde değil mi? Biraz daha yüksek uçamaz mıydı sanki? Ve ve ve ve bir de Si Amca nasıl, Stephen, anlat bize. Ah Tanrım, neyleyim, tutmuş nelerle evlenmişim. Oğlanlar da na şu samanlıkta. Avukat yamağı ayyaş ile kardeşi, trompetçi yok mu hani. Pek muteber gondolcular. Şaşalak Walter da babasının kıçını yalamakta, efendibaba, diye diye. Efendim, evet, efendim, sepet, efendim. İsa bile ağlamaklı: e tabii, Mesih olmak zor zanaat.

---

[1] "Kadınlar" anlamında, eskilerde kullanılan ve aşağılama içeren Almanca sözcük.

[2] Liberties mahallesi; Dublin'in güneyinde vergiden ve yasalardan muaf olduğu için bu adla anılır.

[3] Şeytan'ın Havva'yı ayartmak için kullandığı sözler. "Yaradılış" babından.

[4] Kabalist geleneğe göre Havva Ana'nın göbek deliği yoktur.

[5] (Lat.) Ebedi kanun.

[6] Döneminde Baba ve Oğul özdeşliğine inanmayıp inkâr eden kişi.

[7] V. yüzyıl kilise kaynakları Arius'un hemoroitten can verdiğinden bahseder.

Pencereleri kepenkli kulübelerinin çınlayan çanını çekiyorum: ve bekliyorum. Bana alacaklı muamelesi yapıp duvardaki bir yarıktan dikizliyorlar.

— Benim, Stephen, efendim.

— Gelsin, gelsin. Alın Stephen'ı içeri.

Sürgü çekiliyor ve Walter beni buyur ediyor.

— Seni başkası sanmıştık.

Richie Emmi koca yatağında, ötesinde berisinde yastıklar, üstünde battaniyesi, dizlerinin oluşturduğu tepenin üstünde sağlam bir kol. Göğsü tertemiz. Üst yarısını yıkamış.

— Sabahın hayır'ola yeğen.

Üzerinde, Sayın Goff ve Sayın Shapland nazarı dikkatine hazırladığı fatura ve maliyet kalemlerinin, muvaffakatnamenin, teftiş raporunun ve bir de *Duces Tecum*[1] davetiyesinin olduğu yazı tablasını bir kenara koyuyor. Kel kafasının üstünde batak meşesinden bir çerçeve: Wilde'ın *Requiescat*'ı. Sebepsiz yere çaldığı ıslık Walter'ı geri getiriyor.

— Evet, efendim?

— Söyle anana, Richie ile Stephen'a viski koysun. Nerede o?

— Crissie'yi yıkıyor, efendim.

Babasının kucağına oyuncak. Sevgi yumağı.

— İstemez, Richie Amca...

— Richie de bana. Sıçtırtma babanın şarap çanağına. Adamın derdini alıyor. Fiskiii!

— Richie Amca, cidden...

— Ya kendin otur ya da Yukarıdaki namına oturturum aşağı.

Walter boş yere olmayan iskemleye bakınıyor.

— Oturacağı yer yok ki efendim.

— Kıçını koyacağı yer mi yok, saksı kafa. Chippendale işi sandalyemizi getirsene. Kayıntı bir şey ister misin? Senin fiyakan işlemez burada: yağlı domuz pastırmasıyla somon götürür müsün? İstemem mi dedin? Aman ne güzel. Evde sırt ağrısı hapından başka şey var sanki.

All'erta![2]

Ferrando'nun *aria de sortita*'sından[3] birkaç söz mırıldanıyor. Operadaki en güzel girizgâh işte bu, Stephen. Dinle bak.

Makamınca çaldığı hoş ıslığı havada uçuşuyor, tümsek dizlerini eliyle tepip tempo tutuyor.

Hoş bir rüzgâr.

Çürüdüğümüz evler, benimki, onunki ve hepsi. Clongowes'ta ensesi kalınların bebelerine bir amcanın hâkim, bir diğerinin de orduda komutan olduğunu söylemiştin. Kurtul bunlardan, Stephen. Güzellik bunlarda değil. Ne de Joachim Abbas'ın solmaya

[1] Mahkemeye çağrılan şahsın yanında kimlik de istenmesi.

[2] (İt.) Tetikte ol.

[3] (İt.) Müzikte başlangıçta çalınan ezgi.

yüz tutmuş kehanetlerini okuduğun Marsh Kütüphanesi'nin kuytu köşesinde. Kimin için? Katedralin avlusundaki yüzbaşlı ayaktakımı için. Kendi türünden nefretle, onlardan kaçıp delilik ormanına sığınmış, yelesi ayışığında dalga dalga, gözlerinde yıldızlar çakıyor. Atburunlu Houyhnhnm. Yumurta gibi aygırımsı suratlar. Temple, Buck Mulligan, Tilki Campbell. Baca ağız. Peder Abbas, gözü dönmüş dekan, zihinlerini hangi cürüm tutuşturmuş? Püff! *Descende, calve, ut ne mimium decalveris.*[1] Cehennem ateşlerine layık kafasında kır saçlar gördüğüm ki sunaktan zor bela iniyor (*descende*), kutsal ekmek kabını tutmuş, şahmeran gözler. İn aşağı, kel kelle! Koro, cüppelerinin içinde homur homur dolanan, kafalarının tepesi dazlak, yanları kuş gibi kırpık, tahılın en yağlısının yağıyla yağlanmış, sunağın çıkıntıları, Latin rahip yanaşmalarına destek niyetine arkadan yankılaya yankılaya ikrah okuyor.

Ve aynı anda belki köşenin ardında bir rahip beliriyor. Çınçın! İki sokak ötede bir başkası onu kutsal ekmek kuyusuna yerleştiriyor. Çınçın! Kilisenin yanında bakire şapelinde ise kutsal ekmeğin, şarabın tümünü kendi avurduna yerleştiriyor. Çınçın! Aşağı, yukarı, ileri, geri. Alt edilemez Doktor Dan Occam[2] akıl etmişti bunu. Puslu bir İngiliz sabahında bu şeytani hipostaz kurcalamıştı beynini. Onu evine davet eden ev sahibi diz çökerken çifte çan sesi duydu, ilki haç şekilli kilisenin sağ kolundan (kaldırıyor) ve kalkarken (kaldırıyorum) ikinci çanın (diz çöküyor) ilkine karışan sesi yankılanıyor.

Kuzen Stephen, sen asla bir aziz olamayacaksın. Azizler adası. Bayağı dindardın aslında, değil mi? Kutsal Bakire'ye burnun kızarmasın diye dua eden de sendin. Serpentine Caddesi'nde yürürken, pis suya bulaşmasın diye eteğini kaldıran önündeki tombul dul, az daha kaldırsın eteğini diye Şeytan'a dua eden de sendin. *O si certo!*[3] Bir karının büründüğü alacalı çaput az daha kalksın diye sat ruhunu, sat. Anlat bana, daha anlat! Howth tramvayının üstünde bir başına haykırışını: *Çıplak kadınlar! Çıplak kadınlar!* Eee, buna ne diyeceksin?

Neye ne diyecekmişim? Başka ne için icat edilmiş olsunlar ki?

Her gece yedi kitaptan ikişer sayfa okuyacaktın hani? Gençtim. Eğilip aynada kendine, bir adım da öne çıkıp alkışlara ciddiyetle selam verdin, yüzün de pek göz alıcıydı. Yaşasın Rabbimin salağı! Yaşşşa! Kimse görmedi: sakın kimseye anlatma. Adı tek harf olan kitaplar yazacaktın. F'sini okudunuz mu? Ah, evet ama Q'yu daha çok beğenirim. Evet, ama W de harikadır. Ah tabii, W. Yeşil oval yapraklara yazdığın derin mi derin epifanileri hatırla, hani ölürsen birer nüshası, İskenderiye dahil olmak üzere dünyanın bütün büyük kütüphanelerine gönderilecekti. Onları birkaç bin yıl, bir mahamavantara[4] sonra birileri okuyacaktı. Pico della Mirandola gibi. Evet, tam

[1] (Lat.) Kel, aşağı gel, kel olmayasın.

[2] İngiliz Fransisken ekol kurucusu.

[3] (İt.) Ah evet, elbette.

[4] Hindu mistisizminde Brahma'nın çağını temsil eden çok uzun yıl.

da bir balina gibi. Birisi kalkıp fi tarihinde yaşamış birinin yazdığı bu tuhaf sayfaları okuyunca hissedecekti ki bir zamanlar bir şey olan birisi bir başka birisiyle...

Seyrek kum ayağının altından çekilmekteydi. Ayakkabıları yeniden çıtırdayan bir geyelerin, denizçakılarının, sayısız çakıla sürtünüp gıcırdayan çakılların, gemi kalıntılarından artakalan tahta parçalarının, o yitik donanmanın[1] üstüne basmaya başlamıştı. Ağım soluyan uçsuz bucaksız kumullar, insan küllerinden yığılı öbeğin altındaki yakamozda için için yanan yosunlar ayakkabısının tabanını yutmaya teşne gibiydiler. Temkinle etraflarından dolaştı. Bir bira şişesi, batağa saplanmışçasına yarı beline kadar hamurumsu kuma batmış, öylece dikiliyordu. Bir nöbetçi: amansız susuzluğun adası. Kumsalda kırık kasnaklar; karada koyu, cerbezeli ağlardan bir dolambaç; daha ötelerde tebeşirle karalanmış arka kapılar ve kumsalın tepesinde üzerinde çarmıha gerilmiş iki gömlekle bir çamaşır ipi. Ringsend: esmer dümencilerle usta denizcilerin barınakları. İnsan kabukları.

Durdu. Sara Yengelere giden yolu geçtim. Oraya gitmiyor muydum? Öyle gözükmüyor. Etrafta da kimsecikler yok. Kuzeydoğuya yönelip sıklaşan kumların üzerinden Pigeonhouse'a doğru yürüdü.

— *Qui vous a mis dans cette fichue position?*[2]

— *C'est le pigeon, Joseph.*[3]

Patrice, ücretsiz izin nedeniyle eve dönmüş, MacMahon'un barında benimle sıcak sütü üfleyip içiyor. Yabankazlarının[4] oğlu, Paris'in Kevin Egan'ı. Babam bir kuş, nefis *lait chaud*'u[5] tazecik pembe diliyle yavaşça yudumluyor, semiz tavşan suratı. Yavaş yavaş iç tavşan. *Gros lots*'ta[6] biraz para kaldırmayı umuyor. Michelet'te kadın doğası hakkında bir şeyler okumuş. Bana M. Léo Taxil'in *La Vie de Jésus*'unu gönderse ya. Arkadaşına ödünç vermiş meğer.

— *C'est tordant, vous savez. Moi je suis socialiste. Je ne crois pas en l'existence de Dieu. Faut pas le dire à mon père.*[7]

— *Il croit?*[8]

— *Mon père, oui.*[9]

Schluss.[10] Yavaşça yudumluyor.

---

[1] İngilizler karşısında uğradığı yenilgi ve fırtına sonucu yok olan İspanyol donanması.

[2] (Fr.) "Seni bu berbat hale sokan kim?"

[3] (Fr.) "Şu güvercin, Joseph." Pigeonhouse'a gönderme. (ç.n.)

[4] İngiliz baskısı nedeniyle İrlanda'yı terk edip kıtaya yerleşen İrlandalılar.

[5] (Fr.) Sıcak süt.

[6] (Fr.) Büyük piyango/ikramiye.

[7] (Fr.) "Çok komik yahu, bilirsin. Sosyalistim ben. Tanrı'nın varlığına inanmam. Bunu babama söyleme ama."

[8] (Fr.) "O inanır mı?"

[9] (Fr.) "Babam mı, evet."

[10] (Alm.) Bitir artık

Quartier Latin şapkam. Tanrım, şu karakteri münasibince giydirmeli. Bordo eldiven de isterim. Öğrenciydin sen, değil mi? Hangi işin şeytanlığı öğrendiğin? Pe Se eN. P.C.N., yani *physiques, chimiques et naturelles.*[1] Hah. Üç kuruşluk *mou en civet'e*[2] yumulmuşsun, Mısır işi güveçte, geğiren arabacılarla dirsek dirseğe. En doğal tınıyla söyle: ben Paris'teyken, *boul' Mich'*,[3] şöyle şöyle yapardım. Evet, seni cinayet zanlısı olarak tutacak olursa, o an başka yerde olduğunu kanıtlasın diye kondüktör görmüş delikli biletlerini saklardın. Adalet. On Yedi Şubat 1904 gecesi tutuklu sanık, iki tanıkla yüzleştirilmiştir. Öteki yaptı: ben değil. Şapka, boyunbağı, palto, burun. *Lui c'est moi.*[4] Tadını çıkarmışsın belli ki oraların.

Göğsümü kabartıp yürüyorum. Kimin yürüyüşü ki taklit ettiğin? Unut gitsin: çulsuzun teki. Annesinin posta havalesi elinde, sekiz şilin, kapıcının yüzüne kapattığı kapının gümlemesi. Açlıktan mütevellit diş ağrısı. *Encore deux minutes.*[5] Saate bak. Kalkmalıyım. *Fermé.*[6] Kiralık köpek! Herifi av tüfeğiyle mıhlayıp dağıtacaksın beynini, duvarlarda kan lekeleri ve saçma izleri. Sonra o beyin pıtır pıtır bir araya gelecek yeniden. Acımadı değil mi? Tamam, sorun yok. Hadi tokalaşıp barışalım. Ne demek istediğimi anladın sanırım, anladın mı? Ah, tamam o zaman. Hadi tokalaşıp barışalım. Tamam, hepi topu bu kadarcık.

Harikalar yaratacaktın, ne oldu o iş? Ateşli Columbanus'un ardından Avrupa'ya giden misyoner. Fiacre ile Scotus cennette oturaklarına kurulmuş, biraları alttan sızmakta, latiflatinlaflıyorlar: *Euge! Euge!*[7] Senin, çamura batmış Newhaven iskelesinde valizini sürüklemen gibi, hamal üçpeni ya, kırık bir İngilizce konuşur gibiler. *Comment?*[8] Ne çapul kaldırmıştın geri dönerken; Tütü, beş nüsha yıpranmış *Pantalon lanc et Culotte Rouge*[9] ve mavi bir Fransız telgraf kâğıdı, meraklısına göstermelik:

— Annen ölüyor, eve gel, baban.

Halan, annenin ölümüne sebep olduğunu düşünüyor. O nedenle seninle...

Madem öyle, Mulligan'ın teyzesinin sağlığına
Ve diyeyim sebebini sana
İşleri edebince yoluna koydu hep
Hannigan Ailesinde.

Güney duvarının koca kayalıkları boyunca ilerlerken, kum karıklarının izinden ani bir gururla uygun adıma geçti. Yığın halinde mamut kafataslarını andıran taşlara gururla baktı. Altın huzmeler denizin üstünde, kumda, duvarlarda. Güneş orada, narin ağaçlar, limon sarısı evler.

---

[1] (Fr.) Fizik, kimya, biyoloji

[2] Ciğerden yapılma ucuz bir yahni türü.

[3] Saint Michel bulvarının Parizyen ifadesi.

[4] (Fr.) O mu, o benim.

[5] (Fr.) İki dakika daha.

[6] (Fr.) Kapalı.

[7] (Lat.) Bravo.

[8] (Fr.) Nasıl?

[9] (Fr.) Beyaz pantolon ve kırmızı büzgülüler. Aynı zamanda haftalık bir Paris dergisi.

Paris isteksizce uyanıyor, limon sarısı sokaklarında ham günışığı. Küçük somunların içi tütüyor, kurbağayeşili piyiz,[1] sabah ayininde buhur, hava ile oynaşıyor. Belluomo[2] karısının âşığının karısının yatağından kalkmakta, başörtülü ev hanımı uyanmış, elindeki fincanda asidik asit. Rodot'nun yerinde Yvonne ile Madeline, altın dişlerini *chaussons* pastasına daldırıp, ağızları *flan breton*'un *pus*'uyla sararmışken, örselenmiş güzelliklerini yeniliyor. Erkekleri kendine çeken Parisli güzeller, hoşnut hoşluklar, kıvır saçlı conquistadorlar.

Öğlen pineklemeleri. Kevin Egan matbaa mürekkebi bulaşık parmaklarıyla barutlu sigaralar sarıyor ve bir yandan da Patrice'in beyazına yumulması gibi yeşil perisini yudumluyor. Etrafımızdakiler çatalladıkları baharatlı fasulyeleri ümüklerinden aşağı lüp lüp indiriyorlar. *Un demi setier!* Parıldayan kazandan kahve buharı tütüyor. O işaret etse de kız bana servis açıyor. *Il est irlandais. Hollandais? Non fromage. Deux irlandais, nous, Irlande, vous savez? Ah oui?*[3] Kız Hollanda peyniri istediğini sandı. Bastırsın diye ikramımız, bilir misiniz bu kelimeyi? Bastırsın diye. Barselona'da bir arkadaş tanımıştım, tuhaf birisi, bastırsın diye derdi. Pekâlâ: *slainte!*[4] Tahta masaların etrafında şarap kokan nefeslerle bir yandan homurdanıp bir yandan tıkınanların kargaşası. Nefesi soslekeli tabaklarımızın üstüne çörekleniyor, yeşil perisinin köpek dişleri dudaklarının arasından beliriyor. İrlanda'dan Dalcassian'lara, umutlardan komplo teorilerine ve şimdi de Arthur Griffith'e geçiyor muhabbet. Ben de onun gibi boyunduruğa gireyim diye, neymiş efendim, suçlarımız ortak davamız haline gelecekmiş. Babanın oğlusun. Bu sesi tanıyorum. Fistanı kançiçekli, İspanyol püsküllerisırlarıyla titrerdi. M. Drumont, şu meşhur gazeteci, işte bu Drumont, Kraliçe Victoria hakkında ne diyor, biliyor musun? Sararmış dişli kocakarı. *Vieille ogresse*[5] hem de *dents jaunes*.[6] Maud Gonne, güzel kadın, La Patrie, M. Millevoye, Félix Faure, nasıl öldüğünü biliyor musun? Hovarda herifler. Upsala'nın hamamlarında erkekleri ovalayan İsveç'in çıtır *froeken'leriyle*,[7] *bone a tout faire*, işi iş. *Moi faire*, demişti kadın. *Tous les messieurs*.[8] Monsieur'nun işi olmaz, dediydim. Pek hovarda âdetler. Yıkanma dediğin pek mahrem bir şeydir. Kardeşimin, kendi öz kardeşimin bile böyle şehvetengiz işlere kalkışmasına izin vermezdim. Yeşil gözler, seni görüyorum. Dişleri hissediyorum. Şehvetengiz insanlar.

Ellerinin arasında mavi fitil ölümsek yanıyor ve sonra canlanıyor. Gevşek sarımlı tütün alev alıyor: alev ve buruk duman aydınlatıyor köşemizi. Ulster'in turuncu oğlanlarının şapkası altında et tutmamış elmacıkkemikleri. Fenian'ların başının ko-

---

[1] Alkollü içki absint.

[2] Yakışıklı, heybetli erkek.

[3] (Fr.) İrlandalı o. Hollandalı mı? Peynir demedim. İki İrlandalı. Biz İrlandalıyız. Biliyor musun? Ah tamam.

[4] (Gaelga) Şerefe, sağlığa.

[5] (Fr.) İhtiyar domuz.

[6] (Fr.) Sarı dişli.

[7] (İsveççe) Evlenmemiş, genç kız.

[8] (Fr.) Ben yaparım, tüm erkekleri (kırık ifadeyle).

desten nasıl sıvıştığı, en esaslı haliyle. Genç bir gelin misali kuşanıp herif, turuncu çiçeklerden tüller, Malahide'ın yolunu tuttular. İmanıma böyle. Tekmil yitik önderlerin, ihanete uğrayanların, parmak ısırmacak firarların toprağı. Dahası kılık değiştirmeler, yakalananlar, kaçtı, burada değil.

Reddedilmiş âşık. O zamanlar koç gibi delikanlıyım, ne diyorum sana, bir gün fotoğrafımı göstereyim de gör bak. İmanıma yakıyordum ortalığı. Âşık, aşkı uğruna soyunun veliahdı Albay Richard Burke ile birlikte Clerkenwell surlarının altını kolaçan ediyordu ki bir köşeye sindi, bir öç alevinin onları sisin içinde yukarı savurduğunu gördü. Kırılan camlar ve paldır küldür yıkılan duvarlar. Sefa pezevengi Pağiii'de gizleniyor şimdilerde, Parisli Egan, benden başka da arayanı soranı yok. Her gün köhnemiş matbaaya, üç farklı meyhanesine mutat ziyaretlerini yapıyor, geceleri şöyle bir kestirdiği Montmartre'daki haydut yatağı, hayatından geçip gitmişlerin sinekuçuşu yüzlerinin şam danteli gibi hafızasına işlendiği *rue de la Goute d'Or*. Aşksız, yersiz yurtsuz, eşsiz. Kadın, *Git-le Coeur*'daki madam, kanaryası ve iki vuruşkan kiracısıyla avare kocası olmadan da gül gibi geçinip gidiyor. Şeftalimsi yanakları ve zebra desenli eteğiyle taze çıtır gibi civelek. Reddedilmiş ama hayata küsmemiş. Pat'e beni gördüğünü söyleyiver, olmaz mı? Zavallı Pat'e bir iş bulayım dedim bir zaman önce. *Mon fils*, Fransa'nın askeri. Ona şarkı söylemeyi öğrettim. *Kilkenny'nin evlatları keskin kükreyen bıçaklardır*. Bilir misin bu eski şarkının sözlerini. Patrice'e bunu öğrettim işte. Eski Kilkenny: aziz Canice, Nore'da Strongbow'un kalesi. Şöyle bak devamı. Ah, ah. Napper Tandy el verdi.

Ah, ah Kilkenny'nin
Evlatları...

Zayıf tükenmiş eli elimde. Kevin Egan'ı unutmuşlar ama o, onları unutmamış. Seni andıkça, Ah Sion.

Denizin kenarına iyice yaklaşmıştı ki ıslak kum ayakkabılarını yaladı. Taze hava onu, gerilmiş sinirlerinde arp çalarak selamladı, ışığın tohumlarından gelme yaban havanın yeli. Burada Kish seyyar fenerine yürümüyorum, değil mi? Ayakları usulca titrek kuma batmaya başlayınca aniden durdu. Dön geri.

Döner dönmez, ayakları bastığı yerde yeni oyuklar oluştururken sahili güneye doğru taradı. Kulenin kubbeli soğuk odası beklemede. Gözetleme kulesinden süzülen huzmeler, ayağının kuma batması gibi usulca hareket edip zemindeki kadranda günbatımına doğru sokuluyor. Alaca mavi günbatımı, gecenin çöküşü, lacivert gece. Kaykılı sandalyeleri, taşanıt misali valizim, artığı toplanmamış bir sofranın etrafında ve kubbenin karanlığında bekliyorlar. Kim temizlemeli o sofrayı şimdi? Anahtar onda. Bu gece orada uyumayacağım. Kapalı kapısı sessiz bir kule, pantersahip ile onun av köpeğinin kör bedenlerine kabirlik edecek. Seslenecekler: cevap veren yok. Ayaklarını battığı yerden kaldırdı ve kayalık mendirekten geri döndü. Her şeyi al, her şeyi sakla. Bedenim şekilden şekle girip benimle yürüyor. Sanki ayın nöbetinde, gümüşi matemde Elsinore'un baştan çıkaran tufanında kayalıkları adımlıyorum.

Tufan peşim sıra benimle. Buradan geçip gitmesini izleyebiliyorum. O zaman Poolbeg Yolu'ndan bas geri o sahiline. Sazların ve yılanbalığı misali uzanmış yatan yosunların arasından tırmanıp, dişbudak asasını da bir yanına dinlenmeye bırakıp bir kayalığın üstüne oturak gibi oturdu.

Bir köpeğin şişmiş bedeni keseli yosunların arasında uzanmış yatıyordu. Onun önünde de kuma gömük bir tekne kalıntısı. Gautier'in nesri için, *Un coche ensablé*,[1] demişti Louis Veuillot. Bu uçsuz bucaksız kum, gelgitin ve rüzgârın buraya yığdığı dil. Ve şurada da göçüp gitmiş yapı ustalarından artakalan taş yığınları, sinsi sansarların ağılı. Altın sakla oraya. Hadi bir dene. Biraz altının var. Kumlar ve taşlar. Geçmişin ağırlığı. Sir Lout'un oyuncakları. Dikkat et de asılmasın kulağına bir tane. Koduğumun koca kayalarını top gibi yuvarlayan, kemiklerinizden basamak yapan başa bela bir devim ben. Fiifoofaam. Burrunuma çanına ot tıkanası bir'ilandalının kan kokusu geliyooo.

Bir nokta, bir işaret, canlı bir köpek. Kumda bu yana koştukça büyüyor görüntüsü. Tanrım, bana saldırır mı ki? Özgürlüğüne saygı duy. Başkalarına ne köle ne efendi olacaksın. Sopam da var yanımda. Öylece dur. Ta uzaklarda, gelgitten geriye kalan suların ötesinde, kıyı boyunca yaklaşan bir şeyler, iki kişi. İki Meryem.[2] Sazların kuytusunda güvendeler.[3] Ce-eee. Sizi görüyorum. Yok, köpeği. Onlara doğru koşturuyor. Kim bunlar?

Yağma peşinde Lochlann kalyonları kangagalı pruvalarını, eriyik kurşun misali denizden kıyıya doğru işte tam burada yöneltmişlerdi. Malachi'nin altın gerdanlık kuşandığı günlerde göğüslerinde parıldayan baltalar dizili zincirleriyle Danimarka Vikingleri. Öğlen sıcağında Turlehyde balinası sürüsü, nedense sular fışkırarak sığ karaya vurmuştu. Ve sonra açlık çekilen barakalar kentinden kopup gelen yelekli bastıbacak güruhu, benim insanlarım, ellerinde kasap bıçaklarıyla koştura koştura gelmiş, ölçüp biçerek yeşil yağlı balina etini doğramaya koyulmuşlardı. Kıtlık, veba ve kıyımlar. Damarlarımda akan onların kanı, hırsları yüreğimi kabartıyor. Buz tutmuş Liffey üstünde, onların arasında dolanıp durdum, oysaki ben, çıtırdayan reçine alevlerinin arasında o diğer bebeğin yerine çalınandım. Kimseyle konuşmadım: kimse de benimle.

Köpeğin havlaması ona doğru koştu, durdu, bu sefer geri koştu. Düşmanının köpeği. Elimden, solgun halde sessiz öylece durmaktan başka şey gelmedi.[4] *Terribilia meditans*.[5] Çuha sarısı bir çifte kutup, kaderin düzenbazı[6] korkuma gülüyor. Alkışlarının havlaması mı seni köşeye mıhlayan? Taht taliplileri: onların biçtiği hayatı yaşa. Bruce'un[7] biraderi, Thomas Fitzgerald, ipek şövalye, fildişi rengi ipekliler içinde

---

[1] (Fr.) Posta arabası. Kumlara saplanmış posta arabası.

[2] Burada kastedilen iki Meryem, Mecdeli Meryem ile James Joyce'un annesi Mary. İncil'de de benzer ikilemeler vardır.

[3] Musa'nın sazlıklara gizlenmesine anıştırma.

[4] Stephen kendisini Ovid'in *Dönüşümler*'indeki Acteon ile özdeşleştiriyor.

[5] (Lat.) Korkunç düşünceler.

[6] *Antonius ve Kleopatra*'ya gönderme.

[7] İskoç Kralı. Ö. 1318.

York'un sahte veliahtı Perkin Warbeck, bir günlüğüne harikalar diyarı ve tabii bir de adında teşrifatçılarından bir kuyrukla taç kuşanan bulaşıkçı Lambert Simnel. Tüm kral oğulları. O gün ve bugün taht taliplilerinin cenneti. O insanları boğulmaktan kurtarmışken sen burada bir itin ürümesinden tırsıyorsun. Gel gör ki Guido ile dalgalarını geçen saray erkânı kendi evlerindeydiler. Evleri, hani şu... Sizin bu ortaçağ işi tuhaf çapraşırılığınızı istemiyoruz artık. Onun yaptığını siz yapar mıydınız? Yakında bir sandal, bir de can simidi. *Natürlich*,[1] oraya sizin için konmuş. Yapar mıydınız yapmaz mıydınız? Dokuz gün önce Maiden kayalıklarında boğulan adam. Şimdi onu bekliyorlar. Doğruyu söyle. İsterdim. Denerdim kurtarmayı. İyi bir yüzücü sayılmam pek. Suyun soğuk yumuşaklığı. Clongowes'ta yüzüme çarptığım su gibi. Göremiyorum! Kim var yanımda? Çabuk, dışarı dışarı! Her yanı kaplayan gelgiti, kumların çöküntülerini kaplamasını ve ağaç kabuğu rengine bürümesini görüyor musun? Şu ayaklarımı dibe bir değdirebilsem. Halen isterim ki onun hayatı kendisinin, benimki de benim olsun. Boğulan bir adam. İnsan gözleriyle bakıp bana ölümün dehşetini haykırıyor. Ben... Onunla birlikte dibe... Onu kurtaramazdım. Sular: acı ölüm: kaybolup gitti.

Bir kadınla bir adam. Kadının eteğini görüyorum. Bahse girerim, belini kıvırmış.

Köpekleri, gittikçe alçalan bir kum yamacının yanında her tarafı koklayarak, hoplaya zıplaya dolanıyordu. Geçmiş hayatta yitirilmiş bir şeyler için. Aniden bir tavşan gibi kulaklarını yatırdı ve alçaktan süzülen bir martının gölgesini izlemeye başladı. Adamın keskin ıslığı ise sarkık kulaklarını yeniden dikti. Geri döndü, seke seke yaklaştı, parıldayan bitki köklerinin üzerinde dolaştı. Hanedan sarısı arazide bir geyik sağ yanını selamlarcasına geziniyor, soyunca soylu ve aleladelikten soyunuk. Gelgitin sahile vurduğu sularda ön ayaklarını uzatıp duruyor, kulakları denize kabarık. Burnunu dikip dalgasesine ve mors sürüsüne havlıyor. Su ayaklarının arasında yılankavi, kıvrılıyor bükülüyor, her dokuzuncu dalgada bir şırıltı, uzaklardan, ta uzaklardan, dalgalar ve dalgalar.

Midye toplayıcıları. Suyun içinde bata çıka ilerlediler, durdular, torbalarını suya daldırdılar ve sonra kaldırıp bata çıka sahile döndüler. Köpek onlara doğru koşturup efelendi, havladı, yeri eşeledi, arka ayakları üstünde şahlandı ve hemen sonra dört ayağı üstüne düşüp sessizce kuyruğunu sallayarak yaltaklandı. Baktı ki karşılık görmüyor, ağzının içinde azıcık görünen kızılkurt diliyle kuru kumlara yönelen adamların yanında yöresinde avare dolaştı. Alacalı gövdesi midyecilerin önünde salına salına ilerlerken birden, buzağının koşturması gibi ileri fırladı. Leş, patilerinin önünde idi. Durdu, kokladı, etrafını dolandı, dost, burnunu daha yaklaştırdı, yeniden etrafını dolandı, ölü köpeğin kire pasa bulanmış leşini, bu sefer bir köpeğe yaraşır şekilde kokladı. Köpek kafatası, köpeksikoklama, gözler yere çakılı, tek bir hedefe yönelmiş. Ah, zavallı köpeğin bedeni. Burada ölüköpeğin ölüsü yatmakta.

— Çaputçu![2] Bırak onu, seni kırma it.

Bu bağırışla kuyruğu sıkıştırıp sahibine geri döndü ve yalınayak savrulan öyle-

[1] (Alm.) Doğal olarak.

[2] Kaynak metinde "Tatters": Boucicault'un tiyatro oyunundaki köpeğin adı.

sine bir tekme onu bir kum öbeğinin ötesine fırlattı, önce çömeldi ve oraya sindi. Sonra bir yay çizerek paytak paytak geri geldi. Beni görmüyor. Kayalık mendireğin eşiğinde avare dolandı, salındı, bir kayayı koklayıp arka ayağının tekini kaldırarak oraya işedi. Az ilerledi ve arka ayağını yeniden kaldırıp koklanmamış bir kayaya daha işedi. Garibanların basit zevkleri. Sonra arka ayaklarıyla kumu eşeledi: ön ayaklarıyla suya varana dek kazdı. Oraya bir şey gömdü, ninesini. Kuma kök saldı adeta, sularda zıpladı, eşeledi ve durup kulak kabarttı, sonra çarçabuk kumlara yumuldu ve az sonra durdu, bir pars, kaçıntı ürünü bir panter, ölünün üstünde akbaba misali dolanıyor.

Beni dün gece uyandırdıktan sonra görülen aynı rüya değil miydi? Bekle. Açık geçit. Fahişelerin sokağı. Hatırlasana. Harun El Reşit. Neredeyse dokunacağım. O adam bana yol gösterdi, konuştu. Yüzüme doğru tuttuğu kavun. Gülümsemişti: meyvenin özünün kokusu. Kural bu, dedi. İçeri. Gel. Kırmızı halılar serildi. Kimmiş, göreceksin.

Torbalarını sırtlayıp ağır aksak yürüdü kızıl kara Kıptiler. Adam pantolonunun paçasını sıvamıştı ve morarmış ayakları balçık suları şapırdatıyordu, mat kiremit rengi bir kaşkol tıraşsız boynunu sarmalamıştı. Kadın ise adamı kadınsı adımlarla izliyordu: külhanbeyiyle gezintiye çıkmış yosma. Gasp ettikleri, kadının sırtında. Oynak kum ile kabuki kırıkları çıplak ayağına yapışmış. Saçları rüzgâr kavruğu yüzünün etrafında salınıyor. Efendisinin ardında canyoldaşı, ver elini Romeville. Gece çöküp de bedeninin kusurlarını gizleyince kahverengi şalını bürünüp, köpeklerin pislediği bir kemer altında iş tutar. Kodoşu, Blackpitts'teki O'Loughlin'de iki Dublin Kraliyet Ordusu piyadesini yosmasına tavlıyor. Yumul karının ağzına, bastır kızışık kuytulara. Kokuşmuş paçavralarının altında zalim dişi şeytanın beyazlığı. O gece Fumbally Yolu'nda: tabakhane kokuları.

Ellerin beyaz, dudakların kızıl,
Bedeninse pek zarif
Yat benimle madem güzelim.
Gece çökünce öpüşüp düzüşelim.

Fıçıgöbek Aquinas, habis hazlar diyor buna, *frate porcospino*.[1] Âdem, cennetten kovulmadan önce, habis hazlardan ziyade ilahi aşk yaşıyordu. Bırakın söylesin: *bedenin pek zarif*. Onunkinden bir gıdım bile kötü değil bu dil. Kuşaklarında keşişikelam, tespihimeryem mırıldanması: çapkınsözler, domdom kurşunu ceplerinde.

İşte geçiyorlar.

Hamlet şapkama bir yan bakış. Şu oturduğum yerde birdenbire çırılçıplak kalsaydım? Ne var ki değilim. Dünyanın tüm kumullarını aşıp, güneşin kızgın kılıcı altında batıya karışıp, akşamın çökeceği diyarlara yol alıyorlar. Kadın sırtındaki yüküne asılıyor, yükleniyor, taşıyor, yorgun argın menziline götürüyor. Ayın cezbesine kapılmış gelgit, kadının girdabında batıya yol alıyor. Kadının içinde binadalı gelgit, kanı benim kanımdan değil, *oinopa pontoon*, şarapkarası deniz. Bakın işte ayın yanaşması. Uykusunun içinde bir ıslaklık saatin geldi der, kalkışa davet eder. Elin

[1] (İt.) Oklukirpi.

yatağı, beşik, hortlak kovan kandilli ölüm döşeği.[1] *Omnis caro ad te veniet.*[2] Soluk bir vampir, kasırganın gözünden yaklaşıyor, ağzı denizin dudaklarına yumulmuş, yelkenleri denizi kana buluyor.

Hadi. Kes şu sorguyu tamam mı? Tabletlerimi diyorum. Öpüşüne bir dudak. Yoo. İki olsun. Güzelce yumul. Dudaktan öpüşüne bir dudak.

Dudakları havada bir boşluğu öptü: dudakları kadının dölyatağında. Her şeyin menşei dölyatağından lahit. Soluk alıp verirken dudaklan biçimlendi, konuşmasız: aahah: taşkın gezegenlerin kükremesi, küresel, parlak, tauzakupuzaklardan kükreyip. Kâğıt. Banknotlarmış, adı batası. İhtiyar Deasy'nin mektubu. Burada. Konukseverliğinize en içten teşekkürlerimle yazmayan boş köşesini yırtalım. Sırtını güneşe verip bir kayayı masa belleyip bir şeyler karaladı. İkidir kütüphaneden boş kâğıt almayı unutuşum.

Sona doğru eğildikçe gölgesi kayaların üzerinde beliriyor. En uzak yıldıza dek neden sonsuz olmasın? Orada onlar bu ışığın ardında karanlıkta, pırıltının içinde parlayan karanlık, Kraliçe takımyıldızı deltası, dünyalar. Ben ki orada kâhin asasıyla oturan, ayağında emanet sandaletler, berrak denizin kenarında güpegündüz, manevi yükümlülükten muaf, menekşe rengi gecede hoyrat yıldızların altında yürürken. Bu bitik gölgeyi atıyorum özümden, kaçınılmaz suretinsan ile çağırıyorum yeniden. Biçimimin sonsuz biçimi, benim mi ki? Kim izliyor beni burada? Her kim bu yazıya düşmüş kelimeleri her nerede okursa mı? Beyaz bir düzlemde işaretler. Bir yerlerde birine en hoş tınılı sesinle. Cloyne'un muteber piskoposu mabedin perdesini geniş siperlikli şapkasından çekip çıkarmış: yüzeyine renkli armalar işlenmiş uzayın perdesi. Sıkı tutun. Düz yanları renkli: evet, bu doğru. Düzlüğü görüyorum, sonra mesafeyi düşünün, yakın, uzak, düzlüğü görüyorum, gerisingeri. Ah, şimdi bakın. Birden geri düşüyor, stereoskopta buz tutmuş. Ne sihirdir ne keramet. Gözlerimi karanlık buluyorsunuz. Oysa karanlık olan ruhumuz, siz de öyle düşünmüyor musunuz? Daha hoş tınılı. Ruhlarımız, günahlarımızın utancıyla yaralı, daha da yapışır bize, bir kadının âşığına yapışması gibi, daha çok daha.

Şu ok misali kirpikli, elleri narin kadın bana güveniyor. Şimdi onu perdenin ötesindeki hangi mavi cehenneme götürmekteyim? Kaçınılmaz görünürlüğün kaçınılmaz kipliğine. O kadın, o kadın. Ne ki o kadın? Pazartesi günü Hodges Figgis'in vitrininde, yazacağın alfabe kitaplarından birine bakınan bakire. Bir kesik atmıştın kadına. Şemsiyesinin örme kulpunda bileği. Leeson Park'ın oralarda derdi tasası ve ufak tefek süsü ile yaşayan, kitap ehli bir hanımefendi. Bu martavalları başkasına oku, Stevie: algötürbenigillerden. Bahse girerim şu Allah'ın cezası jartiyerlerden ve başa bela top top yünlü sarı çoraplardan giyiyordur. Kadına elmalı tatlılardan bahsetmeli, *piuttosto.*[3] Nüktedanlığın nereye gitti?

Dokun bana. Hoş gözler. Narin mi narin eller. Burada yapayalnızım. Ah, dokun bana hemen şimdi. Tüm insanlığa malum o kelime hangisiydi? Tam burada yapayalnızım. Hem de kederli. Dokun, dokun bana.

---

[1] Horatio'nun *Hamlet*'teki ayı tarifine gönderme.

[2] (Lat.) Tüm bedenler huzuruna gelecek.

[3] (İt.) Daha ziyade.

Karaladığı notla kalemini ceplerinden birine sığdırıp, şapkası gözlerine kadar inmişken keskin kayalıkların üzerine boylu boyunca uzandı. Kevin Egan'ın Şabat şekerlemesinden önce başını eğme hareketi gibi yaptım ben de. *Et vidit eus. Et erant valde bona.*[1] Alo! *Bonjour*, mayıs çiçeklerince hoş geldiniz. Yaprağının altından, tavus kuşu gibi kikirik kirpiklerinin arasından güneyleyen güneşi[2] *seyre* daldı. Bu ateşli manzaranın cezbine kapıldım. Pan'ın saati, yarı keçi yarı insan Faun'un öğlen sonrası. Reçineli yılanotlarının, sütsızan meyvelerin, gurup sarısı suların üzerine alabildiğine yayılmış yaprakların arasında. Acı, uzaklarda.

Ve artık yüz çevirip çatma kaşlarını

Bakışları kütburun ayakkabılarına kayıp dertlendi, bir geyiğin döküntüsü *nebeneinander*. Başka birinin ayağına sıcacık yuva olmuş ayakkabının derisindeki buruşukları saydı tek tek. İlahi danslar ederken toprağı döven ayak, o sevmediğim ayak. Ama Esther Osvalt'ın ayakkabısı sana uyduğunda bayılmıştın: Paris'te tanıdığım kız. *Tiens, quel petit pied!*[3] Güvenilir dost, ruh ikizi: Wilde'ın, adını dillendirmeye cesaret edemediği aşkı. Şimdi beni terk edecek. Ayıbı kimde bunun? Olduğum gibi. Olduğum gibi. Ya hep ya hiç.

Gelgitin oluşturduğu Cock Gölü'nden sular, altın yeşili kum lagünlerini doldurarak, yükselip urgan gibi akmakta. Dişbudak asam da akıp gidecek. Bekleyeceğim. Yok, hayır, alçak kayalara sürtünüp girdaplarla geçip gidecekler. Şu işi hemen halletsem. Dinleyin: dörtkelime dalgadili: siisuu, hrşşş, rsseiişş, uuuş. Suların denizyılanları, şahlanmış atlar, kayalar arasında coşkuyla alıp verdiği soluk. Kayaların yarıklarından dökülmekte: şırıl şırıl, şırrak: namluya tıkılı. Sonra tükeniyor, sesi soluğu kesiliyor. Çağıldayarak akıyor, köpükler bırakıp ardında, açan çiçek.

Kabaran gelgitin altında kıvranan yosunların aygın baygın ayaklandığını ve gönülsüz kollarının salındığını, iç eteklerini kaldırıp suları yararak cilveli gümüşi yapraklara dönüştüklerini gördü. Günler boyu: geceler boyu: kalktılar, aktılar ve sel oldular. Tanrım, ne de bitkinler. Kulaklarına fısıldanınca ah ile iç çekiyorlar. Aziz Ambrose inzivada çile çekerken yaprakların iç çekişlerini, bekleyişlerini, zamanlarını doldurmalarını duyasıymış, *diebus ac noctibus iniurias patiens ingemiscit.*[4] Sonu olmayan işe toplaşmışlar, boşuna salınmışlar, ileri akıp, kat edip dönüp: ayın izdüşümü. Âşıkları, şehvet düşkünlerini, suların yükünü çeken davetkâr çıplak bir kadını görmekten de yorgun düşmüş.

Şu az ötesi beş kulaç hattı.[5] Tam beş kulaç dipte dokuz oturak yatıyormuş baban. Saat birde dediydi. Boğulmuş halde bulunmuş. Dublin setinde kabarma vakti. Bir enkazı, balık sürülerini, başıboş kabukları önüne katmış sürüklüyor. Anafordan tuzbeyaz bir ceset yükseliyor, yüzünü karaya vermişçesine, bir adım bir adım daha domuzbalığı. İşte orada. Geçir kancayı çabuk. Suların dibini boylamış olsa da. İşte yakaladık. Gerisi kolay.

---

[1] (Lat.) Ve Tanrı gördü. Son derece iyiydiler.

[2] Mallarmé'nin "Pan'ın öğlen sonrası" şiirine gönderme.

[3] (Fr.) Ah, ne küçük ayak.

[4] "Gece gündüz figan ediyor, acı çekiren zulüm." Aziz Ambrose'un metninden alıntı.

[5] Dublin körfezinde gelgit sınırını gösteren hat.

Kokuşuk salamuraya basılmış yelliceset tulumu. Titrek golyanlara süngerimsi ziyafet, pantolonun düğme yerindeki yarıklarda beliriyorlar. Tanrı dönüşür insana dönüşür balığa dönüşür yabankazına dönüşür Dublin'in kuştüyü yamacına. Ben ki hayattayım ölülerin nefesi soluduğum, ölmüş toza basıyorum, tüm ölülerin idrarlı artıklarını yalayıp yutuyorum. Küpeşteye yalın vaziyet atılmış, yeşil kabrinin ufunetini soluyor, cüzamlı burnu güneşe doğru horluyor.

Kara gözlerin denizde tuz mavisine dönüşmesi bu. Denizölümü, insanlığın bildiği ölümler içinde en acısızı. İhtiyar Umman Baba. *Prix de Paris*: taklitlerinden sakınınız. Ta ki hakkıyla bir kez deneyiniz. Biz şahsen çok hoşnut kaldık.

Hadi bakalım. Susadım. Gökyüzü de bulutlandı. Kara bulut yok ama değil mi? Fırtına bulutları. Her yanı aydınlatıp çakıyor hazret, idrakin mağrur nuru, *Lusifer, dico, qui nescit occasum.*[1] Hayır. Buruşuk şapkamla değneğim ve ondan bana geçme pabuçlar. Nereye? Akşam çöken diyarlara. Akşam ki kendini bulur.

Dişbudak asasının sapını kavradı, halen oyalanırken, usulca kılıç misali savurdu asayı. Evet, akşam içimde, benden bağımsız, yolunu bulacak. Her gün kendi sonunu bulur. Bu arada bir dahaki ne zaman? Salı en uzun gün olacak.[2] Tüm o mutlu senelerin içinde, anacığım, dım dım dırı dırı dım. Lawn Tennyson, haza beyefendi şair. *Gia.*[3] Sararmış dişli kocakarı için. Ve Mösyö Drumont, haza beyefendi gazeteci. Dişerim çürük çarık. Merakım o ki neden böyle? Yokla bakayım. Bu da gidici. Mineler. Merakım o ki bu parayla bir dişçiye mi gitmeli? Şu da. Dişsiz Kinch, Üst İnsan. Merakım o ki neden böyle ya da belki bir şey ifade eder mi?

Benim mendilim. Atıvermişti. Hatırlıyorum. Kalkıp almadım mı?

Eli boş yere ceplerini arandı. Hayır, kalkıp almadım. İyisi mi yenisini alalım.

Burnundan peydahladığı kuru sümüğü bir kayanın dirseğine dikkatle sıvadı. Bundan gayrısına kim bakarsa baksın.

Arkamda. Belki de biri var.

Ardını yoklayan, yüzünü çevirip arkasına bakındı. Yelkenleri üç direğinin serenine istavroz çıkarırcasına gerili bir yelkenli, o sessiz gemi ufukta süzülerek, akıntıya karşı, usulca evine dönüyor.

---

[1] (Lat.) Lucifer, diyorum, kim bilmez ki ölümü.

[2] 21 Haziran 1904.

[3] (İt.) Gerçekten de.

II

Bay Leopold Bloom sakatatları ağız tadıyla mideye indirdi. Tavuk sakatatıyla pişirilmiş kıvamlı çorbaya, kuşbaşı doğranmış taşlığa, iç pilavla fırınlanmış yüreğe, galeta unuyla kızartılmış ciğere ve kızartılmış havyara bayılırdı. Hepsinden çok sevdiğiyse damağında keskin bir tat bırakan, dipten dibe idrar kokulu, koyun böbreği ızgarasıydı.

Mutfakta hörgüçlü tepsiye karısı için kahvaltılıkları usulca dizerken de aklında böbrekler vardı. Mutfağın havası soğuk, ışığı donuktu, oysa kapıdan dışarı her yanı yaz sabahının hoşluğu kaplamıştı. Açlığıyla birleşince onu azıcık huysuz kılan şu haller.

Kömürler kora dönmekteydi.

Bir dilim daha ekmek ve tereyağı: üç, dört: tamamdır. Karısı tabağının tepeleme olmasından hoşlanmazdı. Tamamdır. Tepsiyle ilgilenmeyi bir kenara bırakıp ocaktan çaydanlığı aldı ve demliği az eğerek ateşin üstüne koydu. Donuk ve güdük, lülesi uzanmış, öylece kurulmuştu. Az sonra bir fincan çay. Oh mis. Ağzı kurumuş. Kuyruğu dik kedi masanın bir ayağında kasılarak yürümekte.

— Miyaauuu!

— Ah, sen miydin, dedi Bay Bloom ateşten bakışını alıp.

Kedi cevaben miyavladı ve yine miyavlayarak masanın bacağında dolanmayı sürdürdü. Yazı masamda dolanması gibi. Mırrr. Başımı kaşı, sev. Mırrr.

Bay Bloom merakla ve babacan bir tavırla kıvrak kara bedeni seyre koyuldu. Göze hoş geliyor: uzun tüylerinin perdahı, kuyruğunun ucundaki beyazlık, yeşil çakmaktaşı gözler. Ona doğru eğildi, elleri dizlerinde.

— Pisipisimize süt, dedi.

— Miyaauuu! diye üst perdeden ses verdi kedi.

Aptal diyorlar. Oysa bizim söylediklerimizi, onları anladığımızdan daha iyi anlıyorlar. Anlamak istediği her şeyi anlıyor. Kindar da hem. Ona nasıl görünüyorumdur acaba. Kule gibi mi? Yok yahu, üstüme sıçrayabilir istese.

— Tavuklardan korkuyor ham'fendi, dedi şakasına. Gıtgıtgıdaklardan korkuyor. Hiç böylesi aptal pisipisi görmedim.

Kıyıcı. Doğası gereği. Fareler hiç cıyaklamaz, nedense. Öylesini seviyorlar zahir.

— Miyaauu! diye bağırındı kedi.

Hevesle kapattığı mahcup gözlerini yukarı doğru kırpıştırdı, sütbeyaz dişlerini Bloom'a gösterip uzun uzadıya hüzünle miyavladı. Kedinin yeşil yeşime dönüşene dek aç gözle kıstığı gözünün bebeğini seyretti. Sonra tel dolaba gidip Hanlon'un

sütçüsünün taze taze doldurduğu sürahiyi alıp, ılıkköpüklü sütten küçük bir kaba boşaltı ve kabı usulca yere koydu.

— Grrr! diye mırıldanarak yanaştı kedi.

Kedi üç kez eğilip lıkır lıkır yalarken, Bay Bloom kedinin bıyıklarının loş ışıkta tel tel parlamasının seyrine daldı. Onları kesersen artık fare peşinde koşmayacakları doğru mu acaba? Niye öyle ki? Karanlıkta parlıyorlardır herhalde, uçları yani. Ya da karanlıkta bir tür duyargadır belki.

Lıkır lıkır yalanmasını dinledi. Jambon ve yumurta, yok. Kurak geçen bu zamanda güzel yumurta olmuyor. Saf taze su ister. Perşembe: Buckley'den koyun böbreği almak için de iyi bir gün değil. Tereyağında tava, bir tutam da pul biber. İyisi mi Dlugacz'ın[1] yerinden domuz böbreği almalı. Çay demlenedursun. Kedinin yalanması yavaşladı, küçük kabı son bir kez yalayıp tertemiz yaptı. Dilleri neden öyle pütürlü ki? Daha iyi yalanmak için gözenekleri var demek. Yiyebileceği bir şey yok mu? Etrafına bakındı. Yok.

İnceden gıcırdayan ayakkabılarıyla merdiven başından avluya geçerken yatak odasının kapısında duraksadı. Leziz bir şeyler ister miydi ki karısı. Sabahları tereyağı sürülmüş ince kızarmış ekmek sever. Yine de belki: farklı bir şeyler.

Çıplak avludan usulca seslendi:

— Köşeye kadar gidip geleceğim. Bir dakikaya kalmaz dönerim.

Ve sesinin yankısını dinledikten sonra;

— Kahvaltına bir şey ister misin? diye ekledi.

Uyku semesi bir sesten yanıt geldi.

— Cık.

Hayır. Bir şey istemiyordu. Sonra, karısı yatakta dönünce, karyolanın pirinç halkaları şıngırdarken gitgide yumuşayan, ılık, derin bir iç çekiş duydu. Şunları sabitlemeli bir güzel. Yazık. Cebelitarık'tan buraya yol tepince tabii. Karısı bildiği az buçuk İspanyolcayı da unuttu. Babasının buna ne kadar verdiğini merak etti. Eski tarz. Ah evet, tabii ki. Sömürge valisinin mezadından almıştı. Turnayı gözünden vurmuş. Pazarlıkta eline su dökemez kimse, hey gidi ihtiyar Tweedy. Evet, efendim. Plevne'deyken. Alaylıyım efendim bendeniz ve bununla gurur duyarım. Yine de şu pulculuk işinden köşeyi dönecek kadar kafalıymış. İleri görüşlülük değil de ne bu.

Duvardaki askıda asılı paltosunun üzerinde duran şapkasını ve kayıp eşya bürosundan kapattığı yağmurluğunu eline aldı. Pullar: sırtı zamklı resimler. Bir sürü subayın da bu işe meraklı olduğunu söylemeli. Elbette, öyleler. Şapkasının kenarına işli etiket ona sessizce diyordu ki: Plasto'nun birinci sınıf şap. Deri kuşağın içine alelacele bir göz attı. Beyaz bir parça kâğıt. Emniyette, sorun yok.

Kapının eşiğinde eli arka cebine gidip anahtarı arandı. Orada değil. Pantolonumda kaldı zahir. Almam gerek. Patates tılsımım cebimde. Gardırobumuzun hali harap. Hanımı rahatsız etmemeli. Az evvel yeniden daldı gibi. Dış kapıyı arkasından usulca

[1] Dlugacz, *Ulysses*'te adı geçen ticari işletmeler içinde Dublin'de gerçekten yer almayan tek dükkândır. Dükkânın adı Joyce'un Trieste'deki bir arkadaşından (Moses Dlugacz) esinlenmiştir.

çekti, az daha, kilit anahtarın yuvasına oturana dek. Kapalı gibi adeta. Hemencecik döneceğime göre iş görür, bir şeycik olmaz.

Yetmişbeş numaranın bodrum katının pencere kepengindeki gevşek kanattan sakınarak yolun aydınlık tarafına geçti. Güneş Aziz George Kilisesi'nin çan kulesine yaklaşmaktaydı. Hoşlandığım gibi sıcak bir gün olacak. Şu siyah elbiselerim içinde bunu daha da çok hissediyorum. Siyah sıcağı aksettirir, yani yansıtır (iletir miydi yoksa?). Ama o yazlık elbiseyle de çıkamazdım. Pikniğe yakışır o. Ilık güneşin altında yürürken gözkapakları tatlı tatlı kapanıyordu. Boland'ın ekmekarabası teknelerde tazecik ekmek dağıtıyor ama bizim hanım evvelsi günden kalanların sert kabuklarını tercih eder. Genç hissettiriyormuş. Doğuda bir yerlerde: sabahın erken saati: şafakta yola koyul, dünyanın etrafını güneşin önünde dolan, ondan bir günü çal. Bunu her gün yapsan teknik anlamda bir gün bile yaşlanmazsın. Bir kumsalda, tuhaf bir memlekette yürüyüp kent kapısına dayansan, kapıda bir nöbetçi ki o da alaylı, sanki ihtiyar Tweedy uzun bir kargıya yaslanmış. Ot bürümüş sokaklarda dolaş. Peçeli yüzler geçip gitmekte. Halıcıların karanlık kuytuları, koca adam, korkunç Turko, bağdaş kurmuş nargilesine asılmakta. Sokaklarda satıcıların sesleri. Rezene rayihalı sudan iç, şerbet miydi adı. Gün boyu dolan dur. Bir ya da belki iki hırsıza denk gel. Yani denk gel derken, hem de tanış. Günbatımını kuşansın kent. Sütunlarda camilerin gölgeleri: dürülmüş el yazmasıyla bir din adamı. Ağaçlarda akşam esintisinin habercisi bir ürperti. Yürüyorum. Altın rengi gökyüzü solmakta. Bir anne, kapısının eşiğinden dışarıyı seyrediyor. Çocuklarını o harika dilleriyle eve çağırıyor. Bir sur: ardından tellerden yayılan tınılar. Gece göğünde ay, Molly'nin yeni dizbağı gibi menekşe rengi. Tınılar. Kulak kesil. Bir kız şu müzik aletlerinden birisini çalmakta, ne diyordunuz adına: santur. Yürüyorum.

Aslına bakarsan hiç de böyle değildir muhtemelen. Okuduklarından kurduğun ıvır zıvır: güneşin izinde. Kapakta kızıl bir güneş. Kendinden hoşnut, gülümsedi. *Freeman*'ın başyazısının üstündeki manşet resmi hakkında ne demişti Arthur Griffin: İrlanda Bankası'nın ardındaki geçitten kuzeydoğuya doğru bir özerklik güneşi doğuyor. Hoşnut gülümsemesini uzattı. Cin fikirli hakikaten: kuzeydoğuda yükselen özerklik güneşi.

Larry O'Rourke'un yerine yaklaştı. Tavan ızgaralarından yukarı biranın belli belirsiz fışırtısı geliyordu. Açık kapıdan ise zencefil, toz çay ve bisküvi ezmesi rayihası salınıyordu. Güzel mekân, yalnız: şehrin merkezinin tam eşiğinde. Oysa aşağıdaki M'Auley'in yeri: pek iyi bir konumda sayılmaz. Tabii Kuzey Çevreyolundan rıhtımın oradaki hayvan pazarına yeni bir tramvay hattı açsalar işte o zaman fırlar fiyatı.

Güneşliğin üzerinden kel bir kafa beliriyor. Sevimli pinpon. Onu reklam versin diye tavlamaya çalışmanın faydası yok. Yine de işini en iyi kendisi bilir. İşte orada, her zamanki gibi, kel kafa Larry'm benim, sıvalı kollarıyla şeker çuvalına yaslanmış, önlüklü çırağın yerleri kova ve paspas ile silmesini izliyor. Simon Dedalus'un gözlerini fıldır fıldır döndürüp onu bir tiye alışı var ki. Ne diyeceğim sana biliyon mu? Nedir, Bay O'Rourke? Biliyon mu ne? Rusları bildin mi, hah işte onlar Japonlara olsa olsa sabah kahvaltısı olur.[1]

[1] Dönemde yaşanan Rus-Japon savaşına gönderme.

Dur da az bir şey söyle: cenaze töreni hakkında belki. Zavallı Dignam'ın üzücü haberini aldınız ya, Bay O'Rourke.

Dorset Sokağı'na dönerken kapı eşiğinden capcanlı selam verdi:

— İyi günler, Bay O'Rourke.

— Size de iyi günler.

— Hava ne hoş değil mi ya, beyim.

— Öyle sahi.

Parayı nereden kazanıyorlar ki? Leitrim'den kızılkafa çıraklar geliyor, boşları durulayıp mahzendeki fıçı diplerini kaskallıyorlar. Sonra ne olsa beğenirsin, günü geldiğinde pıtrak gibi açılmış, bir Adam Findlaters veya bir Dan Tallons olup çıkmışlar. Sonra seyreyle rekabeti. Umumun susamışlığı. Dublin bir meyhaneye denk gelmeden arşınlanabilir mi, güzel bulmaca olurdu. Para biriktirip olacak iş değil. Ayyaşlardan kaldırıyorlar parayı kesin. Üç ver beş parası al. Ne oldu? Bir teklik ondan bir teklik bundan damlaya damlaya göl oldu. Toptan siparişlerden de götürüyorlardır biraz. Turistleri de yoldun mu azıcık. Sen patronu ayarla, biz parsayı bölüşelim, çaktın mı?

Bir ayda biradan kazandıkları yekûn ne tutar ki? On fıçı diyelim. Yüzde on beşten desek. Ya da daha çok. On. On beş. Aziz Joseph Devlet Okulunu geçti. Arsız veletler yaygarayı koparmış. Pencereler açık. Taze hava zihni diri tutar. Ya da bir tekerleme. Ahbecan defegan kelemen opese rustove dabıl veee. Oğlan çocukları, değil mi? Evet. Inishturk. Inishark. Inishboffin. Dersleri Çağırahya. Bendeniz. Slieve Bloom.

Dlugacz'ın vitrininin önünde, sosis kangallarına, ak ve kara polonezlere bakarak duraladı. Çarp on beşle. Rakamlar çözüme ulaşmadıkça zihninde uçup gidiyordu: canı sıkıldı, vazgeçti, varsın uçup gitsinler. Baharatlı kıymayla doldurulmuş kangallarla doyurdu gözünü ve baharatlı domuz kanının ılıklığını keyifle içine çekti.

Bir böbrekten söğüt işli tabağa kan sızıyordu: son parça. Tezgâhın önündeki komşu kızın yanında durdu. Elindeki not kâğıdından alacaklarını tek tek okuyan kız, böbreğe de talip miydi acaba! Eller çatlamış: çamaşır suyundan hep. Denny sosisinden de yedi yüz elli gram. Gözleri kızın diri kalçalarına takıldı. Herifin adı Woods. İşi gücü ne acaba. Eşi daha yaşlı. Taze kan. Asılanlara geçit yok. Güçlü pazılar. Çamaşır ipinde asılı halıyı tokmaklıyor. Hem de iman gücüyle tokmaklıyor. Her vuruşta eteği bir o yana bir bu yana.

Dağgelinciği gözlü domuz kasabı kan lekeli sosispembesi elleriyle zarını soyduğu sosisleri katladı. Adeta ahırda besiye çekilmiş düvenin etinin dile gelmiş hali.

Kesik gazete sayfası demetinden bir tanesini çekti aldı. Tiberias Gölü kıyısında, Kinnereth'te benzersiz çiftlik. Kış sanatoryumu olmaya aday. Moses Montefiore'den. Tahmin etmiştim onun olduğunu. Kondur çiftlik evini, çek etrafına duvarı, uzakta bulanık havada otlayan inekler, gazete kâğıdının hışırtısı. Genç beyaz bir düve. Hayvan pazarındaki o sabahlar, ağıllarında böğüren danalar, damgalı koyunlar, hayvan boklarının lop lop düşüşü, ayaklarında kabaralı çarıklarıyla yerdeki samanın üstünde zar zor yürüyen besiciler, dolgun bir buda şaplak atıyor, et dediğin böyle olur işte, ellerinde dış kabuğu soyulmamış değnekler. Hislerini ve arzusunu bastırıp, yumuşak

tabi bakışıyla beklerken sayfayı yanlamasına tuttu. Beli kıvrık etek bir sağa bir sola bir sağa çalkalanıyor.

Domuzkasabı desteden iki yaprak daha çekti, kızın, en iyi tarafından sosislerini paketledi ve yüzünü kızıla ekşitti.

— Buyurun bakalım küçük hanım, dedi.

Kadın cüretkâr bir gülümsemenin ardı sıra kalın bileğiyle demir parasını uzattı.

— Sağ olun küçük hanım. Ve para üstünüz bir şilin üç peni. Buyurun, size ne vereyim?

Bay Bloom hemen alacaklarını gösterdi. Kadın az yavaş gidecek olursa yetişip salınan kalçasının seyrine dalmak için. Sabah görülebilecekler içinde gayet hoş bir seçenek. Acele etsene, rezil herif. Samanı gün ılırken kaldırmak gerek. Kadın dükkândan çıkınca günışığında azıcık durup sağ tarafa doğru sallana sallana yürüdü. Burnundan soluyarak iç geçirdi: hiç anlamazlar insan halinden. Çamaşır suyuna batmış eller. Kırık tırnaklar. Kahverengi eprimiş şal, her iki omzunu koruyor. Kadının itibar etmemiş olması, yüreğinde kabaran zayıf hoşnutluğu gölgeledi. Bize yok ya başkasına: mesaisini tamamlamış bir polis memuru, Eccles Yolu'nda yumulmuş ona. Heybetli adamları severler. En hasından sosis. Ah lütfen, Polis Bey, ormanda yolumu yitirdim de.

— Üç peni, lütfen.

Eli uzatılan hafif nemli oynak paketi alıp yan cebine indirdi. Sonra pantolon cebinden üç bozukluk çıkardı ve lastik çıkıntılı hazneye bıraktı. Orda az bekledikten sonra hızla sayıldılar, tezgâhta hızla kaydırılıp kasaya şıngır mıngır indiler.

— Sağ olun, efendim. Yine bekleriz.

Tilkigözlerde canlı bir teşekkür belirdi. Bir an bakışını çevirdi. Hayır: yok olmaz: başka zaman.

— İyi günler, dedi, ayrılırken.

— İyi günler, efendim.

Kadından eser yok. Gitmiş. Önemli mi ki?

Dorset Yolu'ndan gerisingeri, tabelaları, vitrinleri okuyarak döndü. Netaim Acentesi:[1] üreticiler birliği. Türk hükümetinden okaliptüs ekimine müsait, kumlu, çok geniş toprak. Gölgelik, yakacak ve inşaat için biçilmiş kaftan. Yafa'nın kuzeyinde portakal bahçeleri ve kavun bostanları. Seksen mark ödemeniz mukabilinde bir dönüm araziye, arzunuza göre zeytin, portakal, badem ya da citron da dedikleri ağaç kavunu ekilecektir. Zeytinin maliyeti azdır: portakal bakım ister. Mahsulden her sene payınızı alıyorsunuz. Adınız birliğin kaydına mülkiyet sahibi olarak ömür boyu geçiyor. Peşinat on mark verip, bakiyesini yıllık taksitlerle ödeme imkânı. Bleibtreustrasse 34, Berlin, W. 15.

Bana gelmez. Ama yine de güzel fikir.

Gümüşi sıcağın etkisiyle görüntüleri bulanıklaşan hayvanlara baktı. Gümüş tozuna bulanmış zeytin ağaçları. Uzun sakin günler. Budamalar, olgunlaşan meyveler.

[1] Kaynak metinde Agendath Netaim. İbranice: ekiciler birliği. (ç.n.)

Zeytin kavanoza konurdu, değil mi? Andrews'tan kalma birkaç tane var. Molly çekirdeklerini tükürür. Tadını öyle daha güzel alıyormuş. Tül kâğıtlara sarılıp kasalara istiflenmiş portakallar. Ağaç kavunları da öyle. Aziz Kevin tören alayındaki Citron hayatta mıdır merakım. Ya yıllanmış kitarasıyla Mastiansky! Ne hoş akşamlarımız olurdu o vakit. Molly, Citron'un hasır koltuğuna kurulurdu. Ne güzeldir tutması, serin mum gibi meyve, tut elinle, götür burnuna kokla koklayabildiğince. Şu baskın, hoş, yaban kokulu parfüm gibi. Hep aynıdır, seneler geçse de. Moisel'in demesi iyi de para ediyormuş. Arbutus Mekânı: Pleasants Sokağı: eski güzel günler. Yarası beresi olmamalı, dediydi. O kadar yol teptikten sonra: İspanya, Cebelitarık, Akdeniz ve Levant. Yafa limanında kasalar dizi dizi, oğlanın biri kaydını tutuyor, kirli tulumlarıyla ameleler taşıyor kasaları. Neydadiherifin geçiyor bak. Nasılsınız? Görmedi. Selamlaması bile sıkıntılı, öylesine tanış bir adam. Sırtı şu Norveçli Kaptan'ı andırıyor. Bugün yeniden rastlar mıyım ki? Sulama aracı. Yağmuru tavlasın diye. Dünyada da göklerdeki gibi yürüyor işler.

Bir bulut usulca kayıp, güneşi tümden perdelemeye koyuldu. Kara bulut. Uzaklarda.

Yok, öyle değil. Çorak bir arazi, çorak ve kıraç. Kükürtlü bir göl, ölü deniz: balık yaşamaz, yosun bağlamaz, say ki dünyanın dibi. O boz bulanık, zehirli, metalik suyu dalgalandırmaya hiçbir rüzgârın gücü yetmiyor. Kükürt yağmıştı insanların kafasına: düzlükteki kentler: Sodom, Gomora, Edom. Tüm o ölü adlar. Ölü arazide ölü deniz, boz ve yaşlı. Şimdi yıllanmış. En eski kavmin başına bela olmuş. Kadidi çıkmış bir kocakarı, elliliğin boğazını kavramış, Cassidy'nin yerinden karşı kaldırıma geçti. İnsanlığın ahiri. Uzaklarda dünyanın dört bucağında dolanmış, o tutsaklıktan bu tutsaklığa, çoğalarak, ölerek, her yerde peydahlanarak. Şimdi uzandı oraya. Artık kimseyi doğuramaz. Ölü: ihtiyar bir kadın: dünyanın boz buruşuk çökük amı.

Harabe.

Boz dehşet etini alazladı. Gazeteyi katlayıp cebine sokarken eve doğru aceleyle Eccles Sokağı'na döndü. Damarlarında soğuk yağlar, kanını dondurarak deveran etti: geçen yıllar onu tuzdan kabuk gibi kaplamıştı. Her neyse, şimdi buradayım. Sabahın kekre ağzıyla kötü imgeler. Yataktan ters kalkmışım. Şu Sandow egzersizlerine yeniden başlamalı. Eller aşağı. Dipleri yosun bağlı kahverengi tuğlalı evler. Seksen numara halen boş. Neden ki? Hepi topu yirmi sekize kiralıyorlar. Towers, Battersby, North, MacArthur: iki göz odanın pencereleri yarı boy afiş döşenmiş. Yaralı göze yakı. Çayın hoş tüten buharını, ekmeğin dumanını, cızırdayan tereyağını koklamalı. Onun yayvan yatakılığı bedenine yakın olmalı. Evet, evet.

Berkeley Yolu'ndan doğru bir çala sıcak günışığı, parıldayan kaldırımdaki narin sandaletlere vurdu. Rüzgârda salınan altın rengi saçlarıyla bir kız koşuyor, bana doğru koşuyor.

Girişin zemininde iki mektup bir de kartpostal var. Durup aldı onları. Bayan Marion Bloom. Pıtır pıtır atan kalbi derhal yavaşladı. Küstah bir elden çıkma. Bayan Marion'a.

— Poldy!

Yatak odasına girerken gözlerini az kıstı ve sarı sıcak alacakaranlığın içinde karısının darmadağınık saçlarına doğru yürüdü.

— Mektuplar kime?

Onlara baktı. Mullingar. Milly.

— Bana Milly'den bir mektup, dedi dikkatle, ve sana da bir kartpostal. Bir de mektup.

Kartpostal ile mektubun birini yatağın fitilli kumaştan örtüsünün üstünde karısının diz bükümünün yanına koydu.

— Kepengi kaldırayım mı?

Kepengi küçük asılmalarla kaldırırken göz ucuyla ardına baktığında karısının mektuba şöyle bir göz atıp yastığın altına dürtüverdiğini gördü.

— Yeter mi? diye sordu dönüp.

Dirseğini yastığa dayamış kartpostalı okuyordu karısı.

— Şu şeyler eline ulaşmış, dedi.

Karısının kartı bir yana koyup sıcacık bir iç çekişle usulca gerinmesini bekledi.

— Şu çayı çabuk hallet, dedi kadın. Ağzım dilim kurumuş.

— Su kaynıyor.

Ama sandalyenin üzerini toparlamak için ağırdan aldı: karısının iç etekliği, öylece fırlatılmış lekeli iç çamaşırı: ve hepsini tutup yatağın ayakucuna koydu.

Mutfağa inen merdivenlerdeyken karısının sesi duyuldu:

— Poldy!

— Efendim?

— Demliği kaynar suyla çalkala.

Yeterince kaynamış: emziğinden buhar fışkırıyor. Demliği kaynar suyla çalkalayıp dolu dolu dört kaşık çay koydu ve sonra çaydanlıktan kaynar su ilave etti. Demini alsın diye beklerken tavayı ocaktaki koz kömürlere yaklaştırdı ve koyduğu tereyağının erimesini seyretti. Böbreği paketinden çıkarırken, kedi günlerdir açmış gibi miyavladı. Çok et verirsen fare peşinde koşmaz. Domuz eti yemez derler. Koşer. Al bakalım. Kanlı paket kâğıdını da kedinin yanına bıraktı ve böbreği eriyik tereyağının üstüne yerleştirdi. Biber. Kırık yumurta kabından bir tutam alıp, böbreğin üstüne dolandırarak serpti.

Sonra kendi mektubunun zarfını yırttı, sayfaya baştan sona hızlıca göz attı. Teşekkürler: yeni berem: Bay Coghlan: Owel Gölü'nde piknik: genç bir öğrenci: Blazes Boylan'ın çıtır sahil kurabiyeleri.

Çay demini almıştı. Kendi bıyıklı fincanını doldururken, Derby uyarlaması, diye gülümsedi. Deli Milly'nin doğum günü hediyesi. Taş çatlasın beş yaşındaydı o zaman. Yok, hatta: dörttü. Ona şu kehribar bilekliği verdiydim de kırdıydı. Kesekâğıtlarını katlayıp, ona gelmiş mektup diye posta kutusuna koyardım. Çayını dökerken gülümsedi.

Ah, Milly Bloom sen benim canımsın.
Geceden sabaha baktığım seren'camımsın.
Olmasa da meteliğin
Katey Keogh'un boklu kıçıyla bahçesine yeğlerim.

Zavallı ihtiyar Profesör Goodwin. Kurt kocamış maskara olmuştu. Yine de nezaketi elden bırakmazdı. Molly'yi pisten uğurlarken eski usul yerlere kapaklanırdı. Bir

de ipek şapkasındaki şu küçük ayna. Milly'nin onu odaya getirdiği gece. Ah, bakın Profesör Goodwin'in şapkasında ne buldum! Hepimiz kahkahayı koyuvermiştik. O zamandan belliydi seksiliği. Kırıtık sırnaşık ufaklığın tekiydi.

Böbreğe bir çatal daldırıp ters çevirdi: sonra çaydanlığı tepsiye koydu. Koyarken sular fokurdadı. Her şey tepside mi? Ekmek ve tereyağı, dört dilim, şeker, kaşık, kaymağı. Evet. Başparmağıyla çaydanlığı destekleyip tepsiyi üst kata taşıdı.

Kapıyı diziyle ittirip tepsiyi içeri aldı ve sonra yatak başının yanındaki koltuğun üstüne koydu.

— Ne yaptın bu kadar zaman yahu, dedi karısı.

Bir eli yastığa dayalı, çarçabuk kalkarken pirinç karyola başını şıngırdattı yine. Kocası sakince oylumlarına ve dişi hayvanların memesi gibi kıvrımlı, geceliğinin içinde salınan koca göğüslerinin çatalına baktı. Kadın çayını koyarken, çaydan yayılan kokuyla yataktan taşıdığı bedeninin sıcaklığı[1] birbirine karıştı.

Çukur yastığın altında yırtılmış bir zarfın ucu görünüyordu. Bloom, mutfağa gidecekmiş gibi ayaklanıp, yatak örtüsünü düzeltme bahanesiyle durakladı.

— Mektup kimdenmiş? diye sordu.

Küstah bir elden çıkma. Marion.

— Ah, Boylan'dan, dedi. Programı getirecekmiş de.

— Ne söyleyeceksin?

— J. C. Doyle ile *La ci darem*,[2] dedi, ve bir de *Love's Old Sweet Song*.

Dudakları çayını içmeye yönelmişken boydan boya gülümsedi. Tütsülenmiş yaprakların ertesi güne kalan ağır kokusu. Suni çiçek kokuları gibi.

— Camı az açayım ister misin?

Karısı, bir dilimi katlayıp ağzına attı ve,

— Cenaze kaçtaydı? diye sordu.

— On birde sanırım, diye yanıtladı. Daha ilana bakmadım.

Kadının mimlediği yeri izleyerek Bloom, lekeli iç çamaşırını ucundan tutup kaldırdı. O değil mi? Sonra, bir çoraba dolanmış kıvrık bir dizbağı: buruşuk, tabanı parlak.

— Hayır be: şu kitabı.

Çorabın öteki teki. İç eteği.

— Oralara bir yere düşmüş olsa gerek, dedi.

Oraya buraya bakındı. *Voglio e non vorrei*.[3] Karısı bunu doğru telaffuz edebilir mi acaba: *voglio*. Yatakta değil. Karyolanın altına kaymış olmalı. Eğilip örtünün eteğini kaldırdı. Kitap düşmüş, antik turuncu desenli lazımlığın yuvarlak gövdesinin yanında, açık halde yatıyordu.

— Getirsene buraya, dedi karısı. Bir sayfasının kulağını kıvırdıydım. Sana soracağım bir kelime vardı.

---

[1] *Odysseia*'nın Calypso bölümüne gönderme.

[2] (İt.) Ver bana (ellerini). Mozart'ın *Don Giovanni* düetine gönderme.

[3] (İt.) Hem isterim hem istemem. Okunuşu; *volyo e non vorrei*. İtalyanca genel anlamda yazıldığı gibi okunan bir dil olmakla birlikte kelime içindeki "gl" birleşimi farklı okunur. Molly'nin kafa karışıklığına ilaveten *Don Giovanni* düetindeki sözlere gönderme.

Eliyle değil de bedeniyle kavrayıp sıkıştırdığı fincanından bir fırt çay aldı ve parmaklarını çaktırmadan bantaniyeye silerken, firketesiyle sayfayı tarayıp aradığı kelimeye geldi.

— Ne menem ne? diye sordu kocası.

— Şu işte. Ne anlama geliyor?

Sayfaya doğru yaklaştı ve karısının ojeli başparmağının mimlediği yeri okudu.

— Metempsikosiz mi?

— Evet. Evindeyken nasıl çağırırlar bu bey amcayı?

— Metempsikosiz, dedi kaşını çatıp. Yunancadır: Yunanlı yani. Ruhun başka vücuda geçmesi, göçü demek.

— Taşak geçme be! dedi. Anlayacağım dilden anlat.

Kadının kendisiyle eğlenen gözlerine kuşkulu bir bakış atıp gülümsedi. Aynı genç diri gözler. Sessiz sinema oynadıkları o ilk gece. Dolphin's Barn. Lekeli sayfaları çevirdi. *Ruby: Sirkin gözbebeği.* Vay anam. İllüstrasyon da varmış. Elinde arabacı kamçısı, acımasız bir İtalyan. Yerde çıplak yatan şu gözbebeği Ruby olsa gerek. Ödünç aldığı örtünün üstünde. *Maffei denen canavar kendini tutamayıp kurbanını bir küfürle öteye fırlattı.* Zulüm her yere sinmiş. Uyuşturulmuş hayvanlar. Hengler'deki trapez. Ben bakamadıydım. El âleminse ağzı bir karış açık. Sen boynunu kır da biz de gülmekten kırılalım. Aileleriyle hem de. Yaşken eğitiliyorlar ki metempsikozlayabilsinler. Şu ölümden sonra yaşama hikâyemiz. Ruhlarımız. İnsanın ruhuna öldükten sonra ne olacağı meselesi. Dignam'ın ruhu...

— Bitirdin mi bunu? diye sordu.

— Evet, dedi karısı. Hiç de öyle ahlaksız değil. Kadın hep ilk göz ağrısına mı âşıktı sence?

— Okumadım ben. Bir fincan daha çay?

— Evet. Paul de Kocks'un kitaplardan bir tane daha alsan ya. Adamın adı da pek afili.

Fincanına, yandan taşmasını izleyerek az daha çay koydu.

Şu Capel'deki kütüphaneden aldığım kitabın süresini uzatmalıyım yoksa kefilim Kearney'e uyarı yazacaklar. Reenkarnasyon: doğru kelime buydu.

— Bazıları inanıyor buna, dedi, ölümden sonra başka bir ruhta varlığımızı sürdürdüğümüze, böylece sonsuza değin var olduğumuza. Dünyada ya da başka bir gezegende bilmem kaç bin senedir yaşadığımıza. Dediklerine göre önceki hayatlarımızı unutuyormuşuz. Bazılarıysa hatırladıklarını iddia ediyor.

Kaymak, karısının çayının içinde miskin miskin eriyordu. Ona şu kelimeyi hatırlatmalı: metempsikosiz. Bir örnek daha iyi açıklardı. Bir örnek.

Yatağın oradaki *Su Perisi Banyosu. Photo Bits'in*[1] paskalya sayısının ilavesiydi. Sanatkârane renklerle bezenmiş müthiş bir başyapıt. Süt koymadan önce çay. Saçları açıkken onu andırmıyor: daha ince. Çerçevesine üç buçuk teklik vermiştim. Yatağın üstünde güzel durur demişti karısı. Çıplak su perisi: Yunanistan: ve orada yaşamış tüm insanları temsilen.

[1] İçinde erotik fotoğraflara da yer veren haftalık İngiliz dergisi.

Yeniden sayfaları çevirdi.

— Metempsikosiz, dedi, antik Yunanlıların bu işe verdiği ad. Mesela bir ağaca ya da hayvana dönüşebileceğine[1] inanırlardı. Örneğin şu Su Perisi dedikleri.

Karısının kaşığı şekeri karıştırmayı kesti. Doğrudan önüne bakıp kemerli burnuyla derin derin soluklandı.

— Yanık kokusu var, dedi. Ateşte bir şey unuttun mu?

— Böbrek! diye bağırdı aniden.

Kitabı zar zor iç cebine tıkıştırdı ve ayak parmağını kırık komodine çarpıp inciterek, telaşlı bir leyleğin yampiri bacaklarıyla, alelacele kokuya doğru koşturdu. Tavanın bir yanından kekre bir duman öfkeyle yükseliyordu. Çatalın ucunu takıp böbreği diğer yanına çevirdi hemen. Azıcık yanmıştı. Böbreği tavadan bir tabağa aldı ve tavanın dibinde kalan kızgın yağı da üzerine sızdırdı.

Şimdi bir bardak çay keyfi. Oturdu, bir dilim ekmek kesip tereyağı sürdü. Böbreğin yanık kısmını kesip kedinin önüne fırlattı. Sonra koca bir çatal böbreği ağzına attı ve leziz yumuşacık eti afiyetle götürdü. Nefis. Çaydan koca bir fırt. Sonra ekmekten lokmalar kopardı ve bir tanesini yağa banıp ağzına attı. Şu genç öğrenci ve piknik meselesi neydi ki? Mektubu yanından tutup masada düzledi, bir yandan ağzındakileri çiğnerken usulca okumaya koyuldu ve bir lokma daha ekmek alıp yağa bandıktan sonra ağzına doğru götürdü.

Babişlerin[2] en Tatlısı,

Pek hoş doğum günü hediyesi için çok teşekkürler. Harika oldu bana. Herkes yeni beremle pek güzel olduğumu söylüyor. Annemin nefis şekerlemelerini de aldım ve ayrıca ona da yazıyorum. Çok lezizler. Şu fotoğraf işinde bayağı yol aldım. Bay Coghlan benim de bir fotoğrafımı çekti, Hanımı fotoğrafı size gönderecek. Dün acayip iş yaptık. Hava güzeldi ve sanki ne kadar etli butlu kadın varsa fotoğraf çektirmeye gelmişti. Pazartesi birkaç arkadaşla Owel Gölü'ne ufak bir pikniğe gideceğiz. Anneme selamlarımı söyle, seni ve onu çok öpüyorum. Aşağıda piyano çaldıklarını duyuyorum. Cumartesi Grevile Arms'ta bir konser olacak da. Kimi akşamlar buraya Bannon adında bir öğrenci geliyor, kuzenleri mi ne birileri pek züppe, gösterişçi tipler ve Boylan'ın (az kalsın Blazes Boylan'ın yazacaktım) şu sahil kurabiyeleri hakkındaki şarkısını söylüyor. Ona da deli Milly'nin selamlarını ve saygılarını ilet. En içten sevgilerimle mektubuma burada son vermeliyim.

Seni seven kızın,
Milly

Not: Kötü yazımın kusuruna bakma, acelem vardı. Baybay.

M.

---

[1] Bloom'un bu açıklaması esasen reenkarnasyondan ziyade Ovid'in metamorfoz fikrine yakındır.

[2] Kaynak metindeki "Papli" ifadesi Macar çocuklarının babalarına seslenme şeklidir.

Dün on beşine bastı. İlginç, ayın da on beşi. Evden uzakta ilk doğum günü. Ayrılık. Doğduğu o yaz gününü hatırlıyorum, koşmuş Denzille Sokağı'nda Bayan Thornton'un kapısını çalmıştım. Şen şakrak bir ihtiyar. Ne çok bebeğin doğumunu yapmıştır. Daha en başında zavallı Rudy'nin[1] yaşayamayacağını biliyordu mesela. Yani, Takdir-i İlahi, efendim. Ama hemen bilmişti. Yaşasa şimdi on birinde olurdu.

Boş bakışları acıyarak nota kaydı. Kötü yazımın kusuruna bakma. Acele. Alt kattan piyano. Kabuğunu kırıyor. XL kafede bilezik yüzünden kıyameti koparmamız. Ne kekini yiyecek ne bir söz söyleyecek ne de yüzüne bakacaktı. Şımarık velet. Diğer ekmek lokmalarını da yağa bandı ve her bir dilim böbreğin ardından ağzına bir tane yuvarladı. Haftada on iki buçuk teklik. Çok değil. Ama kızı idare eder. Müzikhol sahnesi. Genç öğrenci. Ağzındaki etin bulaşığını alsın diye soğuyan çayından bir fırt aldı. Sonra mektubu yeniden okudu: iki kez.

Neyse canım: kendini kollamasını bilir zahir. Ya bilmezse? Yok, daha bir şey olduğu yok. Elbette olabilir de ama. Her halükârda olacağına göre beklemek gerekir. Ateşle barut. Çırpı bacaklarının merdivende koşturması. Kader. Olgunlaşıyor artık. Yapacak bir şey yok: hem de hiç.

Endişeli bir halde mutfak penceresine bakıp gülümsedi. Sokakta kızarsın diye yanağını çimdiklerken yakaladığım gün. Azıcık kansız ya. Ana sütünü çok emdi. *Erin Kralı* teknesiyle Kish'in etrafında dolandığımız gün. Canı çıkası o tekne boş fıçı gibi sallanıyordu. Hiç korkmamıştı. Uçuk mavi eşarbıyla saçları rüzgârda uçuşuyordu.

Ah o gamzelerle bukleler
İnsanın başını döndürürler.

Sahil kurabiyeleri. Yırtık zarf. Elleri pantolon ceplerinde, arabacısı izinli, şarkılar söylüyor. Aile dostu. Döndürür de öldürür de, diyor. Işıklar altındaki iskele, yaz akşamı, orkestra,

Şu kızlar yok mu şu kızlar
Sahilde kurabiyeler

Milly de öyle ya. Acemi işi öpüşmeler: ilk kez tadılan. Ne çok geçti üzerinden. Bayan Marion. Şimdi sırtüstü yatmış, elleri saçının buklelerinde, gülümsüyor, saçını örüyor, mektubunu okuyor.

İçine usulca sokulan mide bulandırıcı bir pişmanlık omurgasından aşağı yoğunlaşarak aktı. Olacak o iş, evet. Engellemeye çalışma. Faydasız: elimden bir şey gelmez. Artan mide bulantısının vücuduna sirayet ettiğini hissetti. Bu konuda harekete geçmenin faydası yok. Öpülen dudaklar, öpüşen, öpüşen. Dolgun yapışkan kadınsı dudaklar.

Orada olması daha iyi: uzakta. Oyalıyor orası onu. Vakit geçirmek için bir köpek isterdi. Gidip ziyaret de edebilirim. Ağustosta tatil var, git gel sadece iki buçuk teklik tutar. Daha altı hafta var ama. İndirimli basın pasosu mu alsam. Ya da M'Coy'dan isterim.

Tüylerini temizlemeyi bitiren kedi et kanı bulaşık paket kâğıda yöneldi, kokladı ve kapıya sürükledi. Arkasına dönüp sahibine miyavladı. Dışarı çıkmak istiyor. Çıkma-

[1] Bloom çiftinin 29 Aralık 1893'te doğup 9 Ocak 1894'te ölen oğulları.

dan önce kapı önünde beklemeyi öğrensin bakalım. Varsın beklesin. Kurtlu hayvan. Elektrikli sanki. Havada fırtına. Sırtını ateşe vermişken de kulağıyla oynuyordu.

Midesinde tokluk hissetti, doymuş: ardından bağırsaklarında hoş bir hareketlenme. Ayağa kalkıp kemerini gevşetti. Kedi yine miyavladı.

— Miyauuu! diye yanıtladı kediyi. Ben hazır olana dek bekle bakalım.

Yeğin bir hava: sıcak olacak gün. Merdivenlerden sahanlığa çıkmak gözünde büyüdü.

Bir gazete. Kazuratta sıçarken okumayı ne de severdi. Yeter ki maymunun teki gelip kapıyı tıklatmasın.

Masanın çekmecesinde *Titbits*'in eski nüshasını buldu. Katlayıp koltukaltına koydu, gidip kapıyı açtı. Kedi seğirterek çıktı. Ah, yukarı çıkıp yatağa kıvrılıp yatmak istiyormuş.

Kulak kesildi, karısının sesini işitti:

— Gel, gel bakalım pisicik.

Arka kapıdan bahçeye çıktı: yan bahçeyi dinlemeye koyuldu. Ses seda yok. Belki kurusun diye çamaşır asıyordur. Hizmetçi bahçedeydi. Ne güzel sabah.

Duvarın dibinde biten ince bir nane sürgününü incelemek üzere eğildi. Şuraya bir çardak kondurmalı. Çalı fasulyeleri. Frenkasması. Her tarafı gübrelemeli, toprak zayıf düşmüş. Bir kat koyun gübresi. Hayvan tersi görmeyen toprak böyle çoraklaşıyor işte. Evin artığı, çerçöpü. Bereketli toprak dedikleri başka ne ki? Yan bahçedeki piliçler: kakaları pek faydalı toprak için. Yine de en iyisi ineklerinki, bilhassa küspeyle beslenenlerin. Yığ tezeği bir köşeye. Hanımların deri eldivenlerini temizlemek için de harika. Çivi çiviyi söker. Kül de öyle. Şurayı bir canlandırsam. Şu köşeye bezelye. Sonra göbek. Hep taze sebzemiz olur. Ama bahçe de biraz ayak bağı insana. Hani paskalyanın yedinci günü arı mıydı belemir miydi ne.

Yürümeye devam etti. Bu arada şapkam nerede? Askılığa geri astım zahir. Ya da yerdedir. Komik şey, hiç hatırlamıyorum ne yaptığımı. Portmanto çok dolu olunca. Dört şemsiye, yağmurluğu. Mektupları alırken. Drago'nun dükkân zili çalıyor. Tuhaf, tam da şu an bunu düşünüyordum. Yakasının üstüne salınmış briyantinli siyah saçları. Daha yeni yıkanıp taranmış. Bu sabah banyoya vaktim kalır mı acaba. Tara Sokağı. Orada kasadaki delikanlı James Stephens'ın kaçmasına yardım edesiymiş. O'Brien.

Şu Dulgacz'ın sesi de boru gibi. Ne acentesiydi? Buyurun küçük hanım. Hayran hayran laflar.

Bahçedeki ayakyolunun kendine hayrı olmayan kapısını tekmeleyip açtı. Cenazeye kadar pantolonu kirletmese iyi. Alçak süvenin altından eğilip içeri girdi. Kapıyı aralık bırakıp, küflü badananın ve eski örümcek ağlarının arasında pantolon askısını çözdü. Oturmadan önce bir yarıktan komşunun penceresine dikiz attı. Kral hazretleri hazine dairesinde. Yapayalnız.

Kubura çömelip gazetesini çıkardı ve çıplak dizlerinin üstünde sayfaları çevirmeye koyuldu. Görmediğim ve kolay okunan bir şey bulsam. Aceleye mahal yok. Ikın bakalım. Ödüllü öykümüz. *Matcham'ın Son Darbesi*.[1] Yazan; Bay Philip Beaufoy, Tiyatroperverler Kulübü Londra. Yazara sütun başına bir gine ödeme yapılmıştır. Üç buçuk. Üç pound üç çeyrek. Üç pound ve on üç buçuk teklik.

[1] *Titbits*'in her sayısındaki ödüllü okur hikâyesinin başlığı

Bir yandan ıkınarak, sessizce ilk sütunu okudu, alt nahiye ufaktan çalışırken ikinci sütuna geçti. Öykünün yarısında iyice saldı gitti ki okurken bağırsakları da rahatlasın, halen sabırla okumayı sürdürürken dünden kalma kabızlığını da üstünden atmıştı. Umarım basurları azdıracak kadar büyük değildir. Yok, iyidir bu sefer. Hah! İşte şöyle. Ohh! Kabızlığa birebir, bir tablet müshil ilacı. Hayat daha çabuk ve kolay olabilir. Bugünlerde ne bulsalar basıyorlar. Salak mevsimdeyiz. Kendinden kaynaklı kokunun üstünde sakince oturup okumasını sürdürdü. *Matcham sık sık, ona gülen büyücüyü kazandıran o son darbesini düşünür ki o kadın şimdi.* Başı kıçı pek ahlaklı öykünün. *El ele.* Zekice. Okuduklarına tekrar bir göz attı ve sidiğini usulca salarken, hikâye yazıp üç pound ve on üç buçuk teklik kazanmış Bay Beaufoy'a gıpta etti.

Ben de taslak bir şeyler yazmayı kıvırabilirim. Bay ve Bayan L. M. Bloom tarafından kaleme alınan. Bir atasözünden hikâye uydur, hangisi mesela? Eskiden söylediklerini unutmayayım diye kol ağzıma yazardım. Bir aradayken soyunup giyinmekten hoşlanmazdı. Tıraş olurken bir kesik atmışım. Alt dudağını ısırıp eteğinin yırtmacına çengelini takıyor. Onun saatleri. 9:15. Roberts borcunu ödemedi mi halen? 9:20. Gretta Conroy'un üstünde ne vardı? 9:23. Şu tarağı da ne ara almışım böyle? 9:24. Şu lahana midemi mi bozdu ne. Rugan ayakkabısında bir toz zerresi.

Sırasıyla iki ayağını da çorabının baldırına ustalıkla siliyor. May orkestrasının Ponchielli'den dans saatini çaldığı çarşı eğlentisinin ertesi sabahı. Bu sabah saatinin açıklaması, sonra öğlen, ardından akşam, sonunda da gece olmasında yatıyor. Dişlerini fırçalıyordu. İlk gecemizdi. Başı dönüyordu dans eder gibi. Yelpazesinin çubukları çıtırdıyordu. Şu Boylan varsıl bir herif mi ki? Parası pulu var kesin. Neden? Dans ederken nefesi güzel kokuyordur. Mırıldanmanın faydası yok o halde. Anıştıracak bir şey yap. Şu dün akşamki ne ilginç müzikti. Ayna gölgedeydi. El aynasını çarçabuk yünlü yeleğine, fikir fikir sallanan memelerinin üstüne silmişti. Bakmıştı sonra aynaya. Göz kenarlarında çizgiler. Bir şekilde meyvesini vermeyecekti.

Akşam saatleri, gri tüllere bürünmüş kızlar. Sonra gecenin kara saatleri, ellerinde hançerler ve yüzleri maskeli. Önce pembe, sonra altın rengi, sonra gri ve sonunda siyah, şairane bir fikir. Ama hayata da pek uygun. Gün ve sonra gece.

Ödül almış hikâyenin yarısını yırttı ve kıçını onunla sildi. Pantolonunu çekip askısını taktı ve düğmelerini iliklediği. Ayakyolunun üflesen uçacak kapısını açtı ve kasvetli, loş mekândan açık havaya çıktı.

Açık havada hafiflemiş ve kendine gelmiş halde siyah pantolonunu, paçasından dizlerine kadar dikkatle inceledi. Cenaze ne zamandı yahu? İyisi mi gazeteye bakayım saati için.

Gökyüzünde, ta yükseklerde bir cayırtı, kara bir uğultu. George Kilisesi'nin çanları. Saati çınlıyorlar: pes sesli kara demir.

Heee ya! Heee ya!
Heee ya! Heee ya!
Heee ya! Heee ya!

Çeyrek var. Bir daha: yankısı asılı havada, bu da üçüncüsü.
Zavallı Dignam!

Bay Bloom, Sir John Rogerson rıhtımı boyunca kamyonların arasında, aklı başında yürüyerek Windmill Yolu'nu, Leask tohum değirmenini ve posta telgrafhanesini geçti. Bu adresi de verebilirdi. Sonra da denizciler evini geride bıraktı. Rıhtımın sabah hengâmesini aşıp Lime Sokağı'na doğru saptı. Brady barakalarının orada, tabakhaneden bir oğlan, deri kırpıklarını taşıdığı çuvalı kolunda, bir izmariti tüttürerek avarelik ediyor. Alnı mayasıl yaralı daha küçük bir kızçe, elinde köhne bir fiçı kasnağıyla hiç oralı olmadan oğlana bakıyor. Sigara içerse gelişemeyeceğini söylemek gerek. Aman varsın içsin! Hayatı sanki güllük gülistanlık da! Babasını tutup kolundan eve götürmek için meyhane kapılarında bekler. Anam eve gelsin dedi baba. Sakin saatler: pek kimse yok ortalıkta. Townsend Sokağı'ndan karşıya geçti, Bethel'in asık suratının yanından ilerledi. El, evet: kimin evi: Alef, Bet. Ve levazımatçı Nichols'un dükkânının önünden geçti. On birdeymiş. Yeter zaman var. Vallahi O'Neill'in işini Corny Kelleher ayarlamıştır. Gözleri kapalı şarkı söylüyor. Corney. Bir kere parkta görmüştüm o kadını. Karanlıktı. Ne cümbüştü. Polislere ötüyor. Kızın adıyla adresi derken bana dedi ki hop şinanay hoba şinanay. Ah, kesin o ayarlamıştır. Gömeceksin ucuz tarafından adılazımdeğillerden birine. Benim hop şinanay hoba şinanayım ile.

Westland konutlarının orada Belfast and Oriental Çay Şirketi'nin vitrininde durup varaklı paketlerin alametifarikalarını okumaya koyuldu: özel harman, en iyi kalite, ailenizin çayı. Bayağı sıcak. Çay. Tom Kernan'dan biraz almalı. Cenazede de söylenmez gerçi. Gözleri halen kayıtsızca okuyadursun, şapkasını kaldırıp briyantininin kokusunu nefeslendi ve sağ elini usulca kaşına ve saçlarına götürdü. Çok sıcak bir sabah. Düşük gözkapaklarının altında gözleri birinci sınıf şap yazılı deri şeritten etiketi buldu. Orada duruyor işte. Sağ eliyle şapkasının bombesini yokladı. Parmakları şeridin hemen altında bir kart bulup yeleğinin cebine aktardı.

Çok sıcak ya. Sağ eli bir kez daha, bu kez daha yavaş, yukarı kalktı: özel harman, en kaliteli Seylan mamulü. Uzakdoğu. Güzel yerlerdir zahir: dünyanın bahçesi, salınsın diye koca koca miskin yapraklar, kaktüsler, çiçekli çayırlar, yılankavi liana mı diyorlardı. Merakım o ki sahiden böyle midir. Güneşin altında *Dolce far niente*'nin[1] tadını çıkaran, halsiz, sere serpe yatmış Sri Lankalılar. Gün boyu parmaklarını oynattıkları yok. On iki ayın altısını uyumakla geçiriyorlar.[2] Çaba göstermek için çok

[1] (İt.) Avarelik. Hiçbir şey yapmamanın tadı.

[2] Aynı zamanda Homeros'un *Odyssea* eserindeki Nilüfer Yiyenlere gönderme.

sıcak. İklimin etkisi. Ağırkanlılık. Avare çiçekler.[1] Çoğunu hava besliyor. Azot. Botanik bahçesindeki sera gibi. Hassas bitkiler. Nilüferler. Taç yaprakları öyle yorgun ki. Havaya sinmiş uyku hastalığı. Gül yaprakları üzerinde yürüyüş. Bir de işkembeyle paça yediğini düşünsene oralarda. Şu resmini gördüğüm adam neredeydi yahu? Ah, ölü denizde, sırtüstü yatmış, şemsiyesinin altında kitap okuyor. İstesen bile batamazsın: öyle yoğun tuz var ki. Çünkü suyun ağırlığı, yok hayır, sudaki bedenin ağırlığı şeyin ağırlığına eşit. Ya da hâkim mi ağırlığa eşitti ne? Öyle bir zımbırtının kanunu işte.[2] Lisede Vance, parmaklarını çıtlata çıtlata ders veriyor. Kolej müfredatı. Çıtlayan müfredat. Gerçekten de ağırlık deyince tam olarak neyi kastediyoruz? Otuz iki fit bölü saniyenin karesi.[3] Düşen cisimler kanunu: saniyenin karesi. Hepsi yeryüzüne düşüyor. Dünyaya. Dünyanın çekim gücü dediğimiz şey ağırlık.

Dönüp yol boyunca aylak aylak dolandı. Kadın elinde sosislerle nasıl yürüyordu? Şu şey gibi. Yürürken yan cebindeki katlanmış *Freeman*'i aldı, açtı, boylamasına rulo halinde kıvırıp yürürken her aylak adımında bacağına değdirdi. Umursamaz havalar: bir gir bak bakalım. Saniyenin karesi. Her saniye karşılığında bir saniye demekse.[4] Kaldırım taşının orada durup postanenin kapısından içeri keskin bir bakış attı. Gecikmiş postalar. Gönderiler. Kimse-yok. Dal içeri.

Kartını pirinç bankodan uzattı.

— Bana gelen mektup var mıydı? diye sordu.

Memure çekmeceye bakınırken Bloom, askerlerin tam teçhizat geçit töreni yaparken resmedildiği askere alma posterine göz attı: ve rulo gazetesini, tazebaskı kokusunu içine çekerek burnuna tuttu. Muhtemelen cevap yoktur. Geçen sefer fazla ileri gittim.

Posta memuresi bankonun ardından kartıyla birlikte bir mektup uzattı ona. Bloom teşekkür etti ve çabucak daktilo edilmiş zarfa baktı.

Henry Flower, Esq.[5]
Westland Yolu Postanesi'nde teslim,
Kent Merkezi

Öyle böyle yine de cevaplamış. Geçit törenindeki askerleri yeniden gözden geçirirken kartla mektubu yan cebine sokuşturdu. İhtiyar Tweedy'nin bölüğü neredeydi acaba? Çürüğe çıkmış asker. İşte: ayı postundan kalpak ve horoz tüyünden sorguç. Yok, o şu el bombası atanlardandı. Sivri yen ağızları. İşte orada: Kraliyet Dublin hafif piyade tugayı. Kırmızı ceketliler. Pek çalımlı. Kadınlar bu nedenle peşlerinde demek. Üniforma. Askere alıp talim ettirmenin kolay yolu. Maud Gonne'un gece onları O'Connell Caddesi'nden püskürtmesine dair mektubu: dertleri İrlanda başkentimizi küçük düşürme. Griffith'in[6] gazetesi de aynı dili tutturdu şimdi: zührevi hastalıklarla

[1] Lord Byron'un "Hours of Idleness" şiirine gönderme.
[2] Arşimed kanunlarına gönderme.
[3] Düşen bir bedenin ivmelenme değeri.
[4] Galileo'nun düşüş kuramına gönderme.
[5] Bloom'un mektuplaşırken kullandığı takma ad.
[6] *United Irishman* gazetesinin kurucu ortağı. Britanya'nın ve ordusunun muhalifi.

içten içe çürümüş bir ordu:[1] denizaşırı veyahut günaşırı zurna bir imparatorluk. Yarı pişmiş gibiler: beyinleri uyuşturulmuş gibi. Gözler pörtlek. Uygun adım. Afiyet olsun: olsun. Yat aşağı: dik taşağı. Kralın özel muhafızları. Hiç polis kıyafetinde ya da itfaiyeci gibi görmüşlüğümüz de yok. Kesin mason,[2] evet.

Postaneden ayrılıp sağa döndü. Konuşmak: meseleyi çözermiş gibi. Eli cebine gitti ve işaretparmağı zarfın ağzını kendiliğinden bulup ufak ufak açmaya koyuldu. Kadınlar pek önem verirmiş düzene, hiç sanmam. Parmakları mektubu zarfından sıyırıp, zarfı cebinin içinde buruşturdu. Bir şey iğnelenmiş: fotoğraf belki de. Saç mı yoksa? Değil.

M'Coy. Hemen sav başından. Yolumdan alıkoyar. Nefret ediyorum biriyle karşılaşmaktan, tam da.

— N'aber Bloom. Nereye böyle?

— Merhaba, M'Coy. Öylesine.

— Sağlığın yerinde mi dostum?

— İyidir. Ya sen nasılsın?

— Nefes alıp veriyoruz daha, dedi M'Coy.

Gözü siyah boyunbağıyla elbisede, saygıyla sordu:

— Yoksa... kötü bir haber yok umarım? Bakıyorum da...

— Ah, yok, dedi Bay Bloom. Zavallı Dignam'ı bilirsin ya. Cenazesi bugün.

— Tabii ya, zavallı adam. Demek öyle. Saat kaçta?

Fotoğraf, yok değil. Rozet belki.

— On... on birde, diye yanıtladı Bay Bloom.

— Gelmek için elimden geleni yapacağım, dedi M'Coy. On bir dedin, değil mi? Daha dün akşam duydum. Kim söylemişti? Holohan. Hoppa'yı bildin mi?

— Tanırım.

Bay Bloom, yolun karşısındaki Grosvenor'un önüne çekilmiş, yan koltuklu faytona baktı. Hamal valizi kaldırıp bagaj bölmesine koydu. Adam, yani kocası ya da benzeştiklerine göre belki de abisi cebinde bozukluk bakınırken kadın öylece dikilip bekledi. Yuvarlak yakalı mantosu da pek şık, gerçi battaniye gibi kumaşıyla böyle sıcak bir gün için fazla kalın ama. Elleri mantosunun dış ceplerinde, kayıtsızca dikiliyor. Polo maçındaki kendini beğenmiş mahlukat gibi. Kadınlar mevki makama pek önem verir ta ki sen bam tellerini yakalayana dek. Yakışıklı dediğin yakışığının hakkını verendir. Mesafeli ama teslim oldu olacak. Yüce Hanım ve Brütüs de yüce bir adam. Ama bir kere yatağa attın mı resmiyet falan kalmaz.

— Bob Doran ile birlikteydim, şu, neydi adı, Bantam Lyons'la mastor nöbetlerinden birine girmişler. Hemen aşağıda Conway'in yerindeydik.

Doran ile Lyons, Conway'in yerinde. Eldivenli elini saçına götürdü. O dakika Hoppa geldi. Boğazını ıslamaya. Başını çekip uzaktan, kısıp devirdiği gözlerinin

[1] Britanya ordusu o dönemde, gelmiş geçmiş ordular içinde zührevi hastalık oranının en yüksek görüldüğü ordulardan birisi olmuştur.

[2] Kral Edward VII (1841-1910) kastediliyor.

arasından ötesindeki göz kamaştırıcı parlak ten rengine ve örgüsüne baktı. Bugün her şeyi berrak görüyorum. Nem belki de uzak görüş açısı sağlayan. Oradan buradan laflamalar. Hanımefendinin eli. Hangi taraftan kalkıp inecek?

— Ve dedi ki: *Yazık olmuş zavallı dostumuz Paddy'ye de! Ne Paddy'si?* dedim. *Zavallı Paddy Dignam*, dedi.

Memlekete gidiliyor: muhtemelen Broadstone üzerinden. Bağcıkları salınan uzun kahverengi çizmeler. Biçimli ayaklar. Titizlikle peşinde koşturduğu mevzu ne ola ki? Benim baktığımı gördü. Bir gözleri de hep başka herifleri kollar. İyi toparladık.

— *Niye ki?* dedim. *Nesi varmış?* dedim.

Mağrur: varsıl: ipek çoraplar.

— Evet, dedi Bay Bloom.

Hafifçe M'Coy'un konuşmaktaki kafasına doğru kaykıldı. Bir dakika içinde gider araba.

— *Nesi mi varmış?* dedi. *Ölmüş, daha nesi olsun*, dedi. Ve, imanıma, yenisini doldurdu. *Paddy Dignam'dan mı bahsediyorsun?* dedim. Duyduğumda inanamadım yahu. Daha geçen cuma mı perşembe mi Arch'ta birlikteydik. *Evet*, dedi. *Göçmüş. Pazartesi öldü, zavallı adamcağız.*

Bakın lan! Bakın! İpek pırıltılı varsıl çorap beyazı. Şuraya bakın!

Kocaman bir tramvay çanını kusa kusa araya daldı.

Kaybettim. Sokayım senin osuruk sesli kalkık burnuna. Kapıda kalakalmış gibi hissediyor insan. Cennette perilerleydim sanki. Hep böyle olur. Tam o anı bulurlar. Eustace Sokağı geçidindeki kız hani. Pazartesi dizbağını düzeltiyordu ya. Arkadaşı siper oluyordu görünmesin diye. *Esprit de corps.*[1] Eee, neye bakıyorsun öyle?

— Evet ya, dedi Bay Bloom boş bir iç çekişin ardından. Biri daha göçtü.

— En iyilerinden, dedi M'Coy.

Tramvay geçti gitti. Varsıl işi eldiveni çelik tutamakta, arabaları Loop Line Köprüsü'ne doğru ilerliyordu. Püfür püfür: şapkasının parlak danteli güneşte: püfür de püfür.

— Karısı iyidir umarım? derken M'Coy'un sesinin tınısı değişmişti.

— Ah evet, dedi Bay Bloom. Mükemmel, sağ olasın.

Rulo yaptığı gazeteyi laf ola tekrar açtı ve yine rasgele bir şeyler okudu:

Plumtree et konservesi yoksa
Ev neye benzer ki?
Noksandır.
Varlığıysa meskene neşe katar.

— Bizim hanım da yeni bir iş aldı. Gerçi program daha tam belli değil ya.

Yine valiz yöntemi. Bir mahzuru yokmuş gibi. Bu işlere karnım tok, sağ olasın.

Bay Bloom iri gözkapaklı gözlerini dostane bir sükûnetle çevirdi.

— Benimki de, dedi. Belfast'taki Ulster salonunda kasıntılara şarkı söyleyecek, yirmi beşinde.

[1] (Fr.) Bedenin ruhu.

— Öyle mi? dedi M'Coy. Güzel habermiş, dostum. Kalkıp kim ayarlamış böyle konseri?

Bayan Marion Bloom. Daha kalkmamıştır. Kraliçe hazretleri yatak odasında ekmeğini yiyor ve. Kitap yok. Kararmış iskambiller uyluğunda yedişer yedişer açılmış. Karaşın kadın ve sarışın adam. Kara yün yumağı kedi. Ucu yırtık zarf.

Aşkın
Eski
Hoş
Şarkısı
Geliyor aş-kın ooo ...

— Bir nevi turne, anlamadın mı? dedi düşüncelere dalmış Bay Bloom. *Hoooos Şarkısı.* Bir komite ayarlıyor. Masrafları da kârı da bölüşüyorlar.

M'Coy bıyığının ucunu burup kafasını salladı.

— İyiymiş, dedi. Güzel haber.

Gitmeye yeltendi.

— Seni iyi gördüğüme sevindim, dedi. Görüşelim bir ara, buralarda.

— Tabii, dedi Bay Bloom.

— Bak ne diyeceğim, dedi M'Coy. Cenazede benim adımı da katılımcılar arasına yazdırsan, olmaz mı? Gitmeyi çok istiyordum ama ayarlayamayacağım işleri, anlarsın ya. Sandycove'da boğulan adamın cesedi ortaya çıkabilir ve adli tabiple birlikte gitmem gerekebilir. Şayet gelememişsem sen adımı yazdır, olmaz mı?

— Olur, dedi Bay Bloom, hareketlenirken. Merak etme.

— Harika, dedi M'Coy keyifle. Sağ olasın dostum. İşim olmasa muhakkak giderdim. Pekâlâ, dingdong. Sadece C. P. M'Coy yazıversen iş görür.

— Oldu bil, diye yanıtladı Bay Bloom ciddiyetle.

O martavalı yemem ben. Ayaküstü götürecek parsayı. Kolay lokma sandı. Ben işimi bilirim. Valizleri de pek seviyorum. Deri. Köşeler sırlı, kenarı perçinli, çifte emniyetli kilit. Bob Cowley kendininkini ona geçen seneki Wicklow bahriyeliler konseri için ödünç vermiş de valizden haber alınamamış o günden beri.

Bay Bloom, Brunswick Sokağı'na doğru seğirtirken gülümsüyordu. Bizim hanım da yeni bir. Kamış misali çilli soprano. Burnunda malzemeden çalmışlar. Yine de kendince güzel: küçük bir ballad söylerken misal. Sesi yok pek. Biz bizeyiz, bilmez misin: Aynı teknede. Goygoy, pohpoh gırla. Tüylerimi diken diken ediyor. Farkı duymuyor mu sahi? O kadar alçalmış sanki. Bana gelmez böyle işler. Belfast onu hizaya çeker diyordum. Oradaki şu çiçek hastalığı da yayılmaz umarım. Tekrar aşılanmaz muhtemelen. Senin hanım ve benim hanım.

Acaba herif karısını bana peşkeş mi çekiyor?

Bay Bloom, gözleri alacalı bulacalı ilan panolarında, sokağın köşesinde durdu. Cantrell ve Cochrane'ın Zencefilli Birası (Aromatik). Clery'nin meşhur yaz indirimi. Hayır, yolunu değiştirmeyecek. Merhaba. Bu akşamın gösterisi, *Leah*: Bayan Band-

man Palmer. Onu bir kez daha izlemek isterdim. Geçen akşam *Hamlet*'i oynadı. Erkeği canlandırdı. Belki de kadındı Hamlet. Ophelia neden intihar etti ki? Zavallı babacığım! Kate Bateman'ın şu oyununu nasıl da ballandırıp anlatırdı! Londra'da Adelphi'nin kapısında akşama kadar dikilmiş oyuna gireceğim diye. Ben doğmadan bir yıl önce: altmış beş. Ve Viyana'da Ristori. Nasıl söyleniyordu doğrusu yahu? Mosenthal'in sergilediği. *Rachel* idi, değil mi? Yok hayır. Kör ihtiyar Abraham'ın sesi tanıyıp yüzünü elleriyle kapattığı sahneden bahsederdi hep.

— Nathan'ın sesi! Oğlunun sesi! Babasını kollarımda kederinden ve sefalet içinde ölüme terk eden, babasının evini ve babasının Tanrı'sını terk eden Nathan'ın sesini duyuyorum.

Her bir söz öylesine derin ki, Leopold.

Zavallı babacığım! Zavallı adam! İyi ki yüzüne bakmak için odaya girmemişim. O gün! Ah canım! Ah canım! Off! Neyse, belki de hakkında hayırlısı böyleydi.

Bay Bloom köşeden ilerledi ve arabacıların durağındaki kadidi çıkmış, bitkin beygirlerin yanından geçti. Artık bunu dert etmenin faydası yok. Yemlenme vakitleri. Şu M'Coy denen herife de rastlamayaydım, iyiydi.

Az daha yaklaştı ve öğütülen yulafların çıtırtısını, onları usulca çiğneyen atların dişlerinin sesini duydu. Hayvanların kocaman gözleri, atsidiği kokusuna karışmış yulafların arasından ilerlerken Bloom'u izledi. Beygirlerin Eldorado'su. Zavallı budalalar! Upuzun burunlarını o yem torbalarına daldırmışlar, ne bildikleri ne de umursadıkları bir halt yok. Laf edemeyecek kadar tıkınmakla meşgul. Gerçi her şeye rağmen besleniyorlar ve başlarını sokup yatacak yerleri var. İğdiş de edilmişler. Sağrılarının altında Sumatra zamkını andıran kara bir kütük pörsük pörsük sallanıyor. Her halükârda mutludurlar belki de. Zavallı iyi niyetli hayvanlar gibi görüntüleri. Yine de kişnemeleri insanın sinirini zıplatıyor.

Mektubu cebinden çıkarıp yanındaki gazeteye doladı. Burada karşıma tanıdık biri çıkıverir. Şu geçit daha emniyetli.

Arabacıların kulübesini geçti. Bu seyyar at arabacılarının hayatı da ilginç, her türlü hava koşulunda, her yere, yerli yersiz, iradeleri dışında git gel. *Voglio e non.* Onlara arada bir dal sigara ikram etmeyi seviyorum. Maksat muhabbet olsun. Yanlarından geçerken tanırlar da bir iki söz söylerler. Mırıldandı:

La ci darem la mano
La la lala la la.

Cumberland Sokağı'na döndü ve birkaç adımın ardından istasyon duvarının kuytusunda durdu. Kimse-yok. Meade'nin kereste ambarı. Yığılı kütükler. Mezbelelikler ve kondular. Seksek taşı unutulmuş bir alanı, çizgilere basmamaya özen göstererek geçti. Hop, basmadım. Kereste ambarının yakınında bir çocuk çömelmiş, tek başına misket oynuyor, gafliğiyle kız gibi nişan almış. Bilge bir tekir, göz kırpan sfenks, sıcacık pervazdan seyirde. Onları rahatsız etme, yazık. Muhammed, kediyi rahatsız etmemek için harmaniyesinin ucunu kesermiş. Aç bakalım. Ben de şu ihtiyar kadının

okuluna giderken misket oynardım bir zamanlar. Muhabbetçiçeği severdi. Bayan Ellis. Bir de Bay? Gazetenin arasındaki mektubu açtı.

Bir çiçek. Sanmıştım ki. Taçyaprakları düzleşmiş sarı bir çiçek. O halde kızmamış mı? Neler yazmış?

Sevgili Henry,

Son mektubunu aldım ve bana yazdığın için çok teşekkür ederim. Son yazdıklarımdan hoşlanmamış olmana üzüldüm. Neden pul gönderdin ki? Bu nedenle sana çok kızdım. Bunun için seni cezalandırabileyim isterdim. Sana haylaz diyorum çünkü şu diğer sösü sözü sevmiyorum. O sözün gerçek anlamını söyle bana lütfen. Evinde mutlu değil misin, seni zavallı küçük haylaz? Senin için bir şeyler yapabilmek isterdim. Bu zavallı sevdiceğin için neler düşündüğünü yaz lütfen. Hep senin o güzel adını anıyorum. Sevgili Henry, ne zaman buluşacağız? Seni ne çok düşündüğümü hayal bile edemezsin. Daha önce bir erkeğe hiç bu kadar bağlanmamıştım. Bazen de kötü hissettiriyor bu bana. Lütfen bana upuzun bir mektup yaz ve bir sürü şey anlat. Unutma, yazmazsan seni cezalandırırım. Seni haylaz, olur a yazmazsan, şimdi artık sana ne yapacağımı biliyorsun. Ah, seninle buluşmayı nasıl arzuluyorum. Sevgili Henry, sabrım tükenmeden beni bu arzumdan mahrum bırakma. O zaman sana her şeyi anlatacağım. Şimdilik hoşça kal, haylaz sevgilim. Bugün başım nerdeyse çatlıyor ve *cevaben yazacaklarını* umutla bekliyorum

Martha.

Not: Bana eşinin hangi parfümü kullandığını söyle. Bilmek istiyorum.

Çiçeği iğnesinden usulca ayırıp neredeyse hiç kalmamış kokusunu kokladı ve sonra göğüs cebine yerleştirdi. Çiçeklerin dili. Seviyorlar çünkü kimse duyamıyor. Ya da ver adama bir zehirli demet de diksin nalları. Sonra usulca ilerleyerek, arada bir kimi kelimeleri mırıldanarak mektubu yeniden okudu. Canım adamçiçeğim, laleler sana kızgın ki zavallı unutmabeniyi memnun etmezsen kaktüsünü cezalandıracak ve nasıl da menekşeni özlüyorum sevgili gülüm ta ki şakayıklarla buluşana dek haylazlık ederken gecesapınla karın Martha'nın parfümü. Tümünü okuyunca kıvırdığı gazeteden ayırdı ve yan cebine koydu.

Dudakları hafif bir keyifle aralandı. İlk mektuptan bu yana ne çok değişti. Merakım o ki kendi başına mı yazdı. Kırgın ayaklarında: benim gibi iyi aile kızı, saygın kişilik. Bir pazar tespih duasından sonra görüşebiliriz. Teşekkürler: hiç yoktu. O geleneksel aşk çatışması. Sonra köşelerde koşmaca. Molly ile atışmak kadar kötü. Puronun ferahlatan bir etkisi var. Mükeyyifat. Bir dahaki sefere az daha ileri gitmeli. Haylaz: ceza: sözlerden korkuyor, tabii. Biraz yüklen, neden olmasın? En azından dene. Yeri gelince, ufaktan.

Halen cebindeki mektubu parmağıyla yoklarken iğneyi çekip çıkardı. Sıradan bir iğne miymiş? Yola attı. Elbiselerinden almıştır: oraya iğnelenmiş. Onca iğneleri olması ne tuhaf. Gülü seven dikenine katlanır.

Dublin aksanlı sesler kafasında uğuldadı. O gece Coombe'deki[1] şu iki şırfıntı, yağmurda kol kola girmişler.

Ah, Mary donunun iğnesini düşürdü.
Ne yapsın bilemedi
Orasını örtmeye
Orasını örtmeye

Orasını? Onları. Kafam çatlıyor. Muhtemelen aybaşı tutmuş, tarlası çamurlu. Ya da bütün gün oturup yazdığı için. Gözün odaklanması mide sinirlerine iyi gelmez. Karın hangi parfümü kullanıyor? Şimdi çık işin içinden çıkabilirsen.

Orasını örtmeye

Martha, Mary. O resmi bir yerlerde görmüştüm, unuttum şimdi neresiydi ya eski ustaların eseri ya da para için yapılmış sahtesi. Evlerinde oturuyor, konuşuyorlar. Gizemli haller. Coombe'daki iki şırfıntı olsa onlar da dinlerlerdi.

Orasını örtmeye.

Akşama dair hoş hisler. Artık sağda solda dolaşmak yok. Orada öylece otur: sakin akşam karanlığı: bırak her şey dinlenmeye çekilsin. Unut gitsin. Bize gittiğin yerleri anlat, değişik âdetleri. Ötekisi, başında testi, akşam yemeğini getiriyor: meyve, zeytin, Ashtown'daki duvardaki delik[2] gibi taş oluklu kaynaktan hoş içimli serin bir su. Bir daha yarışlara giderken kâğıt bardak alayım yanıma. İri sıcak koyu renk gözleriyle dinlemekte. Söyle ona: daha ne var ne yoksa: her şeyi. Sonra iç çek: sükûnet. Uzun upuzun bir dinlenme.

Tren yolunun kemerli altgeçidinde zarfı çıkardı, hızla parça pinçik yırttı ve kırpıntıları yola savurdu. Kâğıt parçaları önce pır pır uçuştu sonra nemli havada yere düştüler: önce beyaz bir pırıltı, sonra hepsi düştü.

Henry Flower. Yüz poundluk bir çeki de böyle yırtıp atabilirsin. Sıradan bir kâğıt parçası. Lord Iveagh[3] zamanında yedi rakamlı milyonluk bir çek bozdurmuş İrlanda Bankası'nda. Bira işinden ne para kaldırıldığının ispatı. Öte yanda diğer kardeş Lord Ardilaun'un[4] günde dört kez gömlek değiştirmesi gerekiyormuş. Deride bit, pire, uyuz, ne ararsan. Bir milyon pound, dur bi dakka. Bir ellilik iki peni, büyüğü dört peni, bir galon bira sekiz peni, yok, bir galonu bi teklik dört peni. Evet, kesinlikle. On beş milyon fıçı bira.

Fıçı da nerden çıktı yahu? Galon demeli. Yine de bir milyon fıçı falan eder işte.

Köprüden geçen bir tren sanki kafasında zangırdadı da geçti, sıra sıra vagonlar. Beyninde gümbe de gümbür fıçılar yuvarlandı: fıçıların içinde biralar kafayı buldu

[1] Dublin'in batakhaneleriyle ünlü semti.

[2] Phoenix parkın kuzey duvarındaki Hole in the Wall pub'ı

[3] Guinness bira fabrikasının büyük ortağının oğlu.

[4] Guinnes fabrikasının büyük ortağının diğer oğlu, Lord Iveagh'ın ağabeyi, Dublin'in önemli hayırseverlerinden.

köpürdü. Tıpalar patladı pat pat, sel oldu taştı sarı sıvı, hep birlikte aktı, çamurlu düzlükleri aşıp kıvrıla kıvrıla tüm araziyi kapladı, miskin bir içki girdabı dört yapraklı yoncanın üstünde köpürüyordu.

All Hallows'un açık arka kapısına vardı. Sundurmanın altında şapkasını çıkardı, cebinden kartını aldı ve onu tekrar şapkanın deri şeridinin arasına sokuşturdu. Has'tir. M'Coy'dan Mullingar için paso isteyebilirdim.

Kapıda aynı duyuru. Muhterem Peder John Conmee S. J.'nin[1] Aziz Peder Claver ve Afrika misyonu hakkında vaazı. Çin'deki milyonlar için dua edelim. Merakım o ki bunu dinsiz Çinlilere nasıl anlatmışlar. Bir gıdım afyonu tercih ederler.[2] Zira o dakka Gökyüzü İmparatorluğundalar. Onlar için sapkınlığın derecesi bu. Gladstone şuurunu neredeyse tümden yitirmişken de dinlerine döndürmek için ne dualar ettiydiler. Protestanlar farklı mı sanki. Muhterem William J. Walsh D. D.'yi gerçek dine döndür bakalım. Onların tanrısı Buda müzede yan gelmiş yatıyor. Eli yanağında, keyif kekâ. Tütsüler yanıyor bir yanda. Ecce Homo[3] gibi değil orada işler. Dikenli taç ve çarmıh. Aziz Patrick şu yoncayı iyi akıl etmiş. Çubuklar? Conmee: Martin Cunningham bilir onu: mümtaz biri gibi görüntüsü. Molly'yi koroya alsınlar diye salak görünüşlü Peder Farley yerine onu işlemediğime üzgünüm. Onlara böyle salak görünmeyi özellikle öğretiyorlar. Güneş gözlüklerini kuşanıp kan ter içinde siyahileri vaftiz etmeye koşturduğu yok, değil mi? Gözlük onların ilgisini çekerdi oysa, pırıltılı. Halka halinde oturup ağlamaklı dudaklarla, hayran hayran dinlediklerini görmek isterdim doğrusu. Natürmort. Sanırım yudum yudum süt içer gibi.

Kutsal taşın soğuk kokusu onu çağırıyordu. Eprimiş basamaklardan çıktı, kanatlı kapıyı itti ve arkadan usulca mekâna girdi.

Bir faaliyet var: cemiyet toplantısı. Yazık ki pek boş. Bir kızın yanına ilişmek için hoş, ketum bir mekân. Komşum kim ki?[4] Hafif müzik çalsalar tıklım tıkış olur. Gece yarısı ayinindeki şu kadın. Cennetin yedinci katında gibi. Kadınlar, al yularları boyunlarında, sıralarında diz çökmüşler, başlar eğik. Birkaçı da sunağın önünde diz çökmüş. Rahip eliyle o şeyleri tutarak onların arasından geçip mırıldanıyor. Hepsinde ayrı duruyor, komünyon alıyor, bir ya da iki damla damlatıyor (suyun içinde miymişler?) ve sonra kadının ağzına koyuyor nazikçe. Kadının şapkası ve başı daha aşağı indi. Sonra diğer kadın: ufak tefek bir ihtiyar. Rahip ağzına koymak için daha çok eğilmek zorunda kalıyor ve her seferinde bir şeyler mırıldanıyor. Latince. Sıradaki gelsin. Yum gözünü aç ağzını. Ne? *Corpus*.[5] Beden. Ceset. Latince iyi fikir. Onları önce salaklaştırıyor. Gidiciler için düşkünlerevi. Çiğnemiyorlar sanki de; dosdoğru yutuyorlar. Garip fikir: cesedin parçalarını yemek, demek o nedenle yamyamlarla iyi anlaşıyorlar.

---

[1] Cizvit rahibi ve Joyce'un Clongowes College'da öğretmeni ve rektörü.

[2] Marx'ın, din toplumların afyonudur, sözüne gönderme.

[3] Pontus Pilatus'un kızgın Yahudi güruha İsa'yı takdim ederken söylediği sözler. Aynı zamanda Macar ressam Munkacsy'nin Dublin'de de sergilenen resmi. Joyce'un bu resimle ilgili bir de makalesi vardır.

[4] Hz. İsa'ya iletilen, komşuna iyi davran buyruğuna gönderme.

[5] (Lat.) Beden. Aynı zamanda İngilizce "corpse" (ceset) kelimesinin kaynağı.

Bir kenara çekilip orta yoldan kör maskeleriyle tek tek geçip gidişlerini ve yerlerini arayışlarını izledi. Bir sıraya yanaştı, şapkasıyla gazetesini kenara koyup en kenara ilişti. Giymemiz gereken bu çanaklar. Kafamıza göre biçimli şapkalarımız olmalı. Etrafındaydılar, ötesinde berisinde, al yularlarıyla halen eğik başları, midelerinde erisin diye bekleşirken. Şu bizim Fısıh misali bir şey: orda da bir tür ekmek var: mayasız hamursuz ekmeği. Şunlara bakın. Bahse varım bundan mutluluk duyuyorlardır. Lolipop gibi. Pek mutlular. Evet, meleklerin ekmeği[1] diyorlar buna. Tanrı'nın krallığını kendi içinde hissediyormuşsun gibi ardında müthiş bir fikir var. İlk Aşai Rabbani'sine gelenler. Hokus pokus lokması bir kuruş. Sonra hepsi aynı ailenin bireyi gibi hissediyor, aynı tiyatroyu izliyor, aynı suda yüzüyorlar. Öyleler. Eminim. Yalnız değiller artık. Kardeşliğimizde. Sonra gelsin cümbüş. Kurtlarını döküyorlar. Asıl mesele buna gerçekten inanıp inanmadığın. Lourdes şifası, okunmuş sular ve Knock'taki alametler, kanayan heykeller. Nedamet odasının yanında uyuklayan ihtiyar. Horultunun kaynağı o imiş. Kör inanç. Gökyüzü Krallığının kollarında emniyette. Tüm acılar uyuşsun. Gelecek sene bu zamanlar uyandırın.

Rahibin komünyon kabını kaçırdığını gördü, iyice içeri doğru ittirdi ve önünde, üstündeki dantel işlemeli tören giysisinin altında ayakkabısının gri tabanı görülecek şekilde, bir an diz çöktü. Ya orasının iğnesini kaybetseydi. Ne yapacağını bilemezdi. Kafasının arkası da kelmiş. Arkasında I.N.R.I.[2] mı yazıyor? Hayır: I.H.S.[3] Molly'ye sorduydum da bir keresinde açıkladıydı bana. Günahkârım ben: yok ya da: acılar çektim, doğrusu. Diğeri neydi? İsa'yı Nakşetmeleri Ruhumun Istırabı.

Bir pazar tespih duasından sonra buluşalım. Arzumdan beni mahrum etme. Yüzünde bir peçe ve siyah çantasıyla çıkagelir. Akşam alacası ve ardında ışıklar. Belki de boynunda bir kurdeleyle şimdi buradadır ve öbür işi de gizliden gizliye sürdürür. Kişilikleri böyle. Yenilmezler'i[4] kraliçenin tayfasına fısıldayan o herif, Carey idi adı, işte o her sabah komünyona katılırmış. Tam da bu kilisede. Peter Carey. Yok, hayır, Peter Claver idi sanırım. Denis Carey. Düşünsenize. Karısı ve altı çocuğu evde. Sürekli bu cinayeti tasarlıyor. Şu bağrını dövenler misali, bak bu sıfat yakıştı onlara, hep bir fırıldak vardır kafalarında. İşlerinde de dürüst değillerdir. Yok, burada değil bizimkisi: çiçek: hayır, hayır. Bu arada şu zarfı yırtmış mıydım? Evet: köprünün altında.

Rahip kutsal kâseyi yıkadı: sonra üzerindeki damlaları ustaca savurdu. Şarap. Tabii her gün içmeye alışık oldukları Guinness birası ya da alkolden kaçınanların içtiği Dublin'in Wheatleyhop birası ya da Cantrell ve Cochrane'ın (aromatik) zencefilli birasına kıyasla şarap içilmesi çok daha aristokratik kılıyor meseleyi. Aslında verdikleri şarap da değil: göstermelik: sadece o özel günlerde. Laf ola beri gele ferahlık. Dindarca sahtekârlık ama hakları da var: yoksa it kopuk ne kadar ayyaş varsa gelip yalvar yakar musallat olur, içki ister. O zaman atmosfer tuhaf olurdu hakikaten. Çok doğru. Kesinlikle böylesi doğru.

---

[1] Aşai Rabbani/Komünyon ayininin Latincesi panis angelorum'a gönderme.

[2] Iesus Nazarenus Rex Iudæorum: Nasıralı İsa, Yahudilerin Kralı.

[3] İsa'nın Yunanca ifadesi Ihsous'un baş harfleri. Bloom yanlış hatırlıyor.

[4] İngiliz Genel Vali'ye Phoenix Park'ta suikast düzenleyen çete.

Bay Bloom arkasına dönüp koroya baktı. Müzik olmayacak. Yazık. Buradaki orgu çalan kim acaba? İhtiyar Glynn konuşturmayı bilirdi o aleti işte, vibrato: Gardiner Caddesi'nde yılda elli pound götürürmüş diyorlar. Rossini'nin *Stabat Mater*'inde Molly'nin de sesi güzeldi o gün. Önce Peder Bernard Vaughan'ın vaazı. İsa mı Pilatus mu? İsa, ama tüm gecemizi de zehir etme arkadaş. Müzik çalsın istiyor millet. Ayakla alıştırmaları da durdu. İğne düşse duyulur. Ona sesini şu yöne doğru yönlendirmesini tembihlemiştim. Havadaki heyecanı hissedebiliyordum, dolu salon, insanlar yukarı bakıyor:

Quis est homo![1]

Şu eskilerin kutsal müziklerinden kimileri harikulade. Mercadante'den: son yedi kelime. Mozart'ın on ikinci ayini: ondaki şu *Gloria*. Eski papaların müziğe, sanata, resme, heykele merakı varmış. Misal Palestrina da. Hayatlarının kıymetini bilip sonuna kadar tadını çıkarmışlar. Müzikle uğraşmak sağlıklı da, düzenli saatlerde yaşa, sonra da içkini mayala. Benedikten içkiler. Yeşil Charteruse. Yine de korolarında iğdişlerin yer alması biraz abes. O nasıl sestir öyle? Kendi pes perde seslerinden sonra ilginç geliyordur. Duayenler. Sanırım sonrasında hiçbir şey hissetmiyorlardır. Kendi halinde sakin bir hayat. Dert tasa yok. Et de bağlıyorlar değil mi? Obur, iri, uzun bacaklılar hep. Kim bilir? İğdişler. Dışarıda kalmanın bir başka yolu.

Rahibin sunağı eğilip öpmesini ve sonra insanlara dönüp hepsini kutsadığını gördü. Tümü de istavroz çıkartıp ayağa kalktı. Bay Bloom etrafına bakındı ve yükselen şapkaların ardı sıra o da ayağa kalktı. İlahi okunurken ayağa kalkılır elbette. Sonra hepsi dizlerinin üstüne çöktü ve Bloom da sessizce sırasına oturdu. Rahip o şeyi önünde tutarak sunaktan indi ve rahip yamağı ile birbirlerine Latince birkaç söz söylediler. Sonra rahip diz çöküp bir karttan şunları okudu:

— Tanrım, yalnız sana sığınır, senden medet umarız...

Bay Bloom söylenenleri yakalayabilmek amacıyla az öne çıktı. İngilizce. At kemiği önlerine. Belli belirsiz hatırlıyorum. Son ayininin üzerinden ne kadar geçti?[2] Yüce ve pürüpak bakire. Kocası Yusuf. Petrus ve Pavlus. Tüm mevzunun ne hakkında olduğunu anlarsan daha da ilginçleşiyor. Dört dörtlük bir organizasyon yalnız, tıkır tıkır işliyor. Nedamet. Kim istemez ki. O zaman etraflıca anlatayım size. Kefaret. Beni cezalandırın, lütfen. Ellerinde ne büyük silah. Doktordan da yargıçtan da güçlüler. Kadınlar ölüp bitiyor bu tür işlere. Ben mırın da kırın. Peki, falan da filan yaptın mı? Ve neden? Başını eğip yüzüğüne bakıp bir bahane arar. Fısıltı dehlizlerinin kulağı vardır. Bir bakmış kocası da duyuvermiş. Tanrı'nın küçük bir şakası. Sonra kadın dışarı çıkar. Dokusuna nüfuz eden bir pişmanlık. Hoş bir utanç hali. Bir sunakta duasını da etti mi. Huzurundayım Meryem, yüce Meryem. Çiçekler, buhur, eriyen mumlar. Yüzüne çöken pembeliği gizler. Selamet Ordusu'nun bariz bir eksikliği. Doğru yola ermiş fahişe, cemaatimize seslenecek. Tanrı'yı nasıl keşfettim. Şu Roma'dakiler pek duyarlı beyler olsa gerek: tüm gösteriyi onlar yönetiyor. Paraya gelberi yapanlar da

[1] (Lat.) "Kim bu adam?" Aynı zamanda *Stabat Mater*'in üçüncü bölümünün ilk sözleri.

[2] *Sanatçının Gençlik Portresi*'nde Dedalus'a rahibin sorduğu "Son nedametinin üzerinden ne kadar geçti?" sorusuna gönderme.

onlar değil mi? Miraslar da cabası: tamamen kendi takdirine göre kullansın diye tüm mal mülk rahip efendiye. Benim ruhumun huzur bulması için, halka açık ayinler. Rahiplere ayrı, rahibelere ayrı manastırlar. Fermanagh rahibinin tanık sandalyesinde yer alması. Sindirmenin imkânı var mı onu. Her şeye hazır cevabı vardı adamın. Kutsal anamızın kilisesinin serbestiyeti ve yüceliği. Kilisenin doktorları:[1] bütün ilahiyatın resmini çıkarmışlar.

Rahip el açıp dua etti:

— Kutsal Mikail, aziz başmelek, kıyamet gününde koruyup kolla bizi. Şeytanın hile ve desiselerine karşı koruyucumuz ol (Tanrı'ya âcizane yakarışımız, onu zaptetmesi içindir): ve ey yüceler yücesi, yedi kat göğün efendisi, Tanrı'nın inayetiyle Şeytan'ın ve beraberinde, bu dünyada ruhumuza musallat olmuş o azgın ruhları da cehennemine def eyle.

Rahip ile yamağı ayağa kalkıp dışarı yürüdüler. Bitti işte. Kadınlar kaldılar biraz daha: şükranlarını sunmaya.

Ufaktan sıvışmalı. Söğüşçü Birader'e[2] tokatlanmadan. Elinde çanağı, kiliseye yardım, diye gelir şimdi. Paskalya ödemenizi uçlanın bakalım.

Ayağa kalktı. Merhaba. Yeleğimin şu iki düğmesi sabahtan beri açıkmış ya. Kadınlara eğlence. Yapmazsan canları sıkılır. Neden daha önce söylemediniz ki bana. Asla söylemeyiz size. Ama biz. Kusura bakmayın ham'fendi, şu (hmm!) yani (eee!) tüy var da şurada. Ya da eteğinin arka kopçası açık kalmış. Mabada dikiz. Bırak dağınık kalsın. Neyse ki ön takımın düğmeleri değilmiş. Çaktırmadan düğmeleri ilikledi ve orta koridordan ilerleyip ana kapının dışına, günışığına ulaştı. Soğuk siyah mermerden su çanağının başında bir süre gözleri kamaşarak durdu ve ardı sıra ibadetten çıkan iki kişi, çanağın dibinde bir parmak kalmış suya el sürdüler. Tramvaylar: Prescott boya imalathanesinin arabası: yas giysisi bürünmüş bir dul. Algıladım çünkü ben de yastayım. Şapkasını kuşandı. Vakitten ne haber? Çeyrek geçiyor. Yine de vaktim var. Şu losyonu halledeyim o arada. Neredeydi? Ah evet, son sefer. Lincoln'deki Sweeny'nin yeri. Eczacılar pek taşınmaz. O yeşil ve altın rengi çakarlı tabelaları söküp götürmek için pek ağır. Hamilton Long da kırklık yıllarından beri aynı yerinde misal. Huguenot'ların kilisesinin yakınında. Bir gün ziyaret etmeli.

Westland Yolu boyunca güneye doğru ilerledi. Ama reçete diğer pantolonun cebinde kalmış. Ah, ön kapının anahtarını da unutmuşum. Şu cenaze işi pek sıkıcı yahu. Gerçi zavallı adamın suçu değil ki. En son ne zaman hazırlatmıştım? Dur. Bir sarı teklik bozdurmuştum. Ayın biri ya da ikisi olsa gerek. Reçete kayıtlarından bakıp bulsun.

Eczacı her sayfaya çevirip çevirip bakıyordu. Kurumuş, pörsük bir kokusu var gibi. Büzüşük kafatası. İhtiyar da. Felsefe taşının peşinde. Simyacı. İlaçlar insanı zihnen önce canlandırıp ardından yaşlandırıyor. Sonrası uyuşukluk. Neden? Tepkime. Bütün ömür bir geceye. Tüm gün boyu şifalı otların, merhemlerin, antiseptiklerin arasında

[1] Doktor, eskiden kullanıldığı şekliyle "öğretmen" anlamında.

[2] Kiliseye bağış kastediliyor.

yaşamak. Zambak şekilli kavanozların hepsi su mermerinden. Havan ile tokmağı. Saf su, defne, kromik asit. Kokuları, dişçi kapısında iyileşmeniz gibi iyi ediyor sizi. Doktor Pataküt. Önce kendisini azıcık tedavi etse. Elektuar ya da sübye ile. Kendini iyi etsin diye ilk kez şifalı ot toplayan adamda sağlam yürek varmış. Otacı işi, karışım yok. Dikkatli olmak lazım. Burada seni kloroformla öldürecek kadar malzeme var. Test: mavi turnusolü kırmızıya döndürür. Kloroform. Afyon ruhunun aşırı dozu. Uyku ilaçları. Tahrik ediciler. Paregorik haşhaş otu öksürüğe sebep. Balgam bezlerini azdırıyor. Tek tedavi yolu zehir. Deva en ummadığınız yerden gelir bazen. Doğanın zekâsı.

— İki hafta mı oldu, efendim?

— Evet, dedi Bay Bloom.

İlaçların geniz yakan kokusunu, kuru süngerlerin ve liflerin ıtırını soluyarak tezgâhın orada bekledi. Ağrını sızını anlatmak ne kadar da zaman alıyor.

— Tatlı bademyağı ile eser miktar benzoin vardı içinde, dedi Bay Bloom, bir de portakalçiçeği özü.

Molly'nin cildini gerçekten balmumu gibi bembeyaz, narin kılıyordu.

— Beyaz balmumu da, diye ekledi.

Koyu renk gözlerini açığa çıkartıyor. Manşetlerimi iliştirirken ben, çarşafı İspanyol gözlerine tutmuş, kendi kokusunu koklayarak bana bakıyor. Şu eski usul reçeteler en güzeli: dişler için çilek: ısırgan otu ve yağmur suyu: peyniraltı suyuna bastırılmış yulaf ezmesi de pek iyi geliyormuş diyorlar. Cildin gıdası. İhtiyar kraliçenin oğullarından birisi, Albany Dükü müydü o? derisi ipek gibi tek katmış. Leopold idi, evet. Bizde üç kat ama. Siğiller, nasırlar ve üstüne turp sıksın diye sivilceler. Ama parfüm de almak lazım. Karın hangi parfümü? *Peau d'Espagne.* Şu portakalçiçeği. Saf sabun. Ne güzel kokuları var. Köşede bir banyo almanın vakti. Hamam. Türk işi. Masaj. Kirin pasın kesenin arasında akar gider. Hoş bir kız yapsa daha da güzel olur. Aynı zamanda ben düşünüyorum da ben. Evet ben. Hamamda yapmalı o işi. İlginç bir arzu. Islak ıslağa. İşi zevkle birleştirirsin. Masaj için vakit olmaması yazık. Sonra tüm gün zinde hissedersin. Oysa şimdi cenazede asık suratlar.

— Evet, efendim, dedi eczacı. İki şilin dokuz peni. Şişeniz var mı yanınızda?

— Hayır, dedi Bay Bloom. Siz hallediverin lütfen. Öğleden sonra uğrarım yine, şimdilik şu sabunlardan alayım. Ne kadardı?

— Dört peni efendim.

Bay Bloom kalıplardan birini burnuna tuttu. Hoş limon rayihası.

— Bunu alayım, dedi. Üç şilin bir peni ediyor hepsi.

— Evet efendim, dedi eczacı. Hepsini dönüşte ödeyebilirsiniz.

— Sağ olun, dedi Bay Bloom.

Dükkândan kolunun altında rulo yaptığı gazete, sabun paketinin serinliği elinde, ayrıldı.

Kolunun altına bir el dokundu ve elan Bantam Lyons'un sesini duydu:

— Merhaba Bloom, ne var ne yok? Bugünün gazetesi mi? Bir bakıvereyim.

Bıyığını yine kesmiş, albız ala canını! Sarkık soğuk üst dudağı çıkmış ortaya. Daha genç görünmek için. Oysa daha ziyade üşütük görünüyor. Benden daha genç.

Bantam Lyons'un sararmış kirli tırnaklı parmakları ruloyu açtı. Beni yıka, yazmak lazım üstüne. Kaba kirini almalı. Günaydın, Pears sabunlarını hiç denediniz mi? Omzunda kepekler. Kafa derisini yağlamalı.

— Şu, bugün koşacak Fransız atının durumuna bir bakayım, dedi Bantam Lyons. Nerede bu götverenin haberi?

Çenesini kalkık yakasının üstünde oynatırken dürülmüş sayfaları eliyle düzlüyordu bir yandan da. Uyuz. Yakası bunaltmış, kılları dökülecek. Gazeteyi bırakıp sıvışmalı.

— Kalsın gazete. Sonra da at gitsin, dedi Bay Bloom.

— Ascot. Gold Cup yarışı. Dur bi dakka, diye mırıldandı Bantam Lyons. Yarım dakka. On beş saniye.

— Bana lazım değil. At gitsin, diye yineledi Bloom.

Bantam Lyons gözlerini kaldırdı ve pis pis sırıttı.

— Vay anasını, ciddi misin? dedi heyecanla.

— At gitsin diyorum, diye yanıtladı Bay Bloom. Ha ben atmışım ha sen.

Bantam Lyons bir an tereddütte kaldı, pis pis sırıttı: sonra açılmış sayfaları yeniden Bay Bloom'un kolunun altına koydu.

— Oynayalım bakalım n'olacak. Bugünün sürprizi *At'gitsin*[1] diyorsun demek. Al bakalım, sağ ol.

Conway'in köşesine doğru hızlıca seğirtti. Yürrü at arabası.

Bay Bloom sayfaları yeniden düzleyip gazeteyi kare şeklinde katladı ve sabunu da içine yerleştirip gülümsedi. Şu herifin aptal dudakları. Bahisler. Son zamanların modası. Ayakçı veletler bile altı peniyi denkleştirdiler mi basıyorlar ganyana. Piyangodan hindi ziyafeti. Noel yemeğiniz üç peniye. Jack Flemming kumar için zimmetine para geçirip soluğu Amerika'da aldıydı. Otel işletiyormuş şimdi. Geri de dönmezler. Mısır'ın çömlekleri.

Keyifle hamamın camiyi andıran kubbelerine doğru yürüdü. Camiyi anıştırıyor, kırmızı kiremitler, minareler. Kolejlerarası yarışlar var bugün. Parkın girişinde asılı nal şeklindeki afişe göz attı: iki büklüm bisikletçiler güveçte morina gibiydi. Bok gibi afiş. Şöyle bir tekerleğin etrafında canlandırsalardı. Sonra jant teller: spor, spor, spor: ortada ise kocaman: kolej. Bakışları çelecek bir şey.

Girişte Borazancıbaşı dikiliyor. Avuçta tutmak lazım bu adamı: gün gelir o da selama karşılık verir. Nasılsınız, Bay Borazancıbaşı? Nasılsınız, efendim?

Hakikaten limonata gibi hava. Hayat hep böyle olaydı ya. Tam kriket havası. Gölgeliklerin altına tüne. Defalarca vur. Dışarı. Ne ki burada oynayamazlar. Altı vuruşta da kaleyi bulamadı. Bir keresinde Kaptan Buller var gücüyle vurduydu da Kildare Caddesi'nde bir camı indirdiydi. Donnybrook çarşısında hamallık yapsa yeğdir. Ve M'Carthy çime geldiğinde kafaları kırardık deli gibi. Heyecan fırtınası.

[1] Kaynak metinde Bloom'un *throw away* (at gitsin) ifadesi Bantam Lyons tarafından o gün koşacak Throwaway isimli at için tüyo olarak algılanır. Throwaway 16 Haziran 1904 yarışında gerçekten de koşan bir attır.

Uzun sürmez. Hayatın akışı içinde geçer gider ki hayatın içinde bıraktığımız iz her şeyden kıymetlidir.

Şimdi yıkanmanın tadını çıkar: serin emaye, ılık ılık akan suda arın. İşte bu benim bedenim.

Solgun bedenini boydan boya uzanmış, çıplak canlandırdı gözünde, dölyatağı gibi sıcak, eriyen sabunun kokusu, nazikçe yıkan. Gövdesinin ve organlarının dalga dalga yayıldığını ve sonra suda limonsarısınca havalandığını hayal etti: göbeği, bedeninin filizi: ve orasında çalı gibi arapsaçı misali kıllarının yüzdüğünü gördü, binlercesinin pörsük babasının etrafında, aygın baygın salınan çiçeğin yanında, suların içinde oynaşan kıllar.

Martin Cunningham, gıcırdayan faytonun kabinine önden silindir şapkasıyla kafasını soktu ve sonra kendini ustaca içeri atıp yerine yerleşti. Onun ardından Bay Power, kafasını eğip içeri girdi.

— Gel bakalım Simon.

— Önden sen buyur, dedi Bay Bloom.

Bay Dedalus çarçabuk şapkasını taktı ve içeri girerken;

— Evet, evet, dedi.

— Hepimiz bindik mi? diye sordu Martin Cunningham. Sen de gel Bloom.

Bay Bloom girip boş gördüğü yere oturdu. Kapıyı ardından çekti ve kilidi yerine sıkıca oturtup muntazam kapandığına emin oldu. Bir kolunu tutamak kayışından geçirdi ve faytonun açık penceresinden merakla, caddedeki, yas nedeniyle kapalı kepenklere baktı. Bir tanesi yana çekildi: ihtiyar bir kadın dışarı göz attı. Cama dayadığı burnu yassıbeyaz. Bu geceyi de atlattığı için müteşekkir. Cesetlere karşı olağandışı bir ilgi gösteriyorlar. Gelirken başlarına bela olduğumuz için dünyadan gidişimizi görmekten memnunlar. Onlara uygun bir iş gibi. Kuytu köşelerde ketum diller.[1] Ceset hortlar diye korkuyla terlikleri sürüyerek yürümeler. Sonra hazırlıyorlar. Yatırıyorlar. Molly ile Bayan Fleming yatağı hazır ediyor. Az daha kendine doğru çek. Kefenimiz. Ölüne kimin dokunacağını hiç bilemezsin. Yıka, sabunla. Sanırım tırnaklarını ve saçlarını kesiyorlar. Zarfa koyup saklamalar falan. Sanki hemen tekrar uzamayacakmış gibi. Cenabet bir iş.

Hepsi bekliyordu. Tek laf edilmedi. Muhtemelen çelenkleri yüklüyorlar. Sert bir şeyin üstünde oturuyorum. Ah, kıç cebimdeki şu sabun. Oradan çıkarıp başka yere koymalı. Fırsatını kolla.

Hepsi bekliyordu. Sonra ön tekerleklerin hareket sesi duyuldu: sonra ses yakınlaştı: ardından atların toynaklarının sesi. Hafif bir sarsıntı. Yolculukları salına sallana başladı. Diğer toynaklarla tekerleklerin sesi geldi ardı sıra. Caddenin kapalı kepenkleri ve tokmağında havlu asılı aralık kapısıyla dokuz numara geride kalıyordu.

Dönüp de tramvay yolunu tutana dek ve dizleri hafifçe sallanırken sessizce oturdular. Tritonville Yolu. Kestirme. Parke yolda ilerlerken tekerlekler tıkırdıyor, kapının çerçevesine eğreti oturtulmuş camlar zangır zangır titriyordu.

---

[1] *Hamlet*'te Polonius'un cenazesine gönderme.

— Hangi yoldan götürüyor bizi? diye sordu her iki camdan dışarı göz atan Bay Power.

— Irishtown, dedi Bay Cunningham. Ringsend, Brunswick Caddesi.

Bay Dedalus dışarı bakıp başıyla onayladı.

— Bu eski güzel bir gelenek, dedi. Sürüyor olmasından memnunum.

Hepsi de bir zaman camlarından dışarı bakıp yoldakilerin şapkalarını, kasketlerini çıkarmalarını izledi. Saygı. Araba Watery'yi geçince tramvay yolunu geride bırakıp daha az sarsıntılı bir yola girdi. Bay Bloom bakınırken yas giysilerine bürünmüş, şapkalı, kıvrak bir delikanlı gördü.

— Bir arkadaşını geride bıraktık Dedalus, dedi.

— Kimmiş ki?

— Oğlun, hem de vârisin.

— Nerede? dedi Bay Dedalus, karşı pencereye uzanarak.

Araba konduların önündeki açık tahliyeli, delik deşik yolu geçip köşeden bir başka yola döndü ve yeniden tramvay yolunu tutunca tekerleklerin tıkırtısı bir kez daha başladı. Bay Dedalus arkasına yaslanırken dedi ki:

— O aşağılık Mulligan da yanında mıydı? Hani şu *fidus Achates'i*?[1]

— Yoktu, dedi Bay Bloom. Yalnızdı.

— Sally Yengesine uğramış zahir, dedi Bay Dedalus, Goulding'in müritleri, zil zurna muhasip ile Crissie, babasının sıçtığı küçük bok, öz babasının hık demiş burnundan düşmüş cin fikirli çocuğu.[2]

Ringsend Yolu'ndan geçerlerken Bay Bloom neşesiz gülümsedi. Wallace biraderler şişe imalathanesi. Dodder Köprüsü.

Richie Goulding ile evrak çantası. Şirketine Goulding, Collis ve Ward adını koymuş. Şakaları kabak tadı vermeye başladı artık. Ne geyikti eskiden oysa. Stamer Sokağı'nda bir pazar sabahı, kafasına iki kadın şapkası tutturup Ignatius Gallaher ile vals yapmaları. Bütün gece çal, gül oyna, kudurmalar. Ama şimdi vücudu alarm veriyor: şu şikâyet ettiği bitip tükenmez baş ağrısı korkutucu. Karısı sırtını ütüyle ısıtıyormuş. İlaç alınca geçer sanıyor. Oysaki o ilaçlar hep kof. Yüzde altı yüz kâr edilir mi bir işten, kan emiciler.

— Bayağı insanlarla takılıyor, diye söylendi Bay Dedalus. Şu Mulligan denen adı batası, neresinden baksan ikiyüzlü hödük mikrobun teki. Adı bütün Dublin'de rezile çıkmış. Ama Tanrı'nın ve kutsal anamızın inayetiyle günün birinde oturup anası mıdır teyzesi midir ya da her kimse işte ona öyle bir mektup döşeneceğim ki gözleri fal taşı gibi açılacak. İnanın bana, arka nahiyesini dürtüp[3] felaketi olacağım o hödüğün.

Tekerleklerin tıkırtısını bastırsın diye bağırarak konuşuyordu.

— O yeğeninden peydahladığı piçin oğlumu mahvetmesine pabuç bırakmam. Tezgâhtar parçasının oğlu. Kuzenim Peter Paul M'Swiney'in dükkânında incik boncuk satıyor. Yok öyle yağma.

---

[1] (Lat.) Sadık Ahates.

[2] *Venedik Taciri*'ne gönderme.

[3] Shakespeare'in *IV. Henry* oyununa gönderme.

Duraladı. Bay Bloom onun sinir basmış bıyığının ardından Bay Power'ın uysal yüzüne ve Martin Cunningham'ın usulca sallanan sakalıyla gözlerine bakındı. Velveleci benmerkezli bir adam. Oğluna takmış kafayı. Ama haklı da. Ona devredeceği şeyler var. Küçük Rudy yaşamış olsaydı. Büyüdüğünü görseydim. Evde sesini duysaydım. Eton Koleji'nin formaları içinde. Oğlum. Gözlerinde benim yansımam. Tuhaf bir his olurdu. Benden bir parça. Şans işte. Molly'nin Raymond sıraevlerinde pencereden, o iki köpeği, kötülüğe set çek duvarı önünde iş üstündeyken seyrettiği o sabah olsa gerek. Çavuş da sırıtıyordu yukarı bakıp. Üzerinde, eline iğne iplik alıp dikmeye üşendiği yırtığıyla o krem rengi sabahlık vardı. Dokunsana bize, Poldy. Tanrım, canımı acıt hadi. Hayat nasıl filizlenir; işte böyle.

O vakit gebe kaldıydı. Greystones konser teklifini geri çevirmek zorunda kalmıştı. Karnında oğlumla. Hayatını kolaylaştırıyordum ben de. Elimden gelir. Varsın özgür hissetsin. Almanca da öğrensin.

— Geciktik mi ne? diye sordu Bay Power.

— On dakika, dedi Martin Cunningham saatine bakıp.

Molly. Milly. Aynı delikten çıkmışlar. Erkek gibi sövmesi. Tependen ters baksın! Sizi gidi fırlamalar! Yine de alımlı kız. Yakında kadın olacak. Mullingar. Babişlerin en tatlısı. Genç öğrenci. Evet, evet: bir kadın daha. Hayat. Hayat işte.

Araba aniden durunca dördü birden öne arkaya sallandı.

— Corny biraz daha rahat bir zımbırtı ayarlasaymış ya bize, dedi Bay Power.

— Ayarlayabilirdi tabii, dedi Bay Dedalus, kabız şaşının teki olmayaydı. Anlarsın ya?

Sol gözünü kırptı. Martin Cunningham eliyle poposunun altından ekmek kırıntılarını süpürdü.

— Tanrı aşkına bu kırıntılar da nereden çıkmış?

— Birileri yakın zamanda piknik yapmış demek ki, dedi Bay Power.

Hepsi birden azıcık ayaklanıp hoşnutsuzlukla, düğmeleri küflenmiş, yer yer içi pörtlemiş deri döşemeye baktılar. Bay Dedalus, burnunu tutup kaşlarını da çatarak dedi ki:

— Olur a yanılmıyorsam. Sence, Martin?

— Bana da öyle göründü, dedi Martin Cunningham.

Bay Bloom tekrar oturdu. İyi ki yıkanmışım. Ayaklarımı oldukça temiz hissediyorum. Ama keşke Bayan Fleming şu çorapları daha güzel yamasaymış.

Bay Dedalus baş eğmiş halde iç çekti.

— Netice itibariyle, dedi, dünyanın en doğal işi.

— Tom Kernan'ı gördünüz mü? diye sordu Martin Cunningham sakalının ucunu usulca sıvazlayarak.

— Evet, diye yanıtladı Bay Bloom. Arkadaki arabada Ned Lambert ve Hynes ile birlikte.

— Ya Corny Kelleher hazretleri? diye sordu Bay Power.

— O mezarlıkta, dedi Martin Cunningham.

— Bu sabah M'Coy'a rastladım, dedi Bay Bloom. Gelmeye çalışacağını söyledi.

Araba bir süre duraladı.

— Ne oldu ki?

— Durduk.

— Neredeyiz?

Bay Bloom kafasını pencereden uzattı.

— Büyük kanalda, dedi.

Gazhane. Boğmacayı iyileştiriyormuş diyorlar. İyi ki Milly yakalanmadı o merete. Zavallı çocuklar! İki büklüm, yüzleri kapkara kesiliyor ve sonra nöbet geçirirken de mosmor. Gerçekten yazık. Başka çocuklara kıyasla pek hastalık atlatmadı. Sadece kızamık. Ketentohumu çayı. Kızıl, birkaç kez de soğuk algınlığı. Ölüm kol geziyor oysa. Bu fırsatı kaçırma. Şurası da köpeklerin barınağı. Zavallı ihtiyar Athos! Son dileğim Athos'a göz kulak olmanız. Bunu yapacağına inanıyorum. Onların sözünü ancak mezara girdiklerinde tutuyoruz. Ölmekte olan birinin el yazısı. Yüreği kaldıramamış, elden ayaktan düşmüştü. Çıt çıkarmayan hayvan. İhtiyarların köpekleri böyledir genelde.

Bir yağmur damlası gelip şapkasını buldu. Az geri çekildiğinde gri arnavutkaldırımlarına düşen damlacıkları fark etti. Ayrı noktalara. İlginç. Sanki süzgeçten damlıyor gibi. Yağacağını tahmin ettiydim. Şimdi hatırlıyorum da ayakkabılarım gıcırdıyordu.

— Hava dönüyor, dedi usulca.

— Yazık, az daha yağmasaydı, dedi Martin Cunningham.

— Toprağa faydası var ama, dedi Bay Power. Güneş de gösteriyor yüzünü arada.

Bay Dedalus, bulutların perdelediği güneşe gözlüklerinin ardından bir bakıp içinden lanet okudu.

— Bebe kıçı gibi, ne zaman nerede sıçacağı bilinmez, dedi.

— Düz gidiyoruz gene.

Arabanın tekerlekleri zar zor hareket edince bizimkiler de içerde şöyle bir sallandı. Martin Cunningham sakalının ucunu sıvazlamayı hızlandırdı.

— Tom Kernan havasındaydı dün akşam, dedi. Paddy Leonard'la yüzüne karşı eğlenmesi yok mu.

— Anlatsan ya azıcık, Martin, dedi Bay Power hevesle. Simon, Ben Dollard'ın *Kırpık Oğlan*'ı söylemesini duysan.

— Pek havasındaydı canım, dedi Martin Cunningham bir afra tafrayla. *O alelade baladı bir okuması var ki, Martin, ömrü hayatımda şahit olduğum en tesirli icra.*

— *Tesirli*, dedi Bay Power bir kahkaha koyup. Mezardan sesleniyor sanki ya. Bir de *maziye dair aranjman* lafı vardı.

— Dan Dawson'un konuşmasını okudunuz mu? diye sordu Martin Cunningham.

— Henüz okumadım, dedi Bay Dedalus. Nerede yazmış?

— Bu sabah gazetesinde.

Bay Bloom iç cebinden gazeteyi çıkardı. Kitabını değiştirecektim yahu.

— Yok yok, dedi Bay Dedalus hemen. Sonra, lütfen.

Bay Bloom'un bakışları, gazetenin kenarı boyunca ölüm ilanlarını tarayarak gezindi. Callan, Coleman, Dignam, Fawcett, Lowry, Naumann, Peake, hangi Peake ki bu? Crosibie ile Alleyne'in yerindeki ahbap mı? Hayır, Sexton, Urbright'tanmış. Artık sadece mürekkepten müteşekkil kişilerin kâğıt üzerinde gitgide, hızla soluşu. Little Flower'a teşekkürlerimizle. Çok özlediğimiz. Onulmaz acısıyla. 88 yaşında, uzun süren, çetin bir hastalığın ardından. Ay dönümünde. Quinlan. İsa Mesih'in ruhuna şefaatçi olması umuduyla.

Sevgili Henry göklerdeki evine
Göçüp gideli tam bir ay oldu
Ailesinin gözü ardından yaş dolu
Umutları cennette yeniden görebilmek onu.

Zarfı yırttım mı? Evet. Mektubunu hamamda okuduktan sonra nereye koydum peki? Yelek cebini pıtpıtladı. Orada, tamam. Sevgili Henry göçüp gitmiş. Sabrım tükenmeden önce.

Devlet okulu. Meade'in deposu. At arabası durağı. Sadece iki tane var şimdi orada. Pinekliyorlar. Ayyaş kene torbaları. Bir deri bir kemikler. Öteki araba işe çıkmış. Bir saat evvel oradan geçiyordum. Faytoncular kasketlerini çıkardı.

Bay Bloom'un penceresinde bir makasçının doğrulup tramvay direğine doğru yönelen sırtı belirdi. Otomatik bir şeyler icat edemezler mi ki tekerlekleri şöyle daha kolayca? O zaman da bu adam işsiz mi kalır? Ama o zaman da icat edilen o şeyi üretenlere iş sağlanmış olmaz mı?

Antik konser salonları. Gösteri falan yok. Krepon pazıbentli deverüyü kıyafetli bir adam. Kederli olduğu söylenemez. Yarım yamalak yas hali. Akraba değil de hısım belki.

Aziz Mark'ın sevimsiz kürsüsünün yanından, tren yolu köprüsünün altından, Queen tiyatrosunun önünden geçtiler: sükûnetle. Afiş panoları. Eugene Stratton, Bayan Bandman Palmer. Bu gece Leah'ı görmeye gidebilir miyim, çok merak ediyorum. Ben dedim ben. Ya da *Lily of Killarney*'i? Elster Grimes Opera kumpanyası. Bir kez daha sarsacak sizi. Gelecek hafta için halen ıslak parlak afişler. *Fun on the Bristol*. Martin Cunningham, Gaiety tiyatrosuna ücretsiz giriş ayarlayabilir. Bir iki içki ısmarlamama bakar. Gerçi aynı kapıya çıkar ya.

Öğleden sonra gelecek herif. Bizim hanımın şarkıları.

Plasto'nun yeri. Sir Philip Crampton'un hatırat çeşmesindeki büstü. Kimdi bu ya?

— Nasılsınız? dedi Martin Cunningham elini alnına doğru götürüp selamlarken.

— Görmedi bizi, dedi Bay Power. Bak, şimdi gördü. Nasılsınız?

— Kim o? diye sordu Bay Dedalus.

— Blazes Boylan, dedi Bay Power. Kâkülünü sallaya sallaya.

Tam da şimdi aklımdan geçmişken.

Bay Dedalus selam vermek için eğildi. Red Bank'in kapısında hasır bir şapkanın beyaz siperliği cevaben görünüp kayboldu: geçip gitti.

Bay Bloom sol elinin tırnaklarını kontrol etti, sonra da sağ elininkileri. Evet, tırnaklar. Karısı o herifte daha çok ne buluyor ki? Cazibe. Dublin'deki en rezil herif.

İşte bu nam onu besliyor. Bazen merak ediyorlar nasıl biri bu diye. Sezgi. Ama böyle bir tip. Tırnaklarım. Öylesine bakıyorum işte onlara: düzgün kesilmişler. Ya sonra: bir başlarına düşününce. Beden hafiften gevşiyor. Bunu hatırlayınca fark ediyorum. Sanırım et içerde pörsüyünce deri de sıkı kalamayıp buruşuyor. Ama şekli şemaili yerinde. Mihrap halen sapasağlam. Omuzlar. Kalçalar. Etine dolgun. Dans gecesi kıyafetiyle. Poposunun iki yakası arasında beliren kombinezonunun hatları.

Ellerini dizleri arasında kenetledi ve kaderine razı, diğerlerinin yüzüne boş bir ifadeyle baktı.

— Konser turnesi yolunda mı? diye sordu Bay Power.

— Ah fevkalade, dedi Bay Bloom. Çok iyi geri dönüşler duyuyorum. İyi bir fikir, yani...

— Sen de katılacak mısın?

— Hayır, yani, dedi Bay Bloom. Aslına bakarsan hususi birkaç iş için o tarihlerde Clare vilayetine gitmem gerek. Belli başlı kentleri dolaşmak niyetleri. Salonu birinde dolduramazsın da ötekinde bir bakmışsın hıncahınç dolmuş.

— Tam da böyledir bu işler, dedi Martin Cunningham. Mary Anderson da ekipte.

— İyi sanatçılar var mı başka?

— Louis Werner eşlik edecek maestro olarak, dedi Bay Bloom. Aman işte, ne kadar ciğeri beş para etmez ama sanatı sağlam tip varsa bizimle. J. C. Doyle ile John MacCormack[1] var sanırım. Aslına bakarsan hepsi en iyisi.

— Ve *Hanımefendi* de, dedi Bay Power gülümseyerek. Onu da en iyiler arasında anmalı.

Bay Bloom kenetlediği ellerini şükran bildirmek üzere boşladı ve sonra yeniden kenetledi. Smith O'Brien. Birileri bir demet çiçek bırakmış şuraya. Bir kadın. Ölüm yıldönümü olsa gerek. Nice nice yıllara. Araba, Farrell heykelinin yanından kıvrılırken, içerdekilerin dizlerini sessizce bitiştirdi.

Deeeh: kılıksız bir ihtiyar kaldırımda ağzını açmış mal beyanında bulunuyor: deeehaa.

— Dört bağcık bir peniye.

Neden barodan attılar onu, merak ediyor insan. Ofisi Hume Sokağında idi. Molly'nin adaşıyla aynı binada. Tweedy, Waterford kraliyet savcısı. Sanki kafasında o silindir şapkayla doğmuş. Eski edeplerin kalıntısı. O da yasta. Hayatın sillesini yemiş, zavallı biçare! Cenazede enfiye gibi savrulmuş. Gözü toprağa bakan O'Callaghan.

Ve *Hanımefendi*. On biri yirmi geçiyor. Kalktı. Bayan Fleming temizliğe girişmiş. Saçını yapıyor, mırıldanıyor: *voglio e non vorrei*. Hayır: *vorrei e non*.[2] Kırık mı diye saç uçlarına bakıyor. *Mi trema un poco il*.[3] Sesi şu *tre* üzerinde ayrıca hoş tınlıyor: ağlar gibi. Ne kadar şık. Şakayık. Misal bu kelimede şakıyan bir tını var.

Gözleri bir an Bay Power'ın yakışıklı yüzünde gezindi. Kulakların üstü ağarmış. *Hanımefendi*: gülümsüyor. Ben de gülümsedim cevaben. Gülümsemeler uzun süre

[1] Sonraları İrlanda'nın en ünlü şarkıcısı olacaktır (1884-1945).

[2] Bloom burada, Molly için sabah aklına gelen *Don Giovanni*'nin sözlerini düzelterek doğru hatırlıyor.

[3] (İt.) Kalbim küçücük titriyor.

unutulmaz. Ama belki de sırf nezaket gereğidir. Hoş adam. Şu ev açtığı kadın hikâyesi doğru mu ki? Karısı açısından hoş değil. Ama diyorlar ki, kim söylemişti bana, işin içinde cinsellik yokmuş. Uzun sürmez böyle bir ilişki diye düşünürsünüz. Crofton görmüş onu bir akşam, kadına yarım kilo et götürürken. Kadın hangisi acaba? Jury'deki kadın barmen. Ya da Moira'da belki?

Devasapelerinli Kurtarıcı heykelinin[1] altından geçtiler.

Martin Cunningham, Bay Power'ı dürttü.

— Reuben kabilesinden hazret, dedi.

Bastonuna yüklenmiş heybetli karasakallı birisi, Elvery'nin filli evinin köşesinde paldır küldür yürürken, büktüğü elinin avuç içini bizimkilere doğru salladı.

— Tüm o el değmemiş güzelliğiyle, dedi Bay Power.

Bay Dedalus paldır küldür ilerleyen bedenin arkasından bakıp dedi ki:

— İblis tıkasın kıçını da sıçamayagör!

Gray heykeli[2] önünden geçerlerken Bay Power, bir yandan gülmekten kırılırken bir yandan da dışarıdan görünmesin diye eliyle pencereyi kapıyordu.

— Hepimiz orada bulunduk, dedi Martin Cunningham kestirmeden.

Gözleri Bay Bloom'un gözleriyle kesişti. Sakalını sıvazlayıp ekledi:

— Yani neredeyse hepimiz.

Bay Bloom sanki bir telaşla arkadaşlarının yüzüne bakınıp konuşmaya başladı.

— Şu Reuben J. ile oğlu hakkında anlatılan pek de nefis bir şey.

— Sandalcı hakkındaki mi? diye sordu Bay Power.

— Evet. Nefis değil mi?

— Neymiş ki o? diye sordu Bay Dedalus. Duymadım.

— Mesele bir kıza dair, diye başladı Bay Bloom, ve adam oğlunu karasevdaya tutulmasın diye Man adasına göndermeye karar vermiş ama ne var ki ikisi birden...

— Ne? dedi Bay Dedalus. O sarsak sakar sersem mi?

— Evet, dedi Bay Bloom. İkisi de aynı sandala yönelmişler ama oğlan bir anda kendini suya atıp boğdurmaya kalkmasın mı...

— Varsın boğulsun Barabbas! diye bağırdı Bay Dedalus. Tanrım, yeminle boğulaydı iyiydi.

Bay Power burun delikleri görünecek kadar uzun bir kahkaha patlattı.

— Yok, dedi Bay Bloom, oğlan kendisi...

Martin Cunningham kabaca lafı ağzına tıkadı.

— Reuben J. ile oğlu nehir boyu rıhtımda, Man adasına gidecek tekneye doğru ilerlerlerken, gözü kara genç bir an boş bulunup duvarı aşmış ve cumburlop Liffey'e.

— Aman Tanrım! diye bağırdı Bay Dedalus korkuyla. Ölmüş mü yoksa?

— Ölmüş denemez! diye bağırdı Martin Cunningham. Ölmemiş! Sandalcının teki bir sırığı kaptığı gibi oğlanı kıçından yakalamış ve rıhtımdaki babanın ayaklarını dibine tutup bırakmış. Hayattaymış ama handiyse ölü. Kentin yarısı da başlarına toplanmış.

---

[1] O'Connell heykeli.

[2] Protestan İrlanda milliyetçisi ve *Freeman's Journal*'ın o dönemdeki sahibi.

— Evet, dedi Bay Bloom. Ama komik olan şu ki...

— Ve Reuben J., dedi Matin Cunningham, sandalcıya oğlunu kurtardı diye bir flori vermiş.

Bay Power'ın ağzını kapatttığı elinin altından bir iç çekiş duyuldu.

— Evet, verdi, diye teyit Martin Cunningham. Kahraman gibi. Bir gümüş flori.

— Nefis hikâye değil mi yahu? dedi Bay Bloom hevesle.

— Bir teklik üstüne sekiz peni çok olmuş bence, dedi Bay Dedalus soğuk bir edayla.

Bay Power bir kahkaha daha koyuverdi.

Nelson sütunu.[1]

— Sekiz eriği bir peniye veriyorlar! Sekizi bir peni!

— Biraz ciddi görünsek iyi olacak, dedi Martin Cunningham.

Bay Dedalus ah çekti.

— Doğrusun da zavallı küçük Paddy bizden azıcık kahkahayı esirgemezdi. O da böyle bir sürü şakalar yapardı ya.

— Tanrı affetsin beni! dedi Bay Power, gülmekten yaşarmış gözlerini parmaklarıyla kurularken. Zavallı Paddy! Geçen hafta son gördüğümde sağlığı gayet yerindeyken, kalkıp da böyle cenazesine geleceğim zerre geçmezdi aklımdan. Bak terk etti bizi.

— Hep hayırla yâd edilecek küçük dostumuz, dedi Bay Dedalus. Pek ani oldu ölümü.

— Küt diye almış, dedi Martin Cunningham. Kalbi.

Göğsüne üzüntüyle dokundu.

Alev alev yüzü: kızıl basmış. John Barleycorn'a[2] çok yüklenmiş. Hastaysan birebir. Ama iblis gibi içersen taş kesilirsin. Taş kesilmek için çok fazla para harcadı.

Bay Power geride bıraktıkları, acınacak haldeki evlere baktı.

— Çok ani oldu ölümü, zavallı, dedi.

— En güzel ölüm, dedi Bay Bloom.

Fal taşı gibi açılan gözler ona çevrildi.

— Acı yok, dedi. Bir anda her şey sona eriyor. Uykuda ölmek gibi.

Kimseden ses gelmedi.

Burası caddenin ölgün tarafı. Günlük sıkıcı işler, arsa tacirleri, içkisiz aile oteli, Falconer tren yolu rehberi, kamu hizmetleri koleji, Gill'in kitapçısı, katoliklerin mekânı, faal körler derneği. Neden? Birkaç nedenle. Güneş ya da rüzgâr. Geceleyin de. Baca temizleyici oğlanlarla hizmetçiler. Yakın zamanda kaybettiğimiz Peder Mathew'in himayesiyle. Parnell'in kaidesi. Küt diye gitti. Kalp.

Alınları beyaz sorguçlarla donanmış bembeyaz atlar Rotunda köşesinde dörtnala belirdiler. El kadar bir tabut görünüp kayboldu. Gömülmek için ölümüne acele. Yas alayı. Bekâr. Evli olsa siyah olurdu. Bekârlar için alacalı. Rahibe olsa boz.

---

[1] İngiliz denizci Lord Horatio Nelson anısına O'Connell Caddesi'ndeki 41 metrelik sütun. 1966'da İrlandalı yurtseverler tarafından bombalanmıştır.

[2] Viski.

— Üzücü, dedi Martin Cunningham. Çocukmuş daha.

Küçük Rudy'ninkini andıran mor, kırışık bir cüce sureti. Cücenin bedeni zayıf ve macun gibi, beyaz şeritli sandığında. Cenaze masrafları hayır cemiyetinden. Bir avuç çim atımı haftalık bir peni. Bizim. Küçük. Kerata. Bebek. Ne anlamsız. Doğanın hatası. Sağlıklıysa anne sayesindedir. Değilse adamdan ötürü. Bir dahakine iyi şanslar.

— Zavallı ufaklık, dedi Bay Dedalus. Kurtulmuş küçük yaşında.

Araba Rutland Meydanı tepesine doğru yavaşça tırmanmaya koyuldu. Tıngırdıyor kemikleri. Taş taş üzeri. Garibanın teki. Kimsenin sahiplenmediği.

— Hayatının orta yerinde, dedi Martin Cunningham.

— Ama en kötüsü, dedi Bay Power, insanın kendi canına kıyması.

Martin Cunningham telaşla köstekli saatini çıkardı iç cebinden, öksürdü ve geri yerine koydu.

— Ailenin onuruna sürülmüş kara leke, diye ekledi Bay Power.

— Anlık bir akıl tutulması tabii, dedi Martin Cunningham kati suretle. Yine de merhametli düşünmek gerek

— Bunu yapacak kişinin ödleğin teki olduğunu söylerler, dedi Bay Dedalus.

— Bunu yargılayacak biz değiliz, dedi Martin Cunningham.

Bir şeyler söylemeye yeltenen Bay Bloom vazgeçip kapadı ağzını. Martin Cunningham'ın koca gözleri. Uzaklara bakıyor şimdi. Cana yakın bir insan. Akıllı da. Shakespeare'in yüzü gibi. Hep söyleyecek iyi bir lafı vardır. Buralarda o şeye ya da bebek katline hiç merhametleri yok. Hıristiyan usulünce gömmeyi bile reddediyorlar. Mezarda da kalbine bir kazık saplarlarmış eskiden. Zaten işi bitmemiş gibi. Yine de bazen çok geç pişman oluyorlar. Nehir yatağındaki sazlıkta bulunmuş.[1] Bana bakmıştı. Ve ayyaş karısına bir de. Sürekli mobilya uydurup sağdan soldan, cumartesiye kalmadan kadının rehine kaptırması hepsini. Lanetli bir hayatta peşinden sürüklüyor adamı. Taş bağlamış yüreği sanki. Pazartesi dinç başlar haftaya. Yüklen bakalım tekere yeni baştan. Tanrım, o gece neymiş o hali öyle, orada bulunan Dedalus anlatmıştı da. Körkütük sarhoş ve Martin'in şemsiyesiyle hoplaya zıplaya ormalığı birbirine katıyormuş:

Bana derler Asya'nın elması,
Asya'nın
Geyşası.

Bakışlarını benden kaçırdı. Biliyor. Tıngırdıyor kemikleri.

Soruşturmanın yapıldığı o ikindi vakti. Masadaki kırmızıetiketli şişe. Duvarında av resimleriyle otel odası. Havasızdı. Kepengin çıtaları arasından sızan günışığı. Sorgu yargıcının küllü kulakları. Otelin hizmetlisi ifadede. Önce uyumuş olduğunu düşündüm. Sonra yüzündeki sarı kabartıları fark ettim. Yatağın ayağına doğru kaykılmıştı. Hüküm: aşırı doz. Bilinçli taksirle ölüm. Mektup. Oğlum Leopold'e.

Artık acı çekmiyor. Uyanmak yok artık. Kimse sahiplenmiyor.

Araba Blessingston Sokağı'nda yalpalayarak ilerledi. Taşların üzerinde.

[1] Ofelya'nın ölümüne ve aynı zamanda Hz. Musa'nın sazlıkta bulunmasına gönderme.

— Hızlandık sanki biraz, dedi Martin Cunningham.

— Aman bizi yola mıhlamaya, dedi Bay Power.

— Umarım, dedi Martin Cunningham. Yarın Almanya'daki de büyük yarış olacak. Gordon Bennett.

— Evet ya, dedi Bay Dedalus. Görmek gerekirdi yeminle.

Berkeley Sokağı'na döndüklerinde Sarnıç'ın yanındaki bir laternadan yayılan, şu müzikhol şarkılarından birinin neşeli kıpır kıpır tınısı düştü peşlerine. Kelly'yi gören var mı? Ke e le le ye. *Saul*'dan cenaze marşı. İhtiyar Antonio kadar kötü. Beni bi başıma bıraktı aahhh. Dön parmak ucunda! *Mater Misericordiae.*[1] Eccles Caddesi. Evim orada. Büyük mekân. Ölümcül hastalar için koğuş. Pek cesaretlendirici. Yüce Anamızın, ölmekte olanlar için konukevi. Morgu da pek kullanışlı, hemen altında. İhtiyar Bayan Riordan'ın[2] öldüğü yer. Kadınlar korkunç görünüyordu. Yemek tası ve ağzını kaşıkla sürtmesi. Sonra ölmeden önce yatağının etrafındaki o manzara. Beni arı ısırdığındaki genç, öğrenci giyimli delikanlı ne hoştu. Loğusa hastanesine gitmiş sonra dedilerdi. Bir uçtan bir başka uca.

Araba bir köşeyi döndü: durdu.

— Ne oldu yahu?

Damgalı bir sığır sürüsü pencerelerin önünden möölеyerek, kapalı toynakları üzerinde çöke çöke, kuyruklarını bok topakları kaplı kıçları üzerinde sallaya sallaya geçmeye başladı.[3] Aralarında ve etraflarında onları ürküterek koşturan birbirine sokulmuş koyunlar vardı.

— Göçebeler, dedi Bay Power.

— Hovvv! diyen sesi duyuldu sürüyü güden, elindeki değnekle hayvanların sağrılarını dürten çobanın. Hovvv! Beri gelin!

Perşembe tabii. Yarın infaz günü. Bahar mahsulleri. Cuffe tanesini yirmi yedi sterlinden satıyor. Liverpool'a muhtemelen. İhtiyar İngiltere için biftek. Tüm besilileri onlar alır. En sona o beşinci çeyrek kalır: postu, tüyü, boynuzu, toynağı. Bir yıl içinde kocaman bir şey olurlar. Ölü et ticareti. Mezbahanın atıkları tabakhanelere gidiyor, sabun, yağ oluyor. Clonsilla'daki trenden hileli hurdalı et alım satım işleri devam ediyor mu merak ediyorum.

Araba sürünün arasından ilerlemeye başladı.

— Şehremini park kapısından rıhtıma giden bir tramvay hattı neden döşemez ki, dedi Bay Bloom. Tüm şu hayvanlar vagonlardan doğruca gemilere aktarılabilirdi.

— İşlek caddeyi tıkayacakları yerde, dedi Martin Cunningham. Çok doğru. Yapmalılar.

— Evet, dedi Bay Bloom, ve bir de şehreminine ait cenaze tramvayları kurarım kafamda, şu Milano'dakiler gibi, bilirsiniz ya. Mezarlığın kapısına kadar gitsin hem mevta hem de eşi dostu akrabası. Haksız mıyım?

---

[1] Dublin'in dönemdeki en büyük hastanesi.

[2] Stephen'ın mürebbiyesi ve *Sanatçının Gençlik Portresi*'nin başında da "Dante" olarak anılan kadın.

[3] Odyssea'nın yeraltı dünyasına yolculuğunda Orion'a ve sürüsüne denk gelmesine gönderme.

— Aman ne şenlikli olur, dedi Bay Dedalus. Oldu olacak yataklı vagonlarla yemek salonu da olsun.

— Corny'nin işine gelmezdi, diye ekledi Bay Power.

— Neden ki? diye sordu Bay Bloom, Bay Dedalus'a dönerek. At başı dörtnala koşturmaktan daha iyi değil mi?

— Tamam, güzel fikir esasen, diye itiraf etti Bay Dedalus.

— Hem o zaman, dedi Martin Cunningham, Dunphy'nin köşesinde cenaze arabasının devrilip mevtanın paldır küldür ortaya düşüşü gibi manzaralarla da karşılaşmayız.

— Aman ne dehşetti kardeşim, dedi Bay Power'ın afallamış yüzü, ceset öylece yerde yatıyormuş. Dehşet!

— Dunphy'nin köşesini önde geçiyor, dedi Bay Dedalus başını sallayıp. Gordon Bennett kupası.

— Tanrım sen bizi koru! dedi Martin Cunningham dindar bir edayla.

Hoop! Tepetaklak. Bir tabut yere hopladı. Açılıverdi kapağı. Paddy Dingam fırladı ve bir toz bulutunun içinde, üzerine iki beden bol kahverengi kılığıyla paldır küldür yuvarlandı. Surat kırmızı: şimdi kararmış. Ağız sarkmış. Ne olup bittiğini sorarcasına. Hemen kapamalı. Açıkken berbat görünüyor. İç organlar çabucak çürüyormuş. En iyisi tüm delikleri kapamak. Evet, hepsini. Balmumuyla. Mabadı gevşektir. Mühürlemek gerekir.

— Dunphy'nin yeri, diye seslendi Bay Power araba sağa dönerken.

Dunphy'nin köşesi. Yas arabaları kenarda, hüzünlerine gömülmüşler. Yol kenarında bir aralık. Meyhane açmak için on numara mekân. Defin dönüşü sağlıklı günlerine kadeh kaldırmak için geliriz diye umarlar. Avuntu niyetine. Hayat iksiri.

Ama varsayalım şöyle bir şey olsun. O düşüş esnasında bir çivi batsa bir yerine kanar mıydı mesela? Hem kanar, hem de kanamazdı. Nereden baktığına bağlı. Devridaim durmuştur çünkü. Yine de damarda kalmış azıcık kan sızabilir. Onları kırmızı kefenle gömmek daha iyi olurdu: koyu kırmızı.

Phisborough Yolu'nu sükûnet içinde geçtiler. Mezarlıktan gelen boş bir cenaze arabası tıkır geçti: sanki yeniden canlanmış gibiydi.

Crossguns Köprüsü: Kraliyet Kanalı.

Bentlerden köpüre köpüre akan sular. Denize doğru yol alan mavnasında kesek yığınının arasında dikilen bir adam. Kapağın yanındaki yedekleme havuzunda gevşek yularıyla bir at. *Bugabu*'nun güvertesi.

Gözleri üzerinde. Durgun akan yosun bağlı suyolunda salına binmiş, balçığın, çamurkaplı şişelerin, köpek leşlerinin arasından koca halatın yedeğinde geçip kumsala doğru seyrediyor. Athlone, Mullingar, Moyvalley, Milly ile kanal boyu bir yürüyüş yapabilirim. Ya da bisiklete bineriz. Külüstürlerden bir tane kiralayıp, daha emniyetli. Geçenlerde Wren'deki mezatta vardı öyle bir şey ama pek hanım işiydi. Suyolları gelişmekte. James M'Cann'in hobisidir beni feribota bindirmek. Ucuzundan seyahat. Kademe kademe. Yüzenevler. Açık havada kamp. Cenaze işi bile. Su üzerinden

doğruca cennete. Belki yazmadan çeker giderim. Sürpriz olsun, Leixlip, Clonsilla. Kapaklar açılıp kapandıkça, Dublin'de düşersin aşağıya. Adanın içindeki bataklıklardan gelme kesek. Esenlikler dilerim. Kahverengi hasır şapkasını kaldırıp Paddy Dignam'ı selamladı.

Brian Boroimhe'in mekânını da geride bıraktılar. Yaklaşmışlardı.

— Merak ettim de dostumuz Fogarty nasıl acaba, dedi Bay Power.

— İyisi mi Tom Kernan'a sormalı, dedi Bay Dedalus.

— Nasıl yahu? dedi Martin Cunningham. Onu gözyaşları içinde bırakan oydu diye biliyorum.

— Gözden ırak olsa da, dedi Bay Dedalus, gönüle yakındır.

Araba Finglas Yolu için sola döndü.

Taş kesimhanesi sağda kaldı. Son düzlük. Sessiz kalabalıklar belirdi birden açıklıkta, acı dolu, beyaza kesmiş soğuk ellerini uzatıp tokalaşan, kederle diz çökmüş, gözleri yeri mimleyen insanlar. Ayrı ayrı, yontu gibi. Beyaz bir sükûnet halinde: huşu içinde. Ne elde edebilirlerse yukarıdan. Thomas. H. Dennany, anıt ve mezar taşı ustası.

Geçtiler.

Jimmy Geary'nin önünde kaldırımda oturmuş ihtiyar bir serseri, partal postalının kirini pasını, tabanındaki çakılı temizlerken homurdanıyor. Hayat sonrasına seyahat.

Sonra art arda tek tek hazin bahçeler: hazin evler.

Bay Power bir yeri mimledi.

— Şurası Childs'ın öldürüldüğü yer. Şu son evde.

— Öyle, dedi Bay Dedalus. Tüyler ürperten bir hadiseydi. Seymour Bushe kurtarmıştı onu. Öz kardeşini öldürmüş. Ya da öyle demişlerdi.

— Mahkemenin elinde hiç kanıt yoktu ki, dedi Bay Power.

— Sırf ikinci derece kanıtlar, dedi Martin Cunningham. Hukukun şiarıdır bu. Masum tek insanın haksız yere tutuklanmasındansa doksan dokuz suçlunun serbest kalması yeğdir.

Birbirlerine baktılar. Cinayet mahalli. Esrarengiz havasıyla geride kaldı. Kepenkler kapalı, in cin top oynuyor, her yanı ot bürümüş. Her taraf cehenneme dönmüş. Haksız yere tutuklanma. Cinayet. Katilin maktul nezdindeki imgesi. Böyle şeyler okumaya bayılır millet. Bir bahçede bulunan kesik adam başı. Kadının üzerindekiler. Ölümü nasıl karşıladığı. Artan tecavüz hadiseleri. Kullanılan silah. Katil firari. İpuçları. Bir bağcık. Cesedin otopsisi. Cinayet er ya da geç çözülür.

Bu arabada tıkılıp kaldık. Ona haber vermeden böyle gelmemden hoşlanmamış olabilir. Kadınlar konusunda dikkatli olmalı. Sonra hiç affetmezler seni. On beş.

Prospect'in[1] yüksek demir parmaklıkları gözlerinin önünde akıp gidiyor. Karakavaklar, seyrek aralıklı beyaz şekiller. Şekiller sıklaşıyor, ağaçların arasında bir belirip bir yiten beyazlıklar, sessizce akan şekiller ve havada boş yere yarattıkları eda.

Tekerleğin çıkıntısı kaldırıma cırlayarak sürtündü: durdu. Martin Cunningham kolunu camdan dışarı çıkardı ve tutamağı kaldırınca aralanan kapıyı diziyle ittirdi. Adımını dışarı attı. Bay Power ve Bay Dedalus da onu izledi.

[1] Dublin'de, Glasnevin olarak da anılan Katolik mezarlığı.

Şu sabunun yerini şimdi değiştirmeli. Bay Bloom'un eli kıç cebinin düğmesini usulca açtı ve kâğıda sarılı sabunu hemen mendil cebine aktardı. Halen tuttuğu gazeteyi diğer eline alıp arabadan dışarı çıktı.

Kıymetsiz bir cenaze töreni: cenaze arabasına ilaveten hepi topu üç araba. Hep aynı işler. Tabutu taşıyanlar, varaklı kayışlar, ölünün ruhu hürmetine okunan ilahiler, top atışı. Ölüme güzelleme. Son arabanın ardında birisi seyyar kek ve meyve satıyordu. Paskalya yortusunun meyveli keklerinden: ölünün ardından ağız tadı. Köpek bisküvileri. Kim yiyor ki? Yas bağlayanlar geliyor.

Dostlarını izledi. Bay Kernan ve Ned Lambert, onların ardında yürüyen Hynes ile birlikte arkalarındaydı. Corny Kelleher açık cenaze arabasının yanında durup iki çelengi omuzladı. Çelenklerden birini çocuğun eline tutuşturdu.

Şu ufaklığın cenazesi nereye kayboldu?

Finglas tarafından gelen bir dizi atın çektiği, üstüne granit blok yerleştirilmiş araba, sessizce cenazesi başında duran kalabalığı yararak ığralana ığralana ilerledi. Atların önünde yürüyen arabacı başıyla selam verdi. Şimdi sıra tabutta. Ölü olsa da buraya bizden önce geldi. Sorgucu eğrik at etrafına bakınıyor. Boş gözler: boynunda yuları pek gergin, sanki damarını ya da öyle bir şeyi sıkıyor. Buraya her gün ne taşıdıklarının farkındalar mıdır? Her gün yirmi otuz cenaze kalkıyordur. Bir de Protestanlar için Mount Jerome var. Dünyanın her köşesinde her an cenazeler kalkıyor. Araba dolusu taşı, at üstüne kürek kürek toprağı. Saat başı binlercesi. Dünyada ne çok ölü var.

Yas tutanlar beliriyor kapıda: bir kadın ile bir kız. Yassıçeneli zalim kadın, dişini söker adamın, şapkası da yamuk. Kızın yüzünde kirden ve gözyaşından lekeler var, kadının kolunu tutup ağlamak için ondan bir işaret bekliyor. Balık suratlı, kansız ve donuk mavi.

Görevliler tabutu omuzladı ve kapıdan geçirdiler. Ölü ağırlığı. O banyodan çıkarken kendimi daha hafif hissetmiştim. Önden mevta: sonra mevtanın arkadaşları. Corny Kelleher ile yanındaki oğlan çelenkleriyle onları izliyor. O yanlarındaki kim öyle? Ah, kayınbiraderi.

Hepsi peşinden yürüdüler.

Martin Cunningham fısıldadı:

— Bloom'un yanında intihar hakkında atıp tutunca sen, öleyazdım be birader.

— Ne? diye fısıldadı Bay Power. Niye ki?

— Babası kendini zehirlemiş, diye fısıldadı Martin Cunningham. Ennis'teki Queen's Otel'de. Clare'e gideceğini söylediğini duydun ya. Sene-i devriyesi.

— Aman Tanrım! diye fısıldadı Bay Power. İlk kez duydum. Kendini zehirlemiş demek!

Dönüp, kardinalin mozolesi yönünde onları izleyen, koyu renk, düşünceli gözlere baktı. Konuşuyordu.

— Sigortası var mıymış? diye sordu Bay Bloom.

— Galiba, diye yanıtladı Bay Kernan, ama poliçede çok rehin varmış. Martin delikanlıyı Artane'a yerleştirmeye çabalıyor.

— Kaç çocuk bıraktı geride?

— Beş. Ned Lambert da kızlardan birini Todd'a sokmayı deneyecekmiş.

— Üzücü hadise, dedi Bay Bloom. Beş küçük evlat.

— Zavallı karısı için büyük sarsıntı, diye ekledi Bay Kernan.

— Hakikaten öyle, diye onayladı Bay Bloom.

Şimdi gülsün bakalım.

Siyah boya sürüp cilaladığı ayakkabılarına baktı. Kocasını yitirmiş olsa da kadın hayattaydı. Onun nazarında bana kıyasla çok daha ölü. Birisi diğerinden daha uzun yaşıyor illaki. Bilge insanların lafı. Dünyada erkekten çok kadın varmış. Kadına başsağlığı dile. Acı kaybınız. Umarım yakın zamanda peşi sıra gidersiniz. Hindu dulları içindir bu âdet sadece. Bizimki bir başkasıyla evlenir. Onunla mı? Hayır. Öldükten sonra nasıl bilirsin ki? İhtiyar kraliçe öldüğünden bu yana dulluk pek de revaçta değil. Toparabasında taşındıydı. Victoria ile Albert. Frogmore anması. Ama en nihayet şapkasına birkaç menekşe iliştirmiş. Yüreğinin derinliklerinde hoş görünme arzusu. Hepsi bir gölgeden ibaret. Alt tarafı hayat arkadaşı, kral bile değil. Asıl kuvvet oğlundaydı. Geri gelmesini arzulamadığı geçmiş gibi olmayan bir şeyi umut ederek, bekleyerek. Ama gelmez asla. Biri önce gitmeli: toprağın altında yalnız: ve artık kadının sıcak yatağına yatamadan.

— Nasılsın, Simon? diye sordu Ned Lambert usulca, ellerini kenetleyerek. Pazarları bir ayı buldu seni göremediğim.

— Çok iyiyim çok. Memlekette, Cork'ta durumlar nasıl?

— Paskalyadaki Cork yarışları için indim o tarafa, dedi Ned Lambert. Git gel altı saat, bildiğin gibi, mahkemeye çalışıyoruz. Dick Tivy ile takıldık.

— Sıkı dost, Dick nasıl?

— Cennetle arasına hiçbir şey sokmuyor, diye yanıtladı Ned Lambert.

— Aman yüce Paul aşkına! dedi Bay Dedalus zorlama bir merakla. Dick Tivy kel mi olmuş?

— Martin ufaklıklar için bağış toplayacak, dedi Ned Lambert az ötesini mimleyerek. Kelle başı birkaç teklik. Sigorta işleri hallolana kadar idare ediversinler diye.

— İyi olur iyi, dedi Bay Dedalus ikircikli. En büyük oğlu şu öndeki mi?

— Evet, dedi Ned Lambert, kadının kardeşiyle. Yanlarındaki de John Henry Menton. Bir pound veririm diye yazdırdı adını.

— Vereceğim demişse verir, dedi Bay Dedalus. Paddy'ye sık sık o işe asılmasını söylerdim. John Henry dünyanın en beter adamı değil ya.

— Nasıl kaybetmiş işi? diye sordu Ned Lambert. İçkiden falan mı?

— Birçok düzgün adamın en büyük hatası, dedi Bay Dedalus iç çekerek.

Mezarlık şapelinin kapısına gelince durdular. Bay Bloom elinde çelenk olan çocuğun düzgün taranmış saçlarına ve yeni yakalığının izi çıkmış boynuna bakarak yanında durdu. Zavallı çocuk! Orada mıydı acaba babasının başında? İkisi de bilinçsiz. Son anda aydınlanıp son kez olduğunun ayırdına varmak. Elinden ne gelirdi ki başka. O'Grady'ye üç şilin borcum var. Anlayışla karşılar mıydı? Görevliler tabutu şapele alıyor. Başı hangi taraftaydı?

Bir an duralayıp ardından, perdeli ışığın içinde diğerlerini izledi. Tabut, sunağın önündeki, dört köşesinde uzun sarı mumlar yanan taş blokta idi. Hep gözümüzün önünde. Corny Kelleher her bir köşeye çelenk koyduktan sonra diz çöksün diye oğluna el etti. Yas tutanlar bulundukları sıralarda diz çöktüler. Bay Bloom vaftiz kurnasının yanındaydı ve herkes diz çökünce, cebinden aldığı katlanmış gazetesini dikkatle yere serip o da üzerine diz çöktü. Şapkasını sol dizine koyup, kenarlığını tutarak dindarca başını eğdi.

İçinde bir şeyler olan pirinç kabı taşıyan kilise hizmetlisi kapıdan içeri girdi. Bir eliyle şalını düzelten, ötekisiyle de dua kitabını kurbağa göbeğinde dengede tutmaya çalışan beyazlar içindeki rahip de hizmetlinin ardından geldi. Bakalım kitabı kim okur biraz? Ben, dedi el kaldırıp düzenbaz.

Mermer bloğun yanında durdular ve rahip akıcı bir vıraklamayla okumaya başladı.

Peder Coffey. Adı kâfir lafını andırmıştır bana hep. *Dominenamine.*[1] Çanına ot tıkanmış dana gibi herif. Gösterinin patronu. Adaleli Hıristiyan. Yan bakanın vay haline: rahip. Sen ki Petrus'sun. Yonca ile besiye çekilmiş koyun gibi iki yandan patlayacak diyor Dedalus. Zehirlenmiş enik gibi göbeği. Bu adam da ne hoş yarıştırır böyle. Haha: iki yandan patlayacak.

— *Non intres in judicium cum servo tuo, Domine.*[2]

Latince dua edince kendilerini halt işledik zannediyorlar. Ölünün hürmetine okunan ilahiler. Matem tülleri. Siyah derkenarlı defter. İsmin sunakta yazılı. Ne soğuk yer burası böyle. Şu gam kasavetin içinde gün boyu ağaç olup dikilerek bir dahaki lütfeni beklemek, iyi beslenme ister. Gözleri de kurbağa gibi. Ne yemiş de böyle semirmiş? Lahana Molly'de gaz yapıyor. Mekânın havasından belki. Sanki nahoş bir gaz salınmış. Cehennemden süzülen gaz olmalı. Kasaplar misal: bir zaman sonra çiğ bifteği andırırlar. Kim demişti bana? Mervyn Brown. Yüz elli yıllık güzel orgu olan Aziz Werburgh'un mahzenindeki tabutlara, biriken gaz salınsın da yanıp çıksın diye arada bir delik açarlarmış. Pofluyor: mavi alev. Azıcık soluyayım desen, anında gidicisin.

Dizkapağım acıyor. Vay anam vay. Hah, şöyle daha iyi.

Rahip, çocuğun taşıdığı kaptan, ucunda yuvarlak bir şey salınan bir sopa aldı ve tabutun üstünde salladı. Sonra diğer uca yürüyüp bir kez de orada salladı. Sonra geri gelip sopayı kabın içine koydu. İstirahat öncesi son halin. Hepsi yazılı: yapması gerekiyor tüm bunları.

— *Et ne nos inducas in tentationem.*[3]

Hizmetli toy sesiyle yanıtladı. Çoğu zaman erkek hizmetlilerin daha iyi olduğunu düşünmüşümdür. On beşine kadar falan. Sonra tabii...

Sanırım kutsal suydu. Uykusunu onunla def eder gibi. Bu işten, tırıs tırıs getirdikleri cesetlerin üstüne o şeyi serpmekten sıdkı sıyrılmıştır. Neye serptiğini görse ne zararı var sanki. Her ölümlü günde taze bir başlangıç: orta yaşlı adamlar, ihtiyar

[1] "In nomine Domini" (Tanrı'nın adıyla) sözlerinin çalakalem söylenişi.

[2] (Lat.) Ölmüş kuluna merhamet et Tanrım.

[3] (Lat.) Ve bizi şeytana uymaktan alıkoy.

kadınlar, çocuklar, doğum esnasında hayatını yitiren kadınlar, sakallı adamlar, dazlak işadamları, veremli, serçe memeli küçük kızlar. Tüm yıl boyunca aynı lafları söyleyip aynı suyu serpiyor üstlerine: uyku. Şimdi de sıra Dignam'a geldi.

— *In paradisum.*

Cennete gidecek ya da cennette kabilinden bir laflar etti. Herkese ediyor aynı lafı. Çok sıkıcı iş. Ama iyi kötü bir şeyler söylemesi gerekiyor işte.

Rahip kitabını kapattı ve peşinde hizmetliyle dışarı çıktı. Corny Kelleher yan kapıları açtı ve mezarcılar içeri girip tabutu yeniden omuzladılar, dışarı taşıyıp arabalarına yüklediler. Corny Kelleher çelenklerden birini aynı çocuğa, diğerini de kayınbiradere verdi. İçerdeki herkes, boz bulanık ılık havaya doğru onları izledi. Gazetesini yine katlayıp cebine sokuşturan Bay Bloom en son çıktı dışarı. Cenaze arabası hareket edip sola dönene dek usulca yere baktı. Metal tekerlekler çakılları keskin bir yarık sesiyle inlettiler ve hissiz ayakkabılar da onları, iki tarafı mezarlarla dolu geçit boyunca takip ettiler.

Rerere rarara re ra re ra ro ro rooo. Tanrım, burası oynak havaların yeri mi ki!

— O'Connell Anıt Meydanı, dedi Bay Dedalus kendi kendine.

Bay Power'ın asude gözleri upuzun külahın zirvesine bakındı.

— Huzur içindedir, dedi, halkının bağrında, ihtiyar Dan O'. Ama kalbi Roma'ya gömülü.[1] Burada kaç kırık kalp gömülüdür, Simon!

— Hanımın mezarı şurada bak, Jack, dedi Bay Dedalus. Bir zaman sonra ben de yanına uzanacağım. Rabbim ne zaman dilerse alsın canımı.

Kederlenip kendi kendine ağlamaya başladı ve sendeledi. Bay Power koluna girdi.

— Gittiği yerde huzur içindedir, dedi nazikâne.

— Umarım öyledir, dedi Bay Dedalus hıçkırarak. Umarım cennettedir, cennet diye bir yer varsa.

Corny Kelleher sırasından bir adım dışarı atıp yas tutanların yavaşça geçmesine izin verdi.

— Hüzünlü işler, diye başladı Bay Kernan.

Bay Bloom gözünü yumup başını üzüntüyle iki kez eğdi.

— İnsanlar artık şapkalarını giyiyor. Sanırım biz de giyebiliriz artık. Son biz kaldık. Bu mezarlıkta hastalık sinsice sokulur adama.

Şapkalarını taktılar.

— Peder hazretleri pek bir çabucak okuyup bitirdi duaları, ne dersin? dedi Bay Kernan kendinden emin.

Bay Bloom, kan oturmuş gözlere bakarak usulca başını salladı. Sır dolu gözler, sır dolu soruşturan gözler. Sanırım mason; emin değilim. Yine yanına düştük. Son biz kaldık. Aynı teknede. Umarım başka bahis açar.

Bay Kernan ekledi:

— Mount Jerome'daki İrlanda Kilisesi'nin[2] duasının daha basit, daha etkileyici olduğunu da söylemeliyim.

---

[1] Cenova'da hayatını kaybeden Daniel O'Connell'ın bedeni Dublin'e getirilse de kalbi Roma'daki İrlanda Koleji'nin bahçesine gömülür.

[2] Protestan Kilisesi.

Bay Bloom ölçülü bir onay verdi. Dile dökmekse bambaşka yere götürür elbette.

Bay Kernan tumturaklı bir edayla dedi ki:

— *Yeniden dirilip hayat bulacak olan benim.*[1] Böyle söylenince söz insanı yüreğinin en derin noktasından yakalıyor.

Senin kalbini belki ama şu altı ayak mezarda, ayakucu papatyalara bakarak yatan adama kaça mal oldu bu ve bunun gibi sözler acaba? Onun kalbini etkilemesi zor. Duyguların meskeni. Kırık bir kalp. Alt tarafı bir pompa, her gün binlerce galon kan pompalanıyor. Günü gelince de tıkanıyor ve böyle boylu boyunca yatıyorsun toprağa. Bir sürüsü var etrafta bak: akciğerler, kalpler, karaciğerler. Eski, köhnemiş pompalar: gerisi laf salatası. Yeniden dirilip hayat bulma. Şu kıyamet günü meselesi. Herkesin mezarının kapısı çalınacak. Öne çık, Lazarus! Beşinci geldi ve kaybetti. Kalkın! Kıyamet! Sonra herkes vücudundan geri kalanları arayacak kalkıp. O sabah bir sikim bulamazsın. Kafatasının içinden geriye bir gıdım toz toprak kalmış. On iki gram bir gıdıma denk. Truva hesabı.

Corny Kelleher bir adımda yanlarına geldi.

— Her şey dört dörtlük yolunda gitti, dedi. Ne dersiniz?

Yorgun gözleriyle onlara baktı. Polis omuzları. Seninkiyle fanfinfon da fanfinfon.

— Olması gerektiğince, dedi Bay Kernan.

— Nasıl? Öyle değil mi? dedi Corny Kelleher.

Bay Kernan teyit etti.

— Şu Tom Kernan'ın yanındaki ahbap kim? diye sordu John Henry Menton. Siması tanıdık.

Ned Lambert arkaya bir bakış attı.

— Bloom, dedi, Madam Marion Tweedy var ya, hani soprano. O, onun karısı işte.

— Ah, tabii ya, dedi John Henry Menton. Ne zamandır görmemişim onu. Hoş bir kadındı. Onunla on beş, on yedi yıl önce Roundtown'da, Mat Dillon'ın mekânında dans etmişliğim var. Ele gelir bir hatundu imanıma.

Diğerlerinin arasından geriye baktı.

— Ne iş yapar? diye sordu. Meşgalesi ne yani? Kırtasiyeci miydi? Hatırladığım kadarıyla bir akşam hurling oynarken fena kapışmıştık bununla.

Ned Lambert gülümsedi.

— Öyleydi eskiden, dedi, Wisdom Hely'de. Kurutma kâğıdı satardı dükkânlara.

— Tanrım, dedi John Henry Menton, böyle bir marsıkla ne demeye evlenmiş o kadın? Ne numaraları vardı oysaki karının.

— Halen var, dedi Ned Lambert. Herif de artık reklam pazarlamacısı.

John Henry Menton'un koca gözleri ileriye doğruldu.

Cenaze arabası yan yola saptı. Çalılıkların arasında pusuya yatmışçasına iri bir adam şapkasını saygıyla kaldırdı. Mezarcılar da kasketlerinin kenarına dokunarak karşılık verdiler selama.

— John O'Connell, dedi Bay Power gördüğünden memnun. Dostlarını asla unutmaz.

---

[1] Anglikan kilisesinde söylenen ifade. Aynı sözün Katolik Kilisesi'nde Latince söylenmesine gönderme.

Bay O'Connell hepsiyle sessizce tokalaştı. Bay Dedalus dedi ki:

— Ziyaretine gelen gene ben oldum bak.

— Canım Simon'um, dedi mezarlık bekçisi kısık sesle. Hiç müşterim olmayasın, istemem aman.

Ned Lambert ile John Henry Menton'ı da selamlayarak, bir yandan da belinde şıngırdayan anahtar destesiyle oynarken Martin Cunningham'ın tarafına yürüdü.

— Şu hikâyeyi duydunuz mu, diye sordu onlara, Coombe'dan Mulcahy hakkındakini?

— Ben duymadım, dedi Martin Cunningham.

Silindir şapkaları aynı anda öne eğildi ve Hynes kulak kesildi. Mezarlık bekçisi başparmağını altın kösteğinden geçirip onu merakla dinlemeye koyulmuş gülümsemelere karşı ketum bir edayla anlatmaya koyuldu.

— Rivayet o ki, dedi, puslu bir akşam vakti iki sarhoş buraya arkadaşlarının mezarını aramaya gelmiş. Coombe'dan Mulcahy'nin adını verip nereye gömülü olduğunu öğrenmişler. Sisin içinde dolanıp durduktan sonra mezarı bulduklarına emin olmuşlar. Sarhoşlardan birisi mezar taşını okumuş: Terence Mulcahy. Diğeriyse dul kalan kadının yaptırdığı Mesih heykeline bakıp gözlerini kırpıştırıyormuş.

Bekçi, yanından geçtikleri kabirlerden birine bakıp gözlerini kırpıştırdı. Sonra hikâyesini sürdürdü:

— Ve mübarek heykele bakıp öylece göz kırpıştırdıktan sonra, *bizimkine zerre benzemiyor bu zımbırtı*, demiş. *Bunun Mulcahy ile falan ilgisi yok*, demiş, *her kim yaptırdıysa.*

Anlatısının karşılığını gülüşlerle alan bekçi az yavaşlayıp Corny Kelleher ile konuşmaya, ona verilen listeleri alıp, bir yandan yürürken bir yandan da incelemeye koyuldu.

— Tüm bunların bir amacı var, diye açıkladı Martin Cunningham, Hynes'e.

— Biliyorum, dedi Hynes, bilmez miyim bunu.

— Bir dostu keyiflendirmek, dedi Martin Cunningham. Saf iyi yürekliliktir: gerisini koyver gitsin.

Bay Bloom bekçinin abat cüssesini takdir etti. Herkes onunla iyi geçinmek istiyor. Düzgün bir adam çünkü John O'Connell, gerçekten iyi kumaş. Anahtarlar: Keyes'in reklamındaki gibi: birileri dışarı çıkacak diye korkmayın, kimse çıkamaz. *Habeas corpus.* Cenazeden sonra bir bakayım şuna. Martha'ya yazarken kullandığım zarfa Molly kurcalamasın diye Ballsbridge yazmış mıydım? Umarım iade edilen mektuplar yığınının arasına fırlatılıp kalmamıştır. Tıraş olsa iyi eder yalnız. Kır sakalları belirmiş. Saçların da ağaracağının ve asabiyetin artacağının ilk işareti. Kırların arasında adeta gümüşi iplikler. Karısı olduğunu düşünsenize. Herhangi bir kıza teklifte bulunma cesaretini nasıl bulur merak ediyorum. Gel benimle mezarlıkta yaşa. Kıza bununla sark. Aslında kızı da ilk başta cezbedebilir. Ölülere kur yapma... Her yana yayılmış ölüler, gecenin gölgeleri gibi havada asılı. Kiliselerin kustuğu mezar taşlarının gölgeleri ve sanırım, tuhaf soylu olduğu söylense de karanlıkta bir devi andıran büyük

katolik Daniel O'Connell da onun neslinden. Mezarlıkların fosforlu nurları. Kabirlerden sızan gaz. Gebe kalmak için bunları aklına takmaması gerek kadının. Oysa çok hassastır kadınlar. Uyusun diye bir hayalet hikâyesi anlatsan kadına. Hiç hayalet gördün mü? Ben gördüm. Zifiri karanlık bir geceydi. Saat on ikiyi vurmaktaydı. Bir şekilde azdırsan, her şeye rağmen pek de güzel öpüşürler. Türk mezarlıklarında fahişeler olurmuş. Küçük yaşta daha iyi öğrenirler. Buralarda genç bir dul ayarlayabilirsin. Şöyle adamlar. Mezar taşlarının arasında aşk. Romeo. Bir tutam zevk. Ölümün ortasında hayattayız. Her iki uç kesişiyor. Zavallı mevta için pek kışkırtıcı. Açlıktan kendilerini ısıranlara taze pişmiş biftek kokusu. İnsanı boşa umsundurma. Molly o işi pencerede yapmak istiyor. Adamın sekiz çocuğu var yahu.

Ömrü boyunca bir sürü insanın göçüp gittiğini görmüştür, etrafında boylu boyunca yatan insanlar. Kutsal topraklar. Dikine gömülseler mezarlık daha fazla kişi alır. Otururak ya da diz çökmüş şekilde olmaz. Ayakta? Günün birinde toprak kayarsa kafası, uzakları mimleyen eli gün yüzüne çıkabilir. Toprak petek petek olsa gerek: dikdörtgen hücreler. Bakımına da pek özen gösteriyor, biçilmiş çayırlar, muntazam sınırlar. Sicil memuru Gamble bahçesini Mount Jerome diye anıyor. Öyle de zaten. Uyku çiçekleri olmalı. Mastiansky, en iyi kalite afyonun Çin mezarlıklarında yetişen dev haşhaşlardan elde edildiğini anlatmıştı. Botanik Bahçeleri de şurada. Yeni hayatı besleyen toprağa bulaşan kandır. Şu Hıristiyan delikanlıyı öldüren Yahudilerin yaklaşımı da aynı. Herkes bedelini bulur. İyi muhafaza edilmiş şişman beyefendi cesedi, damak zevki sahibi, meyve bahçeniz için kaçırılmaz fırsat. İyi alışveriş. Bir süre önce yitirdiğimiz müfettiş ve muhasebeci William Wilkinson'ın kadavrasına komşu, üç pound on üç teklik altı peniye. Şükranlarımızla.

Demem o ki toprak burada ceset gübresi, kemik, et ve tırnak ile pek verimlidir, ölüler evi. Dehşetengiz. Çözüldükçe yeşil ve pembeye döner. Nemli toprakta daha hızlı çürür. Cılız ihtiyarlar daha geç. Önce yağlı bozuk peynir gibi bir şeye dönüşür. Ardından kararır ve pekmez kıvamında sıvılar sızar. Sonunda kurur. Ölüm güveleri. Tabii bazı hücreler ya da her ne ise işte onlar yaşamayı sürdürür. Değişim sürer. Basite indirgerler yaşamayı. Beslenecek bir şey kalmazsa kendi kendilerinden beslenirler.

Gel gör ki muazzam miktarda larva, kurtçuk peydahlanır bu soydan. Toprak onlarla kaynar adeta. Başınızda kıvır kıvır. O güzelim hoş gamzeler. Tüm bunlara rağmen neşeli görünüyor. Bu aşağıda yatanları önden göndermiş olmak ona bir nevi kudret hissi veriyor olsa gerek. Hayata bakışı nasıldır, merak ediyorum. Gülüp eğlendirmekten de vazgeçmiyor hiç: yüreğinin yağlarını eritiyor zahir o şakalar. Tuttuğu kayıtlar gibi. Spurgeon bu sabah 4:00 itibariyle cennete intikal etti. Gece 11:00 (kapanış). Henüz ulaşmadı. Petrus. Ölüler de zaten, erkekler hoş bir şaka duymaya, kadınlar da son havadislerden haberdar olmaya bayılırlar ya. Şöyle iyisinden bir armut ya da panç, sıcak, sert ve tatlı. Rutubete iyi gelir. Madem arada bir gülmen gerek, en güzeli böyle gülmek. *Hamlet*'teki mezarcılar. İnsan yüreğinin engin bilgisini yansıtırlar. Ölünün ardından en az iki yıl şaka yapmazlar. ***De mortuis nil nisi prius.***[1]

[1] (Lat.) Ölünün ardından kötü konuşmayınız.

Önce matemden çıkılsın da hele. İnsanın cenazesini hayal etmesi zor. Şaka gibi. Kendi ölüm ilanını okursan uzun yaşarsın derler. İkinci bir nefes verirmiş. Hayata yeni baştan tutunma.

— Yarın kaç defin var? diye sordu bekçi.

— İki, dedi Corny Kelleher. On buçukta ve on birde.

Bekçi evrakları cebine koydu. Cenaze arabasının tıkırtıları kesildi. Eş dost efradı, mezarlara basmamaya özen göstererek yeni açılmış çukurun iki yanına sıralandı. Mezarcılar tabutu sırtladılar ve ucunu kenara dayayıp, etrafına kayış doladılar.

O gömülmekte. Sezar'ı gömmeye geldik. Martın ya da haziranın ortası. Burada kimlerin olduğunu ne biliyor ne de umurunda.

Misal, kazık çakmış leylek gibi duran şu macintosh pardösülü herif kim? Kimdir o, bilmek istiyorum. Hadi bakalım, kim olduğunu bilene benden bir teklik. Çoğu zaman da hiç tahmin etmediğiniz biri çıkar. Kendi başına bir ömür tüketebilecek birisi gibi. Evet, öyle bir hayatı yaşayabilirdi. Yine de, her ne kadar kendi mezarını kendi kazabilecek olsa da, ardından toprağını atacak birilerine ihtiyaç duyar. Hepimizin ihtiyacı vardır. Sadece insanlar gömüyor ölülerini. Yok, hayır, karıncalar da. Kim olursa olsun akla gelen ilk şey. Ölüyü gömmeli. Robinson Crusoe'nun hayata dair olduğunu söylerler. O zaman Cuma gömmüş onu. Öyle bakacak olursak, her Cuma bir Perşembe'yi gömer.

Ah, zavallı Robinson Crusoe,
Nasıl yapabildin bunu?

Zavallı Dignam! Tabutun içinde, toprağa girmeden önceki son yatışı. Olacakları düşününce tahta israfından başka şey değil. Kurt yeniği olacak hepsi. Aslında mevtanın kaydırılıp mezara konacağı bir mekanizma icat edilebilir. İyi de o zaman da bir başkasının yattığı düzenekten kaymaya itirazı olanlar çıkabilir. Hepsi nevi şahsına münhasır bu insanların. Beni kendi toprağıma gömün. Kutsal topraklardan bir avuç getir.[1] Bir kefende ancak ana ile ölü doğmuş bebeği gömülür.[2] Bak bu su götürür. Anlayabiliyorum bundaki mantığı. O bebeği toprakta olsa bile olabildiğince uzun süre korumalı. İrlandalının evi tabutudur. Yeraltı mezarlarında tahnit, mumyalar, ana fikir aynı.

Bay Bloom, şapkası elinde, şapkasız başları sayarak ta geride dikilmekteydi. On iki. Beni de say, on üç. Hayır. Macintosh pardösülü ahbap on üçüncü. Ölümün sayısı. Hangi delikten pörtledi o iblis? Şapelde olmadığına yemin edebilirim. On üçe dair şu söylenenler hurafeden ibaret.

Ned Lambert'in elbisesinin tüvit kumaşı ne hoşmuş. Kendinden mor çizgileri var. Lombard Sokağı'nda yaşarken benim de öyle bir şeyim vardı. Vakti zamanında gösterişli bir adamdı. Günde üç kez takım değiştirirdi. Şu gri elbisemi Mesias'ta tersyüz ettirmem gerek. Amanın. Boyanmış meğer. Karısı unuttum ya evli değil ya da ev işlerine bakan hanım iğneye ipliğe davranmıştır onun için.

---

[1] Yahudi geleneğinde defin Filistin'de gerçekleşmemişse, oradan gelen bir avuç toprağın tabuta konması âdettendir.

[2] Yine Yahudi geleneğince.

Kayışlara asılan mezarcıların boşladığı tabut usulca gözden kayboldu. Bayağı çabaladılar ve sonunda bitti: herkes şapkasını, kasketini çıkardı. Yirmi kişi.

Fasıla.

Hepimiz bir anda bir başka kişilik olsaydık.

Uzaklarda bir eşek anırdı. Yağmur. Eşek falan yok. Derler ki hiç ölüsünü görmezmişsin. Ölümün utancı. Saklanırlarmış. Zavallı babacığım da uzaklarda saklanmıştı.

Hoş bir esinti, şapkasız başlara fısıldayarak geçti gitti. Fısıltı. Mezar başındaki çocuk sessizce uzak karanlıklara bakıp elindeki çelengi tutuyor. Bay Bloom heybetli, nazik bekçinin arkasına hareketlendi. Paltosunun kesimi güzel. Sanki sıra kimde diye milleti tartıyor. Upuzun bir istirahat. Artık bir şey hissetmiyorsun. Sadece o gidiş anını hissedersin. Pek nahoş olsa gerek. Önce inanamazsın. Bir yanlışlık olmalı: belki bir başkası. Karşı evi deneyin bir de. Durun, isterdim ki. Henüz daha. Sonra loş ölü odası. Işık isterler. Etrafında fısıldaşıp. Bir rahip ister miydiniz? Sonra boş boş dolanmalar, koşuşturmalar. Hayatın boyunca bastırdığın hezeyanın ortaya dökülür. Ölümle cebelleşme. Uykusu da düzensiz. Gözkapaklarını kapatın. Burnu mimledi mi çenesi düştü mü tabanları sarardı mı pürdikkat gözlüyorlar. Al yastığı bastır yerde bitir işini ki zaten kaderine mahkûm. Günahkârın ölümü resmindeki şeytan, ona bir kadını gösteriyor. Adam, kadını gece elbisesiyle sarmalamak için ölüyor. *Lucia*'nın son sahnesi. *Sizi artık bir daha asla seyredemeyecek miyim?* Paat! Son nefes. Sonunda gitti. Arkandan bir süre muhabbetini yaparlar: sonra unutulursun. Onun için dua etmeyi unutma. Dualarında anmayı ihmal etme. Parnell'i bile. Sarmaşık günü anması bile unutulmaya yüz tuttu. Sonra onlar da gelir: birbirleri peşi sıra bir çukura düşerler.

Şimdi ruhunun edebi istirahatı için dua ediyoruz. Umarım iyisindir ve cehennemin dibini boylamamışsındır. Hoş bir hava değişikliği. Hayatın kızgın tavasından arafın alevlerine.

Kendini bekleyen çukuru düşünüyor mudur hiç? Güneşin altında titriyorsan aklından kendi mezarın geçiyordur derler. Birileri üzerinde yürüyor. Çığırtkan çocuk sesleniyor. Yanı başında. Benimkisi, kendime aldığım mezar Finglas'ta. Anacığım, zavallı anacağım, ah küçük Rudy.

Mezarcılar küreklerini kapıp tabutun üstüne toprak serpmeye başladılar. Bay Bloom yüzünü çevirdi. Ya canlıysa? Aman! Korkunç bir iş olurdu yahu! Yok, yok; öldü tabii. Elbette öldü. Pazartesi günü öldü. Ya kalbini deşip öldüğünden emin olacağın bir yasa çıkmalı ya da tabutun içine çalar saat ya da telefon ve bir de hava deliği falan konmalı. Tehlikeli durum bayrağı. Üç gün. Yazın o kadar bekletmek daha da zor. En güzeli emin olduğun an gömüp kurtulman.

Toprak daha yavaş düşüyor. Unutulmaya başlandı. Gözden ırak, gönülden ırak.

Bekçi bir iki adım ilerleyip kasketini taktı. Yapılacak ne varsa yapmıştı, yeter. Eş dost efradı da ondan cesaretlenip, birer birer, gösteriye son verip şapkalarını kuşandı. Bay Bloom da şapkasını giydi ve o heybetli bedenin mezarların dolambacında yolunu bulmasını izledi. Sakince, bastığı yerden emin, kasvetli bölgeyi geçip gitti.

Hynes defterine bir şeyler not ediyor. Ah, isimleri. Ama hepsini biliyor zaten. Hayır: bana doğru geliyor.

— İsimleri yazıyorum, dedi soluk soluğa. Senin Hıristiyan önadın neydi? Emin olamadım.

— L., dedi Bay Bloom. Leopold. M'Coy'un adını da yazar mısın? Benden rica etti de.

— Charley, dedi Hynes yazarken. Bildim. Bir zamanlar *Freeman*'de idi.

Morgda Louis Byrne'in yanında iş bulmadan önce oradaydı, doğru. Otopsi, doktorlar için çok güzel fikir. Bildiklerini sandıkları şeyin gerçeğiyle karşılaşırlar. Bir salı günü öldü. Tekmeyi yemiş. Birkaç reklamın parasını da iç edip. Charley, canımsın benim. Bu nedenle rica etmiş benden meğer. Aman neyse, zararı yok. Yazdırdım adını, M'Coy. Sağ ol, dostum. Varsın bana minnet duysun: hiç maliyeti yok nasıl olsa.

— Söylesene yahu, dedi Hynes, şu adamı tanır mısın, hani şu az ötedeki...

Etrafına bakındı.

— Macintosh pardösülü.[1] Evet, gördüm onu, dedi Bay Bloom. Neredeki şimdi?

— M'Intosh, dedi Hynes, bir yandan not alırken. Kimdi bilmiyorum. Adı bu muymuş?

Adama bakınarak yürüyüp gitti.

— Hayır, dedi Bay Bloom dönüp durarak. Hynes, diyorum ki!

Duymadı. Eee? Nereye kayboldu? Yer yarıldı içine girdi. O kadar kişinin gözü önünde. Kimse gördü mü acaba? Ke e çift le. Görünmez oldu. Tanrım, ne oldu bu adama?

Yedinci mezarcı boşta duran bir küreği almak için Bay Bloom'un yanına geldi.

— Kusuruma bakmayın!

Çabucak kenara çekildi.

Çukurun olduğu yerde artık nemli, kahverengi toprak öbeği vardı. Bir hayli yükselmişti. Neredeyse bitmek üzere. Nemli toprak az daha yükseldi ve sonunda mezarcılar küreklerini bir kenara bıraktı. Hepsi yeniden şapkalarını çıkardılar ve bir süre öyle kaldılar. Çocuk çelengini bir köşeye yasladı: kayınbirader ise kendininkini toprak öbeğine koydu. Mezarcılar şapkalarını kuşanıp toprağa bulanmış küreklerini el arabasına doğru götürdüler. Sonra küreklerin ağzını usulca yere sürttüler: temizlendi. Birisi eğilip yerden bir tutam çimeni köküyle çekti kopardı. Birisi arkadaşlarının yanından ayrılıp, omzuna silah misali dayadığı küreğinin masmavi parlayan ağzıyla usulca yürüdü. Mezarın başında kalan bir başkası tabut kayışını dolayıp toparlıyordu. Göbekbağını. Kayınbirader dönünce, mezarcının boşta kalan eline bir şeyler koydu. Sessiz bir teşekkür: zahmet oldu. Baş eğmeler. Biliyorum. Sizin için ufak da olsa.

Eş dost efradı usulca, amaçsızca, dolambaçlı patikalardan, arada bir duralayıp bir mezar taşını okuyarak ilerledi.

— Hadi şefin[2] mezarını bir ziyaret edelim, dedi Hynes. Zamanımız var.

— Hadi, dedi Bay Power.

Kendi düşüncelerine dalmış halde sağa döndüler. Bay Power'ın saygı dolu ama boş sözleri duyuldu:

---

[1] *Ulysses* boyunca arada bir beliren bu şahsın James Joyce olduğu savlanır.

[2] Parnell.

— Kimisi diyor ki mezarında değilmiş.[1] Tabutu taş doluymuş. Bir gün çıkıp gelecekmiş.

Hynes başını salladı.

— Parnell asla bir daha gelmeyecek, dedi. Ölümlü bedeninden geriye kalan ne varsa orada. Külleri huzur bulsun.

Bay Bloom ağaçlıkların içinde bir başına, kendi yolunda ve çok da umursanmaksızın, kederli melekler, haçlar, sağı solu kırık sütunlar, aile kabirlerine ait tonozlar, gözünü yukarı dikmiş yakaran taş kesmiş umutlar, eski İrlanda'nın yürek ve elleri arasında yürüdü. Parayı halen hayatta olanların hayrına harcamak daha makul. Ruhun huzuru için dua etsen yeter. Kimse sahiden dua ediyor mu? Mevtayı buraya ağaç diker gibi ekiyorlar, bitti gitti. Kömürün filiz vermesini ummak gibi. Sonra zaman tasarrufu için hepsini aynı anda gömmek gerek belki de. Tüm ruhlar günü. Yirmi yedisinde mezarını ziyaret edeceğim. Bahçıvana on şilin. Otunu çöpünü temizliyor. Çok da yaşlı. Biçmek için makasıyla eğilince iki büklüm. Gözü toprağa bakmakta. Kim göçüp gitti. Hayattan kim yol aldı. Sanki kendi namları hesabına yapmışlar gibi. Hepsi tekmeyi kıçına yedi halbuki. Tekmeyi atan kim ki. Başlarından ne geçtiğini anlatsalar daha ilginç olurdu. Böyleyken böyle, teker döndü dolandı. Seyyar dolanıp muşamba satardım. Bir pound alsam beşi ona buna gidiyordu. Ya da elinde tavasıyla bir kadınınki. Pek güzel İrlanda güveci pişirirdim. Kırsaldaki kiliseye methiye hani şu Wordsworth'un mu Thomas Campbell'ın mıydı, bir şiir vardı ya. Protestanların demesi o ki istirahata çekilmiş. İhtiyar Dr Murren'in yerinde. Büyük doktor bakımevine çağırmış. Gerçi onlara kalsa orası Tanrı'nın meskeni ya. Kırda hoş bir mekân. Yeni sıvanıp boyanmış. Sakince tüttürüp *Church Times* okumak için ideal bir yer. Asla güzelleştirmedikleri evlilik ilanları. Tokmaklara asılan paslı çelenkler, sahte bronz taçlar. O kadar paraya çok bile. Aslında gerçek çiçek assalar çok daha şairane. Ötekiler ne solar ne çürür, pek sıkıcı. Hiç duygu ifade etmez. Ölümsüzler güya.

Bir kuş kavak dalına uslu uslu tünemiş. Doldurulmuş sanki. Belediye encümeni Hooper'ın bize verdiği düğün hediyesi gibi. Huu! Kımıldamıyor. Ona doğru taş fırlatacak bir sapan olmadığını biliyor. Hayvanların ölüsü daha üzücü. Saftirik Milly'nin o ölü kuşu kibrit kutusuna koyup gömmesi ve mezar niyetine papatyadan örme bir çelenkle kırık porselen parçaları koyması.

Kutsal Kalp: kendini göstermekte. Açık yüreklilik dedikleri gibi. Aslında gerçek bir kalp gibi yana yatık ve kırmızıya boyalı olmalı. İrlanda, her neyse bu, işte buna adamış kendini. Mutluluk dışında her şey okunuyor ifadesinde. O halde neden bu eza? Kuşlar gelip hani şu meyve sepeti taşıyan çocuğa yaptıkları gibi gagalarlar mıydı ama yok, çünkü çocuktan korkmuş olmalıydılar. Apollo idi o.

Ne çok! Buradakilerin tümü bir zamanlar Dublin sokaklarında yürüyormuş. Rahmetliler. Sen şimdi ne isen biz de vakti zamanında o idik.

Ayrıca herkesi nasıl hatırlayabilirsin ki? Gözler, yürüyüş, ses. Peki, ses demişken, evet: gramofon. Her mezarda bir gramofon olsun ya da evde saklayalım. Pazar günleri

[1] Cenaze esnasında Parnell'in cesedini gören olmadığı için tabutun taş dolu olduğu söylencesine gönderme.

akşam yemeğinden sonra. Büyükbüyükdedeni bağla bakayım. Hırşhışşş bzztt! Aloaloalooo negzelsizi bzzztt negzelsiziyinegör aloaloalooo negzel bzzztt. Fotoğrafın sana yüzünü hatırlatması gibi sesini hatırlatacak gramofon da. Yoksa on beş sene geçince üstünden yüz falan hatırlamazsın, derler. Kimi mesela? Mesela ben Wisdom Hely'de iken ölen bir ahbabın yüzünü.

Hırşhışş! Çakılların çıkırtısı. Bekle. Dur.

Pürdikkat taş bir gömüte baktı. Bir hayvan. Bekle. İşte gidiyor.

Şişko bir sıçan gömütün kenarından, çakılları oynata oynata pıtı pıtı ilerledi. Eski toprak: büyükbüyükdede: silsileyi bilir. Gri mahluk kendini bir kaidenin altına attı, kıvrıla kıvrıla gözden yitti. Hazine saklamak için güzel konum.

Kim yaşıyor orada? Robert Emmery'nin aziz naaşı. Robert Emmet de burada meşaleler altında gömülmüştü, değil mi? Devriye esnasında.

Sonunda kuyruk da yitti.

Bu hergelelerden birisi koca bir adamı yalayıp yutar. Kim olduğuna bakmaksızın kemiğini iliğini kurutur. Onlar için sıradan et. Ceset dediğin de zaten kokmuş et. Peki, peynir ne? Sütün cesedi. *Çin'e Seyahat*'te okumuştum, Çinliler beyaz adamın ceset gibi koktuğunu söylerlermiş. Ölüyü yakmak daha iyi. Rahipler ölümüne karşı gerçi. Diğer firmaya iş tutuyor onlar. Toptan ocak ve Hollanda fırınları bayiliği. Veba zamanı. Onları yutsun diye kireç kuyuları. Ölümcül odalar. Külden gelip küle dön. Ya da denize göm. Şu Fars gökyüzü defni neredeydi? Kuşlar yermiş. Toprak, ateş, su. Boğulma en güzeliymiş diyorlar. Hayatın şerit gibi akar gider gözünün önünden. Ama dönemezsin o hayata geri. Ama havaya gömülmezsin. Uçan bir makineden atılıp. Aşağı tarafa taze bir intikal olduğunda haberi yayılır mı merak ediyorum. Yeraltı iletişim hatları. Bunu onlardan öğrendik. Şaşırtıcı olmazdı. Onlar için olağan beslenme. Daha son nefesini verdiği anda sinekler üşüşür. Dignam'ın da kokusu çıkmış. Kaldı ki kokusunu umursamazlar pek. Tuzbeyazı ceset peltesi: kokusu, tadı çiğ beyaz turp gibi.

Önünde kapılar ışıldadı: halen açık. Dön geri gerçek dünyaya. Buraya bu kadarı yeter. Her seferinde biraz daha yaklaştırıyor kendine. Son gelişim Bayan Sinico'nun cenazesi içindi. Zavallı babacığım bir de. Öldüren aşk. Hatta bazen geceleri bir lamba ışığında toprağı deşip taze gömülmüş kadınları ve hatta çürümeye yüz tutmuş mevtaları kaldırdıklarını okumuştum bir yerlerde. İnsanın azıcık da olsa içini ürpertiyor. Öldükten sonra size musallat olacağım. Ölümden sonra benim hayaletimi göreceksiniz. Ben ölünce hayaletim ziyaretinize gelecek. Ölümün ardından cehennem diye anılan bir başka dünya var. Yazdığın o diğer sösü sevmedim, yazmıştı. Artık ben de sevmiyorum. Halen görecek duyacak ve hissedecek öyle çok şey var ki. Yanında sıcak varlıkları hisset. Bırak varsın uyusunlar kurtçuk yataklarında. Kısmetlerinde yokum henüz. Sıcak yataklar: sıcacık, kanlı canlı hayat.

Martin Cunningham, ciddi edalı sözlerle bir patikadan çıkageldi.

Avukattı galiba. Yüzü tanıdık. Menton. John Henry, evveli avukat, şimdi noter. Dignam ofisine takılırdı. Mat Dillon ile yıllar öncesi. Şen şakrak Mat ile muhabbetli

akşamlar. Söğüş tavuk, purolar, Tantalus karafalar.[1] Altın yürekli adamdı gerçekten. Evet, Menton. Ama o akşam çim hokeyinde paçasını indirmiştim aşağı da kudurmuştu. Ne de ballıydım: falsolu vuruş. Nedense benden hoşlaşmadı o akşamın ardından. İlk görüşte nefret. Molly ile Floey Dillon leylakların altında kol kola, kahkahalara boğulmuşlardı. Erkek dediğin böyledir işte, kadın varsa civarda gözleri döner.

Şapkasının kenarında küçük bir karaltı. Arabadan muhtemelen.

— Bakar mısınız beyim, dedi Bay Bloom yanlarına gidip.

Durdular.

— Şapkanız azıcık ezilmiş, dedi Bay Bloom mimleyerek.

John Henry Menton bir süre kıpırdamadan ona baktı.

— Şurası işte, diye gösterip yardımcı oldu Martin Cunningham.

John Henry Menton şapkasını çıkardı, ezik yeri kabarttı ve havını yenine sürttü dikkatle. Sonra şapkasını yeniden kuşandı.

— Şimdi düzeldi, dedi Martin Cunningham.

John Henry Menton başını sallayıp teyit etti.

— Sağ olasın, dedi kestirmeden.

Kapıya doğru yürüdüler. Bay Bloom, mahzun bir edayla, konuşulanlara kulak kesilmiş gibi görünmemek için birkaç adım geriden ilerledi. Martin şimdi kendi yasasını koyuyor ortaya. Martin bunun gibi sapsiliği parmağında oynatır da ruhu duymaz hergelenin.

İstiridye misali gözler. Koyuver gitsin. Bir gün uyanır da pişman olur belki. O zaman da puanı ben almış olurum.

Sağ olasın. Burnumuz ne kadar da büyük bugün.

[1] Homeros'un susuzluk lanetine uğratılmış Tantalus'una gönderme.

HİBERNİYAN BAŞKENTİNİN KALBİNDE

Tramvay, Nelson sütununun önünde yavaşlayıp makas değiştirdi ve Blackrock, Kingstown ve Dalkey, Clonksea, Ratghar ve Terenure, Palmerston Park ve yukarı Rathmines, Sandymount Green, Rathmines, Ringsend ve Sandymount Kulesi, Harold's Kavşağı güzergâhına gitmek üzere kolları bir başka hatta geçti. Dublin Birleşik Tramvay Şirketi'nin hareket amiri boğuk sesiyle avazı çıktığınca bağırdı onlara:

— Rathgar, Terenure!

— Kalkıyor, Sandymount Green.

Sağ ve sol hatlarda biri çift katlı, diğeri de tek katlı iki tramvay, aynı anda çanlarını çalıp birbirlerine paralel hareket ettiler.

— Hareket et, Palmerston Park!

TAÇ KUŞANAN

Büyük Postane'nin[1] sundurmasının altında ayakkabı boyacıları bağır çağır müşteri tavlayıp cila atıyorlardı. Majestelerinin, North Prince Caddesi'nde park etmiş, üzerlerinde kraliyetin alametifarikası E. R.[2] harfleri bulunan zincifre kırmızısı posta arabalarına bir yaygarayla mektup, kartpostal, kargo, iadeli taahhütlü, yurtiçi, Britanya ve denizaşırı posta çuvalları yüklenmekteydi.

SAYGIDEĞER BASIN MENSUPLARI

Uzun çizmeli arabacılar fıçıları Prens mağazalarından boş tıngırtılarla yuvarlayıp damıtımhanenin dubasına yüklediler. Yüklediler dubasına damıtımhanenin boş tıngırtılarla Prens mağazasından yuvarladıkları fıçıları arabacılar ki çizmeleri uzun.

— İşte buyur, dedi Kızıl Murray. Alexander Keyes.

---

[1] Dublin'in ana caddesi üzerinde, 1916 Paskalya Ayaklanması'nın başladığı merkez postane.

[2] Edward Rex.

— Kesiver onu, olmaz mı? dedi Bay Bloom, ki *Telegraph*'ın yazıhanesine götürebileyim.

Ruttledge'in yazıhanesinin kapısı bir kez daha gıcırdadı. Kocaman pelerinli paltosunun içinde el kadar kalmış, püskül saçlarının tepesinde küçük kaykılmış bir kasket bulunan kraliyet kuryesi Davy Stephens, pelerininin altında bir tomar kâğıtla geçti gitti.

Kızıl Murray'in makası, ilanı dört temiz kesikle gazeteden ayırdı. Makas ve zamk.

— Matbaanın oradan gideyim, dedi Bay Bloom kare kesiği alırken.

— Bir paragraf yazı isterse, dedi Kızıl Murray ciddiyetle, elbet ayarlarız onun için bir şey.

— Tamam, dedi Bay Bloom kafa sallayıp. Arada çıtlatırım bunu da.

Biz.

OAKLANDS, SANDYMOUNT EŞRAFINDAN WILLIAM BRAYDEN

Kızıl Murray, Bay Bloom'un kolunu makasla dürtüp fısıldadı:

— Brayden.

Bay Bloom arkasına döndüğünde, üniformalı kapıcının harf işli şapkasını, *Weekly Freeman* ve *National Press* ile *Freeman's Journal* ve *National Press* panolarının arasından girmekteki semiz bedeni karşılamak üzere kaldırdığını gördü. Boş tıngırdayan Guinness varilleri. Merdivenden yukarı şemsiyesini dümen etmiş bir beden, vakur, sakalla çerçevelenmiş bir yüz çıktı. İnce pamuktan pardösüsü her adımda onunla birlikte çıkıyordu yukarı: ardı sıra. Beyni ensesine birikmiş mübareğin, der Simon Dedalus. Ensesi kat kat. Boynunda yağ, boynu yağ, boynu yağ, boyuna yağ.

— Yüzü Hazreti İsa'ya benzemiyor mu sence de? diye fısıldadı Kızıl Murray.

Ruttledge'in yazıhanesinin kapısı fısıldadı: vıyy: kıkkk. Bir kapının karşısına hep başka bir kapı koyarlar ki cereyan. İçeri. Dışarı.

Peygamber Efendimiz: sakalla çerçevelenmiş oval bir yüz: günbatımında Meryem ile, Martha ile konuşuyor. Şemsiyemsi kılıcının dümen suyunda sahneye giden yolun ışığı: Tenor Mario.

— Ya da belki Mario gibi, dedi Bay Bloom.

— Evet, diyerek Bloom'un sözlerine katıldı Kızıl Murray. Ama Mario'nun da tıpkı İsa'nın sureti olduğunu söylerler.

Şiş yanaklı İsa Mario, tıpkısının aynısı, kirmen bacaklı. Eli yüreğinde. *Martha*'dan.

Gel ey yitirdiğim,
Gel ey sevgilim.

PİSKOPOS ASASI İLE KALEM

— Muhterem hazretleri bu sabah iki kez telefon açtı, dedi Kızıl Murray.

Dizlerin, bacakların ve ayakkabıların yitişini izlediler.

Bir telgrafçı oğlan çarçabuk içeri daldı, tezgâha bir zarf fırlatıp giderayak seslendi.

— *Freeman!*

Bay Bloom usulca dedi ki:

— Yani, o da bizim hazretlerimizden birisi bir bakıma.

Tezgâh kanadını kaldırıp yan kapıdan geçip loş merdivenden aşağı inerken ve suretini yansıtan panoları geride bırakıp geçide çıkarken, yüzünde asılı mütevazı gülümseme eşlik etti ona. İyi de tirajımızı korumaya faydası dokunur mu? Kocaman, kocaman.

Kanatlı cam kapıyı itip girdi ve yerdeki kırpıklar üzerinde ilerledi. Çakkada çukkada çalışan rotatiflerin arasından geçip Nannetti'nin mahrem son okuma odasına girdi.

DUBLİN KENT SAKİNLERİMİZDEN PEK SAYGIDEĞER BİR ŞAHSIN EBEDİYETE İNTİKALİNİ EN DERİN TEESSÜRLERİMİZLE BİLDİRİRİZ

Hynes de burada: cenaze sebebiyle muhtemelen. Kocaman kocaman. Bu sabah müteveffa Bay Patrick Dignam'ın geride bıraktığı. Makineler. Biri elini kolunu kaptırsa, parça pinçik zerresine kadar ayırır. Bugün dünyayı yöneten. Onun teçhizatı da ekonominin tüm gidişatını belirliyor. Bunlar gibi, şirazesi kaymış: mayalanıyor. Çalışıyor da çalışıyor, asıp kesiyor. Ve o gri sıçan da içeri girebilmek için kesip tırtıklıyor.

GÜNDELİK BİR YAYININ NE ŞEKİLDE DÖNDÜĞÜDÜR

Bay Bloom ustabaşının sıska bedeninin arkasında, çelenk gibi parıldayan kel kafasını takdirle dikildi.

Gerçek memleketini hiç görmemiş olması ne tuhaf. İrlanda benim vatanım. College Green üyesi. Günlük mesaisi olan bir işte çalıştığını da, kendisi için pek değerli olduğundan her lafın ucuna ekliyor. Haftalık gazeteyi satan reklamlarla çarpıcı haberler, resmi kaynaklı bayat haberler[1] değil ki. Kraliçe Anne hayatını kaybetti. Yetkili merci tarafından yayını sene bin bilmem ne. Tinnahinch baronluğu Rosenallis kasabasında malikâne. Ballina'dan iade gönderilen katır ve merkeplerin adetlerini gösteren, yasalar doğrultusunda hazırlanmış resmi tarifenin ilgilere arzı. Doğaya dair notlar. Karikatürler. Phil Blake'in haftalık Pat ile Boğa hikâyesi. Toby Amca'nın ufaklıklara yönelik sayfası. Kırsalın orman kibarlarından sorgular. Sevgili Bay Editör, mide gazını önlemeye yönelik tedavi öneriniz nedir? Bu kısmı seviyorum. Başkalarına öğretirken sen de çok şey öğrenirsin. Kişisel not R. C. A. Resimli cemiyet haberleri. Altın kumsallarda diri vücutlu hanımlar. Dünyanın en büyük balonu. Kız kardeşlerin çifte düğünü kutlandı. İki güvey birbirlerine yürekten gülümsüyor. Bir de Cuprani'miz var, dizgici. İrlandalıdan fazla İrlandalı.

Makineler üç dört kez çakkada çukkada çalıştı. Güm, güm, güm. Şimdi felç geçirse ve kimse bu makineleri nasıl durduracağını bilmese, çakkada çukkada çalışıp

[1] Kraliyet tarafından haftada iki kez bastırılan *Dublin Gazette* ve haberleri kastediliyor.

sayfaların bir düzünü bir tersini basar dururlar. Tüm bunlar maymun eder adamı. Serinkanlı olmak lazım.

— Peki, akşam baskısına koyun madem, başkanım, dedi Hynes.

Bir zaman sonra, sayın belediye başkanım diye seslenecek. Uzun John arkasındaymış diyorlar.

Ustabaşı, yanıt vermeksizin sayfanın bir köşesine bir şey karaladı ve dizgiciye göz etti. Sayfayı sessizce kirli cam bölmeye yaydı.

— Tamam, sağ olasın, dedi Hynes hareketlenirken.

Bay Bloom yoluna dikildi.

— Avans alacaksan vezneci öğlen yemeğine çıkmak üzere, dedi başparmağıyla arka tarafı mimleyip.

— Sen aldın mı? diye sordu Hynes.

— Hıı, dedi Bay Bloom. Topukları yağlarsan çıkmadan yakalarsın.

— Eyvallah, dedi Hynes. Azıcık da ben yolayım onu.

Freeman's Journal'a doğru aceleyle koşturdu.

Meagher'ın yerinde üç teklik borç verdim ona. Üç hafta oldu. Üçüncü kez sezdirmeye çalışıyorum. Tın.

REKLAM PAZARLAMACISINI İŞBAŞINDA GÖRÜYORUZ

Bay Bloom kesiğini Bay Nannetti'nin masasına koydu.

— Kusuruma bakma, başkan, dedi. Şu reklam, hani. Keyes, hatırlarsın ya.

Bay Nannetti bir süre kesiğe bakıp durumu değerlendirdi ve sonra başını salladı.

— Temmuzda basılsın istiyor, dedi Bay Bloom.

Ustabaşı kalemini ona doğru uzattı.

— Ama dur, dedi Bay Bloom. Bir iki değişiklik istiyordu. Keyes, bak şöyle. Tepeye iki anahtar istiyor.

Ne kafa ütülüyor bu makineler. Duymadı. Tıntın. Sinirleri çelikten mamul olsa gerek. Belki de anladı ne dediğimi.

Ustabaşı daha iyi duyabilmek için sabırla döndü ve dirseğini kaldırıp alpaka kumaştan ceketinin koltukaltını usul usul kaşımaya başladı.

— Şöyle, dedi Bay Bloom, işaretparmaklarını sayfanın tepesine iki çapraz şeklinde koyup.

Önce şunu bir kavrasın.

Bay Bloom çattığı çaprazdan yana doğru baktığında ustabaşının solgun benzini görüp zamanında sarılık geçirmiş olduğunu varsaydı ve daha ötede kocaman kâğıt tomarlarıyla beslenen itaatkâr bobinleri fark etti. Çakkada. Çukkada. Millerce kâğıt makaradan geçiyor. Ya sonra? Aman işte et sarılıyor, paket kâğıdı oluyor: muhtelif kullanımı var, binbir tane.

Sözlerini çakkada çukkadaların arasına ustalıkla sıkıştırıp köhne tahta masanın üstünde çarçabuk çizdi.

— Şöyle bak, gördün ya. Buraya iki çapraz anahtar. Bir çember. Sonra şuraya da Alexander Keyes, bilumum çay, şarap, içki tüccarı yazıyoruz. Altına da falan da filan.

Tereciye tere satar gibi davranmayayım.

— Ne istediklerini sen daha iyi bilirsin ya, başkanım. Sonra tepeye dişi kurşun baskıyla: Keyes hanesi. Anladınız mı? Sizce iyi bir fikir mi?

Ustabaşı elini koltukaltından çekip kaburgalarının üstüne götürdü ve orayı kaşımaya koyuldu.

— Ana fikir, dedi Bay Bloom, anahtar ile keyes arasında bir bağlam yakalamak. Bilirsin ya, başkanım, Manx meclisi.[1] Ademimerkeziyetin üstü kapalısı. Man adasından turistleri bilirsin. Onların gözüne çarpsın diye. Yapabilir misin?

Ona şu *voglio*'nun telaffuzunu sorabilirim aslında. Ama bilmiyorsa da uygunsuz kaçar sormam. Hiç gerek yok.

— Hallederiz, dedi ustabaşı. Tasarımı var mı?

— Getiririm, dedi Bay Bloom. Kilkenny'de bir gazetede çıkmış. Orada bir de ev var. Gidip sorup geleyim. Yani sen bunu hallediyorsun ve bir de kısa paragraf yazarsak tanıtım mahiyetinde. O beylik laflar işte. Birinci sınıf yetkili bilmem ne. Pek memnun kalacaksınız. Falan feşmekân.

Ustabaşı bir an düşündü.

— Hallederiz, dedi. Aboneliğini üç aylık uzatsın.

Dizgicilerden biri ona hamur gibi bir önbaskı getirdi. Onu sessizce incelemeye koyuldu. Bay Bloom manivelaların küt küt sesiyle dizgicilerin sessizliği arasında öylece dikilip bekledi.

İMLA

Yazılışların doğruluğundan emin olmak derdinde. Düzelti telaşesi. Martin Cunningham bu sabah bize harf oyununu vermeyi unuttu. Yâr aklımdasın derken çift re kullanınca yarraklardasın gibi mi oluyor? Ya da büyük hata derken sehven çift te yazsan büyük hatta diye. Saçma sapan şeyler, değil mi? Kabristan deyince de kuburistan gelecek tabii akla.

Şapkasını kuşandığında söyleyebilirdim. Sağ olasın. Eski bir şapka ya da öylesine bir şeylerden söz açabilirdim. Hayır, diyebilirdim ki. Şimdi yeni gibi. Gör bak o zaman yüzündeki ifadeyi.

Kunt. İlk makinenin en alt destesi kuntt koca tabakadan sıyrılıp kunt alt hazneden fırladı. Kunt. İnsanmışçasına kuntt diye dikkat çekme çabası. Dile gelmek için elinden geleni yapıyor. Şu kapı da kunt gıcırdayıp kapatın beni diyor. Her şey kendi meşrebince konuşur. Kuntt.

[1] Isle of Man, 1765'te İngiltere'den bağımsızlığını ilan etmiş ve Manx Meclisi olarak da anılan House of Keys bir süre adayı otonom şekilde idare etmiştir.

YAZDIKLARIYLA ARADA BİR KATKI SUNAN MEŞHUR KİLİSE MENSUBU

Ustabaşı önbaskıyı aniden geri verip dedi ki:

— Bekle. Başpiskoposun mektubu nerede? *Telegraph*'ta da yer alacaktı. Neydi adı?

Etrafındaki, sorusuna yanıt veremeyecek makinelere baktı.

— Monks muydu, efendim? dedi kalıp kutusunun oradan bir ses.

— Evet, Monks, nerede?

— Monks!

Bay Bloom kesiğini aldı. Ayrılma zamanı.

— O zaman bari ben gidip şu tasarımı getireyim, Bay Nannetti, dedi, ve eminim iyi bir yere koyarsınız ilanı.

— Monks!

— Evet, efendim.

Üç aylık yenileme. Önce bir ferahlayayım. Bir şekilde deneriz. Ağustosa ikna etsek: iyi fikir: at binicilerinin ayı. Ballsbridge. Turist akını olur gösteriye.

MATBAA ŞEFİ

Dizgi odasında eğri büğrü, gözlüklü, önlüklü bir ihtiyarın önünden geçti. İhtiyar keşişler, matbaa şefi. Vakti zamanında ne tuhaf işler geçmiştir elinden: ölüm ilanları, pub reklamları, konuşmalar, boşanma ilamları, boğulma haberleri. Şimdi artık yolun sonunda. Belli ki sabırlı ciddi bir adam ve muhtemelen bankada da azıcık dünyalığı vardır. Karısı iyi aşçıdır ve evi derleyip topluyordur. Kızı evin salonundaki makinede dışarı dikiş dikiyordur. Sade Jane, gösterişi yok, gönlü tok.

VE HAMURSUZ BAYRAMI

Dizgicinin harfleri maharetle yerleştirmesini seyretmek için yürüyüşünü yavaşlattı. Önce tersten okuyor.[1] Ne de çabuk. Deneyim ister bu iş. mangiD. kcirtaP. Zavallı babacığım Haggada kitabını eline almış, parmağıyla izleyerek tersten bana okuyor. Fısıh.[2] Bir dahaki sene Kudüs'te. Canım, Ah canım! Bizi Mısır'ın esaretinden kurtarıp bir başka esarete sürükleyen işlerin otuz iki kısmı tekmili birden, *aleluya. Shema Israel Adonai Elohenu.*[3] Yok, hayır, bu diğeriydi. Sonra oniki biraderler, Yakup'un oğulları. Sonra kuzu ve kedi ve köpek ve asa ve su ve kasap ve sonra kasabın canını alan ölüm meleği ve o da öküzü öldürüyor ve köpek de kediyi. Detaylı düşünmeden üstünkörü

[1] Bloom, dizgide harfleri görerek sağdan sola okunan İbraniceyi hatırlıyor. Ancak dönemin matbaa makinelerinde dizgiciler aslında soldan sağa okumaktadırlar ve kelimeler değil, harfler terstir.

[2] Hamursuz'un İbranicesi. Ya da Fısıh.

[3] (İbr.) Kulak verin İsrailoğulları, Efendimiz Tanrı'dır.

dinlersen pek salakça geliyor. Söz konusu hesapta adalet ama herkes herkesi yiyor. Sonunda hayat dediğin de bu gerçi. Bu işi ne kadar hızlı kıvırdığı. Deneyim işi mükemmel kılıyor. Adeta parmakları görebiliyor.

Bay Bloom koridordan kapıya yönelip tıkırtıların arasından sıyrıldı. Şimdi işin yoksa tramvayla onca yol tep ve yerinde olmasın. Önceden arayaydım. Neydi numarası? Citron'un evi gibi. Yirmi sekiz. Yirmi sekiz dört dört.

SON BİR KEZ DAHA O SABUN

Evin merdivenlerinden aşağı indi. Bu duvarları kibritin ucuyla hangi iblis karalamış? Sanki bahse tutuşup yapmışlar. Bu tür işyerlerinde hep bu ağır yağlı koku oluyor. Ben orada çalışırken Thom'un komşu dükkânından da ılık zamk kokusu gelirdi.

Burnuna örtmek için mendilini çıkardı. Ağaçkavunu ile limon mu? Ah, oraya koyduğum sabun. Oradan düşer gider yahu. Mendili tekrar cebine koyarken sabunu alıp pantolonunun düğmeli arka cebine koydu.

Karın hangi parfümü kullanır? Daha halen eve gidebilirim: bir şey unuttum deyip. Giyinirken galiba. Yok. Burada mı? Hayır.

Evening Telegraph yazıhanesinde bir kahkaha tufanı koptu. Kim olduğunu biliyorum. Ne var ne yok? Bir girip telefon açayım. Ned Lambert bu.

Usulca odaya girdi.

ERIN, GÜMÜŞ DENİZİN ZÜMRÜT GERDANLIĞI

— Hayalet ayaklanmış, diye bisküvidolu ağzıyla tozlu pencereye doğru mırıldandı MacHugh.

Ned Lambert'in sorgulayan yüzüne boş şöminenin önünden bakan Bay Dedalus, yüzünü ekşiterek sordu:

— Ah cefakâr İsa aşkına, götünde basura sebep olmuyor mu bu zımbırtılar?

Ned Lambert masasına oturup okumasını sürdürdü:

— Ya da şöyle, *yatağında çakıllarla cebelleşirken en tatlı esintilerle beslenen, yosun bağlamış yamaçlarının ortasında, ya muhteşem günışığıyla oynaşıp ya da kemerli orman devlerinin, dalgın döşünü gölgeleyen yapraklarının kuytusunda Neptün'ün mavi diyarında örselenmiş sulara kavuşmak için çağıldayan bir derenin yılankavi hallerine bakın.* Nasıl oldu, Simon? diye sordu gazetesinin tepesinden bakıp. Çok afili olmadı mı?

— Karıştırıp içiyor, dedi Bay Dedalus, bu halleri ondan.

Ned Lambert bir kahkaha koyup gazetesini dizlerine vurarak yineledi:

— *Dalgın döşünü gölgeleyen yaprakların kuytusu*nda. Vay bee! Döktürdük!

— Ve Ksenofon, Maraton'a doğru baktı, dedi Bay Dedalus yine şöminenin oradan pencereye doğru, ve Maraton denize baktı.

— Yeter vallahi yeter, diye bağırdı Profesör MacHugh camın kenarında. Bu zımbırtının tek kelimesini dahi duymak istemiyorum artık.

Ağzında geveleyip durduğu krakerin hilal şeklinde kalmış ucunu da ısırdı ve sonra doymamış olacak ki öbür eline bir kraker daha aldı.

Şaşafatlı laflar. Şişir körüğü bas havaya parlasın.[1] Ned Lambert bugün izinli gördüğüm kadarıyla. Cenaze insana gününü şaşırtıyor. Makam sahibi sanıdıkları varmış. Başhâkim yardımcısı ihtiyar Chatterton büyük amcası mı büyük büyük amcası mı neymiş. Doksanına merdiven dayamış diyorlar. Ölümünün ardından yayınlanacak iç sayfa makalesi çoktan hazırdır. Buna rağmen yaşamakta diretiyor. Önce kim gidecek bilinmez. Johnny, amcana yer ayarla bakalım. Pek muhterem Hedges Eyre Chatterton. Küçük yeğen zarifi görünce, titrek eliyle bir ya da belki iki çek yazıyordur muhakkak. Mortu çekince düğün bayram. Alleluya.

— Al sana bir ıspazmoz daha, dedi Bay Lambert.

— Ne ki o? diye sordu Bay Bloom.

— Cicero'dan yeni keşfedilmiş bir cüz, diye yanıtladı Profesör MacHugh haşmetli bir tınıyla. *Latif memleketimiz.*

KISA AMA ÖZ

— Kimin memleketi? diye sordu Bay Bloom kestirmeden.

— Pek yerinde bir soru, dedi profesör krakerini çiğneyedursun. Kimin derken de uygun yerinde vurgu var.

— Dan Dawson'un memleketi, dedi Bay Dedalus.

— Dün akşamki konuşması mı? diye sordu Bay Bloom.

Ned Lambert başını salladı.

— Şunu bir dinleyin bakalım, dedi.

Kapı içeri doğru açılınca, tokmağı Bay Bloom'u hafifçe ittirdi.

— Kusura bakma, dedi J. J. O'Molloy içeri girerken.

Bay Bloom hafifçe yana kaydı.

— Asıl sen kusura bakma, dedi.

— İyi günler, dedi Jack.

— Gel içeri. Gel.

— İyi günler.

— Nasılsın, Dedalus?

— İyidir. Ya sen?

J. J. O'Molloy başını sağa sola salladı.

ÜZGÜN

Barodaki çömez avukatların en zekisiydi zamanında. Zavallı çocuk sonradan çöktü. Yüzünde beliren, hastalığından kaynaklı bu kızarıklıklar bir adamın sonuna dela-

[1] Aeolus'un, seyahatinde Odysseia'ya, torbasına rüzgârlar koyarak yardımcı olmasına göndermne.

lettir. Dokunsan yıkılacak. Buraya hangi rüzgârın attığı merakım. Paraya sıkışıktır muhtemelen.

— Ya da şöyle, *sıradağların şahikalarına tırmanabilseydik şayet.*

— Harikasın yeminle.

— Editör müsait mi? diye sordu J. J. O'Molloy iç kapıya doğru bakıp.

— Pek bi müsait, dedi Profesör MacHugh. Görebilir ve konuşabilirsin. Lenehan'la kutsal sığınağında.

J. J. O'Molloy eğreti masaya yaklaşıp dosyadaki pembe sayfaları çevirmeye başladı.

İşleri iyiden iyiye azalmış. Oysa ne umut vadediyordu. Kaybedenler Kulübü. Kumar. Namus borcu. Fırtına biçiyor. D. ve T. Fitzgerald'dan güzel para kaldırıyordu oysa. Perukaları, altındaki gri organın temsilcisi. Glasnevin'deki heykel gibi beyinleri açıkta. Gabriel Conroy ile *Express*'e edebi metinler veriyorlar sanırım. Güzel okumuş çocuklar. Myles Crawford *Independent*'ta işe başlamış. Şu gazeteci tayfasının yeni koku aldıklarında pırt diye yön değiştirmeleri pek komik. Fırıldak gibiler. Aynı nefeste hem sıcak hem soğuk. Hangisine inanacağını bilemezsin. Yenisini duyana kadar anlatılan hikâyeye sarıl. An gelir kanlı bıçaklı olup birbirleri ardından atıp tutarlar. Sen, ne oluyor, diyemeden öpüşüp barışır, sarmaş dolaş takılırlar.

— Ay, Tanrı aşkına şunu bir dinleyin, diye rica etti Ned Lambert. *Sıradağların şahikasına tırmanırsak şayet...*

— Aman pek tumturaklı, diye tersledi profesör. Yetti yahu şu farfara!

— *Şahikalar*, diyerek devam etti Ned Lambert, *kuleler gibi yükselip ruhumuzu arındıran ve sanki...*

— Dilini arındır, dedi Bay Dedalus. Hey Yarabbelalemin! Evet? Bir şey alıyor mu bu tırı vırıya karşılık?

— *Ve sanki İrlanda'mızın o emsalsiz panoramalarına eklenmek üzere, başka memleketlerin takdire şayan manzaraları olsa bile bizimkisi eşsiz, koruların ve eğimli düzlüklerin ve nefis çayırların o yemyeşil müthiş güzelliği, İrlanda'nın gizemli şafağında şeffaf bir tül gibi parıldayan...*

— Gecenin ecesi Ay, dedi Profesör MacHugh. Hamlet'i es geçmiş.

TOPRAĞININ DORRİK AĞZI[1]

— *Halesi uzaklarda parıldayan ayın gümüşi görkemli ışığıyla aydınlatmasını beklemekteydiler.*

— Ayy! diye bağırdı Bay Dedalus sabrı tükenmiş vaziyette, hay sıçayım babanın çanağına! Yetti ya, Ned. Hayat kısa yahu.

Silindir şapkasını aldı ve fırça bıyıklarını sabırsızca üfleyip, saçını tarak misali bitiştirdiği parmaklarıyla düzeltti.

[1] Yunanistan'daki Doris bölgesinde kullanılan sert ağız. Benzer şekilde diğer dillerin kaba ağızları, örneğin İskoç aksanı için de kullanılan bir ifade.

Ned Lambert keyifle kıkırdarken gazeteyi bir kenara fırlattı. Bir an geçmemişti ki Profesör MacHugh'un tıraşsız, kara gözlüklü yüzünden bir kahkaha patladı.

— Davar fırıncı Daw! diye bağırdı.

WHETHERUP'IN DEDİĞİ

Baskıya girmeden böyle mavra yemesi güzel de bu tür şeyler pasta börek gibi lüp lüp yutuluyor okur tarafından. Zaten unlu mamul işindeydi değil mi? Davar fırıncı Daw adı da oradan. Yine de biti kanlanmış epey. Kızı da motorlu taşıtlar vergi dairesindeki şu herifle evliydi. Kancayı güzel yere takmış. Ev eğlentileri pek meşhur. Sazlı sözlü. Wetherup'ın dediği gibi. Milleti midesinden kavrayacaksın.

İç kapı kabaca açıldı ve tüy gibi dikilmiş saçının altında alı al moru mor bir yüz kendini içeri attı. Koyu mavi gözler içeridekileri süzdü ve haşin bir ses sordu:

— Ne iş?

— İşte çarıklı erkan-ı harp bizzat huzurlarınızda, dedi Profesör MacHugh görkemli bir edayla.

— Yürrü at arabası, seni moruk kıçımın pedagogu! dedi editör ikrar ile.

— Hadi, Ned, dedi Bay Dedalus şapkasını kuşanırken. Bunun üstüne bir içki içmeliyim.

— İçki mi! diye bağırdı editör. Ayinden önce içki servisimiz yok.

— Evet canım, dedi Bay Dedalus giderayak. Hadi, Ned.

Ned Lambert masadan yanlamasına indi. Editörün mavi gözleri Bay Bloom'un gülümsemeyle gölgelenen yüzünde gezindi.

— Bize katılır mısın, Myles? diye sordu Ned Lambert.

YENİDEN HATIRLANAN UNUTULMAZ CENKLER

— Kuzey Cork milisleri![1] diye bağırdı editör şömine parmaklığına doğru ilerlerken. Her seferinde biz yendik! Kuzey Cork ve İspanyol subayları!

— Nerede gerçekleşmişti bu, Myles? diye sordu ayakucuna dalgın bir halde bakınan Ned Lambert.

— Ohio'da! diye bağırdı editör.

— Vallahi de öyle, diye katıldı Ned Lambert.

Dışarı çıkarken J. J. O'Molloy'un kulağına fısıldadı:

— Akıl yitimi başlangıcı. Üzücü bir hadise.

— Ohio! diye ürüdü editör, kızıl yüzünü belertip. Benim Ohio'm!

— Mükemmel bir Girit vezni! dedi profesör. Uzun, kısa, uzun.

[1] İngiliz Kraliyeti'yle müttefik milis kuvvet.

Yeleğinin cebinden bir makara diş ipi çıkartıp bir parça kopardı, fırçalanmamış iki dişinin arasına ustalıkla yerleştirip çınlattı.

— Tınn, tınnnn.

Güzergâhın boşaldığını gören Bay Bloom kapıya doğru seyrüsefere koyuldu.

— Bir dakika, dedi Bay Crawford. Bir reklam için telefon açacaktım.

İçeri girdi.

— Bu akşamın baş makalesi ne durumda? diye sordu MacHugh, editörün yanına gelip elini omzuna samimiyetle koyarak.

— Halledeceğiz, dedi Myles Crawford daha sakin. Dert etme. Alo, Jack. Her şey yolunda.

— İyi günler, Myles, dedi J. J. O'Molloy elindeki sayfaları dosyanın üstüne düşecek şekilde bırakıp. Şu Kanada bileti dolandırıcılık hadisesi[1] bugünün nüshasına girecek mi?

Telefonun sesi çınladı içeride.

— Yirmi sekiz... Hayır, yirmi... Çift dört... Evet.

KAZANANI BULUN

Lenehan, elinde *Sports* nüshalarıyla iç ofisten çıkageldi.

— Golden Cup'a kim tüyo ister? diye sordu. O'Madden'in bindiği Sceptre'a basın parayı.

Nüshaları masaya bıraktı.

Koridorda yalınayak müvezzi çocukların sesi önce yankılandı, sonra yaklaştı, sonunda kapı açıldı.

— Şşttt, dedi Lenehan. Ayak sesleri duyuyorum.

Profesör MacHugh odayı geçti ve diğerleri avluda kaçışırken, sona kalan çocuğu ensesinden tuttuğu gibi yakaladı. Nüshalar o koşturmaca esnasında uçuştu, havada usulca mavi izler bırakıp masanın altında tekrar yerle buluştular.

— Ben değildim, efendim. Beni ittiren o iri oğlandı.

— Atın şunu dışarı, kapıyı da kapatın, dedi editör. Kasırga koptu sanki.

Lenehan, iki kez eğilip kalkınca oflaya puflaya inleyerek nüshaları yerden toparladı.

— Özel yarış bültenini bekliyoruz, efendim, dedi çocuk. Beni ittiren Pat Farrell idi.

Kapı aralığından içeri bir bakış fırlatan iki yüzü gösterdi.

— İşte o, efendim.

— Yürüyün gidin, dedi Profesör MacHugh kızarak.

Çocuğu kapı dışarı etti ve kapıyı arkasından çarptı.

J. J. O'Molloy sayfaları hışırdata hışırdata karıştırırken bir yandan da mırıldanarak arıyordu:

---

[1] Kanada'ya gidiş için İrlandalıları dolandıran bir düzenbaza dair gerçek hikaye.

— Devamı sayfa altı, dördüncü sütunda.

— Evet... Burası *Evening Telegraph*, diye konuşuyordu Bay Bloom iç ofisten. Patron şu an...? Evet, *Telegraph*... Nereye dediniz?... Hmm! Hangi mezat salonu?... Hmm! Anladım... Tamam. Yakalarım ben onu.

SONRASI KAZA

Telefonu kapattığı anda zil çınladı yine. Alelacele içeri girdiğinde, elinde ikinci nüshayla yerden doğrulmaya çabalayan Lenehan ile toslaştı.

— Pardon mösyö, dedi ona bir an sarılıp yüzünü ekşiten Lenehan.

— Benim hatamdı, dedi Bay Bloom, sarılmasından ötürü nahoş. Bir yerin acıdı mı? Acelem var da.

— Dizim, dedi Lenehan.

Yüzünde komik haller takınıp dizini ovaladı.

— *Anno Domini* kalıntısı.

— Üzgünüm, dedi Bay Bloom.

Kapıya yönelip araladı, durdu. J. J. O'Molloy ağır sayfaları şlak diye çevirdi. Eşiğe tünemiş iki müvezzi çocuğun cır sesleriyle bir ağız mızıkasından yayılan tını koridorda yankılandı:

— *Wexfordlu derler bize*
Savaşırız yumrukla, yürekle

BLOOM'UN ÇIKIŞI

— Bachelor Yolu'na kadar bir koşu gidip geliyorum, dedi Bay Bloom, şu Keyes reklamı için. Bir düzene sokayım. Dillon'ın yerinin oralardaymış.

Bir an kararsız vaziyette yüzlerine bakındı. Şömineye doğru yaslanmış ve kafasını eline dayamış editör aniden bir kolunu uzattı.

— Sağlıcakla! dedi. Dünya önüne serilmiş.

— Vakit kaybetmeden dönerim, dedi acele eden Bay Bloom.

J. J. O'Molloy nüshaları Lenehan'ın elinden alıp her bir sayfayı nazikçe ayırarak, yorum yapmaksızın okumaya koyuldu.

— O reklamı kapacak, dedi profesör, karaçerçeveli gözlüklerinin ardından ve penceredeki kepengin üstünden dışarı bakarken.

— Göstersene! Nerede? diye bağırdı pencereye doğru koşturan Lenehan.

TÖREN ALAYI

Her ikisi de, Bay Bloom'un dümen suyuna takılmış müvezzi çocukların hoplayıp sıçramasına, en sondaki çocuğun beyaz fiyonklu beyaz bir uçurtmayı rüzgârda zikzaklar çizdirerek neşeyle uçurtmasına kepengin üzerinden gülümsediler.

— Arkasından bağırış çağırış koşturan şu afacana da bak, dedi Lenehan, gülmekten öldürür adamı. Ay dalağım çatlayacak gülmekten! Koca toynaklarını, yürüyüşünü falan tekmil nasıl taklit ediyor. Küçük sıpa. İnsanı suya götürür susuz getirir bu veletler.

Eğlentisine mazurka yaparak odanın zemininde kaydı ve nüshaları yerine koyan, şöminenin yanındaki J. J. O'Molloy'un yanına vardı.

— Ne bu şamata? diye söylendi Myles Crawford. Diğerleri nereye kayboldu?

— Kim? dedi profesör dönüp. Oval civarına bir tek atmaya gittiler. Paddy Hopper yanında Jack Hall ile. Gece gelmiş.

— Hadi madem, dedi Myles Crawford. Şapkam nerede?

Ceketinin eteğini haşince savurup arka cebindeki anahtarları da şıngırdatarak yandaki ofise geçti. Sonra tekrar şıngırdadılar ve kilidin üstünde tıkır tıkır dönüverdiler.

— Kafayı çoktan bulmuş, dedi Profesör MacHugh kısık sesle.

— Öyle görünüyor, dedi tabakasını mırıldak bir tefekkürle çıkaran J. J. O'Molloy, ama her şey göründüğü gibi değildir. Kimin en çok kibriti var?

BARIŞ ÇUBUĞU

Profesöre bir sigara ikram edip bir tane de kendisine aldı. Lenehan hemen kibritine davrandı ve sigaralarını yaktı. J. J. O'Molloy tabakasını yeniden açıp bir tane de ona ikram etti.

— Teşekküğleğ, dedi Lenehan bir sigara da kendisine alırken.

Editör kafasında alnına doğru yamuk duran hasır şapkasıyla iç ofisten çıkıp geldi. Yüzünü asıp Profesör MacHugh'u mimleyerek meramını şarkıya döktü:

— *Mevki makamdı seni kışkırtan,*

İmparatorluktu kalbini çalan.

Profesör koca dudaklarını sıkıca yumup kıkırdadı.

— Buna ne demeli? Sizi gidi adı batası Roma İmparatorluğu tayfası? dedi Myles Crawford.

Açık tabakadan o da bir sigara aldı. Lenehan sigarayı onun için nezaketle yakarken dedi ki:

— Yepyeni bulmacam için sükûnet lütfen!

— *Imperium Romanum,* dedi J. J. O'Molloy kibarca. Britanya ya da Brixton'dan daha asil geliyor kulağa. Bu kelimeler insana bir şekilde ateşte kızaran yağı anıştırıyor.

Myles Crawford sigaradan çektiği ilk dumanı tavana doğru üfledi.

— İşte bu, dedi. Yağ biziz. Sen ve ben tavada cızırdayan yağız. Cehennemde kartopu olacak kadar bile şansımız olmamış.

İHTİŞAM DEDİĞİN ROMA'DIR

— Dur bakalım, dedi MacHugh iki elini de pençe gibi kaldırarak. Kelimeler, onların tınısı bizi bizden almamalı. Roma'yı, emperyal, buyurgan ve saldırgan zorbayı düşünelim.

Hitabetiyle ortamı kavrayan kollarını gömleğinin tarazlanmış yeninden uzatıp duraladı:

— Ne mene bir şeydi onların medeniyeti? Muazzamdı, kabul: ama aynı zamanda zalim ve kepazeydi. *Cloacae*: lağım. Yabanda ve dağlarda dolaşan Yahudiler dedi ki: *toplanacağımız yer burasıdır. Burada Yehova'ya bir sunak inşa edelim.* Romalılar, onların izinden giden İngilizler gibi, ayak bastıkları her yeni sahile (ki bizimkine asla ulaşamadılar) sadece içine sıçacakları bu lağım takıntılarını[1] götürmüşlerdir. Togasının içinde dikilip bakındı ve dedi ki: *toplanacağımız yer burasıdır. Hadi bir hela inşa edelim de sıçalım.*

— Usulünce de gördüler hacetlerini, dedi Lenehan. Bizim atalarımız ise, Guinness'in[2] ilk babında okuduğumuza göre akan suyun kir tutmayacağı görüşündeydiler.

— Bizimkiler doğuştan beyefendiydiler, diye mırıldandı J. J. O'Molloy. Ama aynı zamanda Roma hukukuna da tabiyiz.

— He ya, Pontius Pilatus da onun peygamberidir, diye yanıtladı Profesör MacHugh.

— Şef Baron Palles hakkındaki şu hikâyeyi bilir misiniz? diye sordu J. J. O'Molloy. Kraliyet üniversitesinin akşam yemeğinde geçmiş. Her şey gül gibi giderken...

— Önce şu bilmecemi sorayım yahu, dedi Lenehan. Hazır mısınız?

Heybetli Bay O'Madden Burke, dökümlü gri Donegal tüviti içinde koridordan geçip içeri girdi. Yanında şapkasız Stephen Dedalus vardı.

— *Entrez, mes enfants!*[3] diye bağırdı Lenehan.

— Bir ricası var bana eşlik eden delikanlının, dedi Bay O'Madden Burke hoş bir tınıyla. Deneyimin yol gösterdiği gençliğin, Dile Düşmüşleri ziyareti.

— Nasılsınız, dedi editör elini uzatıp. Gelsenize içeri. Beybabanız da az evvel çıktıydı.

Lenehan hepsine birden dedi ki:

— Sessizlik lütfen! Hangi opera tren rayına benzer? Düşünün taşının, kafa yorup yanıtlayın.

Stephen elindeki daktilo edilmiş kâğıtları, başlığı ve imzasını mimleyerek uzattı.

— Kimdenmiş? diye sordu editör.

Köşesi yırtık.

— Bay Garrett Deasy, dedi Stephen.

— Şu dandik herif, dedi editör. Kim yırttı peki? Altına kaçıracakmış zahir.

Seyrediyor güneyli fırtınada
Parıldıyor yelkeni fora
Solgun vampir geliyor
Ağzı handiyse ağzımda

---

[1] H. G. Wells, *Sanatçının Gençlik Portresi* için bu ifadeyi kullanmıştır.

[2] İrlanda bira markası Guinness ile birlikte İncil'in Genesis/Yaradılış bölümü de kastediliyor.

[3] (Fr.) İçeri girin evlatlarım.

— İyi günler, Stephen, dedi profesör dönüp bakarken azıcık yaklaşıp. Toynak ve ağız mı? Yoksa sen...?

Sığırsever ozan.

MEŞHUR RESTORANDA ARBEDE

— İyi günler efendim, diye yanıtladı yüzü kızaran Stephen. Benim makalem değil. Bay Garrett Deasy benden rica etti de...

— Ay, tanırım onu, dedi Myles Crawford, karısını da bilirim. Rabbimin yarattığı en şirret karıdır. İsa şahidim, şap hastası olduğu muhakkak! Sear and Garter'da çorbayı garsonun suratına fırlattığı o gece. Aman aman, evlerden ırak!

Dünyayı günaha bir kadın bulaştırdı. Menelaus'un onu bırakıp giden karısı Helen uğruna Yunanlılar on yıl boyunca. Breffni Prensi O'Rourke.

— Bay Deasy dul mudur? diye sordu Stephen.

— Aynen, saldım çayıra, dedi Myles Crawford gözü yazıyı tararken. İmparatorun atları. Habsburg. Viyana surlarında hayatını kurtaran bir İrlandalı idi.[1] Unutmayınız! Maximilian Karl O'Donnell, İrlanda'da ise Graf von Tirconnel. Vârisini, kralı Avusturya'ya feldmareşal yapsın diye yolladı. Yabankazları. Ah evet, her seferinde. Unutmayınız bunu!

— Asıl tartışılacak konu şu ki, unuttu mu? dedi J. J. O'Molloy sakince, nal şeklinde bir kağıt tutacını elinde çevirirken. Prensleri korursun, payına düşeni alırsın.

Profesör MacHugh ona döndü.

— Ya alamazsan? dedi.

— Alamazsan ne olur durun anlatayım size, diye başladı Myles Crawford. Macar'ın biri[2] bir gün...

KAYIP DAVALAR
ASİL MARKİZİN DE ADI GEÇMEKTE

— Hep kaybedilmiş davalara sadıktık, dedi profesör. Bizim nazarımızda başarı, aklın ve hayal gücünün ölümüne eşdeğerdir. Biz asla başarılı birine sadık kalmadık. Onlara hizmet ettik. Ben şu yaygaracı Latin dilini öğretiyorum gençlere. Dilini konuştuğum ırkın zihnin doruklarındaki özdeyişi şu: vakit nakittir. Maddiyatın egemenliği. *Dominus!* Ah Tanrım! Ruh bunun neresinde peki? Yüce İsa! Yüce Lord Salisbury. Westend'de bir kulüpte koltuğa kurulmuş. Oysa Yunanlılar!

---

[1] Avusturya İmparatorunu suikasttan kurtaran, İrlanda göçmeni bir ailenin oğlu Graf von Tirconnel (O'Donnell).

[2] İmparatora suikast düzenleyen, Macar terzi Lebenyi idi.

KYRIE ELEISON![1]

Gülümsemesinden yayılan ışık, sürmeli gözlerini aydınlatıp yayvan dudaklarını daha da yaydı.

— Yunanlılar! dedi yeniden. *Kyrios*! Ne pırıltılı kelime! Sami ve Saksonların bilmediği sesliler.[2] Zekânın aydınlığı. Zihnin dilini, Yunancayı öğretmeliydim. *Kyrie eleison!* Hela ustalarıyla lağım müteahhitleri asla bizim ruhumuzun efendisi olamaz. Biz, ruhani bir imparatorluğun ve Ægospotami'de Atina donanması karşısında kaçacak delik arayıp batan *imperium*'un değil, Trafalgar'da bayrağı çeken Avrupa'nın Katolik şövalyelerinin köleleriyiz. Evet, evet. Batıp gittiler. Bir kehanetin aldattığı Pirus, Yunanistan'ın kaderini değiştirmek için son bir hamlede bulundu. Kayıp bir davaya sadıktı.

Yanlarından uzaklaşıp cama doğru ilerledi.

— Savaşa tutuşmaktan geri durmadılar, dedi Bay O'Madden Burke düşünceli, ama hep de yenildiler.

— Ühüüü! diye ağladı Lenehan yalan bir yaygarayla. Matinée vakti kuşluğa doğru kafasına yediği bir tuğla ile. Zavallı, zavallı, ah zavallı Pirus.

Sonra Stephen'ın kulağına fısıldadı:

LENEHAN'IN LIMERICK'İ

— Bir muallim var ki adeta afakan kumkuması
İşbu MacHugh'un gözlüğü de abanoz karası
Her haltı çift çift görüyorsa zaten,
Daha ne görecek ki dörtgöz iken?
Mantığını çözemedim. Bastı mı kimsenin kafası?

Salustiyus'un yasını tutuyor, diyor Mulligan. Anası hunharca katledilen.

Myles Crawfords kâğıtları yan cebine tıkıştırdı.

— Hallederiz, dedi. Gerisini sonra okuyacağım. Hallederiz.

Lenehan kollarını açıp itiraz etti.

— Benim bilmeceye n'oldu! dedi. Hangi opera, tren raylarını andırır?

— Opera mı? dedi Bay O'Madden Burke'ün bilemeyece sfenks yüzü.

Lenehan gururla yanıtı duyurdu:

— *Kastilya'nın gülü.* Çaktınız mı? Koş tren rayının düldülü. Nasıl ama!

Bay O'Madden Burke'ün dalağını hafifçe dürttü. Bay O'Madden Burke zarif bir hareketle şemsiyesi üzerine düşer gibi yaptı.

— İmdat! diye inledi. Elim ayağım kesildi.

Lenehan ayakucunda yaklaşıp, elindeki nüshalarla Burke'ün yüzünü yelledi.

---

[1] (Yun.) Tanrım merhamet.

[2] Yunancada, İngilizce ve İbraniceye kıyasla iki fazla sesli harf vardır.

Dosyaların arasından diğerlerinin yanına geri dönen profesör, Stephen ile Bay O'Madden Burke'ün gevşek boyunbağlarına birer fiske attı.

— Paris, geçmişte ve şu an, dedi. Komün üyeleri gibisiniz.

— Bastille'i havaya uçuranlar gibi, dedi J. J. O'Molloy hafif alayla. Yoksa Finlandiya'nın şu zalim valisini vuran da aramızda mı? Cinayetin faili gibi görünüyorsunuz. General Bobrikoff cinayetinin.

— Aklımızdan geçmedi değil, dedi Stephen.

MECLİSYUM MÜHİMUS

— Tüm yetenekler toplanmış, dedi Myles Crawford. Hukuktan klasiklere...

— Beygir mühendisleri de, diye girdi araya Lenehan.

— Edebiyat, basın.

— Bloom da olaydı. O soylu reklamcılık sanatını temsilen.

— Ve Madam Bloom da, diye ekledi Bay O'Madden Burke. Ses sanatçılarının perisi. Dublin'in favorisi.

Lenehan bir öksürük patlattı.

— Hımm! dedi usulca. Ay, gıcığım tuttu da! Parkta soğuğu kapmışım. Kapı da açık kalmış.

"YAPABİLİRSİN!"

Editör elini heyecanla Stephen'ın omzuna koydu.

— Benim için bir şeyler kaleme almanı istiyorum, dedi. Şöyle hem nalına hem mıhına. Yapabilirsin. *Gençliğin kaynayan kanıyla...*

Yüzünde görebiliyorum. Gözlerinde görebiliyorum. Miskin avare küçük düzenbaz.[1]

— Şap! Toynak ve ağız hastalıklarıymış! diye küçümseyerek sövüp saydı editör. Borris-in-Ossory'de büyük milliyetçi buluşma. Sik kafalılar! Toplumun gözünü korkutmaya! Onların damarına basacak bir şeyler düşün. Hepimizi de kat içine, satınışım anasını. Babasını da Oğlunu da Kutsal Ruhunu da ve hatta Jacques M'Carthy'yi de.

— Hepimiz fikir verebiliriz, dedi Bay O'Madden Burke.

Stephen gözlerini editörün koyu renk, aldırışsız gözlerine doğru kaldırdı.

— Seni sıkboğaz edip basın dünyasına sokacak, dedi J. J. O'Molloy.

BÜYÜK GALLAHER

— Yapabilirsin, diye yineledi Myles Crawford duygusunu pekiştirmek için elini yumruk yapıp. Gör bak hele. Ignatius Gallaher'in kaldırım mühendisliği zamanlarında

[1] *Sanatçının Gençlik Portresi*'nden alıntı.

Clarence'ta bilardo tabelası üzerine uzmanlaşırken dediği gibi, Avrupa'yı felç edeceğiz. Gallaher, örnek alacağın gazeteci. Kalemi kılıç dedikleri türden. Nasıl yol aldı bilir misin? Dur anlatayım sana. Gazetecilik mesleğindeki en zekice işlerdendir. Seksen birin altı Mayıs'ı idi, Yenilmezler zamanı, Phoenix Park'taki şu cinayet, sen daha doğmamışsın sanırım. Göstereyim sana.

Aralarından geçip arşiv dosyalarına yöneldi.

— Bakın şuraya, dedi dönüp. *New York World*, telgrafla özel bilgi talep etmişti. Hatırlıyor musunuz o zamanları?

Profesör başını salladı.

— *New York World*, dedi editör heyecanla hasır şapkasını geri itip. Olay mahalli. Tim Kelly ya da Kavanagh yani, Joe Brady ve diğerleri. Keçi Postu'nun arabayı sürdüğü yol. Boydan boya tüm güzergâh, gördünüz mü?

— Keçi Postu, dedi Bay O'Madden Burke. Fitzharris. Butt Köprüsü'ndeki arabacı yatağının sahibiymiş. Holohan anlatmıştı. Holohan'ı tanır mısınız?

— Hoppa lan, değil mi dedi Myles Crawford.

— Zavallı Gumley de oradaymış, bana öyle anlattıydı kaldırımları kollayan. Gece bekçisi.

Stephen hayretle döndü.

— Gumley mi? dedi. Gerçekten mi? Babamın arkadaşı olan, değil mi?

— Gumley'i boş verin şimdi, diye sinirle bağırdı Myles Crawford. Bırakın Gumley kaldırımlara göz kulak olsun, bir yere kaçtıkları yok. Şuraya bakın. Ignatius Gallaher'in yaptığı neydi? Size söyleyeyim. Dehanın verdiği ilhamla. O dakka çekiyor telgrafı. 17 Mart'ın *Weekly Freeman*'i var mıydı? Tamam. Çaktınız mı?

Sayfaları geri çevirip parmağını bir noktaya bastırdı.

— Misal dördüncü sayfa, Bransome kahvesinin reklamı olsun diyelim. Çaktınız mı? Tamam.

Telefon çınladı.

UZAKLARDAN BİR SES[1]

— Ben bakarım, dedi telefona yönelen profesör.

— B,[2] park kapısı. Güzel.

Parmağı hoplaya zıplaya farklı noktalara dokundu.

— T vali konağı. C cinayet mahalli. K Knockmarron kapısı.

Boynunun sarkık etleri horoz gıdısı gibi sallandı. Gelişigüzel kolalanmış yakası pörtledi ve onu çarçabuk tekrar yeleğinin içine tıkıştırdı.

— Alo? *Evening Telegraph* burası... Alo? ... Kimsiniz? ... Evet... Evet... Evet...

— F ile P arası, Keçi Postu'nun suç mahallinde olmadığına dair kanıt olsun diye gittiği güzergâh. Inchicore, Roundtown, Windy Arbour, Palmerston Park, Ranelagh. F.A.B.P. Çaktınız mı? X ise Davy'nin Leeson Caddesi'nin üst tarafındaki meyhanesi.

[1] Telefon kelimesi Yunanca, "uzaklardan bir ses" anlamına da gelmektedir.

[2] Bölümde anılan büyük harfler, Yenilmezler çetesinin Phoenix Park'ta giriştiği cinayetin krokisine dairdir.

— Bloom hatta, dedi.

— Cehenneme gitsin, dedi editör doğrudan. X, Davy'nin meyhanesi, gördünüz mü?

ZEKİCE, PEK ZEKİCE

— Zekice, dedi Lenehan. Pek zekice.

— Böylelikle sıcağı sıcağına aktarmış onlara, dedi Myles Crawford, o tarihte baştan sona her ne olduysa.

Asla uyanamayacağın karabasan.

— Gördüm olan biteni, dedi editör gururla. Oradaydım, Yüce Rabbimin nefes verdiği, dünyanın en iyi yürekli kör olası adamı Dick Adams ile birlikte bendeniz.

Lenehan karşısında hayali biri varmış gibi saygıyla eğilip buyurdu:

— Madem beni istediniz Madam, bendeniz işte Âdem. Bir de Napolyon'un hikâyesi var; Able was I ere I saw Elba.[1]

— Tarih yazmak! diye haykırdı Myles Crawford. Oraya ilk intikal eden Prens Sokağı'nın Koca Karısı[2] idi. Sonra gelsin gözyaşları, öfkeyle diş gıcırdatmalar. Bir nevi reklam. Gregor Grey'in tasarımı. Bayağı sükse yaptırdı bu iş ona. Sonra Paddy Hooper, Tay Pay'i işledi onu *Star*'a alsın diye. Şimdi de Blumenfeld'de. Basın dünyası işte. Yetenek dediğin bu. Pyatt! Hepsinin babası o asıl.

— Gazetecilik üzerinden gözdağı vermenin üstadı odur işte, diye teyit etti Lenehan, ve Chris Callinan'ın da kayınbiraderi.

— Alo?... Orada mısınız?... Evet, oradaymış. Sizin şahsen gelmeniz gerekir.

— Öyle gazeteciyi nerede bulacaksın şimdi, ha? diye söylendi editör. Sayfaları uçuşturdu.

— Cin gibi, dedi Lenehan, Bay O'Madden Burke'e.

Profesör MacHugh iç ofisten geldi.

— Yenilmezler'den mi konuşuyorsunuz, dedi, olayın anısına kartpostal satan birkaç işportacıyı ifadeye almışlar...

— Ah, evet ya, dedi J. J. O'Molloy. Dudley Hanımefendi geçen sene kasırgada devrilen ağaçları göreyim diye parkın içinden yürüyormuş ve o esnada şöyle bir Dublin manzarası çekeyim demiş. Ve o manzara Joe Brady'nin ya da Bir Numara'nın veya Keçi Postu'nun anısına kartpostala dönüşmüş. Tam da Genel Vali'nin konağının kapısında, düşünsenize!

— Tırı vırı işler dairesi, dedi Myles Crawford. Peh! Basın ve baro! Baroda şimdi öyle Whiteside, Isaac Butt, tatlı dilli O'Hagan gibi adamları arayasın da bulasın. Aman, saçma sapan işler! Bitpazarında bulursun anca!

Konuşmayı kesse de ağzı, dudak büker ve küçümser bir tavırla eğilip bükülmeyi sürdürdü.

Hangi kadın bu ağzı öpmeyi arzular ki? Nereden biliyorsun? Niye yazdın madem?

---

[1] Kelime oyununun bozulmaması için İngilizce bırakılmıştır. İlk cümle Âdem ile Havva'nın tanışmasına, ikincisi Napolyon'un Elba sürgününe göndermedir.

[2] *Freeman's Journal* gazetesinin takma adı.

UYAKLAR İLE GEREKÇELERİ

Güvey, güney. Güvey güneyde bir yerlerde mi? Ya da güney dediğin güvey mi? Bir ilişki olmalı. Güney, birey, kuzey, şey, ey. Uyaklar: iki adam aynı kuşanmış, benzer görünüyorlar, ikişer ikişer.

..... *la tua pace*
..... *che parlar ti piace*
..... *mentreché il vento, come fa, si tace*[1]

O yeşiller, güller, kızıl kahveler içinde kıvrım kıvrım, üçer üçer yaklaşan kızları gördü, leylaklar içinde *per l'aer perso, quella pacifica oriafiamma*, sancağın altın varakları gibi, *di rimirar fe piu ardenti*. Ama ben ki tövbekâr ihtiyarlar gibi, ayağım kurşun bağlamış, gecenin zifir karasında: güney güvey: kabir kubur.

— Kendi adına konuş, dedi Bay O'Madden Burke.

BUGÜNLÜK BU KADAR YETER...

Yüzünde rengi atmış bir gülümseme peydahlanan J. J. O'Molloy düello davetini kabul etti.

— Canım ciğerim Myles, dedi sigarasını ağzında yana kaydırıp, sözlerimi yanlış yere çekiyorsunuz. Sizin ima ettiğiniz şekilde üçüncü mesleği[2] icra ettiğim falan yok, o meslek ki esasen sizin Corklu bacaklarınız öylesi işlere can atar. Henry Grattan'ı, Flood'u, Demosthenes'i ve Edmund Burke'ü neden anmıyoruz ki? Ignatius Gallaher ile Chapelizodlu patronunu biliyoruz, hani şu osuruktan tayyare gazetenin sahibi Harmsworth'u, dahası Bowery lağımında basılan Amerikalı kuzenini[3] de, *Paddy Kelly'nin Budget'i*, *Pue'nun Occurrences'i* ve uyanık dostumuz *Skibereen Eagle*'ı görmezden gelinsin diye satılan paçavraları. Whiteside gibi bir adli hitabet ustasının[4] mevzuda yeri ne ki? Bugünlük bu kadar yeter dediğin gazetedir[5] o nedenle.

GEÇMİŞ ZAMANA DAİR

— Grattan ile Flood da yazdılar o andığın gazeteye, diye bağırdı editör yüzüne yüzüne. İrlandalı gönüllüler. Nerede yaşıyorsunuz? Kuruluşu 1763[6] yahu. Dr Lucas. Şimdi John Philpot Curran gibi kim kaldı? Peh!

---

[1] Dante'nin cehenneminden dizeler.

[2] Hukuk kastediliyor. Diğer ikisi ilahiyat ve tıp.

[3] Pulitzer'ın bastığı *New York World* gazetesine ve Abraham Lincoln'ün seyrederken suikasta uğradığı, Tom Taylor'ın tiyatro oyunu "Amerikalı Kuzen"e gönderme.

[4] Aristo'nun retoriğine gönderme.

[5] Medyanın; dinlerin ve benzer olguların yerini almakta olduğuna dair.

[6] *Freeman's Journal*'ın kuruluş yılı.

— İyi de, dedi J. J. O'Molloy, misal Bushe K. C. var.

— Bushe mu? dedi editör. Peki, evet. Bushe var diyelim, evet. Onun damarlarında gazetecilik kanı var. Kendal Bushe ya da Seymour Bushe kastettiğim.

— Çoktan sanık sandalyesinde olmalıydı, dedi profesör, sırf şu... Neyse aman.

J. J. O'Molloy Stephen'a dönüp usulca ve sessizce dedi ki:

— Ömrümde duyduğum en alımlı derslerden birisi Seymour Bushe'un dudaklarından dökülmüştü. Şu kardeş katli davasında, Childs cinayeti vakasında sarf edilmişti. Bushe savunuyordu onu.

Kulağımın revakından döktü o zehrini.[1]

Bu arada nereden bulmuş ki bunu? Uykusunda ölmüştü. Ya da şu diğerini, iki götlü azgın[2] hikâyesini?

— Nasıldı o? diye sordu profesör.

ITALIA, MAGISTRA ARTIUM[3]

— Kanıtlarla konuşuyordu, dedi J. J. O'Molloy, evvel eski Musa şeriatı *lex talionis*[4] ile Roma hukukunu karşılaştırarak. Ve sonra lafı döndürüp dolaştırıp Michelangelo'nun Vatikan'daki Musa'sına getirdi.

— Hah.

— İyi seçilmiş üç beş kelime, diye söze girdi Lenehan. Sessizlik!

Fasıla. J. J. O'Molloy sigara tabakasını çıkardı.

Yalancı bahar. Oldukça sıradan bir hal.

Ulak kibrit kutusunu düşünceli vaziyette çıkarıp purosunu yaktı.

Geriye dönüp o tuhaf ana baktığımda, o kendi içinde pek önemsiz, küçücük eylemin, kibritin o çakış anının her ikimizin de sonraki hayatı karşısında belirleyici olduğunu düşünmüşümdür.

ALIMLI DERS

J. J. O'Molloy kelimelerin üstüne basa basa sürdürdü sözlerini:

— Ondan şöyle bahsetti: *donmuş müziğin temsili, insan bedenine sinmiş ilahiliğin o boynuzlu*[5] *ve muazzam taş sureti, bilgeliğin ve nübüvvetin ebedi sembolü ki herhangi bir yontucunun eliyle hayal gücünün mermere yonttuğu, ruhuyüce ve ruhuyücelten yontulardan tek bir tanesi yaşamayı hak edecekse, işte odur.*

---

[1] Hamlet ile Hayalet'in ölüme dair konuşması.

[2] Iago'ya gönderme.

[3] (İt.) İtalya, Sanatın Ustası.

[4] Kısas.

[5] Musa yontusunun saçları boynuz şeklindedir. Bu, *Mısır'dan Çıkış*'taki İbranice "yüzü parlıyordu" şeklindeki Musa betiminin, Latinceye "yüzünde çıkıntı/boynuz vardı" sözleriyle yanlış çevirisinden kaynaklanan bir hatadır.

Narin eli sözlerin yankısı gibi havada salındı ve sonra düştü.

— Güzel! dedi Myles Crawford elan.

— İlahi esin, dedi Bay O'Madden Burke.

— Sen sevdin mi? diye sordu J. J. O'Molloy, Stephen'a.

Damarında akan kanı, dil ve mimiklerin büyüsüne kapılmış Stephen'ın yüzü kızardı. Tabakadan bir sigara çekti aldı. J. J. O'Molloy tabakasını Myles Crawford'a uzattı. Lenehan önceden olduğu gibi sigaralarını yaktı ve zaferini taçlandırdı:

— Şükranyum sunaryus.

PEK AHLAKLI BİR ADAM

— Profesör Magennis bana senden bahsediyordu, dedi J. J. O'Molloy, Stephen'a. Sahiden, şu sapkın güruh,[1] opal sükût şairleri hakkında ne düşünüyorsun: baş mistik A. E.[2] hakkında misal? Şu Blavatsky denen kadın başlatmış bu işleri. Türlü numarası olan hoş bir moruktu. A. E., yankee gazetecinin tekine, senin ona kargalar bokunu yemeden gidip bilincin safhalarını sorduğunu anlatmış. Magennis senin A. E.'yi kafaya aldığını düşünüyor. Ki Magennis pek ahlaklı bir adamdır.

Benim hakkımda konuşmuş. Ne demiş ki? Ne demiş? Hakkımda ne demiş? Sorma.

— Hayır, sağ olun, dedi Profesör MacHugh, sigara tabakasını eliyle reddederek. Bir dakika. Bir şey belirtmeme izin verin. Hayatımda duyduğum en güzel hitabet örneği, John F. Taylor'un üniversite tarih topluluğundaki konuşması idi. Sayın Yargıç Fitzgibbon, ki şimdi Temyiz Mahkemesi Hâkimidir kendileri, bir konuşma yapmıştı ve mevzubahis olan, İrlanda dilinin yeniden canlandırılmasına dair bir makale idi (o zamanlar yeni yeni başlayan bir eylem).

Myles Crawford'a doğru döndü ve dedi ki:

— Gerald Fitzgibbon'u bilirsiniz. O halde konuşurkenki halini tavrını da gözünüzde canlandırabilirsiniz.

— Rivayet odur ki, dedi J. J. O'Molloy, Trinity Mülki İdaresi'ne Tim Healy'nin yanına atanmış.

— Mektepli çıtırlardan birinin tatlı yamacına da atanmışmış, dedi Myles Crawford. Neyse, devam et. Eee?

— Dikkatinizi çekerim ki o, dedi profesör, yalayıp yutmuş bir hatibin, nezaket dolu azametini yansıtan ve akıcı bir diksiyonla akıp giden konuşmasıydı, öfke tutulması diyemem ama gururlu bir adamın yeni harekete karşı lafını esirgemeyen hakaretleri de sıkışmıştı söz aralarına. O zamanlar yeni bir hareketti. Zayıftık, o nedenle değersizdik.

Yayvan dudaklarını bir an kapattı ama sözüne devam etme arzusuyla elini dinleyicilere doğru kaldırdı ve titreyen başparmağı ve yüzük parmağıyla kara çerçeveli gözlüğüne dokunup yerine oturttu ve odaklandı.

---

[1] Teosofistler. Dublin'de o sıra çok yaygın olan, farklı dinleri bir arada ele alma eğilimli bakış açısı.

[2] Teosofist George Russell'ın Æon'un kısaltmasından gelen takma adı.

J. J. O'Molloy'a ölümsek bir tınıyla dedi ki:

— Taylor oraya, muhtemelen bilirsiniz, hasta yatağından kalkıp gelmişti. Konuşmasını önceden hazırladığı laflarına da inanmam zira salonda tek bir stenograf dahi yoktu. Esmer cılız yüzü, kaba sakalı nedeniyle olduğundan iri görünüyordu. Boynunda sarkık bir boyunbağı vardı ve hepsini üst üste koyunca (her ne kadar öyle olmasa da) oracıkta ölecek bir adam görüntüsü veriyordu.

Bakışları bir anlığına usulca J. J. O'Molloy'dan Stephen'a kaydı sonra da araştıran gözlerle yere dikildi. Eğdiği başının altında dökülen saçlarının görüldüğü dikişsiz keten yakası belirdi. Halen zihninde araştırırken dedi ki:

— Fitzgibbon'un konuşması sona erdiğinde John F. Taylor yanıt vermek için ayaklandı. Aklımda kaldığı kadarıyla kısaca şunlardı sözleri:

Kafasını ciddiyetle kaldırdı. Düşünceleri bir kez daha gözlerinde toplandı. Kafasız kabukluları andıran gözleri ileri geri dönenip yuvalarından çıkış yolu arıyordu.

Şöyle başladı:

— Sayın Başkan, hanımefendiler ve beyefendiler: Az önce dinlediğim bilge dostumun İrlanda gençliğine hitaben yapmış olduğu tespitler büyük takdirlerime şayan oldu. Adeta bu ülkeden çok uzaklarda bir ülkeye, bambaşka bir çağa ışınlandım ve antik Mısır'da durmuş, o ülkenin bir başrahibinin genç Musa'ya yapmış olduğu bir konuşmayı dinler gibi hissettim.

Dinleyenleri, söylenenleri duyabilmek için sigaralarını öylece tuttular, süzülen dumanlar konuşmasıyla filizlenen narin çiçekler gibi havaya yükseliyordu. Varsın süzülsün eğri büğrü dumanlarımız. Soylu sözler gelmekte. Dikkat kesil. Kendin de deneyebilir miydin yaptığını?

— Ve bana öyle geldi ki sanki o başrahibin tınısında biraz gurur ve azametli bir kibir vardı. Sözlerini duydum ve anlamları bana malum olmuştu.

BABALARDAN

İyi olsalar da çürümüş şeylerin, olağanüstü olsalar ya da hiç iyi olmasalar çürümeyecekleri bana malum olmuştu. Ah, belanı vere! Aziz Augustin'den ya bu.

— Siz Yahudiler, neden bizim kültürümüzü, dinimizi ve dilimizi kabullenmezsiniz? Siz ki göçebe sığırtmaç bir kavimsiniz, bizse muazzam bir halkız. Ne şehriniz var ne refahınız: bizim şehirlerimizse adeta insanların kovanı ve üç direkli dört direkli kalyonlarımız, envai çeşit mal yüklenip bilinen yerkürenin tüm sularında iz bırakıyor. Siz ilkel koşullarda gün yüzüne çıkmışsınız: bizimse edebiyatımız, ruhban sınıfımız, çağlara uzanan tarihimiz ve devletimiz var.

Nil.

Çocuk, adam, tasvir.

Nil yamacında meryemkızları diz çökmüş, önlerinde sazdan beşik: savaşkan bir adam: taşboynuzlu, taşsakallı, taşkalpli.

— Siz yerel ve müphem bir idole tapınıyorsunuz: bizim heybetli ve gizemli tapınaklarımız ise İsis ile Osiris'in, Horus ile Amon Ra'nın ikametgâhı. Size düşen kölelik, korku ve alçakgönüllülük: bizim ise yıldırımlarımız ve denizlerimiz var. İsrail soyu zayıf ve çocukları pek az: Mısır ise kalabalık ve silahları korku salıyor. Sizin namınız yersiz yurtsuz ve gün bulup gün yiyen ırgatlar: bizim namımız ise dünyayı titretiyor.

Aç karnında salınan küçük bir geğirti konuşmasına sekte vurdu. Sesini kabartıp bunu bastırdı:

— Gelin görün ki, hanımefendiler ve beyefendiler, genç Musa sunulan bu hayatı dinleyip kabul etmiş olsa, başını, arzusunu ve ruhunu bu küstah boyunduruğa eğip kaptırmış olsa ne seçilmiş halkını esaretten kurtarabilir ne de gündüz gözüne bulut sütununu izleyebilirdi. Ne Sina'nın tepesinde Ebedi Nur ile konuşabilir ne de çehresinde o ilahi nurla ve kollarında men edilenlerin diliyle yazılmış kanunu tutan tabletlerle dağdan inebilirdi.

Bitirdi ve etrafındakilere bakıp sessizliğin tadını çıkardı.

NETAMELİ – ONA DAİR!

J. J. O'Molloy sesinde pişmanlık olmaksızın dedi ki:

— Yine de vadedilmiş topraklara varamadan öldü.

— Aniden – o anda – geçmek bilmez – hastalık – sonucu ki – evvelden de – balgam ile – kendini – belli eden – vefat, dedi Lenehan. Ve ardında büyük bir gelecek bırakıp.

Koridor boyu koşturup merdivenleri takır takır inen bir yalınayaklar kıtasının sesi duyuldu.

— İşte belagat, dedi profesör aksini iddia eden olmaksızın.

Rüzgâr gibi geçmiş. Mullaghmast ve eski kralın Tara düzlüğünde kalabalıklar. Uçsuz bucaksız dizilip kulak kabartmışlar. Komutanın sözleri çınlıyor ve dört yönden esen rüzgârla dağılıyor. Bir halk o sesin altına sığınmış. Ölü sesi. Her yerde, gelmiş geçmiş her ne varsa, Akasa kayıtları. Sevin ve artık onu yüceltin: beni değil.

Param var.

— Beyler, dedi Stephen. Sıradaki gündem maddesi olarak meclisin işlerini tehir etmesini önerebilir miyim?[1]

— Soluğumu kesiyorsun. Yarım ağız bir teklif olmasın sakın bu? diye sordu Bay O'Madden Burke. Sanırım bu saattir, mecazen söyleyeyim, kerahet vakti.

— Gereği düşünüldü ve hükme bağlandı. Lehte oy verenler, dedi Lenehan. Aleyhte oy verenler. Çekimserler. Hangi demgâhı şereflendirsek?... Şahsi oy hakkımı Mooney'in yerinden yana kullanıyorum!

Önden yolu açarken bir yandan da söyleniyordu:

— Ab-ı hayattan katiyetle uzak duracağız, öyle mi? Evet, öyle. Hiçbir koşulda yanına yaklaşmayacağız.

---

[1] Trinity College Tarih Bölümünün toplantılarının kapanış cümlesi.

Bay O'Madden Burke hemen arkasında ilerlerken şemsiyesiyle dürtüp dedi ki:

— Hamleni göreyim, Macduff![1]

— Hık demiş babasının burnundan düşmüş! diye bağırdı editör Stephen'ın omzuna pat pat vururken. Hadi gidelim. Nerede şu canı çıkasıca anahtarlar?

Ceplerini karıştırırken daktiloya çekilmiş sayfalar çıktı cebinden.

— Toynak ve ağız. Biliyorum. Hallederiz. Basarız bunu. Neredeler? Hallederiz.

Sayfaları tekrar cebine tıkıp iç ofise yöneldi.

ÜMİT EDELİM Kİ

J. J. O'Molloy, peşinden içeri girecekken Stephen'a usulca dedi ki:

— Umarım basıldığını görecek kadar uzun yaşarsın. Myles, az bekle.

İç ofise geçip kapıyı arkasından kapadı.

— Hadi, Stephen, dedi profesör. Her şey yolunda, değil mi? Kehanet sahibi adam. *Fuit Ilium!* Rüzgârlı Truva'nın istilası. Dünyanın krallıkları. Akdeniz'in efendisi artık fellahlar.

İlk müvezzi çocuk merdivende dizlerinin arasından sıyrılıp kendini sokağa attı ve yırtınmaya başladı:

— Yarrış bülteniii!

Dublin. Öğrenecek ne çok ama ne çok şeyim var.

Abbey Caddesi'nde sola döndüler.

— Benim de kehanetim var, dedi Stephen.

— Evet, dedi profesör adımını denk düşürerek. Crawford yetişir.

Bir başka müvezzi çocuk da yırtınarak geçti:

— Yarrış bülteniii!

PASAKLI YÂRİM DUBLİN

Dublinliler.

— İki Dublinli rahibe, dedi Stephen, ihtiyar ve dindar, Fumbally Yolu'nda elli ve elli üç senedir yaşıyorlarmış.

— Neredeymiş bu? diye sordu profesör.

— Blackpitts'ten de sonra.

Nemli gecede insanın iştahını açan hamur kokusu. Duvara karşı. Pazenden şalının altında yüzü donyağı gibi parıldamakta. Hummalı yürekler. Akasa kayıtları. Daha çabuk, seviftiğim!

Hadi. Bi cesaret. Hayatı yaşa.

— Nelson sütununun üstünden Dublin manzarası seyreylemekmiş niyetleri. Kırmızı tenekeden, kumbara niyetine kullandıkları posta kutusunda üç teklik on peni

[1] Hamlet'in ölmeden önce sarf ettiği son sözler.

biriktirmişler. Kumbarayı sallayıp üç peniyle altı peniyi düşürmüş ve bozuklukları da bıçak zoruyla çıkarmışlar dışarı. İki teklik üç penileri gümüş, bir teklik yedi penileri de bakırmış. Bonelerini ve en güzel elbiselerini kuşanmış, yağmur yağar korkusuyla şemsiyelerini de almışlar.

— Akıllı bakireler, dedi Profesör MacHugh.

ZOR HAYAT

— Marlborough Caddesi'ndeki yemekçilerden dükkân sahibesi Bayan KateCollins'ten, bir teklik ve dört peniye, söğüş et ve dört dilim somun almışlar. Etin hararetini alsın diye de Nelson sütununun altındaki bir seyyar kızdan, olgunlarından yirmi erik almışlar. Gişedeki beye de üç penilerini verdikten sonra dönel merdivenlerden homurdanarak, birbirlerine cesaret vererek, karanlıktan korkarak, arada bir soluklanarak, biri diğerine söğüş eti aldın mı diyerek, Tanrı'ya ve Meryem Ana'ya şükrederek, gerisingeri aşağı inerim diye tehdit ederek, havalandırma deliklerinden dışarı göz atarak çıkmaya koyulmuşlar. Şükürler olsun. Öyle yüksek olduğu hakkında hiç fikirleri yokmuş meğer.

İsimleri Anne Kearns ve Florence MacCabe idi. Lumbago ağrıları çeken Anne Kearns, bir hanımın Pasyonist rahipten şişesiyle alıp bir miktarını verdiği Lourdes suyu ile bacağını ovalıyormuş. Florence MacCabe ise her cumartesi domuz paçasıyla bir şişe çifte X kalite birayı mideye indiriyormuş.

— Antitez, dedi profesör, iki kez başını sallayıp. Rahibeler. Gözümde canlanıyor. Dostumuz niye oyalandı ki?

Döndü.

Koşuşturan bir müvezzi çocuk takımı basamaklardan fırlayıp, ellerinde beyaz gazeteler uçuşurken bağırış çağırış her yöne dağıldı. Tam arkalarında basamaklarda da, al yüzünü haleleyen şapkasıyla, J. J. O'Molloy ile konuşmaktaki Myles Crawford belirdi.

— Hadi yahu, diye bağırdı profesör elini kolunu sallayarak.

Tekrar Stephen'ın yanında yürümeye koyuldu.

— Evet, dedi. Gözümde canlanıyorlar.

BLOOM'UN DÖNÜŞÜ

Irish Catholic ve *Dublin Penny Journal* ofislerinin orada kendilerini yaban atı gibi koşuşturan müvezzi çocukların girdabına kaptıran Bay Bloom seslendi:

— Bay Crawford, bekleyin!

— *Telegraph*! Yarış bülteni!

— Ne oldu? dedi Myles Crawford bir adım geride kalıp.

Çocuklardan biri Bay Bloom'un yüzüne doğru haykırdı:

— Rathmines'te korkunç facia! Kendini körüğe kaptıran çocuğu yazıyooor!

EDİTÖR İLE SOHBET

— Şu reklam meselesi, dedi Bay Bloom adımların arasından oflaya puflaya sıyrılıp cebinden de kesiği çıkararak. Şimdi Bay Keyes ile konuştum. İki aylık yenileme yapacağım der. Sonrasına bakacak. Ama dikkat çeksin diye *Telegraph*'ta da bir yazı istiyor, cumartesi ekinde. Bir de henüz geç değilse Nannetti'ye anlattığım gibi *Kilkenny People*'dakine benzesin istiyor. Milli kütüphaneden bulabilirim o nüshayı. Anahtar evi, Keyes Evi, anladınız mı? Adı Keyes ya. Adından hareketle bir kelime oyunu. Ama şifahen yenileme sözünü verdi. Sadece biraz daha kıyak rica ediyor. Ne diyeyim ona, Bay Crawford?

G.Y.

— Ona götümü yalamasını söyler misin? dedi Myles Crawford, üstüne bir de koluyla hareket çekip. Bizzat membaında duydum de hem de.

Biraz heyheyli. Aman fırtınadan nasibimizi almayalım. Hep birlikte içmeye çıkmışlar. Kol kola. Lenehan'ın kaptan kasketi önde el açıyor. Geleneksel yaltak hali. Genç Dedalus mu önayak oldu, merak ediyorum. Ayakkabıları güzelmiş. Son gördüğümde eski püskü yırtık bir şey vardı ayağında. Balçık bir yerlerde dolanmış besbelli. Dikkatsiz. Irishtown'da ne işi vardı ki?

— Tamam o halde, dedi Bay Bloom gözlerini çevirip, şu tasarımı bulabilirsem küçük bir yazı yazmaya değer. Reklamı verecek sanırım. Ona diyeceğim ki...

S.İ.G.Y.

— Soylu İrlandalı Kıçımı Yalasın, diye bağırdı Myles Crawford arkasını dönüp. Söyle ona, ne zaman isterse buyursun yalasın.

Bay Bloom duyduklarını tartıp gülümsemeye hazırlanırken o seğirterek ilerledi.

PARA BULMALI

— *Nulla bona*,[1] Jack, dedi elini yanağına koyup. Burama geldi. Ben de dardayım. Daha geçen hafta senedime birisi kefil olsun diye kapı kapı dolanıyordum. Sözünü tutman gerek. Üzgünüm, Jack. İmkânım olsa tüm kalbimle yardım ederdim.

J. J. O'Molloy suratını asıp sessizce yürüdü. Diğerlerine yetişip yanlarında ilerlemeye başladı.

— Söğüş etle somunlarını yiyip yirmi parmaklarını birden somunun sarıldığı kâğıda sildikten sonra korkuluğa yaklaşmışlar.

— Tam senlik bir hikâye, dedi profesör, Myles Crawford'a. Nelson sütununun tepesinde iki ihtiyar Dublinli kadın.

[1] (lt.) Mal mülk yok.

SÜTUN DA SÜTUNMUŞ!
BADİ BADİ YÜRÜYENLERİN EN BİRİNCİSİNİN SÖYLEDİĞİ

— Yeni bir hikâye bu, dedi Myles Crawford. Tam yazı malzemesi. Hayali Züğürt Gezmesi. İki ihtiyar dalgacı, ha?

— Ama sütun devrilecek diye de korkuyorlarmış, diye sürdürdü Stephen. Çatıları görüyor ve hangi kilisenin nerede olduğunu tartışıyorlarmış: Rathmine'in mavi kubbesi, Âdem ile Havva, Aziz Laurence O'Toole. Ama o kadar yüksekten bakmak başlarını döndürmüş olacak ki eteklerini kaldırıp...

ŞU AZ BİRAZ DELİŞMEN HANIMLAR

— Durun bakalım, dedi Myles Crawford, şairane taşkınlıklara son. Başpiskopos hazretlerinin mıntıkasındayız, ağzından çıkana dikkat.

— Sonra zebra desenli iç donlarının üstüne oturmuş, tekkollu zani heykeline bakmışlar.

— Tekkollu zani! diye bağırdı profesör. Sevdim bunu. Mantığını kaptım. Ne demek istediğini anlıyorum.

HANIMLAR DUBLİNLİ VATANDAŞLARA TABLET FİŞEK BAĞIŞLIYOR
ZIMBA MİSALİ METEOR VE İMAN

— Öyle bakmaktan dolayı boyunları tutulmuş, dedi Stephen, ve ne yukarı bakmaya ne aşağı bakmaya ne de konuşmaya mecalleri kalmış. Erik torbasını aralarına koymuşlar ve teker teker yemiş, ağızlarının kenarından sızan erik suyunu mendillerine silmiş ve çekirdekleri de korkuluğun arasından tükürmüşler.

Kapanış mahiyetinde aniden yüksek perdeden delikanlı bir kahkaha patlattı. Lenehan ve Bay O'Madden Burke bunu duyunca döndüler, el edip yolun karşısındaki Monney'in yerine yöneldiler.

— Bitti mi? dedi Myles Crawford. Daha kötü bir şey yapmayacaklarsa sorun yok.

SOFİST, BURNU BÜYÜK HELEN'İN BURNUNU DÜMDÜZ ETTİ.
SPARTALILARIN DİŞLERİ GICIRDIYOR. İTHAKALILAR
EN BÜYÜK PEN DİYE İNLETİYOR ORTALIĞI

— Bana Antistenes'i[1] hatırlattın, dedi profesör, sofist Gorgias'ın talebesi. Başka insanlara karşı mı yoksa kendine karşı mı daha gaddardı, kimse bunun doğru cevabını bilemez. Bir asille cariyenin oğluymuş. Güzellik madalyasını Truvalı Helen'den alıp yoksul Penelope'ye verdiğini duyuran bir de kitap yazmış.

[1] Sokrat ve Gorgias'ın öğrencisi filozof. Helen ile Penelope'un kıyasına dair sözleriyle anılır.

Yoksul Penelope. Penelope Varsıl.[1]

O'Connell Caddesi'ni geçmek için hazırlandılar.

ALO, SANTRAL!

Rathmines, Rathfarnham, Blackrock, Kingstown ve Dalkey, Sandymount Green, Ringsend ve Sandymount Tower, Donnybrook, Palmerston Park ve Yukarı Rathmines yönlerine gidecek ya da bu yönlerden gelmekte olan tramvaylar, sekiz hattın muhtelif noktalarında, bir kısa devre arızası nedeniyle bekleşmekteydiler. Faytonlar, at arabaları, yük araçları, posta arabaları, hususi araçlar, maden suyu kasası yüklü ve şişeleri tıngırdayıp duran mavnalar alelacele gidip geliyor, atlar tarafından çekiliyor ve şehrin sesine ses katıyordu.

NE? – HAKEZA – NEREDEN?

— Adı neydi bunun peki? diye sordu Myles Crawford. Eriği nereden bulmuşlar?

PEDAGOG, VERGİLİUS DİYOR
TOY TALEBE ERİNMEYİP İHTİYAR MUSA ADINI POMPALIYOR

— Adı, dur hele, dedi profesör yanıt vermek için yayvan ağzını aralayıp. Adı, ne olsa yahu. Şöyle diyelim: *deus nobis hæc otia fecit.*[2]

— Hayır, dedi Stephen, ben olsam, *mukaddes Filistin'in Pisga Dağı'ndan görünen manzarası*[3] *ya da Erik Kıssası*, derdim.

— Anladım, dedi profesör.

Katıla katıla güldü.

— Anladım, dedi yeniden keyifle. Musa ve vadedilmiş topraklar. Ona bu fikri biz verdik, diye ekledi J. J. O'Molloy.

BU HOŞ HAZİRAN GÜNÜNÜN İLGİ ODAĞI HORATIO'DUR.

J. J. O'Molloy heykele doğru bitkin bir bakış attı ve sükûnetini korudu.

— Anladım, dedi profesör.

Sir John Gray'in önündeki kaldırımda durdu ve buruk gülümsemesiyle Nelson sütununa bakışı birbirine karıştı.

---

[1] 1500'lerin sonunda ilişkiye girdiği erkeklere göre farklı hayatlar yaşamış Penelope Rich.

[2] (Lat.) Bize bu sonu hazırlayan Tanrı.

[3] Hz. Musa, vadedilen toprakları Pisga/Fısıh Dağı'ndan görmüş ve sonra ölmüştür.

EKSİLEN HANELER CİVELEK CADALOZLAR İÇİN PEK GIDIKLI
– ANNE DELİYOR, FLO MELİYOR –
YİNE DE AYIPLAR MISINIZ ONLARI?

— Tekkollu zani, dedi acımasızca gülümseyerek. Ne diyeyim, bu beni pek eğlendirdi.
İhtiyarları da eğlendirmiş, dedi Myles Crawford, Yüce Rabbim şahit.

Ananaslı draje, limonlu parmak şeker, karamela. Şeker mi şeker kız, bir hıristiyan birader[1] için kepçeyle özünü kürüyor. Okulda ikram maksatlı muamele. Oysaki esasen mide fesadı. Kralımız majestelerine has pastil ve bonbon imalatçısı. Tanrı. Bağışlasın. Bizimkini. Tahtına kurulmuş, kırmızı çiğde şekerini emiyor.

Y.M.C.A.[2] üyesi oturaklı bir delikanlı, Graham Lemon'dan tüten hoş sıcak buharının içinde erkete, Bay Bloom'un eline at gitsin diye bir el ilanı tutuşturuyor.

Kalp kalbe sohbetler.

Bloo... Ben mi? Hayır.

Blood of the Lamb demem o ki Tanrı'nın kuzusunun kanı.

Bir yandan okuyadursun, ayakları onu usulca nehre doğru götürüyordu. Bağışlandın mı? Herkes kuzunun kanında yıkanıyor. Tanrı kurban niyetine kan aksın istiyor. Doğum, kızlık zarı, şahadet, savaşlar, bir binanın temeli, kurban, yanık böbrek adağı,[3] druid'in[4] sunağı. İlyas geliyor.[5] Sion'daki kiliseyi yeniden ihya eden Dr John Alexander Dowie[6] geliyor.

Geliyor! Geliyor!! Geliyor!!!

Her kim olursa olsun, gelsin.

Güzel iş. Geçen yıl Torry ile Alexander. Çokeşli. Karısının resti çekeceği günler yakın. Hani şu Birmingham firmasının ışıklı haç görünen reklamı vardı, neredeydi? Kurtarıcımız. Gecenin köründe kalk ve karşındaki duvarda asılı bunu gör. Pepper'in hayali fikri. Demir çiviler çakılıyor ellere.

Fosforla yapılmıştır. Bir parça morinayı bıraksan. Üzerindeki mavimtırak gümüş gözümde canlanıyor. Bir gece kilere bakayım diye mutfağa inmiştim. Dışarı çıksınlar diye orda bekleşen kokuları sevmem. Neydi Molly'nin istediği? Malaga kuru üzümü. İspanya düşünce yâdına. Rudy doğmadan evveldi. Fosforözü, şu mavimtırak yeşil. Beyin için birebir.

Butler's anıt ev köşesinden Bachelor's gezisine bakındı. Dedalus'un kızı halen Dillon müzayede salonunun önünde. Antika mobilya falan satıyor olsa gerek. Göz-

---

[1] İrlanda'da 1802'de kurulan dini cemiyetin üyesi.

[2] Young Men's Christian Society: Genç Hıristiyanlar Derneği.

[3] Bazı eski Yahudi törenlerinde, sunakta hayvan böbreği yakılırdı.

[4] İrlanda'nın Hıristiyanlık öncesi döneminde, kabilelerin büyük saygı duyduğu bilge kişi.

[5] Yahudi inancına göre Mahşer gününden iki gün önce İlyas Peygamber dünyaya dönecektir.

[6] Kendini İlyas Peygamber ilan eden İskoç.

lerini babasından aldığını bir bakışta anlarsın. Babasını beklerken uğramış işe. Anne gidince evin düzeni de bozuluyor. On beş çocuğu vardı. Neredeyse her yıla bir doğum. Onların inancı da böyle, yoksa rahip efendi zavallı kadın için nedamet getirip günahlarını affetmiyor.[1] Artın ve çoğalın.[2] Hiç böyle şey duydunuz mu? Evini barkını kurutur insanın. Kendilerinin bakacak ailesi yok tabii. Memleketin iliğini kemiğini emiyorlar. Kilerleri ambarları tıka basa dolu. Yom Kipur orucu tuttuklarını görmek isterdim. Haç kurabiyeler. Bir öğün atıştırıyorlar ki sunakta bayılmasınlar. Bu adamların hizmetçilerinden birini konuşturabilsen. Tek laf alamazsın ağızlarından oysa. Adamın cebinde akrep olması gibi. Kendine pek güzel bakar. Konuğa ise zırnık koklatmaz. Her şey en tepedeki için. Gözü üstünde. Kendi ekmeğinizi tereyağınızı getirin. Muhterem peder. Aman aramızda kalsın.

Yüce Tanrım, şu zavallı çocuğun elbisesi yoluk yoluk. Beslenemiyor belli ki kızcağız. Patates püresine talim. Sonradan sonraya çökerler. Sırf mide şişirmece. Bedene bir faydası yok.

O'Connell Köprüsü'ne adım attığında parmaklıkların ardında hindiba polenini andıran bir duman peydahlandı. Bira fabrikasının mavnası ihraç birayı taşıyor. İngiltere. Deniz havası mayhoş bir tat katıyormuş diye duydum. Bir gün Hancock'a gidip şu fabrikayı oradan görmek ilginç olur. Kendi içinde ayrı düzeni olan dünya. Fıçı fıçı bira, olağanüstü. Sıçanlar da düşermiş içlerine. İçip içip şişiyor, sonra çoban köpeği gibi salınıyorlar ortalıkta. Birayla ölümüne sarhoş. Kustular mı dön başa yeniden saf Hıristiyan olurlar. Şunu içtiğinizi hayal etsenize: Sıçanlar: fıçılar. Tabii her şeyi bilebilseydik.

Aşağı bakınca rıhtımın ince duvarlarının arasında kanat çırpan, pike yapan martılar gördü. Dışarıda sert bir hava. Kendimi atsam şuradan aşağı? Reuben J.'nin oğlu bu lağım suyundan mide dolusu yutmuştur zahir. Bir teklik sekiz peni fazla imiş. Ha ha. Meselelerin gülünç taraflarını bulup çıkartmakta mahir. Hikâyeyi nasıl anlatacağını biliyor doğrusu.

Daha aşağı süzülüyor, yiyecek arıyorlar. Dur bakalım n'olacak.

Buruşturup dertop ettiği kâğıdı aşağıya, aralarına attı. İlyas saniyede otuz iki fit gel. Tınmadılar kâğıdı. Umursanmayınca kendini usulca dalgaların koynuna bırakan top, iskelelerin arasında aktı gitti. O kadar da salak değiller elbet. Erin Kralı teknesinden o bayat keki attığımda teknenin kıçının elli yarda ötesinde kapıvermişlerdi. İçgüdüleriyle hayatta kalıyorlar. Kanat çırpıp pike yaptılar yine.

Açlıktan gözü dönmüş martı
Durgun sularda kanat çırptı.

Şairler böyle yazıyor işte, eşsesi buldular mı tak diye. Oysa Shakespeare'de uyak yok: kafiyesiz nazım. Dilin kendi akışı. Düşünceler. Pek vakur.

---

[1] Hıristiyan inancına göre kürtaj büyük günah olsa da yürekten yapılan nedametle rahip tarafından affedilebilir. Bloom burada yanlış bilgi veriyor.

[2] Tanrı'nın buyruğuna gönderme. Yaradılış 1:28.

Hamlet, ben babanın ruhuyum
Ve bir zaman dünyada var olmaya mahkûmum.

— İki elma bir peni! İkisi bir peniye!

Gözleri kadının tezgâhında dizili parlak elmalara kaydı. Yılın bu zamanında Avustralya'dan geliyor olsalar gerek. Pırıl pırıl kabuklar: parlasın diye bir bez ya da mendille silerler.

Dur hele. Şu zavallı kuşlar.

Yeniden durup ihtiyar elmacıdan bir peniye iki Banburry çöreği aldı ve gevrek tarafını bölüp yumuşak kısmını Liffey'e doğru attı. Gördün mü bak? Martılar sessizce çullandı aşağı,[1] önce ikisi sonra hepsi avlarına dalıverdi. Hop bitti gitti. En ufak zerresine kadar. Martıların açgözlülüklerinin ve kurnazlıklarının farkında, elindeki son kırıntıları da serpti. Bunu ummuyorlardı. Kudret helvası. Bütün deniz kuşları, martılar, mecbur balık etiyle yaşıyorlar. Anna Liffey'in[2] kuğuları kimi zaman buralara kadar gelip tüylerini yalar, parlatırlar deniz suyuyla. Malum, zevkler ve renkler tartışılmaz. Kuğu eti nasıldır ki merak ettim. Robinson Crusoe onları yiyerek hayatta kalmıştır.

Küçük kanat çırpışlarıyla dönendiler. Artık size atacak şeyim kalmadı. Bir penilik çörek neyinize yetmiyor. Ne de çok kıymet bildiler. Sağ ol diye bir gaklamadılar bile. Şap hastalığı bunlardan da yayılıyormuş. Diyorlar ki hindiyi pelitle beslersen çok leziz olurmuş. Domuz yersen de domuza benzersin. Peki, şu tuzlu su balıklarının eti neden tuzlu değil? Nasıl oluyor bu işler, akıl sır ermez.

Gözleri nehirde bir cevap aradı ve o esnada bordasında bir ilan asılı teknenin sularda miskin miskin salındığını gördü.

Kino
11/-
Pantolonları

İyi fikirmiş. Belediyeye reklam vergisi ödüyor mu merak ettim. Sahiden insan suyu nasıl sahiplenir ki? Yatağında hiç durmadan, hayatın yatağında akıp gitmemiz gibi akıp duruyor. Hayat dediğin de bir nevi nehir yatağıdır ya. Aslında her yere reklam alınabilir. Şu şarlatan belsoğukluğu doktoru, reklamlarını tüm umumi helalara koydururdu. Şimdilerde göremiyorum artık. Kesinlikle mahrem. Dr Hy Franks. Dans hocası Maginni'nin kendi yaptırdığı reklamlar gibi bu doktor da reklam için pek az masraf yapmıştır. Ya yapıştırsın diye birilerini tutmuştur ya da belki kendisi, pub helalarında bir yandan düğmelerini çözerken bir yandan da usulca yapıştırıvermiştir ilanı. Vurguncu, yapıştır ve sıvış. Tam da yeri. İLAN YAPIŞTIRMAYINIZ. LAN YAPIŞTIR AYI. Zühreviye bas dozu, sonra yandım anam.

Peki ya o da...

---

[1] Lestrogonların yalıyar tepelerinden kaya parçalarını Odyssesus'un gemisinin üzerine atmalarına gönderme.

[2] Anna Liffey olarak da anılan Liffey Nehri'nin önündeki "Anna" ifadesi Gaelga dilindeki abhainn'den gelmedir.

Ah!

Hı?

Yok... Yok yahu.

Hayır, hayır. İnanmam buna. O taraklarda bezi kesin yok mudur?

Yoktur, yok.

Bay Bloom kaygılı gözlerini yola dikip ilerledi. Takma bunu artık kafana. Saat biri geçmiş. Liman idaresinin saat bir kolu inmiş aşağı. Dunsink zamanı. Sir Robert Ball'un şu küçük kitabı gerçekten hoş. Paralaks, yani ıraklık açısı. Asla tam manasıyla kavrayamamışımdır. Şurada bir rahip. Ona sorulabilir. Par, Yunanca: paraleldeki gibi, paralaks. Ben ona ruh göçünü anlatayım o bana madem bi sik sok deyip dursun. Hay takım taklavat!

Bay Bloom tekmil takım taklavat liman idaresinin pencerelerine doğru gülümsedi. Molly de haklı bir bakıma. Sıradan şeylere sırf tınısı güzel diye kocaman tumturaklı adlar takıyorlar. Büsbütün zarif olduğu söylenemez. Kabalaştığı bile olur kimi zaman. Benim, söylesem mi diye düşündüğüm şeyi damdan düşer gibi söyler. Yine de ne bileyim. Ben Dollard'ın sesi için bas varil ton derdi. Bacakları fıçı gibi ve bir fıçının içinde şarkı söylediğini sanabilirsin. Komik değil mi şimdi bu? Onu Big Ben diye de anarlardı. Bas varil tona göre çok daha yavan mesela bu. Albatros gibi iştahlı. Dananın bonfilesini silip süpürür. Bir numara Bass birayı variliyle götürür. Bass Varil Tam. Anladınız mı? Hepsine cuk oturuyor.

Kırmızı kurdele çerçeveli ilan levhalarıyla beyaz tulumlu bir dizi adam suyolu boyunca, ona doğru, tek sıra ilerledi. İndirim. Bu sabahki rahip gibi: günah işledik: acı çektik. Beş şapkanın üstündeki kırmızı harfleri tek tek okudu: H.E.L.Y.S. Wisdom Hely'nin yeri. Az kaykılmış Y önündeki levhanın altından bir parça ekmek kopardı, ağzına attı ve bir yandan yürüyüp bir yandan çiğnedi. Temel besinimiz. Günde üç tekliğe, suyolu boyunca sokak sokak dolaş. Sokak sokak dolaştıklarında ellerine geçen anca karın tokluğuna yeter. Boyle'un elemanları mı: hayır: M'Glade'in. Müşteri de çekmez böylesi. Oysa ona, şeffaf bir arabaya iki hoş kız oturtalım, içerde mektup, defter, zarf falan yazsınlar diye önermiştim. Vallahi de çok dikkat çekerdi öylesi. Arabada bir şeyler yazan hoş kızlar herkesin ilgisini çeker. Herkes meraktan geberir ne yazıyorlar diye. Öylesine boş boş baksan bile çevrende yirmi kişi biter o dakka. Çorbada tuzları olsun. Kadınların bile. Merakı celbetmeli. Tuzdan bir sütun.[1] Elbet kabul etmedi çünkü önce kendi aklına gelmiş değildi. Ya da siyah selüloitten sahte lekeli kukumav önermiştim. Onun yumurtladığı reklam fikirleriyse vefat ilanlarının altına söğüş et ilanı girmek falandı. Yala yala bitmez. Neyi? Zarflarımızı. Buyur burdan yak! Jones, nereye böyle? Oyalama beni, Robinson, 85 Dame Caddesi'ndeki Hely's'de satılan, silişine güvenebileceğin tek silgi olan *Kansell*'den alacağım için acelem var. İyi ki kurtulmuşum o mezbelelikten. Hele şu manastırlardan para toplama işi var ya. Tranquilla Manastırı. Sevimli bir rahibe vardı orada, gerçekten hoş bir yüzü vardı. Küçük kafasında o rahibe atkısıyla. Hemşire mi? Hemşire mi? Aşk acısı çektiği

[1] Lut peygamberin eşine gönderme.

gözlerinden öyle belliydi ki. Öylesi kadınlarla pazarlık etmek nasıl da zordur. Onu o sabah takvası sırasında rahatsız etmiştim. Ama dış dünyayla iletişim kurmaktan ötürü de memnundu. Bayramımız, demişti. Karmel Dağı Meryem Ana Yortusu. Hoş bir kelime: karamel gibi. Biliyordu, halinden tavrından bildiğini anlıyordum. Evlenmiş olsa değişirdi. Sanırım maddi sıkıntı çekmişler. Buna rağmen her şeyi tereyağının en güzeliyle pişirirlerdi. Donyağını sokmazlardı eve. Yemeklerin yağına bana bana kalbimi yordum. İçlerini dışlarını yağ ile sıvamayı pek severler. Molly peçesini kaldırıp tadına bakmıştı. Hemşire mi? Rehincinin kızı Pat Claffey. Derler ki tel örgüyü bir rahibe icat etmiş.[1]

Kesme S sallana sallana yürürken bizimkisi de Westmoreland Caddesi'ne doğru geçti. Rover bisikletçisi. O yarışlar bugün koşulacak. Ne kadar zaman oldu? Phil Gilligan'ın öldüğü yıldı. Lombard Caddesi'ndeydik. Dur yahu, Thom'un yerindeydi. Wisdom Hely's işini evlendiğimiz yıl almıştım. Altı yıl. On yıl önceydi: doksan dörtte öldü, evet doğru, Arnott'un yerindeki büyük yangında. Şehremini Val Dillon'dı. Glencree'deki akşam yemeği. Encümen azası Robert O'Reilly'nin yarışın start bayrağı düşmeden çorbasını portoyla doldurması, dahilindeki azgın aza için lüp lüp yutması o çorbayı. Orkestranın ne çaldığını duyamıyordum. Şükürler olsun Rabbimin verdiği nimetlere. Milly ufacıktı o zamanlar. Molly'nin üzerinde fil grisi örme kopçalı elbisesi vardı. Düğmeleri bir örnek kumaştan elbise erkek kesimiydi. Giydiği ilk gün Sugarloaf'taki koro pikniğinde ayağını burktuğu için sevmezdi o elbiseyi. Sanki elbisenin suçuymuş gibi. İhtiyar Goodwin'in silindir şapkasına yapışkan bir şeyler bulaşmış. Sinekler de piknik etmişti o gün. Bir daha hiç öyle bir elbise giyemedi. Omuzları, kalçaları cuk diye otururdu üstüne. Yeni yeni et tutuyordu bedeni. Tavşanlı börek yemiştik o gün. Millet Molly'den gözünü alamıyordu.

Mutlu. Daha mutluyduk o zaman. Hani o Dockrell'den düzinesini bi teklik dokuz peniye aldığımız kırmızı duvar kâğıdıyla kaplı oda. Milly'yi yıkadığımız akşamlar. Amerikan sabunu almıştım: mürverçiçekli. Milly'nin banyo suyunun o hoş kokusu. Her yanını sabunladığımızda nasıl da komik görünürdü. Güzeldi de. Şimdi de şu fotoğrafçılık işleri. Zavallı babacığımın bana bahsettiği dagerotip karanlık odası. Dedesinden Milly'ye miras.

Bordür taşları boyunca yürüdü.

Hayatın nehir yatağında akışı. Her gelip geçişinde içeriye şaşı gözleriyle bakan rahip kılıklı delikanlının adı neydi? Bozuk gözler, kadın gibi. Citron'un ordaki Aziz Kevin geçidinde durdu. Pen bi şey. Pendennis miydi?[2] Şu hafızam da yavaş yavaş. Pen neydi yahu? Yıllar geçti tabii. Tramvayların gürültüsünden muhtemelen. Her gün gördüğü matbaa şefinin adını da hatırlayamıyorsa artık.

Tenor, o zamanlar yeni yeni tanınan Bartel D'Arcy idi. Çalışmanın ardından Molly'yi eve bırakırdı. Mumladığı bıyığıyla pek kurumlu bir herifti. Molly'ye "Güneyli Rüzgârlar" şarkısını vermişti.

---

[1] Bloom'un kulaktan dolma yanlış bilgilerinden.

[2] Bloom'un hatırlamaya çalıştığı isim aslında Penrose.

Molly'yi almaya gittiğim o rüzgârlı gecede, Goodwin konserinden sonra çekilişi yapılacak piyangonun yemek salonunda ya da konukevinin meşe kaplı misafir odasında yapılan toplantısı vardı. O ve ben arkadaydık. Molly'nin notaları lisenin parmaklıklarına doğru uçuşmuştu. Şansıma yakalayıvermiştim de. Böyle şeyler geceden keyif alamamasına sebep. Profesör Goldwin ön tarafta, Molly kolunda. Zavallı ihtiyar bacakları tir tir. Veda konserleri. Sahnede muhtemelen son yer alışı. Belki aylar sonra, belki de bir daha asla. Molly, mantosunun yakasını kaldırmış, rüzgâra karşı nasıl da gülüyordu. Harcourt Yolu'ndan doğru esen o rüzgârı hatırladınız mı? Vay anasını, vuuuuvvv! Eteği hepten havalanmıştı ve uçuşan fuları da neredeyse ihtiyar Goldwin'in soluğunu kesiyordu. Yüzü rüzgârda al al olmuştu. Eve dönüp ateşi yakışımızı ve koyun etini Molly'nin sevdiği gibi Chutney sosuyla pişirişimizi anımsıyorum. Yanında da sıcak rom. Fırının oradan, yatak odasında korsesinin balenlerini çözüşünü görebiliyordum. Beyaz.

Korsenin sıyrılıp yatağın üstünde hışırdaması. Hep teninin sıcaklığıyla. Korseden kurtulmaktan hep hoşlanmıştır. Orada oturup neredeyse ikiye kadar tokalarını çıkarması. Milly beşik odasında sarıp sarmalanmış. Mutlu. Mesut. O geceydi...

— Ah, Bay Bloom, nasılsınız?

— Ah, ya siz, Bayan Breen?

— Şikâyet etmenin faydası yok. Molly nasıl bu aralar? Sanki asır oldu görüşmeyeli.

— Yüzünde güller açıyor, dedi Bay Bloom keyifle, Milly, duymuşsunuzdur, Mullingar'da iş buldu.

— Demek gurbette! Harika değil mi bu onun için?

— Evet, bir fotoğrafçıda. Göz açıp kapayıncaya kadar büyüyorlar. Sizinkiler nasıllar?

— Hepsinin de sağlığı sıhhati yerinde, dedi Bayan Breen.

Kaç çocuğu vardı bu kadının? Görünüşe göre yeni bir tanesine gebe değil.

— Karalar bağlamışsınız. Umarım...

— Yok, yok, dedi Bay Bloom. Bir cenazeden geliyorum ama.

Bütün gün aynı muhabbeti çekeceğiz anlaşılan. Kimdi ölen, ne zaman ve neden öldü? Dön dolaş aynı sorular.

— Ah yazık, dedi Bayan Breen, umarım çok yakınınız değildi.

Şöyle kederli eda takınıp sempatisini kazanalım kadının.

— Dignam, dedi Bay Bloom. Çok eski bir dost. Aniden göçüp gitti işte, zavallı. Kalp krizi, sanırım. Bu sabahtı cenazesi.

Yarın kalkar cenazen
Çavdar tarlasından gelirken
Dımdırı dan dan
Dımdırı...

— Eski dostları yitirmek üzer insanı, dedi Bayan Breen kadınsı kederli gözleriyle. Yeter bu kadar cenaze sohbeti. Usulca değiştiriverelim konuyu: kocası.

— Evinizin direği, beyefendi nasıllar?

Bayan Breen koca gözlerini yana çevirdi. Her nasılsa o gözler koruyor gençliğini, güzelliğini.

— Aman hiç açmayın o bahsi, dedi. Akıl sır ermez işlerine. Odasına kanun kitaplarıyla gömüldü, iftira hukukuna dair maddeleri araştırıyor. Yüreğime indirecek. Bir gün uğrayın da göstereyim.

Harrison'un yerinden sıcak türlü ve yeni pişmiş krep kokuları yükseldi. Buram buram öğlen kokuları Bay Bloom'un damağına pek cazip geliyordu. Unlu mamullerde pek iyiler, tereyağı, birinci sınıf un, Demerra[1] şekeri, aksi takdirde demli çay yanında belli olur tadı. Yoksa kadından mı gelmekte bu kokular? Yalınayak bir arap parmaklıkların önünde durmuş, tüten kokuyu soluyor. Açlığını böyle bastıracak. Keyif mi ıstırap mı? Meteliksizlere yemek. Bıçak çatal masaya zincirlenmiş.

Eprimiş deriden cüzdanını açıyor kadın, şapka iğnesi: bu şeylere karşı temkinli olmalı. Tramvayda adamın gözünü mıhlarlar alimallah. Çantayı didik didik arıyor. Açık. Para. Lütfen al bir tane. Altı peni kaybetseler kıyamet kopar. Ayağa kaldırırlar ortalığı. Kocadan işiteceği azar da cabası. Sana pazartesi verdiğim on şiline n'oldu? Küçük kardeşinin ailesine çıkma mı yapıyorsun yoksa? Kirli mendil: ilaç şişesi. Bir pastil düşmüş. Ne arıyor ki?...

— Hilal olmalı kesin bugünlerde, dedi. Hilal belirince kafayı yiyor. Dün gece ne yapsa beğenirsiniz?

Eli çantayı karıştırmayı kesti. Gözlerini telaşla ama yine de gülümseyerek adama dikti.

— Ne yaptı, diye sordu Bay Bloom.

Bırak o konuşsun. Sırf gözlerine bak. Sana inanıyorum. Sen de bana güven.

— Beni gecenin körü uyandırdı, dedi. Rüya görmüş, kâbus.

Yoksunluk.

— Maça ası[2] merdivenden yukarı çıkıyormuş.

— Maça ası! dedi Bay Bloom.

Kadın cüzdanından katlanmış bir kartpostal çıkardı.

— Şunu okuyun, dedi. Bu sabahki marifeti.

— Ne ki? diye sordu kartpostalı alan Bay Bloom. U.P. mı?

— U.P.: hapı yutmuş gibi, dedi. Birileri eğleniyor adamla. Her kimse çok ayıp.

— Gerçekten de öyle, dedi Bay Bloom.

Kadın kartpostalı iç çekerek geri aldı.

— Şimdi de Bay Menton'un ofisine gidiyor. Demesi o ki on bin poundluk dava açacakmış.

Kartı yeniden katlayıp karış kuruş çantasına tıkıştırdı ve kilidini kapadı.

İki yıl önceki aynı şayak elbiseyi giyiyor, rengi solmaya yüz tutmuş. İyi günler de görmüş. Kulaklarının ardında perçem. Ya o hırpani, kenarsız şapkasına ne demeli, azı-

[1] Guyana'da şekerkamışıyla ünlü bir bölge.

[2] Kötü şans ve ölüme delalet.

cık faydası dokunur diye üç tek üzüm tanesiyle süslemişler. Yırtık pırtık zarafet. Oysa hoş giyinirdi eskiden. Ağzının etrafında çizgiler. Molly'den alt tarafı birkaç yaş büyük.

Şu geçip giden hatunun attığı bakış neydi öyle yahu. Fettan. Fena cinsten.

Bakışına sinen huzursuzluğu bastırıp kadına bakmayı sürdürdü. Kuyruk yağlı türlü acı yahni. Ben de acıktım. Elbisesinin ek yerinde börek kırıntıları: yanağında şekerli un lekesi. İçi zengin meyveli turta. Josie Powell yapardı. Luke Doyle ile zamanında Dolphin's Çiftliğinde sessiz sinema geceleri, U.P. : hapı yutmuş.

Konuyu değiştir.

— Bayan Beaufoy'u görüyor musunuz bu aralar? diye sordu Bay Bloom.

— Mina Purefoy'u mu? dedi.

Aklımdan geçen Philip Beaufoy'du. Tiyatroseverler Kulübü. Matcham nasıl da kazandığını anardı hep. Sifonu çekmiş miydim? Evet. Son sahne.

— Evet.

— Az önce soruşturdum kurtulmuş mu diye. Holles Caddesi'ndeki doğumhanede. Dr Horne yerleştirdi onu oraya. Üç gündür bekliyor.

— Vah vah, dedi Bay Bloom. Üzüldüm bunu duyduğuma.

— Evet ya, dedi Bayan Breen. Evde daha bir dolu çoluk çocuk. Hemşiranımın bana dediğine göre çok zor bir doğum oluyormuş.

— Vah vah, dedi Bay Bloom.

Yazıklanma dolu bakışları kadının verdiği haberi algılamaya çalıştı. Dili şefkatle şakladı. Tüh! Tüh!

— Bunu duyduğuma üzüldüm. Zavallı! Üç gün, öyle mi! Korkunç olmalı bu onun için.

Bayan Breen kafasını salladı.

— Salı günü ağırlaşmış...

Bay Bloom usulca, uyararak, kadının dirseğine dokundu.

— Şöyle gelin! Beyefendi geçsin.

Kalın ipli gözlüğünün ardından güneşe kendinden geçmişçesine bakınmakta olan, iri kemikli, heybetli bir adam, bordür taşları boyunca nehre doğru ilerledi. Adeta kafatasının uzantısı, el kadar bir şapka başını örtmekteydi. Kolunda bir önlük vardı ve bastonuyla şemsiyesi yerde tıkırdaya tıkırdaya yürüyüşüne eşlik ediyordu.

— Bakın adama, dedi Bay Bloom. Lamba direklerinin hep açığından yürür. Bakın!

— Mahzuru yoksa kim ki bu adam? diye sordu Bayan Breen.

— Adı Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell, dedi Bay Bloom gülümseyerek. Bakın!

— Amma da adı varmış, dedi kadın. Denis'in de günün birinde böyle olmasından endişeliyim.

Birden sustu.

— İşte şurada, dedi. Ona yetişsem iyi olur. Hoşça kalın. Molly'ye selamımı iletmeyi unutmayın, olmaz mı?

— Elbette, dedi Bay Bloom.

Kadının ardı sıra, gelip geçenlerin arasından sıyrılmasını ve dükkân vitrinlerinden sakınmasını izledi. Denis Breen, ufacık pardösüsü ve mavi keten ayakkabılarıyla, iki koca cildi kucaklamış halde Harrison'un ofisinden çıkıyordu. Rüzgâr savurmuş sanki. Eski günlerdeki gibi. Karısının kendine doğru koşturuyor olmasına hiç şaşmamış halde ve kır sakalını ona doğru titreterek, sarkık çenesi sallana sallana konuşuyordu.

Meşuga.[1] Sıyırmış.

Bay Bloom önünde, günışığına doğru kafaya cuk oturan bir şapka, sallanan bir baston, şemsiye ve pardösü görerek, yeniden sallana sallana yürümeye koyuldu. Cakası yerinde. Şuna bakın! Yine direğin etrafından dolandı. Kendince bir yol tutturmuş. Bir de yaralı parmağa işemez şu salak. Kadının çekeceği var.

U.P. : hapı yutmuş. Yeminle ya Alf Bergan'ın işidir ya da Richie Goulding'in. Her şeyine bahse girerim, Scotch House'da oturup kafa bulmak için yazmıştır. Menton'un ofisinin köşesinde. İstiridye gözleri kartpostala bakıyor. Tanrılar için şölen.

Irish Times'ı geride bıraktı. Yanıt bekleyen başka şeyler de vardır orada. Hepsini yanıtlamak isterdim. Hükümlüler için güzel bir sistem. Şifreli. Şimdi öğle yemeğindeler. Burada çalışan gözlüklü kâtip beni tanımaz. Aman varsın patlayıp çatlasınlar. Kırk dört tanesiyle cebelleşmek zaten yeterince sıkıcıydı. Bir beyefendiye edebi çalışmalarında yardımcı olmak üzere akıllı, kadın daktilocu aranıyor. Sana haylaz dedim çünkü şu öteki sösünü sevmiyorum. Söylesene nedir anlamı onun. Lütfen karının kullandığı parfümü söyle bana. Bana dünyayı kimin yarattığından sös et. Bu soruları patır patır peş peşe sormaları. Bir de şu Lizzie Twigg. Edebi çalışmalarım değerli şair A. E.'nin (Bay Geo Russell) takdirini kazanma şerefine nail oldular. Elinde şiir kitabıyla çapaçul vaziyet çayını içerken saçını başını düzeltmeye vakti yok.

Küçük ilan için tartışmasız en iyi gazete. Taşrada da satılıyor artık. Aşçı, mutfak hizmetlisi, konaklamalı hizmetçi. Hayat dolu, enerjik barmen aranıyor. Dürüst bayan (Katolik) manav ya da kasapta iş bakıyor. James Carlisle'ın işlerinden. Yüzde altı buçuk pay alır. Coates işinden büyük para kaldırmıştı. Tereyağından kıl çeker gibi. İşbilir İskoç züppeleri. Muhtelif şakşak haberi. Genel valimizin muhterem ve zarif zevceleri. Şimdi de *Irish Field*'ı satın aldı. Lady Mountcashel, doğumunun ardından dün ilk kez katıldığı Rathoath'taki Ward Union tazı süreğinde pek sıhhatli görünüyordu. Eti yenmez tilki. Buldu mu vuran, kural tanımazlar da var. Korkunca saldığı bir öz, etini yenecek kıvama getiriyormuş diyorlar. Bacaklarını ayırıp at binmiş. Atın üstünde erkek gibi duruyor. Ağır yüke gelir av kısrağı. Kadınlara has eyerlerden ya da arka oturak bu kadına göre değil, Joe'ya gelmez bunlar. Avın kokusunu ilk o alır ve öldürmeye atar. Bu at binen kadınların kimisi damızlık kısrak gibi güçlü olurmuş. Ahırlarda havalarından geçilmez. Sen bir yudum alacakken bir bakmışsın brendiyi fondiplemişler. Bu sabah Grosvenor'daki. Arabaya biniverişi: isterik. Taş duvar olsun yahut beş kademeli bahçe kapısı, önüne çıktı mı hop aşar geçer. O düğme burun vatman inadına öyle yaptı sanırım. Kimi andırıyordu o kadın yahu? Ah tamam. Bana

[1] Yidiş (antik İbranice): deli.

Shelbourne Otel'de[1] eski paçavralarıyla siyah iç çamaşırlarını satan Bayan Miriam Andrade'ye. Dul İspanyol Amerikalısı. Onu ellememden hiç rahatsız olmamıştı. Sanki onun çamaşır askısıymışım gibi. Kâhya Stubbs'ın *Express*'ten Whelan'la birlikte beni de soktuğu, Genel Vali'nin partisinde görmüştüm. Üst tabakanın artıklarına musallat olmak. Çay saati. Eriklerin üzerine krema sanıp mayonez döküşüm. Kulakları birkaç hafta çınlamıştır zahir. Öyle kadınlar için boğa gibi olmalısın. Doğuştan kibar yosma. Bebek bakmalar, ev işleri ve sair ona gelmez hiç, almasın, teşekkürler.

Zavallı Bayan Purefoy! Metodist koca. Metodu deliliğinden mülhem. Educational Süt Ürünlerinde safranlı çörek, süt ve sodayla öğle yemeği. Saat tutup yemeler, dakikada otuz iki çiğneme. Pirzola şekilli favorileri de her çiğneyişte uzayıp kısalıyor. Sağlam ilişkileri olsa gerek. Dublin Kalesi'nden Theodore'un kuzeni. Her aileden bir kalburüstü çıkar. O kadına her yıl mal mülk hediye. Three Jolly Topers'ın önünde, büyük oğlu ufak çocuğunu sepette taşırken, başı şapkasız görmüştüm. Yaygaracı veletler. Zavallı! Sonra her yıl geceler boyu emzir dur. Bu yeşilaycılar da ne bencil arkadaş. Ne kendilerine hayırları var ne başkasına. Çayıma tek şeker, lütfen.

Fleet Caddesi'ni geçecekken duraladı. Rowe'un yerinde öğle yemeği altı peni mi? Milli Kütüphane'de şu reklama bakmalı. Burton'da sekiz peni. Ama daha leziz. Yolumun da üstü.

Bolton's Westmoreland hanesinin önünden yürüdü geçti. Çay. Çay. Çay. Tom Kernan'dan tırtıklamayı unuttum.

Yaa. Tüh tüh tüh! Kadını, alnında sirkeli bez, karnı dışına taşmış halde üç gündür yatağında inleyip sızlarken düşünsene! Vah yazık! Neresinden baksan korkunç! Çocuğun kafası çok büyükmüş: kıskaçla doğum. İçerideki de poposunu körlemesine oynata oynata, çıkış yolunu bulmak için iki büklüm halde. Beni gebertirdi böylesi iş. Molly bahtına kolay atlattı. Bu eziyeti durdurmak için bir şeyler icat etmeliler. Dünyaya gelmek zor zanaat. Yarım narkoz fikri: Kraliçe Victoria'da denemişler. Dokuz doğum yaptı. Bereketli toprak. Çarığında yaşayan bir ihtiyar kadın varmış, öyle çok çocuğu varmış ki ne yapacağını şaşarmış. Adam da verem olmuştur sanırım. İnsan, gümüşi görkem saçıyormuşçasına bu saçmalığın peşinde koşmak yerine, ben ne yapıyorum diye bir durup düşünmeli. Salakları uyutmak için zırva laflar. Pekâlâ büyük müessese sahibi olabilirler. Tüm mesele kimsenin canını yakmayacak şekilde vergilerden doğan her çocuğa, yirmi birine gelene kadar beş teklik vermek, yüzde beş bileşik faizini de kattın mı hesaba beş tekliğin üstüne ondalık hesaptan çarpsan, nereden baksan yüz şilin falan eder, üstüne insanların da tasarruf etmesini teşvik et, yirmi bir yılda ohoo, şöyle kâğıt kaleme vursan düşündüğünüzden de çok para birikir vallahi.

Ölü doğanlar kapsam dışı elbette. Onlar nüfus kaydına dahi geçmiyor. Kimsenin başına dert olmuyorlar.

İkisi birden karında, göbek dışarıda, komik manzara. Molly ile Bayan Moisel. Annelerin buluşması. Zafiyet bir süreliğine geriliyor, sonra nüksediyor. Sonra aniden nasıl da dümdüz görünürler! Huzur dolu gözler. Zihinlerine çöken ağırlık dağılmış.

[1] Dublin'in en şık oteli.

İhtiyar Bayan Thompson'ın ne çok emeği vardır. Hepsi benim bebeğim, derdi. Bebeğe yedirmeden önce kaşığı yoklardı, sıcak mı diye. Oh, hanimiş de mamalar. İhtiyar Tom Wall'un oğlu elini ezmişti. Topluma verdiği ilk zarar. Kafası da balkabağı gibi. Nemrut Dr Murren vardı bir de. Millet kapısını sabah akşam çalar. Tanrı aşkına doktor. Karım sancılandı. Sonra iş ödemeye gelince aylarca bekle dur. Karının hayatını kurtarmışsın. İnsanlar minnet nedir bilmiyor. Çoğu doktor insancıl.

İrlanda meclisinin kocaman cümle kapısının önünde bir güvercin sürüsü havalandı. Yemek ardı eğlenceli halleri. Kimin üstüne pislesek? Ben şu siyahlıyı seçiyorum. Hop, al bakalım. Al sana iyi şans. Havadan görünümü hoştur. Apjohn, ben ve Owen Goldberg, Goose mesiresinin orada ağaçlara tırmanır maymunculuk oynardık. Çiroz derlerdi bana.

College Caddesi'nden bir bölük polis uygunadım çıkageldi. Kaz adımı. Alyanak besili yüzler, altından ter sızan miğferler, coplarını yoklaya yoklaya. Kemerlerinin altını çorbayla güzelce besledikten sonra. Ballı tip şu polisler. Gruplara ayrılıp selam durduktan sonra görev yerlerine dağıldılar. Bir tanesi sıyırıp geçti. Bunların birine patada kütede girişmek için en uygun zaman yemeklerini yerken. Bir tepik de yemeğine. Başka bir bölük dağınık halde Trinity'nin parmaklıklarını dönüp karakola yöneldi. Yalaklarında yalanmaya. At binilecek, bin. Çorba içilecek, iç.

Tommy Moore'un düzenbaz parmağının[1] altından geçti. Onu bir umumi helanın karşısına koymakla iyi ettiler: sidiklerin atışması. Kadınlar için de olmalı öyle yerler. Pastanelere koştururlar. Şapkamızı düzeltelim. Şu uçsuz bucaksız dünyada yok böyle akış. Julia Morkan'ın harika şarkısı. Sesi son perdeye kadar çıkar. Michael Balfe'in öğrencisiydi, değil mi?

Son sıradaki üniformanın ardından baktı. Pek edepsiz müşteri bunlar. Jack Power öyle şeyler anlatırdı ki ağzın açık kalır: babası sivil. Birisi olur a başlarına bela oldu, hücrede anasından doğduğuna pişman ederlermiş. Onları, özellikle de azgın gençleri ayıplayamazsın zira işleri bu. Joe Chamberlain'in Trinity'de onurlandırıldığı gün o atlı polis ne afra tafra saçmıştı. Yeminle! Atının nal sesleri Abbey'a kadar arkamızdan. Çok şükür akıl edip Manning'in yerine dar atmıştım kendimi yoksa ayvayı yediğimin resmiydi. George'un altından girip üstünden çıkıyordu. Kafatası kaldırıma çarptığında çatlamış zahir. O tıp öğrencilerinin arasında olmamalıydım. Kafalarında kepleriyle Trinity'nin çömez talebeleri. Belalarını arıyorlar. Yine de o vesileyle şu genç Dixon'ı tanımıştım da arı soktuğunda Mater'da bana müdahalede bulunmuştu ve şimdi de Holles Caddesi'ndeymiş hani şu Bayan Purefoy'un. O onu tanır, sen ötekini, dön dolaş. Polisin düdüğü halen kulağımda çınlıyor. Herkes sağa sola sıvışmıştı. Nedense bana dikmişti gözlerini. Hedefi bendim. Tam şurada olmuştu.

— Çok yaşa Boer'lar!

— Yayaya şaşaşa De Wet!

— Joe Chamberlain'i elma dalına asılmak paklar!

[1] Şair, müzisyen Thomas Moore'un Trinity College yakınındaki heykeli. Parmağı umumi tuvaleti gösterir gibidir.

Geri zekâlılar: bir avuç tıfıl toplanmış hançerelerini yırtıyor. Vinegar Tepesi. Tereyağı Birliğinin bandosu. Birkaç yıla yarısı hâkim ya da devlet memuru çıkar. Savaşın da ayak sesleri duyuluyor: orduya gelişigüzel adam alırlar o zaman: şu darağacı kurmaya meraklı çocuklar bir bakmışsın üniforma kuşanmış.

Kiminle muhatap olduğunu asla bilemezsin. Corny Kelleher'da sanki Harvey Duff'ın gözleri var. Yenilmezler çetesini gammazlayan Peter ya da Denis veya James Carey gibi. O da teşkilattan. Çömezlerden ha babam bilgi sızdırır. Sağladığı bilgiler karşılığında da kaleden cukkasını alır. İşleri bitince de ıskarta. Şu sivillerin hep hizmetçilerle takılmasına sebep de bu. Üniforma giymeye alışmış adam hemen belli eder kendini. Arka kapının kuytusunda mıntıka temizliği. Azıcık hırpalayalım bakalım şu kızı. Sonra menüden bir sonraki yemek. Buraya sık sık gelen o bey kim? Küçükbeyin bir şey dediği var mı? Anahtar deliğinden at dikizi. Yemlik ördek. Kanı kaynayan genç öğrenci kızın tombul kollarını okşarken.

— Bunlar senin mi, Mary?

— Ben öyle şey giymem... Dur yoksa hanımıma söylerim seni. Gece yarısına kadar sokaklardaydın.

— Güzel günler göreceğiz, Mary. Sabret.

— Aman yine o güzel günler safsatan.

Kadın barmenler de iş görür. Tütüncülerde çalışan kızlar.

En güzeli James Stephens'ın fikriydi. Şıpınişi tanırdı doğru adamı. On kişilik birimler ki böylece o on kişiden başkasını tanıyamazsın. Sinn Fein. Geri adım attığın anda bıçağı böğründe bil. Gizli el. Ayrılma sakın, idam mangası. Gardiyanın kızı adamı Richmond'dan kaçırmış, Lusk'a iletmişti. Burunlarının dibinde Buckingham Palace Oteli'nde kaldı. Garibaldi.[1]

Şeytan tüyün olmalı: Parnell. Misal, Arthur Griffith de akıllı adam ama kalabalıkları ardında sürükleyecek büyüsü yok. Sevgili memleketimiz hakkında güzel şeyler söylemek istese de. Hava cıva. Dublin Fırıncılar Birliğinin salonu. Ateşli tartışmalar. Cumhuriyetçiliğin en güzel yönetim biçimi olduğu safsatası. Dil meselesinin ekonomik konulara göre önceliği olduğu. Kızlarınız eve gelmeleri için baştan çıkarsın onları. Etle içkiyle beslesinler. Michaelmas kazı. Al sana döş kısmından nefis lop bir parça. Soğumadan kazın yağlı yerinden bir parça daha al. Her işlerinde yarım yamalak coşku. Bir penilik çörekle bandoya talim.[2] Öte yanda ziyafet sunana sağ ol bile yok. Bedava sirke baldan tatlıdır mantığı. Evlerindeymiş gibi keyif çatarlar. Şu kayısılardan da tatsaydık, yani şeftalilerden. Pek de uzakta olmayan hiç gelmez günler. Özerklik güneşi kuzeydoğudan yükselmekte.

Kocaman bir bulut güneşin önüne geçip Trinity'nin suretini kararturken gülüşü de yürüdükçe solup gitti. Tramvayların biri gitti biri geldi, gidenler, gelenler, çınlayan çanlar. Yararsız sözler. Her şey aynı şekilde gelip geçer; günler günlerin ardında; uygunadım polis bölüğü; gelip giden tramvaylar. Şu iki kaçık boş boş dolanıyor.

[1] İtalya'nın ulusal kahramanı (1807-1882).

[2] Salvation Army/Selamet Ordusu, kortejlerine katılanlara bir peni değerinde çörek/ekmek verirdi.

Arabayla götürülen Dignam. Mina Purefoy, karnından bir çocuk daha çıksın diye yatağın üstünde kıvranıp inliyor. Saniye başı bir yerlerde bir bebek doğuyor. Her saniye bir başkası da ölmekte. Kuşları beslememin üstünden beş dakika geçmişken. Üç yüz kişi nalları dikti. Bir başka üç yüzü de kan revan içinde doğdu, herkes kutsal kuzunun kanıyla sıvalı, ıngaaa diye çınlatıyor ortalığı.

Kentdolusu göçen, kentdolusu gelip giden: başkaları da geliyor ve geçiyor. Evler, sıra sıra evler, sokaklar, caddeler, miller boyu kaldırım, kiremitler, tuğlalar, taşlar. El değiştiriyorlar. Sahibi şuydu, şimdi bu. Mülk sahibi hiç ölmezmiş derler. Birisi vartayı çekince koltuğuna hemen başkası geçermiş. Malı mülkü altınla alıyorlar ama halen tüm altın onların. Bu işte bir bit yeniği var ya. Üst üste yığılı kentler, çağların ardından yıpranmış. Kuma gömülmüş piramitler. Ekmek ve soğan ile dikilmiş.[1] Köleler. Çin Seddi. Babil. Koca taşlar kalmış kuleden geriye. Dönel kuleler.[2] Gerisi ise enkaz, yayılan taşra, derme çatma barakalar, Kerwan'ın[3] mantar evleri, üflesen uçarlar. Gece için sığınak.

Kimse bir halt değil.

Günün en kötü saati. Canlılık. Sıkıcı, hazin: günün bu saatinden nefret ediyorum. Çiğnenip tükürülmüşüm gibi hissediyorum.

Dekanın evi. Muhterem Dr Salmon: konserve somon. Tenekeye tıkılmış gibi yaşıyor orada. Üstüne para verseler yaşamazdım böyle yerde. Umarım jambon ve ciğerleri vardır bugün. Doğa boşluktan hoşlaşmaz.

Güneş kendini buluttan usulca sıyırdı ve John Howard Parnell'in görmeden geçip gittiği Walter Sexton'un vitrinindeki gümüş eşyanın üzerinde pırıltılar yarattı.

İşte orada: biraderi. Tıpatıp aynısı. İnsanın aklına kazınan bir suret. Tesadüf işte. Tabii bazen yüzlerce kez düşündüğün birisi olur da bir türlü denk gelmezsin. Uykusunda dolaşan bir adam gibi. Kimse bilmez onu. Bugün şehremini toplantısı olsa gerek. İşi üstlendiğinden beri hiç şef üniforması giymemiş diyorlar. Charley Boulger ise atının üstünde dimdik gelirdi hep, kafasında şapkası, göğsü kabarık, pudralı ve tıraşlı. Şu kederli yürüyüşüne de bakın. Bayat yumurta yemiş sanki. Hayaletin rafadan gözleri. Sancım var. Büyük adamın biraderi: biraderinin biraderi. Süvari halleri pek hoş. Öğlen kahvesi için D.B.C.'ye[4] uğrayıp orada satranç oynar herhalde. Biraderi piyon niyetine insan kullanırmış. Hepsinin canı cehenneme. Ona karşı ağızlarını açmaya korkuyorlar. Bir bakışıyla donduruyor onları. Büyüsü: adında saklı. Hepsi azıcık kafadan noksan. Eli Fanny ve diğer kız kardeşi Bayan Dickinson'ın kızıl koşumlu bineklerle ortalıkta cirit atması. Askeri cerrah M'Ardle gibi dimdik. Buna rağmen David Sheehy onu güney Meath'te alt ettiydi. Chiltern Hundreds için başvur sonra siyasetten sine-i millete dön.[5] Yurtseverlere ziyafet sofrası. Parkta portakal kabukları

[1] Eski çağlarda kölelerin günlük öğünü.

[2] 8-10 yy. İrlanda tapınaklarının kalıntıları.

[3] Dublin'de çok sayıda kalitesiz ev yapmış müteahhit.

[4] Dublin Bread Company.

[5] O dönemde millervekillerinin istifa etmeleri yasak olduğu için, siyaseti bırakmak isteyince buldukları ara yol.

yemeler. Simon Dedalus, onu meclise sokacak olsalar, Parnell'in mezarından kalkıp, kolundan tuttuğu gibi onu Avam Kamarası'ndan atacağını söyler.

— İkikafalı ahtapotun bu iki kafasından biri dünyanın sonuna varmayı unutanı, diğeriyse İskoç aksanıyla konuşanı.[1] Kolları ise...

Bay Bloom'un arkasından geçip bordür boyunca ilerlediler. Sakal ve bisiklet.[2] Genç kadın.

İşte o adam da orada. Tesadüf diye buna derler: ikinci kez. Gerçekleşecek olaylar önce gölgelerini devreye sokuyor. Meşhur şair Bay Geo Russell'ın onayıyla. Yanındaki Lizzie Twig olabilir. A.E.: bu ne demek şimdi? Başharfleri belki de. Albert Edward, Arthur Edmund, Alphonsus Eb Ed El Esquire. Ne diyordu? İskoç aksanıyla dünyanın sonu. Kolları: ahtapotun. Esrarengiz işler: sembolizm. Yüksekten atıyor. Kadın da can kulağıyla dinliyor. Tek kelime ettiği yok. Bir beyefendiye edebi işlerinde yardımcı olmak üzere...

Gözleri, evde dokunmuş gösterişsiz kıyafetli,[3] sakal ve bisikletli, yanında kendini dinleyen bir kadın olan heybetli bedeni izledi. Vejetaryen lokantasından geliyorlar. Sadece nebatat ve meyve. Biftek yemeyeceksin. Şayet yersen o dananın gözleri ebediyen üstünde olur.[4] Daha sağlıklıymış hem. Havayla sudan müteşekkil. Denedim de. Sonra gün boyu helaya taşın. Sızdıran yağ tulumu gibi. Gece boyu kâbuslar. Neden, bana oradan ceviz kuşbaşı ver, derler ki? Yemişoburlar. Meyvoburlar. Say ki but yiyorsun. Saçma. Tuzlu da. Maden suyuyla pişiriyorlar. Sonra gece boyu daya ağzını musluğa.

Çorapları bileklerinin üstünde gevşemiş. Hazzetmiyorum: pek tatsız. Şu havai edebiyatçı milletinin alayı böyle. Hayalperest, başı dumanlı, imgesel. Estetler de. Bu şairane beyinleri besleyen gıdalar olduğunu duysam şaşırmazdım. Misal, terleri bile İrlanda güveci kokan şu polisler: kemiklerini sıksan bir dize şiir çıkmaz onlardan. Şiirin ne olduğunu bilirler mi, o da kuşkulu. Belli bir ruh halin, tavrın olmalı.

Hayalperest başı dumanlı martı
Durgun sularda dalgalara karışmalı.

Nassau Caddesi'nin köşesinden karşıya geçti ve Yeats ve Mahdumları'nın vitrini önünde durup dürbün fiyatlarına bakındı. İhtiyar Harris'in yerine uğrayıp genç Sinclair ile iki çift laflasam mı? Efendi delikanlı. Öğlen yemeğini yiyordur muhtemelen. Benim o eski dürbüne bir ayar yaptırmalı. Goerz lensleri, altı gine. Almanlar her işe hâkim. Ticareti canlandırmak için kolaylık da sağlıyorlar. Fiyat kırıyorlar. Demiryolları kayıp eşya bürosunda şansımı deneyebilirim. İnsanların trenlerde ve vestiyerlerde unuttukları şeyler hayret verici. Neye dalıp gidiyorlar ki? Kadınlar da. İnanılmaz. Geçen yıl Ennis'e seyahat ederken şu çiftçinin kızının çantasını bulmuş, gidip ta Limerick'te elden teslim etmiştim. Ya sahipsiz paralar. Çatıda da dürbünleri test etmek için küçük bir gözlem noktası var.

---

[1] George Russell'ın ifadeleri.

[2] George Russell'ın alametifarikaları.

[3] George Russell, köylüleri desteklemek ve onlara yakın olmak adına elde dokuma giysiler giyerdi.

[4] Teosofist Annie Besant'ın sözleri.

Gözkapakları neredeyse kapandı. Göremiyorum. Orada olduğunu hayal edersen neredeyse görmüş gibi olursun. Göremiyorum.

Yüzünü çevirdi ve tentelerin arasında durup elini kol boyu güneşe doğru uzattı. Sık sık denemek isterim bunu. Evet: tümünü. Serçeparmağının çeperi güneş kursunu kapladı. Işınların kesiştiği yer odak olsa gerek. Güneş gözlüklerim olsaydı. İlginç. Lombard Caddesi'ndeyken biz, bu güneş lekeleri milletin dilindeydi hep. Korkunç patlamalardan meydana geliyormuş. Bu yıl tam tutulma olacakmış: sonbahar gibi.

Şimdi düşününce o top Greenwich zamanına göre düşüyor. Saat, tahriki Dunsink'teki elektrik kablosundan alıyor. Ayın ilk cumartesisi[1] gitmeliyim oraya. Profesör Joly ile tanışabilsem ya da ailesi hakkında bir şeyler öğrenebilsem. İş görür: övgü olarak algılar. En ummadığı alanda dalkavukluk. Kralın metresinden peydahlanmış olmanın gururunu taşıyan asilzade. Anasının anasının danası. Pohpohla anam pohpohla. Şapkası elinde, dönüp dolaşır memleketinde. Patdanak girip bilmediğin şeyi soramazsın: şu ıraklık açısı nedir? Beyefendiye kapıyı gösterin.

Ah.

Eli yeniden yanına düştü.

Bu konuyu asla tam manasıyla kavrayamayacağım. Zaman kaybı. Gazbulutları dönenerek, kesişerek geçip gidiyor. Hep aynı eski çınlama. Gaz, sonra katı, sonra dünya, sonra soğuk, sonra etrafında cansız tabaka, ananaslı bonbon gibi donmuş kayalar. Ay. Hilal olsa gerek, öyle dedi. Eminim öyledir.

Maison Claire boyunca ilerledi.

Bekle. Biz o pazar günü dışarıdayken dolunay vardı ve tam iki hafta geçtiğine göre hilal olması. Tolka boyu yürümüştük. Fairview dolayı pek güzel bir mehtaptı. Mırıldanıyordu: Taze mayıs mehtabı ışıldıyor, aşkım. Adam kadının öte yanında. Dirsek, kol. Adam. Ateşböceklerinin ışığı, aşkım. Dokun. Parmaklar. İstiyor. Yanıtla. Evet.

Dur. Dur. Olmuşsa olmuş. Olmalıymış.

Bay Bloom hızla soluklanıp daha yavaş yürüyerek Adam Meydanı'nı geçti.

Gözleri huzurlu bir sükûnetle dikkat kesildi: gün ortası bu sokakta Bob Doran'ın şişe misali omuzları. Sezonluk sürünme döneminde, demişti M'Coy. Bir şey söyleyebilmek ya da yapabilmek yahut da *chercez la femme*[2] nedeniyle içerler. Coombe'da canciğerleriyle yosmalara takılıyorlar ve sonra yıl boyu bir hâkim kadar ağır uslu ayık.

Evet. Ben de böyle düşünmüştüm. Empire'a seriyor postu. Gitti. Maden suyu iyi gelirdi ona. Whitbred, Queen'in yerini işletmezken Pat Kinsella'nın Harp kumpanyası faaldi. Delikanlılığın kitabı. Ufacık kasketinin altındaki harman yeri misali suretiyle Dion Boucicault tafraları. Okuldan çıkan üç çıtır. Zaman nasıl da geçmiş yahu? Adam İskoç eteğinin altından kırmızı donunu gösteriyor. Küfelikler içip içip kahkahayı basıyorken içtikleri soluklarını kesip püskürüyor. Az daha arpasuyu, Pat. Kıpkırmızı: ayyaşlara eğlencelik: kakara kikiri ve az duman. Çıkar şu beyaz şapkayı. Kaymış gözleri. Nerede şimdi? El açmıştır bir yerlerde. Bir zamanlar hepimizi açlıktan öldüren arp.

---

[1] Dunsink gözlemevi, her ayın ilk cumartesi günü halka açıktır.

[2] (Fr.) Kadına bak.

O zamanlar daha mutluydum. Ya da ben o zamanki ben miydim? Ya da ben şimdi ben miyim? Yirmi sekizindeydim. O da yirmi üçtü ve Lombard Sokağı'ndan taşındığımızda bir şeyler değişmişti. Rudy'den sonra hiç aynı tadı vermedi. Zamanı geri döndüremem. Suyu elinde tutar gibi. O zamanlara döner misin? Henüz başlıyordu o zaman. Döner misin? Evinde mutlu değil misin, seni zavallı yaramaz çocuk? Bana kancayı takmak istiyor. Yanıt yazmalıyım. Kütüphanede yazayım.

Açık tentelerin şenlendirdiği Grafton Caddesi ruh haline iyi geldi. Muslinler, ipekliler içinde hanımlar, şen dullar, koşumların tıkırtısı, sıcaktan kavrulan geçidi geçen atların kişnemesi. Beyaz çoraplı kadının taraklı ayakları. Yağmur yağsa da çamurlansa ayağı. Çarıklı erkânı harp. Ne kadar tombul bacaklı kadın varsa toplanmış sanki. Ayaklar da yampiri. Molly de etine dolgun biraz.

İpek tüccarı Brown Thomas'ın vitrininin önünden avare geçti. Kurdele makaraları. Pelür Çin ipekliler. Yatık bir kavanozun ağzından kan kırmızı kurdeleleri sel gibi akıtmışlar: ışıltılı kan. Hugenotlar getirmiş buraya ilk.[1] *La causa é santa*[2] *tara tara.* Ne büyük orkestra. *Taree tara.* Yağmur suyuyla yıkanmalı. Meyerbeer. *Tara: bum bum bum.*

İğnedenlikler. Bir tane alırım bak diye kaç zamandır kof tehditler savuruyorum. Her tarafa batır. Perdelerde iğneler.

Sol kolunu azıcık sıvadı. Sıyrık: handiyse kapanmış. Bugün değil lakin. Şu losyonu almak için dönmeliyim. Doğum günü için belki. Haziranemmuzağustoseylül sekizi.[3] Nerdeyse üç ay var. O zaman beğenmez belki. Kadınlar iğneleri toplamaz yerden. Aşkı keser derler.

Parıldayan ipekliler, pirinç kolluklar üstünde iç etekleri, ipek çorapların ışıltısı.

Geri dönmenin faydası yok. Her şey olacağına varır. Bana her şeyi anlat.

Bam telinden sesler. Günışığında ipeksi ılıklık. Tıngırdayan koşumlar. Ev ve yuva, ipek tüller, gümüş, Yafa'dan gelme hoş meyveler, hepsi bir kadın uğruna. Agenda Netaim. Dünyanın varsıllığı.

Bir insanın sıcak, dolgun hayali çöreklendi zihnine. Zihni o hayale teslim oldu. Kucak dolusu ıtırlar sarmaladı. Aç teniyle kuytu, sessiz, çılgın sevişmeler arzuladı.

Duke Sokağı. İşte buradayız. Bir şeyler yemeli. Burton. Bir şey atıştırınca daha iyi hissederim.

Halen peşindelerken Combridge'in köşesini döndü. Nal sesleri ve kişnemeler. Parfümlü bedenler, sıcak, dolgun. Teslim olup hepsini öptü: ekinlerin boy verdiği yaz tarlalarında, çiğnenmiş çayırlarda, binaların tavanı akan kuytularında, gıcırdayan kanepelerde, yataklarda.

— Jack, aşkım!

— Sevgilim!

---

[1] Heugenotlar İrlanda'ya dokumacılığı getiren kavim.

[2] (İt.) Kutsal sebep. Meyerbeer'in *Heugenot* operasından.

[3] Molly'nin doğum günü. Aynı zamanda Katolik Kilisesi'nin Meryem'in doğum günü olarak kutladığı gün.

— Öp beni, Reggy!

— Erkeğim!

— Aşkım!

Kalbi küt küt, Burton restoranının kapısını ittirdi. Yemeklerin ağır kokusu titrek soluğunu kavradı: yeşillik yatağında et suyu. Hayvanlar yeşilliğe yumulmuş gibi.

Erkekler, erkekler, erkekler.

Bar taburelerine ilişmişler, şapkalar kaykılmış, masalardan biraz daha beleş ekmek isteniyor, çapaçul yemekleri tıka basa, aç kurt gibi mideye indiriyorlar, gözleri pörtlek, ıslak bıyıklarını yalanıyorlar. Donyağı suretli bir delikanlı, çatalını, bıçağını, kaşığını peçetesine siliyor. Mikrop yuvası. Bir başkası, bebek önlüğünü andıran peçetesini boynuna asmış, çorbasını gurultular çıkararak içiyor. Adamın biri ağzındaki lokmayı tekrar tabağına tükürüyor: yarısı çiğnenmiş kıkırdak: çiğneyecek diş kalmamış ki. Izgara pirzola. Çeviriyor ki iyice pişsin. Kederli sarhoşun gözleri. Çiğneyebileceğinden daha büyük lokma ısırıyor. Ben de mi böyleyim? Kendimizi başkalarının bizi gördüğü gibi görürüz. İnsan açsa açtır. Dişler ve çene işbaşında. Yapma! Ay! Kemik! Okuldaki şiirde geçen, İrlanda'nın o son pagan kralı Cormac, Boyne'un güneyindeki Sleetty'de boğazına takılan lokma ile ölmüş. Ne yiyordu merak ediyorum. Lezzetli bir şeydi zahir. Aziz Patrick Hıristiyan yapmıştı onu. Ne var ki hazmedememiş büsbütün.

— Biftek ile lahana rica edeceğim.

— Yahni lütfen.

İnsanların kokuları. Midesi bulandı. Tükürülmüş talaş, tatlı ılık sigara dumanı, çiğnenmiş tütün, bira artıkları, milletin biralı sidikleri, mayalanmış çiş.

Burada bir lokma yememe imkân yok. Önünde, çatalıyla bıçağını bileyip tabağında ne var ne yok yemeye hazırlanan herif, dişçiklerini kürdanla karıştıran ihtiyar. Hafif bir spazm, tokluk, geviş faslı. Öncesi ve sonrası. Yemekten sonra şükür duası. Bir şu resme bak, bir de şuna.[1] Yahninin suyuna ekmek banmış yutuyor. Tabağı da yala bari adamım! Çık git şuradan.

Burun deliklerini kısıp taburelerde ve masalarda yemek yiyenlere baktı.

— Buraya iki bira.

— Kavurma ile lahana.

Koca lahana dilimini, hayatı buna bağlıymışçasına bıçağıyla dilimleyen şu adam. Sağlam kesik. Bakınca bile rahatsız oluyorum. Üç elli olsa daha kolay yiyecek adeta. Lime lime doğruyor. Doğası gereği. Ağzında gümüş bıçakla doğmuş. Bu cuk oturdu işte. Yok yahu. Gümüş deyince doğuştan varsıl sayılır. Bıçakla doğmuş. O zaman da taş gediğine oturmuyor.

Sarsak bir garson, yapış yapış, tıngırdayan tabakları toparladı. Kâhya Rock barda dikilmiş, bardağındaki köpüğü üflüyor. İyi üfleyiş: ayakkabısının yanına sapsarı düştü köpük. Yemeğe oturmuş birisi, bıçak ve çatal dikik, dirsekler masaya yaslı, yaygı niyetine kullanılan gazeteyi hışırdatıp ikinci porsiyonun yolunu gözlüyor. Yanındaki diğer delikanlı, lokma dolu ağzıyla ona bir şeyler anlatıyor. Sempatik dinleyici. Masabaşı muhabbeti. Hapırtesi Upster Hankasından ham hapurdadım hana. Ha? Hemin et?

[1] *Hamlet*'te prens ile Gertrude'un konuşmasına gönderme.

Bay Bloom iki parmağını kuşkuyla dudaklarına götürdü. Gözleriyle konuştu.

— Burada değil. Göremiyorum onu.

Dışarı. Yemeğini ham hum şaralop yiyenlerden nefret ederim.

Gerisingeriye kapıya yöneldi. Davy Byrne'ün yerinde hafif bir şeyler atıştırmalı. Kayıntı. Beni idare eder. Kahvaltımızı sağlam ettik.

— Rosto ile püre buraya.

— Ellilik bira.

Herkes kendinden mesul, dişiyle tırnağıyla. Yut. Ye. Yut. Tıkın.

Temiz havaya çıkıp tekrar Grafton Caddesi'ne doğru döndü. Ya yersin ya yenilirsin. Öldür! Öldür!

Şöyle bir aşevinin olması belki yıllar alır. Herkes elinde tepsiyle yemek kuyruğunda. Ne var ne yok sokakta bir çırpıda mideye indiriyorlar. Trinity'nin başı John Howard Parnell'dan tutun da anaların doğurduğu her evlada varana dek, başkanlardan, Trinity kadınlarının başına ve çocuklardan arabacılara, rahiplere, papazlara, şeflere ve başpiskoposlara. Ailesbury Yolu'ndan, Clyde Yolu'ndan, esnaf loncalarından, kuzey Dublin birliğinden, çilekli pasta misali arabasında belediye başkanı, yaşlı kraliçe tekerlekli iskemlesinde. Tabağım boş. Önce siz buyrun anonim sürahimizden. Sir Philip Cramton'ın hayratı misali. Mikropları mendilinizle siliniz. Sizden sonraki de kendi mendiliyle silsin. Peder O'Flynn hepsinin hakkından gelir. Herkese yetiştirecek lafı var. Hepsi de en tepedeki şahıs için. Çocuklar kazanın dibi için tepişiyor. Phoenix Park gibi kocaman bir çorba kâsesi olsun isterdim. İçinden etleri zıpkınla avlayacaksın. Etrafındaki insanlar ne sevimsiz. City Arms Oteli'ndeki kız *table d'hote* diyordu. Çorba, sıcak etli yemek ve tatlı. Kimin düşüncesini çiğniyorsun, nereden bileceksin. Sonra tüm o tabağı çanağı kim yıkıyor? Belki o gün gelecek hepimiz haplarla besleneceğiz. Dişim de gitgide kötülüyor.

Sonuç itibariyle vejetaryenlik işine bulaştın mı hoş ıtırlı bir sürü şey de var yiyecek, her ne kadar kötü koksa da misal sarımsak, İtalyan laternacıları soğan kokar hep, sonra mantar, yer mantarı. Hayvana da eziyet. Kümes hayvanlarının yolunması. Celep gelsin de kafasını koparsın diye mezbahada acınası halde bekleyen, dehşete düşmüş büyükbaşlar. Möö. Tir tir titreyen zavallı buzağılar. Mee. Yalpak kuzucuk. Etli lahana. Kasapların kovalarında sakatat. Kancadan şu göğüs etini versene. Löp. Tütsü kelle ve kanlı kemikler. Derisi yüzülmüş camgöz koyunlar popolarından asılmış. Parça pinçik doğrayıp eti araya verme delikanlı.

Dermandan düşünce taze sıcak kan tavsiye ederler. Kan her zaman elzemdir. Sinsi hastalık. Sıcak tüterken yala, tatlımsı ve kıvamlı. Kıtlıktan çıkmış hayaletler.

Ay, acıktım yahu.

Davy Byrne'ün yerine girdi. Dürüst bir mekân. Pek sohbet etmez. Seyrek de olsa içki ısmarlar. Artık yıllara denk getirip. Bir keresinde çekimi kırmıştı.

Ne yesem ki? Saatine baktı. Bakalım. Zencefilli bira?

— Merhabaaa Bloom! dedi Burunsokan Flynn oturduğu köşeden.

— Merhaba Flynn.

— Ne var ne yok?

— Fıstık gibi... Bakalım. Bir kadeh Burgonya alayım... ve bakalım.

Raflarda sardalye. Bakarak bile tadını alabilir insan. Sandviç? Hami'nin[1] hambonlarıyla avenesi de şu tarafta. Kavurma et. Plumtree kavurmalarının girmediği eve ne denirdi? Noksan. Ne salak reklam! Ölüm ilanlarının altına yerleştirmişler bir de. Neresinden baksan andavallık. Dignam'ın kavurması. Yamyamlar limon ve pirinç ile yumuşatırmış. Beyaz misyonerler pek bir tuzlu canım. Salamura domuz eti gibi. Sadece şef en değerli taraflarını yiyebilir. Deneye deneye sertleşmiştir. Karıları sıraya dizilmiş, etkisini bekliyor. *İhtiyar zenci bir şef varmış. Muhterem MacTrigger'ın bir yerlerini ya yiyesiymiş ya da şey yapmış.* Onunla nasıl da bahtiyar olur mesken. Tanrı bilir nasıl bir uydurmasyon. Bozulmuş kuzudan ve gırtlaktan kıyma yapıyorlarmış. Bul bakalım eti bulabilirsen. Koşer. Süt ile bir arada olmayacak. Şimdilerde hijyen dedikleri mesele. Yom Kippur bayramındaki beslenme mideyi temizlermiş. Barış ve savaş birilerinin perhizine bağlı. Dinler. Noel hindileri ve kazlar. Masumların kurban edilmesi. Yiyin, için, mutlu olup şükredin. Sonra korunaklar tıklım tıklım. Kafalar sargılı. Peynir kendi dışında her şeyi hazmettirir. Efsanevi peynir.

— Peynirli sandviçiniz var mı?

— Evet, efendim.

Varsa birkaç da zeytin koysalar, yakışır. İtalyan zeytini tercihim. İyisinden bir kadeh Burgonya; ferahlatır. Yağ gibi kayar. Güzel bir salata, söğüş salatalık ile. Tom Kernan'ın uzmanlık alanı. Eli değse lezzetleniyor. Saf zeytinyağı. Milly külbastıyı üzerine maydanoz serperek sunmuştu bana. Yanına da kara soğan. Tanrı yiyecekleri yaratmış, şeytan da aşçıları.[2] Şeytan sofrası.

— Eşiniz nasıllar?

— İyi, çok iyi, sağ olun... Peynirli sandviç ve ardından da. Gorgonzola var mı?

— Evet, efendim.

Burunsokan Flynn içkisini yudumladı.

— Şarkı söylüyor mu bu aralar?

Ağzına bak. Kendi kulağına ıslık çalabilir. Kepçe kulaklar. Müzik mi dedin. Benim arabacı kadar anlar anca. Yine de bahsedeyim. Ne zararı olacak. Bedava reklam.

— Bu ayın sonunda büyük bir turneye çıkacak. Kulağınıza çalınmıştır belki.

— Hayır. Pek hoşmuş. Kim düzenliyor?

Ayakçı genç siparişi getirdi.

— Ne kadar tuttu?

— Yedi efendim... Sağ olun efendim.

Bay Bloom sandviçini ince dilimler halinde kesti. *Bay MacTrigger.* Hayalli meyalli zımbırtılardan daha kolay söylemesi. *Beş yüz karısı. Keyifle ayılıp bayıldı.*

— Hardal, efendim?

— Sağ ol.

---

[1] Nuh'un oğlu Hami'nin babasını çıplak ve sarhoş halde görmesine gönderme. Ham-hami-jambon. (ç.n.)

[2] İngiliz şair John Taylor'ın sözleri.

Kaldırdığı her dilimin altını sarı şeritle besledi. *Ayılıp, bayıldı.* Anladım. *Kocaman büyüdü de büyüdü.*

— Kim mi düzüyor, ee düzenliyor? dedi. Yani, kurumsal bir iş sayılır, anlarsın ya. Masrafı da kârı da bölüşüyorlar.

— Tamam, şimdi hatırladım, dedi Burunsokan Flynn kasığını kaşımak için elini cebine sokarken. Kimdi bana söyleyen? Blazes Boylan da işin içindeymiş, öyle mi?

Hardalın acısı Bay Bloom'un yüreğini haşlamış gibiydi. Gözlerini kaldırdığında küskün saatin bakışıyla karşılaştı. Saat iki. Meyhane saatleri beş dakika ileridir. Zaman geçiyor. Eller iş üstünde. İki. Henüz değil.

Burnunda tüttü ve sonra içine gömüldü ve daha fazla, daha da fazla özlem duydu.

Şarap.

O dost canlısı içkisini yudumladı ve boğazında gezdirip yuttuktan sonra kadehini usulca yerine koydu.

— Evet, dedi. Organizatör bir bakıma o sayılır.

Korkma. Beyinsizin teki.

Burunsokan Flynn burnunu çekip kaşındı. Pire ete yumulmuş.

— Portobello kışlasında Myler Keogh'un şu askere karşı galip geldiği boks maçında Jack Mooney'in[1] bana anlatmasına bakılırsa bahtı yaver gitmiş. İmanıma, Carlow'da çiroz bir oğlan keşfetmiş...

Allah vere de o sümük bardağına düşmese. Neyse ki son anda çekti içine.

— Oğlanı, adamım, bir ay kampa almış. Çiroz, imanıma, çiğ ördek yumurtası emmiş sesi için. İçki de içmesin diye, çaktın mı? Yahu şu Blazes imanıma işini biliyor.

Gömleğinin kollarını kıvırmış Davy Byrne, ağzını iki peçetèyle silerek barın arka köşesinden çıkageldi. Ringa rengi. Güldü mü başı kıçı ayrı oynuyor. Havucuna çok iş düşüyordur zahir.

— İti an çomağı hazırla, dedi Burunsokan Flynn. Gold Cup için esaslı tüyon var mı?

— O işleri bıraktım Bay Flynn, diye yanıtladı Davy Byrne. Beygirlere metelik yatırmam.

— Haklısın, dedi Burunsokan Flynn.

Bay Bloom sandviç dilimlerini yedi, nahoş lezzetlerle taze ekmek, acı hardal, küflü peynirin ayak kokusu. Şarabından aldığı yudumla damağını temizledi. Bakkamağacı değil ya. Böylesi sıcak havalarda soğuk tatlar daha belirginleşiyor.

Sakin bir bar. Şu tezgâhın ahşap işçiliği hoş. Güzel planlanmış. Şuradaki kıvrımlar mesela.

— O işlere zerre bulaşmam artık, dedi Davy Byrne. O atlar bir sürü adamın ocağına incir ağacı dikti.

Bitirimhane piyangosu. Bira, şarap ve muhtelif içki ruhsatları var. Tura gelirse ben kazanırım, sen kaybedersin.

— Senin için en doğrusu bu, dedi Burunsokan Flynn. Ta ki tüyo gelmesin kulağına. Dürüst spor diye bir şey de kalmadı ya artık. Lenehan bu işin piri. Bugün

[1] *Dublinliler*'de "Pansiyon" öyküsünün kişisi.

Sceptre'a basacakmış. Lord Howard Walden'ın Epsom'da kazanan atı Zinfandel favori aslında. Jokeyi Morny Cannon. İki hafta önce Saint Amant'a karşı bire yedi kaldırabilirdim.

— Öyle mi? dedi Davy Byrne...

Pencereye doğru yönelip veresiye defterini aldı ve sayfalarına şöyle bir göz attı.

— Yeminle, dedi burnunu çeken Burunsokan Flynn. Pek soylu, nadir bir attı. Babası Aziz Frusquin. Rothschild'in tayı, kulağında pamuklarla fırtına gibi koptu geldi kazandı. Mavi ceket, sarı kep. Ben Dollard ile John O'Gaunt'u şansına küssün. Beni de o caydırmıştı. İşte böyle.

Bardağından kaderine razı bir yudum alırken, parmaklarını da bardağın hatlarında gezdirdi.

— İşte böyle, dedi iç çekip.

Bay Bloom ayakta, bir yandan ağzındakini çiğnerken bir yandan da adamın iç çekişine baktı. Meraklı mankafa. Şu Lenehan'ın bahsettiği atı söylesem mi? Zaten biliyordur. En iyisi unutsun gitsin. Gidip biraz daha para kaybedecek. Aptal ile parası. Bir sümük daha sarkıyor. Kadını öpecek olsa nezle bulaştırır. Yine de hoşlanan çıkabilir. Fırça misali sakaldan hoşlanan olduğuna göre. Köpeklerin burunları. City Arms Oteli'nde karnı guruldayan ihtiyar Bayan Riordan'ın Skye teriyeri. Molly kucağına alıp okşamaktan hoşlanıyor. Ah seni koca köpecik, oğlum da oğlum!

Şarapla yumuşamış bir lokma ekmeğin hardal ve iğrenç peynirle anlık teması. Güzel şarapmış. Susamış olmadığım için tadını alabiliyorum. Hamama gittiğimde tabii. Bir ya da iki ısırık. Sonra altı civarı. Altı, altı. Aman geçip gitmiş olacak o vakit. Molly...

Şaraptan yayılan hafif ılıklık damarlarında aktı. Nasıl da istiyordum. Solgun hissediyordum kendimi. Tok gözleri raflardaki konservelerde, sardalyelerde, ıstakoz ayaklarında gezindi. İnsanların yiyecek niyetine topladığı tüm o tuhaf şeyler. Kabuklarından çıkarıp, iğneyle delip, ağaçlardan toplayıp, denizde avlayıp yedikleri, hatta Fransızların toprakta buldukları salyangozları yemesi. Aptal balıklar binlerce yıldır bir halt öğrenememişler. Ne mene bir şey olduğunu bilmiyorsan görüp de hemen ağzına atmazsın. Zehirli meyveler. Kuşburnu. Yuvarlaksa iyidir dersin. Aslında rengi şatafatlıysa uzak durmalısın. Birisi bir diğerine anlatır, öylece yayılır. Önce köpekte dene. Koklar, şekline bakar. Cazip meyveler. Külah gibiler. Dondurma. İçgüdü. Misal portakal bahçeleri. Özel bakım isterler. Bleibtreustrasse. Peki istiridyelere ne demeli? Görünüşleri balgam kadar itici. Kabukları ayrı kirli. Açması da başa bela. Kim ilk akıl etmiş onları yemeyi? Besinleri de çöp ve lağım artığı. Şampanya yanında Red Bank istiridyesi. Cinselliğe etkisi. Afrodizyak. Bu sabah Red Bank'te idi. Masada istiridye bayat balık misali. Belki de yatakta gençleşiyordur. Yok. Haziranda istiridyenin işi ne. Ama hafif bozulmuş şeylerden hoşlananlar da var. Şarap yanı sote tavşan eti. Önce tavşanınızı yakalayın. Çinliler elli yıllık yumurta yiyor, mavi yeşil yine. Otuz çeşitli ziyafet sofraları. Zararsız görünen yemekler midede karışabilir. Gizemli bir zehirlenme için güzel fikir. Arşidük Leopold muydu o? Hayır. Evet, ya da şu Habsburg'lardan

Otto bilmem kim mi? Ya da kimdi hani şu kendi kepeklerini yiyen? Kentteki en ucuz öğle yemeği. Elbette aristokratlar. Sonra diğerleri de moda diye öykünür. Milly de yağla unu karıştırıp. Gerçi hamur işlerini ben de severim. Fiyatlar düşmesin diye yakaladıkları istiridyenin yarısını denize geri dökerlermiş. Ucuz olsa. Kimse almaz. Havyar. Zengin gösterir. Yeşil kadehlerde ren şarabı. Yelkenler kabarır. Hanımefendiler. Pudralı göğüslerde inci dizili. *Elité. Créme de la crème*. Ayrıcalıklı olduklarını hissetmek için özel yemekler isterler. Keşişler ise lapa ile nefsini köreltir. Beni tanımak istersen soframa buyur. Asil mersinbalığı. Başşerif Coffey, şu aslen kasap olan, av etlerinin korunmasına dair kanun. Bir dananın yarısını geri gönderin ona. Temyiz hâkiminin mutfağında hazırlananları gördüm. Şef beyaz şapkasıyla rabbi gibiydi. Alevde ördek. Kıvırcık lahana *a la duchesse de Parme*. İyi ki menüde yazıyor da biliyorsun ne yediğini ki nerede çokluk orada bokluk. Kendimden biliyorum. Edward'ın kurutulmuş çorbalarıyla kıvamı tuttur. Kazların doldurulması ne fena. Istakozlar canlı canlı pişiyor. Az kar tavuğu alaydınız. Afili bir otelde garson olsam dert etmezdim. Bahşişin var, elbiselerin düzgün, yarı çıplak hanımlar. Biraz daha fileto arzu eder miydiniz, Bayan Dubedat? Evet, dur bi tat. Vallahi de tattı fakat. Sanırım Hugenot ismi bu. Killiney'de yaşayan bir Bayan Dubedat vardı. *Du, de, la* varsa Fransızdır. Her halükârda o muhtemelen, Moore Sokağı'ndaki, bir çeke adını yazmaktan aciz, yamuk ağzını görsen manzara resmi yapıyor sanacağın Micky Hanlon'un küpünü az daha doldurmak uğruna parmağını daldırıp bağırsaklarını temizlediği balıktır. Mooykıl Eee Beeen da Ha. Tın tın cahil ama cebinde elli bin poundu var.

Cama yapışık iki sinek vızıldadı, yapışık.

Damağında kalan ışıltılı şarabı yuvarladı yuttu. Burgonya üzümlerini preste eziyorlar. Güneşin sıcağı içine sinmiş. Sanki gizli bir dokunuş bana anıları anlatıyor. Hisleri kabardı, gözü nemlendi, hatırladı. Howth'taki eğreltilerin kuytusunda. Altımızda körfez, üstümüzde gök uyumakta. Ses seda yok. Gökyüzü. Lion Burnu'na doğru körfez mora çalıyor. Drumleck tarafıysa yeşil. Sutton'a doğru sarıyeşil. Denizaltının tarlaları, kahverengi yosunların hattı, sualtına gömülmüş kentler. Ceketim saçlarına yastık, fındalıklarda kulağakaçanlar, elim ensesinde, sarstın beni. Ah ne harikaydı! Kremlediği yumuşacık eli dokundu bana, okşadı: gözlerini kaçırmadı benden. Ben ki mest halde üzerine uzandım, dolgun dudakları aralık, öptüm, öptüm, öptüm. Mmm. Çiğnenmiş ılık çöreği usulca ağzıma aktardı. Ağzında tükürükle yumuşattığı iğrenç ve hoş lokma. Keyifle: yedim: keyifle. Dudaklarını büküp bana aktardığı gençlik. Yumuşak, yapışkan, sakız gibi dudaklar. Gözleri al beni diyen çiçek gibiydi, arzu dolu.[1] Çakıllar düştü. Öylece uzanıyordu. Keçi. Kimsecikler yok. Ben Howth'un en tepesinde ormangülleri ve bir keçi, boklarını düşürüp tek tek yürümekte. Eğreltinin kuytusunda sıcacık güldü. Üzerine abandım, öptüm de öptüm; gözlerini, dudaklarını, gergin boynunu, rahibe yakalı bluzunun içinde salınan dolgun göğüslerini, dikilmiş meme uçlarını. Dilim diline değdi. O da beni öptü. Öpüldüm de öpüldüm. Saçlarını savurup bana teslim oldu. Öptü, beni öptü.

[1] *Odysseia*'da Kalypso'nun Hermes'i nektar ile beslemesine gönderme.

Beni. Bana bir de şimdi bak.

Yapışık sinekler vızıldadı.

Hüzünlü gözleri meşe tablanın sessiz damarlarını izledi. Güzellik: kıvrım, kıvrım güzellik. Biçimli tanrıça. Venüs, Juno: dünyanın taptığı kıvrımlar. Kütüphanenin müzesinin avlusundaki çıplak tanrıça halleri gözümde canlanıyor. Sindirim için birebir. Kim bakmış umurlarında değil. Kim isterse baksın. Konuşmazlar, yani Flynn gibi birisiyle ne konuşsunlar ki. Varsayalım bizim hatun Pygmaleon ya da Galatea olsun, ilk ne derdi? Ey fani! Seni hak ettiğin uygun yere koyardı önce. Ayinde tanrılarla kana kana nektar içmek, altın tabaklarda yemekler, hepsi ayrı leziz. Bizim koyun eti, havuç ve şalgam, yanında da bir şişe Allsop'tan müteşekkil tabakhane işi yemeklere benzemez. Nektar insana enerji verir sanırım: tanrıların gıdası. Yontulmuş güzel kadın bedenleri, Juno gibi. Ölümsüz aşk. Biz ise yemeği bir delikten sokup bir başka delikten çıkartıyoruz: gıda, keylüs, kan, bok, toprak, gıda: motoru besler gibi sürekli beslemen gerek. Onların ise. Hiç bakmadım. Bugün bir bakayım. Bekçi görmez. Bir şeyler düşürmüş gibi eğilip bakayım bakalım onlarda da.

Mesanesinden damla damla sızan usul bir uyarı geldi ki yapmak ya da yapmamak işte bütün mesele. Erkeksi edasıyla bardağını ne var ne yok dipleyip yürüdü, erkeklere de vermişlerdir kendilerini, erkek bilinciyle, erkek sevicilerle, bir delikanlı tadını almıştır kadının, bahçede.

Ayakkabısından çıkan tıkırtılar kesilince Davy Byrne defterine bakıp dedi ki:

— İşte şu, ne işteydi şu? Sigortada mıydı?

— Oradan ayrılalı çok oldu, dedi Burunsokan Flynn. *Freeman* için reklam pazarlıyor.

— Ne kadar gördüysem o kadar az tanıyorum demek, dedi Davy Byrne. Başı belada mı?

— Bela mı? dedi Burunsokan Flynn. Kulağıma çalınmış bir şey yok. Niye ki?

— Yas elbiseleri içinde, fark etmedin mi?

— Öyle mi? dedi Burunsokan Flynn. Öyledir, inanırım. Evde ne var ne yok diye sordum ona. Ama Tanrı şahittir ki haklısın. Yas elbisesi vardı üzerinde.

— Bir beyefendinin böyle bir derdi olduğunu görürsem, dedi Davy Byrne insanca, hiç kurcalamam. Acıyı tazelemekten başka işe yaramaz.

— Her halükârda karısıyla ilgili değil, dedi Burunsokan Flynn. Onu evvelki gün İrlandalı mandıracı John Wyse Nolan'ın karısının Henry Caddesi'ndeki yerinden elinde, evdeki canının yarısına götürmek üzere bir kavanoz kaymakla çıkarken gördüm. Kadın pek etli butlu. Fındıkçı mübarek.

— *Freeman*'e mi çalışıyor dedin? dedi Davy Byrne.

Burunsokan Flynn dudağını yaladı.

— Kaymak alacak parayı reklam satıp kazanmıyordur herhalde. Kalıbımı basarım ki.

— Nasıl yani? diye sordu Davy Byrne, defterden başını kaldırıp.

Burunsokan Flynn parmaklarıyla havada hokkabazvari hareketler yaptı. Göz kırptı.

— Cemaatten, dedi.

— Demek öyle diyorsun ha? dedi Davy Byrne.

— Tam üstüne bastın, dedi Burunsokan Flynn. Kıdemli farmasonlardan. Nur, hayat ve Tanrı'nın bahşettiği sevgi. Koltuk çıkıyorlar buna. Bana bunu, neyse, kimin anlattığını söylemeyeyim.

—Sahi mi ya?

— Çok sağlam bir cemaat, dedi Burunsokan Flynn. Başın dardaysa hemen yardımına koşarlar. Girmeye çalışan bir dostum vardı ama öyle içlerine kapalılar ki. Kadınları bulaştırmamakla ne doğru etmişler.

Davy Byrne bir arada güleyazesnekafasalladı:

— Hıığaaağğıhohoo!

— Bir kadın vardı, dedi Burunsokan Flynn, bunların ne iş çeviredurduklarını görmek için bir köşeye gizlenmiş. Ama sanki kokusunu almışlar kadının ve gizlendiği yerden çıkarıp, yemin ettirip onu da mason yapmışlar. Donerailеli Aziz Legers'in sulbünden bir kadın.

Davy Byrne esnemesinin ardından ıslanan gözlerini silip dedi ki:

— Doğru mu bu ya? Sessiz sakin kimseye zararı dokunmayan bir adam sanki. Buralarda sık sık denk gelirim ve hiç taşkınlık yaptığını görmedim.

— Yüce Tanrı bile sarhoş edemez onu, dedi Burunsokan Flynn kendinden emin. Baktı ki işler cıvıyacak, hop sıvışır. Saatine nasıl baktığını görmedin mi? Tabii, burada değildin. Bir içki içelim desen ilk evvela saatine bakıp hangi içkinin uygun olduğunu kestirir. İmanım çarpsın ki bu böyle.

— Vardır böyleleri, dedi Davy Byrne. Ama güvenilir bir adam bana kalırsa.

— Fena değildir, dedi Burunsokan Flynn burnunu çekip. Yardım için elinden geleni esirgemediği de olur. Sezar'ın hakkı Sezar'a. Bloom'un iyi tarafları var elbette. Ama bir şey var ki öldürsen yapmaz.

Bira bardağının yanına hayali bir imza attı.

— Bilirim, dedi Davy Byrne.

— Canını alsan yazıya döktüremezsin,[1] dedi Burunsokan Flynn.

Paddy Leonard ile Bantam Lyons geldiler içeri. Tom Rochford da söylenen eli bordo yeleğinde onları izledi.

— Selam, Bay Byrne.

— Selam beyler.

Tezgâhta durdular.

— Kim ısmarlıyor? diye sordu Paddy Leonard.

— Ben değil tabii, diye yanıtladı Burunsokan Flynn.

— Ne alalım? diye sordu Paddy Leonard.

— Bana bir çömlek zencefilli, dedi Bantam Lyons.

— Ne kadar çömelek? diye bağırdı Paddy Leonard. Süt bebesi, bu ne ki şimdi? Sen ne alıyorsun Tom?

[1] Yahudilerin yasal sözleşme yapmalarının yasak olduğuna dair safsataya gönderme.

— Tahliye hatları ne âlemde? diye sordu Burunsokan Flynn içkisini yudumlarken.

Tom Rochford cevaben elini midesine ve kalçasına bastırdı.

— Bir bardak su rica etsem Bay Byrne? dedi.

— Elbette, beyim.

Paddy Leonard içki tayfasına bir göz attı.

— Hay Rabbim tepenizden baksın, dedi, içki ısmarladığım tiplere bak! Soğuk su ve zencefilli gazoz! Yarasına viski bassan emecek adamlar nereye kayboldu. Gold Cup'ta bir ata tüyo gelmiş imansızım. Yüklü tüyo kokusu alıyorum.

— Zinfandel mi? diye sordu Burunsokan Flynn.

Tom Rochford katlanmış bir kâğıdı açıp içindeki tozları önündeki suya boşalttı.

— Şu hazımsızlık yok mu, dedi içmeden önce.

— Karbonat birebir aslında, dedi Davy Byrne.

Tom Rochford kafasını sallayıp tepesine dikti.

— Zinfandel mi?

— Ağzımdan laf alamazsın, diye göz kırptı Bantam Lyons. Kendi hesabıma beş teklik basacağım.

— Adam ol da söyle şunu yoksa canın cehenneme, dedi Paddy Leonard. Kimden aldın tüyoyu?

Dışarı çıkmakta olan Bay Bloom üç parmağını kaldırıp selam verdi.

— Hoşça kal, dedi Burunsokan Flynn.

Diğerleri de döndüler.

— Tüyoyu aldığım adam şu işte, diye fısıldadı Bantam Lyons.

— Hohoyyt! diye güldü Paddy Leonard. Bay Byrne, beyim, bize iki tek Jameson,[1] bir de...

— Zencefilli, dedi Davy Byrne nezaketle.

— Aynen, dedi Paddy Leonard. Bebeğimize bir biberon zencefilli.

Bay Bloom, diliyle bıyıklarını yalayarak Dawson Caddesi'ne doğru yürüdü. Yeşil bir şeyler olsa gerek: misal ıspanak. Sonra şu Röntgen ışınlarıyla tarayabilirdin.

Duke geçidinde kurt gibi aç bir teriyer boğazına kaçan kemik parçasını çıkarıp yeni baştan yalanmaya başladı. Aşırıya kaçınca. Ne var ne yok sindirince şükranlarını bildirmekte. Önce tatlı sonra iştah açıcılar. Bay Bloom yorgun vaziyet yanaştı. Geviş getirenler. İkinci porsiyon. Üst çeneleri oynar durur. Tom Rochford o buluşuyla bir şey yapacak mı merak ediyorum. Flynn'e açıklamaya çalışarak zamanını nasıl da boşa harcıyor. Çirozların ağzı yayvan oluyor. Mucitlerin gidip bedavadan icatlarını gerçekleştirecekleri bir mekân olmalı. Tabii o zaman da ne kadar takıntılı tip varsa gider musallat olur.

Yankıyla uzatarak kapanış melodisini mırıldandı:

— *Don Giovanni, a cenar teco. M'invitasti.*

Daha iyiceyim. Burgonya şarabı. Beni kendime getirdi. İlk damıtan kimdi? Kederli biri olsa gerek. Flaman gözükaralığı.[2] Şimdi ulusal kütüphaneye gidip şu *Kilkenny People* nüshasını.

---

[1] İrlanda'nın ünlü viski markası.

[2] İçkinin verdiği cesarete dair deyim.

Tesisatçı William Miller'ın vitrinindeki tertemiz klozetler düşüncelerini başka yere kaydırdı. Yapabilirler: bir iğne yutsan vücudunda dön dolaş gezinmesini, midenden karaciğerine, oradan bağırsaklarına geçip sonunda kaburgandan dışarı çıkmasını izleyebilirler. Ama zavallı düdük, tüm mahremini seyrederlerken yıllarca öylece dikilmek zorunda kalır. Al sana bilim.

— *A cenar teco.*

Şu *teco*'nun anlamı ne ola ki? Misal bu gece.

— *Don Giovanni beni davet ettin*

Bu akşam yemeğine

Rom ve sonra dom dom

Düzgün durmuyor böyle.

Keyes: Nannetti'yi kafalarsam iki ay daha. İki pound on şilin, iki pound sekiz şilin falan eder. Hynes'in de üç borcu var. Etti iki on bir. Prescott'un reklamı. Eder iki on beş. Yaklaşık beş gine. Kısa günün kârı.

Molly'ye, iç çamaşırının rengine uyacak şu iç etekliklerden alabilirim.

Bugün. Bugün. Unut gitsin.

Sonra güneyde gezinti. İngiliz sularına açılsak? Brighton. Margate. Ay ışığında iskeleler. Molly'nin sesi çınlıyor. Şu hoş sahil kızları. John Long'un orada uyuklayan bir aylak, derin düşüncelere dalmış halde eklem yerlerini dişliyor. İş verilse becerir. Küçük bir ücretle. Karın tokluğuna.

Bay Bloom, Gray şekerlemecisinde satılmayan tartların sergilendiği vitrinden döndü ve muhterem peder Thomas Connellan'ın kitabevini geçti. *Roma Kilisesi'ni terk etme sebebim.*[1] Protestan kuşların yuvası. Onu büyüten kadınlar. Patates kıtlığı zamanında yoksul çocuklara protestan olmaları karşılığında çorba verirlermiş. Fakir Yahudileri devşirmek için Papa'ya başvuran cemiyet. Aynı tuzak. *Roma Kilisesi'ni terk etme sebebimiz.*

Kör bir delikanlı ince değneğiyle bordür taşını tıklatarak dikiliyordu. Görünürde tramvay yok. Geçmek istiyor.

— Geçmek mi istiyorsunuz? diye sordu Bay Bloom.

Genç delikanlı yanıt vermedi. Duvar misali sureti hafifçe çatıldı. Başını kararsızca oynattı.

— Dawson Caddesi'ndesiniz, dedi Bay Bloom. Karşıda da Molesworth Sokağı var. Geçmek mi istiyorsunuz? Yol müsait.

Değnek sola doğru hafifçe titredi. Bay Bloom'un gözü o hattı izledi ve Drago'nun önünde hazırlanmış boyacı arabasını fark etti. Briyantinli saçını gördüğüm yerde ben de tam şey yapmıştım. Beli bükülmüş bir at. Sürücüsü John Long'un yerinde. Susuzluğunu bastırıyor.

— İlerde bir araba var, dedi Bay Bloom, ama hareket etmiyor. Siz geçerken bakınıyor olacağım. Molesworth Sokağı'na mı gitmek istiyorsunuz?

---

[1] Kanadalı Presbiteryen rahip Charles Pascal Telesphore Chiniquy'un Katolik Kilisesi'ni terk etme gerekçelerini anlatan metin. Aynı zamanda *Portre*'nin Dedalus'una gönderme.

— Evet, diye yanıtladı delikanlı. Güney Frederick'e.

— Hadi, dedi Bay Bloom.

İnce dirseğe usulca dokundu: sonra delikanlının önünü yoklamak için uzattığı eli rehberlik etmek için tutu.

Bir şeyler söyle. Aman lütufta bulunuyormuş gibi görünmeyelim de. Söylediğine güvenmezler kimi zaman. Laf ola beri gele konuş.

— Yağmur dindi.

Yanıt yok.

Ceketinde lekeler var. Yemeği akmış ağzından sanırım. Ona tüm tatlar farklı geliyordur. Önceleri kaşıkla besleniyordur. Eli çocuk eli gibi. Milly'nin eli de böyleydi. Hassas. Elimden benim ne mene bir adam olduğumu tartıyordur. Adı var mı merak ediyorum. Boyacı arabası. Değneğini atların bacaklarından uzak tutalım da yorgun hayvan pineklemeye devam etsin. İşte böyle. Hallettik. Bir boğanın ardından: bir atın önünden.

— Sağ olun efendim.

Erkek olduğumu biliyor. Sesten.

— Tamamdır, değil mi? Önce sola sapın.

Kör delikanlı bordür taşını yoklayarak yolunu buldu, arada bir de değneği geri çekip nerede olduğunu hissediyordu.

Bay Bloom balıksırtı tüvit ceketle gözsüz ayakların peşi sıra yürüdü. Zavallı delikanlı! O boyacı arabasının orada olduğunu nasıl bilebilirdi ki? Hissetmesi gerekir ancak. Belki cisimleri alınlarında görüyorlardır. Hacmi hissetmek gibi. Ağırlık. Bir şey yerinden oynatılsa görür mü? Boşluğu hisseder. Dublin hakkında tuhaf fikirleri vardır, değneğini taşlara sürte sürte. Elinde değneği olmasa düz bir hatta yürüyebilir mi? Kanı çekilmiş, ilerde rahip olacakmış gibi mümin bir suratı vardı.

Penrose! Adamın adı buydu işte.

Öğrenebilecekleri tüm şu işlere bak. Parmaklarıyla okumak. Piyanonun akordu. Ya da kimi zaman beyinlerinin vızır vızır çalıştığına nasıl da şaşırırız. Bir kambur ya da engelli, bizim söyleyebileceğimiz bir şeyi söylediğinde neden çok zeki olduğunu düşünürüz ki. Diğer hislerin çok daha gelişkin olması. Nakış mesela. Sepet örmek. İnsanların yardımcı olması gerekiyor. Molly'nin doğum günü için elişi sepet de alabilirim. Dikişten nefret eder. Kabul bile etmeyebilir. Karanlığın adamları diyorlar onlara.

Koku duyuları da daha güçlü olsa gerek. Her yandan gelen kokuların harmanlanması. Herkesin kokusu farklı. Sonra bahar, yaz: kokular. Tatlar. Şarabın tadını, gözleriniz kapalı veya soğuk algınlığınız varken alamazsınız derler. Yine karanlıkta sigara içmenin de keyfi yokmuş pek.

Ve bir kadınla mesela. Görmedikleri için utanmadan ve daha cesur. Stewart Hastanesi'nin önünden geçen şu kız, aklı bir karış havada. Bana bak. Hepsi bende var. Kızı görmemek ne tuhaf. Delikanlının zihnindeyse sadece biçimden ibaret. Eline parmaklarıyla dokunduğunda hep kıvrımları, çizgileri hissetmesi. Misal, elleri saçlarında. Siyah olduğunu söylüyorlar. Eee, güzel. Siyah diyoruz. Sonra beyaz tenine geçiyor. Muhtemelen farklı hisseder. Beyazı hissetmek.

Postane. Cevap yazmalıyım. Kabul günü gibi bugün de. İki şilin yarım kronluk bir de posta çeki göndereyim ona. Küçük hediyemin kabulü ricasıyla. Kırtasiyeci de önümüze geldi bak. Dur hele. Az düşünelim.

Parmaklarının küçük bir dokunuşuyla geriye taranmış saçlarını hissetti. Bir kez daha. İncecik saman parçaları. Sonra parmağını usulca sağ yanağında gezdirdi. Tüyler. Yeterince sinekkaydı değil. En tüysüz yer göbek. Etrafta kimse yok. İşte bak Frederick Sokağı'na saptı. Belki de Levenston dans salonunun piyanosuna. Pantolon askımı da düzelteyim.

Doran'ın mekânının önünde yürürken elini yeleğiyle pantolonunun arasına daldırdı ve gömleğini usulca yana çekip göbeğinin sarkık yerine dokundu. Ama biliyorum ki sarımtırak. Karanlıkta deneyip görmek isterdim.

Elini geri çekip üstünü başını da düzeltti.

Zavallı çocuk! Eli yüzü de düzgün. Korkunç. Vallahi korkunç. Görmeyerek hangi rüyaları görebilir ki? Hayatın kendisi rüya gibi onun için. Böyle doğmanın adaleti var mı? New York'ta vapurla şölene giderken yanan tüm o kadınlar ve çocuklar.[1] Facia. Önceki hayatında işlediğin günahların reenkarnasyonla şimdiye etkisine karma mı diyorlardı ne sikimse. Canım, ah canım. Gerçekten yazık: ama kimi zaman da nasıl yaklaşman gerektiğini bilmiyorsun.

Sir Frederick Falkiner farmasonların locasına gidiyor. Muhterem Troy gibi huşu içinde. Earlfost Sıraevler'de öğlen karnını bir güzel doyurduktan sonra. Eski hukukçu kafadarlarıyla bir şişe şampanya açtırıyorlar. Mahkeme ve duruşma hikâyeleri ve Blue Coat mektebinin yıllıkları. Onu on yıla mahkûm ettim. Benim içtiğime burun kıvırırdı muhtemelen. Yıllanmış şarap gelir onlara, altta mahsul yılı yazanlardan. Sicilde kendine has fikirleri var. Çaba sarf etmiş bir ihtiyar. Polis zabıtları uydurmaca kaydırmaca, kendi ceplerine girecek yüzdenin peşindeler. Hepsini sağdan geri postalamıştı. Tefecilerin gözünde iblisten farksızdı. Reuben J.'yi kodese tıktıydı. O da pis Yahudi sıfatını hak etmişti vallahi. Hâkimlerin elindeki güç. Perukalı huysuz ihtiyarlar sürüsü. Patisi yaralanmış ayı misali. Tanrı günahlarını affetsin.

Amanın, afiş. Mirus çarşısı. Ekselansları kral naibi. Bugün on altısı. Mercer Hastanesi'ne yardım amacıyla. Messiah'ta[2] ilk bu amaçla sahneleniyormuş. Evet, Handel. Gitsem mi! Ballsbridge. Keyes'e de uğrarım. Sülük gibi yapışmanın anlamı yok. Bana hoş geldin demekten yorgun düşer sonra. Kesin kapıda tanıdık birisi olur.

Bay Bloom, Kildare Caddesi'ne geldi. Önce. Kütüphane.

Günışığında hasır şapka. Kahve ayakkabılar. Duble paça pantolon. Odur. Odur.

Yüreği usulca hopladı. Sağa. Müzeye. Tanrıçalar. Alelacele sağa saptı.

O muydu? Neredeyse emindim. Bakmayacağım. Yüzümde şarabın kızartısı. Neden içtim ki? Çarptı da. Evet, o. Yürüyüşünden belli. Görünmeyeyim. Görünmeyeyim. Devam et.

Müze kapısına yönelmiş gibi büyük adımlarla ilerlerken bakışlarını kaldırdı. Güzel bina. Sir Thomas Deane tasarlamış. Beni izlemiyor mu?

---

[1] New York'ta 15 Haziran 1904'te 1.030 kişinin ölümüne yol açan gemi yangını.

[2] Handel'in *Messiah* eseri Dublin'de ilk kez, adı anılan hastane yararına sahnelenir.

Belki de görmedi beni. Gözünü ışık almıştır.

Kısa iç çekişlerle soluklanıyordu. Çabuk. Soğuk heykeller: sessizdir orası. Bir dakikaya kalmaz güvendeyim.

Hayır, görmemiş beni. Saat ikiden sonra. Tam kapıda.

Kalbim!

Kalbi gözlerinde atıyor, taşların kıvrımlarına bakınıyordu. Sir Thomas Deane Yunan heykellerini örnek almış.

Bir şey arıyorum ben.

Telaşlı eli cebinden içeri daldı ve okunmuş Agenda Netaim'i çıkardı. Nereye koydum?

Aranıyordu.

Agenda'yı hemen geri cebine tıkıştırdı.

Molly öğleden sonra demişti.

Şunu arıyordum. Evet, şunu. Tüm ceplerine bakındı. Mend. *Freeman*. Nereye koydum? Ah, tamam. Pantolonlar. Cüzdan. Patates. Nereye koydum?

Acele et. Usulca yürü. Azıcık daha. Kalbim.

Eli şu nereye koyduğumu ararken arka cebindeki losyonlu sabuna denk geldi hani şu kâğıda sarılı. Ah, sabun burada! Evet. Kapı.

Yırttık!

Quaker mezhebinin edepli kütüphanecisi, onları ferahlatmak için kedi gibi mırıldandı:

— Dahası *Wilhelm Meister*'ın[1] o paha biçilemez sahifeleri de elimizde, değil mi ki elimizdeler. Bir şairi azam biraderin, bir başka şairi azam hakkında yazdıkları. Müteredditbir ruh, insanın başına gerçek hayatta da gelebilecek muamma dolu şüphelerle boğuşurken bir yandan da ummanın dalgalarına karşı kulaç atıyor.

Sink-a-pace raksıyla köselesini gıcırdatıp bir adım öne çıktı ve muhteşem zeminde, yine aynı şekilde bir adım geri gitti.

Sessiz sedasız bir hizmetli kapıyı aralayarak ona başıyla sessizce kaş göz etti.

— Hemen, diye zemini yine gıcırdatıp ayaklandıysa da az daha oyalandı. Zorlu gerçekler karşısında tasalanan o güzelim aciz hayalperest.[2] İnsan çoğu zaman, Goethe'nin hükümleri nasıl da doğruymuş demekten alamıyor kendini. En geniş tahlilde doğru.

Çiftegıcırtılı tahlilin akabinde korant adımlarıyla çıktı. Kapıda keliyle ve hevesle hizmetlinin sözlerine kulak kesildi: dinledi: ve gönderdi.

Geriye ikisi kaldı.

—Mösyö de la Palice, diye dudak büktü Stephen, ölümünden on beş dakika önce hayattaydı.

— Yazmalarında *Kayıp Cennet*'i kaleme almaları için, diye sordu John Eglinton ihtiyarlara has küstahlıkla, o gözüpek altı doktoru buldunuz mu? *Şeytanın Acıları*[3] diyor ona.

Gülümse. Cranly gülüşüyle gülümse.

Kızı önce gıdıkladı
Sonra azıcık tıktıkladı
Doktor olduğundan kelli
Sonra da taktı kadın sondasını
Neşeli ihtiyar dok...

— *Hamlet* için bir kişiye daha gereksinimin varmış gibi geliyor bana. Mistik zihinler pek bir sever yediyi. WB[4] ışıltılı yedili diyor ya.

---

[1] Goethe'nin eserine gönderme. Wilhelm, eserde *Hamlet*'i yorumlar.

[2] Goethe'nin *Hamlet*'e dair savı.

[3] Dönemin çoksatan İngiliz romanının adı.

[4] William Buttler Yeats.

Yeşil abajurlu masa lambasının yanındaki renge bulanmış kellesinde yanıp sönen gözleri koyu yeşil gölgede kalan sakallı yüzü seçmeye çalıştı, bir saga, kutsalgözlü bir ollav. Sessizce güldü: Trinity beslemelerinin gülüşü: yanıt gelmedi.

Orkestral Şeytan, hüngür hüngür ağladı
Meleklerinki gibiydi gözyaşları
Ed egli avea del cul fatto trombetta.[1]

Saflığımı bana karşı düşmanca kullanıyor.

Cranly, sapına kadar Wicklowlu on bir hemşerisiyle atayurdu kurtaracak. Ayrıkdişli Kathleen,[2] dört güzelim yeşil tarlası, evindeki yabancı. Ve onu selamlamaya birisi daha: *ave, rabbi.*[3] on iki Tinahelyli. Vadinin kuytusundan onlara kuğurduyor. O adama ruhumun gençliğini verdim, geceler boyu. Tanrı yolunu açık etsin. Avın bol olsun.

Mulligan telgrafımı almıştır.

Ahmaklık. Israrcı olmalıydım.

— Bizim genç İrlandalı ozanlarımız putperest zamanlarından bu yana, dünyanın ve ihtiyar Ben gibi benim de takdirime şayan olan Sakson Shakespeare'in *Hamlet*'inin yanına konabilecek değerde bir karakter yaratamadılar henüz, diye sertçe eleştirisini bildirdi John Englinton.

—Tüm bunlar sırf akademik konular, diye keramet bildirdi Russell kuytu gölgesinden. Yani Hamlet bizzat Shakespeare'miş yahut Essex kontu James I imiş.[4] Kilisenin İsa'nın tarihselliğini[5] masaya yatırması gibi. Sanat bize fikirler, biçimden müstakil ruhsal özler bahşetmeli. Bir sanat eseri için temel yargı, kaynağını ne denli derin bir hayattan aldığıdır. Gustave Moreau'nun resimleri, fikirlerin resme dökülmesidir. En derin Shelly şiirleri, Hamlet'in sözleri zihinlerimizi ebedi bilgelikle, Eflatun'un ideasıyla temasa geçirir. Gerisi öğrencilerin öğrencilere yaptığı yorumdan ibarettir.

A. E.'nin bir yankee gazeteciye dediği gibi. Vay be, kahrolaydım da duymayaydım!

— Hocalar ilk önce öğrenciydiler, dedi Stephen fevkalade kibar. Aristo önceleri Eflatun'un öğrencisiydi.

—Öylece de kalmış olduğunu umuyoruz, dedi ağırbaşlı John Englinton. İnsan onu, koltuğunun altında diplomasıyla model bir öğrenci olarak hayal edebiliyor.

Şimdi gülmekte olan sakallı yüze doğru bir kahkaha patlattı.

Biçimden müstakil ruh. Baba, Söz ve Kutsal Nefes. İradetbaba,[6] göksel insan. Hiesos Kristos,[7] güzelliğin büyücüsü, içimizde her an acı çeken Logos. Şahidim ki odur. Sunaktaki ateşim ben. Kurban edilen yağım.

---

[1] (İt.) "Ve kıçını trampet gibi çalmaya başladı." Dante'nin *Cehennem*'inden.

[2] W. B. Yeats'in "Cathleen Ni Houlihan" şiirinin başkişisi.

[3] (Lat.) "Selam, öğretmenim." Yehuda'nın, Romalılara İsa'yı gammazlarken kullandığı söz.

[4] *Hamlet*'in nasıl yazıldığına dair zaman içinde ortaya atılan muhtelif savlara gönderme.

[5] Hz.İsa'nın hayatının, 19. yy.'da David Strauss'un başlattığı çalışmalarla, Kutsal Metin'le çeliştiği görülmüştür.

[6] Teosofistlere ait bir ifade. "Allfather".

[7] Jesus Christ – İsa Mesih adının Yunanca telaffuzu.

Dunlop, Judge, aralarındaki en asil Romalı, A. E., Arval, yüce cennette anılması yasak ad: varlığı üstatlara malum olan K. H.. Büyük beyaz locanın biraderleri yardımcı olabilecekleri bir şey var mı diye hep hazır ve nazır. Ruh üflenmiş bakireden, tövbekâr softadan doğma, nurun nemi İsa ile gelinkardeşi, buddhi katına mazhar olmuşlar. Ezoterik hayat sıradan insana göre değildir. Sıradan insan önce kötü karmayı aşmaya çabalamalı. Bayan Cooper Oakley bir kez pek şerefli H. P. B'nin[1] özünü görmüştü.

Yuh, ayıp! Defolun! *Pfiteufel!*[2] Hanım, bir hanımefendi özünü sergilerken bakmamalıydınız, bakıp da görmemeliydiniz.

Uzun, genç, zarif ve zayıf Bay Best içeri girdi. Elinde nazikçe tuttuğu yeni, büyük, tertemiz ve ışıltılı bir defter vardı.

— İşte, dedi Stephen, Hamlet'in asil ruhunun ölümden sonraki umulmadık derin düşüncelerini, Eflatun'unki kadar sığ olan naçiz ve heyecandan uzak monoloğunu bulacak, örnek öğrenci.

John Eglinton kaş çatıp, söve saya dedi ki:

— Yeminle, birinin kalkıp Aristo ile Eflatun'u karşılaştırdığını duyduğumda kan beynime sıçrıyor arkadaş.

— İkisinden hangisi, diye sordu Stephen, beni devletinden sürgün ederdi?

Hançerini kınından çıkar. Atlık tümatların neliğidir.[3] Eğilim akıntılarına ve ebediliğe tapınıyorlar. Tanrım: caddelerde gürültü: pek bir gezimci, Aristovari. Uzam: gözüne gözüne sokulan şey. İnsanın kanındaki alyuvarlardan daha küçük boşluklardan emekleyesürüne geçip Blake'in kıçının ardından bu yeşillikli dünyanın gölgeden gayrı bir şey olmadığı sonsuzluğa doğru gidiyorlar. Tüm geleceğin geçmişe karıştığı şu ana, buraya tutun.

Bay Best samimi bir tavırla, dostuna doğru öne çıktı.

— Haines gitti, dedi.

— Öyle mi?

— Ona Jubainville'in kitabını gösteriyordum. Biliyor musunuz, Hyde'ın *Connacht Aşk Şarkıları* öyle hoşuna gitti ki. Onu buraya sohbete dahi getirtemedim. Satın almak için Gill'in yerine gitti.

Fırla çabuk kitabım
Nasır bağlamış halkı selamla
Gerçi istemezdim yazayım
Kıraç nursuz İngilizce ile[4]

— Turbanın isi vurduysa başına demek, diye görüş belirtti John Eglinton.

İngiltere'de gibi hissediyorduk. Tövbekâr hırsız.[5] Demek gitmiş. Tütününü tüttürmüştüm. Yeşil ışıltılı taş. Denizin parmağına işlenmiş zümrüt.

---

[1] Helena Petrovna Blavatsky. Teosofist düşünce kurucularından. "Cismani öz en değersiz olgudur" savını öne sürer.

[2] (Alm.) Kahrolası İblis.

[3] Eflatun'un, biçem teoremine karşı reddiyesi.

[4] Douglas Hyde'ın antik Gaelga formuyla yazdığı şiirinin ilk dörtlüğü.

[5] Hz. İsa'dan kendisine cennette olması ricasında bulunan hırsıza gönderme.

— İnsanlar aşk şarkılarının nasıl da tehlikeli olabileceğini bilmiyor, diye esrarengiz bir uyarı yumurtladı Russell'ın altın yumurtası. Dünyada devrimleri hazırlayan hareketler, bir dağın yamacındaki köylünün yüreğinden geçen hayal ve rüyalardan doğar. Onların nazarında dünya tüketilecek toprak parçası değil, nefes alıp veren anadır. Akademiyle arenanın seyreltilmiş havası ise altı şilinlik romanlarla müzikhol şarkıları üretiyor anca. Fransa, solmaya yüz tutmuş[1] en hoş çiçeğini Mallarmé ile üretiyor ama arzu edilesi hayat sadece fakir yüreklerde, Homeros'un Faekan'larında vücut buluyor.

Bu sözler üzerine Bay Best kararsız yüzünü Stephen'a çevirdi.

— Mallarmé, bilmez değilsiniz ya, dedi, Stephen MacKenan'ın bana Paris'te sık sık okuduğu o olağanüstü nesir şiirlerini yazmıştır. *Hamlet* hakkında. Der ki: *il se proméne, lisant au livre de lui-méme*, bilmez değilsiniz ya, *kendine dair kitabı okumak*. Bir Fransız ilinde oynanan *Hamlet*'i betimler, bilirsiniz, taşrada küçük bir kent. Tanıtımı yapılmıştı.

Serbest eli havada cömert hareketlerle salındı.

Hamlet
ou
Le Distrait[2]
Piéce de Shakespeare

John Eglinton'un yeniden çatılan kaşlarına karşı yineledi:

— *Piéce de Shakespeare*, bilmez değilsiniz ya. Pek bi Fransız. Fransız bakış açısı. *Hamlet ou...*

— Kıtkafalı dilenci, diye sonlandırdı Stephen.

John Eglinton bir kahkaha koyuverdi.

— Evet, sanırım öyleymiş, dedi. Mükemmel insanlar, kuşkusuz ama bazı konularda da pek öngörüsüz.

Cinayetin şatafatlı ve mıymıntı abartısı.[3]

— Robert Green ruhun celladı diye anardı onu, dedi Stephen. Nacağını avucuna alıp eti maharetle parçalayan bir kasabın oğlu[4] olması boşuna değil zahir. Babasının canına karşı dokuz can alıyor. Araftaki babamızın. Haki[5] kuşanmış Hamletler tereddütsüz vururlar. Beşinci perdenin vıcık kanlı katliamı Swinburne tarafından üzerine şarkı yazılan toplama kampının habercisi.

Cranly, ben onun, savaşı uzaktan izleyen sessiz emir eriyim.

Kanlı katil düşmanların enikleriyle avratlarını
Bağışlayacak kim ki bizden başkası...

Sakson gülüşüyle Yankee yaygarası arası. Bir yanımız Şeytan, bir yanımız derin deniz.[6]

---

[1] Fransız şair Baudelaire'in şiirine gönderme.

[2] (Fr.) Hamlet ya da şu Kaçık.

[3] Mallarmé'nin "Hamlet ile Fortinbras" eserinden.

[4] Shakespeare'in babasının kasap olduğu iddiası doğru değildir. Aslında eldiven imalatçısıdır.

[5] Dönemin savaşlarına gönderme.

[6] Odyssea'nın Skilla ile Karibdis arası yolculuğuna gönderme.

— Şu *Hamlet*'i ille de hayalet hikâyesine çevirecek, dedi John Eglinton, Bay Best'e pas atmak için. Pickwick'in kocaoğlanı gibi bedenimiz sürünsün istiyor.

Dinle! Dinle! Ah dinle!

Bedenim onu duyuyor: sürünenler duyar.

Eğer hayatında hiç...

— Hayalet dediğin nedir? dedi Stephen sızlanan bir heyecanla. Ölümle, yoklukla, hal ve tutum değişikliğiyle soyutluğun solgun suretine adım atmış kişi. Elizabeth'in Londra'sı Stratford'a, Paris'in bakir Dublin'e uzaklığı kadar uzaktı. *Limbo Patrum*'dan[1] gelip onu çoktan zihninden silmiş dünyaya dönen bu hayalet kim? Kral Hamlet dedikleri kim?

John Eglinton cılız bedeniyle, hükmünü vermek için olduğu yerde kaykıldı.

Ve sonra doğruldu.

— Haziran ortasında bir günün bu saatinde, dedi Stephen kulak kesilsinler diye ricacı gözlerle bakarak. Nehrin yamacındaki Globe'a bayrak çekilmiş.[2] Yanı başındaki Paris bahçesinde ayı Sackerson homurdanıyor. Drake ile seyrüsefere çıkmış yelken direği maymunları,[3] ayakta seyircilerin arasında sosislerini dişliyor.

Yerel renkler. Tüm tanıdıkları görebilirsin. İltifatlarda bulun onlara.

— Shakespeare, Silver Sokağı'ndaki Huguenot'nun evinden çıkmış, nehir yamacında kuğu kafesi boyunca yürümektedir. Ama yavrularını fundalığa sürme oyununu oynayan kuğu anayı beslemek için duraklamaz. Avon kuğusunun zihninde başka şeyler dönüyor.

Mekânın birleşimi. Ignatius Loyola, acele gel de yardım et bana!

— Oyun başlar. Bir saray züppesinin döküntü zırhını kuşanmış, pes perdeden sesli, boylu poslu bir oyuncu, gölgeler içinden gelir. Hayalettir o, kraldır, kralın yokluğundaki kraldır ve oyuncu da rolü gösterinin bir parçası olarak oynamaktan ziyade ömrü boyunca *Hamlet*'i çalışmış Shakespeare'dir. Önünde, kefen bezinden bölmenin ötesinde duran genç oyuncu Burbage'a adıyla hitap ederek sözlerini söyler:

Hamlet, ben babanın ruhuyum,

dinlesin diye buyuruyor. Bir oğula, ruhunun oğluna, genç Prens Hamlet'e ve bedeninin oğluna konuşuyor Stratford'da ölen ki böylece Hamnet Shakespeare'in adı sonsuza dek yaşayacak.[4]

Mümkün mü şu oyuncunun, yokluğundan ötürü hayalete dönüşmüş ve Danimarka kralının kılığına bürünmüş, ölümünden ötürü hayalet Shakespeare'in kendi sözlerini kendi adını taşıyan oğluna söylemesi (Hamnet Shakespeare yaşamış olsaydı Prens Hamlet'in ikizi olurdu), mümkün mü, bilmek isterdim ya da ihtimal dahilin-

[1] Araf. Aynı zamanda *Henry VIII*'de hapishane yerine de kullanılır.

[2] Tiyatrolara, gösteri olduğu gün bayrak çekilmesi geleneği.

[3] Denizciler.

[4] Shakespeare'in tek oğlu.

de mi o öncüllerin mantıksal sonucunu öngörememiş ya da bilememiş olması: sen sahiplenilmeyen oğulsun: ben katil babayım: annen de Hathaway namıyla doğmuş suçlu kraliçe Ann Shakespeare[1] mi?

— Ama bu büyük bir ismin aile hayatını kurcalamaktır, diye girişti söze Russell.

Güvenilir dostum, sen de mi buradaydın?

— Bu sadece kilisenin kâtibinin ilgisini çeker. Demem o ki üstüne konuşulacak oyunlar var. Yani *Kral Lear* denen manzumeyi okuduğumuzda şairinin nasıl yaşadığından bize ne? Mesele yaşamaksa hizmetçilerimiz bizim adımıza yapabilir o işi, der ya Villiers de l'Isle. O günlerin kulisine dikiz atıp kurcalamak, şairin içki düşkünlüğü, şairin borcu harcı, fasa fiso. Bizim elimizde *Kral Lear* var: hem de ölümsüz Kral.

Onayı için bakışların döndüğü Bay Best mutabık kaldı.

> *Akıp git üzerlerinden dalgaların ve sularınla, Mananaan, Mananaan MacLir...*

Beyim, sen açken sana borç verdiği pound'u neylemeli?

Bağışla, ben istedim.

Al bakalım şu dükayı madem.

Yürrü! Daha çoğunu papazın kızı Georgina Johnson'ın yatağında harcadın. Vicdan azabı.

Geri ödemeye niyetli misin?

Ah, tabii.

Ne zaman? Şimdi mi?

Yani... Hayır.

O halde ne zaman?

Bana kalırsa ödedim. Bana kalırsa ödedim.

Orda dur bakalım. Boyne suyunun öte yakasından o. Kuzeydoğu köşesinden. Ona borcun var.

Bekle madem. Beş ay. Moleküllerin hepsi değişir. Ben artık bir başka benim. Pound'u alandan başkası.

Vırvır da vırvır.

Ama ben ki ihtimalken gerçek oldum, ben ki biçemlerin biçemi, benim çünkü süregelen değişimler içindeyim.

Günah işleyen de dua eden de orucu tutan da benim.[2]

Conmee'nin falakadan kurtardığı çocuk.

Ben, ben ve ben. Ben.

A. E. I. O. U.

— Üç yüzyıllık geleneği paralayıp yıkalım mı yani? diye sordu John Eglinton eleştirel bir tınıyla. Kadının ebediyen göçüp gitmesine ve hayale vardığına saygı duymalıyız en azından. Kadın, en azından edebiyat dünyası için doğmadan ölmüş birisi.

---

[1] William Shakespeare'in eşi.

[2] *Portre*'deki Dedalus'a gönderme.

— Öldüğü doğru, diye cevabı yapıştırdı Stephen, doğumundan altmış yedi yıl sonra öldü. Oğlunun doğumunu da ölümünü de gördü. Onu kucaklayan ilk kadındı. Çocuklarını doğuran da, ölüm döşeğinde oğlunun gözkapağına peniyi koyan da o kadındı.

Annenin ölüm döşeği. Kandiller. Üstü örtülü ayna. Beni bu dünyaya getiren kadın orada, gözkapaklarında bronz, birkaç ucuz çiçeğin altında yatıyor. *Liliata rutilantium.*

Bir başıma ağlamıştım.

John Eglinton lambaya pervane olmuş ateşböceğine baktı.

— Dünya Shakespeare'in bir hata yapıp, dedi, o hatadan mümkün olduğunca çabuk ve temiz bir şekilde döndüğüne inanıyor.

— Zırva, dedi Stephen kabaca. Dâhi dediğin hata yapmaz. Yanlışları bile isteyedir ve keşfin kapılarıdır.

Keşfin kapıları usulcacıcırdayanayaklı, kel, kepçe kulak ve harıl harıl Quaker mezhebinden kütüphanecinin girişi için açıldı.

— Şirret, dedi John Eglinton şirretçe, tasavvur edebileceğimiz şekilde keşfe açılan yararlı bir kapı değildir. Sokrat, Xantif'ten[1] hangi yararlı bilgiyi keşfetmiştir ki?

— Diyalektik, diye yanıtladı Stephen: ve annesinden de dünyaya fikirlerin nasıl getirileceği fikrini almıştır. Sokratçık'ın[2] Episfisidyon'u,[3] diğer karısı Myrto'dan ne öğrendiğini ise (*absit nomen!*)[4] ne erkek ne de bir kadın asla öğrenemeyecek. Ama ne ebesinin töresi ne de loğusa şerbetli okutmanlar onu Sinn Fein'in derebeylerinden de dırdır ağulu dillerinden de kurtaramamıştır.

— Ama Ann Hathaway? dedi Bay Best'in unutkan ve sakin sesi. Öyle görünüyor ki Shakespeare onu nasıl unuttuysa, bizler de unutmaktayız.

Bakışları, hatırlatmak, onları kabalaşmadan paylamak için kuluçkaya yatmışın sakalından dırdır edenin kellesine, oradan da suçsuz olsa da mahkûm, kelpembesi Lollard kılıklı yerelmasına çevrildi.

— Hepten de tıntın sayılmazdı, dedi Stephen, ve hafızası da kaçkın değildi. Romeville'e "Ardımda Bıraktığım Kız" türküsünü ıslıkla çalarak gidedursun hafızasını cüzdanında taşıyordu.[5] Deprem o ana denk gelmemiş olsa da tavşan gibi büzüşmüş zavallı Wat'ı, tazıların ulumasını, kakmalı yuları ve kadınının mavi pencerelerini[6] nereye koyacağımızı bilirdik. *Venüs ile Adonis*'in o hatırası, Londra'nın tüm aşk-ışıklı yatak odalarında sere serpe uzanmaktadır. Şirret Katherine art niyetli miydi? Hortensio onu genç ve güzel anıyor. *Antonius ve Kleopatra*'nın yazarı, o ihtiraslı hacının gözleri kafasının arkasındaydı da yatmak için öylece Warwickshire'ın en çirkin kapatmasını seçtiğini mi düşünüyorsunuz? Peki: kadını terk edip erkek dünyasını kazandı. Ama onun oğlankadınları[7] da bir oğlanın kadınları idi. Hayatları, düşünceleri, ko-

---

[1] Sokrat'ın karısı.

[2] "Sokratididion"; Aristofanes'in *Bulutlar* eserinde Sokrat'ı küçümseyerek anması.

[3] Shelley'in en ünlü şiiri.

[4] (Lat.) "Adı batsın". Nomen-omen; şeytan üzerinden kelime oyunu.

[5] Bir yandan da *Ulysses* için Shakespeare & Co. ile anlaşan Joyce'un sözleşme sonrası halini betimliyor.

[6] Venüs'ün gözleri.

[7] Elizabeth döneminde kadın rollerini sesi henüz çatallaşmamış delikanlılar oynardı.

nuşmaları erkeklerden mirastı. Kötü bir seçim mi yaptı? Daha ziyade seçilmişti gibi gelir bana. Diğerlerinin arzusuna karşın Ann he dese vay. Şöyle bir ölçüp biçersek, işin ayıbı Ann'in üstüneydi. Gel bakalım şöyleyi, çekiverdi yirmi altı yaşın dilberi. Girizgâhta kabarma sahnesi için fethetmek üzere[1] eğilip Adonis evladımızın üstüne yumulan mavi gözlü tanrıça, mısır tarlasında kendinden genç âşığını yuvarlayıp deviren Stratford yosması.

İyi de sıra bana ne zaman gelecek?

Gel!

— Çavdar tarlası, dedi canlı bir istekle Bay Best, yeni kitabını istekli bir canlılıkla kaldırıp.

Sonra sarışın keyfiyle orta yere dönüp mırıldandı:

—Çavdar tarlaları arasında yer yer
Yatar sevişir o hoş köylüler

Paris: memnun kalmış memnun.

Yünlü elişi kuşanmış uzunca bir beden kuytu köşede ayaklandı ve peçesinden sıyrılıp ortak görüş alanına çıktı.

— Ne yazık ki şu an elim mahkûm *Homestead*'de olsam gerek.

Ki neresi orası? Sömürülebilir alan.

— Gidiyor musun? diye sordu John Eglinton'un oynak kaşları. Bu akşam Moore'un yerinde görüşür müyüz yine? Piper da geliyor.

— Piper! diye pirelendi Bay Best. Piper döndü mü yahu?

Peter Piper dile pek pelesenk dili biberli bir pezevenk.

— Emin değilim. Perşembe. Buluşmamız var ya. Erken halledebilirsem bakarım.

Dawson salonlarında alengirişler. *Peçesiz Isis.*[2] Rehine vermeye çalıştığımız Pali kitapları. Açılmaz şemsiye altında Aztek deyimine kurulmuşçasına bağdaş kurmuş, cümle astral terkipte, yüceruhları mahamahatma'da geziniyor. Sadık hermetistler nuru bekliyor, müritliğin olgunluğu, etrafında halka halka. Louis H. Victory. T. Caulfield Irwin. Lotus kadınlar gözlerine meyilli, üçüncü gözleri parlak. İçine tanrılık doğmuş Buda, muz ağacının altında hüküm sürüyor. Ruhların girdabı, yutan ruh. Erkek ruhlar, kadın ruhlar, ruhlar sürüsü. Haykıran, dönenen, dövünen yutulmuş ruhlar.

En saf harcıâlem haliyle
Bu et torbasında yıllarca bir kadın ruhu dolanıp durdu.[3]

— Edebi bir sürprizle karşılaşacağımızı söylüyorlar, dedi Quaker mezhebinden kütüphaneci dostça ve kesin bir dille. Rivayet odur ki Bay Russell, genç şairlerin dizelerinden bir deste hazırlamaktaymış. Merakla bekliyoruz doğrusu.

Üç yüzün aydınlanıp parladığı tarafa, lambanın abajuruna doğru merakla baktı.

Gör bak. Sakın unutma.

---

[1] *Macbeth*'ten alıntı.

[2] Teosofist hareketin Blavatsky tarafından kaleme alınan ana metni.

[3] Louis H. Victory'nin şiirinden.

Stephen eğilip dişbudak asasının ucuna asılı kocaman, o an bir başı örtmeyen şepkesine baktı. Tacım ve kılıcım. İki parmağınla usulca dokun.[1] Aristo deneyi. Tek mi çift mi? İnsanın başka türlü olamayışından kaynaklı meziyettir zorunluluk dedikleri.[2] Sözün özü, şapka dediğin şapkadır.

Dinle.

Genç Colum ile Starkey. George Roberts işin ticari tarafıyla ilgili. Longworth *Express*'te bir yazı patlatacak. Ah, yapar mı ki? Colum'un *Drover*'ını sevmiştim. Sanırım şu tuhaf zekâya sahip. Gerçekten de zeki olduğunu düşünüyor musun? Yeats şu dizesini beğenirdi: *Yaban dünyada bir Yunan vazosu gibi*. Beğenmiş mi? Umarım bu akşam gelebilirsin. Malachi Mulligan da geliyor. Moore, Haines'i de getirmesini söyledi. Bayan Mitchell'in Moore ile Martyn hakkındaki şakasını duydunuz mu? Diyor ki Moore yaban düdüğüymüş Marty'nin üflediği. Müthiş, zekice, değil mi? Don Kişot ile Sançe Panza arasındaki şakalardan birini hatırlatıyor. Dr Sigerson der ki milli destanımızın yazılmasına daha var. Moore bu işi yapacak adam. Burada, Dublin'de mevcut hüzünlü çehrenin şövalyesi. Safran kiltini kuşanıp mı? Ya O'Neill Russell? Ah, evet, şu eski büyük dili konuşmalı. İyi ya Dulcinea'sı kim olacak? James Stephens'ın bazı akıllıca metinleri var. Görünen o ki önemli hale geliyoruz.

Kordelya. *Cordoglio*.[3] Lir'in en yalnız kızı.

Binbir köşeli. Şimdi en sevdiğiniz Fransız cilası.

— Çok sağ olun, Bay Russell, dedi Stephen ayağa kalkıp. Mektubu Bay Norman'a iletme nezaketi gösterirseniz...

— Ah, evet. Önemli bulursa ilgilenecektir. Öyle çok başvuru geliyor ki.

— Anlıyorum, dedi Stephen. Sağ olun.

Tanrım seni bildiği gibi. Gazete değil domuz yemi.[4] Sığırdostu.

Synge bana *Dana* için bir makalenin de sözünü vermişti. Okunur muyuz ki? Okunacağımız hissine sahibim. Gael Birliği de Gaelga bir şeyler istiyor. Umarım bu akşam bir uğrarsınız. Starkey'i de getirin.

Stephen oturdu.

Quaker mezhebinden kütüphaneci uğurlamanın ardından geri geldi. Kızıl maskesini bürünüp dedi ki:

— Bay Dedalus görüşleriniz pek ufuk açıcı.

Ayağını bir ileri bir geri gıcırdatıp, cennete doğru bir topuk boyu yükselirken sesini gidenler duymasın diye az kısıp dedi ki:

— O halde görüşünüz, kadının şaire sadık olmadığı yönünde mi?

Yüzünde endişeyle bana soruyor. Neden geldi ki? Nezaketen mi yoksa içine doğan nurla mı?

— Bir uzlaşmanın gerçekleştiği yerde, dedi Stephen, önce bir kopma olmuş olsa gerek.

---

[1] Aristo'nun *Problemata* [Problemler] kitabından alıntı. (Gerçi kitabın Aristo tarafından yazılmadığı yönünde kanıtlar da mevcuttur.)

[2] Aristo'nun *Metafizik* kitabından alıntı.

[3] (İt.) Derin üzüntü.

[4] Çok fazla kırsal haber vermesi nedeniyle *Irish Homestead* gazetesine verilen takma ad.

— Evet.

İsatilki[1] kıçında deri tumanı, çürümüş dalların arasında bir kaçak, çığlık ve bağırış çağırıştan saklanıyor. Dişi tilki yüzü görmemiş, tuttuğu izden bir başına yürümekte. Evvela kadınları kazandı, duyarlı insanları, Babil'den bir fahişe, hâkimlerin hanımları, belalı meyhanecilerin karıları. Tilki ve kazlar. Ve vakti zamanının ahu misali tatlı, tarçın gibi ferah bedeni şimdi New Place'te[2] onurunu yitirip laçkalaşmış, şimdi yapraklarını dökmekte, hepsini, çırılçıplak, daracık kabirden korkmuş ve affedilmemiş.[3]

Evet. Demek böyle düşünüyorsun...

Kapı gidenin ardından kapandı.

Geride kalanlar sağduyulu mekânı, sıcak ve düşüncelere dalmış havayı hemen sahiplendiler.

İffetli rahibenin lambası.

Olmamış şeyleri düşünüp taşınıyor burada: Sezar müneccimlerine inanmış olsa süregiden yaşamında neler yapardı: neler gerçekleşebilirdi: imkân dahilinde olan mümkünün ihtimalleri: bilinmeyen şeyler: kadınlar arasında yaşarken Akhilleus'un takındığı isim neydi.

Etrafımda kuşatılmış, sarmalanmış düşünceler, kelimelerin baharatlı balmumuna yatırılmış mumyalar. Tot, kitapların tanrısı, kuştanrı, haletaçlı. Ve o Mısır başrahibinin sözlerini duydum. *Tablet kitaplarla kil kil dolu boyalı odalarda.*

Halen öyle durmaktalar. Bir zamanlar insanların beyninde oynaşırken. Duruyorlar: ama içlerinde ölüme dair, bana ağlak bir hikâye anlatmak yönünde, arzularının zararına ortak olmamı sağlayacak bir kaşıntı.

— Elbette, diye esinlendi John Eglinton, tüm o büyük adamlar içinde en esrarengizi. Yaşayıp da acı çekmiş olması dışında bir şey bildiğimiz yok. Aslında bu kadar bile değil. Sorularımızı başkaları devam ettiriyor. Geri kalan her şeyin üstüne gölge çöreklenmiş.

— Ama *Hamlet* de pek kişisel, değil mi? diye ileri sürdü Bay Best. Demem o ki bir nevi kişisel metin, bilmez değilsiniz ya, kişisel hayatından alıntılar. Yani, kim ölmüş efendim kim suçluymuş, bilmez değilsiniz ya, hiç umurumda değil...

Başkaldırısına gülümseyerek masum bir kitabı masanın kenarına bıraktı. Kişisel metinlerinin orijinal hali. *Ta an bad ar an tir. Taim in mo shagart.*[4] Beurla'ya[5] çevir bakayım küçükjohn.

Küçükjohn Eglinton da dedi ki:

— Malachi Mulligan'ın anlattıklarından kimi tezatlara hazırlamıştım kendimi ama uyarmak isterim ki Shakespeare'in Hamlet olduğuna dair inancımı sarsmaksa niyetin, önünde zorlu bir görev seni beklemekte.

Bana dayanma gücü ver.

[1] Quaker mezhebinin kurucusu George Fox'a gönderme.

[2] Shakespeare'in evi.

[3] Shakespeare'in 1612'de eve döndüğü vakit Ann Hathaway'i dindar bir kimlikle bulmasına gönderme.

[4] (Gaelga) Tekne karada. Ben bir rahibim.

[5] (Gaelga) İngilizce.

Stephen, kıvrık kaşların altında keskin biçimde parıldayan zalim gözlerin zehrine direndi. Şahmeran. *E quando vede l'uomo l'attosa.*[1] Bay Brunetto, sözler için size müteşekkirim.[2]

— Biz ya da Dana Ana,[3] bedenlerimizi gün be gün, molekülleri öne arkaya mekik dokur gibi götürüp getirerek dokur ve söker ya, dedi Stephen, sanatçı dediğin de hayal gücünü öylece dokur ve söker. Ve her ne kadar tüm bedenim yeni malzemeyle defalarca dokunsa da ta doğduğumdan beri sağ göğsümün üstünde olan leke olduğu yerde kaldıysa, yaşayamayan oğlun hayali de sessiz kalamayan babanın hayaletinin gözünden geleceğe bakıyor. Zihin, hayal gücünün yoğunlaşma anında, diyor Shelley, solan kömür gibidir, eskiden ve şu anda olduğum ve muhtemelen gelecekte de olacağım gibi. Böylece geçmişin kız kardeşi olan gelecekte, kendimi şu oturduğum yerde ama o zamanın yansımasıyla görebilirim.

Hawthorndenli Drummond elinden tuttu o serende.

— Evet, dedi Bay Best çocukça. Hamlet'in çok genç olduğunu hissediyorum. O acılı haller babadan kaynaklı olsa da Ophelia ile olan sahneler mutlak surette oğlu yansıtıyor.

Kaş yapayım derken göz çıkardı. O babamın içinde. Ben oğlunun içindeyim.

— En son yok olacak şey o leke,[4] dedi Stephen gülerek.

John Eglinton alaycı bir tavırla yüzünü buruşturdu.

— Şayet o leke dehaya dair doğumdan gelen bir emare olsaydı, dedi, deha çarşıda pazarda satılan, her derde deva ilaç olurdu. Renan'ın pek beğendiği, Shakespeare'in son dönemlerine ait oyunları başka bir ruhla soluklanır.

— Uzlaşma ruhu, diye soluklandı Quaker mezhebinden kütüphaneci.

— Uzlaşmadan söz edemeyiz, dedi Stephen, ayrılık olmadıysa.

Daha önce de söylemiştim.

— *Kral Lear, Othello, Hamlet ve Troilus ile Cressida*'nın cehennem misali zamanına gölgelerini salan olayların ne olduğunu bilmek isterseniz, gölgelerin ne zaman ve nasıl yittiğine bakıp anlamaya çalışın. Sınanmış, yeni bir Ulysses,[5] Perikles veya Tyre Prensi gibi, fırtınaların adeta enkaza dönüştürdüğü bir adamın kaskatı yüreğini ne yumuşatır?

Kızıl kukuletalı kafa, dayak arsızı, deniztuzuylakör.

— Bir çocuk, kucağına konan bir kız, Marina.

— Sofistlerin, apokrifik uydurmanın dolaylı yollarına meyli fikri sabittir, diye saptadı John Eglinton. Anayollar ise her ne kadar sıkıcı olsa da kente ulaştırır seni.

Bacon'un iyi hali: küf bağlamış. Shakespeare ki Bacon'un yaban halleri.[6] Şifrehok-

---

[1] (İt.) Ne zaman ki birini gördü (Şahmeran), onu zehirler.

[2] *Venedik Taciri*'ndeki duruşma sahnesinde Gratiano'nun Shylock'a söylediği söz.

[3] Kelt mitolojisinde Toprak Ana/Tanrıça.

[4] Hamlet'in hayaleti beklerkenki sözleri.

[5] Ulysses, Shakespeare'in *Troilus ve Cressida* oyununda karakter olarak yer alır.

[6] Shakespeare oyunlarının Bacon eliyle yazıldığı savı ilk kez 1857'de William Henry Smith tarafından öne sürülmüştür.

kabazları anayoldan gitmekte. Büyük avda iz peşinde. Hangi kente, üstatlar? Maskeli adlarla: A. E., çağ: Magee, John Eglinton. Güneşin doğusu, ayın batısı.[1] *Tir na n-og.*[2] Çizmelerini kuşanıp aylakeyn, bertaraf oldular.

Dublin'e ne kadar var daha?
Altmış yetmiş mil kadar beyim.
Kandiller yanmadan varır mıyız?

— Bay Brandes onu, dedi Stephen, son dönemin ilk oyunu olarak kabul eder.

— Öyle mi? Peki Bay Sidney Lee, ya da kimilerinin adlandırdığı şekliyle Bay Simon Lazarus ne der bu konuda?

— Marina,[3] dedi Stephen, fırtınanın çocuğu, Miranda,[4] bir doğa harikası, Perdita,[5] yitirdiğim. Yitirilen şey ona geri verilmiş: kızının çocuğu. *Canım karım da*, diyor Perikles, *bu kız çocuğu gibiydi*. Annesini sevmemiş bir adam kızını sevebilir mi hiç?

— Dedelik sanatı, diye mırıldandı Bay Best. *L'art d'être grand...*

— O kadında, kendi gençliğinin hatırasının eklenmesiyle bir başka hayalin belirip doğduğunu görmeyecek mi?

Ne hakkında konuştuğunu biliyor musun? Evet, aşk. Tüm insanların bildiği kelime. *Amor vero aliquid alicui bonum vult unde et ea quae concupiscimus...*

— Deha dediğimiz o tuhaf şeyle kendi imgesi bir adama, tüm maddi ve manevi deneyiminin sunduğu bir standarttır. Böyle bir çağrı ona dokunur. Kendi soyundan başka erkeklerin imgesinden ise tiksinir. Onlar nezdinde doğanın kendini yineleme ya da gaipten bildirimine dair grotesk çabalarını görecektir.

Quaker mezhebinden kütüphanecinin sevecen alnı ümitle ışıldayıp kızardı.

— Umarım ki Bay Dedalus toplumun aydınlanması doğrultusunda teorisi üzerine çalışsın. İrlandalı bir başka eleştirmeni, Bay George Bernard Shaw'ı da anmalıyız bu vesileyle. Bay Frank Harris'i de unutmaksızın elbette. Shakespeare hakkında *Saturday Review*'da yer alan makaleleri fevkaladeydi. Sonelerin esmer hanımefendisi ile ilişkisine dair oldukça tuhaf biçimde mutsuz bir portre resmeder bize. Bu konuda favori rakibi ise Pembroke kontu William Herbert imiş. Görüşüm odur ki şair reddedilmişse bu reddediliş –nasıl desem?– olmaması gerekenlere dair algımıza daha uygun düşmektedir.

İsabet buyurup kesti ve auk kuşu[6] yumurtası misali başını münakaşasının ödülü olarak elleri arasına aldı.

Tumturaklı koca halleriyle sen, ey sen çekiyor. Sevdalı mısın Miriam? Erkeğine sevdalı mısın?

— Bu da mümkün, dedi Stephen. Goethe'nin, Bay Magee'nin dillendirmeyi sevdiği bir deyişi vardır. Gençlik arzularınız konusunda temkinli olun zira onlarla orta

---

[1] İskandinav hikâyeleri derlemesinin adı.

[2] Gençlik diyarı.

[3] Perikles'in, bir fırtınanın ortasında doğan kızı.

[4] *Fırtına*'da Prospero'nun kızı.

[5] *Kış Masalı*'nda yitirilip sonra bulunan kız çocuğu.

[6] Nesli 1844'te tükenen kuş türü.

yaşınızda buluşacaksınız. Cümle erkek milletinin bindiği doru kısrak *buonaroba*'ya,[1] genç kızlığı skandallarla dolu sözde onurlu bir nedimeye, adına kur yapsın diye o tıfıl lordu kim gönderir ki? Dilin efendisi[2] asıl kendisiydi ve aşağılık bir beyefendiye dönüşüp *Romeo ile Juliet*'i yazan da oydu. Neden? İçindeki inanç zamansız öldürüldü. İlk mağlubiyetini mısır tarlasında (çavdar tarlası demeliyim belki de) almıştı ve sonra ne kendi gözünde muzaffer olabildi ne de kahkaha oyununu usulünce oynayıp yatıp keyfine bakabildi. Don Juanvarilik onu kurtarmayacaktı. Sonra yaşanacak yıkımların hiçbirisi o ilk yıkımın hasarını silemeyecekti. Domuzun dişi, aşk yarasının üstüne binmişti. O şirret kadına üstün gelse bile kadınlara has görünmez silahlar[3] durur bir yanda. Sözlerinde onu yeni bir tutkuya sürükleyen, kendi anlayışını bile karanlığa gömen bedensel bir itki vardı, hissediyorum. Benzer bir kader onu da bekliyordu ve iki öfke aynı girdapta birbirine karışıyordu.

Dinliyorlar. Kulaklarının kuytusuna döküyorum sözlerimi.

— Ruh önceden ölümcül darbeler almıştı, uyuyan bir kulağın kuytusuna zehir dökülmüştü. Ama canına uykusunda kıyılanlar, Yaradan ruhlarına nasıl öldüklerini, yaşamak üzere oldukları hayatta bildirmediği sürece ölümlerine dair teskin olmazlar. Yaratıcısı bu bilgiyi iletmediği sürece, zehirlendiğini ve buna sebep olan çift kıçlı hayvanı, Kral Hamlet'in hayaleti nereden bilsin. İşte bu nedenle konuşmalar (o nahoş cılız İngilizcesiyle) hep başka yere, hep geçmişe doğru yönelir. Mütecaviz alçak ve tecavüz edilen, yapabileceği ama yapmayacağı,[4] Lucrece'nin mavihalkalı fildişi memelerinden Imogen'in beş benli çıplak göğüsleri arasında gidip gelir. Kendini kendinden saklamak için yığdığı yaratımdan yorgun, eski yarasını yalayan ihtiyar bir köpek gibi geçmişe gider. Ancak yitirdikleri kazancı olduğundan, ne kendi kaleminden çıkma bilgelikten ne de ortaya koyduğu yasalardan ders almaksızın, eksilmemiş kişiliğiyle bu dünyadan göçüp gider. Miğferinin çenesine doğru uzanan kısmı kalkıktır. Bir hayalete, bir gölgeye, Elsinore[5] kayalıklarının yanında rüzgâra ya da şöyle demeli, denizin sesine, sadece gölgesinin cismani hali olan, yüreğinde duyulabilen bir sese, babasıyla aynı özden oğula dönüşmüştür.

— Amen! diye bir karşılık geldi kapının aralığından.

Buldun mu beni ey hasmım?

Entr'acte.[6]

Bir dekanınki kadar asık, bayağı bir suret, Buck Mulligan içeri geldi ve gülümsemelere yılışık bir gülümsemeyle yanıt verdi. Telgrafım.

— Yelli omurgalılardan bahsediyordun yanılmıyorsam? diye sordu Stephen'a.

Çuha rengi yelekli, çıkardığı Panama işi şapkasıyla saray soytarısı misali neşeli bir selam çaktı.

---

[1] (İt.) Hoş, alımlı, oynak kadın.

[2] Tennyson ve Oscar Wilde şiirlerinde geçen tanım.

[3] Kral Lear'a göre gözyaşı.

[4] Molly'nin telaffuzunda zorlandığı, *Don Giovanni* operasındaki "voglio e non vorrei" sözlerine anıştırma.

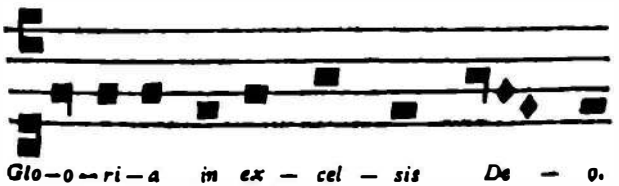
[5] Hamlet'in şatosu. Stephen Dedalus'un sabah uyandığı Mortello kulesiyle özdeş.

[6] (Fr.) İki sahne arası.

Gelişini hoş karşılıyorlar. *Was du verlahst wirst Du noch dienen.*[1]

Alaycı soyu: Photius, çakma Malachi, Johann Most.

O ki Kendini Kutsal Ruh eliyle dölleyip Kendi Kendisini gönderen, başkalarıyla kendisi arasında Vicdan Hesabı, düşmanlarınca azap edilip soyulan ve kırbaçlanan, ahırkapısına yarasa gibi çivilenen, çarmıhta açlığa terk edilen, onu gömmelerine izin veren O ve sonra ayağa dikilip cehennem kapılarını aralayan, cennete ulaşan ve orada şu bin dokuz yüz senedir Kendi Kendisinin sağ elinde oturup ahir zamanda yeniden gelerek, tüm diriler çoktan ölmüşken diri ve ölü her kim varsa üzerlerine kıyameti salacak olan O.

Ellerini kaldırıyor.[2] Peçeler düşüyor. Ah, çekler! Çan çana çan çana çınlıyor.

— Evet, gerçekten de, dedi Quaker mezhebinden kütüphaneci. Pek öğretici bir tartışmanın içindeyiz. Bay Mulligan'ın da kuşkusuz bu oyun ve Shakespeare hakkında nevi şahsına münhasır fikirleri vardır. Hayatın tüm yönleri temsil edilmeli.

Her yöne eşit mesafeyle gülümsedi.

Buck Mulligan düşündü, kafası karıştı.

— Shakespeare mi? dedi. Yabancı gelmiyor bu isim bana.

Güneşli bir gülümseme yayvan yüzünü yaladı geçti.

— Emin olmak gerekirse, dedi bir an hatırlarmış gibi. Synge gibi yazan şu delikanlı.

Bay Best ona döndü.

— Haines seni kaçırdı, dedi. Denk geldin mi ona? Sonra D. B. C.'de görecek seni. Gill'in yerine, Hyde'ın *Connacht'ın Aşk Nağmeleri*'ni almaya gitti.

— Müzeden doğruca geldim, dedi Buck Mulligan. Burada mıydı o?

— Ozanın hemşerileri, diye yanıtladı John Eglinton, teorilerimizin harikuladeliği karşısında oldukça yorulmuş olsalar gerek. Dublin'de bir aktrisin dün akşam Hamlet'i dört yüz sekizinci kez sahnelediğini duydum. Vining misal, prensin kadın olduğunu varsaymış. Onu İrlandalı olarak tasavvur eden hiç kimse çıkmamış mı? Sanırım hâkim Barton kimi ipuçları peşinde koşuyor. Aziz Patrick'in adını anıp (muhterem değil de saygıdeğer) yeminler ediyor.

— Tüm bunların arasında en olağanüstüsü Wilde'ın hikâyesi, dedi Bay Best ola-

[1] (Alm.) Gülme komşuna gelir başına.

[2] İlahi okuyan rahiplere gönderme.

ğanüstü defterini kaldırarak. Hani şu sonelerin Willie Hughes diye biri tarafından yazıldığını kanıtladığı *Bay W. H.'nin Portresi*,[1] bir erkeğin nidası.

— Willie Hughes'a yazılmış, değil miydi? diye sordu Quaker mezhebinden kütüphaneci.

Ya arzu eden, Hughie Wills mi? Bay William'ın Kendisi mi? W. H.: kimim ben?

— Willie Hughes için demek istedim yani, dedi Bay Best yanlışını hemen düzeltip. Tabii hepsi tezatlar bütünü, bilmez değilsiniz ya, Hughes falan, şuydu buydu, sedası ve nidası ama üslubu nasıl da özgün. Wilde'ın özü işte, bilmez değilsiniz ya. Işığın teması.

Gülümserken bakışları hafifçe üzerlerinde gezindi, sarışın körpe. Wilde'ın uysal özü.

Pek de hazırcevapsın. Dan Deasy dükasıyla üç kadeh abıhayat içmişsin.

Ne kadar harcadım? Ah, birkaç şilin.

Bir dolu gazeteciyle. Yaşıyla kurusuyla mizah.

Duyular. Beş duyunu da onun süslediği gençliğin onurlu ve canlı tavrına[2] harcardın. Suretinde tatmin edilmiş arzunun hatları.

Daha çoğu da var. O kızı bana al. Çiftleşme zamanında. Jüpiter adına, azgınlıkları bereketli olsun. Evet, aban kıza.

Havva. Çıplak ayvagöbekli günah. Zehirli busesiyle bir yılan sarmalamış.

— Sadece bir tezat olduğunu mu düşünüyorsunuz? diye soruyordu Quaker mezhebinden kütüphaneci. Alaycı, en ciddi olduğu anda ciddiye alınmaz.

Alaycının ciddiyeti üzerine ciddiyetle konuştular.

Buck Mulligan'ın yine eleştirel suratı bir zaman Stephen'ı gözledi. Sonra kafası sallanarak yaklaştı, cebinden katlanmış bir telgraf çıkardı. Yeniden keyiflenen dudakları kıpırdanıp okumaya koyuldu.

— Telgraf! dedi. Harika bir keşif! Telgraf! Papalık makamından bir buyruk!

Lambasız masanın bir köşesine oturup keyifle ve yüksek sesle okudu:

— *Duygusal dediğimiz, sergilenen eylem sonucu gerçekleşecek yoğun borçlanmanın yükümlülüğünü taşımaksızın işin tadını çıkaracak kişidir.* İmza: Dedalus. Nereden postaladın bunu? Kerhaneden mi? Hayır. College Green'den. Dört teklikle içtin mi? Halam gidip cisimsiz babanı çağıracak bak. Telgraf! Malachi Mulligan, The Ship, Aşağı Abbey Caddesi. Ah seni gidi emsalsiz maskara! Ah seni gidi rahibimtırak yavrum Kinch!

Mesajı ve zarfı neşeyle cebine yerleştirirken çarıklı erkânıharp İrlandalı ağzıyla söyleniyordu:

— Sana diyeceğim şudur, balım tatlım, telgrafı getirdiğinde Haines de ben de perperişan olduk. "Şöyle rahibin pörsümüşünü bile aşka getirecek bir tek olaydı da ataydık," diye diye. Sonra bir saat mi desem iki mi üç mü bilmem, Connery'nin yerinde kibar kibar oturup elliliğimizi bekledik.

Hayıflandı:

— Ve orada ağzı dili kurumuş da dili bir yarda sarkmış, çıtır piliç hayalleri kuran rahip efendi gibiyken biz eyvah ki eyvah, sen yaban ellerde bize saydırıyormuşsun.

[1] Oscar Wilde'ın, Shakespeare sonelerinin Willie Hughes adında bir delikanlıya yazıldığını öne sürdüğü eseri.

[2] Shakespeare'in sonelerinden alıntı.

Stephen güdü.

Buck Mulligan hemen, uyarırcasına eğildi.

— İp cambazı Synge, dedi, canını almaya köşe bucak seni arıyor. Glasthule'da eşiğine işediğini duymuş. Çarıklarını çekmiş, seni öldürmenin peşinde.

— Beni mi! diye bağırdı Stephen. O edebiyata senin katkındır.

Buck Mulligan kulak kesilmiş karanlık tavana doğru bir kahkaha koyuverip keyifle kaykıldı.

— Seni öldürecek! diye güldü.

Saint André des Arts Caddesi'nde çorbaya yumulmuşken bir yandan da benimle tepişen o hilkat garibesi, haşin, çörten surat. Lafı güzaf üstüne boş laf, palavra. Oisin ile Patrick.[1] Clamart Ormanı'nda elindeki şarap şişesini savurup denk gelmiş yarı keçi yarı insan. *C'est vendredi saint.*[2] Adamın canına kıyan Gaelga. Dolaşırken denk geldiği kendi imgesi. Ben ve benimki. Ormanda bir salağa denk geldim.

— Bay Lyster, diye seslendi aralık kapıdan kütüphane görevlisi.

— ... içinde herkesin kendisini bulabileceği. Saygıdeğer Hâkim Madden, *Üstat William Silence'ın Güncesi*'nde can alıcı ifadeleri böyle bulmuştur işte... Evet? Ne vardı?

— Burada bir beyefendi var, dedi görevli elinde bir kartla az öne çıkıp. *Freeman*'den. Geçen senenin *Kilkenny People* nüshalarını görmek istiyor.

— Elbette, elbette, elbette. Şu beyefendi?..

İstekli kartı aldı, göz attı, göremedi, bakmaksızın kenara koydu, baktı, sordu, gıcırdadı, sordu:

— Şu bey?.. Ah, orada!

Raks edercesine çıktı. Günışığının aydınlattığı koridorda kederli heveskâr bir tavırla, görev bilinciyle, pek bir nazik, pek bir yardımsever, en Quaker halleriyle konuştu.

— Bu bey mi? *Freeman's Journal* mı? *Kilkenny People* mı dediniz? Elbette. İyi günler efendim. *Kilkenny*... Tabii elimizden geldiğince...

Bir siluet sabırla dinleyip bekliyordu.

— Yerel gazetelerin önde gelenlerinin hepsi... *Northern Whig, Cork Examiner, Enniscorthy Guardian.* Geçen sene. 1903... Rica etsem siz... Evans, beyefendiye eşlik et... Şöyle... Lütfen, efendim...

Müteşekkir esmer bir beden ivecen topuklarını izlerken, hevesle, görev bilinciyle, yerel gazetelere doğru yolu gösterdi.

Kapı kapandı.

— Çıfıt! diye söylendi Buck Mulligan.

Yerinden fırlayıp kartı kaptı.

— Adı neydi? Şu Musa kılıklının mı? Bloom.

Cır cır ötmeye devam etti:

— Sünnet derisi toplayıcısı Yehova artık yok. Köpükle doğmuş Afrodit'i selamlamaya gittiğimde müzede gördüm onu. Dua için eğilip bükülmemiş Yunan ağzı. Ona her gün hürmetlerimizi bildirsek yeridir. *Dudaklarının tutuşturduğu canımın canısın.*[3]

---

[1] Efsanevi İrlandalı ozan Oisin ile İrlanda'yı Hıristiyanlıkla tanıştıran Aziz Patrick.

[2] (Fr.) Bugün kutsal cuma.

[3] Shelley'in "Özgür Prometheus" şiirinden.

Birden Stephen'a döndü.

— Seni tanıyor. Senin ihtiyarı da tanıyor. Ah, korkarım ki o Yunanlılardan daha Yunanlı. Solgun Galileli gözlerini Afrodit'in malum nahiyesindeki çatala dikmişti. Güzel popolu Venüs. Rahmin saldığı gök gürültüleri! *Saklı bakireyi izleyen tanrı.*

— Biraz daha anlat yahu, dedi John Eglinton kararlı bir edayla ve Bay Best'in de onayıyla. Bayan S. ilgimize mazhar oldu. Oysa şimdiye dek onu sabırlı bir Griselda, evinde masumane bekleyen bir Penelope olarak tasavvur etmiştik.

— Gorgias'ın öğrencisi Antisthenes, dedi Stephen, güzellik tacını Kyrios Menelaus'un damızlığından, içinde bir dizi Truvalı kahramanın uyuduğu tahta atla, o kısrağın elinden alıp zavallı Penelope'ye vermişti. Yirmi sene Londra'da yaşadı ve bu sürenin bir kısmında İrlanda'nın Genel Valisi kadar maaşı vardı. Varsıl bir hayattı yaşadığı. Sanatı, Walt Whitman'ın andığı gibi feodal sanat olmaktan ziyade aşırı şişkinlikten kaynaklı idi. Sıcak ringalı börekler, yeşil kupalarda İspanyol şarapları, ballı soslar, gül şekerleri, kurabiyeler, frenküzümlü dolmalar, halka şekerlemeler. Tutuklandığı zaman Sir Walter Raleigh'in üzerindeki çifte tumandan yarım milyon frank çıkasıymış. Tefeci karı Eliza Tudor'un[1] iç çamaşırlarından çıkanlar ise Saba melikesinin servetiyle aşık atarmış. Yirmi yıl boyunca evlilik aşkı ve onun yalın tadıyla yasak aşklar ve onların sefih zevki arasında gidip gelmiş. Manningham'ın anlattığı hani taşralı bir adamın karısının *III.Richard*'daki oyununu görünce Dick Burbage'ı yatağına buyur etmesi ve Shakespeare'in bunu duyup da bir telaş mevzuya el koyup kadını ayarttığı hikâyesini bilirsiniz ve Burbage gelip de kapıyı tıklattığında ne demiş: *Fatih William, III.Richard'dan önce geldi.* Ve küçük hanım Fitton da imanıma bastırıp ahlayıp ohlamış ve dahası, bir oyuncuya yaraşır birinci sınıf leziz kuş, canım Leydi Penelope Rich, yetmezse de Thames yamacının bir penilik dilberleri.

Cours le Reine. Encore vingt sous. Nous ferons de petites cochmeries. Minette? Tu veux?[2]

— Yüksek sosyetenin zirvesi. Ve bir de her hıyara tuz yetiştiren, Oxfordlu William Davenant beyimizin annesi var.

Buck Mulligan dindar gözlerini yukarı kaldırıp dua etti:

—Kutsal Margaret Mary Hergelensiki!

— Dahası altı karılı Harry'nin kızı.[3] Ve yan koltuklarda da beyefendi şair Lawn Tennyson'un dillendirdiği diğer hanım arkadaşlar. İyi de tüm bu yirmi yıl boyunca zavallı Peneleope'un kafes pencerelerin ardında ne yaptığını sanıyorsunuz?

Al gülüm ver gülüm. İş bitti. Otacı Gerrard'ın Fetter Yolu'ndaki gülistanında ak saçlı kumral yürüyor. Kadının damarlarını andıran gök mavi bir yaban sümbülü. Juno'nun gözkapakları, menekşeler. Yürüyor. Hepsi bir hayatın içinde. Al. Ama ver de. Uzaklarda bir yerlerde, şehvet ve sefalet kokuları arasında o beyaz tene dokunan eller.

Buck Mulligan, John Eglinton'un masasını hafifçe tıkladı.

---

[1] Kraliçe I. Elizabeth.

[2] (Fr.) Yirmi frank daha alayım. Yaramazlık yapalım mı biraz? Amcık? İster misin?

[3] I. Elizabeth ve babası Kral VIII. Harry.

— Kimden şüpheleniyorsunuz?[1] diyerek meydan okudu.

— Varsayalım sonelerdeki reddedilmiş âşık adamımız olsun. Bir kez reddedilmiş, iki kez reddedilmiş. Ama bizimkinin yana yakıla aşkım dediği o hafif meşrebin onu reddetmesine sebep bir lord idi.

Adını anmaya cesaret bulamayan aşk.

— Bir İngiliz sıfatıyla demek istiyorsunuz ki, diye araya girdi John balaban Eglinton, adamımız bir lordu sevmekteydi.

Kertenkelelerin bir görünüp bir kaybolduğu harap duvar. Charenton'da seyrederdim onları.

— Öyle görünüyor ki, dedi Stephen, onun namına yapmak isteyince, seyisin aygıra yaptırdığı kutsal hizmet gibi tüm el değmemiş dölyataklarını elden geçirirmiş. Belki Sokrat'ın karı diye bir şirretle evlenmesi gibi onun payına da anne niyetine bir dede düşmüştür. Ne var ki o ahlaksız, yine de sadakat yeminine ihanet etmemişti. O hayaletin zihnini meşgul edecek iki olay vardı: bozulmuş bir yemin ve kadının gönül vereceği kafasız bir hödük, ölen kocanın kardeşi. Öyle görünüyor ki Tatlı Ann'in kanı kaynıyormuş. Bir kere aşka düşen ikinci kez de aşka düşebilir.

Stephen sandalyesine cesaretle döndü.

— Aksini kanıtlamak sizin sorumluluğunuz, benim değil, dedi kaş çatıp. *Hamlet*'in beşinci sahnesinde kadını kepaze ettiğini inkâr ediyorsanız, o zaman söyleyin bana neden evlendikleri ilk günle o kadını gömdüğü son gün arasında geçen otuz dört yıl içinde bir kez adını bile anmaz. Kadınlar hep erkeklerinin toprağın altını boyladığını görmüştür: Mary ile canı cananı John, Ann ile karısından önce öleceği korkusuyla karısının kollarında can veren zavallıcığı Willun, Joan ile dört erkek kardeşi, Judith ile kocası ve tüm oğulları, Susan[2] ile kocası da ve bu arada Susan'ın kızı Elisabeth de, dedemin beylik laflarını kullanmam gerekirse, ikincisine varayım diye ilkini gömüp aradan çıkarmış. Ah, evet, buna dair bahis de var. Asil Londra'da varlık içinde yaşadığı yıllarda, karısı bir borcu ödemek için babasının çobanından kırk şilin borç almıştı. İşte bu, durumu size açıklar. Onun yeni nesillere salık verdiği kuğuşarkısının[3] da izahı.

Sükûnetleriyle yüzleşti.

Böylece Eglinton'ın dediğidir: Vasiyetidir kastettiğin.
Oysa sanırım, açıklanmıştı o mahkeme heyeti tarafından.
Örfi hukuk gereğince kadının hakkıydı miras.
Hukuk bilgisi de müthişmiş, hâkimlerin bize anlatmasına göre.
Şeytan'a pabucunu ters giydiren,
Dalgacı:
İşte bu nedenle kadının adını silmişti[4]

[1] Karısının hamile olduğunu söyleyen kocaya yapılan şakaya gönderme.

[2] Shakespeare'in büyük kızı.

[3] Shakespeare, Avon kuğusu olarak da anılırdı.

[4] Ann Hathaway'in adı, Shakespeare'in vasiyetinin ilk taslağında yer almaz.

İlk taslaktan ama hiç dokunmamıştı
Torununa, kızına,
Kız kardeşine ve Stratford ile
Londra'daki kırıklarına kalacak hediyelere.
Gel gör ki zorlanınca anmaya,
Karısının da adını,
En iyisini değil de
İkinci iyisini bıraktı yatağının.

Punkt.[1]

Bıraktıkadına
İkinciyisini
Bıraktıkadına
Yatağıhasını
İkincihasını
Bıraktıyatağı.

Vah eyvah!

— Hoş da olsa taşralının eşyası üç beş parçayı geçmezdi o zamanlar, diye gözlemini bildirdi John Eglinton, günümüzde oynanan köylü oyunları gerçeğe ne kadar sadıksa bugün de pek bir şey değişmiş değil.

— Varsıl taşralı bir beyefendi idi, dedi Stephen, aile arması ve Stratford'da arazisiyle konağı ve İrlanda'da bahçeli evi vardı, şirket hissedarı bir kapitalist, meclise önerge sunabilen nüfuz sahibi ve dahası yarıcıya verdiği tarlaları. Kadının ömrünün geri kalanında geceleri huzurla horlamasını istiyorduysa neden en iyi yatağı ona miras bırakmadı?

— İki yatak olduğu aşikâr, en iyisi ve ikinci iyi, dedi ikinci iyi Bay Best ince ayarla.

— *Separatio a mensa et a thalamo,*[2] diye peyi artıran Buck Mulligan herkesi güldürdü.

— Antikitenin bahsettiği pek ünlü yataklar da var,[3] diye telaşla araya girdi İkinci Eglinton, yatak gülümsemesiyle. Bir düşüneyim.

— Antikite mektepli haylaz ve kel kefere saga Stagyrite'dan da bahseder, dedi Stephen, hani şu sürgünde ölürken kölelerini azat edip onlara bir de mal mülk bırakan, kendinden öncekilere de saygı gösterip rahmetli karısının kemiklerinin yanına gömülmeyi vasiyet etmiş ve geride kalan dostlarından da metresine iyi davranmalarını (Nell Gwynn Herpyllis'i de unutmayalım) ve kadının villasında yaşamasını istemiş.

— Öyle mi öldüğünü kastediyorsunuz? diye sordu Bay Best pek inanmaz bir edayla. Demem o ki...

---

[1] (Alm.) Nokta.

[2] (Lat.) Yatağı ve odaları ayırmak.

[3] Odyssea, uzun seyahatinden yüzü gözü değişmiş halde döndüğü zaman karısı Penelope'ye kendisini tanıtmak için, gerdek yatağını ağaç kökünden nasıl çattığından bahseder.

— Zil zurna sarhoştu öldüğünde,[1] diye kapağı koydu Buck Mulligan. Koca şişe bira, krallara layık. Ah, durun size Dowden'ın anlattığını diyeyim!

— Neymiş? diye sordu en iyi Besteglinton.

William Shakespeare limited şirketi.[2] Halkın William'ı. Sözleşme için müracaat: E. Dowden, Highfield hanesi...

— Çok hoş! diye âşıkane iç geçirdi Buck Mulligan. Ozanımıza yüklenen oğlancılık suçlaması hakkında ne düşündüğünü sormuştum. Ellerini kaldırıp demişti ki: *Tek söylenebilecek şey o günlerde hayatın pek hızlı aktığıdır.* Çok hoş!

Oğlancının önde gideni.

— Güzellik hissi bizi baştan çıkartıyor, dedi hazingüzel Best, çirkin Eglinton'a.

Sabitfikir John'un yanıtı sert oldu:

— Bu sözlerin anlamını doktor bize açıklayabilir. Kekini hem afiyetle yiyip hem de nereye gitti bu kek diyemezsin.

Öyle mi dersiniz? Bizden, benden o güzellik tacını çekip alacaklar mı?

— Ve bir de mülkiyet meselesi var, dedi Stephen. Shylock'u kendi koca cebinden peydahlamıştı. Malt vurguncusunun oğlu ve şahsen de tefeci[3] idi, karaborsa zahire işi ve tefecilikle iştigal eden, kıtlık zamanı ambar dolusu tahıl istifleyen bir zat. Borç verdikleri de kuşkusuz, işlerindeki dürüstlüğü kayda alınmış Chettle Falstaff'ın belirttiğine bakılırsa dini bütün, imanlı kişilerdi. Sahnesinde rol alan bir oyuncu arkadaşını, ödeyemediği malt borcu için dava etmiş de faizine varana kadar adamın ciğerini sökmüş[4] almış. Aubrey'in ahırlarında seyis yamaklığı yapan çocuk nasıl o kadar hızla varsıl olurdu yoksa? Olan biten her şey değirmenine su taşıyordu. Kraliçeye askıntı hekim Lopez'in asılıp, cesedinin dört hayvan tarafından çekilip parçalanması meselesi var sonra, zavallı Çıfıt'ın daha canlıyken bağrının deşilip Yahudi yüreğinin sökülmesini takiben süregiden kıyımda, bizim Shylock çan çalıp çanak tutuyordu: *Hamlet* ile *Macbeth*'in yazımı da cadıların yakılmasını hoş gören, filozohastir bir İskoç'un tahta çıktığı döneme denk düşer. *Aşkın Emeği Boşa Gitti*'de yitirilen donanmayla dalgasını geçer. Nümayişi ve tarihselliği, Çokyaşakral diye diye coşkunlukla seyrüseferlerini doludizgin sürdürür. Warwickshire Cizvitleri dava edilirler ve bir hamaldan Eşbiçim teorisini dinleriz. *Sea Venture*[5] gemisi Bermuda'dan evine geri dönüyor ve aslında Renan tarafından pek beğenilen oyunun aslı Amerikalı kuzenimiz Patsy Caliban'ın kaleminden çıkma. Tatlı sonelerinde Sidney sonelerinin izi vardır. *Windsor'un Şen Kadınları*'nı esinleyen tombul bakire Peri Elizabeth'e gelince, ki hani havuçkafa Bess diye de anılır, Alamanyalı bir meinherr'a çamaşır sepetinin ta dibinde saklı hayatının anlamını araştırır durur.

Oldukça iyi gittiğinizi düşünüyorum beyim. Teolojikofilolojik bir karışım at ortaya. *Mingo, minxi, mictum, mingere.*[6]

---

[1] John Ward (ö. 1681) Shakespeare'in bir içki âlemi sonrası ateşi çıkınca öldüğünü yazar.

[2] *Ulysses*'i basan kitap ve yayınevine gönderme.

[3] Shakespeare'in babası bir dönem malt işinde çalışmış, kendisi de Stratford'da faiz karşılığı borç vermiştir.

[4] *Venedik Taciri*'nde Shylock'un Antonio'dan talep ettiği; etinden bir parça.

[5] *Fırtına*'yı Shakespeare'in, Bermudalarda yaşanan gerçek bir olaydan apartığı savlanır.

[6] (Lat.) İşiyorum, işedim, işerim, işemek.

— Bu onun Yahudi olduğuna kanıttır,[1] diye cesurca atıldı John Eglinton bir karşılık umarak. Oysa sizin dekanınız kutsal Roma'ya bağlı olduğu savında.

Sufflaminandus sum.[2]

— Alman mamulü,[3] diye yanıtladı Stephen, İtalyan skandallarını[4] cilalayan Fransız taraftarı idi.

— Türlüfikir bir adam, diye hatırlattı Bay Best. Coleridge onu türlüfikir diye anardı.

Amplius. In societate humana hoc est maxime necessarium ut sit amicitia inter multos.[5]

— Aziz Thomas, diye söze girecekken Stephen...

— *Ora pro nobis,*[6] diye inledi Keşiş Mulligan koltuğuna gömülüp.

Oturduğu yerden bir ağıt yaktı kof druid:

— *Pogue mahone! Acushla machree!*[7] Bugünden tezi yok harap olduğumuzun resmidir! Harabeye döndüğümüz muhakkak.

Hepsi gülümsemelerini büründü.

— Aziz Thomas ki, dedi Stephen da gülümseyerek, tuğla gibi yazmalarını orijinal dilinden okumaktan pek hoşlanırım, enseste dair metinlerinde zamanın Viyana ekolünden Bay Magee'den farklı bir bakış açısı ortaya koyar ve bilge ve ilginç yaklaşımıyla durumu, duyguların açgözlülüğü olarak tanımlar. Ona kalırsa kan bağından birisine karşı duyulan aşk, muhtemelen o aşka aç bir yabancıdan esirgenmektedir. Hıristiyanların da açgözlülükle suçladığı Yahudiler de tüm milletler arasında aile içi evliliğe en meyilli olanlardır. Suçlamalar öfkeyle yapılır. Yahudileri (lollardlara kalırsa fırtınayı yorgan bellemiş bir millet) istife yönelten Hıristiyan yasaları, bu eğilimlerini çelik gibi sağlamlaştırmıştır. Bu günah mıdır sevap mı, Tanrı Babamız kıyamet gününün mahkemesinde söyler artık bize. Ama hakkı gördüğü alacağına, borcuna kıyasla çok daha güçlü sarılan böyle birisi, yine karısı üzerindeki haklarına da aynı şekilde sıkı sıkıya sarılacaktır. Komşu bey güle ryüzüyle onun ne öküzüne ne karısına ne uşağına ne hizmetçisine ne de eşeğine imrenebilir.

— Ne de dişi eşeğine, diye mukabele etti Buck Mulligan.

— Beyefendi Will'i yerden yere vuruyorsunuz, dedi Best Efendi, efendice.

— Beğendiğim Fil'i mi? diye latifeye vurdu Buck Mulligan. Karıştırıyoruz.

— Yaşamak arzusuyla dolu fil Will'in dulu zavallı Ann için arzusu ise, diye felsefe yaptı John Eglinton, ölmekti.

— *Requiescat!* diye yakardı Stephen.

Nerede tüm o delişmen arzularım?
Uzun zaman oldu defteri kapadığım...

---

[1] Shakespeare'in dini inancı da bolca tartışma konusu olmuş bir meseledir.

[2] (Lat.) Durdurulmalıydım.

[3] Dönem için ucuz ve niteliksiz ürüne gönderme.

[4] Shakespeare oyunlarının önemli kısmı İtalya'da geçer. *Venedik Taciri, Othello, Romeo ve Juliet* gibi.

[5] (Lat.) Dahası, insanlar arasında dostluğun olması gerekli ve kaçınılmazdır.

[6] (Lat.) Bizim için duacı ol.

[7] (Gaelga) Kıçımı öp. Kalp atışım (canım benim).

— Şu en iyi ikinci yatakta sere serpe yatıyor yüzü örtülü kraliçe, o günlerde bir yatağın şimdinin motorlu aracı gibi ender bir şey ve oymalarının da dünyanın yedi harikasına eşdeğer olduğunu kanıtlasanız dahi. Ahir ömründe müjdeci rahiplerden biriyle düşüp kalkmış (bunlardan birisi onunla New Place'te kalıp kent konseyinin hesabından koca testi şarabı götürmüş ama sonra hangi yatakta yattı, işte onu kurcalamamak gerek) ve bir ruhu olduğunun farkına varmış. *Şen Kadınlar* yerine rahibin ilmihallerini okumuş ya da okutup dinlemiş ve gece sularını lazımlığa salarken bir yandan da *Mümin Donlarına Kopçalar ya da En Mümin Ruhlar için En Ruhani Enfiye Kutuları* üzerine tefekküre dalmış. Vicdan azabı: bilincin nedameti. Nefes nefese yosmaların tanrıyı aradığı çağ.

— Tarihin akışı da bunun doğruluğunu gösteriyor, *inquit Eglintonus Chronologos.*[1] Çağlar birbirini kovalar. Ama en yüksek otoriteye dayanarak diyebiliriz ki bir adamın en zalim düşmanlarının kendi evinde ve ailesinde yer aldığı gerçeği değişmiyor. Russell'ın haklı olduğu zannındayım. Karısını ya da babasını neden dert edinelim ki? Kaldı ki ancak aile hayatı yaşayan şairlerin ailesinden söz edebiliriz. Falstaff o evcimen adamlardan biri değildi. Sanırım şişko şövalye de adamımızın en değerli yaratımı.

Lagar yaslandı ardına. Ürkek, soyunu sopunu inkâr eden sahte yobaz.[2] Ürkek, imansızların sofrasına oturmuş, sinsi sinsi gammazlıyor. Ultonya'daki[3] Antrim'den bir beyin hesabına bu işleri. Onu her mevsim başı burada ziyaret eder. Bay Magee, efendim, sizi görmek isteyen bir beyefendi var. Beni mi? Babanız olduğunu söylüyor, efendim. Bana şu Wordsworth'umu verin. Kabasaba çalısaçlı İrlanda neferi Magee Mor Matthew, önden düğmeli tumanı, on ormanın balçığını[4] toplayıp gelmiş yün örme çorapları, elinde yaban elmasıyla içeri girer.

Ya seninki? O, senin ihtiyarı tanıyor bak. Dul babanı.

Şen şakrak Paris'ten alelacele anamın sefil ölüm döşeğine koşturduğumda, rıhtımda babamın eline dokunmuştum. Sesi bana yabancı bir sıcaklıkla çınlamıştı. Doktor Bob Kenny ilgileniyormuş annemle. İyiliğimi dileyen gözleri. Ama beni hiç tanımayan.

— Umutsuzluğa karşı savaş açmış bir baba, dedi Stephen, her eve lazım bir derttir. Oyunu babasının ölümünü izleyen aylarda yazmış. Mademki evlilik çağında iki kızıyla yaşını başını almış bir adamın, geride bırakılmış otuz beş yıllık bir ömrüyle, *nel mezzo del camin di nostra vita,*[5] elli yıllık deneyime eşdeğer yaşadıklarıyla o zatın Wittenbergli tüyü bitmemiş bir tıfıl[6] olduğunu düşünüyorsunuz, o zaman bari yetmiş yaşındaki anasının da o kösnül kraliçe olduğunu düşünüverin. Hayır. John Shakespeare'in cesedinin geceleri hortlayıp yürüdüğü falan yok. Her geçen saat çürüyüp gidiyor. Babalık silahı elinden alınmış, istirahatta ve o mistik makamı oğluna terk

[1] (Lat.-Yun.) Der ki zamanın kaydı.

[2] *IV Henry* Falstaff'a gönderme.

[3] Ulster (Kuzey İrlanda).

[4] W. B. Yeats'in "Kontes Cathleen" şiirine gönderme.

[5] (İt.) Hayat yürüyüşümüzün orta yerinde. (Dante'nin *Cehennem*'inden.)

[6] *Hamlet*. 1. sahnede.

etmiş. Boccacio'nun Calandrino'su çocuk doğuracağını hisseden ilk ve son erkekti. Babalık, doğuma doğru yol alındığı bilinci tarafından ele alındığında, erkeklerin bilebildiği bir eylem değildir. Mistik bir makam, havarilere özgü bir intikal, sadece sebep olanla doğuran arasında bir meseledir. Kilise, o hinoğluhin İtalyan aklının Avrupalı güruhun önüne attıkları bakire Meryem Ana fikri üzerine değil, işte bu gizem üzerine inşa edilmiştir ve makro ve mikro kozmosuyla dünyanın olduğu gibi boşluk üzerine öylesine sağlam inşa edildiğinden asla yerinden oynamaz. Belirsizlik ve benzersizlik üzerine. *Amor matris*, işte bu özne ve nesnel iyelik hayattaki tek gerçeklik olabilir. Babalık belki de yasal bir kurgudan ibarettir.[1] Hangi oğlun babası var ki oğul babası, baba da oğlu tarafından sevilmiş olsun?

Nereye varacaksın böyle?

Ben ne dediğimi biliyorum. Kapa çeneni. Allah belanı versin. Dayanaklarım var. *Amplius. Adbuc. Iterum. Postea.*[2]

Bunu yapmaya mahkûm musun?

— Öylesine ısrarlı bedensel bir utanç ki onları ayrı koyan, dünyanın her türlü ensest ya da hayvani ilişkisine burnunu sokmuş suç kayıtlarında bile bu ihlale neredeyse hiç denk gelmeyiz. Oğullar analarıyla, babalar kızlarıyla, lezbiyen kız kardeşler, adı anılmaya cesaret edilemeyen âşıklar, yeğenlerle büyükanneler, anahtar delikleriyle mahkûmlar, kraliçelerle damızlık boğalar. Doğmamış oğul güzelliğe gölge düşürüyor: doğunca da acı verip ilgiyi bölüşüyor ve bakım istiyor. Evde yeni bir erkek: onun doğumu babanın düşüşüne delalet, gençliği babanın hasedine sebep, arkadaşları babanın düşmanı.

Monsieur le Prince Caddesi'nde düşünmüştüm bunu.

— Onlardaki doğal bağı sağlayan ne? Bir anlık kör kızışma.

Bir baba mıyım ben? Babaysam eğer?

Kırışmış müteredditel.

— Bu sapkın hayvanlar içinde en kurnazı Afrikalı Sabelius, Babanın hem Kendisi hem de Kendi Oğlu olduğunu savlıyordu. Hiçbir sözü imkânsız kabul etmeyen Aquin iti de onun aksini söyler. Peki: oğlu olmayan bir babanın babalığı söz konusu olamazsa, babasız bir oğlun oğulluğundan bahsedilebilir mi? Rutlandbaconsouthamptonshakespeare[3] ya da aynı adda bir başka şair *Hamlet* denen yanlışlıklar komedyasını kaleme aldığında öz oğlunun babası olmanın ötesinde, kendisi de artık oğul olmadığından, kendini tüm bir soyun babası hissetmiş ve dedesinin babası, doğmamış torununun babası oluvermişti ki bu torun da doğal olarak, Bay Magee'nin de anlayacağı şekilde hiç doğmamıştı ki buna da mükemmelliğin iğrençliği diyoruz.

Keyifle fıldır fıldır Eglinton gözleri ürkekişil tavana bakıyor. Kıvrım kıvrım yabangüllerinin arasından bakan mutlu mesut bir püriten.

Dalkavukluk desen. Pek sayılmaz. Ama yine de bir nevi dalkavukluk.

---

[1] Benzer bir ifadeyi Telemakhos da kullanır.

[2] (Lat.) Dahası. Şimdiye dek. Tekraren. Bundan sonra. (Skolastik düşünceye gönderme.)

[3] Shakespeare eserlerinin yazarı olduğu savlanan muhtelif isimlerin birleşimi.

— Kendisi, kendi öz babası, diye kendi kendine söyledi Oğulmulligan. Dur. Gebeyim ben. Beynimde doğmamış bir çocuk taşıyorum. Pallas Athena![1] Bir oyun! İşin sırrı oyunda! Bırakın doğurayım!

Alnını doğurmak üzereymiş gibi iki eliyle kavradı.

— Ailesine gelince, dedi Stephen, annesinin adı Arden Ormanı'nda yaşıyor. Annenin ölümü ona *Coriolanus*'taki Volumnia sahnesini yazdırmıştı. Oğlunun ölümüyse *Kral John*'daki genç Arthur'un ölümüne denk düşüyor. Esmer Prens Hamlet ise karalara bürünmüş Hamnet Shakespeare. *Fırtına*'daki, *Perikles*'teki ve *Kış Masalı*'ndaki kızların kim olduklarını zaten biliyoruz. Mısır'ın insan etine susamış Cleopatra'sının ve Cressida ile Venüs'ün kim olduklarını tahmin edebiliriz. Ama aile fertlerinden kayıtlara geçen bir kişi daha var.

— İşler sarpa sarıyor, dedi John Eglinton.

Quaker mezhebinden kütüphaneci kabara kubara, ayakucunda, kabarıp maske kuşandı kuvaklayıp hemen kuvak vak kuvak.

Kapı kapandı. Hücre. Gündüz.

Dinliyorlar. Üçü. Onlar.

Ben o sen onlar.

Gelin gelin, dördünüz de,[2] kirli işler var.

STEPHEN

Üç kardeşi vardı, Gibert, Edmund ve Richard. Gilbert ihtiyar yaşında kimi büllüklere Biletçi Baba'nın kendisine bir gün gösteriye beleşe bilet verdiğini ve onun da gidip Lundon neyin denen yerde temaşa yazan karındaşı Wull Baba'yı, sırtına hoplayıveren bir adamla güleşirken seyre koyulmuş. Oyunun arasında yediği sosisler Gibert'in ruhunu şenlendirmiş. Şimdi adı sanı yok: ama hoş William'ın eserlerinde bir Edmund ve bir Richard kayıt altına alınmıştır.

MAGEEGLEŞENJOHN

İsimler! Nedir ki isim dediğin?[3]

BEST

Benim adım bu, Richard, bilmez değilsiniz ya. Richard hakkında iyi şeyler söylersiniz umarım, yahu işte benim hatırıma.

(*kahkahalar*)

BUCKMULLIGAN

(*piano, diminuendo*)[4]

Sonra söz alıp Doktor Dick
Yoldaşı Doktor Davy'ye dedi ki...

[1] Zeus, bilgelik tanrıçası ve Odyssea'nın hamisi Pallas Athena'yı alnından doğurmuştur.

[2] Mulligan, Lyster, Best ve Eglinton.

[3] *Romeo ve Juliet*'ten.

[4] Müzik terimleri.

STEPHEN

Yüreği kararmış Will'in teslisine bakın, zalim puşlavatlar, Iago, Kambur Richard ve *Kral Lear*'ın Edmund'u, ikisi amcalarının lanetli adını taşır. İşte böyle, o son oyun da kardeşi Edmund, Southwark'ta ölmek üzereyken yazılmıştı yahut yazılmaktaydı.

BEST

Umarım Edmund'dur o ikiden birisi. Hiç istemezdim adaşım Richard'ın...
(*kahkahalar*)

QUAKERLYSTER

(*a tempo*) Ne var ki benim pirüpak adımı yürüten o...[1]

STEPHEN

(*stringendo*) Kendi adı William'ı, o güzel adı, oyunlarında oraya buraya, eski İtalyan ressamlarının kendi suretlerini tuvallerin kuytu bir köşesine resmetmeleri gibi, kimi zaman figüran, kimi zaman palyaço kılığında gizlemiştir.[2] Will'in bolca yer aldığı sonelerinde ise ifşa eder bunları. John O'Gaunt gibi adını pek sever, almak için it gibi uğraştığı, samur bir kıvrımın ucunda kargı ya da gümüş zırhtan müteşekkil arması honorificabilitudinitatibus[3] kadar, memlekete yayılmış sahnepiri unvanından da çok sever. Nedir ki bir adın önemi? Bize bizim diye öğretilen adı kâğıda yazarken sorduğumuz sorudur bu. Bir yıldız, sabahyıldızı, kuyrukluyıldız denk gelmiş doğumuna. Gündüz gözüne göklerde bir başına, gecelerin Venüs'ünden daha parlak ışıldamış ve geceleyin de adının baş harfini imza niyetine taşıyan Kraliçe takımyıldızına göz kırpmış. Gece yarısı Shottery'den[4] ve sevgilisinin kollarından geri dönerken pinekleyen yaz tarlalarının arasında yürüyedursun, ufkun az ötesinde, büyük ayının doğusuna doğru kendi gözüyle görmüş o yıldız kümesini.

İkisi de ikna oldu. Ben dahi.

Onlara yıldız söndüğünde bizimkinin dokuz yaşında olduğunu söyleme.

Ve kadının kucağından.

Bırak tav olsunlar ve kazansınlar seni. Ya, şorolo. Sana kim tav olsun?

Yıldızları oku. *Autontimorumenos.*[5] *Bous Stephanoumenos.*[6] Senin burcun hangisi? Stephen, Stephen, ekmeği düz kessen. S.D.: *sua dona. Gia: di lui. Gelindo risolve di non amare S.D.*[7]

---

[1] *Othello*'da Iago'nun sözü

[2] Shakespeare oyunlarında William ya da benzeri adlarla birkaç karakter vardır.

[3] En uzun Latince kelime: Onur yüklü.

[4] Ann Hatthaway'in evlenmeden önce yaşadığı yer.

[5] (Yun.) Kendi kendine işkence eden.

[6] (Yun.) Çelenklere bürünmüş boğa. *Portre*'de sınıf arkadaşlarının Stephen'a hitabı.

[7] (İt.) Kadını. Onun kadını. Gelindo S.D.'nin aşkına meyletmiyor.

— Nedir o, Bay Dedalus? diye sordu titrekuveykütüphaneci. Göksel bir olgu mu?

— Gece ışıldayan bir yıldız, dedi Stephen. Gündüz de bir bulut sütunu.[1]

Daha ne söylenebilir ki?

Stephen şapkasına, dişbudak asasına ve ayakkabılarına baktı.

Stephanos,[2] tacım. Kılıcım. Emanet ayakkabıları ayaklarımın şeklini berbat ediyor. Yeni bir çift almalı. Çoraplarımda delikler. Mendilimde de.

— İsimlerden derine dalmasını biliyorsun, diye belirtti John Eglinton. Senin adın da oldukça ilginç. Sanırım fantastik mizah duygunuzu da açıklıyor bu.

Ben, Magee ve Mulligan.

Efsanevi zanaatkâr. Şahinimsi adam. Uçup gittin. Nereye? Newhaven-Dieppe, güverte yolcusu kalmasın. Paris ve bas geri. Kızkuşu. İkarus. *Peter, ait.*[3] Deniz çarpmış, düşmüşsün, debelenmişsin. Kızkuşusun. Kızkuşu ol.

Bay Best gayretlesessiz kitabını kaldırdı ki şunu desin:

— Bu oldukça ilginç zira kardeş motifine, bilmez değilsiniz ya, İrlanda efsanelerinde de sık rastlarız. Tam da vurguladığınız gibi. Shakespeare ile üç kardeşi. Grimm'de de vardır, bilmez değilsiniz ya, masallarında. Üçüncü kardeş hep uyuyan güzelle evlenir ve ödülü de o kapar.

Best biraderlerin en iyisi Best. İyi, daha iyi, en iyisi.

Titrekuveykütüphaneci atıladurdu.

— Bilmek isterdim, siz hangi kardeşi... kardeşlerden birinin kabahatli olduğunu öne sürüyorsunuz anladığım kadarıyla... Ya da belki ben mi öyle varsayıyorum?

Kendi kendini iş üstü yakaladı: hepsine bir göz attı: kendini tuttu.

Kapı aralığından görevli seslendi:

— Bay Lyster! Peder Dineen'ın bir isteği...

— Ah, Peder Dineen! Derhal.

Çarçabuk herhal gıcırdayıp herhal herhal gitti herhal.

— Haydi, dedi, Richard ile Edmund hakkında söyleyeceklerinizi duyalım. Sona sakladınız onları, değil mi?

— Sizden o iki soylu akrabayı, Richie emmi ile Edmund Amca'yı hatırlamanızı istemekle, diye yanıtladı Stephen, belki de çok şey istediğim hissine kapılıyorum. Kaldı ki bir kardeş, bir şemsiye kadar kolay unutulabilecek bir şeydir.

Kızkuşu.

Kardeşin nerede? Eczacılar konağında. Bileğitaşım.[4] O, sonra Cranly, Mulligan: şimdi de bunlar. Konuşdur, konuşdur. Ya eylem. Konuşeyle. Seni sınayıp dalgalarını geçiyorlar. Eylem. Eyleme geç.

Kızkuşu.

Kendi sesimden, Esav'ın sesinden usandım. Bir içkilik krallığım.

Devam et.

---

[1] İsrailoğullarının göçünde Tanrı'nın ışık ve bulut şeklinde belirmesine gönderme.

[2] (Yun.) Stephanos: taç/çelenk. Kılıcını da dişbudak asası temsil etmekte.

[3] (Lat.) Baba, o ağlıyor.

[4] Joyce'un kardeşi Stanislaus, ağabeyinin keskin dili için kendisini bileğitaşı gibi kullandığını söyler.

— Diyeceksiniz ki bu isimler, onun malzeme olarak kullandığı tarihi belgelerde zaten var. Başka isimler yerine neden daha ziyade bunları tercih etti? Richard orospu çocuğu kambur piçin teki, dul Ann (bir isim ne anlam ifade eder ki?) ile sevişir, o orospu çocuğu şen dulu tavlayıp kazanır. Üçüncü kardeş Fatih Richard, fethedilmiş William'ın ardından gelmiştir. Oyunun takip eden dört perdesi çaktırmadan bu ilk perdeye bağlanır. Tüm kralları içinde Shakespeare'in saygısını kazanamamış tek kral, dünya meleği Richard'dır. *Kral Lear*'da Edmund'un anıldığı alt öykü neden Sidney'in *Arcadia*'sından apartılmıştır ve neden fi tarihinden de eski bir Kelt efsanesinin arasına sıkıştırılıvermiştir?

— Bu Will'in tarzı idi, diye savunmaya geçti John Eglinton. Şimdi nasıl ki George Meredith'in bir romanının İskandinav sagasından alıntı olduğunu söyleyemezsek. *Que voulez-vous?*[1] derdi Moore. Bohemya'yı denizin kenarına koyar, Ulysses'i de Aristo'ya yaslar.

— Neden mi? diye kendi kendini yanıtladı Stephen. Çünkü yoksulluk ve yoksulları dert edinmezken, düzenbaz, gasp eden ya da zina eden kardeş teması ya da üçü birden hep malzemedir Shakespeare'in kafasında. Sürgüne dair tınılar, yürekten sürgün, evden sürgün, *Veronalı İki Centilmen*'de başlayıp Prospero'nun asasını kırarak birkaç kulaç yeraltına gömmesine ve kitabını denizin dibinde boğmasına dek sürer gider. Hayatının ortasına doğru neredeyse iki katına çıkıyor, kendini bir başka konuda hatırlatıyor, kendini tekrar ediyor, protasis, epitasis, katastasis, katastrof.[2] Bir ayağı çukurdayken bile, huyca babasını andıran, evli kızı Susan'ın zina ile suçlandığı anda dahi kendini yineler bu tını. Ama aslında onun bakış açısını karartan, arzularını körelten ve kötülüğe doğru güçlü şekilde meylettiren, ilk günah fikriydi. Bu sözler muhterem Maynooth piskoposuna ait. Bir ilk günah ve ilk günah gibi bir başkasının da katıldığı bir başka günah. Yazmış olduğu son sözlerin, dört kemiğinin gömülmediği mezarının taşına yazılan sözlerin arasındadır bunlar. Asırlar geçse de silinmedi. Güzellik ve huzur da üstesinden gelememiştir. Kendi yarattığı dünyanın her yerinde, *Kuru Gürültü*'de, *Nasıl İsterseniz*'de iki kez, *Fırtına*'da, *Hamlet*'te, *Kısasa Kısas*'ta – ve henüz okumadığım tüm diğer oyunlarında muhtelif çeşitlilikle karşımıza çıkaduruyor bu duygu.

Zihnini zihninin boyunduruğundan kurtarmak için bir kahkaha koyuverdi.

Hâkim Eglinton bir özet geçti.

— İşin gerçeği ikisinin ortası, diye belirtti. O hem hayalet hem de prens. Herkesin içindeki herkes o.

— Öyle, dedi Stephen. Birinci perdenin toy delikanlısı beşinci perdenin olgun erkeği. Herkesin içindeki herkes. *Cymbeline*'de, *Othello*'da muhabbet tellalı ve deyyustur. Oynar ve oynatır. Bir ülkünün ya da bir sapkınlığın aşığı José gibi gerçek Carmen'i öldürür. Aralıksız işleyen zihni, içindeki mağribinin acı çekmesini arzulayan, kıskançlıktan kudurmuş Iago'nun ta kendisidir.

---

[1] (Fr.) Ne istersiniz?

[2] Yunanca kökenli tiyatro terimleri.

— Deyyus! Deyyus! deyu çınladı şehvetle Yuh'sana Mulligan. Ah o korkunun kelimesi!

Kara kubbeye vardı söz yankılandı.

— Iago da ne nevi şahsına münhasır karakterdir hakikaten! diye atıldı gözü pek John Eglinton. Netice itibariyle Dumas *fils* (yoksa Dumas *père*[1] miydi?) haklı. Tanrı'dan sonra en çoğunu Shakespeare yaratmıştır.

— Ne erkek ne kadın umurundadır esasen, dedi Stephen. Bir ömrü uzaklarda geçirdikten sonra doğduğu, koca adamken de toy bir delikanlıyken de zihnen hep var olduğu toprağa döner ve orada sakin bir tanıklığın ardından hayat yolculuğu sona erer ve dünyaya dut ağacını dikip göçer gider. Mezarcıların gömdüğü hem Hamlet *père* ve hem de Hamlet *fils*'dir. Sonunda ölerek, hem kral hem prens olur ve ardı sıra müzik çalar. Ve öldürülmüş ya da ihanete uğramış olsalar da Danimarkalısından Dublinlisine tüm o narin ve hassas yürekler, boşanmayı reddettikleri tek kocanın ölüsü ardından gözyaşı döküp yas tuttular. Sonsözlerden hoşlanırsanız iyice bir bakın şuna: Dört başı mamur Prospero, ödüllendirilen iyi adam, Lizzie, büyükbabanın aşk yumağı ve de Richie emmi, şairane adaletin tutup berbat zencilerin arasına fırlattığı kötü adam. Oyunun en heyecanlı anında inen perde. Kendi dünyasında muhtemel diye algıladığı şeyleri dünyanın gerçekleri olarak bulmuştu karşısında. Maeterlinck[2] der ki: *Sokrat bugün yola çıkacak olsa bilgeyi kapısının eşiğinde bulur. Yahuda bu gece yola koyulacak olsa takip edeceği Yahuda'nın ayak izi olurdu.* Her hayat bir sürü günden oluşur, gün be gün. Kendi içimizde yürüyüp giderken hırsızlara, hayaletlere, canavarlara, ihtiyarlara, delikanlılara, karılarımıza, dullara, âşık kardeşlere denk geliriz ama denk geldiğimiz hep kendi kendimizizdir aslında. Bu dünyayı kâğıda dökmüş ve hem de kötü bir biçimde dökmüş oyun yazarı (yahu bize önce ışığı vermiş, güneşi iki gün sonra doğurmuş), çoğu Roma katoliğinin *dio boia*[3] diye andığı şekilde nesnelerin oldukları haliyle tanrısı olan adam, o tanrı cellat, kuşkusuz hepimizin ama hepimizin içinde, seyis ve kasap ve aslında muhabbet tellalı ve deyyus da olacaktır ama Hamlet'in de öngördüğü şekilde göğün nimetlerinden tasarruf etmiş ve artık evliliklerin olmayacağını, yücelmiş erkeğin androjen meleğe dönüşüp kendi kendine karılık edeceğini bildirmiştir.

— *Eureka*! diye bağırdı Buck Mulligan. *Eureka*!

İçini ani bir mutluluk kaplamışçasına hoplaya zıplaya John Eglinton'ın masasının yanına vardı.

— İzninizle! dedi. Yüce Tanrım, Malachi ile konuştu.

Bir kâğıda bir şeyler karaladı.

Çıkarken raftan birkaç temiz kâğıt al.

— Zaten evli olanlar, dedi iblisin müjdecisi Bay Best, biri hariç öylece yaşasınlar. Geri kalanlara elleşmeyelim.

---

[1] (Fr.) Fils: oğlu – Père: babası.

[2] Belçikalı şair ve oyun yazarı.

[3] (İt.) Cellat tanrı.

Bekâr bekâr, sanat bakaloryası Eglinton Johannes'e bakıp güldü.

Evlenmemiş, hayal kurmamış, cilvelerden haberdar, gece çöktü mü hepsinin elinin altında muhtelif baskısıyla *Hırçın Kız.*

— Kuruntu sizinkisi, dedi John Eglinton kestirip atarak Stephen'a. Hepimizi tutup köşe bucak dolaştırdın ama sonunda vara vara Fransız işi aşk üçgenine vardık. Kendi teorinize inanıyor musunuz?

— Hayır, dedi Stephen hemen.

— Bunu yazacak mısınız? diye sordu Bay Best. Bir nevi diyalog halinde yapmalısınız, bilmez değilsiniz ya, Wilde'ın yazdığı Eflatun diyalogları gibi.

Eklektik John kuşkuyla gülümsedi.

— İyi de bu durumda, dedi, kendinizin dahi inanmadığı bir girişimden para kazanmayı beklemenizi anlayamıyorum. Dowden da *Hamlet*'te bir miktar gizem olduğunu söyler ama hepi topu bu kadar. Piper'ın Berlin'de tanıştığı, Rutland teorisi üzerine çalışan Herr Beleibtreu, o sırrın Stratford anıtında saklı olduğuna inanır. Piper diyor ki şimdiki dükü ziyaret edip ona, oyunların, atası tarafından yazıldığını kanıtlayacakmış. Hazretlerini pek şaşırtır herhalde bu. Ama o teorisine inanıyor bak.

İnanıyorum, Yüce Tanrım, inançsızlığıma el ver. Yani el ver ki ya inanayım ya da inanmayayım mı? Kim el verecek ki bu durumda? *Egomen.*[1] Kime inanmayacağım? Diğerine.

— *Dana* hakkında kelam edip gümüş sikke isteyen tek kişisin. Bir dahaki sayıda neler var bilmiyorum. Fred Ryan bir ekonomi makalesi için birkaç sütun istedi.

Freudayan. Bana iki gümüşlük borç vermişti. Şu dar gün geçince. Ekonomi dedikleri.

— Bir gineye, dedi Stephen, bu söyleşiyi yayınlayabilirsiniz belki.

Buck Mulligan gülerek karaladığı kâğıdı bırakıp güle güle ayaklandı: sonra bala buladığı yılan diliyle dedi ki:

— Ozan Kinch'i Yukarı Mecklenburgh Sokağı'ndaki yazlık malikânesinde ziyaret edeyim dedim ve ne göreyim, belsoğukluğundan mustarip iki hanımla, Körpe Nelly[2] ve kömür iskelesinin yosması Rosalie ile *Summa contra Gentiles*[3] ciltlerine gömülmüş, derin çalışmalar içindeler.

Az öne çıktı.

— Hadi, Kinch. Kuşların dönenip duranı, Ængus'um,[4] gel.

Gel, Kinch. Bizden artakalan ne varsa yemişsin. Ya. Sana bağırsağını safrakeseni yedireceğim.

Stephen ayağa kalktı.

Hayat dediğin bir dolu gündür. Elbet bu da sona erecek.

---

[1] (Yun.) Ben özellikle.

[2] *Portre*'de Dedalus'u baştan çıkaran fahişe.

[3] Aquinas metinleri.

[4] Yeats şiirine gönderme.

— Bu akşam görüşürüz, dedi John Eglinton. *Notre ami*[1] Moore derdi ki Malachi Mulligan da orada olsa iyi eder.

Buck Mulligan elindeki kâğıdı ve Panama işi şapkasını kaldırıp havasını attı.

— Mösyö Moore, dedi, İrlanda'nın gençliğine Fransız edebi'yatını[2] öğreten adam. Orada olacağım. Hadi Kinch, ozanlar da içmeli. Düz yürüyebilir misin?

Gülüyor...

On bire kadar kafayı çek. İrlanda usulü gece eğlentisi.

Hödük...

Stephen hödüğün peşinde...

Bir gün milli kütüphanede bir şey tartışmıştık. Shakes falan. Sonra. Hödüğün kıçında: tırıs tırıs peşi sıra. Nasırına basmıştım.

Stephen, selam verip, sonra mortoyu çekmiş halde, hödük bir soytarının peşinde, usulünce kesilmiş saçı, kubbeli hücreden insanı allak bullak eden, düşünmesine izin vermeyen günışığına çıktı.

Ne öğrendim ki? Onlardan? Kendimden?

Şimdi Haines gibi yürü bakalım.

Müdavim okurlar odası. Okur kaydında Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell'in çok heceli adını parafladığı satır. Eser: Hamlet deli miydi? Titreğin kellesi rahiple kitabi muhabbete dalınca tanrısallaşıyor.

— Ah lütfen efendim... Ne kadar da memnun oluruz...

Keyfi gıcır Buck Mulligan kendi kendine mırıl mırıl konuşuyor başını sallayıp:

— Hoşnut göt.[3]

Dönerengelli kapı.

Yoksa şu...? Hani mavi kurdeleli şapkalı...? Dalmış yazıyor...? Ne yazıyor? Baktı...?

Dönel tırabzan: hoşakan Mincius.[4]

Afacan Puck[5] Mulligan, panamığferli, adım adım yürümekte, vezine vezine, gudubet sesiyle:

— *John Eglinton, canım John,*

Neden kendine bir eş almadın?

Diline geldiği gibi söyledi:

— Ah çenesiz Çinli! Çin Çon Eg Lin Ton. Haines ile ben, bunların lağımcılar çarşısındaki tiyatro salonuna gittiydik. Oyuncularımız, zamanın Yunanlıları ya da Bay Maeterlinck gibi Avrupa için yepyeni oyunlar yaratıyor. Abbey Tiyatrosu! Keşişlerin kasık kokusu salınıyor burnuma.

Kurusıkı tükürdü.

Unutmuş: bitli Lucy'nin onu kırbaçladığından da çoğunu unutmuş. Ve *femme*

---

[1] (Fr.) Dostumuz.

[2] Argo: prezervatif

[3] *Yaz Gecesi Rüyası*'ndaki eşek kafalı karaktere gönderme

[4] Vergilius'un doğduğu Lombardiya'da bir nehir.

[5] *Yaz Gecesi Rüyası* karakterine gönderme

de trente ans'ı[1] terk etmiş. Peki neden başka çocukları olmamış? Neden ilk çocuğu kız doğmuş?

Sonradan dank eden kafa. Dön geri.

Suratsız keşiş halen orada (kekiyle birlikte) ve yanında kibar bir delikanlı, keyiflik, Phedo'nun oynanası sarı saçları.

Eee.... Ben, eee... diyordu ki... Unuttum da... eee...

— Longworth ile M'Curdy Atkinson oradaydılar...

Afacan Puck Mulligan ayağını sağlam basıp cıvıldadı:

— Kaç zaman oldu inletmedim bir yosmayı
Ya da yanından geçtiğim İngiliz askerağayı
F. M. Curdy düştü nereden düştüyse aklıma
Tam üstüne bastın hani var ya bacağı tahta
Kıçında kilti işi gücü eşkıyalık
Ama bir tek atmayı beceremez alık
Magee, şu çenesi düşük
Ödleri patlar şu dünyada evlenmeye
O sebeple devam ederler ...'ı tokatlamaya[2]

İşi gücü taşak. Kendini biliyor.

Duraladı, ötemde bir sorgucu bakıyor bana. Ben de durdum.

— Ağlak maskara, diye inledi Mulligan. Synge, doğaya benzemek için karalar bağlamaktan vazgeçti. Sadece kargalar, rahipler ve İngiliz kömürü karadır.

Dudağında bir kahkaha belirip kayboldu.

— Longworth, şu gözü gönlü doymaz moruk Gregory hakkında yazdıklarına fena kızmış. Engizisyon paklar seni ayyaş yahucizvit! Kadın sana gazetede iş ayarlıyor, sen kadının ipliğini pazara çıkartıyorsun. Yeats gibi her nabza şerbet versen ya!

Elini kolunu sallayıp, az surat asıp, az türkü çığırıp lafın gerisini getirdi:

— Ömrümde memlekette okuduğum en güzel kitap. Homeros'u çağrıştırıyor.

Basamakların sonunda durdu.

— Maskara işi bir oyun var aklımda, dedi pek ciddi.

Mağribi sütunlu salon, gölgeler kaplamış. Dizinleri başına kuşanmış dokuz mağriplinin raksı geldi geçti.

Buck Mulligan pes ve tiz sesiyle tabletini okudu:

— Herkes kendine olsun karı
Yoksa
Avucunda balayı
(üç orgazmda milli ahlaksızlık)
Bunu yazan
Taş Şak Mulligan[3]

---

[1] (Fr.) Otuz yaşında kadın. Aynı zamanda Balzac'ın bir romanının adı.

[2] Yeats'in "Baile ile Aiinn" şiirini alaya alan bir hiciv.

[3] Elizabeth dönemi şiir tarzını alaya alan sözler.

Yılışık soytarı gülüşüyle Stephen'a dönüp dedi ki:

— Sanırım gönderme biraz zayıf kaldı. Ama bir de şunu dinle.

Marcato perdeden okudu:

— Karakterler:

TOBY OSBİRÇEK (Harap olmuş tükenmiş bir Leh)

ÇAĞANOZ (Haydut)

DOKTOR DICK
ve
DOKTOR DAVY... } (bir taşla iki kuş)

GROGAN MAMA (su yürüten)

KÖRPE NELLY
ve
ROSALIE (Kömüriskelesi Yosması)

Başını öne arkaya sallaya sallaya güldü, ardında Stephen, yürüyeduruyordu: ve neşeyle gölgelere, insanların ruhlarına seslendi:

— Ah, Erin kızlarının, sen dut renkli, çok renkli, çok diyonisli kusmuğunun içinde yatarken, eteklerini kaldırıp üstünden atlamak zorunda kaldıkları, Camden salonundaki o gece!

— Erin'in, dedi Stephen, uğruna etek kaldırılan evlatları içinde en masum olanıyım.

Kapıdan çıkacakken ardında birini hissedip az kenara çekildi.

Çek git. Tam zamanıdır. Peki nereye? Sokrat bugün evinden ayrılsa, Yahuda bu gece yola koyulsa. Neden? Zaman içinde kaçınılmaz olarak geleceğim mekânda bunun yanıtı.

Arzum: önüme çıkan onun arzusu. Arada denizler.

Aralarından baş eğip selam veren birisi geçti.

— İyi günler, bir kez daha, dedi Buck Muligan.

Kemeraltı.

Burada kâhin kuşları seyreylemiştim. Kuşların içinde Ængus. Gidiyor, geliyorlar. Dün akşam uçtum. Basbayağı uçuyordum. İnsanlar merak içindeydi. Sonra yosmaların sokağı. Bana mis gibi bir kavun ikram etmişti. İçeri. Gör bakalım kimmiş.

— Gezgin Yahudi, diye fısıldadı Buck Mullligan, dehşete düşmüş palyaço gözleriyle. Gözlerini gördün mü? Sana sulanır gibi baktı. Senin adına endişeliyim, eski bahriyeli. Ah Kinch, tehlikeli sulardasın. Zaman kötü kolla götü.

Öküzford tavırları.

Gündüz. Köprünün kemerinde güneş sanki arabaya binmiş.

Önlerinden bir karaltı, pars adımlarıyla aşağı, kapıdan dışarı, demir korkulukların altından geçip gitti.

Takip ettiler.

Halen benimle uğraşıyor. Konuşup duruyor.

Hoş bir hava Kildare Caddesi'ndeki evlerin yüzünü yalıyordu. Hiç kuş yok. Evlerin tepesinde iki narin duman usulca tütmekte.

Direnme, boş ver. Cymbelineli druid rahiplerinin huzuruna er: tefsir edip sırrı bildir: uçsuz bucaksız dünyada bir sunak.

Tanrılaradır övgümüz
Yılankavi buhurumuz burunlarına varsın
Kutsal sunaklarımızdan.[1]

[1] Kelt asıllı Kral Cymbeline'in kapanış konuşmasının ilk dizeleri. Oyun, Roma ile İngiltere arasında barış imzalanarak sona erer.

Kıdemli rahip, pek muhterem John Conmee S. J. kendine ait bölmenin basamaklarından aşağı inerken, pürüzsüz saatini iç cebine yerleştirdi. Üçe beş var. Artae'ya doğru yürümek için günün en güzel saati. Şu çocuğun adı neydi yahu? Dignam. Evet. *Vere dignum et iustum est.*[1] Birader Swan görecekti. Bay Cunningham'ın mektubu. Evet. Mümkünse, minnettar kalırmış. İyi, ameli bir Katolik: ayinlerde iş görür.

Tekbacak bahriyeli koltuk değneklerine yaslanıp miskin salınımlarla ilerlerken bir yandan da şarkısını mırıldanıyor. Hayırsever rahibeler manastırının önünde son bir kez salınıyor ve kasketini birkaç peni sadaka için pek muhterem John Conmee S. J.'ye doğru uzatıyor. Peder Conmee güneşin altında onun için istavroz çıkardı çünkü cüzdanında bir gümüş teklikten başka para yoktu.

Peder Conmee, Mountjoy Meydanı'na doğru yürüdü. Bir süreliğine ama çok değil, bacaklarını bir gülleye kurban veren ve ömürlerini fakirhanelerde tüketen askerler ve bahriyeliler ve kardinal Wolsey'in[2] sözleri hakkında düşündü: *Kralıma hizmet ettiğimce Tanrıma hizmet etmiş olsaydım, beni son günlerimde yalnız bırakmazdı.* Aralarından güneşin göz kırptığı yaprakların altında ilerledi: ve Bay David Sheehy M. P.'nin karısı da ona doğru gelmekteydi.

— Çok şükür iyiyim, peder. Ya siz, peder?

Peder Conmee gerçekten çok çok iyiydi. Kaplıca için muhtemelen Buxton'a gidecekti. Ya oğulları, Belvedere'de[3] derslerine iyice çalışıyorlar mıydı? Öyle miydi? Peder Conmee bunu duyduğuna pek memnun olmuştu. Ya Bay Sheehy nasıldılar acaba? Halen Londra'daydı. Her zamanki gibi evde, tabii. Hava da çok hoş, harika. Evet, Peder Bernard Vaughan büyük ihtimal vaaz için yeniden gelecekti. Ah, evet: çok başarılı bir hitaptı. Gerçekten harika bir insan.

Peder Conmee, M. V. Bay David Sheehy'nin eşini iyi görmüş olmaktan ötürü pek memnundu ve M. V. Bay David Sheehy'ye selamlarını iletirse de pek müteşekkir kalırdı. Evet, elbette iletecekti.

— İyi günler, Bayan Sheehy.

Peder Conmee ayrılırken silindir şapkasını kadının güneşte mürekkep misali

[1] (Lat.) Doğrusu ve uygunu budur.

[2] Adı anılan rahip, VIII. Henry'nin boşanmasına karşı çıkınca tutuklanmıştır. Bu sözler Shakespeare'in eserinde de yer alır.

[3] Joyce'un da gittiği Cizvit okulu.

parıldayan şalına doğru kaldırıp gülümsedi. Ve giderken de halen gülümsüyordu. Dişlerini, biliyordu ki palmiye macunuyla fırçalamıştı.

Peder Conmee yürüyor, yürürken de Peder Bernard Vaughan'ın gülünç gözleriyle doğu Londra aksanını düşünüp gülümsüyordu.

— Pilatus! Niğçün şu galeyağna gelmiş kalabalığı püskütmüyoğsun?

Her şeye rağmen azimli bir adamdı. Öyleydi gerçekten. Ve kendi üslubunca iyi iş çıkarırdı. Kuşkuya yer yok. İrlanda'yı sevdiğini söylerdi ve İrlandalıları da. İyi bir aileden miydi ki? Galliydi ailesi, değil mi?

Ah, az kalsın unutuyordu. Bölge başrahibine gönderilecek şu mektup.

Peder Conmee, Mountjoy Meydanı'nın köşesinde üç küçük öğrenciyi durdurdu. Evet: Belvedere'nin öğrencileri. Küçük ev. Aha. Derslerine güzelce çalışıyorlar mıydı bakalım? Ah. Pek güzel. Adı neydi peki? Demek Jack Sohan. Ya diğerinin? Ger. Gallaher. Ya diğer küçük bey? Adı Brunny Lynam idi. Ah, ne güzel isimmiş.

Peder Conmee göğsünden çıkardığı bir mektubu Üstat Brunny Lynam'a verdi ve Fitzgibbon Sokağı'nın köşesindeki kırmızı posta kutusunu gösterdi.

— Aman dikkat et, posta kutusuna sen de düşmeyesin küçük bey, dedi.

Altıgözü birden Peder Conmee'ye bakan çocuklar gülüştü:

— Ama efendim.

— Peki, bakalım bir mektup göndermeyi becerebiliyor musun, dedi Peder Conmee.

Küçükbey Brunny Lynam yolu koşarak geçti ve Peder Conmee'nin başrahibe gidecek mektubunu kırmızı parlak posta kutusunun ağzına koydu. Peder Conmee gülümsedi, başını salladı ve Mountjoy Meydanı'ndan doğuya doğru yola koyuldu.

Dans ve sair hocası Bay Denis J Maginni, silindir şapkası, arduvaz rengi ipek astarlı redingotu, beyaz boyunbağı, lavanta rengi dar pantolonu, kanarya rengi eldivenleri ve sivri burun rugan ayakkabılarıyla ve vakur bir edayla yürürken, Dignam Konağı'nın önünde Leydi Maxwell'in yanından geçip saygılı bir tavırla kaldırıma çıktı.

Şu Bayan M'Guinness değil miydi?

Gür, gümüşi saçlı Bayan M'Guiness salına salına yürüdüğü karşı kaldırımdan Peder Conmee'yi baş eğerek selamladı. Peder Conmee de cevaben gülümsedi. Nasıldılar?

Bastığı yerden ses çıkartan, endamlı bir kadındı. Şu İskoçların Kraliçesi Mary[1] bilmem kim gibi. Onun da tefeci olduğunu düşününce, aman aman! Yani şimdi! Böylesi... nasıl dese?... böylesi kraliçelere layık bir çehre.

Peder Conmee, Great Charles Caddesi boyunca yürüdü ve solunda kalan İrlanda Protestan Kilisesi'ne baktı. Muhterem T. R. Greene B. A. (D. V.)[2] bir konuşma yapacakmış. Vazifeli diyorlar ona. Belli başlı birkaç lafı söylemeyi vazife bilmiş. Oysa insanın eli de dili de açık olmalı. Önlenemeyen cehalet. Kendi bildikleri gibi davranıyorlar.

Peder Conmee köşeyi dönüp Kuzey Çevre Yolu boyunca yürümeye başladı. Öylesi önemli bir güzergâhta tramvay hattının olmaması şaşılacak şeydi doğrusu. Mutlak surette yapılmalıydı.

Sırtı çantalı bir grup öğrenci Richmond Caddesi'nde karşıdan karşıya geçti. Hepsi

[1] Katolik olduğu için I. Elizabeth I ve İskoç Protestanları ile sorun yaşayan Mary Stuart, Kral V. James'in kızı.
[2] Deo Volente

kafalarında yamuk yumuk duran keplerini kaldırdılar. Peder Conmee de onları art arda, sevecen bir yüzle selamladı. Hıristiyan Biraderlerin çocukları.

Yürürken Peder Conmee'nin burnuna sağ tarafından buhur kokusu çalındı. Aziz Joseph Kilisesi, Portland Row. Yaşını başını almış, erdemli hanımlar için. Peder Conmee şapkasını kaldırıp Kutsal Ruh'a saygısını sundu. Erdemli: ama kimi zaman kötülüğe bulaştıkları da olmuştur.

Aldborough Evi'ne yaklaşınca Peder Conmee bir an o mirasyedi asili düşündü. Şimdi yazıhane ya da öyle bir yer olmuştu.

Peder Conmee Kuzey Çevre Yolu boyunca yürümeye devam etti ve dükkânının kapısında duran Bay William Gallaher tarafından selamlandı. Peder Conmee de Bay William Gallaher'i selamladı ve burnuna domuz pastırmalarıyla tereyağı öbeklerinden gelen koku çalındı. Önünde, New York'ta yaşanan felaketin haberlerini bildiren gazeteliğin olduğu Grogan'ın tütüncü dükkânına doğru geçti. Amerika'da bu tarz olaylara sık rastlanıyordu. Talihsiz insanlar hazırlıksız yakalanıp can veriyordu. Yine de insanı öte tarafa tüm günahlarından arındırarak götüren bir eylem.[1]

Peder Conmee, vitrininin önünde iki boş gezenin kalfasının dikildiği, Daniel Bergin'in meyhanesi önünden geçti. Pedere selam verip selam aldılar.

Peder Conmee, dudaklarının arasındaki saman çöpünü çiğneyerek yevmiye defterindeki rakamların yekûnunu alan Corny Kelleher'in bulunduğu H. J. O'Neill cenaze levazımatçısının önünden geçti. Devriyesindeki bir polis, Peder Conmee'yi selamladı ve selam aldı. Domuz kasabı Youkstetter'da Peder Conmee, doldurulduktları yerde kuzu kuzu yatan, beyaz, pembe ve kara domuz sucuklarına bakındı. Peder Conmee, Charleville'in ağaçları altında demirlemiş bir turba mavnası, kafası sarkmış bir beygir ve sigarasını tüttürüp üzerindeki kavak dalını seyreyleyen, hasır şapkası tarazlı bir mavnacı gördü. Pek pastoral bir manzaraydı: ve Peder Conmee, insanlar bataklığın içinden kazıp çıkarsınlar ve kente getirilip yoksul insanların evlerini ısıtsınlar diye turbayı yaratan Rabbini şükranla andı.

Yukarı Gardiner Caddesi'ndeki Aziz Francis Xavier Kilisesi rahibi pek muhterem John Conmee S. J., Newcomen Köprüsü'nde, kentin dış mahallelerine doğru yol alacak bir tramvaya bindi.

Kentin merkezine gelmiş bulunan tramvaydan ise Kuzey William Caddesi'ndeki Aziz Agatha Kilisesi'nin rahibi Nicholas Dudley C.C. inip Newcomen Köprüsü'ne ayak bastı.

Newcomen Köprüsü'nde Peder Conmee, Mud Island'dan sonra başlayan kirli, çamurlu yolu yürüyerek geçmekten hoşlanmadığı için kentin dış mahallelerine giden tramvaya bindi.

Peder Conmee tramvayın bir köşesine oturdu, semiz ama pamuk gibi yumuşak elinin ayasına mavi bir bilet dikkatle konurken, yumuşacık diğer elinden cüzdanına dört şilin, bir tane altılık peni, ilaveten de beş peni kayıveriyordu. Fildişi kilisenin önünden geçerken, biletçinin kontrollerini genellikle, birisi biletini umursamadan

[1] Katolik inancına göre büyük felaketlerde hayatını kaybedenler öte dünyada günahlarından arınır.

atıverince yaptığını düşündü. Tramvaydakilerin vakarlı halleri Peder Conmee'ye, böyle kısa ve ucuz bir seyahat için azıcık abartılı geldi.

Huzurlu bir gündü. Peder Conmee'nin karşısında oturan gözlüklü bey açıklamasını bitirince gözlerini yere dikti. Peder Conmee, karısı zahir diye tahmin yürüttü.

Gözlüklü beyin karısının ağzı küçük bir esnemeyle açılıp kapandı. Eldivenli küçücük elini yumruk yapıp minik minik ağzına götürüp gülümseyerek öyle hoş esnemişti ki.

Peder Conmee kadının araca yayılan parfümünü hissetti. Aynı anda kadının diğer yanındaki tuhaf adamın koltuğun ucuna ilişmiş olduğunu da fark etti.

Peder Conmee sunağın parmaklığı ardındaki tuhaf, sallabaş kafalı ihtiyarın ağzına kutsal ekmeği zar zor koyabilirdi.

Annesley Köprüsü'nde tramvay durdu ve tam tekrar harekete geçmişken yaşlı bir kadın, inmek için tutuşmuş vaziyette ayaklandı. Biletçi, kadın inebilsin diye zile asıldı. Kadın sepeti ve filesiyle ilerledi. Peder Conmee biletçinin kadına, sepetine ve filesine yardımcı olduğunu gördü: ve Peder Conmee, kadın bir penilik ücret kabinini azıcık geçmişken onun şu *duaların kabul olsun evladım*'ları hep iki kere söyleyen mübarek ruhlardan birisi ve *benim için dua et* denilesi cennetlik bir şahıs olduğunu düşündü. Yine de bu dünyada ne çok dertleri tasaları vardı, zavallı mahlukat.

İlan tahtasının ardından Bay Eugene Stratton zenci dudaklarıyla Bay Conmee'ye göz edip yüzünü çarpıttı.

Peder Conmee kara, beyaz ve sarı insanların ruhlarını ve Aziz Peter Claver ile onun Afrika misyonu ve imanın yayılması ve gecenin sinsi yüzünde son saatlerini yaşarlarken henüz vaftiz yüzü görmemiş kara, beyaz ve sarı ırktan milyonlarca insan hakkında vermiş olduğu vaazı, gece sızan bir hırsız[1] gibi düşündü. Belçikalı Cizvit rahibin *Le Nombre des Élus*[2] adındaki kitabı akla yatkın görünüyordu Peder Conmee'ye. Onlar, Tanrı'nın Kendi suretinden halk ettiği ve henüz (D.V.) imanın nüfuz etmediği milyonlarca insan ruhuydu. Ama yine de onlar Tanrı tarafından yaratılmış, Tanrı'nın ruhları idiler. Peder Conmee o insanların imana eremeden göçüp gidecek olmalarına çok yazıklanıyordu.

Howth Yolu durağında Peder Conmee aceleyle ayaklandı, biletçi tarafından selamlanıp selam verdi.

Malahide Yolu sessiz sakindi. Peder Conmee'nin hoşuna gitti bu, yolun hem sükûneti hem de adı. Keyif dolu Malahide'da neşeçanları çalıyordu. Malahide'ın ve onu çevreleyen denizlerin tek vârisi ve amirali Lord Talbot de Malahide. Sonra silahaltına alınmıştı da kadını aynı gün hem bakire, hem eş, hem de dul olmuştu. Eski dünyaya has keyifli kentlerde soylu zamanlar, baronluğun o eski zamanları.

Peder Conmee bir yandan yürürken bir yandan da küçük kitabı *Baronluklarda Eski Zamanlar*'ı ve Cizvit evleri ile Lord Moleswoth'un kızı, Belvedere'nin ilk kontesi Mary Rochfort üzerine yazabileceği kitabı düşünüyordu.

---

[1] Aziz Pavlus'un Hz. İsa'nın Mesih olarak gelişine dair sözlerine gönderme.

[2] (Fr.) Seçilmişlerin sayısı.

Artık gençten sayılamayacak, keyifsiz bir kadın, Belvedere'nin ilk kontesi Mary, Ennel Gölü kıyısında akşam vakti yalnız, etrafına kayıtsız bir halde, bir susamuru suya atlayıverdiğinde dahi ürkmeden yürümekteydi. Gerçeği kim bilebilirdi ki? Gerçeği kim bilebilirdi ki? Mademki kocasının biraderiyle zinayı tamamına erdirmemişti, eiaculatio seminis inter vas naturale mulieris,[1] ne Belvedere'nin kıskanç kontu ne de nedamet kabinindeki rahip, bunu bilebilir miydi? Mademki o günahı, çoğu kadının yaptığı gibi büsbütün değil de kısmen işlemişti, nedametini de yarım ağız getirirdi. Ne olup bittiğini sadece Tanrı, kendisi ve bir de o, kocasının kardeşi biliyordu.

Peder Conmee, insanın şu zalimane kendine hâkim olamama hallerini düşündü de demek ki hikmetinden sual olunmaz Tanrı'nın sunduğu bu yöntemler, insanlığın soyunun devamı için bir şekilde gerekliydi.

Don John Conmee geçmiş zamanların içinde yürüdü. İnsandı en nihayet ve insan olma şerefini tatmıştı. Aklından ona itiraf edilen günahlar ve balmumu kaplı odanın üzüm hevenkleri işlenmiş tavanına bakıp oradaki asil suretlere gülümsemesi geçti. Ve bir gelinle güveyin elleri, Don John Conmee tarafından asaletle birleştirilmişti.

Büyüleyici bir gündü.

Bir bostanın kapısı Peder Conmee'ye, üzerini sarmalamış koca yaprakların arasından lahana karıklarını gösterdi. Gökyüzü ise ona, rüzgârın önüne kapılmış giden bir bulut öbeğini gösterdi. *Moutonner*,[2] diyordu Fransızlar. Pek yerinde ve sıcak bir kelime.

Peder Conmee duasını ederken, Rathcoffey üzerinde koyun sürüsü gibi koşturan bulutları seyretti. Clongowes tarlalarında ince çoraplarını aşan anızlıklar bileğini tırmaladı. Orada o akşamüstü bir yandan içinden duasını okurken bir yandan da sıralarında oyunlarına dalmış çocukların, sessiz akşamı delen, gencecik bağırış çağırışını dinledi. Onların rektörüydü. Hoşgörülü bir müdürlüktü onunki.

Peder Conmee eldivenlerini çıkartıp cebinden kırmızı kenarlıklı ilmihal kitabını aldı. Fildişi bir ayraç kaldığı yeri hatırlatıyordu ona.

Saat üç duası. Bunun daha önce okunması gerekiyordu. Ama Leydi Maxwell çıkagelmişti.

Peder Conmee içinden *Pater* ile *Ave*'yi okuyup istavroz çıkardı. *Deus in adiutorium.*[3]

Usulca yürürken duasını okumayı sürdürdü ve okuyup yürüyedursun, *Beati immaculati*'deki *Rese*'ye vardı:

— *Principium verborum tuorum veritas: In eternum omnia iudicia iustitiae tuae.*[4]

Bir çitin arasından yüzü kıpkırmızı kesilmiş bir delikanlı belirdi ve ardı sıra da elindeki papatya demetinin çiçekleri sallanan genç bir kadın. Delikanlı gayri ihtiyari kasketini çıkardı: kadın ise gayri ihtiyari eğilip eteğine takılmış bir dikeni dikkatle çekip aldı.

---

[1] (Lat.) Dölün dölyatağına fışkırması.

[2] (Fr.) Koyun gibi yumuşacık, yünlü.

[3] (Lat.) Ah Tanrım, yardım et.

[4] Sözlerin en doğrusudur ve her canlı adil hükmünü sürdecektir.

Peder Conmee ikisini de ciddiyetle kutsadı ve ilmihalinden bir sayfa okudu. *Sin*:

— *Principes persecuti sunt me gratis: et a verbis tuis formidavit cor meum.*[1]

* * *

Corny Kelleher upuzun yevmiye defterini kapatıp uykulu gözleriyle, bir köşeye bekçi gibi dikilmiş çamdan tabut kapağına bakındı. Olduğu yerde doğruldu, tabut kapağına doğru gitti ve tabutu ekseni etrafında çevirip biçimini ve pirinç aksamını gözden geçirdi. Ağzındaki saman çöpünü çiğnerken tabut kapağını yere koydu ve kapı eşiğine çıktı. Orada gölge etsin diye kasketini alnına azıcık devirdi ve kapıya yaslanıp boş boş dışarıyı seyre koyuldu.

Peder Conmee, Newcomen Köprüsü'nde Dollymount tramvayına bindi.

Corny Kelleher koca ayaklı ayakkabılarını bitiştirdi ve kasketi kaykılmışken ve ağzında saman çöpüyle bakındı durdu.

Polis memuru 57C, devriyesi esnasında günü öldürmek için duraladı.

— Güzel bir gün, Bay Kelleher.

— He ya, dedi Corny Kelleher.

— Bunaltıcı da gerçi, dedi polis.

Eccles Caddesi'nde camdan uzanan beyaz kol bir madeni parayı cömertçe, Corny Kelleher ise saman özüyle karışık tükürüğünü sessizce yola fırlattı.

— En iyisinden ne haber var?

— Dün akşam şu malum şahsı gördüm, dedi polis memuru nefesini tutup.

* * *

Tekbacaklı bahriyeli, kendini koltuk değneğine emanet etmiş vaziyette, MacConnell'ın köşesini dönüp Rabaiotti'nin dondurma arabasını teğet geçip soluğu Eccles Caddesi'nde aldı. Kapısının önünde kolunu sıyırmış takılan Larry O'Rourke'a doğru sevimsizce hırıldadı:

— *İngiltere için...*

Kendini hızla Katey ve Boody Dedalus'un önüne savurdu ve durup bir kez daha hırıldadı:

— *vatana ve güzelliğe.*

J. J. O'Molly'nin solgun tasalı yüzüne, Bay Lambert'in bir müşteriyle depoda olduğu söylendi.

Hükümet gibi bir kadın durup cüzdanından bakır bozukluk çıkardı ve ona uzatılan kasketin içine bıraktı parayı. Bahriyeli hırıltıyla teşekkür edip aldırışsız, vitrine doğru yüzünü ekşiterek baktı, kafasını gömüp kendini ileri savurdu.

Duraladı ve sinirle hırıldadı yine:

— *İngiltere için...*

[1] Zalimler bana işkence etti ama senin yolundan dönmedim.

Yalınayak iki yumurcak, uzun meyankökü saplarını emerek, sarı bulaşık ağızları hayretle açılarak onun yanında durup tahta bacağına baktılar.

Kendini gayretle savurup durdu, başını bir vitrine doğru kaldırıp derinden uludu:

— *vatana ve güzelliğe.*

İçerdeki neşeli hoş sesler ve ıslıklar birkaç tını daha sürüp kesildi. Pencerenin kepengi yana çekildi. *Mobilyasız Daireler* yazılı bir karton pencere kanadından kayıp yere düştü. İri çıplak bir kol parlayıp göründü. Bir kadının eli parmaklıkların ötesinden bir bozukluk fırlattı. Bozukluk yola düştü.

Yumurcaklardan biri koşturup onu yerden aldı ve ozanın kepine bırakırken dedi ki:

— Buyurun, efendim.

* * *

Katey ve Boody Dedalus, yemek dumanı çökmüş mutfağın kapısını ittirip açtılar.

— Kitapları kaskalladın mı? diye sordu Boody.

Kuzinenin başındaki Maggy sabun köpüğünün altındaki boz bulanık yığını sopasıyla aşağı doğru bastırdı ve alnını sildi.

— Kimse metelik vermiyor onlara, dedi.

Peder Conmee, Clongowes tarlalarında yürüyor, ince çoraplı bileklerine dikenler batıyordu.

— Kimlere sordun? diye üsteledi Boody.

— M'Guinness'e.

Boody hıncını yerden çıkartıp çantasını masaya fırlattı.

— O ablak suratı gün yüzü görmeye! diye bağırdı.

Katey kuzineye doğru gidip gözlerini kısarak baktı.

— Tencerede ne var? diye sordu.

— Gömlekler, dedi Maggy.

Boody sinirle söylendi:

— Hay gömleğini, yiyecek bir şey yok mu?

Katey kaynayan tencerenin kapağını lekeli eteğinin ucuyla tutup sordu:

— Ya şunda ne var?

Cevabı tencereden taşan buhar verdi.

— Bezelye çorbası, dedi Maggy.

— Nereden buldun? diye sordu Katey.

— Rahibe Mary Patrick'ten, dedi Maggy.

Uşak çıngırağını çaldı.

— Ding ding!

— Boody masaya midesi kazınır halde oturup dedi ki:

— Çabuk ver.

Maggy kıvamlı sarı çorbayı tencereden bir tasa döktü. Boody'nin karşısında oturan Katey, parmağıyla kırıntıları ağzına götürürken dedi ki:

— Bu kadarına da şükür. Dilly nerede?

— Babamı görmeye gitti, dedi Maggy.

Koca ekmek parçalarını çorbanın içine doğrayan Boody ekledi:

— Göklerden düşmüş babamıza şükürler olsun.

Sarımtırak çorbadan Katey'in tasına koyan Maggy bağırdı:

— Ayıp ya Boody!

Bir sandal ve at'gitsin buruşuk bir el ilanı, yani gelgitin kabarttığı suların ayağına çarpıp köpürdüğü Loopline Köprüsü'nün altından geçip Liffey boyunca yol alan İlyas peygamber geliyor, gümrüğün eski iskelesiyle George Koyu arasında, teknelerin karinasını ve suya salınmış çapaları yalayıp doğuya doğru seyrediyor.

* * *

Thornton'un yerindeki sarışın kız hasır sepetine hışır kâğıtla bir yatak yaptı. Blazes Boylan kıza pembe kâğıda sarılı bir şişe ile küçük bir kavanoz uzattı.

— Önce bunları koyun, olmaz mı? dedi.

— Tabii efendim, dedi sarışın kız. Üzerine de meyveleri.

— İşte bu, çok şık oldu, dedi Blazes Boylan.

Kız iri armutları sapları yukarı bakacak şekilde dizdi ve aralarına da utangaç kızılı şeftalileri serpiştirdi.

Blazes Boylan meyvekokulu dükkânda yeni süet ayakkabılarıyla öteye beriye dolanıyor, meyveleri elliyor, taze dolgun domatesleri alıp kokluyordu.

Beyaz kukuletalı H.E.L.Y'S. yazılılar onun önünden geçip Tangier Yolu üzerinden hedeflerine doğru yöneldiler.

Çilek sepetinin önünden aniden dönüp köstekli altın saatinin zincirini kavradı.

— Onları tramvayla gönderebilir misiniz? Hemen?

Merchants kemerinin altındaki bir karaltı eskici arabalarındaki kitaplara bakınıyordu.

— Elbette, efendim. Kent merkezinde mi?

— Ah evet, dedi Blazes Boylan. En fazla on dakikalık mesafe.

Sarışın kız ona bir kalemle etiket uzattı.

— Adresi yazabilir misiniz, efendim?

Blazes Boylan tezgâhın üstünde yazdı ve etiketi kıza uzattı.

— Hemen gönderiverin, olur mu? dedi. Bir hasta yoklaması.

— Tabii, efendim. Elbette.

Blazes Boylan pantolon cebindeki şen bozuklukları şıngırdattı.

— Kaça patladı? dedi.

Sarışın kızın ince parmakları meyveleri saydı.

Blazes Boylan kızın göğüs çatalına bakıyordu. Çıtır piliç. Uzun vazodan bir karanfil çekip aldı.

— Bu benim mi? dedi nazikçe.

Sarışın kız, boyunbağı azıcık kaymış Boylan'a umursamaz gibi yan bir bakış attı ama yüzü kızarmıştı.

— Tabii, efendim, dedi.

Cilveli bir edayla eğilip yeniden iri armutlarla kızıl şeftalileri saydı.

Kırmızı çiçeğin sapını dişleriyle kavramış Blazes Boylan kızın çatalına daha yürekli baktı.

— Telefonunuzla arama yapmama izin verir misiniz küçükhanım? diye sordu derbeder.

* * *

— *Ma!* dedi Almidano Artifoni.[1]

Stephen'ın omzu üzerinden Goldsmith'in[2] boğum boğum kellesine baktı.

İki araba dolusu turist, ön tarafta oturan kadınlar tutamaklara tutunmuş halde, usulca geçti. Soluk benizliler. Erkekler kollarını bodur gövdelerinde samimiyetle kavuşturmuşlar. İrlanda Bankası'nın, üzerinde güvercinlerin kuğurdadığı sütunlu kemerinden Trinity'ye kadar baktılar.

— *Anch'io ho avuto queste idee*, dedi Almidano Artifoni, *quand'ero giovine come Lei. Eppoi mi sono convinto che il mondo é una bestia. E peccato. Perché la sua voce... sarebbe un cespite di rendita, via. Invece, lei si sacrifica.*[3]

— *Sacrifizio incruento,*[4] dedi Stephen gülümseyerek, dişbudak asasını ortasından tutup sağa sola usulca sallarken.

— *Speriamo,* dedi pos bıyıklı yüz. *Ma, dia: retta a me. Ci rifletta.*[5]

Grattan'ın taş kesilen kararlı elinin[6] dur demesiyle Inchicore tramvayından harala gürele İskoç bando bölüğü indi.

— *Ci rifletterо,*[7] dedi Stephen kaskatı pantolon bacağa bakarken.

— *Ma sul serio, eh?*[8] dedi Almidano Artifoni.

Kocaman eliyle Stephen'ın elini tuttu. İnsancıl gözler. Bir an merakla bakındıktan sonra hızla Dalkey tramvayına doğru döndüler.

— *Eccolo,* dedi Almidano Artifoni dostça. *Venga a trovarmi e ci pensi. Addio, caro.*[9]

— *Arrivederla maestro,*[10] dedi Stephen, Almidano elini boşlayınca şapkasını kaldırıp. *E grazie.*

---

[1] (İt.) Ma: Ama. Almidano Artifoni için rol model Joyce'un İtalya'da eğitim verdiği okuldaki müdürüdür.

[2] Oyun yazarı Oliver Goldsmith'in Trinity College önündeki heykeli.

[3] (İt.) Benim de senin gibi gençken böyle fikirlerim vardı. Ama sonra dedim ki dünya beş para etmez bir yer. Yazık. Sesin neden... bundan gelir elde edilebilir, gel şöyle. Aksine, kendini boş yere kurban ediyorsun.

[4] (İt.) Kanı akmayan kurban.

[5] (İt.) Umarım. (...) Ama, dedi: kulak ver bana. Düşün bunu.

[6] İrlanda Bankası'nın önündeki Henry Grattan heykeli.

[7] (İt.) Düşüneceğim.

[8] (İt.) Ama ciddi ciddi düşün, olmaz mı?

[9] (İt.) İşte. (...) İşte tramvayım geldi. Beni görmeye gel. Hoşça kal.

[10] (İt.) Hoşça kalın hocam. (...) Sağ olun.

— *Di che?* dedi Almidano Artifoni. *Scusi, eh? Tante belle cose*![1]

Almidano Artifoni elinde dürdüğü nota kâğıdını kaldırıp Dalkey tramvayına el ederek, koca pantolonunu savura savura koşturdu. Ne var ki boşuna koşturuyordu, Trinity'nin kapısına yığılmış İskoç bando bölüğünün arasında canhıraş el kol sallaması büsbütün boşunaydı.

* * *

Bayan Dunne,[2] Capel Sokağı'ndaki kütüphaneden aldığı *Beyazlı Kadın* nüshasını çekmecenin en arkasına gizleyip daktilosuna cicili bicili bir kâğıt taktı.

Ne çok gizem var romanda. Adam şu Marion'a mı âşık? Bunu vereyim de Mary Cecil Haye'ın romanını alayım.

Disk yuvasına oturdu, bir süre tıngırdadı, tıngırtısı kesilince kesik attı: altı.

Bayan Dunne tuşlarına dokundu:

— 16 Haziran 1904.

Monypeny'nin köşesiyle Wolfe Tone'un heykeline kaide olması niyetiyle yerleştirilen taşın arasından beyaz kukuletalı beş sandviçadam kendilerini yılanbalığı gibi döndürüp H.E.L.Y.'S yaptılar ve sonra geldikleri gibi dönüp ağır ağır ilerlediler.

Sonra Marie Kendall'ın hoş hizmetçi kılığındaki kocaman posterine baktı ve kayıtsızca uzanıp not defterine on altılar ve büyük S'ler karaladı. Saçlar hardal sarısı ve yanaklarda allık. Pek hoş sayılmaz, değil mi? Eteğini şöyle azıcık kaldırıvermesi. Şu adam da orkestrada çalacak mı bu akşam acaba. Susy Nagle'ın akordeon eteği gibi bir etek diktirebilsem terziye. O etekler büyük sükse yapıyor. Shannon ve yelken kulübünün züppeleri gözlerini alamamışlardı ondan. Umarım beni burada yediye kadar ağaç etmez.

Telefon kulağının dibinde acı acı çaldı.

— Alo. Evet, efendim. Hayır, efendim. Evet, efendim. Saat beşten sonra arayacağım onları. Sadece o ikisi, efendim, Belfast ve Liverpool için. Tamam, efendim. Eğer dönmeyecekseniz altıda çıkabilirim. Altı çeyrek. Evet, efendim. Yirmi yedi ve altı. Aktaracağım ona. Evet: bir, yedi, altı.

Bir zarfa üç desen karaladı.

— Bay Boylan! Alo! *Sport*'tan[3] şu beyefendi size bakıyordu. Evet, Bay Lenehan, evet. Saat dörtte Ormond'da olacağını söyledi. Hayır, efendim. Evet, efendim. Onları beşten sonra arayacağım.

* * *

Küçük meşalenin alazında iki pembe yüz belirdi.

— Kim o? diye sordu Ned Lambert. Crotty sen misin?

[1] (İt.) Ne demek. (...) Kusuruma bakma. Bahtın açık olsun.

[2] Blazes Boylan'ın sekreteri.

[3] Lenehan.

— Ringabella ile Crosshaven, dedi ayağıyla basacağı yeri bulmaya çabalayan bir ses.

— Merhaba Jack, sen misin? dedi Ned Lambert elindeki esnek çıtayı üzerinde gölgeler titreşen kemerlerin arasından selam niyetine kaldırarak. Gelsene. Basamağa dikkat et.

Vaizin yukarı kaldırdığı elindeki kibrit son bir alazın ardından söndü ve yere bırakıldı. Ayakuçlarında kızıl kıvılcımı da öldü: ve etraflarını küflü hava sarmaladı.

— Ne ilginç! dedi incelikli bir ses karanlığın içinden.

— Evet, efendim, dedi Ned Lambert yürekten. 1534'te İpekli Thomas'ın isyan bayrağını açtığı Aziz Mary Manastırı'nın tarihi konsey salonundayız. Tüm Dublin içinde tarihi açıdan en büyük önemi haiz nokta. O'Madden Burke günün birinde bu konu hakkında bir şeyler yazacak. Eski İrlanda Bankası birlik zamanına dek bu yol üstündeydi, ilk Yahudi mabedi de, sonradan Adelaide Yolu'ndaki sinagoglarını inşa edene dek buradaydı. Buraya daha önce hiç gelmemiştiniz, değil mi Jack?

— Hayır, Ned.

— Dame geçidinden bu yana sürmüştü atını, dedi incelikli aksan, hafızam beni yanıltmıyorsa. Kildare'lerin malikânesi de Thomas Meydanı'ndaydı.

— Doğrudur efendim, dedi Ned Lambert. Çok doğru.

— O halde bana bir dahaki sefere, dedi vaiz, bir dahaki sefere, nezaketinize sığınarak...

— Elbette, dedi Ned Lambert. Fotoğraf makinenizi ne zaman arzu ederseniz getirin. Camın önünde duran şu çuvalları kaldırtırım. Buradan veya dilerseniz şuradan çekim yapabilirsiniz.

Baygın alevin ışığında elindeki çıtayı tohum çuvallarına ve çekim yapılabilecek noktalara değdirerek yürüdü.

Uzun bir suret ve sakaldan süzülen bakış satranç tahtasında takıldı kaldı.

— Müteşekkirim, Bay Lambert, dedi vaiz. Kıymetli zamanınızı da çalmayacağım...

— Başımızın üstünde yeriniz var efendim, dedi Ned Lambert. Ne zaman arzu ederseniz buyurun. Mesela haftaya. Uygun mudur?

— Evet evet. İyi günler Bay Lambert. Sizi tanımaktan şeref duydum.

— O şeref bize ait efendim, diye yanıtladı Ned Lambert.

Konuğunu çıkışa kadar izledi ve sonra çıtasını sütunların kıvrımlarında gezdirdi. J. J. O'Molloy ile birlikte ağır ağır, arabacıların O'Connor Wexford'a gidecek keçiboynuzu ve hurma çuvallarını yüklediği Mary manastırına geldi.

Elindeki kartı okumak için durdu.

— Muhterem Hugh C. Love, Rathcoffey. Mevcut adres: Aziz Michael Kilisesi, Sallins. İyi yürekli bir adam. Bana söylediğine göre Fitzgeraldlar hakkında bir kitap yazıyormuş. Yeminle tarih konularında çok iyi.

Genç kadın dikkatle eteğinden bir dikeni ayıkladı.

— Yeni bir komplo hazırlığındasın sanmıştım, o kadar barutla,[1] dedi J. J. O'Molloy.

Ned Lambert parmaklarını çıtlattı.

[1] 1605'te Kral I. James'in ziyaretinde Dublin Kalesi'nde düzenlenmesi planlanan suikasta gönderme.

— Tanrım! diye bağırdı. Ona Kildare Kontu'nun Cashel Katedrali'ni ateşe verdikten sonraki halini anlatmayı unuttum. Sen biliyor musun o hikâyeyi? *Çok üzgünüm bunu yaptığım için*, der, *ama yemin ediyorum başpiskopos içerde sanıyordum.* Gerçi duysa hoşuna gitmeyebilirdi. Ne dersin? Tanrım, yine de anlatacağım ona. Büyük konttu, Fitzgerald Mor. Şu Geraldinlerin[1] hepsi sıkı adamlardı.

Yanından geçtiği atlar gevşek koşumları altında huysuzlandılar. Atlardan birinin sağrısına bir şaplak indirip bağırdı:

— Deh, yavrum!

J. J. O'Molly'ye dönüp;

— Ne var Jack? diye sordu. Mesele nedir? Az bekle. Yavaş ol, dedi.

Ağzı açık, kafasını geriye çekip duraladı ve bir an sonra hapşırdı.

— Hapşıı! dedi. Hay canı çıkası!

— Şu çuvalların tozlarından hep, dedi J. J. O'Molloy nazikçe.

— Yok, dedi Ned Lambert soluk soluğa, Dün gece... soğuk aldım... canıma okudu... yok, evvelki gece... berbat bir cereyanda kaldım...

Bir dahaki hapşırık için mendilini hazır etti.

— Bu sabah... Glasnevin'deydim... zavallı... neydi adı... Hapşıı! ... Hay Musa'nın anasını!

* * *

Tom Rochford bordo yeleğiyle kavradığı öbekten en üstteki diski aldı.

— Gördün mü? dedi. Altı numara. Bak, gördün ya. Şimdi sahne senin.

Onlar için diski sol deliğe doğru kaydırdı. Yuva yerine oturup kapandı, bir süre tıngırdadı ve onları kesti: altı.

Eskinin mağrur, nasıl savunma yapılacağını bilen, vergi dairesi ile Nisi Prius[2] mahkemesi arasında mekik dokuyan avukatlarından Richie Goulding, elinde Goulding, Collis ve Ward kurumuna ait beyannamelerle giderken, kraliyet hukuk heyetinin bahriye biriminden temyiz mahkemesine doğru takma dişleriyle gülümseyerek ilerleyen yaşını almış bir hanımefendinin bol siyah ipek eteğinin hışırtısını duydu.

— Gördün mü? dedi. Şimdi de şuraya sonuncusunu koyuyorum: Bak dönüyor. Çarpışma. Kaldırdı, gördün mü?

Sağ tarafa yükselen sütunu gösterdi onlara.

— Güzel fikir, dedi Burunsokan Flynn, burnunu çekerek. Böylece geç kalan birisi ne kadar sıra kaldığını görebilir.

— Gördün mü? dedi Tom Rochford.

Bir disk de kendisi için kaydırdı: çarpmasını, tıngırdamasını ve durmasını seyretti: dört. Döndür bakalım.

— Onu şimdi Ormond'da göreceğim, dedi Lenehan, ve nabzını yoklarım. Bugün bana yarın sana.

---

[1] Fitzgeraldlar.

[2] (Lat.) Kraliyet Mahkemesi'nin önceliğine işaret eden hukuki terim.

— Gör, dedi Tom Rochford. Ona, sabırsız Boylan'la muhatap olanın ben olduğumu söyle.

— İyi geceler, dedi M'Coy palas pandıras. Siz ikiniz başladınız mı...

Burunsokan Flynn kola doğru eğilip sümkürdü.

— Nasıl çalışıyordu bu meret, Tommy? diye sordu.

— Kaçtım ben, dedi Lenehan. Görüşürüz.

Küçük Crampton Meydanı'na doğru M'Coy'u takip etti.

— O bir kahraman, dedi kestirmeden.

— Biliyorum, dedi M'Coy. Şu lağım meselesi yani.

— Lağım mı? dedi Lenehan. Bildiğin rögarda oldu bitti yahu.

Dan Lowry Müzikholü'nde, baştan çıkaran hizmetçi Marie Kendall'ın onlara cicili bicili bir gülüş attığı posterin yanından geçtiler.

Lenehan, Empire Müzikholü'nün yanındaki Sycamore Sokağı'ndan aşağı inerlerken, M'Coy'a her şeyin nasıl olup bittiğini anlattı. Şu osurur gibi tüten rögarlar var ya işte zavallı herifin koca götüyle oraya sıkışıp kaldığı yetmemiş, neredeyse lağım kokusuyla da ayılıp bayılmış. Tom Rochford, ganyan yeleği falan tekmil, beline ip bağlayıp gözünü kırpmadan aşağı inmiş. Ne yapıp edip ipi adama da dolamış ve ikisi birden hop yukarı.

— Neresinden baksan kahramanca, dedi.

Dolphin'in ağzında, Jervis Sokağı'na doğru koştur koştur giden ambulansa yol vermek için duraladılar.

— Bu tarafa, dedi, sağa yürüyeceğiz. Lynam'ın yerine uğrayıp Sceptre bire kaç veriyor bir bakayım. Altın saatin ve köstek hazretleri kaçı gösteriyorlar?

M'Coy, Marcus Tertius Moses'ın loş ofisine ve sonra da O'Neill'in saatine göz attı.

— Üçü geçiyor, dedi. Kim at biniyor bugün?

— O. Madden, dedi Lenehan. Harbi yosma tay.

Temple Bar'da beklerken M'Coy, bir muz kabuğunu ayakucuyla dürte dürte yoldaki oluğa ittirdi. İnsanın karanlıkta oraya paldır küldür düşmesi işten değil.

Genel valinin süvari alayının geçmesi için kapılar açıldı.

— Bire iki, dedi Lenehan dönünce. Bantam Lyons'a denk geldim içerde, birinden tüyo almışmış da hayatta şansı olmayan tapon bir beygire oynuyordu. Buradan.

Basamakları çıkıp Merchants'ın kemerlerini geçtiler. Bir karaltı eskicinin arabasındaki kitapları karıştırıyordu.

— İşte bak, dedi Lenehan.

— Ne alıyor merak ettim, dedi M'Coy arkasından bakıp.

— *Leopoldo ya da Broom'çak Tarlası,*[1] dedi Lenehan.

— Buldu mu malı ölü eşek fiyatına kaldırır, dedi M'Coy. Bir gün onunla beraberdik ve Liffey Caddesi'nden birisinden iki tekliğe bir kitap kapattı. İçinde yıldızları, ayı, kuyrukluyıldızların kuyruklarını falan gösteren tam sayfa öyle alelacayip resimler vardı ki verdiği paranın iki katını ederdi kitap. Astronomi hakkındaydı.

[1] Kaynak metinde "the Bloom is on the Rye". Şarkı sözü. (ç.n.)

Lenehan güldü.

— Dur sana şu kuyrukluyıldızlara dair harika bir şey anlatayım. Şöyle güneşe doğru gel.

Metal köprüyü geçip Wellington rıhtımı boyunca nehir setinin yanından yürüdüler.

Patrick Aloysius Dignam Efendi, merhum Fehrenbach'ın mahdumu Mangan'ın yerinden elinde bir buçuk poundluk domuz etiyle çıktı.

— Glencree yetiştirme yurdunda bir ziyafet vardı, dedi Lenehan hevesle. Hani şu yılda bir verilenlerden, bilirsin. Beyaz kolalı gömlek falan işleri. Belediye başkanı, Val Dillon yani, o da oradaydı ve Sir Charles Cameron ile Dan Dawson birer konuşma yaptı ve müzik de vardı sonra. Bartell d'Arcy söyledi ve Benjamin Dollard...

— Biliyorum, dedi M'Coy araya girip. Bizim hanım söylediydi orada bir seferinde.

— Sahiden mi? dedi Lenehan.

Eccless Sokağı 7 numaranın vitrininde yeniden *Mobilyasız Daireler* yazısı belirdi.

Hikâyesini kafasında toparlayıp kısa bir kahkaha koyuverdi ve devam etti.

— Dur da anlatayım, dedi. Yemek işi Camden Sokağı'ndaki Delahunt'ta idi ve bendeniz de başuşaktım. Bloom ile karısı da oradaydı. İçki desen gırla: gelsin porto şarabı gitsin şeriler, likörler kadeh kadeh. Hızlı ve öfkeliydik. İçkilerden sonra yemeklere geldi sıra. Füme etler ve ezme tatlılar...

— Biliyorum, dedi M'Coy. Bizim hanımın söylediği sene...

Lenehan kollarını kavuşturdu.

— Dur da anlatayım, dedi. Tüm o teranenin ardından bir de gece yarısı yat geber yemeği yedik ki tantana sona erdiğinde gece mi desem sabah mı bilmem kaçtı. Eve dönerken de Featherbed Dağı'nın enfes kış gecesi manzarası eşlik etmişti. Bloom ile Chris Callinan arabanın bir yanındaydı ve diğer yanda da benimle karısı. Şen şakrak şarkılar söylüyoruz: *Ah, sabahlar olmasa*. Bayan Bloom'un kafası, ayva göbeğinin altına istiflediği bir dolu porto şarabıyla pek kıyak. Mübarek arabanın her sallanmasında hop karıyı alıyorum yamacıma doğru. Ama ne keyif! O ikizleri göreceksin, Tanrım özenmiş de yaratmış. Şöyle fıldır fıldır.

Ellerini yuvarlayıp göğsünün bir karış önüne tuttu ve somurtarak:

— Halıyı sürekli altına ittirip her seferinde şalını düzeltiyorum. Anlarsın ya?

Elleri havadaki hayali iri kıvrımları avuçladı. Gözlerini huşu içinde sıkıca kapattı ve bedeni titrerken dilinden damağından tatlı bir cıvıldama boşandı.

— Benim ufaklık ayaklanmıştı doğal olarak, dedi iç çekerek. Yeminle oynak kısrağın teki. Bloom ise Chris Callinan ile arabacıya gökyüzündeki türlü çeşit yıldızı, kuyrukluyıldızı gösterip duruyordu: büyük ayı ve Herkül ve ejderha takımyıldızı ve daha bir sürü ıvır zıvır. Ama Tanrım, bense diğer yanda Samanyolu'nda kendimi kaybetmiştim. Yeminle hepsini ezbere biliyordu herif. Sonunda kadın bilmem kaç bin mil ötede bi gıdım bir yıldızı gösterdi. *Peki, şu hangi yıldız Poldy?* diyordu kadın. Al işte, Bloom'u köşeye sıkıştırdıydı. *Şuradaki, değil mi?* dediydi Chris Callinan, *onun adı olsa olsa iğne deliğidir.* Tanrım, tam da dediği gibiydi sahi.

Lenehan durup nehrin duvarına doğru eğildi ve soluk soluğa kıkırdadı.

— Tükendim, deyip nefeslendi.

M'Coy'un beyaz yüzünde arada bir gülümseme beliriyor ve sonra ciddileşiyordu. Lenehan tekrar yürümeye koyuldu. Denizci kasketini kaldırıp kafasını hızla kaşıdı. Günışığında yan gözle M'Coy'a baktı.

— Pek kültürlü, beynelmilel bir adamdır şu Bloom, dedi ciddiyetle. Senin bildiğin o sıradan tiplere benzemez... anlarsın ya... Bloom'da nasıl desem, bir sanatçı tavrı var.

* * *

Bay Bloom, *Maria Monk'un Korkunç İtirafları* ve sonra da Aristo'nun *Şaheser*'inin sayfalarını boş gözlerle karıştırdı. Alelade kötü bir baskı. Tam sayfa resimler: boğazlanmış ineklerin ciğerleri misali dölyatağında eciş bücüş kanlar içinde bebekler. Dünyanın her tarafında böyle bir dolu bebek var şimdi. Hepsi de dışarı çıkmak için kafalarını toslayıp duruyor. Her dakika bir yerlerde çocuklar doğuyor. Bayan Purefoy.

İki kitabı da bir yana koyup üçüncüsüne göz attı: Leopold von Masoch'un *Getto Hikâyeleri.*

— Bundan var bende, dedi kitabı kenara ittirip.

Dükkân sahibi iki yeni cildi tezgâha bıraktı.

— Şu ikisi yeni düştü, güzel parçalar.

Soluğundaki soğan kokusu ağzından taşıp tezgâhın ardına ulaştı. Öteki kitapları demet yapabilmek için eğildi, onları, düğmeleri açık yeleğine doğru kucakladı ve rengi atmış perdenin ardına taşıdı.

O'Connell Köprüsü'nde bir sürü insan dans ve sair hocası Bay Denis J. Maginni'nin tumturaklı tavırlarını ve keyifli elbisesini gözlüyordu.

Sırf kitap adlarına bakan ise Bay Bloom idi. James Lovebirch'ten *Sarışın Zalimler.* Şu malum tür. Var mıydı? Evet.

Kapağını açtı. Şöyle bir karıştırdı.

Rengi atmış perdenin ardında bir kadın sesi. Dinle: adam.

Hayır: bu kadarını sevmez Molly. Bir kere benzer bir şey almıştım.

Diğer başlığı okudu: *Günahın Keyfi.* Bu ona daha uygun. Bir bakalım.

Parmağının denk geldiği yerden okudu.

— Kocasının verdiği tüm dolarlar mağazalardan alınan süslü elbiselere, en pahalısından şeffaf iç çamaşırlarına gidiyordu. Onun için! Raoul için!

Evet. Budur. İşte bu. Bakalım.

— Kadının dudakları şehvetli bir öpücükle adamın dudaklarını buldu ve adamın elleri de kadının bol sabahlığının kıvrımlarında geziniyordu.

Evet. Bunu alalım. Mutlu son.

— Adam kadına boğuk bir sesle, geç kaldın, dedi bir yandan onu kuşkulu gözlerle süzerken.

Güzel kadın yakası kürklü mantosunu çıkarıp attığında hoş omuzları ve inip kalkan gerdanı belirdi. Adama doğru sakince dönerken, yüzünden belli belirsiz bir gülümseme geçiyordu.

Bay Bloom tekrar okudu: *Güzel kadın...*

Bedenini ürperten hoş bir sıcaklık bastı. Kırışık elbiselerin arasında bir et parçası baş kaldırdı: gözlerinin akı bayıldı. Burun delikleri kurbanının kokusunu aldı. Eriyen göğüsler (*onun için! Raoul için*!). Koltukaltlarında ter kokusu. Balık gibi, yapış (*inip kalkan gerdanı*). Hisset! Bastır! Ez! Aslanların kükürt misali dışkısı!

Gençlik! Gençlik!

Artık genç sayılamayacak, yaşını almış bir kadın, yüce mahkemede Portterton'un akli meleke davasını, deniz hukuku mahkemesinde Lady Cairn'in sahiplerinin Mona yelkenlisi sahiplerine karşı tek taraflı başvurusunu, temyiz mahkemesinde Harvey ile Ocean Accident and Guarantee Şirketi arasındaki davada kararın temyizi celselerini dinledikten sonra yargıtay, kraliyet hukuk dairesi, maliye ve medeni hukuk mahkemesi binalarından ayrıldı.

Balgamlı öksürükler rengi atmış perdede bel verip kitapçının havasına karıştı. Dükkân sahibinin taranmamış kır saçlı kafası ve kıpkırmızı suratı aksıra tıksıra dışarı çıktı. Boğazını kabaca hırıldatıp balgamı yere fırlattı. Ayakkabısını tükürdüğü yere sürtüp sildi ve seyrek saçlı ve kepekli kafasını gösterecek şekilde eğildi.

Bay Bloom o kafaya baktı.

Darlanmış soluğuna ayar verip dedi ki:

— Şunu alacağım.

Dükkân sahibi çapak bağlamış mahmur gözlerini kaldırdı.

— *Günahın Keyfi*, dedi kitabı pıtpıtlayıp. İyi seçim.

* * *

Dillon müzayede salonunun kapısında bekleyen uşak çanını iki kere çınlattı ve kendine dolabın sırrı dökülmüş aynasında şöyle bir baktı.

Kaldırımda aylak aylak dolanan Dilly Dedalus çınlayan sesi ve açık artırmacının bağırışını duydu. Dört ve dokuz. Şu pek hoş perdeler. Beş şilin. Çok keyifli perdeler. Yenisi iki gineye satılıyor. Yok mu beş şilini artıran? Beş şiline gidiyor.

Uşak çanını kaldırıp salladı:

— Ding dong!

Son turu bildiren çan yarım mil koşan bisikletçileri[1] atağa kaldırdı. J. A. Jackson, W. E. Wylie, A. Munro ve T. Gahan'ın kasılmış boyunları sallanarak Üniversite kütüphanesi dönemecini geçti.

Bay Dedalus pos bıyığını burup William Yolu'nun köşesini döndü. Kızının yanına gelince durdu.

— Sonunda teşrif edebildin, dedi kız.

— Yüce İsa aşkına dik dur, dedi Bay Dedalus. Kafasını gömüp trompetini üfleyen John Dayını mı taklit etmeye çalışıyorsun? Günahım neydi Tanrım!

Dilly omuz silkti. Bay Dedalus elleriyle tutup kızının omuzlarına kaldırdı.

[1] Trinity College bisiklet yarışları.

— Dik dur dedim kızım sana. Omurgan eğri kalacak. Neye benzediğini biliyor musun?

Kafasını birden gömüp öne çıkardı, omuzlarını kamburlaştırıp çenesini sarkıttı.

— Kes şunu baba, dedi Dilly. Herkes sana bakıyor.

Bay Dedalus doğrulup yeniden bıyığını burdu.

— Paran var mı? diye sordu Dilly.

— Nereden param olsun? dedi Bay Dedalus. Koca Dublin'de bana metelik borç verecek adam kalmamış.

— Vardır sende biraz, dedi Dilly gözlerinin içine bakarak.

— Nereden biliyorsun? diye sordu Bay Dedalus dilini yanağına sarkıtıp.

Bay Kernan aldığı siparişten hoşnut vaziyette James Caddesi'nde cesurca yürüyordu.

— Olduğunu biliyorum, diye yanıtladı Dilly. Scotch House'tan mı geliyorsun şimdi?

— Orada değildim, yani, dedi Bay Dedalus gülümseyip. Bu sırnaşıklıkları küçük rahibeciklerden mi öğreniyorsun? Al bakalım.

Kızın eline bir şilin tutuşturdu.

— Bakalım neyine yarayacak, dedi.

— En az beş şilinin var bence, dedi Dilly. Azıcık daha ver.

— Dur biraz yahu, dedi Bay Dedalus tehditkâr. Sen de ötekiler gibisin, değil mi? Zavallı ananız öleli beri küstah küçük yosmalar oldunuz başıma. Ama dur hele. Gün gelecek hepinize hesap soracağım. Terbiyesizlik bu canım! Bir gün kurtulacağım sizden. Nalları diksem umurunuzda olmaz. Ölmüş. Yukarıdaki adam ölmüş gitmiş.

Kızı geride bırakıp yürüdü. Dilly hemen peşi sıra gelip ceketine asıldı.

— Ne var yahu? dedi Bay Dedalus durup.

Uşak arkalarından çanını çınlattı.

— Ding dong!

— Hay yaygaracı ruhunun çanına ot tıkılası, diye bağırdı Bay Dedalus ona dönüp.

Söyleneni duyan uşak çanını bu kez tokmağından tutup azıcık salladı:

— Ding!

Bay Dedalus uşağa baktı.

— Şuna bak, dedi. Dayaklık yeminle. Konuşmamıza izin verecek mi acaba.

— Sende fazlası vardır baba, dedi Dilly.

— Dur hele, size bir numara çekeyim de görün, dedi Bay Dedalus. Hepinizi, İsa'nın Yahudileri bıraktığı yerde bırakacağım. Bak, neyim var neyim yoksa burada. Jack Power'dan iki şilin aldım ve cenaze tıraşı için iki penisini harcadım.

Bir avuç dolusu bakır bozukluğu sinirle gösterdi.

— Bir yerlerden isteyip bulsan? dedi Dilly.

Bay Dedalus azıcık düşünüp kafasını salladı.

— Bulacağım, dedi düşünceli. Gün boyu O'Connell Caddesi'ndeki oluklara bakındım. Şimdi de buradaki oluklara bakınacağım.

— Çok komiksin, dedi Dilly kıkırdayıp.

— Al işte, dedi Bay Dedalus, kızın eline iki peni tutuşturup. Kendine bir şişe sütle kurabiye falan gibi bir şeyler al. Birazdan geleceğim eve.

Diğer bozuklukları cebine koyup yürümeye başladı.

Genel Vali'nin süvari alayı Parkgate'den çıkarken polisler saygı duruşuna geçti.

— Eminim bir şilinin daha var, dedi Dilly.

Uşak çanı velveleyle çaldı.

Bay Dedalus o hengâmenin içinde ilerlerken ağzını eğe büke kendi kendine mırıldanıyordu:

— Küçük rahibecikler! Hoş küçük şeyler! Aman canım hiç sanmam öyle! Yok yav, kesin yapmazlar öyle! Şu küçük hemşire Monica mı yav!

* * *

Bay Kernan, Pulbrook Robertson'dan aldığı siparişin keyfiyle güneş saatinden James's kapısına doğru yürüdü ve James's Caddesi'ni göğsü kabarık geçip Shackleton ofislerine vardı. Tam punduna getirdim herifi. Nasılsınız Bay Crimmins? Birinci sınıf, efendim. Pimlico'daki diğer mağazanızda olacağınızdan korkmuştum. İşler nasıl gidiyor? İdare ediyoruz işte. Havalar da güzel gidiyor bu ara. Evet, gerçekten. Tarlalara faydası çok. Çiftçiler hep homurdanıp duruyor. Şu leziz cininizden bir parmak alırım vallahi, Bay Crimmins. Azıcık cin, efendim. Evet, efendim. Şu *General Slocum* patlaması korkunç bir hadise. Korkunç, korkunç! Bin civarı can kaybı varmış. Ve yürek burkan görüntüler. Çocukları kadınları eze eze koşturan adamlar. Dünyanın en kötü hali. Sebebi neymiş belli mi? Bir anlık infilak. Tam bir skandal. Cankurtaranlardan birisi bile işe yaramamış ve yangın hortumları da hepten patlakmış. Anlamadığım husus denetçiler böyle bir gemiye nasıl yol izni... Vallahi haklısınız Bay Crimmins. Biliyor musunuz neden? Cebellezi. İşin aslı bu değil mi? Kuşkusuz. Şu işe bakın şimdi. Amerika özgürlükler ülkesi diyorlar sonra da. Al sana ölme özgürlüğü. Ben de burada bizim halimiz kötü sanıyordum.

Ona gülümsedim. Amerika, dedim yavaşça, tam da böyle. *Nedir? Biz dahil bütün ülkelerin it kopuğunun toplandığı yer. Doğru değil mi?* Doğrusu bu.

Rüşvet, canım efendim. Tabii ortada bir para varsa gelip onu götürecek birileri de hep çıkar.

Redingotuma bakarken yakaladım onu. Ye kürküm ye. Hoş bir giyim kadar etkileyici şey yoktur. Milleti hayran bırakır.

— Merhaba Simon, dedi Peder Cowley. Nasıl gidiyor?

— Merhaba Bob, n'aber ihtiyar, diye yanıtladı Bay Dedalus durup.

Bay Kernan duralayıp kuaför Peter Kennedy'nin eğimli aynasında üstüne başına çekidüzen verdi. Kuşkusuz hoş kıyafet. Dawson Caddesi'ndeki Scott'tan. Neary'ye uçlandığım yarım altına değer. Üç gineden aşağıya dikmez aslında. Cuk oturuyor üstüme. Kildare Caddesi'nin beyefendiler kulübünden bir gösteriş düşkününün çık-

masıdır kesin. Hibernian Bankası'nın müdürü John Mulligan'ın gözü dün Carlisle Köprüsü'nde, sanki tanımış da çıkaramamış gibi nasıl takıldı bana.

Tabii ya! Bu herifleri hizaya sokmak için şık şıkıdım giyineceksin. Yolların şövalyesi. Beyefendi. Şimdi gelelim sadede Bay Crimmins, size yeninden hizmet etmekten onur duyarız. Eskilerin demesiyle mest edip nal diktirmeyen cinsinden.

Kuzey surları ve John Rogerson'ın iskelesinde tekne gövdeleri ve çapalar arasından süzülüp batıya seyreden, bir sal gibi seyir halinde at'gitsin buruşuk bir el ilanı köpüklerin arasında yalpa atıyor, İlyas geliyor.

Bay Kernan veda niyetine suretine bir bakış attı. Kan fışkırıyor. Kırlaşmış bıyıklar. Hindistan görevinden dönmüş subay. Bodur gövdesini tozluklu ayaklarına yükleyip omzunu dikleştirdi. Şu yoldaki Ned Lambert'in kardeşi Sam değil mi? Ha? Evet. Hık demiş. Yok. Şu güneş altında duran arabanın camından yansıyınca. Bir an öyle sandım. Ne de benziyor.

Tabii ya! Ardıç suyunun yakıcı özü boğazına nefesine iyi geldi. Güzel cindi vallahi. Redingotunun kuyruğu parlak günışığında tombul topuklarına göz kırptı.

Emmet'in asılıp, bedeninin kesilip dörde ayrıldığı yer şurası. Yağlı kara ip. Genel Vali'nin budala karısı arabasıyla geçip giderken köpekler yola bulaşmış kanı yalıyordu.

Kötü zamanlarmış. Neyse, neyse. Geçti gitti. Sağlam içicilerdi de. Bir oturuşta dört şişe devirip bana mısın demeyenlerden.

Dur bakayım. Aziz Michan'a mı gömülmüştü? Yok yahu, gece yarısı Glasnevin'e gömülmüştü apar topar. Mevta duvardaki gizli bir kapıdan alınmış içeri. Şimdi Dignam da orada yatıyor. Püf dedi gitti. Neyse, neyse. Şuradan gideyim iyisi mi. Az yürür açılırım.

Bay Kernan köşeyi dönüp Guinness ziyaretçi kapısının köşesinden Watling Sokağı'na doğru yokuş aşağı yürüdü. Dublin Damıtımhanesi Şirketi'nin önünde ne yolcusu ne de sürücüsü olan birkaç fayton bekleşmekteydi. Ne sakat işler. Tipperay işi dangalağın teki vatandaşın hayatını riske atıyor. Atlar kaçıp gitse.

John Henry Menton'un ofisinde bir saat beklemekten bunalmış Denis Breen, O'Connell Köprüsü'nde karısının önünde elinde ciltleriyle Messrs Collis and Ward yazıhanesine doğru ilerlemekteydi.

Bay Kernan, Island Köprüsü'ne yaklaştı. Belalı zamanlar.[1] Ned Lamebrt'tan şu Sir Jonah Barrington'un hatıratını isteyeyim. Şimdi dönüp geçmişe bakınca yaşanan tüm o olaylar. Daly'nin yerinde dönen kumar. O zamanlar kimse hile hurda yapmazmış. Yeltenen adamın birini masaya hançerlemişler. Buralarda bir yerlerde Mübarek Edward Fitzgerald, Başkan Sirr'den kaçmış. Moira hanesinin yanındaki ahırlar.

Ne güzel cindi yahu.

Eli yüzü, huyları tavırları pek düzgün, delikanlı beyzadelerdi.[2] Kumaşları güzeldi belli ki. O rezil, o çakma toprak ağası mor eldivenleriyle gammazlamıştı onları. Tabii yanlış taraftaydılar. Karanlık kötü günlerde büyümüşler. Güzel şiirdi şu: Ingram. Beyefendi insanlardı. Ben Dollard o baladı nasıl da içli söylerdi. Usta işi icra.

---

[1] 1798'de çok sayıda Katolik'in Protestan idareye karşı ayaklandığı dönem.

[2] 1798 ayaklanmasının önde gelen birçok ismi de mevki sahibi Protestanlar idi.

Ross kuşatmasında can verdi babam.

Tırıs giden bir süvari alayı Pembroke iskelesinin önünden, eyerleri üzerinde hoplayıp, hoplaya zıplaya geçti. Redingotlar. Krem rengi siperlikler.

Bay Kernan hızla soluklanıp alelacele koşturdu.

Ekselansları! Tüh be! Kıl payı kaçırdım. Kahretsin! Yazık!

* * *

Stephen Dedalus örümcek bağlamış pencerenin ardındaki mücevher ustasının parmaklarının, zamanı körlemiş bir zincir üzerinde, saflığını ölçmek üzere gezinmesini seyretti. Örümcek ağına bulanmış cama ve camekâna toz oturmuştu. Toz, kerkenez tırnaklı didinen parmakları koyultuyordu. Toz, bronz ve gümüş buklelerde, zincifre kolyeliklerde, yakutlarda, kanserli ve şarap karası taşlarda uyukluyordu.

Hepsi de karanlık kurtlu toprağın bağrında, donmuş alevlerin arasında, karanlığı aydınlatan ışığın içinde doğmuşlardı. Düşkün baş meleklerin çehrelerinden yıldızların fırladığı yerde. Çamura bulanık domuz burunları, nasırlı eller kök kök eşeleyerek çıkarmış onları.

Kadın reçineyle sarımsağın yanıp tüttüğü kesif bir kasvette raks ediyor. Kızıl sakal bahriyeli bir yandan romunu yudumlayıp bir yandan kadını kesiyor. Upuzun ve ummanda kabarmış azgınlık. Öbeğinde bir yakutla kadın gerdan kırıp, kalçalarını titretip göz süzerek raks ediyor.

İhtiyar Russell kıymetli taşını tüylü bir paçavrayla silip Musa misali sakalına doğru tuttu. Maymun dede yağmalanmış ganimeti sinsice süzüyor.[1]

Peki ya mezar toprağından kalıntıları çıkarıp gasp eden sizlere ne demeli? Sofistlerin sulanmış beyinlerinden akan sözler: Antithenes. Otacıların ilmi. Doğunun ölümsüz buğdayı ezelden ebede besin kaynağı.

Birinin elinde kuma bulanmış şemsiye, ötekinde içinde on bir midyenin tıngırdadığı bir ebe çantasıyla iki ihtiyar kadın, soludukları iyotlu havayla azıcık ferahlayıp Irishtown'dan London Köprüsü'ne doğru dura kalka yürüyüşlerine devam ettiler.

Kanat çırpan deri kayışların vızıltısı ve elektrik idaresindeki dinamoların hımlaması Stephen'ı hızlandırdı. Var olamayan varlıklar. Dur! Nabız sensiz de ve senin içinde de atıyor. Yüreğin şakıyor. Ben onların arasında. Neredeyim? Dönüp duran iki dünya, arasında ben. Tuzla buz et birini hatta ikisini birden. Ama ben de parçalanırım o arada. Muhabbet tellalıyla kasap idi o kelimeler. Diyorum ki! Ama daha değil. Bir bak etrafına.

Evet, çok doğru. Kocaman ve harikadır ve saati hiç şaşmaz. Hakkınız var, efendim. Bir pazartesi sabahı. Gerçekten de öyleydi.

Stephen, dişbudak asasının sapını kürek kemiğine vura vura Bedford Yolu'ndan aşağı yürüdü. Clohissey'in vitrininde Heenan ile Syears'ın 1860'taki boks müsaba-

[1] Yeats'in "Kelt Şafağı" şiirine gönderme. Bu paragraftaki birçok cümle de şiirlerden alıntı yahut şiirlere göndermedir.

kasının solmuş posteri gözüne ilişti. İplerle çevrili ringin etrafında kasketli seyirciler. Üzerlerine oturmuş kıyafetleri içinde ağır sıklet boksörleri, yumruk ettikleri elleriyle birbirlerini efendice selamlıyor. Ve orada da nabız atıyor: kahramanların yüreğinde.

Dönüp meyilli kitap tezgâhının önünde durdu.

— Tanesi iki peniye, dedi seyyar satıcı. Dördü altı peni.

Yıpranmış sayfalar. *İrlanda Arıcılığı. Arslı Hekimin Hayatı ve Mucizeleri. Killarney Cep Rehberi.*

Burada, okurken kazandığım ve rehine verdiğimiz ödüllerden birini bulabilirim. *Stephano Dedalo, alumno optimo, palmam ferenti.*[1]

İkindi dualarını tamamlamış Peder Conmee, Donnycarney Köyü'nden ilahiler okuyarak geçti.

Cildi pek güzelmiş. Ne ki bu? Musa'nın sekizinci ve dokuzuncu kitapları. Tüm gizemlerin gizi. Kral Davut'un mührü. Kıvrık uçlu sayfalar: defalarca okunmuş. Buradan benden önce kim geçti? Çatlamış ellerin tedavi yöntemleri. Beyaz şarap sirkesi tarifi. Bir kadının kalbi nasıl kazanılır. Bu tam benlik. Ellerinizi birleştirip şu tılsımı üç kere okuyun:

— *Se el yilo nebrakada feminunum! Amor me solo! Sanktus! Amen!*[2]

Kim yazmış bunu? Pek muhterem başrahip Peter Slanka'nın gerçek müminlerin yüreğini açığa çıkartacak büyü ve duaları. Mırıl mırıl Joachim'inkiler ne kadar iyiyse bu da o kadar işte. İn aşağı kel kafa, üç tel saçını da yolarız yoksa.

— Ne yapıyorsun burada Stephen?

Dilly'nin geniş omuzları ile yırtık pırtık elbisesi.

Kapat şu kitabı hemen. Görmesin.

— Sen ne yapıyorsun? dedi Stephen.

Stuartgillerin eşi benzeri olmayan Charles'ı misali bir yüz, saçlar yana dökülmüş. Dizini kırıp ayakkabılarını bağlamaya çömeldiğinde, şöminenin karşısında nasıl da kor gibi kızarırdı. Ona Paris'i anlattım. Eski paltolardan dikilmiş bir battaniyenin altında uyku mahmuru, Dan Kelly'den yadigâr taklit bileziğiyle oynarken. *Nebrakada feninunum.*

— Ne o elindeki? diye sordu Stephen.

— Diğer tezgâhtan bir peniye aldım, dedi Dilly, gergin gülerek. Güzel değil mi?

Gözlerini benden almış diyorlar. Başkaları demek beni böyle mi görüyor? Heyecanlı, soğuk ama cesur. Zihnimin gölgesi.

Kapaksız kitabı kızın elinden aldı. Chardenal'den *Fransızca Öğreniyorum.*

— Niye aldın ki bunu? diye sordu. Fransızca mı öğreneceksin?

Kızarıp dudaklarını sıkıca yumarak kafa salladı kız.

Şaşırmış görünme. Gayet doğal davran.

— Al bakalım, dedi Stephen. Güzel. Dikkat et de Maggy rehine vermesin. Sanırım benim bütün kitaplar gitti.

— Bazıları, dedi Dilly. Vermemiz gerekiyordu.

---

[1] (Lat.) Kıymetli öğrencimiz Stephen Dedalus'a.

[2] Kadın gönlünü kazanmak için dua: Dişiliğin kutsal cenneti, sadece beni sev. Amin!

Kız boğuluyor. Vicdan. Kurtarmalı onu. Vicdan. Herkes bize karşı. Beni de kendisiyle birlikte boğacak, gözleri ve saçları. Yosun gibi düz saçları sarmalıyor beni, yüreğimi, ruhumu. Tuz yeşili ölüm.

Biz.

Vicdan azabı. Azabın vicdanı.

Sefalet! Düpedüz sefalet!

* * *

— Merhaba Simon, dedi Peder Cowley. Nasıl gidiyor?

— Merhaba Bob, iyidir ahbap, diye yanıtladı Bay Dedalus durup.

Reddy ile Kızı'nın yerinde hararetle tokalaştılar. Peder Cowley bıyığını genelde aşağı doğru, kepçe gibi yaptığı eliyle tarardı.

— Nedir son havadisler? dedi Bay Dedalus.

— Sorma ya, dedi Peder Cowley. Kuşatma altındayım Simon, iki adam evin etrafında fır dönüp çullanmaya yer arıyorlar.

— Daha neler, dedi Bay Dedalus. Kimmiş onlar?

— Aman, dedi Peder Cowley. Tanıdık bir tefeci.

— Şu kambur olan mı? diye sordu Bay Dedalus.

— Üstüne bastın Simon, diye yanıtladı Peder Cowley. Şu sıfatsız, adı batası Reuben denen. Ben Dollard'ı bekliyordum ben de. Uzun John'a bu iki herifin ayağını evden kessin diye haber edecek. Tek istediğim azıcık vade.

Boğazında kabaran âdemelmasıyla ve boş bir ümitle rıhtımın ötesine bakındı.

— Bilirim bu işleri, dedi Dedalus kafa sallayıp. Zavallı yarım yamalak Ben! Hep birilerine iyilik peşindedir. Üzme kendini, hallolur!

Gözlüklerini takıp metal köprüye doğru bir an baktı.

— Tanrı'nın işine bak, dedi, işte geliyor kıçı başı oynayarak.

Ben Dollard'ın dökümlü mavi ceketi, kasketi ve efil efil bol pantolonu iskeleyi metal köprüden sallanarak geçti. Ceketinin eteğini havalandıra havalandıra rahvan bir edayla onlara yaklaştı.

Yaklaşınca Bay Dedalus selamladı:

— Tutun şu pantolonu düşmüş herifi.

— Tutun hemen tutun, dedi Ben Dollard.

Bay Dedalus hor görerek Ben Dollard'ın bedeninin kimi kısımlarını süzdü. Sonra Peder Cowley'e dönüp başıyla da mimleyerek inceden dalgasını geçti:

— Yaz günü için hoş kıyafet, değil mi?

— Nesi varmış, cehenneme kadar yolun var, diye kızgın kızgın homurdandı Ben Dollard, senin ömründe görmediğin elbiseyi benim çöpe atmışlığım vardır.

Yanlarında dikilip önce ikisine, sonra da Bay Dedalus'un üzerinden sökük ayıkladığı elbisesine keyifle bakınırken Bay Dedalus dedi ki:

— Elbise bir insan evladı için dikilmiş Ben ama heyhat.

— Onu diken Yahudi terzi ayvayı yedi demek, dedi Ben Dollard. Şükür ki daha parasını ödemedim.

— Peki şu *basso profondo*[1] Benjamin nasıl? diye sordu Peder Cowley.

Camgöz Cashel Doyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell mırıldanarak Kildare Caddesi Kulübü'nün önünden geçti.

Ben Dollard kaş çatıp ağzını kocaman açarak derinden bir nota seslendirdi.

— Laaa! dedi.

— İşte tarz, dedi Bay Dedalus o bet sese.

— Nasıldı ama? dedi Ben Dollard. Toz bağlamamış değil mi? Ha?

İkisine de döndü.

— İş görür, dedi Peder Cowley aynı zamanda kafasını sallayıp.

Muhterem Hugh C. Love, Azize Mary Manastırı'nın salonundan dışarı yürüyüp Geraldinegillerin boylu poslu fertleri eşliğinde yoğuşturucu James ve Charles Kennedy biraderler dükkânını geçip *ford of hurdles*[2] ötesindeki Tholsel'e doğru ilerledi.

Ben Dollard, vitrinlere doğru eğile eğile, parmakları keyifle havada, onların önüne düştü.

— Hadi benimle komiser muavininin ofisine gelin, dedi. Size Rock'ın muavin niyetine tuttuğu civanı göstereyim. Lobengula[3] ile Lynchehaun arası bir heyula. Emin olun görmeye değer. Hadi gelin. Az önce Bodega'da John Henry Menton ile rasgele karşılaştım ve uğramazsam belamı bulduğumun resmidir... Durun hele... Doğru yoldayız Bob, inan bana.

— Söyleyiver de birkaç gün müsaade etsin ne var, dedi Peder Cowley endişeyle.

Ben Dollard, ön düğmesi açık, ceketinin sökük bir düğmesi ipin ucunda sallanadursun, daha iyi duyabilmek için gözlerindeki çapakları silip durdu ve baktı.

— Birkaç gün de neymiş? diye parladı. Ev sahibin kira alacağına haciz koydurmadı mı?

— Koydurdu, dedi Peder Cowley.

— O halde bizimkinin ilamının hükmü yok, dedi Ben Dollard. Öncelik ev sahibinindir. Ben ona tüm detayları bildirdim. Windsor Caddesi 29. Adı Love idi değil mi?

— Doğru, dedi Peder Cowley. Muhterem Bay Love. Memlekette bir yerlerde rahip. Ama emin misin?

— Barabbas kılıklıya benim namıma de ki, dedi Ben Dollard, o ilamı alsın da maymun kıçına soksun.

Peder Cowley'in koluna girip cesaretle öne çekti.

— Aman sokmadan önce de kıvırsın güzelce, dedi Bay Dedalus gözlüğünü ceketinin önüne düşürüp peşleri sıra yürürken.

* * *

[1] Yüksek oktavlara çıkabilen güçlü bas ses.

[2] Dublin. Özellikle şehir merkezi ve Liffey civarı.

[3] Zulu kralı.

— Delikanlı iyileşecek, dedi Martin Cunningham Castleyard kapısı önünden geçerlerken.

Polis alnına dokundu.

— Rabbim razı olsun, dedi Martin Cunningham keyifle.

Bekleyen arabacıya el etti, arabacı yulara asıldı, araba Lord Edward Caddesi'ne doğru yola koyuldu.

Bronz yanında altın ile, Bayan Kennedy'nin başı Bayan Douce'un yanı başında, Ormond Otel'in tentesinin ötesinde belirdi.

— Evet, dedi Martin Cunningham sakalını sıvazlayıp. Peder Conmee'ye yazıp meseleyi tüm detayıyla önüne koydum.

— Dostumuzu da deneyebilirdiniz, dedi Bay Power çekingen.

— Boyd'u mu? diye kestirip attı Martin Cunningham. Aman benden uzak olsun.

Listeyi okuduğu için gecikip arkada kalan John Wyse Nolan, Cork Tepesi'nden koşturup yanlarına geldi.

Belediye Sarayı'nın merdivenlerinden inen encümen Nannetti, yukarı çıkan şehir ayanı Cowley ile encümen Abraham Lyon'u selamladı.

Kalenin arabası boş vaziyette Exchange Sokağı'na doğru saptı.

— Buraya bak, Martin, dedi John Wyse Nolan, Mail yazıhanesinin önünde onları yakalayıp. Bloom da beş şilin için adını yazdırmış.

— Yazdırdı he ya, dedi Martin Cunningham listeyi alıp. Beş şilini anında da veriverdi.

— Hiç ikilettirmeden hem de, dedi Bay Power.

— Tuhaf ama doğru, diye ekledi Martin Cunningham.

John Wyse Nolan'ın gözleri kocaman açıldı.

— O Yahudi'nin pek zarif olduğunu belirtmeliyim,[1] diye görüşünü bildirdi hassasça.

Parliament Sokağı'ndan aşağı yürüdüler.

— Bakın Jimmy Henry, dedi Bay Power, Kavanagh'ın yerini mimleyerek.

— Aynen, dedi Martin Cunningham. İşte gidiyor.

Blazes Boylan, Jack Mooney'in Liberites semtine doğru seğirten kambur kayınbiraderinin yolunu kesti.

Martin Cunningham, Micky Anderson Saatçilik önünde adımlarını hızlandırıp, kararsız adımlarla yürüyen pardösülü zarif bir adamın dirseğini yakalarken, John Wyse Nolan geride Bay Power ile kaldı.

— Muavinin nasırları azmış gene, diye anlatıyordu John Wyse Nolan, Bay Power'a.

Köşeyi kıvrılıp James Kavanagh'ın şarapevine doğru ilerlediler. Boş kale arabası onları durur vaziyette Essex kapısında karşıladı. Martin Cunningham habire konuşarak elindeki listeyi, listeye ne bakan ne de dinleyen Jimmy Henry'ye gösteriyodu.

— Uzun John Fanning de buradaymış, dedi John Wyse Nolan, hayat kadar heybetli.

Uzun John Fanning'in upuzun bedeni dikildiği kapı aralığını tümden kaplıyordu.

---

[1] *Venedik Taciri*'ne gönderme.

— İyi günler, Sayın Şerif Muavinim, dedi Martin Cunningham hepsini birden durup selamlarken.

Uzun John Fanning geçsinler diye kenara çekilmedi. Tüttürdüğü Henry Clay purosunu kati surette ağzından aldı ve hepsinin yüzlerine yaban gözleriyle zekice baktı.

— Meclisimizin babaları barış müzakerelerinin peşinde mi? dedi muavine zengin ve buruk bir dille.

Cehennem zebanileri gibi oturmuş, diye söylendi Jimmy Henry alıngan bir tavırla, şu yerin dibine batası Gaelga diliyle. Meclisin düzenini korumakla mesul amirin nerelerde olduğunu bilmek istiyordu. Dahası tören asasını taşıyan Barlow evde astımdan yatak döşek yatıyordu, tören asası masada değildi, düzen bozulmuştu, yeter çoğunluk bile yoktu ve Belediye Başkanı Hurchinson, Llandundo'daydı ve küçük Lorcan Sherlock ise kendisi için *locum tenens* peşindeydi. Yerin dibine batası Gaelga dili, atalarımızın lisanı.

Uzun John Fanning dudaklarının arasından kıvrımlı bir duman saldı.

Martin Cunningham sakalının ucunu sıvazlayarak sırasıyla hem muavine hem de şerif muavinine laf yetiştirirken, John Wyse Nolan istifini hiç bozmadan öylece dikiliyordu.

— Dignam neydi adı? diye sordu John Fanning.

Jimmy Henry yüzünü ekşitip sol ayağını kaldırdı.

— Ay şu nasırdan çektiğim! dedi içi acıyarak. Tanrı aşkına yukarı çıkalım da azıcık oturayım. Öff! Ayy! İnsaf!

Terslenerek John Fanning'den artakalan aralıktan süzüldü ve merdivenlere yöneldi.

— Hadi çıkalım biz de, dedi Martin Cunningham şerif muavinine. Tanıdığını sanmam, belki de tanıyorsundur.

John Wyse Nolan ve Bay Power da onları izledi.

— Kendi halinde çok iyi bir adamdı, dedi Bay Power aynada beliren John Fanning'in karşısında yürüyen John Fanning'in heybetli sırtına.

— Şöyle tıknaz bir adam. Menton'un yazıhanesinde çalışan Dignam, dedi Martin Cunningham.

Uzun John Fanning anımsamıyordu.

Havayı dışarıdan gelen nal sesleri kapladı bir an.

— Bu da ne? dedi Martin Cunningham.

Hepsi oldukları yerde döndüler. Wyse Nolan yeniden aşağı indi. Kapının serin eşiğinde atların, günışığında pırıl pırıl parlayan bukağıları ve koşumlarıyla Parliament Caddesi'ne doğru ilerlediğini gördü. Bizimkinin soğuk ve mesafeli bakışlarına rağmen keyifle ve pek de acele etmeden gidiyorlardı. Komutanları eyerde, komutanları zıplıyor, neferler ardı sıra.

— Neymiş? diye sordu Martin Cunningham yukarı çıkarlarken.

— Kraliyet mülazımı ile İrlanda Genel Valisi, diye yanıtladı John Wyse Nolan eşikten.

* * *

Kabarık yünlü halıya basıp geçerlerken Buck Mulligan, Panama şapkasının altından Haines'e fısıldadı:

— Parnell'in kardeşi. Şu köşedeki.

Cam kenarında, sakalı ve bakışları dikkatle bir satranç tahtasına odaklanmış adamın karşısına denk düşen küçük bir masa seçtiler.

— Demek o mu? diye sordu Haines sandalyesinin etrafında dolanırken.

— Evet, dedi Mulligan. Kardeşi ve kentimizin amiri John Howard.

John Howard Parnell beyaz bir fili usulca oynadı ve boz pençesi yeniden daha önceki yerine, alnına döndü. Hemen sonra elinin gölgelediği gözleri hasmına dikkat kesildi ve sonra yeniden satranç tahtasının bir köşesine odaklandı.

— Bir *mélange*[1] lütfen, dedi Haines garson kıza.

— İki *mélange*, dedi Buck Mulligan. Birkaç dilim de ekmek, tereyağı ve çörek getirin.

Kız gidince kahkahayla dedi ki:

— Buranın kısaltması D.B.C. çünkü Dublin Böyle Cenabet pastane görmemiştir. Ama Dedalus'un *Hamlet* tiradını kaçırdın yahu.

Haines yeni aldığı kitabının sayfalarını araladı.

— Ne yazık ki Shakespeare, dedi, dengesini yitirmiş tüm zihinlerin keyifle at koşturduğu avlaktır.

Tekbacak bahriyeli, Nelson Sokağı numara 14 civarında homurdanıyordu:

— *İngiltere'nin umudu*...

Buck Mulligan'ın çuha rengi yeleği şen kahkahasına eşlik etti.

— Onu, dengesini yitirdiği zamanda görmelisin. Gezgin Ængus diyorum o hallerine.

— Eminim bir *idée fixe*'i[2] var, dedi çenesini baş ve işaretparmağıyla düşünceli düşünceli pıtpıtlayan Haines. Şimdi nasıl olduğunu kestirmeye çalışıyorum da. Bu tarz insanlar hep takılıp kalırlar.

Buck Mulligan ciddiyetle masaya doğru eğildi.

— Cehennem hikâyeleriyle kafasını kaynattılar oğlanın.[3] Şu antik Yunan tınılarını asla kavrayamayacak. Swinburne'ün tınısı, tüm şairlerin, beyaz ölüm ve kızıl doğum. Bu da onun tragedyası. Asla şair olamayacak. Yaratıcılığın keyfini asla...

— Ebedi ceza, dedi Haines kısaca kafasını sallayıp. Anlıyorum. Onu sabah iman konusunda bir yokladım. Aklında bir şeyler vardı, görebiliyordum. Oldukça ilginç çünkü Viyanalı Profesör Pokorny'nin bu tür vakalara dair ilginç bir sapması var.

Buck Mulligan'ın tetikte gözleri yaklaşan garson kızı kesti. Tepsisini boşaltmasına yardım etti.

— Eski İrlanda mitlerinde cehenneme dair hiçbir ize denk gelmemiş,[4] dedi Hynes keyif dolu fincanların arasından. Ahlak fikriyatı bulaşmamış ve kader de, ayrıca yaptı-

---

[1] (Fr.) Karışım. Kahve, süt, su, krema ve şeker.

[2] (Fr.) Sabit fikir.

[3] *Portre*'de Stephen Dedalus'un dinlediği, korkunç cehennem vaazına gönderme.

[4] Profesör Pokorny'nin kitabında da belirtildiği şekilde, eski İrlanda efsanelerinde ve mistik inanışında "cehennem" fikri yoktur. Sadece "Tir na nOg" diye anılan, ölü ruhların toplandığı yer anılır.

ğının cezasını görme. Bu sabit fikre takılıp kalmış olması çok tuhaf. Sizin hareketinize dair bir şeyler yazıyor mu hiç?

Kremalı köpüğün ortasından iki kesme şekeri fincanın dibine yolladı. Buck Mulligan dumanı tüten bir dilimi ikiye bölüp tereyağı sürdü. Yumuşak tarafından iştahla bir lokma ısırdı.

— On yıl, dedi hem çiğneyip hem gülerek. On yıl sonra yazacakmış bir şeyler.[1]

— Bayağı zaman varmış daha, dedi dalgın Haines kaşığını tartarken. Yine de madem yazacakmış, dert etmeyelim çok.

Fincanında öbek yapmış kremayı kaşığıyla sıyırıp ağzına attı.

— Halis İrlanda kaymağıdır diye umuyorum, dedi sakınarak. Kandırmasınlar beni sakın.

İlyas kayık, buruşturulup atılmış el ilanı, gemilerin ve tarak ağlı teknelerin yanından sıyrılıp mantar takımadaların arasından, Wapping Sokağı'nın önünden, Benson'un feribotunun berisinden ve Bridgewater'dan tuğla yüküyle gelmekteki, üç direkli uskuna *Rosevan*'ın yamacından doğuya doğru seyretti.

* * *

Almidano Artifoni, Holles Sokağı'nı ve Sewell bahçesini geride bıraktı. Arkasındaki Cashel Doyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell, bastonşemsiyetozluceketini sallayıp Bay Law Smith'in evinin önünde karşısına çıkan lambadan sakınarak, Merrion Meydanı boyunca yürüdü. Onun oldukça arkasında da bir kör, bastığı yeri yoklayarak College duvarı boyunca ilerliyordu.

Cashel Doyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell ta Bay Lewis Werner'in keyifli vitrinine dek ilerledi ve bastonşemsiyetozluceket sallanadursun Merrion Meydanı'na doğru dönüverdi.

Wilde'ın evinin[2] önünde durdu ve önce Metropolitan'da asılı İlyas adına, sonra da uzaklardaki Duke çayırına doğru kaş çatarak baktı. Kaşını çatınca gözlüğü günışığında parladı. Aralıklı sıçandişleriyle homurdandı:

— *Coactus volui.*[3]

Yaban sözlerini gıcırdatıp ufalayarak Clare Caddesi'nden geçip gitti.

Bay Bloom'un dişçi dükkânının vitrini önünden geçip giderken tozlu ceketinin sallanan ucu, yeri yoklayan bir değneğe kabaca çarptı ve çelimsiz bir bedeni sarsıp sıyırarak geçti. Kör beden solgun yüzünü geçip giden şeye doğru çevirdi.

— Her kimsen, dedi, Tanrı belanı vere! Sensin asıl kör, orospunun dölü, ben değil!

* * *

Ruggy O'Donohoe'nun karşısında genç Patrick Aloysius Dignam, domuz pirzolası alsın diye gönderildiği, merhum Fehrenbach'ın mahdumu Mangan'ın kasap dükkâ-

[1] Joyce, *Ulysses*'i, olayların geçtiği 1904'ten 10 yıl sonra, 1914'te yazmaya başlar.

[2] Oscar Wilde'ın Merrion Meydanı karşısındaki evi.

[3] (Lat.) Cebren istemek zorunda kaldım.

nından elinde bir buçuk poundluk paketle çıkmış, ılık Wicklow Caddesi'nde vakit öldürüyordu. Bayan Stoer'in, Bayan Quigley'in ve Bayan Macowell'in oturduğu kepenkleri kapalı salonda oturmak, hepsinin burunlarını çeke çeke Barney Amca'nın Tunney'den getirdiği şeriyi höpürdeterek içmelerini seyretmek, pek donuk ve iç karartıcıydı. Dahası o kekleri kırıntısına kadar yiyip her an her saat sıkıcı laflar edip iç çekmeleri yok mu.

Wicklow Yolu'ndan sonra, saray terzisi ve şapkacı Madam Doyle'un vitrininde takıldı. İçerde çırılçıplak soyunmuş, kıyafetlerini denemeyi bekleyen iki yumruk erbabına bakakaldı. Yan aynalarda iki yaslı Küçükbey Dignam sessizce bakınıyordu. Dublin'in koçu Myler Keogh, elli altınlık ödül için Portobellolu başçavuş, adam azmanı Bennett ile dövüşecek. İmanıma tam seyirlik dövüş. Myler Keogh yeşil kemerini kuşanmış sağlı sollu. Giriş iki teklik, askerlere yarı yarıya. Arazi olsam annemin ruhu duymaz. Dönünce solundaki Küçükbey Dignam da döndü. Yas kıyafeti içinde ben gibi. Ne zamanmış? Mayıs'ın yirmi ikisi. Ohoo olmuş bitmiş bile. Sağa döndü ve sağında kepi kaykılmış, yakası ucundan fırlamış Küçükbey Dignam'ı gördü. Yakasını iliklemek için kafasını kaldırdığında da iki yumruk erbabının yanında fettan hizmetçi Marie Kendall'ı gördü. Stoer'in içtiği sigaralar var ya hani bir keresinde üzerinde paket yakalayınca babasının kemerle dövüp canını çıkardığı, işte o sigara paketlerindeki yavrular gibi bir afet.

Küçükbey Dignam yakasını düzeltip oyalandı. Güç bakımından en iyi yumruk erbabı dedin miydi Fitzsimons'u tek geçeceksin. Yumruğunu savurup da böğrüne yerleştirdiği adam bir hafta yerden kalkamaz yeminle. Ama iş tekniğe geldi mi de Jem Corbet'in eline su dökemez kimse, Fitzsimons'u ayak oyunlarıyla afallatıp canından bezdirmişti.

Grafton Caddesi'nde Küçükbey Dignam, ağzındaki kırmızı çiçeği ve kabarık pantolonuyla caka satan ve yanındaki sarhoşun söylediklerini dinleyen bir adam gördü.

Sandymount tramvayı geçmek bilmiyordu.

Küçükbey domuz pirzolalarını diğer eline alıp Nassau Caddesi boyunca yürüdü. Yakası bir kez daha pörtledi ve tekrar içeri tıkıştırdı. Hay soktuğumun düğme deliği, çok ufak vallahi de deliğine soktuğumun. Sırt çantalı okul talebelerine denk geldi. Yarın da gitmiyorum, pazartesiye kadar ense. Başka çocuklar da gördü. Yasta olduğumu fark ediyorlar mı? Barney Amca bugün gazeteye ilan koyduracakmış. İşte o zaman hepsi benim adımı, babamın adının yanında görürler.

Yüzü her zamanki gibi kızarmak yerine bozardı ve yüzünde bir de gözüne doğru yürüyen sinek vardı. Tabutu vidalarlarken ne tuhaf sesler çıkmıştı öyle: hele aşağı indirirlerken pata da küte.

Babam tabutta, annem şapelde ağlıyor, Barney Amcam adamlara kayışları nasıl tutacaklarını tarif ediyor. Büyük bir tabuttu, ağır, kocaman bir şey. Nasıl oluyor yahu? Oysa bir gece evvel babam, kafası bir dünya olduğu halde yeniden Tunney'e gidip kafa çekmek için ayakkabılarını aranırken, o kazağının içinde, nasıl da ufak tefek görünüyordu. Sonra hiç görmedim onu. Ölüm dediğin bu işte. Babam öldü. Babacığım öldü. Anneme göz kulak olmamı söylemişti bana. Söylediği diğer şeyleri duyamamıştım ama daha düzgün konuşabilmek için dilini dişini toparlamaya

çalıştığını görebiliyordum. Zavallı babam. Babacığım Bay Dignam. Umarım şimdi araftadır çünkü cumartesi gecesi Peder Conroy'a gidip nedamet getirdiğini biliyorum.

* * *

Dudley Kontu William Humble ve eşi Leydi Dudley, Yarbay Heseltine eşliğinde vilayet konağındaki öğle yemeğinden ayrıldılar. Takip eden arabada ise Bayan Paget, Bayan de Courcey ve saygıdeğer Gerald Ward A. D. C.[1] bulunuyordu.

Süvari alayı Phoenix Park'ın alt kapısından geçerken polis bölüğü tarafından hürmetle selamlandı ve Kingsbridge üzerinden kuzey rıhtımına doğru yol aldı. Genel Vali başkent boyunca ilerlerken en derin muhabbetle selamlandı. Bloody Köprüsü'nün öte tarafındaki Bay Thomas Kernan da valiyi arkasından, boş yere selamladı. Queen's ve Whitworth Köprüleri arasında içinde Kont Dudley'in bulunduğu vilayet araçları, Bayan M. E. White'ın Arran Sokağı batı köşesindeki rehin ve tefeci dükkânının önünde, Phisborough'a üç tramvay değiştirip mi, yoksa bir araba tutup mu, yoksa Smithfield, Contitution Hill ve Broadstone üzerinden yayan mı ulaşsa daha çabuk gideceği konusunda kararsız kalmış vaziyette işaretparmağıyla burnunu karıştıran Hukuk ve Sanat Bakeloryası sahibi Bay Dudley White'ın selamından mahrum kalarak geçip gitti. Four Courts'ın sundurması altındaki, Goulding, Collis ve Ward şirketinin muhasebecisi Richie Goulding, Genel Vali'yi görünce şaşkınlığını gizleyemedi. Richmond Köprüsü'nü az geçe Patrotic Insurance Company mümessili Reuben J. Dodd'un yazıhanesinin kapı eşiğindeki yaşını başını almış bir avukat hanım, cayıp birkaç adım geri gitti ve sonra King'in sırasındaki vitrinlerin önünden majestelerine saf saf gülümsedi. Tom Devan'ın yazıhanesi altından akan Poddle Deresi, Wood Quay'de bir yarıktan boşalan lağım suları eliyle korteje dilini çıkarmaktaydı. Ormond Otel'in tentesinin altında, altın ile bronz, Bayan Kennedy'nin başı ve yanı başında Bayan Douce'un başı, baş başa bakakalıp hayran oldular. Ormond iskelesinde Bay Simon Dedalus, umumi helada işini bitirmiş şerif muavininin yazıhanesine doğru yol almaktayken yol ortasında duralayıp şapkasını alnına düşürdü. Ekselansları, Bay Dedalus'un selamına alicenap bir edayla karşılık verdi. Cahill'in köşesinde muhterem Hugh C. Love, M. A., karşılık bulmayan itaatkâr bir saygı gösterisinde bulunurken zihninde eski vekillerin merhametli elleriyle ruhban sınıfına gösterdiği alaka vardı. Grattan Köprüsü'nde Lenehan ile M'Coy birbirlerinden ayrılırken araçların gidişini izlediler. Catesby muşambalarıyla yapılan yazışmaları yatak döşek yatan babasına götürmekte olan Gerty MacDowell, Roger Greene'in yazıhanesiyle Dollard'ın büyük kırmızı matbaasını geçerken, yoldaki hareketliliğin kral vekili ve hanımının korteejinden kaynaklı olduğunu anlamıştı ama tramvay ve Spring'in kocaman mobilya kamyoneti, önlerinden Ekselansları geçmekte olduğu için tam da Gerty'nin önünde durunca, Ekselansları'nı görme şansı olamamıştı. John Wyse Nolan, Lundy lokantasının ötesindeki Kavanagh şarapevinin loş kapısından lord kral başnaibi ve İrlanda

[1] Aide de camp: Emir subayı, yaver.

Genel Valisi'ne belli belirsiz bir soğuklukla gülümsedi. Dudley Kontu, haza Saygıdeğer, Viktorya Büyük Haçı sahibi William Humble, Micky Anderson'un durmaksızın tıktaklayan saatlerinin ve salon beyefendisi Henry ile *dernier cri*[1] James'in hoşelbiseli tazeyanaklı balmumu mankenlerinin önünden geçti. Tom Rochford ile Burunsokan Flynn, Dame kapısının karşısında yaklaşan süvari alayını izlediler. Leydi Dudley'in gözlerinin kendisine odaklandığını gören Tom Rochford, elini bordo yeleğinden derhal çıkardı ve başparmağıyla kavradığı kasketiyle kadını selamladı. Fettan hizmetçi Marie Kendall, süslü püslü yanakları ve hafif kalkmış eteğiyle, posterinden, Dudley Dükü William Humble'a ve Yarbay H. G. Heseltine'e ve aynı zamanda saygıdeğer Gerald Ward A. D. C.'ye cicili bicili bir gülümseme aşk etti. Dublin Unlu Mamuller Fırını D. B. C.'nin vitrininin arkasından Mulligan keyifle, Haines ciddiyetle, John Howard Parnell'in pürdikkat baktığı satranç tahtasını gölgeleyen meraklı müşterilerin omuzları üzerinden Genel Vali'nin teçhizatını süzdüler. Fowner Sokağı'ndaki Dilly Dedalus, Chardenal'in *Fransızca Öğreniyorum* kitabından bakışlarını kaldırınca tentelerin gerildiğini ve ihtişamla parlayan göz kamaştırıcı dingilleri gördü. Commercial Buildings'in kapı ağzını kaplamış John Henry Menton, şişman sol elinde hissetmediği ve bakmadığı kocaman altın bir avcı saati tutmaktayken şarapirisi istiridye gözleriyle boş boş bakakaldı. Kral Billy'nin atının[2] ön ayağının havayı eşelediği yerde Bayan Breen, aceleyle koşturmaktaki kocasını çekip, atlı uşakların atlarının nalları altında kalmaktan kurtardı. Olan biteni kocasının kulağına bağırdı. Adam durumu anlayınca kucağındaki ciltleri göğsünün sol tarafına aktarıp ikinci aracı selamladı. Saygıdeğer Gerald Ward A. D. C. yaşadığı hoş şaşkınlıkla selama yanıt vermek için aceleyle toparlandı. Ponsonby'nin köşesinde zevksiz ve bitkin beyaz sürahi H duraladı ve dört kukuletalı beyaz sürahi daha atlı uşaklar ve araçlar geçerken E.L.Y.'S. şeklinde duraladı. Pigott'nun müzik aletleri dükkânının karşısında dans ve sair hocası Bay Denis J Maginni keyifli kıyafetiyle ağırbaşlı yürürken bir Genel Vali tarafından geçildi ve fark edilmedi. Dekan evinin duvarının yanından Blazes Boylan, süet ayakkabıları ve üzerinde gökmavisi saatler bulunan çoraplarıyla kendini "Sevgilim Yorkshireli" *kız* şarkısına kaptırmış halde afili bir edayla belirdi. Blazes Boylan en öndeki atların gökmavisi alınlıklarına karşı gökmavisi boyunbağını, hovarda tavırla kuşanılmış geniş kenarlıklı hasır şapkasını ve indigo şayaktan takım elbisesini sundu. Her ne kadar ceplerindeki elleri selam vermeyi unutmuş olsa da hayran bakışlı üç hanımefendiye gözleriyle ve dudaklarına sıkıştırdığı kırmızı çiçekle mukabele etti. Nassau Caddesi boyunca ilerlerlerken Ekselansları, eğile kalka selam veren refikasının dikkatini College Park'ta icra edilecek müzik programına çekti. Göze görünmeyen İskoç oğlanların pirinç dövme aletlerinden çıkan tıngır mıngır ses de kortejin arkalarından bir yerlerden kulağa çalınıyordu.

---

[1] (Fr.) Son söz. (Sözünü genellikle Fransızca ile bağlayan Amerikalı yazar Henry James'e gönderme.)

[2] Protestanlığı ön planda tutan Kral III. William'ın (1650-1702) Dublin'deki heykeli. İrlandalıların nefret ettiği heykel, birçok saldırının ardından 1929 yılında kaldırılmıştır.

Ne yazar fabrikada çalışan bir kız olsa
Güzel elbiseler giyemese
Baraabum.
Yine de nasıl desem
Yorkshire işi bir hoşluk
Besliyorum Yorkshireli küçük gülüme
Baraabum.

Duvarın öte yanındaki çeyrek mil engelli yarışında M. C. Green, H. Thrift, T. M. Patey, C. Scaife, J. B. Jeffs, G. N. Morphy, F. Stevenson, C. Adderley ve W. C. Huggard starttaki yerlerini almışlardı. Finn Otel'in önünden geçen Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell'in gözlüğünün arkasından attığı yaban bakış, maiyet arabalarını aşıp Avusturya Macaristan elçiliğinin penceresinde duran Bay M. E. Solomons'un başına isabet etti. Leinster Sokağı'nın kuytusunda, Trinity'nin arka kapısında krala sadık vatandaşlardan Borazancıbaşı, avcı tarzı kasketine dokundu. Şatafatlı atlar Merrion Mesiresi yanında kasıla kasıla giderken Küçükbey Patrick Aloysius Dignam duraladı, silindir şapkalı adama selamlar verildiğini görünce, o da yeni şapkasını, domuz pirzolası paketinden yağ bulaşmış parmaklarıyla kavrayıp kaldırdı. Yakası da yukarı kalktı. Genel Vali, Mercer Hastanesi'nin bağış toplamak amacıyla düzenlenen Mirus kermesinin resmi açılışını yapmak üzere maiyetiyle birlikte Aşağı Mount Caddesi'nde ilerliyordu. Broadbent'in yerinin karşısında kör bir delikanlıyı geçti. Aşağı Mount Caddesi'nde kuru ekmek kemiren Macintosh pardösülü bir yaya, Genel Vali'nin yolundan bir çırpıda, yarasız beresiz geçiverdi. Royal Canal Köprüsü'ndeki ilan tahtasında Bay Eugene Stratton, ağlamaklı dudaklarıyla, Pembroek Mahallesi'ne gelen herkese hoş geldiniz diyordu. Haddington Yolu'nun köşesinde saçları kum rengi iki hanım bir şemsiye ve içinde on bir midye tıngırdayan çantayla duraladılar ve belediye başkanıyla altın gerdanlığını takmamış olan başkanın eşinin hayranlıkla seyrine daldılar. Northumberland ve Lansdowne Yollarında Ekselansları artık seyrekleşen erkek yayaların, misal merhum kraliçenin, kocası veliaht prens ile 1849'da İrlanda'nın başkentini ziyaret ettikleri sırada pek beğendiği bahçenin kapısındaki iki küçük talebenin selamına ve Almidano Artifoni'nin kapanmakta olan bir kapı tarafından yutulan alametifarika balaban pantolonunun selamına anında mukabele etmekteydi.

Çınçınlayan[1] çelik çemberi duydu bronz ile altın.

İmparatarsızakkıdıtak takkıdıtaktak.

Çalı, taş kesmiş toynağı çalı çırpı topluyordu çalı.

Berbat! Ve altın daha kızardı.

Boğuk fifrenin tınısı.

Tınladı. Bulum maviye kesti.

Tepede toplanmış altın saç.

Saten göğüste hoplayan şeytan, Kastilya'nın kızıl gülü.

Üç kristal, üçüz kristal: Idolores.

Dikiz! Kimdir o... altındikizinde?

Sızım sızım sızladı bronza yazık.

Ve bir çağrı, saf, uzun uzadıya zonklayan. Bir çağrı ki öleyazıp susmak bilmeyen.

Yemlik. Yılanın tatlı dili. Ama bak: parlak yıldızlar solmakta. Notalar cıvıldıyor cevaben.

Ey gül! Kastilya! Şafak söküyor.

Tıngır tıngır tıngırdıyor araba.

Para çınladı. Saat tıngırdadı.

İkrar. *Sonnez.*[2] Yapabilirdim. Jartiyerin yankısı. Bırakmam seni. Şaak. *La cloche!*[3] Uyluğa şaplak. İkrar. Sıcacık. Canım, hoşça kal!

Tıngır. Bloo.

Çarpışan akorların sesi. Aşk alınca içine. Savaş! Savaş! Kulak zarı.

Seyir! Dalgalar üzerinde bir peçe dalgalanır.

Yitti. Ardıçkuşu çınladı. Hepsi yitti gitti.

Boynuz. Alıç boynuz.

O ilk gördüğünde. Eyvah!

Soktu kafayı. Nabız bin beş yüz.

Şakıyor. Ah, al beni! Alımlı.

Martha! El!

Şakşak. Şıkşık. Şakkıdışak.

---

[1] Bu bölüme Joyce, bir füg edasıyla giriş yapmaktadır.

[2] Sesler.

[3] Küçük çan.

Tanrım ömrün cehiç duyma dıböy lesini.

Ahraz kel Pat az gel de bıçağı kap.

Ay ışığında bir gece çağrısı: uzak, uzak.

Öyle üzgünüm ki. Not. Bir başıma çiçeklendim bulumda.

Dinle!

Sivri yelli soğuk denizboynuzu. Duydunuz mu? Hepsi bir diğerkam şırıl şırıl sessizce gürler.

İnciler: hani. Liszt'in rapsodisinde. Şışşş onunki.

İnanmadınız mı?

İnanmadınız: yok, yok, inanın. Lidyld. Bir horozla bir kubarak.

Kara. Derinsesler. Hadi, Ben, hadi yap.

Beklerken bekleyedurun. Hah haa. Hahlarken bekleyedurun.

Ama durun!

Kapkara orta dünyanın dibinde. Gömülü cevher.

Naminedamine. Duasını eden o.

Hepsi gitti. Hepsi düştü.

Bakiresaçında eğreltiler titrek ve narin.

Amen! Öfkeyle gıcırdadı dişleri.

İleri. Geri, ileri. Bir sopa kabarıyor.

Bronzlidya ile Altınmina.

Bronz ile altının yanında okyanus yeşilinin gölgesi. Bloom. İhtiyar Bloom.

Biri vurdu, biri vurdu, bir horozla bir kukuru.

Dua edin ona! Dua edin iyi insanlar!

Gutlu parmakları soyup.

Big Benaben. Big Benben.

Kastilya'nın son yaz gülü üzgünüm ki Bloom'u dalında yalnız koydu.

Dütdürüdüt! Esinti kavalı çaldı.

Sağlam adamlar. Lid Ker Cow De ve Doll. Ya, ya. Sizin gibi beyler. Çılang çılıng kaldıracak sizi.

Ayy! Ahh!

Bronz nereden yaklaşır? Altın nereden uzaklaşır? Nallar nereden?

Heyy. Hoopp. Hoppaaa.

O an ancak o an. Kitabemeee. Yazılaaaa.

İşi bitti.

Dön başa!

Bronz ile altın, Bayan Douce'un başı Bayan Kennedy'nin başının yanı başında, Ormond barın tentesinin ötesinde Genel Vali'nin nalları, çeliği döverken duyulmakta.

— Bu o kadın mı? diye sordu Bayan Kennedy.

Evet o, dedi majesteleriyle oturan Bayan Douce, inci beyazı ve *eau de Nil*.[1]

[1] (Fr.) Nil suyu. (Soluk yeşil elbise.)

— Çok zarif bir tezat, dedi Bayan Kennedy.

Baştan başa arzuya kesmiş Bayan Douce dedi ki hevesle:

— Şu silindir şapkalı adama bak.

— Kime? Nerede? diye sordu altın hevesle.

— İkinci arabada, dedi Bayan Douce'un ıslak dudakları güneşe doğru bir kahkaha koyup. Bakıyor. Ben de şöyle iyice bakayım.

Ta arka köşeye kadar fırlayıp bronz, telaşe soluğunun arasında yüzünü cama yaslayıp düzleyerek.

Islak dudakları kıkırdadı:

— Dönüp bakayım diye gebereyazdı be adam.

Bir kahkaha koyuverdi:

— Ay yazık! Şu erkekler ödlek aptallar değil de ne?

Hüzünle.

Bayan Kennedy ışıldayan güneşin hüznüyle boş boş, öne düşmüş perçemini kulağının ardına itti. Boş bir hüzün kapladı içini, saçını ki artık altın değil, burdu. Hüzünle boş boş bir perçemini kulağının ardına itti.

— Tadını çıkaran hep erkekler, dedi sonra hüzünle.

Bir adam.

Blookim koynunda günahın keyfiyle Moulang'ın piposunun yanından, zihni günahkâr kelimelerle süslü, Wine'ın antikacı dükkânından, Carroll'un yampiri tabelasının altından, Raoul için geçip gitti.

Postallı garson onlara, onlar tezgâhtakilere, tezgâhtakiler kadın barmenlere. Çıngırdak Çin porselenli tepsisini onu iplemeyen kızlar duysun diye tezgâha çarptı. Ve

— Buyurunuz çaylarınız.

Bayan Kennedy istifini bozmadan tepsiyi tezgâhtan alıp kuytudaki ters maden suyu kasasının üzerine koydu.

— Ne ki bu? diye sordu garson kabaca.

— Sen bul, dedi Bayan Douce dikizmahallinden ayrılırken.

— Yavuklun, değil mi?

Bir kibirli bronz yanıtladı:

— Senin bu küstah arsızlıkların sürerse Bayan de Massey'e şikâyet edeceğim.

— Arsız zak kıdı tak, diye kabaca burnunu çekti postalburun, kadın fırçalayıp da gerisingeri gidip oradan sıvışırken.

Bloom.

Çiçeğine kaş çatan Bayan Douce dedi ki:

— İnsanın canını sıkıyor bu şımarık da. Kendine çekidüzen vermezse kulağını bir çekeceğim ki öyle böyle değil.

Hanımefendi işi zarif bir tezat.

— Takma kafana, dedi Bayan Kennedy.

Çay fincanına çay koydu, sonra çaydanlığa yeniden çay. Resif misali tezgâha sinip taburelerin ve ters dönmüş kasaların üzerinde beklediler ki çay demlensin. İkisi de

yardası iki tek dokuz peniye siyah satenden bluzlarını pençe misali elleriyle sevdiler, iki şilin yediye, çaylarının demlenmesini beklerken.

Evet, bronz yakından, altın uzaktan, yaklaşan çeliğin sesini duydular ki nal sesleri uzaktaydı halen ve çeliknalları çembernalları çemberçeliği duydular.

— Çok mu yanmışım?

Bayan bronz boynunu açtı.

— Yo, dedi Bayan Kennedy. Sonradan buluyor rengini. Borakslı taflan suyu denedin mi?

Bayan Douce, ren ve bordo şarap kadehlerinin ışıldayıp aralarında da bir deniz kabuğunun bulunduğu yaldızlı bar aynasında tenini görebilmek için yarıdikildi.

— O işi bana bırak, dedi.

— Gliserinle dene bir de, dedi Bayan Kennedy.

Boynuyla ellerine veda eden Bayan Douce

— O şeyler sırf kızarıklık yapıyor, diye yanıtladı yeniden oturup. Boyd'daki şu eski kafalı ihtiyardan tenim için bir şeyler istedim.

Bayan Kennedy demini almış çayı dökerken yüzünü buruşturup rica etti:

— Aman n'olur bana o herifi hatırlatma!

— Ama dur da anlatayım, diye ısrar etti Bayan Douce.

— Olmaz, diye bağırdı.

— Dinlemeyeceğim, diye bağırdı.

Ya Bloom?

Bayan Douce ihtiyarın aksi sesiyle homurdandı:

— Nereniz için buyurdunuz? diye.

Bayan Kennedy duymak için ellerini kulağından çekti[1] ve konuşmak için de: ama yeniden rica edip yine dedi ki:

— O herifi aklıma getirtme yoksa şuracıkta pat diye patlarım. Gudubet moruk! Antient Konser Salonu'ndaki şu akşam hani.

Demli, sıcak çayından bir yudum aldı, bir yudum, yudumladı tatlı çayı.

— İşte bak şöyleydi, dedi Bayan Douce bronz başını üç çeyrek eğip burun kanatlarını da büzüp. Homur! Homur!

Tiz kahkahalı çığlığı koptu Bayan Kennedy'nin hançeresinden. Bayan Douce kıpırdanıp impararsızakkıdı avını arayan bir hayvan burnu gibi burun delikleriyle homurdanıp hırıldadı.

— Ay! diye çığlığı kopardı gülüp Bayan Kennedy. Pörtlek gözlerini unuttun mu?

Bayan Douce bronz bir kahkaha atıp bağırıverdi:

— Ya senin diğer gözün!

Bloobilmemkimin kara gözleri Aaron Figatner'in adını okudu. Neden aklıma takılıp durur ki bu Figatner? Kan ter içinde figan eden incirler gibi. Ve Prosper Loré'un hugenot kökenli adı. Bloom'un kara gözleri Bassi'nin kutsal bakirelerine

[1] Odyssea'nın, emrindeki denizcilere, Sirenlerin büyüleyici sesine kapılmamaları için kulaklarını kapatması emrine gönderme.

kaydı. Mavigiyim altı beyaz,[1] gelsenize bana biraz. Tanrı yerine koyuyorlar bu kadını: ya da tanrıça. Bugünün ahalisi. Göremiyorum. Şuradaki bir şey dedi ya. Öğrenci belli ki. Dedalus'un oğluyla. Mulligan mıydı adı. Hepsi zarif bakireler. Bu delikanlıları buraya çekip çekip getiren: beyaz teni.

Gözleri kaydı. Günahın keyfi. Keyfin tadı.

Günahın.

Kıkırdayan çınlayan genç bronzaltın sesler karıştı birbirine, Douce ile diğer gözlü Kennedy. Genç diri başlarını geriye attılar, bronz kıkırdayaltın kahkahalarını koyuverip gitsinler diye, bağırıp, diğer, birbirlerine göz atıp, tiz perdeden tınılarla.

Soluk soluğa iç çekip iç çeke çeke neşeleri bir solukta söndü gitti.

Bayan Kennedy fincanını yeniden dudağına götürüp ayağa kalktı, yudumladı, kıkırdadı da kıkırdadı. Bayan Kennedy yeniden çay tepsisinin üzerine eğilip burnunu oynattı ve gözlerini pörtletip fildır fildır çevirdi. Bir kez daha Kennekıkır gene sarı saçının tepesini öne eğe eğe ensesinde tosbağa kabuğu tarağı, ağzındaki çayı püskürtüp, aksıra tıksıra güle boğula bağırdı:

— O çapaklı gözleri! Öyle bir adamla evli olduğunu düşünsene! dedi. Bir de sakalıyla.

Douce dolu dolu bir çığlık attı, dolgun bir kadının dolu dolu çığlığı, haz, neşe, öfke.

— Sümüklü bir burunla evli olmak! diye bağırdı.

Boğuk ve tiz kahkahalar ve ardı sıra altın sonra bronz, ikisi de birbirini dürtüp çın çın çınlattı, altınbronz bronzaltın tınılar dönendi döne döne, civelek kahkahalar birbirini izledi. Sonra daha çok güldüler. Bendeniz çapaklıyı bilmem mi hiç. Katıldılar gülmekten soluk soluğa başları eğildi pırıl pırıl parlayan saçların tepesi karşıdaki resif misali tezgâha dayalı. Kıpkırmızı kesildiler (Ah!), soluklanıp, terleyip (Ah!), soluksuz kalıp.

Bibloom ile, çapaklıbloom ile evli olmak.

— Ah azizler aşkına! dedi Douce hoplayıveren gülünün üzerinden iç çekip. Keşke bu kadar gülmeyeydim. Sırılsıklam oldum.

— Ah Bayan Douce, diye itiraz etti Kennedy. Seni berbat pasaklı şey!

Ve daha da parladı (seni berbat pasaklı!), daha bir altın kesti.

Çapaklıbloom, Cantwell'in yazıhanesine, yağlarıyla ışıldayan Ceppi'nin bakirelerine göz gezdirdi. Nannetti'nin babası da seyyar satıcı, benim gibi kapı kapı dolaşıp dil dökerek. Din işinde para var. Bunu onunla baş başa konuşmam gerek. Önce yemek. Bir şeyler istiyorum şöyle. Ama daha değil. Dörtte, demişti Molly. Aman geçiyor. Akrep ile yelkovan dönüyor. Devam. Nerede yemeli? Clarence, Dolphin. Devam. Raoul için. Yemeli. Şu reklamlardan beş gine kaldırırsam. Mor ipek iç çamaşırları. Henüz değil. Günahın keyfi.

Daha az kızardı, daha da az, altın gibi soldu.

Bulundukları bara Bay Dedalus damladı. Çalı, taş kesmiş toynağı çalı çırpı topluyordu çalı.

[1] Bakire Meryem çoğu zaman mavi ve beyaz giysiyle betimlenir.

— Ah hoş geldiniz yeniden, dedi Bayan Douce.

Kızın elini tuttu. Tatillerinden memnun kalmışlar mı?

— Olağanüstüydü.

Rostrevor'da havanın güzel olduğunu umarmış.

— Muhteşemdi, dedi. Bakın güneşin nimetleriyle nasıl da komik oldum. Gün boyu kumsalda yan gelip yatıp.

Bronz beyazlık.

— Pek de haylaz takılmışsınız demek, derken Bay Dedalus kızın elini hoşgörüyle azıcık sıktı. Zavallı sıradan erkekleri büyülemişsinizdir.

Bayan saten Douce kolunu kibarca döşüne çekti.

— Hadi canım! dedi. Sen misin sıradan, hadi oradan, hiç sanmam.

Sıradandı halbuki.

— Aslına bakarsan öyleyim, dedi düşünceli. Ta beşikteyken bile öyle sıradan görünürmüşüm ki alelade Simon diye vaftiz etmişler beni.

— Ne mıncırmalık bebektiniz kim bilir, diye yanıtladı Bayan Douce. Doktorun bugünkü tavsiyesi nedir?

— Öyle olsun, dedi düşünceli, siz nasıl diyorsanız. Size zahmet olmazsa bir bardak su ile bir parmak viski.

Şıkır şıkır.

— Memnuniyetle, diye katıldı Bayan Douce.

Cantrell ile Cohrane'ın yaldızlı aynasında memnuniyetle suretine döndü. Kristal karafından bir buçuk parmak altın viski döktü incelikle. Bay Dedalus ceketinden kesesiyle piposunu çıkardı. Memnuniyetle hizmet etti Douce. Piponun deliğinden iki tiz fifre tınısı üfledi Dedalus.

— Hey Tanrım, dedi düşünceli, hep Mourne dağlarını görmek istemişimdir. Oranın havası insanı öyle kendine getiriyormuş ki. Gerçi çok istersen olur derler. Evet, evet.

Evet. Saç kesikleri, bakiresaçları, denizkızının[1] dumanı uçuştu parmaklarının arasında. Çalı. Çırpı. Düşünceli. Sessiz.

Kimseden ses çıkmadı. Evet.

Bayan Douce viski bardağını parlatırken cıvıldıyordu civelek:

— *Ah, Idolores, doğu denizlerinin ecesi!*

— Bayan Lidwell uğradı mı bugün?

Lenehan geldi içeri. Lenehan etrafına bakındı. Bay Bloom, Essex Köprüsü'ne vardı. Evet, Bay Bloom Yessex Köprüsü'nü geçti. Martha'ya yazmalıyım. Kâğıt al. Daly'nin yerinden. Oradaki kız cana yakın. Yakın Bloom. Mahzun broom'çak tarlasında mavi çiçek bulam.

— Öğle yemeğinde buradaydı, dedi Bayan Douce.

Lenehan öne çıktı.

— Bay Boylan bana baktı mı?

diye sorduğu kızdan yanıt geldi:

---

[1] Bir sigara markası. Aynı zamanda Homeros'un sirenlerine gönderme.

— Bayan Kennedy, ben yukarıdayken Bay Boylan uğradı mı?

diye sorduğuna elinde ikinci fincan çayı ve gözü bir sayfaya takılı Bayan Kennedy'nin sesinden yanıt geldi:

— Hayır. Uğramadı.

Bayan Kennedy'nin bakışı duyuldu da görülmedi, okumaya devam etti. Lenehan'ın göbeği camgöbek sandviç tepsisinin etrafını dolandı.

— Bak bak! Kim var köşede?

Kennedy'den uvertür niyetine cevaben bir bakış dahi gelmedi. Kaldığı yeri unutmasın diye. Sadece koyu harfleri okudu: yuvarlak o'lar ile kıvrımlı se'ler.

Şıkır da tıkır arabacı işler tıkır.

Altınkız okuyup vermedi yüz. Dikkate almadı. Onun için sol fa tınısından bir masal okusa da dikkate almadı hiç ki dudakları kanat çırpsa da nafile:

— Tilki bir gün leylekle karşılaşmış. Tilki tilki leyleğe demiş ki: Şu gaganı soksan da boğazımdan kemiği çıkarsan?[1]

Boşunaydı mırıldanması. Bayan Douce çayına geri döndü.

Adam iç geçirdi:

— Vay bana! Vaylar bana!

Bay Dedalus'u selamladı ve bir kafa sallamayla yanıtlandı.

— Meşhur bir babanın meşhur oğlundan selamlar.

— Kimmiş ki o? diye sordu Bay Dedalus.

Lenehan kollarını güler yüzle açtı. Kimmiş?

— Kim olabilir ki? diye sordu. Soruyor musun bir de? Gençliğin ozanı Stephen. Kupkuru.

Meşhur baba Bay Dedalus, kuru tütün dolu piposunu koydu masaya.

— Şimdi anladım. Bir an kavrayamamıştım kim olduğunu. Çok afili adamlarla takılıyormuş duyduğum kadarıyla. Gördün mü yakın zamanlarda?

Görmüştü.

— Daha bugün abıhayatın özüne vardık onunla birlikte, dedi Lenehan. Mooney *en ville*[2] ve Mooney *sur mer*'de.[3] Esin perisinin ederini almış da onu gömdük.

Bronz'un çaylı dudaklarına, dinleyen dudaklarına ve gözlerine gülümsedi:

— Erin *elite*'inin kulağı dudaklarından dökülene kilitlenmişti. Dublin'in en parlak kalem erbabı ve editörü, şu sıkıcı âlim Hugh MacHugh'dan tut da, ahenkli namıyla tanınan şu yaban yağmurlu batıdan gelme ozan O'Madden Burke'e varana dek.

Bir fasıla sonrası Bay Dedalus bardağını kaldırdı ve

— Pek eğlenceli geçmiştir sanırım, dedi. Gözümde canlanıyor.

Gözünde canlandı. İçti. Uzakların yas tutan dağlarının gözüyle. Bardağını geri koydu.

Barın kapısına doğru bakındı.

---

[1] İki Ezop masalına gönderme.

[2] (Fr.) Kentte

[3] (Fr.) Sahilde/denizde.

— Piyanoyu taşımışsınız bakıyorum da.

— Akortçu buradaydı bugün, diye yanıtladı Bayan Douce, smokinli konser için akort ediyor ve hayatımda böyle seçkin müzisyen dinlememiştim.

— Gerçekten mi?

— Değil mi Bayan Kennedy? Tam bir klasik, bilirsiniz ya. Hem de kör, zavallı adam. Taş çatlasın yirmi idi.

— Gerçekten mi? dedi Bay Dedalus.

İçkisini yudumladı ve uzaklara daldı.

— Yüzüne bakmak çok hüzünlüydü, diye üzüntüsünü bildirdi Bayan Douce.

Allah'ın belası orospunun evladı.

Çınnn diye böldü üzüntüsünü bir müşterinin zili çınlatan eli. Bar ve yemek salonuna kel Pat geldi, sağır Pat geldi, Ormond'un garsonu Pat geldi. Yemek yanı lager bira. Memnuniyetsiz bir lager servis etti kız.

Sabırla Boylan'ı bekledi Lenehan tıngırarabacı tutuştuğu için biraz sabırsız.

Kapağı açıp (kim?) içine baktı tabutun (tabut mu?) içindeki şevli üçlü (piyanoymuş!) tellere. Pedala yumuşakça bastırdı (hani kızın eline hoşgörüyle bastıran) ki keçelerin üçlü tuştan gelen kalınlığını hissedebilsin ve çekicin vuruşuyla çıkan sesi duyabilsin.

Ben Wisdom Hely'de çalışırken, diyen akıllı Bloom, Daly'de çalışan Henry Flower'dan iki krem rengi parşömen kâğıt, ki biri yedek, ve dahi iki zarf aldı. Evinde mutlu değil misin? Teselli niyetine bana bir çiçek, oysa iğne ucu bitirir aşkı. Manası var dilin akışının. Papatya mıydı? Masumiyetin çiçeği. Saygıdeğer bir hanım, ayinden sonra buluşalım. Çok teşekkürler, çok minnettarım. Bilge Bloom kapıda asılı, hoş dalgalar arası sigarasını tüttüren denizkızı betimli postere baktı. Denizkızı tüttürünüz, içimi en hoş tütün. Saçlar dalgalı: aşkından derbeder. Bir adam uğruna. Raoul için. Uzaklarda Essex Köprüsü'nde bir faytonda neşeyle salınan bir şapka dikkatini çekti. O. Yine. Üçüncü kez. Tesadüfe bak.

Yumuşak tekerleri üzerinde tıkır tıkır Ormond iskelesinde ilerledi. İzle. Hadi cesaret. Hızlan. Dörtte. Nerdeyse. Koş.

— İki peni efendim, diyebildi tezgâhtar kız cesaretini toplayıp.

— Aha... Unutuyordum az kalsın... Kusuruma bakmayın...

— Ve dört de.

Dörtte Molly. Kız sevimli sevimli Blookimokime gülümsedi. Bloo gü çab koş. İyi gü. Kumsaldaki tek çakıl olduğunu mu varsayıyorsun?[1] Bunu herkese yapıyor. Erkekler işte.

Altın uykulu bir sükûnetle sayfasına eğildi.

Salondan uzun, upuzun süregiden bir tınlama geldi. Akortçunun unuttuğu ses çatalıydı ve şimdi de çaldığı. Bir tın daha. Elini çektiğinde nabız gibi tın tın atan tınlama. Duydunuz mu? Nabız gibi attı usul, usulca ve yumuşak, yumuşacık vızlayan ucu. Yitip gitmesi upuzun sürdü.

[1] "Arzu edilen tek erkek sen misin sanki" anlamında İrlanda deyimi.

Pat müşterinin mantarı pat diye patlayan şişesini ödedi: ve bardak, tepsi ve mantarı pat diye patlamış şişeyle fısıldaşıp gitti, kel ve canı sıkkın Bayan Douce'tan ötürü.

— *Parlak yıldızlar solmakta...*

Şarkıyı sessizce söyledi içinden:

— ... *şafak sökerken.*

Bir düzine kuş tınısı cıvıldadı hassas ellerin gezindiği parlak tuşlarda. Hepsi ayrı ışıldayan parlak tuşlar klavsen misali birbirine kenetli, bir sese üzerine şebnem yağmış sabahın makamını söylesin diye çağrıda bulundu, gençliğin, aşk acısının, hayatın, aşkın sabahının.

— *İnci tanesi şebnemler...*

Lenehan'ın tezgâh üstündeki dudakları pes bir av ıslığı çaldı.

— Ama bir de böyle bak, dedi Kastilya'nın gülüne.

Atının gemi çekildi de tıngır diye durdu araba.

Kastilya'nın gülü kafasını kaldırıp, okuduğu şeyi kapattı: tınılarda kayıp, meyus, hayallere dalmış.

— Düşmüş mü itilmiş mi? diye sordu kıza.

Omuz silkip cevap verdi kız:

— Soru sormazsan yalan da dinlemezsin.

Hanım gibi hanımefendi.

Blazes Boylan'ın şık süet ayakkabıları adım attığı barın zemininde gıcırdadı. Evet, altın yakından bronz uzaktan. Lenehan duyup tanıdı ve selamını çaktı:

— Şu gelen kahraman fatihe de bakın.

Araba ile vitrinin arasında uyanık yürüyordu fethedilmemiş kahraman Bloom. Beni görebilir o adam. Oturduğu koltuk: sıcak. Kara uyanık erkek kedi, Richie Goulding'in selamlamak için kaldırdığı evrak çantasına doğru yürüdü.

— *Ve ben senden...*

— Duydum ki dönmüşsün, dedi Blazes Boylan.

Yan yatık hasır şapkasının kenarına dokundu sarışın Bayan Kennedy'ye nispet. Kız da ona gülümsedi. Ama bronz kız kardeşi dolgun saçlarını düzeltip göğüste bir gül edasıyla ondan da çok gülümsedi.

İşini bilir Boylan iksirini söyledi.

— Nedir nidan? Bir kadeh acısından? Bir bardak acı kara bira lütfen ve yaban eriği cini. Telgraf var mı?

Henüz değil. Dörtte demişti. Kim demişti dört?

Cowley'in kırmızı kepçe kulağıyla âdemelması şerifin yazıhanesinin kapısında. Sakın. Bir ihtimal Goulding. Ormond'da ne işi var? Araba bekliyor. Varsın beklesin.

Merhaba. Ne tarafa? Bir şeyler yesek mi? Ben de tam. Burada. Ne, Ormond mu? Dublin'deki en makul yer. Öyle mi? Yemek salonu. Şurada ferahfeza oturup. Gör ama görülme. Sanırım size katılacağım. Hadi. Richie önden yürüdü. Bloom çantayı izledi. Prenslere layık yemek.

Bayan Douce karafa uzanmak için saten kolunu yükseğe kaldırdı ve göğsü, ah o göğsü gümbür gümbür öylece yukarı.

— Ah! Ah! diye sarsıldı Lenehan her uzanışta soluğunu tutup. Ah! Ah!

Ama kız avını kolayca yakaladı ve zafer edasıyla alıverdi aşağıya.

— Azıcık daha boy atsan ya, dedi Blazes Boylan.

Bronzkız eğik karaftan şurup kıvamlı içkiyi adamın dudakları için dökedursun baktı (ceketinde bir çiçek: kim vermişse?) ve şuruba buladı sesini:

— Bodur tavuk her dem piliç.

Diyeceğini dedi. Şurup kıvamlı erik cinini zarafetle ve usulca döktü.

— Bahtımıza ne düşerse, dedi Blazes.

Büyüğünden bir bozukluğu tezgâha bıraktı. Bozukluk tıngırdadı.

— Dur hele, dedi Lenehan, dur da ben...

— Bahtımıza, diye diledi birasının köpüğünü silerken.

— Sceptre eşkin gidip kazanacak, dedi.

— Ben de bastım az bir şey, dedi Boylan göz kırpıp içkisini içerken. Ben oynamazdım ya, bilirsin. Bir arkadaşın hayalleri işte.

Lenehan bir yandan birasını içerken dudağında eğik bardağının ardından Bayan Douce'un hımlayan ayrık dudaklarına, bir okyanuşarkısını mırıldanan dudaklarına bakıp sırıttı. Idolores. Doğunun denizleri.

Saat çınladı. Bayan Kennedy elinde çay tepsisi önlerinden (çiçeği kim verdi) geçti. Saat zırladı.

Bayan Douce, Boylan'ın bozukluğunu aldı ve kasaya dokundu. Kasa tıngırdadı. Saat çınladı. Mısırlı güzel kasayı kurcalayıp karıştırdı ve mırıldanıp para üstünü uzattı. Batıya bak. Çın çın. Benim için.

— Saat kaç oldu? diye sordu Blazes Boylan. Dört mü?

Saat.

Kızın göğüslerine iştahla, mırıldanarak ah o mırıl mırıl göğüslere bakarak Blazes Boylan'ı dirseğinden yakaladı.

— Saati duyalım bakalım, dedi.

Goulding, Collis, Ward çantası Bloom'u tutup broom'çak ile bulumlanmış masaya götürdü. Amaçsız yani aslında tedirgin bir amaçla, kel Pat'in hazırında, kapı yanı bir masa seçti. Yakın ol. Saat dörtte. Unuttu mu ki? Numara çekiyor belki. Gelme: iştahı kabarsın. Ben yapamazdım bunu. Bekle, bekle. Pat, garsonu bekle, beklet.

Işıl ışıl bronz azur mavi gözlü Blazur'un gök mavisi başıyla gözleri.

— Hadi, diye bastırdı Lenehan. Kimse yok. Duymadı bile.

— ... *Flora'nın dudaklarına uzanıp.*

Tiz mi tiz bir nota tınladı üç kez ve çın deyip sustu.

İnip kalkan gülüyle dile gelen Bronzdouce, Blazes Boylan'ın çiçeğiyle gözlerine takıldı.

— Lütfen, lütfen.

Art arda ikrar edip ricada bulundu.

— *Seni bırakıp da gidemem...*

— Şimdi olmaz sonra, diye söz verdi Douce cilveli.

— Hayır, şimdi, diye ısrar etti Lenehan. *Sonnez la cloche*! Hadi ama! Hiç-kimse yok.

Kız bakındı. Çabucak. Bayan Kenn işitecek mesafede değil. Aniden eğilip. İki alev kaplı yüz eğilmesini izledi.

Havada akortlar titreşip başıboş salındı, yeniden buldu yine yitirdi akordu ve yitirip buldu kararsız.

— Hadi! Yapıver! *Sonnez*!

Kız eğilip eteğinin ucunu dizinin üstüne çekti. Beklete beklete. Eğilip askıya alıp dalgasını geçiyordu o arzu dolu gözlerle.

— *Sonnez!*

Şaak. Tutup çekip sonra bıraktığı esnek jartiyerin sıcacık şakıyla şakılası uyluğun serbest kalışı.

— *La cloche*! diye bağırdı şen Lenehan. Sahibinin ehlileştirdiği. Toz kalkmaz orada.

Kız tepeden bakıp (ağlak! değil mi ya adamlar?) yapmacık güldü ama ışığa doğru kayıp Boylan'a yürekten gülümsedi.

— Sen bayağılığın özüsün, dedi kayarken.

Boylan gözünü alamadan. Kadehini dolgun dudaklarına götürüp mor şurup damlalarının son tanesine dek dibini gördü. Büyülenmiş gözleri kızın aynalardan bara doğru kayan bakışlarının ardından gidip zencefilli biraların bulunduğu yaldızlı kemeri, yanardöner özel şarap kadehlerini, sivri bir kabuğu buldu ve kızın bronz, güneş ile daha da bronz başıyla buluştu.

Evet, bronz yakında.

— *Tatlım, hoşça kal!*

— Ben kaçtım, dedi Boylan sabırsız.

Kadehini tezgâhta hızla kaydırıp para üstünü aldı.

— Az bekle, diye yalvardı Lenehan, hemen içip içkisini. Sana anlatacaklarım var. Tom Rochford...

— Cehennemi boylaya, dedi Boylan giderayak.

Lenehan son yudumunu da içti ki kalksın.

— Boynuz mu takacaksın bir yerlere, nedir? dedi. Bekle. Geliyorum.

Alelacele gıcırdayan ayakkabıları izlese de eşikte duralayıp biri yarma biri sıska iki kişiyi selamladı.

— Nasılsınız Bay Dollard?

— Ha? Nasıl mı? Nasıl mı? diye yanıtladı Ben Dollard'ın anlaşılması güç bas sesi, Peder Cowley'in derdini tasasını bir an kenara bırakıp. Sana sorun çıkaramaz Bob. Alf Bergan uzun arkadaşla konuşur konuyu. Bu sefer o Yahuda İskaryot'un[1] çanına ot tıkayacağız.

Parmağıyla gözkapağını ovalayan Bay Dedalus of çekerek salonun bir köşesinden çıkageldi.

— Haha, ot tıka çanına, diye civelek şakıdı Ben Dollard. Hadi, Simon. Bir şarkı patlat bize. Piyanoyu duyduk.

[1] Avukat Reuben J. Dodd.

Sağır garson Pat içki siparişlerini bekledi. Richie'ye Power.[1] Ya Bloom ne alırlardı? Bakayım. İki kez gidip gelmesin. Nasırları. Saat dört. Siyahlar da adamı bunaltıyor. Sinirlerini de bozuyor elbet biraz. Işığı kırıyor (böyle miydi?). Bir bakayım. Elma şarabı. Evet, bir şişe elma şarabı.

— Nereden çıktı yahu? dedi Dedalus. Öylesine tıngırdatıyordum.

— Hadi nazlanma, diye ısrar etti Ben Dollard. Derdi tasayı unutalım azıcık. Hadi, Bob.

Sallana sallana yürüdü Ben Dollard, döküle saçıla önlerinden (tutun şu adamı: yakalayın çabuk) salona geçti. Küt diye bıraktı kendini tabureye Dollard. Gutlu parmakları koca koca arandı akordu. Koca koca durdu kesip.

Kapı aralığında kel Pat salondan dönmekteki çaysız altınla karşılaştı. Canı sıkkın canı Power ile elma şarabı istedi. Bronz camdan baktı uzak bronzlara.

Tıngır mıngır bir araba menziline vardı.

Bloom'un kulağı çınladı, küçücük bir çın. Gitti. Sessiz mavi çiçeklere doğru küçük bir ah çekti Bloom. Tıngırdadı. Gitti. Mıngırdadı. Duy bak.

— *Aşk ve Savaş*, Ben, dedi Bay Dedalus. Eski günler gibisi yok.

Bayan Douce'un cesur gözleri pervasız günışığından rahatsız, güneşlikten yana dönüverdi. Gitti. Dalgın (kim bilir?), rahatsız (rahatsız eden ışık), ipini kaydırarak güneşliği indirdi. Dalgın dalgın çekti aşağı (neden alelacele gitti tam da ben?) bronz başına dek, kelin altın kız kardeşle durduğu tezgâhı gölgeleyerek, gayri hassas kontrast, olmayan hassasiyetin gayri hassas kontrastı, gölgenin dingin loş deniz yeşili derinliği, *eau de Nil*.

— O akşam piyanist zavallı ihtiyar Goodwin idi, diye hatırlattı Peder Cowley onlara. Zatıaliyle Collard marka kuyruklusu arasında küçük bir görüş ayrılığı vardı.

Vardı.

— Tek başına bir şölendi yalnız, dedi Bay Dedalus. Şeytan bile durduramazdı onu. Huysuz ihtiyarın tekiydi ta ki ilk tekini atana dek.

— Tanrım, hatırlıyor musun? dedi Ben yarma Dollard cezasını çekmiş klavyeden kafasını çevirip. Maskaralığa bakın ki düğün kıyafetimi de kuşanmamışım.

Üçü birden güldü. Evlenmemişti ki hiç. Bütün trio güldü. Ortada düğün kıyafeti falan yoktu.

— Dostumuz Bloom el verdiydi o akşam, dedi Bay Dedalus. Bu arada pipom nerede?

Barın arkasına geçip kayıp akortlu piposunu aramaya koyuldu. Kel Pat iki müşterinin, Richie ile Poldy'nin içkisini taşıyordu. Ve Peder Cowley yine güldü.

— Sanırım durumu kurtaran bendim, Ben.

— Kurtarmıştın, diye hakkını teslim etti Ben Dollard. O daracık pantolonları da hatırlıyorum. Harika fikirdi, Bob.

Peder Cowley mora kesmiş kulak memesine dek kızardı. Durumu kurtarmışmış. Dar panto. Harika fik.

[1] İrlanda viskisi markası.

— Elinin darda olduğunu biliyordum, dedi. Karısı otelin kafesinde ehemmiyetsiz bir ücret karşılığı piyano çalıyordu ve kim çıtlatmıştı yahu el altından şu diğer işlere de bulaştığını? Hatırlıyor musunuz? Keogh'un yerindeki adam bize numarasını verene dek Holles Sokağı boyunca onları aranıp durmuştuk. Hatırlıyor musunuz?

Ben, ablak suretinde bir hayranlıkla hatırlıyordu.

— Tanrım, kadında o lüks opera kostümlerinden takılarından falan vardı.

Bay Dedalus piposu elinde dolanıp geri geldi.

— Merrion Meydanı tarzı. Balo kıyafetleri, Tanrım, abiyeler. Adam bizden para da almamıştı üstelik. Ha? Zibil gibi tüylü şapkalar, bolerolar, bol pantolonlar. Ha?

— Öyle ya, diye kafa salladı Bay Dedalus. Bayan Marion Bloom'dan artakalan bilumum türlü çeşit kıyafete buyurun.

Fayton rıhtım boyu tıngırdadı. Blazes sıçrayan tekerleğin üstünde kaykılmıştı.

Ciğer ve domuz pastırması. Biftek ve böbrek. Tamam, efendim. Tamamdır, Pat.

Bayan Marion. Madem bi sik sok. Yanık kokusu. Paul de Kock'tan. Adı güzel.

— Neydi adı kadının? Şöyle balıketi bir hatun. Marion...?

— Tweedy.

— Evet. Hayatta mı?

— Turp gibi.

— Şeyin mi kızıydı...

— Alayın kızı.

— Evet vallahi. O bando şefini hatırlıyorum da.

Bay Dedalus kibriti çaktı, tütün çıtırdadı, rayihalı dumanı içine çekti, az tutup saldı.

— İrlandalı mı? Yeminle bilmiyorum. Öyle mi, Simon?

Baş döndüren bir dumanın ardından bir rayihalı çıtırtı daha.

— Çene kaslarımda... Ne? ... Az körelmiş... Ah, kadın... İrlandalı Molly'm, Ah.

Kekre tüy gibi süzülen dumanı saldı.

— Cebelitarık dağlarından... nereden nereye.

Altın bira koyarken, bronz kiraz likörünün başında, ikisi de düşünceli, ummanın derinliğine hasret çektiler. Mina Kennedy, 4 Lismore Sıraevler, Drumcondra ile Idolores, ece Dolores, sessizce.

Pat yemekleri kapaklı tabaklarda servis etti. Leopold ciğeri dilimledi. Daha önce de söylendiği gibi sakatatı, kuşbaşı işkembeyi, kızarmış morinayı iştahla yedi, Richie Goulding, Collis, Ward biftek ile böbreği, biftek ile böbreği lokma lokma yerken Bloom da yedi onun yediklerinden.

Sükûnette nikâhlı Bloom ile Goulding yemeklerini yediler. Prenslere layık.

Bachelor's Yolu'nda tıngır mıngır Blazes Boylan'ın faytonu, güneşin sıcağında bekâr, kısrağın parlak sağrısı kamçının şaklamasıyla sıçrayan tekerleğin üzerinde tırıs: kaykılmış sıcakoturakta Boylan sabırsız, aşka gelmiş. Boynuz. Var mı sende? Kem küm eden boynuz.

Dollard seslerini fagotla akordun üstüne bas basa basa bastırdı:

— *Aşk ruhumun bacasını sarınca...*

Benruhbenjamin'in sarılıp sarsılan bacası çatılarda aşk ile titreşti.

— Savaş! Savaş! diye bağırdı Peder Cowley. Savaşçısın sen.

— Öyleyim, diye kahkahayı koyuverdi Ben savaşçı. Şu senin ev sahibini düşünüyordum da. Aşk mı para mı.

Durdu. Yaptığı koca gafı koca yüzündeki koca sakalıyla sakladı.

— Kadının kulak zarını patlatırsın sen adamım, dedi Bay Dedalus ıtırlı dumanının ardından, seninki gibi bir aletle.

Dollard sakallı pek gür bir kahkahayla klavyenin üstünde sallandı durdu. Patlatırdı.

— Başka bir zardan bahsetmedim bile farkındaysan, diye ekledi Peder Cowley. Ara ver bakalım, Ben. *Amoroso ma non troppo.*[1] Azıcık da ben oturayım şunun başına.

Bayan Kennedy iki beyefendiye koca bardaklarla soğuk bira getirdi. Küçük de bir yorumda bulundu. Gerçekten de, dedi birinci beyefendi, pek güzeldi hava. Soğuk biralarını içtiler. Genel Vali'nin nereye gittiğini biliyor muydu acaba? Çelik nalların sesini duymuştu da. Bilmiyordu kız. Ama gazeteler yazarmış. Aman zahmete ne gerek. Zahmet ne demek. *Independent*'ını açıp Genel Vali'yi aradı saçının tepesi usulca salınırken, parmağı usulca bakındı genel va. Ah çok zahmet verdik, dedi ilk beyefendi. Yok, canım, ne olacak. Adamın da bir bakışı var. Genel Vali. Altın yanı bronzun duyduğu demir çelik.

— ..... *ruhumun bacasını sarınca*

Dert etmem artık hiç yarını.

Ciğerin suyunda Bloom patatesleri ezdi de ezdi. Aşk ve Savaş birileri. Ben Dollard çok meşhur. Hani bir akşam konserde giymek için bize kıyafet ödünç almaya gelmişti koşa koşa. Pantolon öyle dardı ki baston yutmuş gibi. Müzikal yağ tulumu. Gidince Molly arkasından kahkahayı patlatmıştı. Kendini sırtüstü yatağa atıp tepine tepine, bağır çağır. Adamın her bir şeyi ortadaydı. Ah azizler aşkına, altına edeceğim! Ah, ilk sıradaki kadınları bir düşün. Ah, hiç bu kadar gülmemiştim! Gerçi adamı bas varilton yapan da bu ya. Hadımları düşün misal. Kim çalıyor acaba. Tuşlarda güzel geziniyor. Cowley olsa gerek. Müzikal. Hangi notayı çaldığını şıpınişi anlar. Nefesi kokuyor yalnız, zavallı. Durdu.

Bayan Douce, alımlı Lydia Douce tatlı dilli savcı George Lidwell'e başını eğip, beyefendi girerayak. İyi günler. Nemli (hanımefendi işi) elini adamın güçlü tokasına bıraktı. İyi günler. Evet, geri dönmüştü kız. Kürkçü dükkanının telaşesine.

— Arkadaşlarınız içeride Bay Lindwell.

Tatlı dilli George Lidwell, lidyeli savlayıp tuttu.

Şıngır mıngır.

Bloom ciğeri daha önce bahsedildiği şekilde yedi. Buradaki temiz en azından. Burton'daki o adam etin siniriyle uğraşa uğraşa. Burada hiç-kimse yok: Goulding ve ben. Temiz masalar, çiçekler, peçetelikler. Öteye beriye koşturan Pat. Kel Pat. Yapacak bir şey yok. Dub'daki en makul mekân.

[1] (İt.) Âşık ama çok da değil.

Yine piyano. Cowley bu sefer. Oturuşundan belli, piyanoyla hemhal olup bütünleşmiş gibi. İnsanı canından bezdiren ustaların tezgâhla vızıl vızıl kavgası gibi keman, gözler yayın ucunda, kemanı sanki biçiyor, diş ağrısını anımsatıyor. Bizim hanımın uzun uzun tiz horultusu. Hani o locada oturduğumuz gece. Trombon iki fasıl arası katil balina gibi böğürüyordu ve diğer telli çalgıcı da balgamını söküyordu sanki. Şefin bacakları bol pantolonun içinde süklüm püklüm. Onları saklamak en doğrusuydu.

Tıngır da mıngır gidiyor fayton şen şakrak.

Sadece arp. Enfes. Altının ışığa bakışı. Tellerde kızın elleri geziniyor. Enfes bir pupa. Yemekte salça kadında. Altın gemi. Erin. Bir iki kez çalan arp. Serin eller. Ben Howth, ormangülleri. Biz onların arpıyız. Ben. O. İhtiyar. Ya da genç.

— Yok yapamam yahu, dedi Bay Dedalus, bitkin ve mahcup.

Israrla.

— Hadi patlat bir tane! diye gürledi Ben Dollard. Sen başla gerisi gelir.

— *M'appari*,[1] Simon, dedi Peder Cowley.

Ağırbaşlı, çok acı çeker gibi, uzun kollarını açıp sahneden birkaç adım indi. Âdemelması kısık sonra yumuşak çatallandı. Puslu denizlere doğru usulca söyledi şarkısını: *Son Elveda.* Teknenin burnu, bir tekne ve kabaran yelkenler. Elveda. Teknenin burnunda duvağı rüzgarda uçuşan enfes bir kız, rüzgâr kızı sarmalamış.

Cowley girdi şarkıya:

— *M'appari tutt'amor:*

Il mio sguardo l'incontr...[2]

Kız duvağını, Cowley'i duymaksızın sevdiğine, bir tanesine, rüzgâra, aşka, yelkene ve dönüşe savurdu.

— Hadi, Simon.

— Yeminle yahu, dans günlerim mi kaldı benim, Ben... Peki...

Bay Dedalus piposunu tuş çatalının yanına koydu ki dinlensin ve oturunca itaatkâr tuşlarda gezindi elleri.

— Hayır, Simon, dedi Peder Cowley. Aslını çal. Bemolden.

İtaatkâr notalar yükseldi, bocaladı, döküldü, karıştı.

Peder Cowley sahneye çıktı.

— Hadi bakalım, Simon, sana eşlik edeyim, dedi. Kaykıl yana.

Graham Lemon'un ananaslı bonbonları Elvery's filinin önünde pıtır pıtır yuvarlandı.

Biftek, böbrek, ciğer, ezme, prenslere layık yemeğe oturdu Prens Bloom ile Prens Goulding. Prensler ete girişmeden kadeh kaldırıp Power ile elma şarabı içtiler.

Gelmiş geçmiş en güzel tenor beste, dedi Richie: *Sonnambula.*[3] Bunu bir akşam Joe Maas'tan dinlemiş. Ah ne adamdı M'Guckin! Evet. Kendi tarzıyla. Kilise koro-

[1] (İt.) Karşıma çıkan (aşk).

[2] (İt.) Karşıma çıkan aşka / bakışlarım takıldı.

[3] (İt.) Uyurgezer. Aynı zamanda Bellini operası.

sunda gibi. Ayniydi oğlanın ta kendisi. Ayinoğlan. Dilerseniz lirik tenor diyelim. Asla unutmayın. Asla.

Nazik Bloom ciğersiz domuz pastırması üstünde gergin kasların çehresini gördü. Sırtında bir ağrı. Bright'ın parlak gözleri. Programdaki bir sonraki parça. Parayı verenin düdüğü. Dövülmüş ekmekten mamul, kutusunun ederi bir gineye ilaç. Bir süre toparlıyor. Bir de şarkı tutturup: *Aşağıda ölüler diyarında*. Uygundur. Böbrekli börek. Tatlılara gelince.[1] Gözünü tutan bir şey yok. Kentteki en makul. Karakteristiği bu. Power. Bardağı da hususi. Bardağında çatlak, taze Vartry suyu. Cebinden para çıkmasın diye tezgâhlardan kibrit yürütüyor. Ama yeri geldi mi ota boka bastırıyor parayı. Kendinden bir şey istendi mi metelik işlemez. Ücretini ödemeyi bile reddetmiş. İlginç tipler.

Richie o geceyi asla unutamazdı. Yaşadığı sürece: asla. Küçük Peake ile eski Royal'in mabedinde. Sonra ilk nota duyulunca.

Konuşması Richie'nin dudağında asılı kaldı.

Şimdi de kolpaya vuracak. Aldı mı sazı eline sallasın dursun. Kendi yalanlarına bile inanıyor. Gerçekten de. On numara yalancı. Ama iyi hafıza ister bu iş de.

— Hangi şarkı bu? diye sordu Leopold Bloom.

— *Her şey yitti artık.*

Richie dudaklarını büzdü. Tatlı banshee[2] hoş bir bestenin başını mırıldandı: her şey. Ardıçkuşu. Şakayık. Nefesi kuş misali tatlı, övündüğü inci dişleri kederli hazin bir ağıt çaldı. Kayboldu. Tok sesi. İki nota tek tını olmuş. Akdiken Vadisi'nde duydum karakuşu. Benim motiflerimi alıp evirip çevirmişti. Hemen hepsi yeni tınılar içinde yitip gitti. Yankı. Yanıtı nasıl da tatlı. Nasıl oluyor bu? Her şey yitti artık. Kederle ıslık çaldı. Düşüş, teslim bayrağı, yitti.

Vazonun altındaki dantelin saçağını düzeltirken Bloom eğilip leopold kulağını verdi. Düzen. Evet, hatırlıyorum. Güzel şarkı. Uykusunda gitti ona. Aydaki masumiyet. Cesurca. Tehlikesini bilmezler. Yine de kendine saklıyor onu. Adını seslen. Suya dokundur. Şıngırdayan şen şakrak. Çok geç. O da gitmeyi istiyordu. İşte bu sebeple. Bir kadın. Denizi durdurmak kadar kolay. Evet: her şey yitti.

— Güzel bir şarkı, dedi Bloom yitik Leopold. İyi bilirim bunu.

Richie Goulding ömrünce hiç.

O da iyi bilirmiş. Ya da hissedermiş diyelim. Şu sıralar aklı fikri kızıyla arp halinde yalnız. Babasının huyunu suyunu bilen akıllı bir kız, dedi Dedalus. Ya ben?

Bloom ciğersizin üstünden kuşkuyla bakıp gördü. Herkesin yüzü yitmiş. Bir zamanların şamatacı Richie'si. Şimdi bayat fıkralar anlatıp duruyor. Kulağını titretip. Gözünde peçete halkası. Şimdi oğlu eliyle mektuplar gönderip para dileniyor. Gözüm şaşı baksın ki efendim elimden geleni efendim. Bir yerden beklediğim para var yoksa hiç geciktirmezdim. Kusura bakmayın.

Yeniden piyano. Sesler son sefer duyduğumdan daha iyi. Muhtemelen akort edilmiş. Yine durdu.

---

[1] *Hamlet*'ten alıntı.

[2] Bean-sidhe. İrlanda mitolojisinde dişi peri.

Dollard ile Cowley duralayan şarkıcıyı devam etsin diye dürtüklüyor.

— Tıngırdat şunu, Simon.

— Hadi be Simon.

— Hanımefendiler, beyefendiler, ısrarlarınız karşısında pek mütehassis oldum.

— Hadi Simon.

— Param pulum yoktur benim ancak bana dikkatinizi lütfederseniz size yaralı yüreğimden kopup gelen bir şarkı sunmaya gayret edeceğim.

Sandviç tepsisinin perdelediği gölgede Lydia, leydi zarafetiyle bronzunu ve gülünü verip alıkoyuyordu: Mina ise serin gökyeşil solgun *eau de Nil*'deymiş gibi bardaklara gizlemişti başının altın tepesini.

Prelüdün arpeji sona erdi. Umut içinde bir tını uzun uzadıya çalınıp bir sesi uzaklara taşıdı.

— *O alımlı kadını ilk gördüğüm vakit...*

Richie döndü.

— Si Dedalus'un sesi, dedi.

Zihinlerine dokunan, yanaklarına alev alev temas eden, insanın tenini yüreğini ruhunu omurgasına dek büyüleyen o alımlı akıntıyı dinlediler, akıntıyı hissettiler. Bloom, Pat'e el etti, çün'ki kulağı az işiten bir garsondur kel Pat, ki barın kapısını ardına kadar açsın. Barın kapısını. İyidir böyle, tamam. Garson Pat kapının yanında bekledi, duymayı bekledi ki kulağı az işitirdi.

— ... *Kederim acım sanki terk etmişti beni.*

Havanın sükûneti içinde bir alçak ses, yağmur desen değil, mırıldanan yaprak değil, yaylıların ya da üflemelilerin sesi değil ve ne de neydi adı şu santur dediklerinin sesi gibi değildi kulaklarına sözlerle akıp gelen ve hepsinin yüreğine kendi hayatlarını anımsatan. Güzel, bunu duymak güzel: ilk duydukları anda kederleri acıları terk ediyordu sanki onları. Güzelliğin şefkatini ilk gördüklerinde, yitik Richie Poldy, hiç ummadıkları birinden duyunca bunu, kadından duydukları ilk tatlı aşk nağmelerini hatırlamışlardı.

Şarkıyı söyleyen aşktı: aşkın o eski tatlı şarkısı. Bloom paketinin lastiğini usulca çözdü. Aşkın o eski altın tadında *sonnez*'si. Bloom lastiği bir çatalın dörtlü ucuna bağladı, sıkıladı, gevşetti, sonra çift kat attı, sonra dört kat attı, sekiz kat ve sonunda iyice prangaya aldı.

— *Ümit ve haz dolu...*

Tenorlar bir dolu kadınla birlikte oluyor. Kanlarını kaynatıyorlar. Ayaklarına çiçek atıyor kadınlar. Ne zaman tanışacağız? Benim başıma gelse. Şıngır mıngır hazlar. Kalburüstü beyler onu dinlemez. Senin başına gelse aklın başından gider. Onun için kokular sürünürler. Senin karın hangi parfümü? Bilmek istiyorum. Şın. Dur. Kapıyı vur. Kapıyı açmadan önce son kez aynaya bakar. Antre. Orada mı? Nasılsın? İyidir. Orada mı? Ne? Ya da? Çantasında ağzı kokmasın diye pastil, şekerleme. Evet? Ellerimiz dolgun nahiyeleri hissediyor.

Ne yazık ses ah çekerken yükseldi, değişti: tok, dolu dolu, pırıl pırıl, mağrur.

— *Ama ne yazık ki boş hayallermiş...*

Sesi halen muhteşem. Cork havaları daha naif, şiveleri de. Aptal adam! Paraya para demeyebilirdi. Sözleri yanlış söylüyor. Karısını tüketmiş: şimdi türküsünü okuyor. Ama zor işler bunlar. Sırf ikisi bilebilir. Kendini kapıp koyuvermemişse. Gözü sokaklarda halen. Elleriyle ayaklarıyla söylüyor şarkıyı. İçkiden. Sinirler laçka oluyor. Şarkı söyleyebilmek için aşırıya kaçmayacaksın. Jenny Lind[1] çorbası: et suyu, adaçayı, çiğ yumurta, bir kaşık tereyağı. Yağlı ballı günler için.

Yüreğe dokundu: usulca kabarıp nabız gibi. İşte muhabbet. Hadi ver! Hadi al! Tık tık atıyor dik ve mağrur.

Sözler mi? Müzik mi? Hayır: sır arkasındaki duyguda.

Bloom ilmek ilmek dokudu, sonra çözdü, başıyla eşlik etti, yeri geldi kafa tuttu.

Bloom. Sıcak yapış yalayut sırlar seli aktı durdu müzikle, arzu dolu, işgal eden akıntıyı yakalamak için çok karanlık. Okşuyor kadını atıyor kadını tutuyor kadını düzüyor kadını. Tak. Gözenekler açılmış sel sel. Tak. Hararetin verdiği keyif. Tak. Bentlerden fışkırıyor oluk oluk. Sel, taşkın, akıntı, keyif, nabız küt küt. Şimdi! Aşkın dili.

— ... *ümidin ışıkları...*

Işık saçıyor. Lidwell uğruna civelek Lydia şen şakrak esin perisini ortaya salmayacak denli hanımefendi bir yandan da.

Martha'nın bu. Tesadüfün böylesi. Şimdi yazacaktım. Lionel'in şarkısı. Ne hoş adın. Yazamıyorum. Küçük hediyemi kabul buy. Hem yüreğinin hem de cüzdanımızın teli titresin. Martha bir. Sana haylaz dedim. Yine de adı: Martha. Ne tuhaf! Bugün.

Lionel'in sesi, daha zayıf ama henüz yorgun düşmemiş halde geri geldi. Richie Poldy, yine Lydia Lidwell için söyledi şarkısını ve yine ağzı açık kulağı duymaya çalışan Pat için. İlk nasıl görmüştü o alımlı bedeni, nasıl terk etmişti keder tasa, o bakışı, sözleri nasıl cezbetmişti Gould Lidwell'in, Pat Bloom'un kalbini nasıl kazanmıştı.

Yine de yüzünü görebileyim isterdim. Daha iyi açıklayabilirdim. Drago'daki berber ben aynadan onunla konuşurken işte bu yüzden hep yüzüme bakardı. Barda yakındaki birisini uzaktakinden daha iyi anlarsın misal.

— *Her zarif bakışında...*

Terenure'deki Mat Dillon'un orada ilk gördüğüm akşam. Sarı üstüne siyah dantel giyinmişti. Müzikli iskemle oynuyorduk. İkimiz sona kalmıştık. Kader. Ondan sonra. Kader. Usulca dönüyorduk. Sonra daha hızlı. İkimiz. Herkes bize bakıyordu. Dur. Oturuverdi o. Tüm kaybedenler bakıyordu. Dudaklarında bir kahkaha. Sarı dizleri.

— *Gözlerimi büyüledin.*

Şarkılar söyleniyor. *Bekliyorum* şarkısını söylemişti. Notaları ben tamamlıyordum. Leylak ağacının kokusu nasıl baş döndürürse öyle ıtırlı bir ses. Göğüslerini gördüm, dolgun, şakıyan hançeresini. Önce ben gördüm. Sonra o bana teşekkür etti. Neden teşekkür etmişti ki? Kader. İspanyol gözleri. Armut ağacının altında taraçada yalnız bu saatte Madrid'in bir yanı gölgeler içinde Dolores ah karşımda dolores. Bana bakıyor. Cezbediyor. Baştan ayağa ışıldıyor.

[1] Ünlü bir soprano (1820-1887).

— *Martha! Ah, Martha!*

Tüm o rehavetinden sıyrılan Lionel, aşkına yeniden kavuşmak için derinleşse de ahenk ile yükselen tınıların, tutkunun baskın haliyle sesine ıstırabını katıyordu. Lionel'in yalnızlığa dair haykırışında kadının hissetmesi, Martha'nın bilmesi gereken bir şey vardı. Hayatta tek beklediği o kadın olduğu için. Nerede? Burada şurada ara dur orada burada ara dur nerede. Bir yerlerde.

— *Ge-el, yitirdiğim aşkım gel!*

Ge-el, canım sevgilim gel!

Yapayalnız. Tek aşk. Tek umut. Beni huzurlu hissettiren tek şey. Martha yüreğimin sesi, dön!

— *Gel... !*

Bir kuş kanatlandı, uçuşuna tutundu, bir karasağanın saf çığlığı, yükseklerde gümüş bir küreden durgunluğun kucağına düştü, hızla, o dönüşten güç alarak katlandı, çok çok uzatma solgun hayatın soluğunu, şaşaalı yükseklere uçtu alevler içinde görkemin sembolü tacı kuşandı, semavi yükseklerin sinesine, her yanı kaplayan engin aydınlığın özüne, sonsuzsuzsuzluğa...

— *Bana!*

Siopold!

Tükendi.

Gel. Güzel söyledi. Herkes alkışladı. Kız bunu duyup gelmeliydi. Bana, o adama, o kadına, bana, bize.

— Bravo! Şakşakşak. Helal sana Simon. Şakşukşak. İsteriz, isteriz! Şakşıkşak. Nasıl da çınlattı. Bravo, Simon! Şakşokşak. İsteriz, isteriz, alkış, dedi, haykırdı, hepsi birden alkışladı, Ben Dollard, Lydia Douce, George Lidwell, Pat, Mina Kennedy, önlerinde iki bardakla iki beyefendi ve bronz Bayan Douce ile altın Bayan Mina.

Blazes Boylan'ın şık süet pabuçları barın zemininde gıcırdadı, denmişti daha önce. Tekelli Horatio diye anılan John Gray anıtının orada muhterem peder Theobald Mathew, namı diğer Nelson, az önce söylendiği gibi şıngırdadı. Tıraş, sıcakta, sıcağın kucağında. *Cloche. Sonnez la. Cloche. Sonnez la.* Kısrak yavaşlayarak Rotunda'dan tepeye, Rutland Meydanı'na çıktı. Böylesi Boylan için, kısrağın sallana sallana gidişi sabırsız Boylan için pek yavaş.

Cowley'in son tınıları içinde eriyip gittiği havayı zenginleştirdi.

Ve Richie Goulding, Power'ını içerken, elma şarabını içti Bloom, Lidwell elinde Guinness'i, ikinci beyefendi zahmet olmazsa birer bardak daha bira alacaklarını söyledi. Bayan Kennedy masayı toparlarken, birinci beyi kırmadan, ikincisine mercan dudaklarla, yapmacık gülümsedi. Zahmet olmayacağını söyledi.

— Kodeste yedi gün, dedi Ben Dollard, ekmekle suya talim. Bak işte o zaman bülbül gibi öterdin Simon.

Lionel Simon, şu şarkıcı, güldü. Peder Bob Cowley çaldı. Mina Kennedy servisi yaptı. İkinci beyefendi hesabı ödedi. Tom Kernan bir çalımla içeri girdi. Lydia hayran, hayran oldu. Ama Bloom'un sanki dili tutulmuş.

Hayran.

Richie adamın muhteşem sesine hayran, üst perdeden söyledi şarkısını. Bir gece öncesini hatırladı. O geceyi asla unutamaz. Si, *Makam ve Şöhretti* şarkısını söylemişti: Ned Lambert'laydı o akşam. Harika harika ömründe böyle bir tını duymamıştı hiç *öyleyse yalancı yarim en iyisi ayrılalım* öyle berrak ki Tanrım hiç duymamıştı *çünkü aşk sürmez sonsuza dek* böyle şıkır şıkır bir ses *sorma neden* Lambert'a sor o sana söyler neden.

Solgun yüzünde kızıl heyecanın bir an parladığı Goulding, Bay Bloom'a akşamı anlattı suretinde, Ned Lambert'ın orada Si, Dedalus'un evi, *Makam ve Şöhretti* şarkısını söylediği.

O, yani Bay Bloom dinliyordu o, yani Richie Goulding anlatırken Bay Bloom'a onun, Richie Goulding'in Si Dedalus'un *Makam ve Şöhretti* şarkısını onun, Ned Lambert'ın evinde dinlediği akşamı.

Kayınbirader: akrabalıklar. Artık konuşmuyoruz denk geldiğimizde bile. Lavtada çatlak varsa demek. Onu hor görüyor. Ama bak sen. Bu sefer daha da hayran oluyor. Si'nin söylediği akşam. İnsanın o billur sesi, iki saf tını, tüm diğer seslerden daha harika.

O ses bir nevi ağıttı. Şimdi daha sakin. Sonraki sessizlikte asıl duyduğunu hissediyorsun. Titreşimler. Şimdi sessizce havada asılı.

Bloom kenetlediği ellerini çözüp gevşettiği parmaklarıyla incecik tele asıldı. Çekti ve bıraktı. Vızıldadı ve tınladı. Goulding, Barraclough'un hançeresinden bahsederken, Tom Kernan, geçmişe dalıp ufak bir muhasebeye girişmiş, gönüllü bir şeyler çalan ve çalarken de kafasını sallayan Peder Cowley'i dinlerken. Big Ben Dollard, çakmağını çakan ve sigarasını tellendirirken kafasını sallayan Simon Dedalus ile konuşurken.

Sen ey yitirdiğim. Tüm şarkıların konusu bu. Bloom çaldığı teli biraz daha gerdi. Merhametsiz bir şey gibi. İnsanlar birbirinden hoşlansın: ışığını sal üstlerine. Sonra da ayır birbirlerinden. Ölüm. Patla. Vur kafaya. Cehenneminendibine. İnsan hayatı. Dignam. Aman, fare kıpır kıpır! Beş teklik tokaladım bağış niyetine. *Corpus paradisum.*[1] Şom ağızlı bıldırcın kılavuzu: göbeği zehirlenmiş enik misali. Gitti. Şarkı söylüyorlar. Unutuldu çoktan. Ben bile. Günün birinde o kadınla. Bırak şimdi kadını: yoruldum. Sonra acısını çek. Sızlan. Hiçliğe yan bakan kocaman İspanyol gözleri. O dağınık dalgalıdalgalıdal gür saçları.

Yine de mutluluğun fazlası da sıkar adamı. Daha da gerdi daha. Mutlu değil misin yoksa? Dınnn. Tıngırdadı.

Dorset Sokağı'nda tıngır mıngır.

Hoşnut Bayan Douce saten kolunu çekti ayıplayıp.

— Bu kadar hızlı gitmeyin, dedi, bırakın birbirimizi biraz daha tanıyalım.

George Lidwell kestirmeden ve içten dedi ki: ne var ki o inanmadı.

İlk beyefendi Mina'ya böyleyken böyle olduğunu söyledi. Mina ona öyleyken öyle mi olduğunu sordu. Ve ikinci bardak ona öyle olduğunu söyledi. Öyleyken öyleydi.

[1] (Lat.) Cennetteki beden. İngilizce tınısıyla düşünüldüğünde, cennetteki ceset.

Bayan Douce, Bayan Lydia inanmadı: Bayan Kennedy, Mina inanmadı: George Lidwell, hayır: Bayan Dou inanmadı: ilki, ilki: bardakla bey: inandı mı, yo, yo: Inanmadı Bayan Kenn: Lidlydiawell: bardak.

En iyisi şuracıkta yazayım. Postanedeki kalemlerin ucu çiğnenmiş, yamulmuş oluyor.

Kel Pat el edilince yaklaştı. Bir kalem ve mürekkep. Gitti. Kurutma kâğıdı da. Duydu sağır Pat.

— Evet, dedi Bay Bloom tellere takılarak. Kesin böyle. Birkaç satır iş görür. Hediyem. İtalyan müziklerindeki tüm o şamata. Kim yazmış bunu? Besteciyi bilirsen daha iyi kavrarsın. Mektup kâğıdını, zarfı çıkarayım: hitapsız. Öylesi daha karakteristik.

— Bütün operadaki en güzel iş, dedi Goulding.

— Öyle, dedi Bloom.

Sayılar gibi esasen. Müzik dediğimiz şeyi boylu boyunca düşününce. Çarp ikiyi ikiyle böl yarısına eder yine aynısı.[1] Akustik titreşimler: akort dediğimiz. Bir artı iki artı altı eder yedi. Hokkabaz gibi tınılarla istediğin gibi at oynat. Hep şunun şuna eşit olduğuna varır iş. Mezarlık duvarı altındaki simetri. Yas kıyafeti içinde olduğumu anlamadı. Duyarsız: varsa yoksa kendi gutu. İlhamatematik. Semavi bir şeyler dinliyorum sanırsın. Oysa şöyle söylediğini var say: Martha, yedi kere dokuz eksi x otuz beş bin. Hiçbir halta yaramaz. Oysa seslerle ifade etsen bunu.

Misal şimdi çaldığı. Doğaçlama. Sözlerini duyana dek kafandan hangi şarkı geçiyorsa o olabilir. Dikkat kesilmek gerekir. Zor iş. Başlıyor: sonra usulca akortları duyarsın: azıcık kaybolmuş hissedersin. Çuvallara girer çıkar, fıçılardan aşar, çitlerden geçer, kendini engelli yarışta hissedersin. Tını zaman içinde oturur yerine. O andaki ruh halin belirleyicidir. Yine de güzeldir bunu duymak. Kızların bir şarkıyı öğrenirken gamlarda bir inip bir çıkmaları gibi. Yan komşuda ikisi bir araya gelmişse hele. Bunun için sessiz piyanolar icat edilmeli. Milly'nin hiç kulağı yok. Tuhaf çünkü ikimiz de yani. *Blumenlied*[2] almıştım ona. Adı. Bir kız yavaş yavaş çalıyordu, bir kız, eve geldiğim o akşam. Cecilia Sokağı'nın yanındaki ahırların kapısında.

Kel sağır Pat kurutma kâğıdıyla mürekkep getirdi. Pat mürekkeple kâğıdı masaya usulca yerleştirdi. Pat tabağı bıçağı çatalı aldı. Pat gitti.

Bay Dedalus onun tek dil olduğunu söyledi Ben'e. Çocukken Ringabella'da Crosshaven'da Ringabella'da gondolcu şarkılarını söylerlerken dinlermiş onları. Queenstown limanı silme İtalyan gemisi dolu olurmuş o vakit. Bilirsin ya Ben, dolunayda o titrek sazından mamul hasır şapkalarını takıp. Esleri birbirine karışır. Tanrım, nasıl bir müzik, Ben. Çocukken dinlemiştim. Cross Ringabella'da mehtaba çıkartan gondolcu şarkıları.

Acımtırak piposunu ağzından alıp, mehtapta şarkılarını söyler gibi bir yakından bir uzaktan, birbirini yanıtlayan, diğer elini ağzına götürdü.

Rulo yaptığı *Freeman*'inin ucunda Bloom'un gözü, yum diğer gözünü, arıyor

[1] Matematik açısından yanlış olan bu önerme müzikal açıdan doğrudur.

[2] (Alm.) Çiçek şarkısı. Romantik şiir için kullanılan genel bir terim.

nerde görmüştüm şunu. Callan, Coleman, Dignam Patrick. Hee yooo! Hee yooo! Fawcett. Aha! Tam da bakındığım.

Umarım bakmıyordur, fare kılıklı. *Freeman*'ini açtı. Şimdi göremez. E'leri Yunani yazmayı unutma. Bloom mürekkebe batırdı, Bloo mır: sayın beyefendi. Sevgili Henry yazdı: sevgili Mady. Mektubunu aldım ve çiçe. Nereye koydum şu şeyi yahu? Bir kabarcık ya da. Handiyse imkânsız. *İmkânsız*ın altını çiz. Bugün yazmak için.

Sıkıldım yeminle. Canı sıkkın Bloom, düşünüyorum da edasıyla Pat'in getirdiği kurutma kâğıdının üstünde parmaklarını tıngırdattı.

Devam. Ne demek istediğimi biliyorsun. Dur, şu e'leri düzelteyim. Küçük hediyemi kabul buyur. Cevap yazmasını istem. Bekle. Beş Dig. İki civarı buraya. Martılara bir peni. İlyas geli. Davy Byrne'den yedi. Yaklaşık sekiz eder. Yarım kron desek. Naçizane hedi: posta havalesiyle iki buçuk. Bana uzunca yaz. Küçümsüyor musun? Şıngırdıyor musun? Çok heyecanlıyım. Neden bana haylaz dedin? Sen de mi haylazsın? Ah, Mairy'nin donunun lastiği kopmuş. Bugünlük bu kadar. Evet, evet, sana anlatacağım. İsterim ki. Tutsun diye. Bana şu diğer. Diğer sös yazmış söz yazacağına. Sabrım taşıyor. Tutsun diye. Bana inanmalısın. İnan. Bard. Bu. Doğrusu.

Çılgınlık mı bunları yazmam? Evli adamlar böyle davranmaz. Evlilikten kaynaklı tüm bunlar, karılarından ötürü. Çünkü uzaktayım. Sanırım. Ama nasıl? O mecbur. Genç kalmalı. Öğrenirse. Şapkamın içindeki not. Hayır, her şeyi açıklamaz. Gereksiz bir endişe. Görmezlerse. Kadın. Bugün bana yarın sana, aynı kapıya.

Üç yüz yirmi dört numaralı fayton, sürücüsü, Donnybrook'taki Harmony Caddesi durağının bir numarası Barton James, bir müşteri almış, genç bir beyefendi, Eden Yolu beş numaradaki tüccar terzi George Robert Mesias elinden çıkma indigo mavi şayak takım elbisesiyle pek şık, kaldı ki Great Brunswick Sokağı bir numaradaki şapkacı John Plasto'dan aldığı hasır şapkası da bir o kadar afili. Değil mi? Tıngırdayan mıngırdayan araba bu işte. Dlugacz'ın domuz kasabının önünde pırıl pırıl sallanan Agendat kangallarının ötesinden bir kısrak tırıs geçti.

— Reklam için yanıt mı yazıyorsun? diye sordu hevesle Richie'nin gözleri Bloom'a.

— Evet, dedi Bay Bloom. Çerçi. İş çıkmaz ama yine de.

Bloom mırr: en iyi referanslar. Ama Henry yazdı: bu bana heyecan verir. Nasılını bilirsin. Aceleyle. Henry. Yunani E. İyisi mi not ekleyelim. Şu çalan ne? Doğaçlama. İntermezzo. Not. Tırım tı tım tım dım. Beni nasıl cez? Cezalandıracaksın beni? Döverken eteği sıyrılmış. Bilmek istiyorum. Ah. Elbette, istemesem sormazdım. La la la ree. Sonlara doğru hazin bir minör. Minör neden hazindir ki? İmza H. Mektubun sonlarına doğru hüzünlü bir his hoşlarına gider. Notun notu. La la la ree. Bugün çok üzgünüm. La ree. Çok yalnız. Doo.

Mektubu Pat'in getirdiği kurutma kâğıdıyla hemen kuruttu. Zarf. Adres. Gazetenin adresi. Mırıldandı: Mösyö Callan, Coleman Ltd. Henry yazdı:

Bayan Martha Clifford
Posta Kutusu
Dolphin's Barn Yolu
Dublin

Diğerinin üstüne çöreklen de okuyamasın. Şöyle. Tamam. Ödüllü bulmaca için fikir. Dedektifin biri kurutma kâğıdından okuma yapabilir. Telif sütun başına bir gine. Matcham sık sık kahkahalar atan büyücüyü düşünür. Zavallı Bayan Purefoy. U.P.: hapı yutmuş.

Hazin olalım derken pek şairane kaçtık. Müzikten ötürü. Müzik insanın aklını başından alır. Shakespeare'in dediği gibi. Her güne bir alıntı.[1] Olmak ya da olmamak. Ayağınıza gelen bilgelik.

Fetter Yolu'ndaki Gerard'ın gülistanda yürüyor kırkumral. Hepi topu yaşam. Tek bedende. Yaşa. Ama mutlaka yaşa.

Öyle böyle yaşandı. Posta havalesi, pul. Postane aşağıda. Yürü şimdi. Yeter. Onlarla Barney Kiernan'ın yerinde buluşuruz diye söz vermiştim. Hoşlanmıyorum bu işten. Yas evi.[2] Yürü. Pat! Duymuyor. Sağır böcek.

Araba neredeyse oradadır şimdi. Konuş. Konuş. Pat! Görmüyor. Peçetelerle meşgul. Tüm gün ayakta yazık. Kafasının arkasına yüz çizsek iki yüzlü olur. Keşke az daha şarkı söyleselerdi. Zihnimi oyalıyordu.

Sağır kel Pat peçeteleri külah gibi katladı. Pat kulağı ağır işiten garson. Hah hah haa. Siz beklerseniz o da bekler. Hah hah haa. Garson Pat. Hah hah haa. Siz beklerseniz o da bekler. Siz bekliyorsunuz diye o da beklerken o bekliyor diye siz de beklersiniz. Hah hah haa. Hayy. Siz beklerken bekleyin.

Şimdi Douce. Şimdi Lydia. Bronz ve gül.

Muhteşem, tek kelimeyle muhteşem bir zaman geçirmişti. Şu getirdiği hoş deniz kabuğuna bakın hele.

Tezgâhın sonundaki adama doğru o sivri uçlu döngülü deniz boynuzunu götürdü ki o, George Lidwell, duyabilsin.

— Dinle bak! diye uzattı ona.

Tom Kernan'ın cinsıcağı sözlerini vokalist hafif bir müzikle dokudu. Özgün gerçekler. Walter Bapty'nin sesini nasıl kaybettiği. Yani beyim, kadının kocası gırtlağına asılınca. *Puşt*, demiş, *bundan böyle nah aşk şarkısı söylersin.* Yapmış, yeminle, Tom. Bob Cowley dokudu. Tenorlar kadınları. Cowley arkasına yaslandı.

Ah, kız, kulağına tutunca şimdi duydu. Duy bak! Duydu. Olağanüstü. Kız sonra kendi kulağına tuttu. Ve süzülen ışığın içinde solgun altın ile pırıltısı kontrast oluşturdu. Duymak için.

Tık.

[1] Her gününde Shakespeare'den alıntılar olan 19. yy. takvimlerine gönderme.
[2] Dignam'ın evi.

Bloom bar kapısından, kulaklarına tuttukları bir deniz kabuğu gördü. İkisinin de kendi adına ve ikisinin de diğeri namına duyduğu dalgaların sesini, o sakin gürlemeyi hafifçe o da duydu.

Yorgun altının yanında bronz, yakınında, uzağında, dinleyip durdular.

Kulağı da bir deniz kabuğu, kulakmemesi erkete. Bir sahile gitmiş. Hoş plaj kızları. Tenleri yanık. Güzel yanması için krem sürseydi keşke. Tereyağlı kızarmış ekmek gibi kızarmış. Ah şu losyonu da unutmayalım. Ağzının kenarında sivilce çıkmış. Kafası yaratıyor insanın bunları. Saçlar tepede topuz: yosunlu deniz kabuğu. Saçlarını neden yosun gibi saçla gizlerler ki? Türk kadınları ağızlarını neden kapatır? Gözleri kâğıtta. Yaşmak. Girişi bul. Mağaraya. İşi olmayan giremez.

Duyduklarının deniz olduğunu varsayıyorlar. Şarkılar söylüyor. Gürlüyor. Kan aslında o sesi. Kulağa deniz suyu kaçınca. Peki, yani deniz. Kan hücresi adacıkları.

Gerçekten olağanüstü. Öylesi berrak. Yine. George Lidwell duyduklarını mırıldanıyor: sonra usulca bırakıyor kabuğu.

— Ne diyor yaban dalgalar? diye soruyor kıza gülerek.

Denizin gülümsemesi ve Lydia'nın Lidwell'e gülüp de yanıt vermemesi ne büyüleyici.

Tık.

Larry O'Rourke'un, Larry'nin, hani şu gözü pek Larry'nin yerinde sallandı Boylan, döndü Boylan.

Bir yana yüzüstü bırakılan kabuğun ardından Bayan Mina süzülüp kendisini bekleyen bardaklarına daldı. Hayır, o kadar da yalnız değil diye bildirdi Bayan Douce'un cilveli başı Bay Lidwell'e. Deniz kıyısında mehtap yürüyüşleri. Hayır, yalnız değil. Kiminle? Soylu bir tavırla yanıt verdi: arkadaşı bir beyefendi eşliğinde.

Bob Cowley'in pırıldayan parmakları yine tizden girdi. Mal sahibinin önceliği vardır. Bir zaman. Uzun John. Big Ben. Hafifçe dans eden, cilve edip gülümseyen hanımefendiler ve yiğit beyefendiler için hafif, ışıltılı, civelek bir şeyler çaldı. Bir: bir bir bir bir bir: iki bir üç dört.[1]

Deniz, rüzgâr, yapraklar, gök gürültüsü, sular, möölеyen inekler, hayvan pazarı, horozlar, tavuklar horoz gibi ötmez, yılanlar tıslar. Müzik her yerde. Ruttledge'in kapısında: gıcırttt. Hayır, o sadece bir ses. Şimdi *Don Giovanni*'nin saray dansını çalıyor. Muhtelif dans giysisiyle hisar salonlarında eğlence. Sefalet. Dışarıda köylüler. Açlıktan çökkün suretleriyle kuzukulağı kemiriyorlar. Hoş bir şey bu. Bak: bak bak bak bak bak: bize bakıyorsun.

Eğlenceli olduğunu hissedebiliyorum. Hiç yazmışlığım yok. Neden? Ben ötekinden tat alıyorum. Ama her ikisi de ayrı zevkli. Evet, zevkli olsa gerek. Müziğin gösterdiği saf gerçek bu. Kıvrak bir şeyler söyleyene dek gamlı kederli sanırdım onu. Sonra anlardım ki.

M'Coy valizi. Benim karım ve senin karın. Adeta kedinin cırlayan sesi. İpeği yırtar gibi. Konuşunca da dil pabuç. Erkeklerin ses aralığına erişemiyorlar. Seslerinde de

[1] Mozart'ın *Don Giovanni* bestesinin ritmi.

boşluklar oluyor. Doldur beni. Sıcak, karanlık ve açığım. Molly'nin *quis est homo*[1] hali. Mercadante. Kulağım duyayım diye duvarda. İşbilir bir kadın isterdim.

Tıngır mıngır şıngır durdu. Züppe Boylan'ın züppe süet ayakkabısının içindeki gökmavi saatli çorap gün ışığına çıktı.

Ah, bak bize nasıl da! Oda müziği. Bunun da şakası yapılabilir. Bana kalırsa o da bir tür müziktir hani şu. Akustik. Çınlayan. Boş şeyler en çok sesi çıkartır. Akustiğin mantığına göre titeşim, suyun akışı kanununa göre ağırlığının eşitlenmesi esasınca şekillenir. Şu Çingene gözlü Macar Liszt'in rapsodileri gibi. İnci taneleri. Düşmekte. Yağmur damlaları. Kıpır da kıpır çıkır da çıkır sıvış da sıvış. Tısss. Şimdi. Belki şimdi. Önünde.

Al bu takatukaları takatukacıya takatukalatmaya götür. Takatukacı takatukaları takatukalamam derse takatukacıdan takatukaları takatukalatmadan al da gel.

Tık.

— *Qui sdegno,*[2] Ben, dedi Peder Cowley.

— Hayır, Ben, diye lafa daldı Tom Kernan. *Yeniyetme Delikanlı.* Bizim Dorrik ağzıyla.

— Söyleyelim, Ben, dedi Bay Dedalus. İyi adamlar sözünün eridir.

— Hadi söyleyin, diye istediler hep bir ağızdan.

Gideceğim. Buraya bak, Pat, geri dön. Geldi, geldi, kalmadı. Bana. Ne kadar?

— Hangi notadan? Diyez mi?

— Fa diyez majör, dedi Ben Dollard.

Bob Cowley'in kartal pençeleri siyah tuşların üzerinde gezindi.

Kalkmalıyım dedi Prens Bloom Prens Richie'ye. Hayır, dedi Richie. Evet, kalkmalıyım. Bir yerlerden para bulmuş. Sırt ağrısını unutmak için cümbüşe dalacak. Çok mudur? Dudaktan döküleni görüp anlıyor. Bir teklik ve dokuz. Bir peni de sana. Al bakalım. İki peni bahşiş ver. Sağır, canı sıkkın. Ama belki onu bekleyen bir ailesi vardır, Patty eve gelmiş. Hah hah haa. Onlar durunca sağır da duruyor.

Ama durun. Ama dinleyin. Siyah tuşların tınısı. Hazahazahazahazin pek. Pes perdeden. Dünyanın göbeğinde zifiri karanlık bir mağaradan.[3] Saklı cevher. Öbek öbek müzik.

Karanlık çağların, sevgisizliğin, yorgun toprağın sesi usulca, acıyla, iyi ve dürüst adamların çağrısıyla ta uzaklardan, ak saçlı dağlardan yaklaştı. Rahibi arıyordu. Ona edecek bir çift sözü vardı.

Tık.

Ben Dollard'ın sesi. Bas varilton. En güzel ses için hançeresini zorluyor. Uçsuz bucaksız aysız aykadınsız bataklığın boğuk sesi. Bir düşüş daha. Büyük gemilere levazımat işi yaparmış zamanında. Hatırası: yağlı halatlar, geminin feneri. On bin pound batırmış. Şimdi Iveagh evinde. Numara bilmem nede. Bir numaralı Bas'ın kıyağıyla.

---

[1] (Lat.) Kim bu adam.

[2] (İt.) İşte öfke.

[3] Wagner'in *Das Rheingold* operasına gönderme.

Rahip evindedir. Sahte rahibin uşağı onu buyur eder. Adımını atar içeri. Kutsal babamız. Hain uşağın eğilip bükülmeleri. Tınılar içinde kıvrım kıvrım ipucu.

Mahvet onları. Hayatlarını harabeye çevir. Sonra son günlerini geçirsinler diye hücreler inşa et. Ninniler. E bebeğim ee e. Geber köpek. Köpekçik geber.

Uyaran bir ses, ilahi bir uyarı onlara gençliğin ıssız bir salona girdiğini, orada adımlarının nasıl da ilahi çınladığını, kasvetli salonu ve günah çıkartmak için cüppesiyle bekleyen rahibi anlattı.

Edepli birisi. Azıcık yoldan çıkmış bu ara. Şairli resimli bulmaca *Answers*'da kazanacağını düşünüyor. Size gıcır gıcır beş poundluk banknot veriyoruz. Kuş yuvasında kuluçkaya yatmış. Kendisinin ozan geleneğinin son halkası olduğunu düşünüyor. Se boşluk te hangi evcil hayvan? Te tire re cesur bir denizci. Sesi halen güzel. İğdiş edilmemiş, takım taklavatı yerinde.

Dinle. Bloom dinledi. Richie Goulding dinledi. Ve kapının yanındaki sağır Pat, kel Pat, bahşişi kapmış Pat dinledi.

Tınılar yavaşladı.

Nedametin ve acının sesi daha usulca, süslü ve ürkek akmaya başladı. Ben'in tövbekâr sakalı günahlarını itiraf etti. *In nomine Domini*, Tanrı'nın adıyla diz çöktü. Elini göğsüne vurup itiraf etti: *mea culpa*.[1]

Yine Latince. Bu onları ökse gibi bir arada tutuyor. Kadınlara komünyon ekmeğini sunan rahip. Mezarlıktaki şapeldeki o adam, kabir mi kubur mu yoksa coffey mi her ne haltsa, *corpusnomine*.[2] Merak ediyorum da o sıçan nerededir şimdi acaba. Sıyrık.

Tık.

Dinlediler. Bardaklar ve Bayan Kennedy. Gözkapaklarında derin bir ifadeyle George Lidwell ve saten göğüsler. Kernan. Si.

Acının ah çeken sesi şarkıyı söyledi. Günahları. Paskalya'dan bu yana üç kez küfretmişti. Seni orospunun piçi. Bir kez de ayin vakti oyuna gitmişti. Bir kez de kilise avlusundan geçmesine rağmen annesinin ruhuna okumamıştı. Bir delikanlı. Yeniyetme delikanlı.

Bronz, bira musluğunun yanında uzaklara bakıp dinliyor. Ruhunu vermiş. Bilmiyor ki nereden bilsin ben. Molly ise kompedanı bu işlerin yeter ki birine gözü ilişmesin.

Bronz, her iki yanına bakıp uzaklara dalıyor. Aynanın oraya. Yüzü en güzel bu yandan mı görünüyor? Bilirler bunu. Kapıyı tıklat. Çekidüzen vermek için son hamle.

Üü ürü üüüüüü.

Müziği duyunca ne düşünürler acaba? Çıngıraklı yılan yakalamanın bir yöntemi. Michael Gunn'un bize locayı verdiği akşam. Orkestranın gıygıy akortları. İran Şahı en çok o kısmı severmiş. Ona güzelim evini hatırlatıyormuş. Burnunu da perdeye silermiş. Belki memleketinin âdetidir. O da bir nevi müzik sayılır. Duyulduğu kadar kötü değil aslında. Öttürmece. Pirinç dökme nefesliler anıran eşekler gibi. Kontr-

[1] (Lat.) Günahım. Nedamete başlanırken giriş sözü.

[2] (Lat.) Cesedin/bedenin adı.

bıslar çaresiz, iki yanında yarıklar. Nefesli sazlar mööleyen inek misali. Yarım kuyruk piyano açık kapağıyla dişlerini gösteren timsah gibi. Nefesli saz Goodwin'in adını andırıyor.[1]

Hoş görünüyordu. O toz bezini andıran elbisesini giymiş olsa da dekoltesinden mallar teşhirde. Tiyatroda bir sürü ıvır zıvır sormaya eğildiğinde nefesi karanfil kokardı hep. Ona, zavallı babamın Spinoza kitabında yazanları anlatmıştım. Büyülenmiş halde dinlemişti. Sözleri şöyle. Eğilmişti. Üst taraftan bir adamın gözü opera gözlüğüyle hep üzerindeydi. Müziğin güzelliğini ikinci kez dinlediğinde kavrarsın. Kadına bakmanın doğal haliyse şöyle göz ucuyla yarım bir bakıştır. Kırları Tanrı yaratmış tınıları da insan. Madem bi sik sok. Felsefe. Hastirsin!

Her şey gitmiş. Hepsi ölmüş. Ross kuşatmasında babası, Gorey'de tüm kardeşleri can vermiş. Wexford'a, hani Wexfordlu delikanlılarız biz var ya, işte oraya. Soyunun ve o adın son temsilcisi.

Ben de. Soyumun sonuyum. Milly ile genç öğrenci. Yani belki de benim hatam. Oğlumuz olmadı. Rudy. Şimdi artık çok geç. Değil mi yoksa? Ya değilse? Ya halen?

Nefret ettiği kimse yoktu.

Nefret. Aşk. İsimler bunlar. Rudy. Yakında yaşlı bir adam olacağım.

Big Ben'in sesi göz önüne serildi. Solgun yüzü azıcık kızarmış Richie Goulding yakında yaşlı bir adam olacak Bloom'a, harika bir ses, dedi. Peki, ne zaman gençti ki?

Şimdi İrlanda geliyor. Kraldan öte memleketim. Kız dinliyor. Kim korkar ki dokuz yüz dörtten bahsetmekten? Harekete geçme vakti. Yeterince bakıştık.

— *Kutsayın beni peder*, diye söyledi Dollard yeniyetme edayla. *Kutsayın beni de gideyim.*

Tık.

Bloom kutsanmadan gitmeye bakındı. Pek afili giyinmiş: haftada on sekiz tekliğe. Adamların tosladığı para. Tetikte olmalı. Ah kızlar, ah o güzellikler. Kederli denizin dalgalarının kıyısında. Revü kızının romantik aşkı. Edilen yeminlere dair mektupların okunması. Kabakulaklıdan biriciği Civcivine. Kahkahalar. Henry. Hiç imzamı atmadım. O güzel adın.

Müzik ve sözler iyice yavaşladı. Sonra hızlandı. Sahte rahip hışırdayan cüppesinde asker. Bir mülazım subayı. Bunların hepsini yürekten biliyorlar. Heyecanla tüyleri diken. Mülazım sub.

Tık. Tık.

Duyabilmek için ilgiyle eğilmiş, heyecanla dinliyordu.

İfadesiz bir yüz. Bakire zahir: ya da sırf parmak atılmıştır. Şuraya bir şeyler yaz: sayfaya. O iş olmazsa ne olur onlara? Düşüş, hayal kırıklığı. Onları diri tutuyor bu. Kendilerini takdir bile ediyorlar. Bak. Oyna onunla. Bir öpücük at. Beyaz tenli kadın, canlı flüt çalıyor. Nazikçe üfle. Sesli. Her kadında üç delik. Tanrıçaları bilmem. İsterler bunu. Çok da çıtkırıldım olmanın âlemi yok. O herifin kadınları elde etme sebebi de bu. Cebinde altın, yüzün kalay kaplı. Bir şeyler söyle. Kız duysun. Bakı-

[1] Kaynak metinde Goodwin-woodwin ifadesiyle Molly ile birlikte vermiş olduğu konsere gönderme. (ç.n.)

şın bakışında. Sözsüz şarkılar. Molly ile o laternacı. Maymununun hasta olduğunu söylediğini anlamıştı Molly. Ya da İspanyolcaya çok benzediğinden. Hayvanları da böyle anlarsın. Süleyman gibi. Doğanın bahşettiği bir yetenek.

Vantriloklar gibi. Dudaklarım kapalı. Midemden düşüneyim. Ne?

Ne? Dersin? Ben. İste. Sen. İle.

Kaba öfkeyle şişip inmeli orospunun piçi diye küfretti mülazım subayı. Gelmen iyi fikirmiş evlat. Bir saatlik ömrün kaldı, son saatlerin.

Tık. Tık.

Heyecan bastı şimdi de. Yazıklanıyorlar. Ölmeyi arzulayan şehitlerin ölümüne gözyaşı dökmek. Ölen tüm şeylere, doğan tüm şeylere. Zavallı Bayan Purefoy. Umarım kurtulmuştur. Çünkü dölyatağı.

Kadının gözyuvarından süzülen dölyatağı suyu sakince, duyarak, kirpik çitinin altından baktı. Kadın konuşmadığı zaman gözünün gerçek güzelliği ortaya çıkar. Şuradaki nehirde. Saten göğsünün her usul kabarışında dalgalanan (o dimdik göğüsler) kızıl kızıl usulca batan kızıl gül gibi kızıl. Kalp atışları: onun nefesi: hayatın nefesi. Ve o bakir saçlarının aşk merdiveni gibi titremesi.

Ama bak. Parlak yıldızlar solmakta. Ah gülü! Kastilya'nın. Sabah.

Hah. Lidwell. Demek başkasına değil de onaydı tüm o. Karasevdalı. Hoşlanır mıydım bundan? Kızı buradan görebiliyorum gerçi. Patlamış mantarlar, bira köpükleri, bir dolu boş şişe.

Lydia elini pürüzsüz pörtlek bira musluğunun üstüne usulca koydu, bana bırakın dercesine. Hepsi yeniyetme için yitti yazık. İleri, geri: ileri, cilalı topuzdan (kız adamın gözlerini, benim gözlerimi, kendi gözlerini biliyor) başparmağını yazıklanarak geçirdi: geçirip bekledi ve okşarcasına dokunup sert beyaz emaye sopasını aşağı usulca kaydırdı.

Bir horoz ile ürümesi.

Tık. Tık. Tık.

Bu evi zapt ettim. Amin. Öfkeyle dişlerini gıcırdattı. Hainler asılmalı.

Tınılar tasdikledi. Çok hazin bir iş. Ama olması gerekiyordu.

Sona ermeden kalk. Sağ olun, olağanüstüydü. Şapkam nerede? Kızın yanından geç. Şu *Freeman*'i bırakalım. Mektup burada. Yoksa o kız? Yok, yok. Yürü yürü yürü. Cashel Boylo Connoro Coylo Tisdall Maurice Tisntdall Farrell gibi. Yürrrüüüü.

Ayrılmalıyım artık. Gidiyor musun? Egeçoşakal. Blmkalk. Bromm'çak tarlasının mavisine. Ooo. Bloom kalktı. Şu arka nahiyedeki sabun da pek vıcık. Sulanmış olmalı: müzik. Losyon, unutma. Peki, görüşürüz. Birinci sınıf. Kart da içinde. Evet.

Kapının yanında kulak kabartmış sağır Pat'in yanından geçti.

Cenova kışlasında ölen o genç. Passage'a gömülmüş. Dolor! Ah, o dolores! Yaslı şarkıcının sesinden acı dolo'ses ile yüreğine yakarana çağrı.

Gülün, saten göğsün, okşayan elin, bol pantolonun, boşların, patlamış mantarların yanından, giderken selamını verip gözleri ve derin deniz rengi bronz ve baygın altın rengi bakirsaçları geçti, gitti Bloom, mülayim Bloom, çok yalnızım Bloom.

Tık. Tık. Tık.

Dollard'ın bas sesi, onun için dua edin diye yakardı. Sizler, huzur içinde dinleyenler. Bir dua nefeslenin, bir gözyaşı dökün, iyi adamlar, iyi insanlar. O ise yeniyetme delikanlıydı.

Ormond geçidinde, boyacı yeniyetmenin yanında duyduğu yaşa varol bağırtıları, homurtular ve ayakkabılardan çıkan, ki boyacının boyadığı ayakkabılar değil bunlar, rap rap sesleriyle irkilen Bloom bir an korktu. Halk korosu meseleyi ıslatmak için yollara dökülmüş. İyi ki sakınmışım.

— Hadi Ben, diye bağırdı Simon Dedalus. Yeminle her zamanki gibi harikaydın.

— Daha da iyi, dedi Tomcin Kernan. İmanıma, bu baladın böyle güzel söylendiği daha duyulmamıştır.

— Adeta Lablache, dedi Peder Cowley.

Ben Dollard tezgâha doğru heybetli bir kaşuka dansıyla yanaştı, takdire şayan ve gülyemiş koca haliyle, ağır aksak ayaklarıyla, gutlu parmakları havada kastanyetler çalarken.

Big Benaben Dollard. Big Benben. Big Benben.

Rrr.

Hepsi kendinden geçti, Simon sis düdüğü misali burnundan tutkulu sesler çıkarıp, hepsi gülüp onu, Ben Dollard'ı tezahüratlarla öne çıkardı.

— Alın al morun mor, dedi George Lidwell.

Bayan Douce bekleyedursun diye gülünü düzeltti.

— Ben machree,[1] dedi Bay Dedalus, Ben'in şişko sırtındaki kürekkemiğine vurarak. Turp gibi ama azıcık balıketli ya, yağ fazlası var.

Rrrsss.

— Ölü yağı, Simon, diye hırıldadı Ben Dollard.

Lavtadaki çatak Richie tek başına oturdu: Goulding, Collis, Ward. Emin olmaksızın bekledi. Ödemeyi almamış Pat de.

Tık. Tık. Tık. Tık.

Bayan Mina Kennedy dudaklarını birinci bardağa yanaştırdı.

— Bay Dollard, diye mırıldandılar sessiz.

— Dollard, diye mırıldandı bardak.

Birinci bardak inandı ki: Bayan Kenn hani: oyuncak bebek bir nevi: oyuncak bebek: bardak.

Adı bildiğini mırıldandı. Demek ki tanıdık bir addı. Demek ki o adı duymuştu daha evvel. Dollard mıydı? Dollard, evet.

Evet, Bay Dollard, dedi kızın dudakları daha sesli. Şarkıyı pek güzel söyledi Bay Dollard, diye mırıldandı Mina. Hem "Yazın Son Gülü" şarkısı da pek güzel bir şarkıydı. Mina o şarkıyı çok severdi. Bira bardağı da Mina'nın sevdiği o şarkıyı.

Şu yazın son gülü dollard bizim bloomun içini yaraladı yel saldı şişirdi.

Elma şarabı gaz yapıyor insanda: peklik de cabası. Bekle. Postane Reuben J.'nin dükkânının yanında bir teklik sekiz peni daha. Şunu halledeyim. Sonra Greek Sokağı'ndan uzarım. Keşke görüşeceğiz diye söz vermeseydim. Böyle açık havada insan

[1] (Gaelga) Canım, sevgilim.

daha özgür. Müzik. Sinirlerin yatışıyor. Bira musluğu. Aynı zamanda beşiği sallayan eli. Ben Howth. Dünyanın hâkimi.

Uzakta. Uzakta. Uzakta. Uzakta.

Tık. Tık. Tık. Tık.

Lionelleopold rıhtım boyu yürüdü, haylaz Henry cebinde Mady'ye yazdığı mektupla, günahın keyfiyle Raoul için fırfırlı kıyafetlerle madem bi sik sok ile Poldy ilerledi.

Tık kör bastonunu tık tık kaldırıma tıklatarak yürüyordu.

Cowley kendini sersemletip eğiliyor: bir nevi sarhoşluk. İyisi mi bakireyle takılan adamın yarım yol gitmesi gibi gitmeli. Müstesna anlık keyifler. Herkes kulak kesilmiş. En küçük tınıyı kaçırma aman. Gözler kapalı. Aynı zamanda baş ile ritim tutulmuş. Üşütük gibi. Kımıldamadan duramazsın. Düşünmek kesinkes yasak. Varsa yoksa konuş dur. Notalara dair alavere dalavere.

Hepsi konuşma için bir nevi bahane. Kesilmesi nahoştur çünkü o zaman bilemezsin elini kolunu nereye. Gardiner Sokağı'ndaki org. İhtiyar Glynn yılda elli papel kaldırıyor. Tavanarasında o kilitler sürgüler tuşlar arasında bir başına oturmak tuhaf iş. Gün boyu orgun başını bekle. Saatlerce kendi kendine ya da körüğü idare eden adamla boş lakırdı.[1] Öfkeyle homurdan, küfürler savur (herifin bir yerine tamponu basacakken, dur yapma[2] diye haykırdı kız), sonra hepi topu o borucuktan çıkan küçücük minicik bir ses.

Fırt! Küçücük minicik borucuğun yel sesi. Bloom'un küçük yellenmesi.

— Öyle miydi? dedi Bay Dedalus gidip aldığı piposuyla. Daha bu sabah zavallı Dignam'ın cenazesinde onunlaydım...

— Evet ya, Rabbim günahlarını bağışlasın.

— Bu arada şuradaki şeyin üstünde bir ses çatalı var...

Tık. Tık. Tık. Tık.

— Karısının sesi çok güzel. Ya da güzelmiş. Ne dersin? diye sordu Lidwell.

— Ah, akortçu bırakmış olsa gerek, dedi Lydia ilk gördüğüm Simonlionel'e, buradayken unutmuş.

Kör olduğunu söylemiş kız ikinci gördüğüm George Lidwell'e. Öyle zarif çalıyordu ki kulağa ziyafetti dinlemesi. Zarif bir tezat: bronzlid, minaltın.

— Bağır azıcık! diye bağırdı Ben Dollard dökerken. Patlat şu şarkıyı!

— Şimdi geliyor! dedi Peder Cowley.

Rrrrr.

Hissiyatım o ki istediğim...

Tık. Tık. Tık. Tık. Tık.

— Çoook, dedi Bay Dedalus başı kopuk bir sardalyeye gözünü dikmişken.

Sandviç tepsisinde ekmekten bir tabutun üstünde son tek, bir başına yalnız, yazın son sardalyesi öylece yatıyordu. Bloom gibi yapayalnız.

---

[1] Kaynak metindeki boş lakırdı karşılığı "Maunder" kelimesi aynı zamanda ünlü kilise müziği bestekârı Maunder'a göndermedir. (ç.n.)

[2] Dönemin porno romanlarına gönderme.

— Çoook, diye baktı. Özellikle pes sesler tercihim.

Tık. Tık. Tık. Tık. Tık. Tık. Tık. Tık.

Bloom, Barry'nin yerinden geçti. İsterdim ki. Bekle. Elimde şu mucizeyaratandan olsa. Şu tek bir binada tam yirmi dört avukat var. Tek tek saydım. Hukuki ihtilaflar. Biri birini seviyor. Bir dolu evrak. Mösyö Yan ile Kesici vekâleten. Goulding, Collis, Ward.

Ama mesela büyük davulu patada kütede çalan herif. Mesleği ne: Mickey Rooney'in orkestrası. İlk gün nasıl da sarsılmıştır. Evde domuz etli lahanasını yedikten sonra koltukta göbeğini ovalayarak. Kafasında orkestrada çalacağı bölüm döner durur. Pam. Pampada pam. Karısı için eğlence. Eşek derisi. Yaşarken kırbaçladığın yetmez, ölünce de derisini döv dur. Pam. Patada kütede. Senin yaşmak, benim kısmet[1] dediğim şey gibi sanki. Kader.

Tık. Tık. Kör delikanlı, önünde bir denizkızının (körün göremediği) saçının dalgalandığı (ama delikanlı göremiyor) Daly'nin vitrinin oradan sopasını tık tık tıklayarak yürüyor ki denizkızının esintisi öylesi serin.

Enstrümanlar. Bir bitkinin kamışını el ayana yerleştir, sonra üfle. Tarak ve kurutma kâğıdıyla bile birtakım sesler çıkartabilirsin. Molly, Lombard Sokağı'ndaki mesaisinde, saçları açık. Sanırım her tür iş kendine has bir şey geliştirmiş, farkında mısınız? Avcı ile borusu. Vuuu. Sizin var mı? *Cloche. Sonnez la.* Çoban ile kavalı. Üfle, fırt fırt, yelle. Polis ile düdüğü. Kelepçe ile anahtarlar! Baca temizleyicisi! Saat dört, geçmiş olsun! Uyu! Her şey yitti şimdi. Davul mu? Pampada. Bekle. Biliyorum. Tellal, kıçımın deliği komiser muavini. Uzun John. Ölüyü uyandırır. Pam. Dignam. Zavallı küçük *nominedomine*. Pam. Müzik bu. Yani biliyorum şu *da capo*[2] dedikleri şey bolca pam pam pam. Yine de duyabilirsin. Dağ başını duman almış, pam para pam pam.

Tutamıyorum kendimi. Fırt. Şimdi bunu resmi bir yemekte yapsam. İran Şahı'nın gelenekleri meselesi. Bir dua et, bir damla gözyaşı. Onun mülazım subayı şapkası olduğunu anlayamaması için doğuştan budala olması gerek. Sesi bastırıyordu. Bugün mezarlıktaki şu adam kimdi acaba yahu hani kahverengi macin. Amanın, yamacımın dilberi!

Başında çarpık bahriyeli şapkasıyla bok kokulu bir fahişe donuk bakışlarla Bay Bloom'a doğru yaklaşıyordu. O alımlı bedeni ilk ne zaman görmüştü? Evet, öyle. Çok yalnız hissediyorum. O ara sokaktaki yağmurlu akşam. Boynuz. Kimdeydi? Adam çıkardı kadın gördü. Mıntıkasının dışında burada. Neyin peşinde? Umarım. Pısst! Aklanıp paklanacak bir şeyiniz. Molly'yi bilir. Beni de bezemişti bir güzel. Eşlik ettiğiniz kahverengili hanımefendi de pek bir dolgun. Öylece afallıyorsun. Birbirimizi görüp tanımamız, buluşmamız neredeyse imkânsız. Evim evim güzel evime pek yakın. Beni görüyor, görüyor mu? Gündüz vakti berbat görünüyor. Yüzü pek çökkün, belli ki kuşpalazı. Kahretsin. Herkes gibi öyle böyle yaşamak zorunda. Önümüze bakalım.

Haylaz Henry Lionel Leopold sevgili Henry Flower aslen Bay Leopold Bloom, Lionel Marks'ın antikacı dükkânının vitrininde gördüğü eski püskü şamdanlarla körüğü kurt yeniği akordeonun ilk hallerini kafasında canlandırdı. Kelepir: altı teklik.

[1] Bu cümledeki kelimeler, *Ulysses*'in başka bazı kelimeleri gibi doğrudan Türkçe kullanılmıştır. (ç.n.)

[2] Müzik terimi: En başından.

Çalmayı öğrenebilirdim. Ucuz. Şu kadın geçsin de. İstemediğin zaman her şey cazip görünür. İyi satıcı dediğin budur işte. Hani şu beni tıraş ettiği İsveç malı usturayı bana satan herif. Ettiği tıraşın da parasını almaya kalkışmıştı namussuz. Geçiyor. Altı teklik.

Muhtemelen elma şarabından ya da burgonya yaptı.

Yakındaki bronzun uzaktaki altının yanında, Lydia'nın yazın son gülü, davetkâr Kastilya gülünün önünde gözleri ışıl ışıl ve pek nazik kadehlerini tokuşturdular. Önce Lid, De, Cow, Ker, Doll, beşincisi: Lidwell, Si Dedalus, Bob Cowley, Kernan ve Big Ben Dollard.

Tık. Ormond'un kimseciklerin olmadığı salonuna bir delikanlı girdi.

Bloom, Lionel Marks'ın vitrininde zarif giyimli bir kahramanın resmine baktı. Robert Emmet'in son sözleri. On yedi söz. Şu Meyerbeer'den alıntı.

— Sizler gibi dürüst adamlar.

— Evet, evet, Ben.

— Kadehini bizimle kaldırır mısınız!

Kaldırdılar.

Çiling. Çılıng.

İpucu. Göremeyen bir delikanlı kapıda dikildi. bronzu görmedi. Altını görmedi. Ne Ben'i ne Bob'u ne Tom'u ne Si'yi ne George'u ne bardakları ne Richie'yi ne de Pat'i. Hah hah haa. Göremedi.

Deryabloom, yağlıbloom son sözlere baktı. Usulca. *Memleketim diğer dünya uluslarının yanındaki yerini alınca.*

Pırt pısss.

Burgonyadan kelli.

Pıss! Oh. Zort.

Dünya ulusları. Arkarında hiç-kimse yok. Kadın geçip gitti. *O zaman işte ancak o zaman.* Tramvay tırım tırım tırım. Güzel fırsat. Geliyor, sal gitsin. Zooorrrttırım tırım. Kesin burgonyadan. Evet. Bir, iki. *Mezar taşına yazın.* Zort. *Yazıldı. Ben ki.*

Zooorrrrttt.

Oldu da bitti.

Dublin Emniyeti'nden Troy ile şu Arbour Hill'in köşesinde takılıyordum ki adı batası bacacının teki getirip koduğumun süpürgesini neredeyse gözümün içine soktu.[1] Tam dönüp sunturlu bir küfür yapıştıracaktım ki Stony Batter'dan sıvışan kimi göreyim, bizim Joe Hynes'ı.

— Vaaay Joe, deyiverdim. Ne işler çeviriyon? Şu meymenetsiz bacacının süpürgesini gözüme soktuğunu gördün mü bilader?

— Süpürgenin isine bulanırsan bahtın açılır, deyivermesin mi Joe. O konuştuğun pörsük taşak da kimdi?

— Moruk Troy, deyiverdim, eski aynasızlardan. Bi kafam diyo ki süpürgesi merdiveni tekmil yolu tıkayan şu deyyusu mahkemeye verem, bi kafam da diyo koyuver gitsin.

— Bu civarda ne işin var ki? deyiverdi Joe.

— Hem de ne çok işlerim var, deyiverdim. Chicken Yolu köşesindeki kışla kilisesi civarında fare kılık hırsızın teki türemiş –de moruk Troy da tam bana herifin eşkâlini falan üflüyordu– ki bu lavuk, Heytesbury Sokağı'nın oradaki Moses Herzog adındaki sikim kadar boylu birini, tarlada mahsulüm var, haftada üç teklik öderim, diye kandırıp çuval çuval çayı şekeri cebellezi ediyormuş.

— Ucu kesiklerden miymiş şu...? deyiverdi Joe.

— He ya, deyiverdim. Ucundan azıcık. Geraghty adında ihtiyar bir muslukçu. İki haftadır ensesindeyim ya metelik koparamadım namussuzdan.

— Bu işlerden mi yolunu buluyon artık? deyiverdi Joe.

— He ya, deyiverdim. Düşmez kalkmaz bir Rabbim! Şüpheli alacaklar tahsildarı. Ama bu herifçioğlu hiç başkasına benzemez bir acayip hırsız yahu hemi de çiçekbozuğu suratında bir yaraları var ki yağmur yağsa göl olur. *Söyle ona*, diyor, *yerse*, diyor, *yani götü yiyorsa seni bir daha buraya gönderiversin*, diyor, *vergisiz algısız iş çevirdiği için o dakka mahkemeyi boylatırım ona.* Bu lafları da patlayıncaya dek tıkınıp da dedi. Sıkıntıdan orasını burasını çekiştiren Yahudi'yi görünce de ben bir gül bir gül. *Bana benim çayımı içiriyor. Bana benim şekerimi yediriyor. Peki, iş paraya geldi mi benim paramı veriyor mu?*

Dublin Kenti Wood Quay mıntıkası Saint Kevin Mesiresi numara 13'te mukim Moses Herzog'dan satılan ki kurum bundan böyle tedarikçi olarak anılacaktır ve Ar-

[1] Odysseia'nın, Kyklopların gözünü çam ağacından mızrağı ile kör etmesine gönderme.

ran Quay mıntıkası Arbour ili numara 29'da mukim beyefendi Michael E. Geraghty tarafından alınan ki zat-ı ali bundan böyle alıcı olarak anılacaktır, dayanıklı tüketim maddeleri yani beheri üç şilinden beş birim on altı onsluk birinci sınıf çay ile beheri üç peniden kırk iki libre kristal toz şeker karşılığı alıcı tedarikçiye sterlin cinsinden bir pound beş şilin ve altı peni borçlanmış olup tedarikçi ve alıcı söz konusu borcun beher hafta üç şilin ve sıfır peni üzerinden ödenmesi hususunda mutabık kalmıştır: ve adı anılan dayanıklı tüketim malzemesinin söz konusu alıcı tarafından rehin veya borç olarak verilemeyeceği veya satılamayacağı ve de üçüncü şahıslara devredilemeyeceği ancak anılan meblağın tediyesinin tamamlanmasına dek geçen sürede tedarikçinin mülkiyetinde olduğu kabulüyle söz konusu dayanıklı tüketim malzemesi üzerindeki her türlü tasarrufun tedarikçide bulunduğu hususları işbu sözleşme ile bugünkü tarih ve belirtilen mahalde adı anılan tedarikçi, vekilleri ve halefleri ile adı anılan alıcı, vekilleri ve halefleri arasında akit edilmiştir.

— Sen ağzına sürmüyordun he mi? deyiverdi Joe.

— İki tek arası ağzıma sürmüyorum imanıma, deyiverdim.

— Gidip dostumuza saygılarımızı mı sunsak madem? deyiverdi Joe.

— Kimmiş o? deyiverdim. Kafayı yiyince kesin tımarhaneye tıktılar, zavallı adam.

— Kendi mamulünü mü içiyordu? deyiverdi Joe.

— He ya, deyiverdim. Viskiyle suya buladı beynini.

— Barney Kiernan'ın mekânına gidelim, deyiverdi Joe. Şu vatandaşı göresim geldi.

— Canımın içi Barney'e gidelim madem, deyiverdim. Var mı kulağına çalınan yeni fırıldak, Joe?

— Yok bir halt, deyiverdi Joe. Şu City Arms'taki toplantıya katıldım gerçi.

— Neyin nesiymiş ki Joe? deyiverdim.

— Celeplerin, deyiverdi Joe, şap hastalığı meselesi. Vatandaşa[1] anlatacak havadis çıkar diye.

Öylece Linenhall kışlasının yanından ve adliye binasının ardından geçip gittik. Cebinde mangır varsa on numara adamdır bu Joe ya cebinde mangır olduğuna da ben hiç denk gelmedim. Şu gündüz gözüne mal kaldıran adı batası fare kılık Geraghty'i de aklımdan çıkartamıyorum bir türlü. Vergisiz algısız iş yapıyor ne demek yahu, herif bildiğin hırsız.

Güzelim Inisfail'de bir yer var ki adına mübarek Michan derler. Orada ta ötelerdeki adamları görebilen bir gözetleme kulesi dikilidir. Orada savaşçısından prensine pek bilindik zatlarımızın aziz naaşları, hayattayken yattıkları gibi usulcana yatmaktadır. İçinde kırlangıçlara, pisi balıklarına, sazanlara, turnalara, kızılkanatlara, yayınlara ve envai çeşit tatlı su balığına ve engin suların saymakla bitmez tükenmez canlısına ev sahipliği yapan mırıl mırıl derelerin ve pınarların bulunduğu bir hoş diyardır burası. Batının ve doğunun ılıman esintilerinde otuz bir ayak boyunda firavunincirlerinden Lübnan sedirlerine,[2] yüce çınarlardan öjenik okaliptüslere varana dek upuzun ağaçlar

[1] Gülleci Michael Cusack'tan (1847-1906) esinlenen karakter.

[2] Cümlede anılan ağaçların bazıları İncil'de bilgeliğin imgesi olarak yer alır. Ne var ki sedir ve okaliptüs, İrlanda'da yetişen ağaçlar değildir. Bölümdeki anlatıcı ve vatandaşın dayanaksız ve abartılı bilgilerinden ilki.

ve nebatat âleminin o bölgede mebzul miktar bulunan muhtelif süslü birinci sınıf yapraklarını dört bir yana sallaya sallaya dalgalanırlar. Bu hoş ağaçların kökleri dibinde güzelim bakireler oturur, misal altın külçelerinden gümüşi balıklara, fıçılar dolusu ringadan ağlar dolusu yılanbalığına, balıkçı küfelerinden allı morlu taşlara varana dek o civardaki her tür sevimli nesne ile oynayarak en güzel şarkılarını söyleyip dururmuş. Ve Eblana'dan Slievemargy'ye, hür Munster ve adil Connacht'ın, şık şıkıdım Leinster ile Cruachan diyarının, muhteşem Armagh ile asil Boyle'un emsalsiz prensleri, kral naipleri ta uzak memleketlerinden kalkıp gelip işte bu bakireleri tavlamaya çalışırmış.

İşte orada kristal kaplı çatısı, uçsuz bucaksız denizleri aşmak üzere tekneleriyle seyrüsefer halinde olan denizciler tarafından görülebilen ve civarın tüm büyükbaşlarının ve yünlü besi hayvanlarının ve hoş meyvelerinin haraç olarak soyu en eski şeflere dayanan şef O'Connell Fitzsimon'a getirildiği bir yüce, ışıl ışıl saray varmış. Oraya devasa arabalar tarlaların mahsulünü, sepetler dolusu karnabahar, çuval dolusu ıspanağı, istiflenmiş ananasları, Rangoon bezelyelerini, domates salkımlarını, küfeler dolusu incirleri, İsveç tarhlarından sebzeleri, yusyuvarlak patateslerle York ve Savoy lahanalarını, toprağın incisi tepsiler dolusu soğanları, mantarları, tatlı kabaklarını, fasulyeleri, kırmızısından yeşiline tatlısından ekşisine elmaları, kasa kasa çilekleri, sepet dolusu misket üzümlerini, prenslere layık kamış dolusu ahududuları getirip dururlarmış.

Yerse, deyiveriyor, *götü yerse*. Gel bakalım buraya Geraghty Efendi, seni adı batası rezil dağ tepe şakisi hırsız.

Ve o yoldan gitmiş sürü sürü sayısız çıngıraklı koçlar ve kınalı koyunlar ve kırkmalık koyunlar ve kuzular ve anızlık kazlar ve iğdiş boğalar ve kişneyen kısraklar ve boynuzsuz düveler ve tiftikler ve besili buzağılar ve Cuffe'un gebe inekleri ve dişi domuzlar ve erkek domuzlar ve en gürbüzünden büyükbaşlar ve Angus düveleri ve safkan boğalar ile memeleri dolgun sağmal inekler ve kocabaşlar: Lusk ve Rush ve Carrickmines meralarından ve Thomond'un çağlayan derelerinden ve yüce M'Gillicuddy'nin başı tüten, geçit vermez dağlarından ve Shannon'un akıl almaz derinliklerinden ve Kiar soyu diyarının hoş meyillerinden memeleri şişkin ve sütle, tereyağıyla ve kaymakla ve peynir mayasıyla dolgun, çiftçilerin yayıklarını doldurup taşıran yüzlerce binlerce muhtelif ebatta akik ve boz ve beyaz kuzuların koyunların danaların toynakları gıdıklaması melemesi mölemesi böğürmesi gümbürdemesi gevişi yerinde duramayıp hoplaması zıplamasının sesi duyulur.

Öylece Barney Kiernan'ın mekânına düştük ve orada elbet köşesine kurulmuş vatandaşı, yanında o ciğerine bit düşesi uyuz kırma it Garryowen'le geyik muhabbeti üzere ve gökten kim düşer de bir tek ısmarlar diye beklerken bulduk.

— İşte beyimiz, deyiverdim, kuburuna kurulmuş, elinde abıhayat ve bir dolu gazeteyle davaya kafa patlatmakta.

Ciğerine bit düşesi kırma it öyle bir homurdandı ki korkudan altına sıçarsın. Biri çıkıp şu ciğerine bit düşesi iti haklasa ağırlığınca hayır işlemiş olur imanıma. Bana anlattıkları o ki Santry'de elinde mavi aharlı kâğıdıyla ruhsat mührü işine gelen bir zabıtanın donunu falan kenarından kıyısından yemiş.

— Kalk ve dökül ne varsa, deyiverdim.

— Tamamdır vatandaş, deyiverdi Joe. Dostuz.

— Geçin de oturun dostlar, deyiverdi.

Sonra elini gözünü ovuşturup dedi ki:

— Gidişat hakkında fikriyatınız nedir bakalım?

Dağların Rory'si kesilmiş, eşkıyalık taslıyor. Ama yeminle Joe'nun da altta kalır hali yok.

— İşler hareketleniyor gibi, deyiverdi, elini çatalına doğru kaydırıp.

Bunun üstüne imanıma vatandaş elini pençe gibi dizine geçirmek suretiyle deyiverdi ki:

— Şu eloğlunun savaşları yüzünden hep.

Ve Joe da başparmağını cebine tutturup deyiverdi ki:

— Ruslar zorbalığı tadacak eninde sonunda gör bak.

— Arrah,[1] bir ayak geç şu koduğumun dalgalarını Joe, deyiverdim. Öyle susadım ki yarım kelleye satmam.

— Adını koy madem vatandaş, deyiverdi Joe.

— Memleketin şarabı oluversin, deyiverdi.

— Ya sen? deyiverdi Joe.

— Aynen, deyiverdim.

— Üç ellilik veriver Terry, deyiverdi Joe. Emektar kalbin ne durumda vatandaş? deyiverdi.

— Hiç daha iyi olmadıydı, *a chara*,[2] deyiverdi. Ne diyon Garry? Kazanır mıyız? Ha?

Bu lafın üstüne ciğerine bit düşesi o it oğlu iti pasaklı ense kökünden bir kavradı ki yüce İsa'ya yeminle say ki boğazladı herifi.

Yuvarlak bir kulenin dibindeki kocaman kaya parçasının üstünde oturan adam, bedeni geniş omuzlardan derin bir göğüsten upuzun bacaklardan samimi gözlerden kızıl saçlardan alabildiğine çillerden çalı gibi sakallardan yayvan bir ağızdan kocaman burundan uzun bir kafadan derin bir sesten çıplak dizlerden adaleli ellerden kıllı bacaklardan kızıl bir surattan ve zinde kollardan müteşekkil bir büyük kahramandı. Omuzdan omuza birkaç kanat çekiyordu ve kaya gibi dağ misali dizleri, vücudunun geri kalan görünür kısımları gibi, dağ karaçalılarının (*Ulex Europeus*) rengini ve sertliğini andıran sarı kara diken diken kıllarla kaplıydı. İçinden yine sarı kara dikenleri andıran kılların çıktığı burun delikleri öyle kocamandı ki mağara misali kuytusunda kör toygar kuşları pekâlâ yuva kurabilirdi. Gözbebeğinde yaş ile gülümsemenin idareyi ele almak üzere ha bire tepiştiği gözleri pek besili bir karnabahar kadar iriydi. Dehşetli yüreğinin zinde ve güçlü yankısının tetiklediği, ağzının adamakıllı kovuğundan aralıklarla süzülen güçlü ve sıcak nefesi öyle ritmik bir titreşim yaratmaktaydı ki gök gürültüsünü andıran ses yüksek mi yüksek kulenin zirvesinden pek müstahkem sur duvarlarına varana dek her yanı zangır zangır titretmekteydi.

---

[1] (İrlanda İngilizcesi) Boş ver.

[2] (Gaelga) Dost, arkadaş.

Üzerinde kolsuz, dizine kadar etek gibi uzanan, bir öküzün yakın zamanda yülmüş postu vardı ve bu giyit göbeğinin üstünde hasır ve urganlarla bağlıydı. Bu postun altına da kuru bağırsakla dikili geyik derisi giyinmişti. Sonradan çıkmalarıysa liken moru boyalı Balbriggan işi tozluk kaplıydı ve ayaklarında da sığır gönünden kösele çarıklar vardı ki bağcıkları da aynı hayvanın gırtlağından mamuldü. Kuşağında, olağanüstü bedeninin her hareketinde takır takır takırdayan dizi dizi deniz taşı asılıydı ve bu taşların her birinde de ilkçağların İrlandalı erkek ve kadın kahramanlarının kaba saba olsa da mahirane sanatla kakılmış kabile tasvirleri mevcuttu misal, Cuchulin, yüz savaşın Conn'u, dokuz tutsaklı Niall, Kinkoralı Brian, Ardri[1] Malachi, Art MacMurragh, Shane O'Neill, Peder John Murphy, Owen Roe, Patrick Sarsfield, Kızıl Hugh O'Donnell, Kızıl Jim Dermott, Soggarth Eoghan, O'Growney, Michael Dwyer, Francie Higgins, Henry Joy M'Cracken, Goliath, Horace Wheatley, Thomas Conneff, Peg Woffington, Köylü Nalbant, Kaptan Ayışığı, Kaptan Boycott, Dante Alighieri, Kristof Kolomb, S. Fursa, S. Brendan, Mareşal MacMahon, Şarlman, Teobald Wolf Tone, Maccabee Soyunun Anası, Mohikanların sonuncusu, Kastilya'nın Gülü, Galwayli Adam, Monte Carlo'da bankayı soyan adam, Uçurumdaki Adam, Yapmayan Kadın, Benjamin Franklin, Napoleon Bonapart, John L. Sullivan, Kleopatra, Savourneen Deelish, Jül Sezar, Paraselsus, Sir Thomas Lipton, William Tell, Michelangelo Hyes, Muhammet, Lammermoor Gelini, Keşiş Peter, İstifçi Peter, Esmer Rosaline, Patrick W. Shakespeare, Brian Konfüçyüs, Murtagh Guttenberg, Patricio Velasquez, Kaptan Nemo, Tristan ile Isolde, İlk Galler Prensi, Thomas Cook ile oğlu, Yiğit Askerağa, Arrah na Pogue, Dick Turpin, Ludwig Beethoven, İrlandalı Kız, Waddler Healy, Çıkmaz Sokağın Angus'u, Dolly Mount, Sidney Parade, Ben Howth, Valentine Greatrakes, Âdem ile Havva, Arthur Wellesley, Boss Crocker, Herodot, Canavarı Haklayan Jack, Gautama Buda, Leydi Godiva, Killarney Zambağı, İblis Gözü Balor, Saba Melikesi, Acky Nagle, Joe Nagle, Alessandro Volta, Jeremiah O'Donnovan Rossa, Don Philip O'Sullivan Beare. Sivri uçlu taştan kargısı, ayağının dibinde uyuklayan ve çıkardığı hırıltılardan tavşan uykusunda olduğu aşikâr köpek soyundan bir hayvanın yanında boylu boyunca uzanıyordu ve bu köpek arada bir uyanıp kulaklarını diktiğinde ve uzun uzun uluduğunda sahibi, hayvanı işte bu kargıyla dürtüp susturuyordu.

Her neyse, Terry, Joe'nun ısmarladığı üç elliliği getirdiğinde masaya çıkartıp koyduğu koca tekliği görünce imanıma gözlerim yuvasından fırladı, yeminle böyle. Fevkalade yakışıklı bir kelle.

— Bunun geldiği yerde dahası da var, deyiverdi.

— Hayır kumbarasını mı patlattın, Joe? deyiverdim.

— Alnımın teri, deyiverdi Joe. Fikri veren de açıkgöz üyemizdi.[2]

— Seni görmeden önce ona denk geldiydim bugün, deyiverdim, Pill Yolu'yla Greek Caddesi arasında takılıyor, sazan gözleriyle sağı solu kesiyordu.

Samur bezeli yaslı zırhıyla[3] Michan diyarından ağrı kim çıkagelse beğenirsiniz?

---

[1] (Gaelga) Büyük kral

[2] Bloom kastediliyor.

[3] Bloom'un siyah yas elbisesi.

Rory oğlu O'Bloom: adıyla sanıyla. Rory'nin korkunun nüfuz etmediği oğlu: o uyanık ruhlu evlat.

— Prens Caddesi'nin ihtiyar karısı için, deyiverdi vatandaş, yalaka basın. Evin zeminine bıraktıkları şu rehin parti. Bir de şu adı batası paçavraya bak, deyiverdi. Şuna bak ya, deyiverdi. Parnell'in zamanında emekçi dostlar adına kurduğu, kusuruma bakmayın, *The Irish Independent. Irish İrlanda için kanımızla canımızla Independent*'daki şu doğum ve ölümleri dinle hele, bir de evlilikler var ki aman aman, mutluluklar.

Ve onları sesli okumaya başlar:

— Gordon, hilali Barnfield, Exeter; Iffley'den Redmayne, Saint Anne's on Sea: Willam T Redmayne'in karısı bir oğlan çocuğu. Şu nasıl, ha? Wright ile Flint, Vincent ile Gillette, Rosa kızı Rotha Marrion'dan doğma ve merhum George Alfred Gillett'ten olma, 179 Clapham Yolu, Stockwell, Playwood ile Ridsdale'in Kensington Aziz Jude'daki, Worcester Dekanı muhterem Dr. Forrest'ın katılımıyla. Ha? Ölümler Whitehall Yolu Londra'daki Bristow: Carr, Stoke Newington, gastrit ve kalp krizi sonucu: Cockburn, Moat Hanesinde, Chepstow...

— O herifi bilirim, deyiverdi Joe, acı bir deneyim yaşamıştım.

— Cockburn. Donanma emeklisi David Dimsey'in eşi Dimsey: Miller, Tottenham, seksen beş yaşında: Welsh, 12 Haziran, Canning Sokağı 35 numarada, Liverpool, Isabella Helen. Milli basınmış, hah, bokumu yesin! Bantry vurguncusu Martin Murphy'nin bu işlerine ne demeli?

— Aman boş ver, deyiverdi Joe, matizleri elimize tutuşturup. Rabbime şükürler olsun ki bizden önce çekmişler mortoyu. Buna içelim, vatandaş.

— İçelim, deyiverdi, saygılarımla.

— Sağlığa, Joe, deyiverdim. Ve nalı dikmişlere.

Ayy! Ohh! Bi susun gözünüzü seveyim! Şu bira için neler vermezdim. Mideme doğru lıkır lıkır yağ gibi süzüldüğünü hissediyorum imanıma.

Ve işte keyif çanaklarına yumuladursunlar, içeri tanrı gibi bir ulak fişek misali giriverdi, cennetin gözü denli nura bulanmış alımlı bir delikanlı ve ardı sıra elinde kutsal kanun yazmalarıyla hali tavrı pek soylu, yürüyüşü tumturaklı, azıcık daha yaşlı bir bey ve yanında emsalsiz nesepten çok hoş hatunu geçiverdi.

Güdük Alf Bergan kapıda belirdi ve kendini Barney'in kuytusuna atıp kahkahayı koyuverdi. Bir de o köşede oturmuş zilzurna sızmış dünyaya kör Bob Doran'ı görmeyeyim mi. Ne işler döndüğünü ve Alf'in kaşı gözüyle kapıyı neden mimlediğini çakozlayamadım. Vallahi gele gele de düşük pantolon[1] Denis Breen çıkagelmesin mi ayağında tokyosu, koltuğunun altında iki tuğla kitap ve karısı da it gibi peşine takılmış, zavallı perişan kadın. Alf gülmekten altına edecek sandım.

— Şuna bakın, deyiverdi. Breen. Elinde kimden geldiği belli olmayan U.P. yazılı bir kartpostalla bütün Dublin'i arşınlamış: arka nahiyesine koy.u.p. ...

Ve gülmekten katıldı.

[1] Kaynak metinde "pantaloon". 16. yy. İtalyan komedisinde bir karakter. (ç.n.)

— Ne koyup? deyiverdim.

— İftira davası açasıymış, deyiverdi, on bin poundluğundan.

— Vay geberesi! deyiverdim.

Adı batası itin soyu, insanı donuna ettiren o hırlamasına soyunacaktı ya durumu çakan vatandaş kaburgasına o dakika tepiği koydu.

— *Bi i dho husht*,[1] deyiverdi.

— Kim? deyiverdi Joe.

— Breen, deyiverdi Alf. John Henry Menton'un yazıhanesine, oradan da Collis and Ward'a gitmiş ve sonra da Tom Rochford ile buluşmuş, o da maytap geçmek için komiser muavininin yanına götürmüş seninkini. Tanrım, gülmekten yarıldım. U.p: hapı yutmuş. Bizim uzun ona öyle bir bakmış ki sanki sorguda ve sonra terelelli ihtiyar soluğu Green Caddesi'nde bir polisin yanında almış.

— Uzun John, Mountjoy'daki şu herifi ne zaman asacak? deyiverdi Joe.

— Bergan, deyiverdi Bob Doran, uyanıyor. Alf Bergan mı o?

— Evet, deyiverdi Alf. Neymiş o asılan? Durun da göstereyim size. Bakın, Terry, çek bir yarımlık. O adı batası salak moruk! On bin pound. Uzun John'un gözlerini görecektiniz. U.p. ...

Sonra bir kahkaha patlattı.

— Kime gülüyorsun öyle? deyiverdi Bob Doran. Bergan, sen misin?

— Acele et, Terry evladım, deyiverdi Alf.

Terence O'Ryan onu duydu ve derhal kristal kupasında, ölümsüz Leda'nın oğulları kadar maharetli ve soylu ikiz kardeşler Bungiveagh ile Bungardilaun'un kutsal kazanlarında kaynattıkları denli bol köpüklü abanoz karası birayı getirip önüne koyuverdi. O ikiz kardeşler ki şerbetçiotunu hasat eder, özünü çıkarır, ezer, süzer, demlendirir ve sonra kutsal saf sularla karıştırıp bu şırayı kutsal ateşe sürüp gece gündüz kaynatırlar ki öylece mahirane kardeşler, kazanın efendisi unvanını hak ederler.

Sonra sen, ey şövalye ruhlu Terrence, o doğuştan gelen tavrınla rayihalı içkiyi kristal kupaya doldurup o susamış yiğit âdemoğluna, ölümsüzlere has güzelliğinle sundun.

Ne var ki O'Bergan soyunun genç şefi o âdem, cömertlikte geri mi kaldım diye dert edinip en cillobundan bir bronz sakallı sikkeyi büyük jestle tak diye çıkarıp verdi. Sikkenin üstüne mükemmel bir kalıp işçiliğiyle Brunswick hanesinin evladı, Tanrı'nın lütfu ile Büyük Britanya Birleşik Krallığı ve İrlanda ve dahi denizaşırı Britanya topraklarının hükümdarı, dinin yılmaz savunucusu, o ki pek çok halka galebe çalmış ve birçok memleketi yakıp yıkıp ağzına sıçmış olsa da pek sevilen, güneşin doğduğu yerden güneşin battığı yere dek, soluk benizlisinden zencisine, kızılından habeşisine varana kadar yüreklere taht kurmuş, Hindistan İmparatoriçesi Victoria nam kraliçenin asil portresi kakılmıştı.

— Şu kör olası farmason ne yapıyor öyle, deyiverdi vatandaş, dışarıda sinsi sinsi dolanıp?

— Ne yapıyormuş? deyiverdi Joe.

[1] (Gaelga) Sessiz ol.

— Alın bakalım, deyiverdi Alf, arpasını uçlanırken. Asmaktan bahsettiniz madem size hiç görmediğiniz bir şey göstereyim. Celladın mektubu. Bakın buraya.

Öylece cebinden bir tutam mektup ve zarf tomarı çıkardı.

— Taşak mı geçiyon bizle? deyiverdim.

— Kızılderim soyulsun ki doğruyum, deyiverdi Alf. Okuyun hele.

Öylece Joe mektupları aldı eline.

— Kime gülüyorsun? deyiverdi Bob Doran.

Bob'un iki yudumun ardından kafayı bulup marize kayacağını bildiğimden havayı yumuşatmak maksadıyla ortaya iki laf salıverdim:

— Şu sıralar Willy Murray nasıl yahu, Alf?

— Bilmem ki, deyiverdi Alf. Şimdi Capel Caddesi'nde Paddy Dignam ile birlikte gördüm. Acelem olduğundan...

— Kimi gördün? deyiverdi Joe mektupları fırlatıp. Kiminle gördün?

— Dignam ile, deyiverdi Alf.

— Paddy olan mı? deyiverdi Joe.

— Evet, deyiverdi Alf. Niye ki?

— Öldüğünü duymadın mı? deyiverdi Joe.

— Paddy Dignam mı ölmüş! deyiverdi Alf.

— He ya, deyiverdi Joe.

— Yahu beş dakika önce gördüğüme eminim, deyiverdi Alf, baston gibi dikiliverdiydi karşıma imanıma.

— Kim ölmüş kim? deyiverdi Bob Doran.

— Hayaletini görmüşsün demek, deyiverdi Joe, aman bizden uzak olsun.

— Nasıl ya? deyiverdi Alf. Yüce İsa, daha beş... Nasıl ya? ... İyi de Willy Murray'in onun yanında ne işi vardı ki ikisi o neydioşeyin orada... Nasıl ya? Dignam ölmüş mü?

— Dignam'a ne olmuş yahu? deyiverdi Bob Doran. Kimden bahsediyorsunuz...?

— Ölmüş! deyiverdi Alf. En az senin kadar ölüymüş.

— Belki de öyledir, deyiverdi Joe. Onu bu sabah gömme küstahlığını gösterdiler mamafih.

— Paddy mi? deyiverdi Alf.

— He ya, deyiverdi Joe. Topraktan geldi toprağa gitti, günahları affola.

— Yüce İsa! deyiverdi Alf.

Vallahi öyle afallamıştı ki nah böyle ağzı bir karış açık.

Karanlığın ruhunda eller pır pır kanat çırptı ve tantra duaları uygun yöne yönelediğinde zayıf yakut rengi bir ışık, o başın ve suretin tacından yayılan jivik ışınlarının, eterik çiftte ayrı ayrı hayat bulduğu görüntüsü belirmeye başlayıp yoğunlaştıkça görünür hale geldi. İletişim tesirini hipofiz nahiyesi üzerinden ve güneş damarağından yayılan turuncu ve kızıl ışınların sakral döngüsüyle göstermekteydi. Dünyevi adıyla semavi âlemin ne yanına düştüğü sorulduğunda elan prâlâyâ[1] yolunda veyahut da dönüş halinde olsa da halen yıldızlar âlemindeki daha aşağı katmanlardaki birtakım

[1] Teosofistlerin Sanskritçeden aldığı, dünyanın yok oluşuna/kıyamete atıf yapan terim.

kına susamışların elinde sorguya tabi tutulduğunu bildirmiştir. Büyük bölünmenin[1] ötesine dair hissiyatının sorulmasına cevaben de önceleri koyu bir camın ardından görürmüş gibi hissettiğini ve fakat öte yana geçmiş bulunanlara ruhsal gelişim imkânlarının şahikasının sunulduğunu belirtmiştir. Oradaki yaşamın fani yaşam deneyimimize benzeyip benzemediğine dair alınan ifadesinde ise şu an ruha intikal etmiş iltimaslı mahlûkattan duyduğu kadarıyla mekânların talafana, alavatar, hatakalda, wataklasat[2] gibi her modern evin sahip olduğu konforla donatıldığını ve üstatların saf doğanın gereği şehvet dalgaları içinde yüzdüklerini söylemiştir. Bir maşrapa ayran istediğinde derhal getiriliyor ve büyük bir ferahlık yaşıyormuş. Geride kalanlara bir mesajı olup olmadığı sorulunca Maya'nın halen yanlış tarafında mukim fanilere doğru yolu bulmalarını zira Deva halkasındakilerin ilettiğine göre Koç'un güçlü olduğu doğu yörüngesinde Mars ile Jüpiter'in bir fesat hazırlığında olduklarını belirtmiştir. Sonra merhumun özel bir arzusunun olup olmadığı sorusuna verdiği cevap da şu şekildeymiş: *Selam size halen bedene hapsolmuş dünyalı dostlarımız.* Aman dikkat edin de C. K.'nin ayarı şaşmasın. Belirtilen baş harflerin merhumun yakın arkadaşı ve defin işlerinden sorumlu Messrs H. J. O'Neill's levazım şirketinin mesul müdürü Bay Cornellius Kelleher'a ait olduğu doğrulanmıştır. Ayrılmadan önce de sevgili oğlu Patsy'ye botunun arandığı öteki tekinin odadaki komodinin altında olduğunun ve botu Cullen'a götürüp sadece pençe çaktırmasının yeterli geleceğinin zira topuklarının gayet iyi durumda olduğunun söylenmesini rica etti. Bu hususun öte tarafta zihinsel huzurunu ziyadesiyle rahatsız ettiğini ve ricasının iletilmesini gönülden dilediğini de ayrıca belirtti. Tarafımızdan konunun hassasiyetle takip edileceğinin güvencesi verildi ve tarafından bunun kendisini pek memnun kıldığı belirtildi.

Bu fani uğraktan göçüp gitti: O'Dignam, sabahımızın güneşi. Eğreltilerin arasında cıva gibi koşardı: alnına nur düşmüş Patrick. Rüzgârınla feryat et Banba:[3] ve feryat et Ey umman, girdabınla.

— Geldi yine seninki, deyiverdi vatandaş dışarı bakıp.

— Kim, deyiverdim.

— Bloom, deyiverdi. On dakikadır dikildi nah oraya say ki vazifeli.

Ve vallahi kaportasını içeri sokup bir dikiz attığını ve hemen geri çekip sıvıştığını da gördüm.

Güdük Alf amı götü dağıtmıştı. Yeminle.

— Yüce İsa! deyiverdi. O olduğuna yemin edebilirdim yahu.

Matizi çektiği vakit Dublin'in en haso kellesi olan Bob Doran da şapkayı kaydırıp dedi ki:

— Kim demiş İsa yüce diye?

— Tövbe de la havuç, deyiverdi Alf.

— Zavallı gariban Willy Dignam'ı alıp götüren İsa'nın, deyiverdi Bob Doran, neresi yüceymiş?

---

[1] Yaşam ile ölüm arası çizgi.

[2] (Sanskritçe) Telefon, asansör, sıcak ve soğuk, tuvalet.

[3] İrlanda mitolojisinde tanrıça.

— İyi de, deyiverdi Alf, lafı geçiştirip. Bütün dertleri bitti gitti bak.

Ama Bob Doran bir bağırdı ki vay anam.

— Willy Dignam'ın canını aldıysa adı batası eşkıyanın tekidir o bana kalırsa.

Terry yanına gidip az doğrulsun da sesini de kessin diye göz kırptı ki öyle saygın mahallerde böylesi laflar edilsin istemezlerdi. Öylece Bob Doran lafı Paddy Dignam için ağıt yakmaya vardırdı.

— Emsalsiz bir adamdı, deyiverdi, öyle saf öyle temiz.

Hay koduğum iki dakika dinlesen ağlarsın. Uğursuz şapkasının altından bi laflar bi laflar. Evine, karısı olacak o uyurgezer yosmaya, kıçımın amirinin kızı Mooney'e gitse daha iyi hani şu bir ara Bantam Lyons'un anlattığına göre anası Hardwick Sokağı'nda bir randevuevi işletiyormuş da bir keresinde orada anadan üryan dikilip gelene geçene hayrına teşhir etmiş kendini.

— Pek bir soylu, pek bir temiz, deyiverdi. Ve göçüp gitti, zavallı küçük Willy, zavallı küçük Paddy Dignam.

Yas tutarak ve yüreği yanık o nurun cennete doğru yitip gidişine ağladı da ağladı.

İhtiyar Garryowen yeniden kapı ağzında dolanıp duran Bloom'a homurdanmaya başladı.

— İçeri gel, hadi, deyiverdi vatandaş. Seni yemezler.

Bloom öylece, ringa gözlerini ite dikerek içeri meyletti ve Terry'ye, Martin Cunningham burada mıydı diye sordu.

— Hay canına yandığım İsa, deyiverdi Joe, mektuplardan birini okuyarak. Şunu bir dinleyin hele, olma mı?

Ve bir tanesini sesli okumaya koyuldu.

— *7 Hunter Caddesi,*
Liverpool.

Dublin Baş Şerifine,
Dublin.

Saygıdeğer efendim yukarıda anılan hazin olay doğrultusunda size hizmetlerimi arz ederim ki 1900 yılı Şubat'ının 12'sinde Joe Gann'i[1] *Bootle hapishanesinde astım ve ayrıca...*

— Göstersene bize de, deyiverdim.

— *... er Arthur Chace'i de Jessie Tilsit'i avlamak suretiyle öldürdüğünden Pentoville hapishanesinde astım ve yardımcı olduğum...*

— Hay İsa aşkına, deyiverdim.

— *...Billington davasında korkunç katil Toad Smith'in...*

Vatandaş mektubu bir ucundan kavradı.

— Sıkı durun, deyiverdi Joe, *ilmeği şıpınişi takmak gibi bir maharete sahibimdir ki adam son bir ümide kapılmasın ve hassaten saygıdeğer efendim, ücretim beş ginedir.*

H. Rumbold
Başberber[2]

---

[1] Joseph Gann: Zürih'teki Britanya konsolosluğunda görevli, Joyce'un pek hazzetmediği kişi.

[2] İngilizcede 17. yy.'a dek berber kelimesi, cerrah kelimesi yerine de kullanılmaktaydı.

— Barbarlığın kitabını yazmış has barbarın tekiymiş yahu, deyiverdi vatandaş.

— Alçak herifin pis yazısına da bak hele, deyiverdi Joe. Kaldır yahu Alf, deyiverdi, gözüm görmesin şu mektupları. Bloom, deyiverdi, ne alacaksın?

Öylece tartışmaya koyuldular, Bloom diyor zahmet etmeyin kusuruma da bakmayın almayayım kaldı ki biraz ve sonra bir puronuzu alayım madem. Tanrım, herif harbi anasının gözü, yalanım yok.

— Terry, senin şu birinci sınıf leş kokulularından ver bakalım bir tane, deyiverdi Joe.

O ara Alf bize siyah çerçeveli matem kartları gönderen bir herifi anlatıyordu.

— Hepsi de kara memleketin berberleri, deyiverdi, beş teklikle yol masrafları karşılığında babalarını bile gözlerini kırpmadan asacak adamlar.

Dahası herif sallandığında usulünce boğulsun diye tutup dizlerinden çekmek üzere aşağıda iki adam olduğunu ve sonra yağlı urganı doğrayıp parçalarını kelle başı birkaç şiline sattıklarını anlattı.

Kara memlekette oturan bıçak gibi keskin intikama susamış şövalyeler. Öldüren halkalarını kavradıkları gibi: yani birinin kanına girmiş her kim varsa tutup Erebus'a gönderirler zira Yüce Tanrı da bu ruhlara acı çektirmeyeceğini buyurmuştur.

Öylece başladılar idam cezasından bahse ve Bloom elbette meselenin nedenini niçinini dalgasını dümenolojisini anlattı ki o sırada it de bunu koklamaktaydı ve derler ki bu Yahudiler itleri uzak tutan bir tür koku salarlarmış işte caydırıcı mı demek lazım o tarz bir falan filan.

— Caydırıcı olamadığı bir tek yön var ama, deyiverdi Alf.

— Neymiş o? deyiverdi Joe.

— Zavallı kulamparanın asılmaktaki aleti, deyiverdi Alf.

— Öyle mi? deyiverdi Joe.

— İmanıma, deyiverdi Alf. Meselenin bu tarafını yenilmezler çetesinden Joe Brady'yi Kilmainhaim'da asan ekibin başındaki gardiyandan duydum. İpi kestiklerinde yere düşen mevtanın aleti yüzlerine karşı süngü gibi ayaktaymış.

— Birinden duyduğum kadarı, deyiverdi Joe, ölüm esnasında tutku kontrolü ele alırmış.

— Bilimsel yönü de var, deyiverdi Bloom. Aslında doğal bir olgu, anlıyor musunuz, zira...

Sonra olguydu dolguydu bulguydu alengirli lafların birini aldı birini koydu ilimsel bilimsel.

Seçkin âlim Profesör Herr Luitpold Blumenduft'un arz ettiği tıbbi bulguya göre boyundaki omurgada ani kırılma ve buna bağlı omurilik kopması, tıbbiyenin kabul görmüş geleneksel bakış açısına göre, insan nesnesinin genital levazımındahi sinir merkezlerinde ani kasılmayla birlikte kaçınılmaz bir yaban gangliyonik tahrik üretecek, dolayısıyla insan anatomisinde penis yahut da erkeklik organı denilen uzvun derisi, yani *corpora cavernosa*'nın[1] esnek gözenekli yapısında hızlı bir kabarma yaşanacaktır ki bu yukarı ve dışa doğru gelişen korkunç olguyu da üremesever ereksiyon durumuna tekabül edecek şekilde *in articulo mortis per diminutionem capitis*[2] diye anmaktayız.

[1] (Lat.) Delikli cisim. Erkeklik organının esnek deri kısmı.

[2] (Lat.) "Kafanın yarılması sonucu ölüm maddesi" veya "Hukuki hakların kaybı sonucu ölüm".

Öylece vatandaş elbette sözün bittiğine dair bir kıvılcım bekliyordu ki sazı eline alıp yenilmezleri ve eski başbuğları ve altmış yedi kuşağını[1] ve doksan sekizi konuşmaktan korkanlardan gaz vermeye koyuldu ve Joe da ona katıldı ki seyrüsefer divanı harp gereğince asılan, sürülen, biçilen tüm o insanlardan ve yeni İrlanda'dan, ondan, bundan, şundan bahsettiler. Yeni İrlanda'dan bahsetmişken kendine gidip yeni bir köpek alsa, alması gerektiğince. Uyuz pisboğaz it her yanı kokluyor, aksırıyor tıksırıyor, her yana pirelerini saçıyor. Şimdi de ne elde edebilirim diye Alf'a bira ısmarlayan Bob Doran'a iskele oluyor meret. Öylece Bob Doran da salağa yatıp itle maytap geçiyor:

— Ver patini! Patini ver oğlum! Aferin oğluma! Ver patini bakalım! Ver patini!

Arrah, hay sokayım vereceği patisine de Alf'in soktuğumun itinin tepesine düşmesin diye tutmaya çalıştığı koduğumun suratburesine de iti eğitmek için ettiği saçma sapan laflara da, neymiş efendim çok akıllı bir itmiş: bir gıdım aklımızı da siktin attın imanıma. Sonra tutup Terry'ye getirttiği Jacobs' kavanozunun dibindeki bayat bisküvi kırıntılarını toparlamaya başladı. Amanın, it yaladı yuttu onları da dahası var mı diye dilini de nah böyle bir yarda sarkıttı. Bıraksa kavanozu yerdi ciğerine bit düşesi aç pisboğaz.

Sonra vatandaş ile Bloom, Arbour Hill hapishanesindeki Shears biraderler ile Wolfe Tone'dan, Robbert Emmet ve vatan için ölmeye, Tommy Moore'un Sara Curran meselesine değinmesinden kadının denizaşırı bir yere gidişine dek lafın birini alıp ötekini koydular. Tabii Bloom elinde kallavi purosuyla çalım satarak, şişko yüzünde tumturaklı edalar takınarak. Olgu bulgu falan feşmekân! Misal nikâhına aldığı o dolgun karı o fıkır fıkır güvertesiyle neresinden baksan bir olgu. Dalyarak Burke'ün bana anlattığına göre bunlar City Arms'ta otururlarken kafadan noksan yeğeniyle birlikte yaşayan bir ihtiyar karı[2] varmış ve Bloom o hanım evladıyla bezik oynayıp karının gönlünü hoş ederek vasiyetten parsasını kapmaya çalışıyormuş, hatta ihtiyar karıcık kursağını tutup oğlanı da gezmelere götürdüğünden seninki cuma günleri eti ağzına sürmüyormuş. Bir keresinde de oğlanı tutup Dublin'in kutsal mekânlarında gezdirmiş, mübarek çiftçi şahidim,[3] oğlan da tek üstüne tek atarken ağzını açıp gıkını çıkarmamış ta ki zil zurna olana dek ve öylece eve gittiklerinde seninki her ne kadar bunun oğlana alkolün zararını öğretmek için olduğunu söylese de hikâyenin tuhaf tarafı şu ki üç kadın, ihtiyar karı, Bloom'un karısı, bir de oteli işleten Bayan O'Dowd seninkini eşek sudan gelinceye kadar bir güzel dövmüşler. Dalyarak Burke bunları anlatırken öyle güldüydüm ki ağzımda ne var ne yok püskürdüydü. Bloom da *ama bakın burada* diyerek *lakin öte yandan* diyerek. Rivayet o ki elbet oğlan zontanın teki olup çıkmış, Power'ın yerinden, Cope Sokağı'ndan çıkmaz olup adı batası müessesede haftanın beş günü istimin türlü çeşidini içip içip, akabinde arabaya kurulup evin yolunu tutar hale gelmiş. Al sana Olgu!

— Ölülerin hafızası, deyiverdi vatandaş elliliğini kavrarken Bloom'a ters ters bakıp.

---

[1] Birçok Fenian liderinin ölümü ya da hapse atılmasıyla sonuçlanan 1867 isyanı.

[2] Bayan Riordan ya da *Portre*'deki adıyla Dante.

[3] Tanrı.

— He ya, he ya, deyiverdi Joe.

— Anlatmaya çalıştığım şey şu ki, deyiverdi Bloom. Yani demek istediğim...

— *Sinn Fein*! deyiverdi vatandaş. *Sinn Fein amhain*! Sevdiğimiz dostlarımız yanımızda, nefret ettiğimiz düşmanlarımız karşımızda.

Son elveda hakikaten pek dokunaklıydı. Uzak yakın çan kulelerindeki çanlar durmaksızın cenaze töreni için çınlarken öte yanda hüzün dolu sokaklarda yüz pare top atışının boğuk gümbürtüsü yankılanıyordu. Kulakları sağır eden gök gürültüsü ve şimşeklerin bu beti benzi atmış sahneyi aydınlatan göz kamaştırıcı ışıkları, semavi topçu sınıfının da doğaüstü güçleriyle şimdiden tüyler ürperten gösteride yerini aldığına delaletti. Öfke dolu semadan şiddetli bir sağanak kaba bir hesapla en az beş yüz bin kişinin çıplak kafalarının üstüne sel gibi boşandı. Dublin büyükşehir polis teşkilatından bir ekip bizzat Emniyet Müdürü'nün sevk ve idaresiyle, York Caddesi üflemeli ve vurmalı sazlar bandosunun kara kaplı enstrümanlarıyla terennüm ettikleri ta beşikten bu yana gönül telimizi titretmiş bulunan *Speranza*'nın[1] hazin havasıyla kendinden geçmiş kalabalığın düzenini sağlamakta gerektiği hallerde güce başvurmaktaydı. Kırsaldan, tesadüfe bakın ki oldukça kalabalık bir katılımla gelen kuzenlerimizin her türlü rahatı için gezinti trenleri ve kapitone koltuklu otobüsler tedarik edilmişti. Dublin'in favori sokak şarkıcıları L-n-h-n ile M-ll-g-n'ın o keyifli tarzlarıyla seslendirdikleri "Larry'nin sallandığı günün gecesi" adlı şarkı kayda değer bir beğeni kazanmıştı. Bu iki taklit edilemez maskaramız tınılarını eğlence severlere satmak suretiyle sağlam para kaldırmıştır ve yüreğinin köşesinde İrlanda eğlencesine bir gıdım yer açmış hiç kimse de alın teriyle kazandıkları bu penileri onlara çok görmez. Erkek ve Kız Yetimhanesi'nin camlarına üşüşen çocuklar günlük eğlencelerine ekstradan katkı sağlayan bu cümbüşten pek hoşlanmışlardı ve bu vesileyle Gurebanın Küçük Hemşireleri teşkilatına anasız babasız yavrulara bu eğitici fırsatı sundukları için de ayrıca şükran bildiren birkaç kelam etmek gerekir. Birçok bilindik hanımefendi simayı kapsayan ve başını da Ekselanslarının çektiği Genel Vali maiyeti de sahnede en uygun yerde konuşlanmıştı ve tam karşı tribünlerinde de göz alıcı Zümrüt Ada Perver ecnebi delegasyonu yerlerini almışlardı. Tam kadro hazır ve nazır olan delegasyonda Commendatore Bacibaci Beninobenone (koltuğuna oturabilmesi için buhar tahrikli bir vince ihtiyaç duyan, heyetin yarı inmeli duayeni), Mösyö Pierrepaul Petitepatant, Büyük Baştaşak Vladinmire Peçetecibaşı, Arşisik Leopold Rudolph von Schwanzenbad-Hodenthaler, Kontes Marha Viraga Kisaszony Putrapeşti, Hiram Y. Omboost, Kont Atnatos Karamelopulos, Ali Baba Bahşişşş Rahat Lokum Efendi, Senyor Hidalgo Caballero on Pecadillo y Palavras y Tespihos de la Malora de la Malarya, Hokopoko Harakiri, Hi Hung Chang, Olaf Kobberkeddelsen, Mynheer Trik van Trumps, Pan Palabalta Paddyrisky, Kazgözü Prhklstr Kraçinabritişçivişki, Borus Hupinkoff, Herr Hurhausdirektorpresident Hans Chuechli-Steuerli ve Millitalimterbiyemüze-sanatoryumvebanatoryumsıradanhusususidoçentgeneltarihprofesördoktoru Kriegfried Überalmanya yer almaktaydı. İstisnasız bütün delege tanık olmak üzere

[1] Oscar Wilde'ın, yine sanatçı olan annesinin takma adı.

çağrıldıkları adı anılamaz barbarlık hakkında mümkün mertebe en heterojen terimlerle duygularını güçlü bir şekilde ifade ettiler. Bilahare İrlanda'nın koruyucu azizinin doğum gününün martın sekizi mi yoksa dokuzu mu olduğuna dair Z.A.P.[1] arasında (hepsinin yer aldığı) canlı bir ağız dalaşı patlak verdi. Bu ağız dalaşının hayhuyunda gülleler, palalar, bumeranglar, karabinalar, bok bombaları, satırlar, şemsiyeler, mancınıklar, muştalı bıçaklar, kum torbaları ve bilumum demir dökme sopa kullanılmış ve yumruklar havada alabildiğine özgür uçuşmuştur. Özel ulak ile Booterstown'da mahkeme heyetine çağrılan bebek yüzlü polis, Memur MacFadden, düzeni derhal sağlamış ve aklında çakan bir şimşekle ayın on yedisini çarpışan taraflara adilane bir çözüm olarak sunmuştur. Bu hazırcevap dokuzayağın önerisi oybirliğiyle kabul görüp derhal uygulamaya sokulmuştur. Memur MacFadden, birkaç üyesinde bolca kanama tespit edilen Z.A.P. tarafından yürekten tebrik edilmiştir. Commendatore Beninobenone'nin başkanlık koltuğu altından tahliyesi akabinde yasal danışmanı Avvocato Pagamini tarafından otuz iki cebinde[2] saklanmış muhtelif nesnenin arbede esnasında genç meslektaşlarının ceplerinden, esasen onları kendilerine getirmek amacıyla araklandığı belirtilmiştir. Nesnelerin (birkaç yüz hanımefendi ve beyefendinin altın ve gümüş saatleri) gerçek sahiplerine iadesi sonrasında genel uyum hüküm sürmeye başlamış ve huzur tesis edilmiştir.

Rumbold usulca ve gösterişsiz, en şık kıyafeti ve yakasında en sevdiği çiçek *Gladiolus Cruentus*[3] ile darağacına adım attı. Mevcudiyetini, çok sayıda insanın taklide yeltendiği o zarif Rumboldvari öksürüğü ile belirtti – kesik kesik, itinalı ama yine de nevi şahsına münhasır. Dünyaca tanınan bu celladın gelişi muazzam kalabalık tarafından büyük tezahüratla karşılandı ki genel valilik hanımefendileri heyecanla mendillerini sallamakta, daha da fazla heyecana kapılmış ecnebi delege ise bu heyecanlarını meşreplerince ***hoch, banzai, aljen, zivio, chinchin, polla kronia, hiphip, vive, Allah Allah***[4] şeklinde bir potpuriyle dile getirmekteydi ki bunlar arasında şarkılar diyarı (zamanında büyükbüyükninelerimizi büyülemiş hadım Catalani'nin gönüllere taht kurmuş delici, pek hoş çifte fa'lı tınılarını andıran) delegesinin o şen şakrak *evviva*'sı hemen ayırt ediliyordu. Saatler tam on yediyi gösteriyordu. Tam o anda dua için megafonla duyuru yapıldı ve anında, commandetorenin Rienzi devriminden beri aile mülkiyetinde bulunan ve orada hazır tıbbi danışman Dr Pippi tarafından çıkartılan pederşahi sombrerosu da dahil olmak üzere bütün şapkalar çıkartıldı. Birazdan ölüm cezasını tadacak kahraman şehit adayının infaz öncesi son duasını gerçekleştirmek üzere hazır bulunan âlim piskopos, cüppesinin kukuletası ağarmış saçlarını kapatır vaziyette, mütevazı Hıristiyan ruhuyla yağmursuyu birikintilerine diz çökmüş, şefaat ve merhamet duaları mırıldanıyordu. İnfazı gerçekleştirecek cellat elini kütüğe dayamıştı ve suretini gizlemek üzere kafasına taktığı on galonluk tenekedeki iki delikten görünen öfkeli gözleri cayır cayır yanıyordu. Ölümcül işareti beklerken

[1] Kaynak metinde – Friends of the Emerald Island: Zümrüt Ada Perver.

[2] İrlanda'nın 32 iline gönderme.

[3] (Lat.) Kanlekeli kılıç.

[4] Muhtelif dillerdeki nidalar.

korkunç silahını ya adaleli kolunda kılağılıyor yahut da zalimane ama gerekli işini takdir edenler tarafından hazır edilen bir koyun sürüsünün kafalarını tek tek uçurmak suretiyle test ediyordu. Hemen yanındaki pek tumturaklı maun tezgâhın üstünde bir adet nacak, has çelikten karın deşme araç gereci (Sheffield'da mukim dünyaca ünlü bıçakçı Messrs John Roud ve Mahdumları tarafından özel surette temin edilmiş), usulünce çıkartılmaları akabinde kalınbağırsağın, incebağırsağın, körbağırsağın ve işkembenin yerleştirilmesi amacıyla toprak bir kap ve bu pek kıymetli kurbanın pek kıymetli kanını muhafaza etmek üzere de iki adet büyük boy süt güğümü düzgün şekilde sıralanmıştı. Birleşik kediler ve köpekler sendikasının müstahdemi, bu kap ve güğümleri söz konusu hayırsever kuruma iletmek üzere mahalde hazır vaziyetti. Yetkililer tarafından adı anılan hazin olayın merkezinde bulunan ve cezası ölüm olsa da olan biteni başından sonuna büyük ilgiyle takip eden zatın tüketmesi için fevkalade nazik bir yaklaşımla domuz pastırması ve yumurta, kıvamında pişirilmiş biftek ve soğan, muhtelif kahvaltılık ve canlandırıcı çaydan müteşekkil bir öğün hazırlanmıştı, ne var ki kendisi zamanımızda az rastlanır bir fedakârlıkla ve soylu bir tavırla son arzusunun (ki hemen rıza gösterilmişti bu arzuya) işbu öğünün Gureba Cemiyeti'nin üyeleri arasında eşit miktarlarla bölünmesi yönünde olduğunu bildirmişti. Yüzü kızaran gelin adayının kalabalığı yararak kendini kurbanın adaleli kollarına bırakması üzerine yaşanan duygu seli ***nec*** ve ***non plus ultra***[1] seviyesine ulaştı. Kahraman kurban, kızın fidan gibi bedenini ***Sheila,***[2] ***canımın içi,*** diyerek sevgiyle kucakladı. Önadıyla hitap edilmekten cesaret bulan kız, adamın uygun her yanını tutkuyla ve mahpus kıyafetinin elverdiğince hevesle öpücüklere boğdu. Göz pınarlarından taşan tuzlu yaşlar birbirine karışırken kız adamın anısını her daim canlı tutacağına ve ölümüne, dudağında sanki Clonturk'te hurling maçına gidiyormuş gibi şen şakrak türkülerle gitmekteki kahraman erkeğini asla unutmayacağına dair yeminler etti. Kız adama, çocukluklarında Anna Liffey yamacında geçirdikleri o neşeli ve masum günleri hatırlattı ve şu anın korkunç akıbetini bir anlığına unutup, bilahare muhterem piskopos da dahil olmak üzere kalabalığı neşelerine ortak edecek şekilde kahkahalar attılar. O olağanüstü kalabalık keyifle coşmuştu. Ama çiftimiz tam o an derin bir hüzne kapıldı ve elleri son bir kez kenetlendi. Gözyaşı kanallarından taze bir sel daha boşandı ve gönül teli titreyen kalabalık, katedral maaşına talim eden yaşlı piskopos da dahil olmak üzere gözyaşlarına boğuldu. Koca koca adamlar, huzuru temin memurları, İrlanda kraliyet polis teşkilatının güler yüzlü canavarları da mendillerini çıkarmış samimiyetle gözyaşlarını kuruluyordu ki o muazzam kalabalığın içinde tek bir kuru göz kalmadığını söylersek yanılmış olmayız. Yakışıklı, genç bir Oxford mezunu yürekli bir tavırla karşı cinsin hoş temsilcisi kıza doğru bir adım atıp kartvizitini, banka hesap cüzdanını ve soyağacını da sunarak desti izdivaç talebini ilettiğinde ve bahtsız kızcağız tarafından derhal kabul gördüğünde de ayrı bir romantik olay gerçekleşmiş oldu. Seyirciler arasında bulunan her bir hanımefendiye bu duygusal anın anısına, cömert ve uygun

[1] (Lat.) Daha ötesi yok. En üst seviyede.

[2] İrlanda.

bir eylemle, korsan iskeletli pek hoş broşlar takdim edildi: bu yiğit Öküzfordlu genç (bu arada Albion tarihindeki en müstesna soyisimlerden birinin sahibidir) pembe yanak nişanlısına dört yapraklı zümrüt kakmalı pek pahalı bir yüzük taktığındaysa heyecan doruklara ulaştı. Hayır, asık suratlı inzibat subayı, bir dolu Hintliyi topun ağzına gülle diye yerleştirmekten imtina etmemiş Yarbay Tomkin-Maxwell dahi doğal duygularını bastıramıyordu artık. Süzülen tek damla gözyaşını dökme eldiveniyle silerken maiyetindeki birkaç çarıklı erkânı harbe dönüp kısık sesle şöyle mırıldandı:

— Hey yarabbim, kör olayım ki herkese kuyruksallayan şırfıntının tekiymiş şu kız. Kör olayım ki delireceğim, ellere böyle oynak yosması düşüverir, bizim hesabımıza ise Limehouse'da[1] bekleyen teneşir paklayası karı.

İşte öylece vatandaş İrlanda dilinden, genel kuruldan, kendi dilini konuşamayan bitirimlerden[2] bahse koyuldu ve Joe da öyle bitirim hırtın tekinden bir tekliği nasıl yürüttüğünden dem vurmak suretiyle araya kaynadı ki Bloom da ağzında Joe'dan tırtıkladığı iki penilik izmarit ve cıvık ağzıyla Gael Cemiyeti hakkında, antimatiz cemiyeti ve içkinin İrlanda'nın başının belası olduğu hususlarında muhtelif laf etti. Lafının özüyse şu antimatiz meselesiydi. İmanıma herifin boğazından lıkır lıkır bilumum içkiyi döksen ses etmez de şu elliliğinin köpüğünü olsun veriver desen hiç oralı olmaz. Bir akşam da bir arkadaşla birlikte bunların o müzikal eğlencelerinden birine gideyim dedim hani şu şarkılar danslar Maureen Lay'i samanlıkta kimle basmışlar falan ve bir de üzerinde Gaelga dilinden bir zımbırtı yazan rozeti ve Ballyhooly mavi kurdelesiyle birisi vardı ve alkolsüz içecek, nişane, portakal, kuru ekmek ve sair satan bizim çıtır İrlandalı piliçler sürüsü yani senin anlayacağın say ki kakava. Ayık İrlanda özgür İrlanda. Sonra ihtiyarın teki gaydasını üflemeye koyuldu da ne kadar it kopuk düzenbaz varsa o inek öldüren nağmeyle başladılar ayaklarını sürte sürte oynamaya. Bir iki tane de, karı kıza sarkıp bel altı çalışan olmasın diye etrafa kolaçan ahlak zabıtası vardı.

Böyleyken böyle anam babam işte, sonra bizim it baktı ki teneke boşalmış, başladı Joe ile benim etrafımda dolanıp siftinecek bir şeyler aranmaya. Benim köpeğim olaydı güzellikle eğitirdim onu. Gözünü kör etmeyecek öyle bir tepik koyardım ki feleğini şaşıra.

— Seni ısıracak diye mi korkun? deyiverdi Joe maytap geçerek.

— Yok, dedim, ama ayağıma elektrik direği muamelesi yapabilir.

Öylece iti yanına çağırdı.

— Neyin var Garry? deyiverdi.

Sonra döverek okşayarak Gaelga dilinden laflar ederek, çomar da buna sanki operada düettelermiş gibi hırlaya hırlaya yanıt vererek başladılar oynamaya. Aralarında geçen hırlaşma gibisini ne duymuş ne de görmüşsünüzdür. Yapacak daha iyi işi olmayan biri tutup gazetelere köpeklere ağızlık takılması mecburiyeti hakkında *pro bono publico*[3] bir mektup yazsa yeridir. Hırlayıp havlıyor, gözüne de susuzluktan kan oturmuş, salyasından da kuduz saçıyor.

---

[1] Londra'da yoksul semt.

[2] Kaynak metinde shoneen: İrlanda'dan çok İngilizliği benimseyen özenti İrlandalılar. (ç.n.)

[3] (Lat.) Toplum yararına.

İnsanlık kültürünün daha aşağı seviyedeki hayvanlar arasında (ki bir alay dolusu-dırlar) yayılması mefhumuna ilgi duyan herkes daha evvel Garryowen *sobriquet*'iyle[1] anılsa da yakın zamanda yeniden Owen Garry namıyla vaftiz edilip geniş eş dost çevresi tarafından da böyle bilinen, meşhur kızıl tüylü seter cinsi kurt köpeğinin gerçekleştirdiği olağanüstü sinantropi[2] gösterisini kaçırmamaya özen göstermelidir. Yıllara dayanan bir talim terbiye sürecinin ve ince detaylarla hazırlanmış bir beslenme programının nihai aşaması olan söz konusu gösteride diğer başarıların yanı sıra ulaşılan ezbere şiir okuma yetisi de sergilenmekte. Yaşayan en büyük fonetik uzmanımız (ki dünya yansa kalbimizden söküp alamazlar!) okunan şiiri enine boyuna incik cıncık inceleyip kıyaslamış ve antik Kelt ozanlarımızın dizeleriyle *çarpıcı* benzerlikler (ifadeyi italik yapan biziz) taşıdığını tespit ve teslim etmiştir. Burada yazarın adını kitapperver dünyanın duymaya alıştığı o latif mahlası Küçük Şirin Dal ardına gizlediği hoş mu hoş aşk şarkılarından bahsetmiyoruz, daha ziyade (D.O.C.'ye köşe yazan yazarlardan birinin akşam baskısında yer alan ilginç makalesinde de belirttiği şekliyle) toplum nezdinde lir sanatçıları arasında en moderni olarak kabul gören Donal MacConsidine ve meşhur Raftery'nin satirik taşkınlığını anıştıran özgün ve haşin bir tınıdan bahsedilmekte. Aşağıda, adını şu an açıklama imkânımız olmayan yüksek âlimlerimizden birisi tarafından İngilizceye çevrilmiş örneğini bulacağınız ve okurlarımızın konuya dair imlemeyi derhal fark edeceğini düşündüğümüz bir örnek parçayı iletmekteyiz. Gal şiirindeki 10-6-7-7 diziminin çapraşık aliterasyonu ve eş heceleri andıran köpekçe soylu veznin aslı esasen çok daha karmaşık olsa da okurlarımızın da mutabık kalacağı şekilde özün başarıyla yakalandığı görüşündeyiz. Owen'ın dizelerinin daha usulca ve belli belirsiz bir ima ve bastırılmış bir kuyruk acısı hissiyle aktarıldığında etkisinin fevkalade arttığını da belki eklememiz gerekir.

Haftanın yedi gününde,
Dahası yedi susuz perşembe,
Beddua etsem sana,
Yetmez Barney Kiernan.
Yüreğimi serinletecek
Bir damlacık suyum yok
Midem cayır cayır
Lowry'deki hafifmeşrep akşam sonrası

Öylece Terry'ye it için su getirmesini söylediydi de itin suyu lıkır lıkır içmesini bir mil öteden duyabilirdiniz. Joe da bir tas daha getirmesini söyledi.

— Getireyim ki, deyiverdi, *a chara*, art niyet olmadığını göresin.

Tanrım, herif lahana gibi bön bakışlı ama pek öyle salak sırasına da girmez. O meyhane senin bu meyhane benim, şerefine diye diye, yanında ihtiyar Giltrap'ın

[1] Lakap.

[2] İnsanın kendisini köpek sandığı bir delilik türü.

köpeği, vergi mükellefleri ve işletme sahiplerinin hesabından geçinip gidiyor. Hem insanlara hem hayvanlara eğlence. Ve Joe deyiverdi ki:

— Bir ellilik daha gider misin?

— Ördeğe yüzme bilir misin diye sorulur mu? deyiverdim.

— Aynısından Terry, deyiverdi Joe. Sen de bir içki almayacağına emin misin? deyiverdi.

— Sağ olasın, almayayım, deyiverdi Bloom. İşin aslı, gördüğünüz gibi, zavallı Dignam'ın sigorta işlemleri için Martin Cunningham'ı görmeye geldiydim. Martin bana eve gitmemi söylediydi. Gördüğünüz gibi poliçenin ipotekli olduğunu kuruma bildirmediğinden, Dignam, poliçeyi çözdüremiyoruz elan.

— Vay canına yandığım, deyiverdi Joe gülerek, Shylock moruğu gibi işini biliyormuş demek. Elebaşı da karısıymış, ha?

— Yani bu da bir bakış açısı, deyiverdi Bloom, karısının ayıranlarına sormak gerek.

— Kimin hayranlarına? deyiverdi Joe.

— Yani kadını kocasından ayıranları kastediyorum, deyiverdi Bloom.

Sonra lafın birini aldı birini koydu karman çorman ipotek ettirenin kanunun bilmem ne maddesi gereğince diye say ki adalet bakanı kürsüde dahası karısı için bir fon tesis edilmiş ve fakat Dignam'ın Bridgeman'a borcu varmış da karısı borca itiraz ederse kanun gereği ipoteği koydu beynime sikti geçti yeminle kafamın yanında vırvırvır. Serserilik ettiği vakitler kendi başı belaya girdiğinde mahkemedeki bir ahbap sayesinde ucuz atlatmışmış oysa. Çekiliş midir Macar Kraliyet Piyangosu mudur ne haltsa bir şey satıyormuş o vakit. Eğrisi doğrusu aynen bu. Bana tavsiyelerde bulunan şu İsrailoğluna bakın hele! Soylu ve imtiyazlı Macar hırsızı.

Öylece Bob Doran yalpalayarak gelip Bloom'dan Bayan Dignam'a çok üzgün olduğunu ve cenaze için de çok üzgün olduğunu ve kime sorsa doğrulayacağı şekilde merhum zavallı küçük Willy kadar dürüst düzgün kimse olmadığını hep söylediğini iletmesini istedi. Tıkana tıkana gevelediği daha bir dolu saçmalık. Sonunda da Bloom'un elini sıkıp mahzun bir eda takınıyor. Tokalaşalım kardeşim. Ben ne kadar namussuzsam sen de o kadar namussuzsun.

— İzninizle, deyiverdi, her ne kadar mutlak zaman fikri içinde küçük bir dilim teşkil etse de bunca zamanlık hukukumuza dayanarak ve müteakip saygı çerçevesinde umuyor ve inanıyorum ki ilettiğim bu ricayı yerine getireceksinizdir. Şayet sınırlarımı aştıysam da samimiyetimi bir özür nişanesi olarak kabul buyurun.

— Bilakis, diye söze girdi diğeri, sizi tüm kalbimle anlıyor ve takdir ediyorum ve her ne kadar hazin bir meseleyle alakalı olsa da itimadınıza delalet olarak kabul ettiğim emanetinizi yerine getirmek üzere her türlü sorumluluğu almayı vazife bilmekteyim.

— O halde izin verin de elinizi sıkayım, deyiverdi. Yüreğinizin iyiliği duygularımın dile dökmeye çalıştığı hissiyatımın derinliğini eminim ki şu kifayetsiz sözlerimden daha kuvvetli şekilde kavrayacaktır.

Sonra kalktı, bastığı yeri tutturmaya çalışarak gitti. Saat daha beşken zurna. 14A'da devriye Paddy Leonard herifi tanımasa, gece fare deliğini boyluyormuş az kalsın. Bride Sokağı'nda ruhsatsız bir meyhanede dünyadan bihaber iki oynak karıyla düzüşürken, dümbüğün teki de erkete, birayı da porselen fincanda götürüyorlarmış. Oynak yallı karılara Fransız ayağı çekiyormuş, adım Joseph Manuo, diyerek, yok efendim Katolikliğe karşıymış da, küçükken Âdem ile Havva'da ayinde gözlerini kapar dualar edermiş de, yeni ahdi kim yazmış vay eski ahdi kim yazmış derken karılara yumulup yapır şupur. İki karı da bir yandan canı çıkası salağın ceplerini boşaltırken öte yandan biraların yatağa dökülüp saçılmasına kahkahalarla gülüyormuş. *Senin ahdini görelim mi? Mal beyanında bulunur musun?* Paddy'nin oradan geçerken gördüğünün yalancısıyım. Sonra bir başka pazar günü kolunda metresiyle, karının ayağında şık şıkıdım pabuçlar ki aşağısı kurtarmaz, morları çekmiş pasta gibi, şapelin kapısında hanım hanımcığı oynarken görmeyeyim mi. Jack Mooney'in kız kardeşi. Yaşlı anası da sokak fahişelerine oda kiralıyor. Vallahi Jack hakkından geldi ama. Hamile bıraktığın kızı nikâhına almazsan yeminle bokunu yediririm dediydi.

Öylece Terry üç ellilik getirdi.

— *Slan leat*,[1] deyiverdi.

— Bahtımıza Joe, deyiverdim. Sağlığına vatandaş.

Tanrım, bardağı çoktan ağzına götürüvermiş bile. Böyle içip durması için hakikaten atının koşup bahtının kazanması gerek.

— Belediye başkanlığı için yarışan o uzun herif kimdi, Alf? deyiverdi Joe.

— Senin arkadaşın ya, deyiverdi Alf.

— Nannan[2] mıydı? deyiverdi Joe. En dümen azası?

— Ağzımdan isim alamazsın, deyiverdi Alf.

— Öyle düşünmüştüm, deyiverdi Joe. Az evvel celeplerin toplantısında milletvekili William Field ile beraberken gördüm.

— Kıllı İopas,[3] deyiverdi vatandaş, patlayan yanardağ, tüm memleketlerin sevgilisi, kendi memleketinin de biriciği.

Öylece vatandaş şap hastalığından celeplere, meseleye karşı alınacak önlemlerden işin ciddiyetine varana dek bahse koyulmuşken ve vatandaş sağdan geri laflar ederken, Bloom, koyunların arka nahiyelerindeki yaralar için alınacak tedbirlerden, aksırıp tıksıran buzağıların dil yaraları için kesin sonuç veren bir tedaviden bahsediyordu. Çünkü zamanında çiftliğin tekinde kâhyanın sol taşağıymış. Joe Cuffe bunun kıçına, bir besicinin dümen suyuna girdi diye tekmeyi basana dek elinde kalem defter, görsen adam sanacak gibi başı önde götü arkada dolanıp durmuş orada. Sayın Herbokolog. Ninene tekeden nasıl süt sağacağını anlatır. Dalyarak Burke'ün bana demesi, bunun karı otelde, yanında Bayan O'Dowd varken göbeğinin sekiz inç yağlarını hoplata hoplata hüngür hüngür ağlarmış. Kadının derdi korsesinin iplerini çözememesiyken

---

[1] (Gaelga) Hoşluğa.

[2] Nannetti.

[3] Vergilius'un *Aeneid* eserinde karakter.

seninki sazan gözlerini dikip nasıl yapacağını göstermeye koyulurmuş yalana yalana. Bugün programın nasıl? He ya. İnsani usuller. Hayvanlar acı çekeceği için uzmanlar en iyi tedavi yönteminin merhemin acı çektirmeden sürülmesi olduğunu söylüyor. Tanrım, tavuğun altından yumurtasını çeker alır da hayvanın ruhu duymaz.

Gıt gıt gıdak. Bak bak ba baak. Bizim tavuk da kara Liz. Bizim için yumurtlar. Yumurtlayınca öyle mutlu olur ki. Gıdak. Bak bak ba baak. Sonra Leo Amca gelir. Sokar elini kara Liz'in altına, tazecik yumurtayı alır. Gıt gıt gıdak. Bak bak ba baak.

— Her neyse, deyiverdi Joe, Field ile Nannetti meseleyi avam kamarasının gündemine taşımak için bu akşam Londra'ya gidiyorlar.

— Meclis üyesinin de, deyiverdi Bloom, gittiğine emin misin? Tam da ona uğrayacaktım.

— Bu akşam posta gemisiyle gidiyorlar, deyiverdi Joe.

— Pek kötü oldu bu, deyiverdi Bloom. İstiyordum ki hususen. Belki de sadece Bay Field gidiyordur. Telefon da açamam. Yo. Emin misiniz?

— Nannan da gidiyor, deyiverdi Joe. Cemiyet, İrlanda'nın geleneksel sporlarının polis tarafından yasaklanması konusunda önerge vermesini söylemiş. Ne diyorsun buna vatandaş? *Sluagh na h-Eireann.*[1]

Bay Büyükbaş Yarıcı (Multifarnham, Mil.): Saygıdeğer dostum, Shillelagh vekilinin sorusuna karşılık, saygıdeğer beyefendiye, bu hayvanlarda hiçbir patolojik bulguya rastlanmamasına rağmen hükümetin kesim kararı alıp almadığını sormak isterim?

Bay Dörtoynak (Tamoshant. Muh.): Konuyu soruşturan bir komisyonun edindiği bulgular sayın üyelere çoktan takdim edilmiştir. Buna ekleyecek bir şeyim yok. Sayın vekilimin sorusuna yanıt, meseleyi doğrulayan bu bulgulardadır.

Bay Orelli O'Reilly (Montenotte. Mil.): Phoenix Park'ta yerel oyunlar oynayan insan tabiatına sahip hayvanların kesimi için de benzer bir emir verilmiş midir?

Bay Dörtayak: Bu konuda cevabımız menfidir.

Bay Büyükbaş Yarıcı: Saygıdeğer beyefendinin Mitchelstown'dan çektiği o meşhur telgraf, Maliye'yi, aldıkları karar konusunda etkilemiş midir? (Aman! Aman!)

Bay Dörtoynak: Bu soruyu yazılı almam gerekiyordu.

Bay Boşlaf (Buncombe. Bağ.): Tereddütsüz vurun. (Muhalefetten alaycı tezahüratlar.)

Başkan: Sessizlik! Sessizlik! (Avam ayaklanır. Tezahüratlar.)

— Gael ata sporlarımızı yeniden canlandıran adam şu, deyiverdi Joe. Şurada oturuyor bakın. James Stephens'ı kaçıran adam. On altı poundluk atışta İrlanda'nın en iyisi. Senin en iyi atışın ne kadardı vatandaş?

— *Na bacleis,*[2] deyiverdi vatandaş tevazu ile. Zamanında o gösterdiğin adam kadar iyiydim.

— Dur bakalım vatandaş, deyiverdi Joe. Sen daha iyiydin be canına yandığım.

— Gerçekten mi yahu? deyiverdi Alf.

— Evet, deyiverdi Bloom. Herkesin bildiği. Sen bilmiyor muydun?

---

[1] (Gaelga) İrlanda'nın ev sahibi.

[2] (Gaelga) Çok da önemli değil.

Öylece İrlanda sporlarından, çim kort tenisi gibi bitirim işi İngiliz züppesi oyunlardan, hurlingden, bu milletin harcını oluşturmaktan ve milleti yeniden uyandırmaktan[1] bahsettiler. Ve Bloom'un tabii ki yine kalp sorunu olan kişilerin kendilerini fazla zorlamamaları falan feşmekân konularda diyecek ıvır zıvır lafları vardı. İmanıma ileliğine soktuğumun yerinden bir saman çöpü alıp Bloom denen bu andavallıya göstersen ve desen ki: *Bak, Bloom. Şu saman çöpünü görüyor musun? Bu sadece bir saman.* Yengem üzerine yemin ederim ki o saman hakkında bir saat kafa ütüler de arada bir dakika susayım demez.

Sraid na Bretaine Bheag'daki[2] *Brian O'Ciarnain*'in tarihi salonunda, *Sluagh na h-Eireann* himayesinde, eski Gael sporlarının yeninden hayat bulması ve gerek antik Yunan'da gerek antik Roma'da ve gerekse de antik İrlanda'da ırkın gelişimiyle aynı doğrultuda kabul gören beden kültürünün önemi üzerine çok ilginç bir tartışma gerçekleşti. Asil cemiyete saygıdeğer başkan riyaset etmekteydi ve katılım muazzam boyutlardaydı. Başkanın ikna edici söylevi ve belagat ve kudretle yapılan muhteşem bir girizgâh konuşmasının ardından tarihi Pankelt atalarımızın mirası, antik oyunların canlandırılması ve talep görmesi hakkında geleneksel yüksek standartların sergilendiği bilgilendirici bir tartışma ortamı yaşandı. Eski dilimizin temelleri üzerine derin ve saygın araştırmalarıyla tanınan Bay Joseph M'Carthy Hynes, antik çağlarda insani gelişmişlik ve fiziki güç denince akla ilk gelen kişi olan Finn MacCool'un[3] her sabah ve akşam aksatmadan gerçekleştirdiği antik Gael spor ve meşgalelerinin diriltilmesi konusunda dokunaklı bir malumat verdi. Aksi yönde bildirdiği görüşleri alkış ve yuhalama karışımıyla karşılanan L. Bloom'un ardından söz alan başkan, kapalı gişe salonda yinelenen ve gönülden alkışlarla desteklenen talepler karşısında oturumu, ölümsüz Thomas Osborne Davis'in her dem taze dizeleriyle (ne mutlu ki herkes bildiği için burada tekrar hatırlatmaya gerek yok), yani *Bir Millet Uyanıyor*'un takdire şayan yorumuyla, ki dizeleri dile getiren kıdemli yurtseverin kendini aştığını da hiç tereddütsüz ifade etmek gerekir, sonlandırdı. İrlanda'nın Caruso-Garibaldi'si gerçekten döktürmüştü ve o gür sesiyle dile getirdiği notalar ancak vatandaşımızın yürekten söyleyebileceği kadar güzel tınlamıştı. Beynelmilel kabulü haiz o birinci sınıf süper ötesi sesi, seçkin üyeleri aralarında din adamlarının, basın mensuplarının, barmenlerin ve dahası ilim irfan sahibi muhtelif meslek erbabının bulunduğu büyük dinleyici topluluğu tarafından dakikalarca alkışlanmıştır. Akabinde oturum sonlandı.

Din adamları arasında muh. William Delany, S.J.L.L.D.; em. muh. Gerald Molloy, D.D.; muh. P.J. Kavanagh, C.S. Sp.; muh. T.Waters, C.C.; muh. John M. Ivers, P.P.; muh. P.J. Cleary, O.S.F.; muh. L. J. Hickey, O.P.; pek muh. Fr. Nicholas, O.S.F.C.; pek muh. B.Gorman, O.D.C.; muh. T. Maher, S.J.; pek muh. James Murphy, S.J.; muh. John Lavery, V.F.; pekmuh. William oherty, D.D.; muh. J.Flavin, C.C.; muh. M.A. Hackett, C.C.; muh. W. Hurley, C.C.; em. muh. Mgr M'Manus,

[1] Milliyetçi bir şarkıya göndermc.
[2] (Gaelga) Küçük Britanya Sokağı.
[3] Efsanevi İrlandalı kahraman.

V.G.; muh. B. R. Slattery, O.M.I.; pek muh. M.D.Scally, P.P.; muh. F.T. Purcell, O.P.; pek muh. Timothy gülle Gorman, P.P.; muh. J. Flanagan, C.C.. Ruhban sınıfı dışında da P.Fay, T. Quirke, ve saire ve saire bulunuyordu.

— Zorlu egzersizlerden söz açılmışken, deyiverdi Alf, şu Keogh-Bennett maçına gittin mi?

— Hayır, deyiverdi Joe.

— Falanca, o maçtan temiz bir yüz teklik kaldırmış diye duydum, deyiverdi Alf.

— Kim? Blazes mi? deyiverdi Joe.

Ve Bloom dedi ki:

— Misal tenis hakkında kastettiğim, atiklik ve göz odaklanması.

— He ya Blazes, deyiverdi Alf. Bahsi kızıştırmak için Myler biradan başını alamıyor diye laf çıkarasıymış, oysa herif sürekli vuruş çalışıyor.

— Biliriz onu, deyiverdi vatandaş. Hainin oğlu. Cebine konan İngiliz altınlarını da biliriz.

— Doğru dedin, deyiverdi Joe.

Bloom bir kez daha çim kort tenisi ve kan dolaşımı bahsine girip Alf'e sordu:

— Yani sence de böyle değil mi Bergan?

— Myler rakibini yerlerde süründürmüş, deyiverdi Alf. Heenan ile Sayers'inki çocuk oyuncağı kaldı buna kıyasla. Adamı anasından doğduğuna pişman etti. Çirozu görmeliydin rakibin göbeğine anca geliyor ve karşısında koca herif ha bire sallıyor. Tanrım sonunda Quennsberry kurallarını falan hiçe sayıp öyle bir yerleştirdi ki adam yediği içtiği ne varsa çıkardı.

Myler ile Percy'nin elli kraliçe kellesi ödüllü kemeri kapmak için eldivenlerini kuşanıp kapıştıkları gün, tarihi ve ağır bir müsabaka gerçekleşmişti. Tartıda eksiği olduğu için dövüşe elverişsiz başlayan Dublin'in kuzucuğu bu açığı kelebek gibi uçup arı gibi sokarak kapatmıştı. Müsabakanın son bölümündeki yumruklar her iki şampiyon boksör için de işkence gibiydi. Yarı orta sıklet çavuşun yüzü gözü, Keogh'un sağlı sollu aparkatlarını aldığı bir önceki seansta kana bulanmıştı ve topçu kuzucuğun burnuna bir kroşe yerleştirdiğinde de Myler bir hayli afallamış, burnunda kan boşalmıştı. Asker güçlü sol yumruğuyla işi bitirmeye çalışırken İrlandalı gladyatör hem yumruklardan kaçıyor hem de alttan Bennett'in çenesine çalışıyordu. Kırmızılı İngiliz önce sıvıştıysa da Dublinli bir solla ayağını yerden kesti ve sonra herifin gövdesini kum torbasına çevirdi. Sonra kenetlendiler. Myler hemen çalışmaya başladı ve koca herifi iplere sıkıştırıp patada kütede yumrukları indirip cezasını kesti. Gözü neredeyse kapanmak üzere olan İngiliz köşesine çekildi ve gözüne buz kondu da gong çalıp müsabakaya döndüğünde kendinden emin ve hırslanmış bir şekilde Eblanit yumrukçunun işini hemen bitirmek için sıvandı. İş artık son darbeye kalmıştı ve o da tam bu işlerin adamıydı. İkisi kaplanlar gibi dövüştüler ve heyecan doruğa ulaştı. Hakem rakibine sarıldığı gerekçesiyle Haylaz Percy'yi iki kez uyardı ama kuzucuk numaralarını ve ayak oyunlarını sergilemeye devam etti. Kısacık bir nezaket gösterisinin hemen ardından askerin akıllıca çıkardığı bir yumruk rakibinin ağzından kan fışkırmasına

yol açtı ve kuzucuk o hırsla aniden çullanıp Muharip Bennett'in midesine, onu yere seren dehşetli bir sol indirdi. Temiz ve akıllıca kazanılmış bir nakavttı. Portobellolu koca adam için yapılan sayımın gergin bekleyişi esnasında Bennett'in köşesinden Ole l'fotts Wettstein havluyu fırlattı ve Santryli evladımız ring iplerinin yanında kendisini çılgınca ve coşkuyla kucaklayan kalabalığın tezahüratları arasında zaferini ilan etti.

— Tereyağından nasıl kıl çekeceğini biliyor, deyiverdi Alf. Duyduğuma göre kuzeye doğru bir turne düzenliyormuş bu aralar.

— Evet, deyiverdi Joe. Öyle değil mi?

— Kim? deyiverdi Bloom. Ah, tabii. Doğru. Bir tür yaz turnesi, bilirsiniz ya. Tatil bir nevi.

— Bayan Bloom da turnenin yıldızı, değil mi? deyiverdi Joe.

— Karım mı? deyiverdi Bloom. Evet, o da söyleyecek. Başarılı bir turne olacak gibi. Mükemmel bir organizatör. Mükemmel.

Vallahi gülünecek şey deyiverdim kendi kendime. İşte bu hindistancevizinden sütün nasıl peydahlandığını ve kimi hayvanın göğsünde neden kıl olmadığını açıklar. Blazes kavalını çaldırıyor belli ki. Turneymiş. Boer savaşında aynı atı boyayıp hükümete iki kez satan Island Köprüsü'nün oradaki Pasaklı Dan'in oğlu değil mi ki. Moruk Neyney. Yoksullara yardım ve su vergisi için uğramıştım Bay Boylan. Ney ney? Su vergisi, Bay Boylan. Ney ney? İşte karıyı bunun oğlu organize edecek, çaktın mı kardeş. Aramızda kalıversin Kaddareş.[1]

Calpe'in[2] kayalık dağının gururu, Tweedy'nin kuzgun saçlı kızı. Orada havada badem ve malta eriği kokularının arasında büyüdü. Alameda bağları onun adımlarını bilir: zeytin bahçeleri bilir ve eğilir önünde. Leopold'un saf eşi o: koca memeli Marion.

İşte o ara O'Molloy oymağından biri girdi içeri, beyaz tenli ama yanağında azıcık pembesiyle yakışıklı bir kahraman, majestelerinin okumuş etmiş hukukçusu ve aynı zamanda asil Lambert soyunun prensi ve vârisi.

— Merhaba Ned.

— Merhaba ALf.

— Merhaba Jack.

— Merhaba Joe.

— Tanrı seni korusun, deyiverdi vatandaş.

— Korusun, kollasın, deyiverdi J. J. Ne alırsın Ned?

— Otuzluk, deyiverdi Ned.

Öylece J. J. içkileri söyledi.

— Mahkemede miydin? deyiverdi Joe.

— Evet, deyiverdi J. J. O işi Ned yoluna koyacak, deyiverdi.

— Umarım öyle olur, deyiverdi Ned.

Ne fırıldak çeviriyordu ki bu ikisi? J. J. onu büyük jürinin elinden alıyor, beriki de engelleri temizliyor. Stubbs'daki sanıyla. Çuhadan kalkmaz, cakalı gözlükleri olan

[1] Joyce'un babasının gerçek hayatta sıkça kullandığı ifade.

[2] Cebeliittarık'ın Latince adı.

gösteriş budalalarıyla senli benlidir, şampanyayı lıkır lıkır götürür ama boğazına kadar ilama hacze batmış olan da odur. Ben bizim dalyarakla Francis Sokağı'ndaki Cummins'ten ayakkabılarını rehinden alırken bu da gelmiş, kendisini kimsenin tanımayacağı özel bölmeye geçip altın saatini rehine bırakmıştı. Adınız nedir efendim? Dunne, deyiverdiydi. He ya, dün ya dün, deyiverdiydim. Tanrım, sanırım günün birinde evine hüngür hüngür çırılçıplak gidecek bu herif.

— Şu adı batası Breen delisini gördünüz mü burada? deyiverdi Alf. U.p: hapı yutmuş.

— Evet, deyiverdi J. J. Özel dedektif arıyordu.

— He ya, deyiverdi Ned. Dosdoğru mahkemenin yolunu tutacaktı da Corny Kelleher zar zor önce el yazısının tespitine ikna etti.

— On bin pound, deyiverdi Alf gülerek. Tanrım, hâkim karşısında edeceği lafları duymak için neler vermezdim.

— Sen miydin o işi yapan yoksa? deyiverdi Joe. Gerçeği yalnızca gerçeği söyle ki Jimmy Johnson sana yardımcı olsun.

— Ben mi? deyiverdi Alf. Pirüpak kişiliğime kara çalmayınız lütfen.

— Her ne söylerseniz, deyiverdi Joe, aleyhinize delil olarak kullanılacaktır.

— Bu elbette bir dava bahsidir, deyiverdi J. J. Anlaşıldığı kadarıyla bir *compos mentis*[1] durumu söz konusu değil. U.p.: hapı yutmuş.

— Hay senin komposto gözüne! deyiverdi Alf gülerek. Herifin üşütük olduğunu biliyorsun, değil mi? Kafasına baksana. Bazı sabah şapkasını kafasına çekecekle takıyormuş.

— Evet, deyiverdi J. J., ama iftira denilenin gerçeği yansıtması, bunun kanun karşısında ifade edilmesine engel değildir.

— Ha ha Alf, deyiverdi Joe.

— Yine de, deyiverdi Bloom, zavallı kadının gözünden bakacak olursak yani karısının.

— Yazık ona, deyiverdi vatandaş. Ya da böyle gider gelir akıllıyla evlenen bütün karılara.

— Gider gelir akıllı mı? deyiverdi Bloom. Sence yani o...

— Gider gelir akıllı, deyiverdi vatandaş. Aklı arada bir balık gibi çalışıyor, arada bir insan haline geri dönüyor.

— Öteki türlü de gider gelir akıllı, deyiverdi Joe.

— Tasasınam, deyiverdi vatandaş. Anasının rahminde babasına göt dönenlerden yani.

Havadaki çıngar kokusu burnuma çalınıyordu. Sonra Bloom ha babam, karısından kasıtla, o moruk aptal kekemenin ardını toplamanın ne zor olduğunu anlatmak istediğini söyleyedurdu. O adı batası Breen'i çalı sakalı önünde çayıra salsan yeminle hayvanlara işkencedir, gökyüzü ağlar bunu görünce. Karısının da kıçı evlendikleri vakit, herifin dızdığının dızdığının dızdığı papanın teşrifatçısıymış diye kıçı kalkmadı mıydı! Koygözüne Sweeney bıyıklı resmi duvarda asılı, Summerhill'den sinyor Brini,

[1] (Lat.) Akıl yitimi.

lti al yani o, papanın Kutsal Babamıza atadığı Zuave alayı, rıhtımdan yol alıp Moss Sokağı'nda ortaya çıkan. Peki anlatsana, kimdi o? Bir oda bir kel yatak, haftada yedi şiline göğsüne teneke madalyonları takıp dünyaya meydan okuyan bir hiç kimse.

— Dahası, deyiverdi J. J., kartpostallık bir hadise. Sadgrove ve Hole davasında yeterli delil kabul edilmişti. Bana kalırsa dava konusu olabilir.

Altı şilin sekiz peni[1] lütfen. Ana fikrini kim sordu ki? Şu biralarımızı huzur içinde içelim gitsin. Tanrım, şu kadarına bile izin vermiyorlar.

— Neyse, sağlığa Jack, deyiverdi Ned.

— Sağlığa Ned, deyiverdi J. J.

— Yine geldi bak, deyiverdi Joe.

— Nerede? dedi Alf.

İmanıma kitapları ön ayağının altına sıkıştırmış, karısı yanında, bir de babası gibi konuşarak ona ikinci el tabut kakalamaya çalışırken bir yandan da içeriye kesik atan Corny Kelleher, kapının önünden geçip gittiler.

— Şu Kanada'ya göçmen gönderme tokatçılık davası nasıl sonuçlandı ki? deyiverdi Joe.

— Gözaltında, deyiverdi J. J.

Şu şişeburun biraderlerden[2] James Wought namıdiğer Saphiro namıdiğer Spark yahut da Spiro ya da her ne haltsa, gazeteye, Kanada'ya yirmi tekliğe göçmenlik için reklam koydurmuş. Ney ney? Avanak mı yazıyor benim alnımda? Belli ki danışıklı dövüş. Ne dersin? Meath'te cahil cühela kim varsa milletin donuna varana kadar almış, he ya, kendi akrabaları bile varmış. J. J.'in demesi İbrani soyundan Zaretsky mi ne bir adam varmış, mahkemede Musa'nın adını verip yeminler ederek iki kafa dolandırıldığını anlatıyormuş salya sümük.

— Davaya bakan kimmiş? deyiverdi Joe.

— Hâkim efendi, deyiverdi Ned.

— Zavallı ihtiyar Frederick, deyiverdi Alf, gözünün içine baka baka kandırırsın yeminle.

— Yüreği aslan gibidir, deyiverdi Ned. Kiramı ödeyemedim, karım hasta, evde bir dolu çoluk çocuk aç biilaç diye masalı kıvırdın mı imanıma kürsüde hıçkırıklara boğulur bu.

— He ya, deyiverdi Alf. Bu Reuben J. geçenlerde Butt Köprüsü'nün kaldırım mühendisi zavallı Gumley'i dava edince tutup içeri tıkmadıkları için çok şanslı.

Sonra ihtiyar hâkimin ağlamaklı hallerini taklide başladı:

— Aman resmen skandal! Şu zavallı çalışkan adama! Kaç çocuğum var dedin? On mu?

— Evet, sayın hâkimim. Karım da karahumma, üzerinize afiyet.

— Karısı da karahummaymış bak! Skandal! Mahkemeyi hemen terk edin beyefendi. Hayır, efendim, ödeme emri falan çıkarmayacağım. Bu ne cesaret, kalkmış benden bir de ödeme için ilam talep ediyorsunuz! Şu zavallı çalışkan adamcağıza bakın! Dava dosyasını kapatıyorum.

---

[1] Avukat.

[2] Dublin argosunda Yahudi.

Halbuki öküzgözlü tanrıça[1] ayının on altısında ve Kutsal Yekvücut Teslis bayramını takip eden üçüncü haftada gökyüzünün kızı bakire ay o esnada ilk dördünde olduğundan, o ilim irfan sahibi hâkimler adaletin salonlarına sığınmışlardı. Üstat Courtenay orada makamına oturup tertibini bildirdi ve Yargıç Andrews jüriden yoksun vesayet makamında oturmuş, ilk davacının, şarap imalatçısı merhum Jacob Halliday'e ve çocuk yaştaki vârisi, akli dengesi yerinde olmayan Livingstone'a karşı açılmış, menkul ve gayrimenkullerin paylaşımı konulu davası hakkında kararını düşünüp tartıyor, inceliyor ve karara bağlamaya çalışıyordu. Green Caddesi'ndeki ağırbaşlı mahkeme salonuna Doğancıbaşı Sir Frederick geldiler. Zatıalileri Dublin kenti idari bölgesi ve civarını kapsayan brehon içtihadını uygulamak üzere saat beş sularında yüce makamındaki yerini aldı. Ve yanında da on iki Iar[2] kabilesinin yüce sanhedrin[3] hukukunu temsilen Patrick oymağından Hugh oymağından Owen oymağından Conn oymağından Oscar oymağından Fergus oymağından Finn oymağından Dermot oymağından Cormac oymağından Kevin oymağından Caolte oymağından ve Ossian oymağından toplam on ikiye tekabül etmek üzere beher oymaktan bir dürüst ve şahsiyetli kişi heyetteki yerini aldı. Ve Frederick onlara, çarmıhta can verenin üstüne yemin ettirdi ki Yüce Kralımız Efendimiz ile parmaklıklar ardındaki mahkûm arasındaki davada en adilane hükme ulaşıp hakkın yerini bulsunlar ve Tanrı'nın inayeti ve dahi kutsal kitabı öpmek suretiyle en doğru kanıya varsınlar. Iar'ın on iki kabilesinin yiğit adamları da hep bir anda ayağa kalkıp O'nun inayetiyle O'nun ebedi yüce hükmüne yeminler ederek ant içtiler. Sonra mahkemenin yardakçıları, bir istihbarat neticesi zindana tıkılan bir adamı tutup heyetin önüne çıkardı. Ve elini kolunu prangalara vurdular ve ne hepten ne de kefaletle salıverdiler ve bilakis, canidir diye gerisin geri zindana tıktılar.

— Oh keka, deyiverdi vatandaş, buraya İrlanda'ya kadar gelip bitlerini pirelerini döküveriyorlar.

Öylece Bloom söylenenleri duymamış gibi Joe ile konuşmaya koyuldu ve bu küçük meseleyi birine kadar dert etmemesini ama diğer meseleyi Bay Crawford'a çıtlatıvermesini söyledi. Joe da yeminler etti onun bunun üstüne şöyle yaparım böyle yaparım diye diye.

— Çünkü gördüğün gibi, deyiverdi Bloom, reklam için saygınlığın olmalı. İşin sırrı burada.

— Güven bana, deyiverdi Joe.

— Köylüleri tokatlıyorlar, deyiverdi vatandaş, İrlanda'nın yoksullarını. Evimizde artık yabancıları istemiyoruz.

— Eminim yoluna girecektir Hynes, deyiverdi Bloom. Sırf şu Keyes meselesi hani.

— Olmuş bil, deyiverdi Joe.

— Büyük incelik, sağ olasın, deyiverdi Bloom.

---

[1] *Ilyada*'ya gönderme.

[2] (Gaelga) Batı, uzak. Yani İrlanda.

[3] Kudüs Yüksek Mahkemesi.

— Yabancılar, deyiverdi vatandaş. Bizim kendi hatamız. Gelmelerine biz izin verdik. Biz getirdik hatta. Sakson hırsızları buraya, o zani kadınla âşığı getirdi.

— Hükmü *nisi*, deyiverdi J. J.

Ve Bloom fıçının köşesindeki örümcek ağından başka hiçbir şeyle ilgilenmiyormuş gibi derin düşüncelere dalmış halde dikilirken, vatandaş kaşını çatmış ona uzaktan bakıyordu, ayağının dibinde de kimi ne zaman ısırsam diye kararsız yatan it.

— Tüm karayazımızın sebebi, deyiverdi vatandaş, namussuz bir karı.

— Bakın burada, deyiverdi Alf tezgâhta Terry ile bakındığı *Police Gazette*'den başını kıkırdayarak kaldırıp, savaş boyalarını da yüzüne gözüne sürmüş.

— Getiriver de bir dikiz de biz atalım, deyiverdim.

Meğer Terry'nin Corny Kelleher'dan iç ettiği Amerikan işi müstehcen dergilerden biriymiş. Babafingoyu büyütmenin sırları. Sosyete güzelinin uygunsuz halleri. Chicagolu zengin işadamı Norman W. Tupper, güzel ama iffetsiz karısını Teğmen Taylor'un kucağında basıyor. Sosyete güzeli kısa pantolonunu sıyırmış uygunsuz vaziyette ve sevgilisi de orasını burasını ellemekte kadının ve Norman W. Tupper da elinde sapanı, tam da ikilinin halka atma oyununun bitmesine yetecek kadar geç kalıp olay mahallinde beliriyor.

— Vay anasını Jenny, deyiverdi Joe, oraların ne de hoşmuş!

— Saçları da saçmış Joe, deyiverdim. Kalçalar da yeme de yanında yat, ha?

Öylece her nedense John Wyse Nolan ile yanında Lenehan, yüzü gemisi batmış gibi asık, içeri girdiler.

— Eee, deyiverdi vatandaş, olay mahallinde son durum nedir? Meclisteki bir halta yaramaz serseriler, toplantılarında İrlanda dili hakkında ne karara vardılar?

Parlayan zırhını kuşanmış O'Nolan tüm Erin'in fehametli ve şevketli ve kudretli şefi önünde eğilerek itaatini bildirdi ve krallığın ikinci büyük ve pek itaatkâr şehrinin[1] ihtiyarlarının söz konusu tantanada kendilerini nasıl karşıladıklarını ve orda ebediyetin tanrılarına edilen duaların ardından zatıalileriyle pek önemli konular konuştuklarını ve gerektiğinde deniz ötesi Gael'lerin o kanatlı dilini fani insanların huzuruna bir kez daha getirebileceklerine dair laflarını tüm olan bitenle birlikte anlattılar.

— Kervan yola çıktı artık, deyiverdi vatandaş. O adı batası hayvan Saksonların da *patois*'lerinin de canı cehenneme.

Öylece J. J. eğile büküle bir laflar etti ki karşı tarafı da dinlemeliymişsin de karşılıklı anlayış gerekirmiş de türlü martaval ve dürbüne yumuk gözüyle bakan Nelson'un önergesinin millete ne faydası varmış ve o ara Bloom efendi de itidaldi mamafihti velhasıldı yok efendim koloniler, medeniyetler feşmekân laflarıyla ona arka çıkmaya çalıştı.

— Bedeviyet demek istiyorsun zahir, deyiverdi yurttaş. Canları cehenneme! Analarının elini kolunu bağlayıp siktiğimin koca kulaklı orospu çocuklarının Rabbim bin türlü belasını vere! Adı anılacak ne müzikleri ne resimleri ne de edebiyatları var.

[1] Dublin'in mottosuna gönderme. Obedientia Civium Urbis Felicitas: Halkın itaati, şehrin mutluluk kaynağıdır.

Medeniyet namına ne varsa bizden çalmışlar. Piç hayaleti soyundan, dilsiz cibilliyetsiz şerefsiz çocukları.

— Avrupa ailesi, deyiverdi J. J. ...

— Onlar Avrupalı değil ki, deyiverdi vatandaş. Parisli Kevin Egan ile Avrupa'da bulundum ben. Ne onların ne de dillerinin izini görebilirsin Avrupa'da, *cabinet d'aisance*[1] hariç.

Ve John Wyse deyiverdi ki:

— Açan çiçek görülmediği için kızıl.

O dili çat pat bilen Lenehan atıldı derhal:

— *Conspuez les anglais! Perfide Albion!*[2]

Deyip kaba saba esmer kaslı kuvvetli elleriyle köpüklü siyah bira dolu kabını kaldırdı ve oymağının sloganı olan *Lamh Dearg Abu*'yu[3] patlattı, akabinde dalgalı denizlerin hâkimi, yiğit kahramanlardan müteşekkil düşmanlarının mahvolup kaymaktaşı tahtalarında sessizce oturup kalmalarına içti.

— Neyin var, deyiverdim Lenehan'a. Bir teklik basıp altı metelik kazanmış gibisin.

— Gold Cup, deyiverdi.

— Kim kazandı Bay Lenehan? deyiverdi Terry.

— *At'gitsin*, deyiverdi, hem de bire yirmi verdi. Büyük sürpriz. Diğerleri nal topladı.

— Ya Bass'ın kısrağı? deyiverdi Terry.

— Halen koşturuyor, deyiverdi. Hepimiz faka bastık. Boylan benim tüyomla *Sceptre*'ye hem kendisi hem de bir hanım arkadaşı adına iki kelle basmış.

— Ben de Bay Flynn'den duyduğumla *Zinfandel*'e yarım kelle bastıydım, deyiverdi Terry. Şu Lord Howard de Walden'inki.

— Bire yirmi yahu, deyiverdi Lenehan. Hayat dediğin bir nevi hela zaten. *At'gitsin*, deyiverdi. Vay anasını. *Sceptre*, adın bundan böyle çıtkırıldım ola.[4]

Öylece Bob Doran'ın bıraktığı bisküvi tenekesine gitti ki dibinde bir şey kalmış mı diye ve moruk it de şansını denemek için uyuz kafasını kaldırdı. İhtiyar Hubbard Ana dolaba dadandı.

— Orası olmaz evlat, deyiverdi.

— Maslahatı salma öyle, deyiverdi Joe. O it gibi koşturmasa parayı senin kız kaldırırdı.

J.J. ile vatandaş da, arada bir laf atan Bloom ile birlikte hukuktan tarihten konuşuyorlardı.

— Kimileri, deyiverdi Bloom, çuvaldızı başkasına batırır da iğneyi kendime batırayım demez.

— *Raimeis*,[5] deyiverdi vatandaş. Senin anlayacağın, görmeye niyetsiz birinden daha körü var mıdır yav. Bugün dört değil de yirmi milyon olması gereken İrlanda

---

[1] (Fr.) Tuvalet.

[2] (Fr.) Tükürün üstlerine. Rezil İngilizler.

[3] (Gaelga) Zafer Kırmızı Elin Olsun. Kırmızı el: armadaki işaret.

[4] Hamlet'in annesine söylediği *söze* gönderme.

[5] (Gaelga) Lafı güzaf.

nüfusu nerede kardeşim, kayıp soylarımız nerede? Dünyada eşi benzeri olmayan çömleklerimiz, kumaşlarımız. Ta Juvenal zamanında Roma'da satılan yünlülerimiz ve ketenlerimiz ve Antrim tezgâhlarından çıkma ipeklilerimiz ve Limerick dantellerimiz, tabakhanelerimiz, Ballybough işi beyaz billurlarımız, Jacquard de Lyon zamanından kalma poplinlerimiz ve işlenmiş ipeklerimiz ve Foxford tüvitlerimiz, tüm dünyada eşi benzeri olmayan New Ross Manastırı'nda işlenen fildişlerimiz nerede! Herkül'ün sütunlarından yola çıkıp bugün insanlığın düşmanları tarafından işgal edilmiş bulunan Cebelitarık'ı geçerek altın ve Tire moru mallarını Wexford'daki Carmen panayırında satmaya gelen Yunanlı tacirler nerede? Tacitus'u Batlamyus'u okuyun, hatta Giraldus Cambrensis'i. Şarap, kürk, Connemara mermeri, Tipperary gümüşleri, asla ikinci gelmeyen pek meşhur atlarımız, İrlanda şahinleri, İspanya Kralı Philip'in avlanabilmek için gümrük vergisi ödemeyi kabul ettiği tatlı sularımız. O sarı kafalı Anglolar, yitip giden ticaretimiz ya da harap olan ocaklarımız için bize ne kadar borçludur? Barrow ve Shannon'un yataklarını da hepimiz milyonlarca dönüm bataklıkta veremden geberip gidelim diye derinleştirmiyorlar mı?

— Portekiz kadar ağaçsız veya toprakları yeniden ağaçlandırılmazsa tek ağacıyla kalakalacak Heligoland gibi olmamız yakındır, deyiverdi John Wyse. Karaçamdı, köknardı, kozalaklı ağaçlar daha çabuk gidiyormuş diyorlar. Lord Catletown'ın raporunu okumuştum da...

— Galway'in devasa dişbudaklarını ve Kildare'nin babafingo misali karaağaçlarını, deyiverdi vatandaş, korumalıyız. İrlanda'nın ormanlarını, Eire'nın, ah o güzelim dağlarında tepelerinde yaşayacak, İrlanda'nın gelecek nesilleri için korumalıyız.

— Avrupa gözünü sana dikmiş, deyiverdi Lenehan.

Uluslararası jet sosyete, İrlanda Milli Ormanlarının büyük şefi şövalye Jean Wyse de Neulan ile Çam Vadisi'nden Bayan Köknar Kozalak'ın bu öğleden sonra gerçekleşen *en masse*'ına teşrif ettiler. Leydi Sylvester Karaağaçkuytusu, Bayan Barbara Huşaşkı, Bayan Poll Dişbudak, Bayan Holly Fındıkgöz, Bayan Defne Yaprağı, Bayan Dorothy Kamış, Bayan Clyde Onikiağaç, Bayan Üvez Yeşili, Bayan Helen Asma, Bayan Virginia Sarmaşık, Bayan Gladys Kayın, Bayan Zeytin Bahçe, Bayan Blanche Akçaağaç, Bayan Maud Maun, Bayan Myra Mersin, Bayan Priscilla Mürver, Bayan Arı Hanımeli, Bayan Zarif Kavak, Bayan Mimoza San, Bayan Rachel Sediryaprağı, Leylak ve Mor Menekşe Hanımlar, Bayan Ürkek Titrekkavak, Bayan Kitty Şebnemliyosun, Bayan Mayıs Akdiken, Bayan Gloriana Palmiye, Bayan Liana Orman, Bayan Arabella Karaorman ve Meşeadasından Bayan Norma Kıtsalmeşe varlıklarıyla töreni onurlandırdılar. Babasının, Glands Korusu'ndan Bay Kozalakoğlu'nun eşliğinde gelen gelin, alaca gri astarlı, geniş zümrüdî bir kuşakla süslenmiş ve üç kat püsküllleri daha koyu renk olmak üzere merserize ipek yeşil elbisesiyle çok büyüleyici görünüyordu ve bu şıklık, bronz palamut kemer eklentisiyle taçlandırılmıştı. Gelinin kız kardeşleri, nedimeler Bayan Karaçam Kozalak ile Bayan Ladin Kozalak, pembe zarif bir tüy motifinin pililerin arasına kendinden desenle işlendiği ve aynı desenin yeşim rengi şapkada soluk mercanla balıkçıl tüyü olarak tekrarlandığı, aynı tonda pek göz

alıcı elbiseler giyinmişlerdi. Senyor Enrique Flor o pek ünlü becerisini sergilemek üzere orgun başına geçmiş ve evlilik töreninin malum parçalarına ilaveten yeni ve pek çarpıcı *Aman Ormancı, Kıyma o Ağaca* isimli şarkıyı da seslendirmişti. Papalık kutsamasının ardından Aziz Fiacre Kilisesi'nden *in Horto* ayrılırlarken mutlu çiftimiz her iki yandan çapraz ateşle fırlatılan fındık, kayın yemişi, defneyaprakları, söğüt salkımları, sarmaşıklar, kutsal yemişler, ökse filizlerinden müteşekkil neşe dolu bir yağmurun altında kalmışlardı. Bay ve Bayan Wyse Kozalak Neaulan balaylarını Kara Orman'da geçirecekler.

— Bizim gözümüz de Avrupa'nın üstünde, deyiverdi vatandaş. O kırma köpekler daha analarının amından çıkmamışken biz İspanyollarla Fransızlarla Flamanlarla ticaret yapıyorduk, Galway'e yanaşan İspanyol kalyonları şarap getirip, şarap rengi ufka doğru bira götürüyordu.

— Yine götürecekler, deyiverdi vatandaş.

— Tanrı'nın kutsal anasının inayetiyle yine yaparız o işleri, deyiverdi uyluğunu avuçlayan vatandaş. Queenstown'dan Kinsale'ye, Galway'den Blaksod Bay'e dek şimdi bomboş kalmış limanlarımız yeniden dolup taşacak, dahası Kerry Krallığı'ndaki Ventry ve Desmond Kontu'nun bizzat İmparator Beşinci Charles ile anlaşmalar imzaladığı yıllarda Galway Lynchs ve Cavan O'Reillys ve Dublinli O'Kennedy'lerin gemilerinin direkleriyle dolu, dünyanın üçüncü büyük limanı Killybegs. Ve ayrıca, deyiverdi, ilk İrlanda savaş gemisi kendi bayrağımızı çekip dalgaları yara yara yol alacak ki bu bayrağın üstünde sizin o Henry Tudor arplarınız değil, en eski imgelerimizden, mavi zemin üstüne üç taçla Milesius'un üç oğlunu temsil eden Desmond ve Thomond bölgesi bayrağı olacak.

Sonra bardağındaki son yudumu dikti tepesine. Boş laf. Tabakhane kedisi gibi işi gücü mırlayıp işemek. Connacht'ın inekleri, görmeyene koca boynuzludur. Cehennem olası hayatını hiçe sayar, Shangolden'da toplanan kalabalığa konuşma yapmaya gider de gecikmiş bir kira meselesinde tahliye celbi yiyen ve azıcık yardımını uman Molly Maguires'a uğrayıp da yüzünü gösterecek cesareti bulamaz.

— Duydunuz mu işte bu, işte bu, deyiverdi John Wyse. Ne alırsın?

— Bunu kutlamak için, deyiverdi Lenehan, İmparatorun süvarilerinin içtiğinden içmeli.

— Yarım tek Terry, deyiverdi John Wyse, ve eller yukarı. Terry! Uyuyor musun?

— Evet efendim, deyiverdi Terry. Küçük viski ve bir şişe Allsop. Tamamdır efendim.

Milletle ilgilenecek yerde, Alf ile birlikte, o adı batası dergiye kapaklanmış, ateşli piliçlere bakıyorlar. Birbirinin kafatasını çatlatmaya çalışan heriflerin tos vurma karşılaşmasından fotoğraflar, bir tanesi kafasını boğa gibi eğmiş diğerinin kafasına saldırmak üzere. Ve bir başkası: Omaha'da yakılan kara hayvan. Geniş kenarlı fötr şapkalarıyla bir dolu Deadwood yavşağı doluşmuş, altına ateş yakıp ağaca astıkları zenciye, yetmezmiş gibi bir de ateş ediyorlar. Hey rabbim, bir de boğup üstüne elektrik versinler, ardından da çarmıha gersinler ki işlerini tamama erdirdiklerinden emin olsunlar.

— Peki, düşmanları körfezden uzak tutacak, deyiverdi Ned, savaş donanmasına ne oldu?

— Ne olmuş anlatayım sana, deyiverdi vatandaş. Cehennemin dibi o donanma. Orada olan bitene dair gazetelerin ifşa ettiği şeyleri, Portsmouth'taki gemilerdeki dayak mevzularını bir oku. Kendine *Nefret Eden*[1] adını takmış bir arkadaş yazıyor bunları.

Öylece bize fiziksel cezaları, bahriyelilerin rütbelerini, subayları, afili şapkalı amiralleri ve cezaya tanıklık eden Protestan İncilli din adamını ve dibine dipçiği dayadıkları an anam anam diye feryat figan eden bir oğlanı anlatmaya koyuldu.

— Kalçadan bir düzine, deyiverdi vatandaş, ihtiyar kabadayı Sir John Beresford'un cezaya taktığı ad bu idi ama modern Tanrımızın İngiliz uşakları buna kaba ete sopa diyor.

Ve John Wyse deyiverdi ki:

— Bu geleneğe maruz kalmaktansa isyan edip uymamayı yeğlerim.

Sonra bize, bölük subayının elinde upuzun bir değnekle gelip zavallı çocuğun arka nahiyesini nasıl kamçıladığını ve çocuğun bin kere öldüm bittim anam diye haykırmasını anlattı.

— İşte sizin, deyiverdi vatandaş, dünyaya patronluk taslayan, şerefli Britanya donanmanız. Tanrı'nın dünyasının yüzünde miras yoluyla yürüyen tek meclisleri ve sömürge baronları ve bir düzine avlak domuz kılıklıyla asla köle olmayacak beyler. Kul köle olmuş milletler üzerine inşa ettikleri büyük imparatorluk bu işte.

— Üzerinde güneşin asla doğmayacağı, deyiverdi Joe.

— İşin hazin tarafı şu ki, deyiverdi vatandaş, buna inanıyorlar. Buna inanan bahtı kara zontalar bunlar.

Kudret ve cezaya, çarmıha, yüce kamçıya, dünyadaki cehennemim yaratıcısına, işi gücü böbürlenme olan, savaşan bir donanma üstüne doğmuş, göte bir düzinenin acısıyla korkup sinmiş, derisi yüzülüp tabaklanmış, cehenneme düşmüş gibi feryat edip üçüncü gün yataktan tekrar kalkmış, limana dümen kırıp yeni bir emre kadar azıcık nefes almış, yaşayıp üç kuruşa talim etmek için her tür köleliğe razı piç kurusu Hazreti Jack'e iman ederler.

— Ama, deyiverdi Bloom, disiplin dediğin her yerde aynı değil midir ki. Yani zorun üstesinden zorla gelmeye kalksak işler burada da aynı yönde şekillenmez mi?

Demedim mi size? Şu içtiğim bira ne kadar gerçekse, bu herifin son nefesinde dahi, ölmeyip de dirildiğini savunacak olması bir o kadar gerçektir.

— Zora karşı zor kullanacağız, deyiverdi vatandaş. Denizaşırı daha büyük bir İrlandamız var artık. O kara 47'de[2] evlerinden barklarından sürülüp göçen insanlar. Kerpiç barakaları, yol kenarlarındaki çoban kulübeleri koçbaşıyla yıkılırken *Times* ellerini ovuşturup, ciğeri beş para etmez Saksonlara, yakında, Amerika'da ne kadar Kızılderili kalmışsa İrlanda'da da o kadar İrlandalı kalacağını anlatıyordu. Koca Türk

[1] Bernard Shaw'un, dönemin donanmadaki kimi uygulamaları karşısında *London Times*'a öfkeyle yazdığı makaleye ve orada kullandığı ifadeye gönderme.

[2] 1847. Kıtlığın en zor senesi.

bile meteliğinden artırıp bize yardım eli uzattıydı.[1] Ama bu Saksonlar, işte bu Britanyalı sırtlanlar, topraktan tahıl fışkırırken onları Rio de Janeiro'ya satıp milleti açlıktan kırmayı yeğlemişti. He ya, çiftçileri göçebe olmaya zorladılar. Yirmi binine gemiler tabut oldu. Ama özgür topraklara varanların hatırasından, geride bıraktıkları esaret dolu memleket çıkmadı hiç. Ve o Granuaile'in evlatları, Kathleen ni Houlihan'ın yiğitleri, hiçbir şeyden korkmaksızın öyle bir dönecekler ki geri.

— Kesinlikle doğru, deyiverdi Bloom, ama demek istediğim şuydu...

— Uzun zamandır bugünü bekliyorduk vatandaş, deyiverdi Ned. Zavallı ihtiyar kadın bize Fransızların denize inip Killala'da karaya ayak bastıklarını söylediği günden[2] bu yana.

— He ya, deyiverdi John Wyse. Bize sonradan Williamcılar karşısında ihanet eden Stuart'ların yanında savaşmıştık. Limerick'te olan biteni ve kırılan o ahit taşını hatırlasanıza. Biz yaban kazları, kanımızı son damlasına dek Fransızlar ve İspanyollar için harcadık. Peki ya Fontenoy? Ve Sarsfield ve İspanya'daki Töton O'Donnell, Camuslu Ulysses Brown, Maria Teresa'nın mareşaliydi. Peki, ne aldık karşılığında?

— Şu Fransızlar! deyiverdi vatandaş. Bir dolu fırıldak dansöz! Asıl mesele ne biliyor musunuz? İrlanda'ya faydaları osuruktan tayyare. Şu an Tay Pay'in akşam yemeği davetinde kahpe Albion'larla bir dostluk anlaşması imzalamıyorlar mı? Avrupa'da ortalığı karıştıran hep onlar.

— *Conspuez les français*,[3] deyiverdi Lenehan birasını tokuşturup.

— Prusya ve Hannoverlilere gelecek olursak, deyiverdi Joe, bu sosisyiyen piçlerin, ta seçici Prens George'dan Alman veledine ve osuruklu moruk orospuya varana dek tahtta kalması yetmedi mi daha?

Tanrım, o Vic moruğunun her gece her gece asil sarayında zil zurna lamba misali kirpikli gözlerini kırpıştırarak, elinde boğma viski dolu bardağıyla çıkagelmesine, arabacısı külçe gibi sırtlamış yatağına yatırırken adamın sakalına yapışıp şu eskilerin "Ren Yamacında Ehren" şarkısını söyletmesi ve matizin ucuz olduğu yere gel diye fısıldamasına nasıl da gülerdim.

— Peki, deyiverdi J. J. Elimizde şimdi de barış güvercini Edward efendi var.

— Külahıma anlat onu, deyiverdi vatandaş. Barış desen vuruş anlar o herifçi.[4] Edward Guelph-Wettin!

— Peki, şu ruhban abiler hakkında, deyiverdi Joe, hani Maynooth'taki odasını Majestelerinin Şeytani renkleriyle donatıp, yine onun jokeylerinin bindiği atların resimleriyle duvarları süsleyen, İrlandamızın rahip ve piskoposları hakkında ne düşünüyorsun? Dublin Kontu desek yeridir.

— Zatıalilerinin bindiği karıların resmini assalar daha makul olurdu, deyiverdi güdük ALf.

---

[1] Kıtlık döneminde Osmanlı'nın İrlanda Drogheda'ya gönderdiği yardıma gönderme.

[2] 1798 isyanı.

[3] (Fr.) Tükür o Fransızların yüzüne.

[4] Pax-pox üzerinden kralın frengi hastalığına gönderme. (ç.n.)

Ve J. J. deyiverdi ki:

— Lord hazretlerinin göz önünde bulundurduğu mekâna dair unsurlar kararında etkili oldu.

— Bir tane daha alır mısın vatandaş? deyiverdi Joe.

— Evet, beyim, deyiverdi. Alırım.

— Ya sen? deyiverdi Joe.

— Minnettarım sana Joe, deyiverdim. Gölgen üzerimizden eksik olmasın.

— Aynısından, deyiverdi Joe.

Bloom, yine John Wyse ile ha babam bir şeyler konuşuyordu ve karasarıçamurvari avanak sureti pek heyecanlı, çürük erik misali gözleriyse fıldır fıldır idi.

— Bildiğin zulüm, deyiverdi, tüm dünya tarihi zulümle dolu. Milletler arasındaki nefreti körüklüyor bu.

— İyi de milletin ne demek olduğunu biliyor musun sen? deyiverdi John Wyse.

— Evet, deyiverdi Bloom.

— Söyle bakalım neymiş? deyiverdi John Wyse.

— Millet mi? deyiverdi Bloom. Aynı yerde yaşayan aynı insanlardır millet.

— Bak yahu, deyiverdi Ned gülerek, madem öyle aynı yerde beş yıldır yaşadığıma göre ben de millet sayılırım.

Öylece herkesin Bloom'a gülmesi gerekiyordu ve o da işi şakaya vurmaya çalıştı:

— Ya da farklı yerlerde yaşayanlar.

— Bu tanım da bana uyuyor, deyiverdi Joe.

— Peki, şunu sorsam, senin milliyetin nedir misal? deyiverdi vatandaş.

— İrlanda, deyiverdi Bloom. Burada doğdum. İrlanda'da.

Vatandaş hiçbir şey demeden şöyle bir boğazını temizleyip köşeye doğru, amanın, handiyse Red bank istiridyesi misali bir balgam tükürdü.

— Yallah Joe, deyiverdi ağzının kenarını kurulamak için mendilini çıkarıp.

— Al bakalım vatandaş, deyiverdi Joe. Şunu sağ elinle tut ve söylediklerimi tekrarla.

Ballymote Kitabı'nın yazarları Dromalı Solomon ve Manus Tomaltach og MacDonough'a atfedilen paha biçilemez ve pek ince işlemeli antik İrlanda peşkiri işte o vakit üretilmiş ve uzun zaman büyük takdir toplamıştır. Köşelerindeki, dört evangelistin sırasıyla dört evangelist imgeyle, yani abanoz bir asa, bir Kuzey Amerika puması (ki Britanyalı muadiline kıyasla çok daha soylu bir hayvandır), bir Kerry buzağısı ve Carrantuohill menşeli bir altın kartalla betimlendiği, sanatın zirvesi diye kabul görmüş efsanevi güzelliği uzun uzadıya anmaya dahi gerek yok. Salgıya mahsus peşkirin orta nahiyesine ise, uzun mu uzun zaman önceleri, Barmecides döneminin fantastik Sligo müzehhiplerinin kullandığı pigmentler marifetiyle ve o özgür, dizgin üslup yansıtılarak, antik hisarlarımız ve burçlarımız ve dolmenlerimiz ve cam odalarımız ve druid meskenleri ve beddua taşlarımız, olağanüstü güzellikle resmedilmiştir. Glendalough, Killarney'in hoş gölleri, Clonmacnois Harabeleri, Cong Manastırı, Glen Inagh ve On İki Tepesi, İrlanda'nın Gözü, Tallaght'ın Yeşil Tepeleri, Croagh Patrick, Messrs Arthur Guinness Bira Fabrikası, Mahdumları Şirketi (Limited), Lough Neagh Yamaçları,

Ovoca Vadisi, Isolde Kulesi, Mapas Dikilitaşı, Sir Patrick Dun Hastanesi, Clear Bur nu, Aherlow Deresi, Lynch Kalesi, İskoç Evi, Looghlinstown'daki Rathdown Derneği Islahevi, Tullamore Mahpushanesi, Castleconnel Çağlayanı, Killballymaschonakill, Monasterboice haçı, Jury Oteli, Aziz Patrick Arafı, Somon Zıplaması, Maynooth Koleji Yemekhanesi, Curley Çukuru, birinci Wellington Dükü'nün üç doğum yeri, Cashel Kayası, Allen Bataklığı, Henry Caddesi Ambarı, Fingal Mağarası – ki tüm bu dokunaklı manzaralar bugün halen zamanın zengin kabuğu ve hüzün gözyaşlarıyla şekillenmiş halde ve daha güzelleşerek bizler için varlıklarını sürdürüyorlar.

— İçkiler üzerinden göstersene, deyiverdim. Hangisi hangisidir?

— Şu benim, deyiverdi Joe, iblisin ölü polise dediği gibi.

— Benim de ait olduğum bir ırk, deyiverdi Bloom, nefret edilip zulüm gören bir millet var. Bugün bile. Şu anda dahi. Tam şu anda.

Tanrım, o koca purosunu yakarken handiyse parmağını yakayazdı.

— Soyulduk, deyiverdi. Talan edildik. Aşağılandık. Zulüm gördük. Hakkımız gasp edildi. Yumruğunu sıkıp, bugün bile Fas'ta köle gibi, hayvan gibi mezatla alınıp satılıyoruz, dedi.

— Yeni Kudüs'ten mi bahsediyorsun? deyiverdi vatandaş.

— Haksızlıktan bahsediyorum, deyiverdi Bloom.

— Haklısın da, deyiverdi John Wyse, o zaman adam gibi karşı çıkıp gücünü göstereceksin.

Tam da belge niyetine bir anın resmiydi. Namlunun ucuna geçmek desem yeridir. Dobişko geçmiş silahın karşısına. Tanrım, eline bir süpürge tutuştursan, bir de önlükle tam yakışığını bulur. Sonra iki ucundan sıkılan ıslak çamaşır gibi yığılır kalır.

— Ama faydası yok, deyiverdi. Güç, kudret, nefret, tarih, tüm o hikâyeler. İnsan evladının hak ettiği bu nefret ve aşağılama değil. Herkes de bilir ki hayatın tam zıddıdır bunlar.

— Nedir? deyiverdi Alf.

— Sevgi, deyiverdi Bloom. Yani nefretin karşıtı. Şimdi gitmem gerek, deyiverdi John Wyse'a. Şu adliyeye gideyim de bakayım Martin orada mı. Buraya uğrayacak olursa hemen geleceğimi söyleyiverin. Hemen.

Kim tuttu ki seni? Tabanları yağlamış gibi fırladı.

— Al sana halk için yeni bir havari, deyiverdi vatandaş. Evrensel sevgiymiş.

— İyi de, deyiverdi John Wyse, bize öğretilen de bu değil mi esasen. Komşunu sev.

— Bu herifi mi seveyim? deyiverdi vatandaş. Onun düşturu, komşun sana el açsın da sömür, olsa gerek. Pabucumun sevgisi! Romeo Juliet işi fasarya bunlar.

Sevginin sevgiyi sevmesinin sevilmesi. Hemşire doktoru sever. Memur 14A Mary Keller'ı sever. Gerty MacDowell bisikletli çocuğu sever. M. B. hoş bir adamı sever. Li Chi Han, Cha Pù Chow'u sei ving yong. Jumbo fil, Alice fili sever. Kulaklıklı ihtiyar Bay Verschoyle, şişedibi gözlüklü ihtiyar Bayan Verschoyle'u sever. Kahverengi Macintosh pardösülü adam ölmüş bir hanımı sever. Kral Hazretleri Kraliçe Hazretlerini sever. Bayan Norman W. Tupper, kâtip Taylor'u sever. Sen belli birini

ıversin. Ve o birisi de bir başkasını sever çünkü herkes birilerini sever ama Tanrı'ya gelince o herkesi sever.

— Neyse Joe, deyiverdim, sağlığına ve keyfine. Vatandaş, senin de gücün kudretin artsın.

— Hadi bakalım, deyiverdi Joe.

— Tanrım, Meryem ve Patrick yardımcınız olsun, deyiverdi vatandaş.

Sonra da kurumuş ağzını ıslamak için bardağını kaldırdı.

— Biliriz bu eşkin atları, deyiverdi, cemaate vaaz verir, kendileri hamutuyla gözürler. Azizimtrak Cromwell'in,[1] topunun ağzına İncil'den *Tanrı sevgidir* lafzını yazdırıp sonra Droghedalı kadın ve çocukları kılıçtan geçirmesine ne demeli? İncil! Bugün İngiltere'yi ziyaret edecek Zulu şefiyle ilgili bugünkü *United Irishman*'deki dokundurmayı okudunuz mu?

— Ne yazıyordu? deyiverdi Joe.

Öylece vatandaş kişisel evraklarının arasından bir nüshayı çekip alır ve başlar okumaya:

— Manchesterlı, pamuk sektöründeki belli başlı tüccarlardan oluşan bir heyet, dün, refakatindeki Dik Altın Asa Lord Walkup of Walkup on Eggs tarafından, Majesteleri Abeakutalı Alaki'ye, zatıalilerine egemenliği altındaki topraklarda söz konusu tüccarlara sağladığı kolaylık nedeniyle şükranlarını bildirmek üzere takdim edildi. Heyetin de yer aldığı öğle yemeği davetini takiben çikolata tenli hükümdar, Britanya asıllı din adamı Ananias Tanrıyakar Kurukemik'in ardıl tercümesiyle sunduğu bahtiyar konuşmasında Bay Massa Walkup'a teşekkürlerini iletmiş ve gerek Tanrı'nın kelamı olması ve gerekse de İngiltere'nin büyüklüğüne delalet etmesi açısından pek kıymetli bir hazine olarak gördüğü ve Majesteleri Kraliçe'nin bizzat Soylu el yazısıyla ithaf ederek sunmuş bulunduğu pek zarif İncil'in, en kıymetli hazineleri arasında saklandığını belirterek, Abeakuta ile Britanya İmparatoru arasındaki güzel ilişkiye vurgu yapmıştır. Alaki bilahare selefi hükümran, Kırk Sığil soyadlı *Black and White*'ın[2] şerefine ve onun kafatasıyla krallara layık usquebaugh'usunu içmiş, daha sonra Cottonpolis'in[3] en büyük fabrikasını ziyaret edip ziyaretçi defterine parmak basmış, fabrikadaki kızların şaşkın bakışları ve coşkun alkışları arasında birkaç çatal bıçağı yutuverdiği etkileyici bir Abeakute dansı sergilemiştir.

— Dul kadın, deyiverdi Ned. Ondan şüphem olmaz. O İncil'i benim kullandığım gibi kullanıp kullanmadığı merakım.

— Öyle yapmıştır, hem de fazlasıyla, deyiverdi Lenehan. İşte ondan sonra o verimli topraklarda koca yapraklı mangolar gelişip serpilmiş.

— Griffith'in demesi mi bu? deyiverdi John Wyse.

— Hayır, deyiverdi John Wyse. Shanganagh tarafından imzalanmış değil. Sadece P. diye paraf atılmış.

---

[1] İrlanda'da büyük kıyım gerçekleştiren zalim İngiliz komutan.

[2] İskoç viskisi.

[3] Manchester'ın takma adı.

— Ama tumturaklı bir P. imiş, deyiverdi Joe.

— Bu işler böyle yürüyor işte, deyiverdi vatandaş. Ticaret bayrağın izinde.

— Yani, deyiverdi J. J., şu Özgür Kongo Cumhuriyeti'ndeki Belçikalılardan daha kötülerse. Şu raporu okudun mu neydi yahu kaleme alanın adı?

— Casement, deyiverdi vatandaş. İrlandalı.

— Evet, o adam, deyiverdi J. J. Kadınlara çocuklara tecavüz edip yerlileri karınlarından kırbaçlıyorlarmış ki çıkarabildikleri kadar kauçuk çıkarsınlar.

— Nereye gittiğini biliyorum, deyiverdi Lenehan ellerini çıtlatıp.

— Kimin? deyiverdim.

— Bloom, deyiverdi. Mahkeme lafı işin ayağı. Şu *At'gitsin*'e birkaç şekel basmış, şimdi de gidip parsayı toplayacak.

— Şu ak gözlü kâfiri mi diyorsun? deyiverdi vatandaş, hayatında bir ata para basıp arka çıkmamış heriften mi bahsediyorsun?

— O işi halletmeye gitti, deyiverdi Lenehan. Bantam Lyons'u o ata oynamaya giderken görmüştüm ve bana tüyoyu Bloom'un verdiğini söylemişti. Beş şilin koyup yüz kaldırmadıysa ben de bir şey bilmiyorum. Dublin'de bu tüyo tek onda vardı. Kara tay.

— Hem de ne tay, deyiverdi Joe.

— Bir bak hele Joe, deyiverdim. Buranın dışarı girişi neredeydi göstersene yav.

— Bak şurası, deyiverdi Terry.

Hoşça kal İrlanda, ver elini Gort. Öylece arkaya dolanıp salayım gitsin derken imanıma (beş şilin koy yüz al) işte öylece salmışken şırıl şırıl (*At'gitsin* yirmi misli) boşaltırken yükümü deyiverdim ki kendim kendime ne de huzursuzdu (iki ellilik Joe'dan bir tane de Slattery'nin orada) aklı başka yerdeydi belli gidip (beş tekliğe yüz şilin vay anasını) ve onlar oradayken (sürpriz beygir) dalyarak Burke bana anlattıydı kâğıt oynarken bunlar çocuğum hasta diye (imanıma bir galon işedim) sarkık götlü karısı ararmış *kız toparladı* ya da *kız bilmem ne* (ohhh!) diye tabii hepsi ayak ki kazanıyorsa tüyebilsin (Yarabbi, ne şişmişim be) ruhsatsız işler bunlar (ohhh!) milletim İrlanda diyor (haarrk! tuuuu!) hiç bulaşmayacaksın bu (hadi bakalım ne kadar sallarsan salla) Kudüslü (dona düşer!) kuş beyinlilere.

Neyse işte geri döndüğümde bunlar yine atıp tutuyorlardı, John Wyse diyordu ki Griffith'i, gazetesine Sinn Fein fikirlerini ve türlü dolabı koysun diye, seçim heyetini kafaya alma, vergi gelirlerinin nasıl tokatlanacağı, İrlanda'nın sanayisini peşkeş çekmek için dünyanın dört bir tarafına konsolos gönderme işleri için dürtükleyen işte hep Bloom'muş. Paul'ün borcunu ödemek için Peter'i soy. İmanıma, o tipini siktiğimin hergelesi tüm bu işleri el altından ayarlıyorsa bizim de sıfatımıza tüküreyim. Bir de bizim yüzümüz gülsün be. Tanrı İrlanda'yı bunun gibi fare suratlılardan korusun arkadaş. Bay Bloom ve laf salatası. Bundan önce de babası, seyyar hırsız Metuzalem[1] Bloom, türlü düzenbazlık peşindeydi de memleketin dört köşesine sahte elmaslar, incik boncuk kakaladıktan sonra kendini siyanürle zehirlediydi. Uygun koşullarla her türlü vade imkânı. Senet mukabili ehven faizli borç. Mesafeyi dert etmeyin. Kefil ve teminat istenmez. Tanrım, Lanty McaHale'in keçisi gibi herkesin kuyruğunda yeminle.

[1] Eski Ahit'te adı anılan, çok uzun yaşamış insan. Burada Bloom'un babası Rudolf.

— Yani işin aslı bu, deyiverdi John Wyse. Al sana işin aslını astarını anlatabilecek adam, Martin Cunningham.

Gerçekten de kalenin arabası içinde Martin, yanında Jack Power ve bir de adı Crofter mı Crofton mu nedir, memuriyetten emekli, Blackburn kayıtlarında bir Protestan, maaşını ya çekip yiyen ya da kralın kasasından memleketi gezip tozan Irlsiyle sürdü gitti.

Yolcularımız köydeki hana varıp bineklerinden indiler.

— Hoey, uşak! diye bağırdı halinden savrından grubun lideri olduğu belli olanı. Düzenbaz köftehor! Bak bize!

Öylece kılıcının kabzasıyla açık kepenge tak tak vurdu.

Sesleri duyan hancı üstünü kuşanarak onları karşılamak üzere çıkageldi.

— İyi akşamlar efendilerim, dedi başını eğip yaltaklanarak.

— Hadi davran be adam! diye bağırdı kepengi tıklatan. Küheylanlarımızı yemle. Bizi de donat zira uzun yoldan geldik, açız.

— Ne yazık ki beylerim, dedi hancı, zavallı hanemin kileri bomboş. Siz saygıdeğer efendilerime ne sunsam bilemedim.

— Bu da ne demek? diye bağırdı çehresinden daha makul biri olduğu anlaşılan ikinci yolcu. Kralın elçisi ve ulağı, Fıçıtıpası beyimize böyle mi hizmet edeceksin?

Mülk sahibinin yüzü bir anda karman çorman oluverdi.

— Yalvarırım size merhametli beyler, dedi acizane. Siz ki kralın ulağısınız (Tanrı Majestelerini korusun!) bu han emrinize amadedir. Kralın dostları (Tanrı Majestelerini kutsasın!), bana itimat edin, bu evde aç kalmazlar.

— Hadisene madem! dedi henüz konuşmamış olan yolcu ki duruşundan pek iştahlı olduğu besbelli. Ne var bize sunacağın?

Hancı cevap verecekken yeniden başını eğdi:

— Yavru güvercin etli börek, geyik eti, dana döş, domuz etli ördek dolması, fıstıklı domuz kellesi, bir tas muhallebi, solucanotlu muşmula ile bir sürahi Ren şarabına ne dersiniz?

— Vay canına yandığım! diye bağırdı son konuşan. En sevdiğim şey. Fıstık!

— Aha! diye bağırdı çehresi makul olanı. Zavallı haneyle boş kilere de bakın hele! Seni gidi dalgacı.

Öylece Martin içeri gelip Bloom'un nerede olduğunu sordu.

— Nerede mi? deyiverdi Lenehan. Yetim hakkıyla dul mirası yemekte.

— Doğru değil mi ha, deyiverdi John Wyse, vatandaşa Bloom ve Sinn Fein hakkında dediklerim?

— Doğrudur zahir, deyiverdi Martin. Ya da doğru olduğu söylenebilir.

— Kimmiş öyle olduğunu söyleyen? deyiverdi Alf.

— Ben diyorum, deyiverdi Joe. Ben de'dim sah'i den.

— İyi de yahu, deyiverdi John Wyse, bir Yahudi vatanını herhangi başka birisi gibi neden sevemesin ki?

— Neden sevmesin ki? deyiverdi J. J., hangi vatanı seveceğine karar versin de sonra sevsin elbette.

— Yahudi mi sıradan halk mı kutsal Roma vatandaşı mı kundaklı döneklerden[1] biri mi yoksa ne halttır? deyiverdi Ned. Kim bu herif? Sakın karşı gelme sözüme, Crofton.

— Junius kim peki? deyiverdi J. J.

— Onu istemiyoruz, deyiverdi Protestan mı Presbiteryen mi her neyse Crofter.

— Dönme bir Yahudi, deyiverdi Martin, Macaristan'ın bir yerlerinden gelme ve bütün o Macar sistemine göre planlama yapan da bizzat kendisi. Kaledeki var ya hani.

— Dişçi Bloom'un kuzeni değil mi? deyiverdi Jack Power.

— Hiç alakası yok, deyiverdi Martin. Sadece isim benzerliği. Kendisini zehirleyen babasının adı Virag[2] idi. Babası adını mahkemede değiştirmiş.

— İrlanda için yeni Mesih zatıali! deyiverdi vatandaş. Azizler ve sagalar adası!

— Halen kurtarıcılarını bekliyorlar, deyiverdi Martin. Tıpkı bizim gibi.

— Evet, deyiverdi J. J., ve doğan her erkeğe Mesihleri olabileceği ihtimaliyle yaklaşıyorlar. İnanıyorum ki her Yahudi, anne ya da baba olana dek büyük heyecan yaşıyordur.

— Her yeni an onlara bağışlanmış gibi yaşıyorlar, deyiverdi Lenehan.

— Yarabbi, deyiverdi Ned, Bloom'u, şu ölen oğlu doğmadan evvel görmeliydiniz. Bir akşam ona güneydeki çarşıda rastladıydım, eşinin doğum yapmasına daha altı hafta varken Neave mamalarından alıyordu.

— *En ventre sa mère,*[3] deyiverdi J. J.

— Erkek adama yakışır mı bu? deyiverdi vatandaş.

— Maslahatı hiç boylu boyunca kullanıp kullanmadığını merak ediyorum, deyiverdi Joe.

— Öyle böyle iki çocuk döllemiş ama, deyiverdi Jack Power.

— Kimden kuşkulanıyor acaba? deyiverdi vatandaş.

İmanıma, bazen laf ola beri gele laflarda öyle doğruluk payı oluyor ki. Ne akar ne kokar tiplerden o da. Dalyarağın anlattığına göre aybaşısı tutmuş karılar gibi ayda bir otele kapanıp başım tuttu diye yatarmış. Ne diyeceğim size biliyor musunuz? Böylesi herifi tutup boklu denizine atsan, yeminle hayır işlemiş olursun. Görev zayiatı derler öylesine. Cebinde beş teklik varken bir bira ısmarlamaz ziftin pekini içesice. Bir hayrın dokunsun be adam. Kör olmayası.

— Komşularla yardımlaşma, deyiverdi Martin. İyi de nerede kaldı bu? Bekleyemeyiz ki.

— Kuzu postuna bürünmüş kurt, deyiverdi vatandaş. Tamı tamına budur o herif. Macaristan'dan Virag Efendi! Say ki Ahasuerus.[4] Tanrı'nın lanetine uğramış.

— Bir tek atımlık zamanın var mı Martin? deyiverdi Ned.

— Sadece bir tek, deyiverdi Martin. Acelemiz var. J. J. ile S.

— Sen Jack? Crofton? Üç otuzluk alalım Terry.

---

[1] Metodist Protestanlar.

[2] (Macarca) Çiçek.

[3] (Fr.) Annesinin göbeğinde.

[4] Hz.İsa'ya denk geldiğinde onunla dalga geçen gezgin Yahudi.

— Aziz Patrick, sahillerimizi pisleten böyle şeylere izin verdiğimiz için, deyiverdi vatandaş, Ballykin kumsalında karaya çıkıp bizi yeniden dine döndürse yeridir.

— Yani, deyiverdi Martin içkisini beklerken tezgâhı tıkırdatıp. Tanrı'nın inayeti üzerimize olsun.

— Amin, deyiverdi vatandaş.

— Eminim bizi bağışlayacağından, deyiverdi Joe.

Ve takdis çanı çalınca, önde haçı taşıyan, yanında rahip yardımcıları, buhurdanlık taşıyanlar, vaftiz teknesini taşıyanlar, ilahi okuyanlar, kilise kapıcıları, rahip yamakları ve dahi onların yamaklarından müteşekkil kutsal kafile kukuletalı rahiplerin, keşişlerin, vasilerin ve manastır görevlilerinin yanından geçti: Spoletolu Benedikt, Kartuşen ve Camaldolesi, Siteryanlar ve Olivetan, Oratoryan ve Valombrans keşişleri, Augustine, Brigittine, Premonstratensian, Servi, Trinitarian rahipleri ve Peter Nolasco'nun evlatları: ve onların ardı sıra Karmel Dağı piskoposu Albert ile Avilalı Teresa'nın önderlik ettiği İlyas Peygamber'in çocukları: ve zavallı Fransis'in oğulları, kahverengi ve gri giyimli keşişler, kapuşenler, kordelyalar, minimeler ve itaatkârlar ile Clara'nın kızları: ve Dominik'in oğulları, duacı keşişler ve Vincent'ın oğulları: ve Aziz Wolstan'ın keşişleri: ve muhterem birader Edmund Ignatius Rica'nın önderlik ettiği Hıristiyan biraderler ve hayırda birleşenler. Ve artları sıra tüm azizler, şehitler, bakireler ve günah çıkartanlar: Aziz Cyr ve Aziz Isodore Arator ve Aziz Küçük James ve Aziz Sinoplu Fokas ve Aziz Konuksever Julian ve Aziz Felix de Cantalis ve Aziz Simon Stylites ve Aziz Stephen Protomartyr ve Tanrı'nın oğlu Aziz John ve Aziz Fereol ve Aziz Leu Garde ve Aziz Theodotus ve Aziz Vulmar ve Aziz Richard ve Aziz Vincent de Paul ve Aziz Todili Martin ve Aziz Tourslu Martin ve Aziz Alfred ve Aziz Joseph ve Aziz Denis ve Aziz Cornelius ve Aziz Leopold ve Aziz Bernard ve Aziz Terrence ve Aziz Edward ve Aziz Owen Canniculus ve Aziz Anonim ve Aziz Eponimus ve Aziz Seudonymus ve Aziz Homonimus ve Aziz Paronymus ve Aziz Synonmus ve Aziz Laurence O'Toole ve Aziz Dingle ve Compostelalı James ve Aziz Columcille ve Aziz Columba ve Aziz Celestine ve Aziz Colman ve Aziz Kevin ve Aziz Brendan ve Aziz Frigidian ve Aziz Senan ve Aziz Fachtna ve Aziz Columbanus ve Aziz Gall ve Aziz Fursey ve Aziz Fintan ve Aziz Fiacre ve Aziz John Nepomuk ve Aziz Thomas Aquinas ve Aziz Bretanyalı Ives ve Aziz Michan ve Aziz Herman-Joseph ve Kutsal gençliğin üç koruyucu azizi ve Aziz Aloysius Gonzaga ve Aziz Stanislaus Kostka ve Aziz John Berchmans ve Aziz Gervasius, Servasius, Bonifacius, Aziz Bride ve Aziz Kieran ve Aziz Kilkennyli Canice ve Aziz Tuamlı Jarlath ve Aziz Finbarr ve Aziz Ballymunlu Pappin ve Birader Aloysius Pacificus ve Birader Louis Bellicosus ve Aziz Lima ile Vitterbo'nun Gülü ve Aziz Martha Bethany ve Aziz Mısırlı Meryem ve Aziz Lucy ve Aziz Brigid ve Aziz Attracta ve Aziz Dympna ve Aziz İta ve Aziz Marion Calpensis ve Çocuk İsa'nın Kutsal Hemşiresi Aziz Teresa ve Aziz Barbara ve Aziz Scholastica ve on iki bin bakireli Aziz Ursula. Ve hepsi ellerinde palmiye yaprakları, arplar, kılıçlar ve zeytin dalından taçlar tutarak, başlarında karabulutlar, aylalar ve haleler, üzerlerinde alametlerini gösteren kukumavlar, oklar, somunlar, testiler, köstekler, baltalar, ağaçlar, köprüler,

banyo teknesinde bebekler, cüzdanlar, makaslar, anahtarlar, ejderhalar, leylaklar, saçmalar, sakallar, domuzlar, lambalar, körükler, kovanlar, kepçeler, yıldızlar, yılanlar, örsler, balmumu kutuları, çanlar, koltuk değnekleri, kıskaçlar, geyik boynuzları, su geçirmeyen çizmeler, şahinler, değirmenler, tabakta göz, mumlar, kutsal kâseler ve tek boynuzlar işli imgelerle çıkageldiler. Ve *Surge, illuminare* diye başlayan *in Epiphania Domini* açılış ilahisini ve ardından da de *Saba venient* diyen hoş kademeli *Omnes*'i söyleyerek Nelson Sütunu, Henry Caddesi, Mary Caddesi, Capel Caddesi, Little Britain Caddesi güzergâhından, şeytanları def edip ölüleri diriltip balıkları çoğaltıp kör topalları iyileştirip kayıp eşyaları buldurup kutsal metinleri tefsir edip kutsayıp gaipten haberler verip ilerlediler. Ve sonunda altın varaklı bir sundurmanın altında, yanında Malachi ve Patrick ile birlikte muhterem Peder O'Flynn geldi. Ve peder hazretleri, kararlaştırılan yer olan Little Britain Caddesi'ndeki 8, 9, 10 numaralardaki toptan bakkaliye, şarap ve bilumum alkol ticaretiyle iştigal eden, mekânda tüketim amaçlı bira satışı ruhsatlı, Bernard Kiernan and Co. Limited önüne gelince mekânı kutsayıp kayıtlı pencereleri kemer köşebentlerini tonozları pervazları alınlıkları kornişleri kabartmalı kemerleri burçları kümbetleri tütsüleyip eşiklere kutsal su serpti ve akabinde Tanrı'nın bu mekânı, İbrahim'in İshak'ın Yakup'un evlerini koruyup kolladığı gibi koruyup kollaması ve Meleklerinin bu mekânı nurlarıyla her daim nurlandırması için dualar etti. Sonra içeri girip bir de yiyecekleri içecekleri kutsadı ve eşlik edenler de tüm bu dualara canı gönülden katıldılar.

— *Adiutorium nostrum in nomine Domini.*

— *Qui fecit coelum et terram.*

— *Dominus vobiscum.*

— *Et cum spiritu tuo.*

Sonra ellerini kutsadığı kişilerin başına koyarak, şükredip dua etti ve onlar da onunla birlikte dua ettiler:

— *Deus, cuius verbo sanctificantur omnia, benedictionem tuam effunde super creaturas istas: et praesta ut quisquis eis secundum legem et voluntatem Tuam cum gratiarum actione usus fuerit per invocationem sanctissimi nominis Tui corporis sanitatem et animae tutelam Te auctore percipiat per Christum Dominum nostrum.*

— İşte hepimizin söylediği bu, deyiverdi Jack.

— Yılda bin kere Lambert, deyiverdi Crofton yahut Crawford.

— Doğrudur, deyiverdi Ned, bardağını kavrayıp John Jameson'ı yudumlarken. Eksilmesin artsın.

Kimden hangi mutlu mesut fikir dökülecek diye etrafına bakınıyordum ki vay anasını, cehennemden kovulmuş gibi alelacele bir gelişi vardı ki.

— Adliyeye kadar gittiydim, deyiverdi, sana bakmaya. Umarım...

— Yok, deyiverdi Martin, biz hazırız.

Adliyeyi külahıma anlat, cebin altın gümüş dolmuş. Harbi orospu evladı bu herif. Bir içki ısmarlasan ya. Ödü patlar cebinden metelik çıkacak diye! Al sana Yahudi! Hepsi aynı bokun suyu. Lağım faresinden farksız. Beş bas yüz kaldır.

— Kimseye çaktırma, deyiverdi vatandaş.

— Affedersin, deyiverdi.

— Hadi beyler, deyiverdi Martin baktı ki ortalık nane. Hadi kalkalım.

— Kimseye çaktırma, deyiverdi vatandaş bir fırça atıp. Sırdır bu.

Ve ciğerine bit düşesi it de uyanıp hırladı.

— Hoşça kalın beyler, deyiverdi Martin.

Ve Jack Power ile Crofton ya da adı her ne haltsa onu ve ortalarında da sanki her şeyden habersizmiş gibi seninki, hepsini mümkün olduğunca çabuk toparlayıp dışarı çıktı ve bir faytonda aldılar soluğu.

— Aman çabuk, deyiverdi Martin arabacıya.

Sütbeyaz yunus yelesini savurdu ve altın rengi bokunu peydahladıktan sonra serdümen rüzgârı arkasına alıp yelkeni iskeleye çevirip seyrüseferine çıktı. Bir sürü hoş peri iskeleden ve sancaktan yanaşıp soylu mavnanın ötesine berisine tutundular, ışıldayan gövdelerini becerikli tekerlekçinin tekerinin kalbinden beher çıkmayı, hepsi bir diğerine kız kardeş ve hepsi dıştan bir çemberle birbirine bağlı olacak şekilde eşit mesafede maharetle tutturması ve böylece hanımefendilerin gönlünü kazanıp bir gülümseme kapmaya çalışan beylere hız kazandırması misali birleştirdiler. O arzu dolu perilerin, ölümsüz kız kardeşlerin bir araya gelişleri de böyleydi işte. Gülüp köpüklere bulanıp eğlendiler: ve mavna dalgaları yara yara ilerledi.

Vallahi vatandaşın kalkıp yalpa vura vura, işkembedeki matiz sebebiyle oflaya puflaya ve seninkine, Cromwell'e ettiğince, Gaelga dilinden, çanı, kitabı, mumu, musafı anarak küfürler savura savura gidişini ve Joe ile Alf'in sülük gibi yanaşıp onu sakinleştirmeye çalıştığını gördüğümde tam da elliliğin dibini mideye indiriyordum.

— Bırakın ulan, deyiverdi.

Öylece kapıya kadar vardı ve ellerinden kollarından tutarlarken arkasından fırçasını kaydı:

— Yav yav yav şak şak şak yavşak İsrail çok yavşak!

Arrah, kıçını meclis bil de otur üstüne ki İsa aşkına millete güldürme kendini. Tanrım, hep koduğumun bir palyaçosu çıkar, yok yere koduğumun beynini ütüler de durduk yere katil eder adamı. Vallahi bu tipler yüzünden mideye indirdiğin bira hop iner hop kalkar.

Ve milletin cümle sümüklü veledi pasaklı karısı o dakka kapıya üşüştü ve Martin arabacıya hadisene derken, vatandaş onlara saydırırken, Alf ile Joe onun koluna asılırken, bizimkinin Yahudiliği kabarmışken, Jack Power ise cehennem olası çenesini kapasın da arabada oturduğu yerde otursun diye uğraşırken, üzerinde paçavrasıyla avarenin teki tuttu "Aydaki Adam Yahudiyse, Yahudiyse"yi söylemeye koyuldu ve pasaklı karılardan teki de ona bağırdı:

— Hey beyim! Ön taraf ateşe hazır!

Bizimki de tutup ne deyiversin:

— Mendelssohn Yahudi'ydi, dahası Karl Marx, Mercadante ve Spinoza da. İsa ve babası da Yahudiydi. Sizin Tanrınız.

—Babası yoktu onun, deyiverdi Martin. Yeter artık ya. Sür hadi kardeşim.

— Kimin Tanrısından bahsediyorsun? deyiverdi vatandaş.

— N'olmuş, madem öyle amcası Yahudiydi. Tanrınız Yahudiydi. İsa da benim gibi bir Yahudiydi.

Vay babam, vatandaş tornistan geri dükkâna giriverdi.

— İmanıma, deyiverdi, o kutsal adı ağzına almaya cesaret eden şu Yahudinin beynini dağıtmazsam belamı vere. İmanıma çarmıha gereceğim onu, nah buraya yazıyorum. Şu bisküvi kavanozunu ver bakayım hele.

— Dur! Dur yav! deyiverdi Joe.

Dublin merkezinden ve taşradan binlerle ifade edilecek büyüklükte ve takdire şayan bir eş dost tanıdık güruhu Majestelerinin Matbaacısı Messrs Alexander Thom'un eski çalışanı Nagyaságos uram Lipoti Virag'ın[1] uzak Százharinczbrojugulyas-Dugulás[2] iklimine (Mırıldayan Sular Çayırı) doğru gidişine elveda demek üzere toplandı. Büyük bir *éclat*[3] sergileyen tören her yönüyle samimiyet barındırıyordu. İrlandalı sanatçılar elinden çıkma, nura bulanmış antik İrlanda tomarı yanında, üreticileri Messrs Jacob *agus*[4] Jacob'u temsil eden ve zanaatkârlarının hassaten özenli çalışmalarının izini barındıran zevkli Kelt kabartmalarıyla bezeli gümüş mücevher kutusu, boklavat armağanıyla birlikte, toplumun büyük kısmını temsilen, nevi şahsına münhasır görüngübilim uzmanına takdim edildi. Meydanda hazır ve nazır bulunan seçkin İrlanda üflemeli çalgılar topluluğu, meşhur *"Erin'e Geri Dön"*ü ve akabinde *"Radetski Marşı"*nı çalınca aramızdan ayrılmak üzere olan konuğumuz, kalabalığın duygu dolu gözyaşları ve alkış yağmuru ile onurlandırıldı. Dört denizin sahillerini çevreleyen Howth Tepesi, Three Rock Dağları, Sugarloaf, Bray Tepesi, Mourne Dağları, Galtees, Ox ile Donegal ve Sperrin dorukları, Nagles ve Bograghs, Connemara Tepeleri, M'Gillicuddy Resifleri, Slieve Aughty, Slieve Bernagh ve Slieve Bloom zirvelerinde katran varilleriyle şölen ateşleri yakıldı. Gök kubbede sökün eden ve ta uzaklardaki Cambrian ve Kaledonya tepelerinde cem eylemiş yandaşlar tarafından yanıtlanan tezahüratlar arasında, dağ tepe dolusu cinsi latifin sunduğu son bir çiçek yağmuruna eşlik eden mastodon sefa teknesi nehir boyu, eşliğindeki mavna filosuyla ilerledi ve Gümrük'ün, Liman İdaresi'nin bayraklarının yanı sıra Pigeonhouse trafosu ve Poolbeg feneri de bu temaşaya katıldı. *Visszontlátásra, kedves barátom! Visszontlátásra!*[5] Gidiyorsun ama hep aklımızdasın.

Tanrım, şeytan gelse o koduğumun kavanozunu almasına engel olamazdı artık, güdük Alf dirseğinden tutup çekse ne yazar ve bir yandan da Kraliçe'nin soylu tiyatrosundaymışçasına bağırıyordu:

— Nerede o, söyleyin ki geberteyim?

Ned ile J. J. ise katıla katıla gülmekten kasılıp kalmışlardı.

---

[1] (Macarca) Pek muazzez Bay Leopold Virag/Bloom/Çiçek.

[2] 130 porsiyon gulaştan kaynaklı kabızlık.

[3] (Fr.) Görkem.

[4] (Gaelga) Ve.

[5] (Macarca) Hoşça kal sevgili dostum! Hoşça kal!

— Kanlı savaşlar, deyiverdim, son ayine de yetiştim.

Ama bizimkinin şansı yaver gitti ki arabacı atın kafasını öte yana çevirdiği gibi içindeki yolcusuyla yürüyüp gittiler.

— Dur be vatandaş, deyiverdi Joe. Dur!

Vallahi elini şöyle bir kaldırıp fırlattı ki varsın havada uçsun. Tanrı'nın işi işte, güneş gözünü aldı da ölümden döndü bizimki. Tanrım, az kaldı Longford'a kadar fırlattıydı kavanozu. İhtiyar itin arabanın arkasından cehenneme kadar koşturacakmış gibi ayaklanmasından ve halk tabakasının şamata gırgırından ve eski püskü kavanozun sokakta tıngırdamasından ötürü ciğerine bit düşesi sütçü beygiri kılıklı öyle bir korktu ki vay anam vay.

Yaşanan afet öyle dehşetli ve etkisi öylesine anlıktı ki. Dunsink gözlemevi Mercalli ölçeğiyle beşinci dereceye tekabül eden on bir sarsıntıyı kayıtlara geçirdi ki adamızda Silken Thomas kalkışmasının yaşandığı 1534 depreminden bu yana böylesi sismik hareketlilik görülmemiştir. Depremin merkez üssünün, başkentimizin Inn's Quay mıntıkasıyla Aziz Michan kilise mülkünün kesiştiği kırk bir dönüme denk düşen iki çeyrek ve bir tünek kare araziye denk geldiği saptanmıştır. Adliye sarayının yakınına düşen mahalledeki tüm soylu malikâneler ve afet sırasında önemli hukuki tartışmaların yaşandığı bu soylu yapının bizzat kendisi de yerle bir olmuştur ve söz konusu yapılarda hazır bulunanların hepsinin canlı canlı gömülmüş olmasından korkulmaktadır. Olaya tanık olanların ifadesine göre sismik dalgalar akabinde siklonik karakterli bir hava basıncını da tetiklemiştir. Kraliyet Sulh Hâkimi pek saygıdeğer Bay George Fottrell'e ait olduğu tahmin edilen bir serpuş ile dört dönemdir Dublin Yüksek Mahkemesi'nin muhterem hâkimi olan Frederick Falkiner'e ait olduğu düşünülen, altın tutmağına baş harfler, aile arması ve kapı numarası kakılmış ipek bir şemsiye, arama ekiplerince adamızın muhtelif bölgelerinde, sırasıyla ilki üçüncü bazalt çağından kalma ejderha geçidinde, ikincisi ise Holeopen Körfezi'nin Kinsale Burnu'na yakın bölgesinde kumsala bir ayak üç inç saplanmış vaziyette bulunmuştur. Diğer görgü tanıkları ise atmosfere doğru dev bir cismin akkor halinde son sürat fırladığını ve batı güneybatı yörüngesinde korkunç bir hızla yol aldığını ifade etmişlerdir. Dünyanın farklı kıtalarından acımızı paylaştıklarına dair başsağlığı mesajları ardı arkası kesilmeyecek şekilde ulaşmaktadır ve hükümran papa hazretleri de Yüceler Yücesi'nin kutsal makamları olan ve piskoposluk bünyesindeki beher katedralde aramızdan beklenmedik şekilde ayrılan ruhların ardından ayrılan mümin ruhlar için özel bir *missa pro defunctis*[1] ayini düzenlenmesi emrini memnuniyetle verdiğini belirtmiştir. Enkazla ilgili işlemler ve *débris* ile insani kalıntıların kaldırılması işi numara 159 Great Brunswick Sokağı'nda mukim Messrs Michael Meade ve Mahdumları ve numara 77, 78, 79, 80 North Wall'da mukim Messrs T. and C. Martin şirketleri tarafından yüklenilmiştir ve bu ekibe, tümamiral saygıdeğer, G.Ş., P.Ş., T.Ş., E.D., B.K.Ş., M.V., A.B., M.B., D.S.O., S.O.D., M.F.H., M.R.I.A., B.L., Müz.Dok., P.L.G., F.T.C.D., F.R.U.I.,

[1] (Lat.) Ölünün arkasından düzenlenen ayin.

F.R.C.P.I. ve F.R.C.S.I. Sir Hercules Hannibal Habeas Corpus Anderson'un sevk ve idaresinde, Cornwall Dükü hafif piyade alayındaki subay ve erler yardımcı olacaktır.

Ananın karnından fırladığından beri böyle şey görmemişsindir. Tanrım, piyangodan çıkan kavanozu kellesine yiyeydi işte o zaman Golden Cup'ı falan hiç unutmazdı, yeminle unutamazdı artık hiç ama vatandaş darp suçuyla, Joe da yardım ve yataklıktan ötürü yok yere hücreyi boylardı imanıma. Arabacı, Tanrı'nın Musa'ya el vermesi gibi, atını öyle dörtnala koşturarak yeminle hayatını kurtardı bizimkinin. Ne? Ah Tanrım, vallahi de yaptı. Bir dolu da küfür savurdu arkasından ki anam anam.

— Geberttim mi onu, deyiverdi, ne oldu?

Sonra ciğerine bit düşesi köpeğe bağırıverdi:

— Koş tut onu Garry! Tut yavrum!

Sonra son gördüğümüz, koduğumun arabasının köşeyi dönmesi ve koyun suratlının elini kolunu oynatması ve geberesi itin de deli gibi ardından koşturması oldu ki yakalasa parça pinçik ederdi yeminle. Beş koy yüz al! Millete koklatmazsan halin yaman olur işte bak.

İşte o an onlar bir nura gark oldular ve O'nun semaya yükselmek üzere içinde bulunduğu arabayı gördüler. Ve O'nu arabanın içinde nurun senasıyla kuşanmış halde gördüler ki kuşamı güneş gibiydi, ay gibi hoştu ve aynı zamanda korkunçtu ki O'na bakmaya cüret edemesinler. İşte o an göklerden gelen bir çağrı vardı: *İlyas! İlyas!* Ve O da çağrıya cevap verdi: *Abba! Adonai!*[1] Ve kuşkusuz O'nu ancak O'nu, Little Green Sokağı'ndaki Donohe'nin yerinden kırk beş derecelik bir açıyla ve kürekle fırlatılmışçasına, meleklerden müteşekkil bir bulut kümesinin arasından nura doğru yükselen İlyas ben'i Bloom'u gördüler.

[1] (İbranice) Baba! Tanrım!

Yaz akşamı dünyayı gizemli kucağında sarmalamaya başlamıştı. Uzaklarda, batıda güneş batmaya yüz tutmuştu ve fani günün son ışıkları denizin ve sahilin, körfez sularına her daim bekçilik etmiş Howth Tepesi'nin, Sandymount kumsalındaki yosun bürümüş kayaların ve en sonunda ama hepsinden çok, yüreğinde fırtınalar kopan insanı, sükûneti ve nuruyla teskin eden, denizyıldızı Meryem'e dualar edilen kilisenin üzerinde hoşlukla oynaşıyordu.

Üç kız arkadaş kayalıklara oturmuş, halen diri ama henüz tümden soğumamış akşam serinliğinin tadını çıkarıyorlardı. Her ikisine de *H. M. S. Belleisle* yazılı denizci şapkası giydirilmiş, bahriyeli kıyafetli iki kıvırcık oğlan çocuğunun, Tommy ile Jacky Caffrey'nin anneleri Çıtkırıldım Caffrey ve bir de, önündeki pusette bir bebekle Edy Boardman, dalgaların yanında kadınsı konular üzerine hoş bir muhabbet etmekten pek hoşlandıkları bu kuytu köşeye sık sık gelirlerdi. Tommy ve Jacky Caffrey, henüz dördüne basmış ikiz kardeşlerdi ve bazen yaygaracı ve yaramaz olsalar da ışıldayan yüzleriyle çok zaman sevimli ve cana yakın çocuklardı. Kumlarda debeleniyor, kova ve kürekleriyle bütün çocuklar gibi kaleler kuruyor ya da kocaman deniz toplarıyla mutlu mesut oynuyorlardı. Ve Edy Boardman tombul bebeğini pusetinde ileri geri sallarken bu küçük bey de keyifle kıkırdıyordu. Daha on bir ay dokuz günlüktü ama yine de paytak paytak yürümeye ve diliyle dişi arasında bebeksi laflar etmeye başlamıştı. Çıtkırıldım Caffrey tombul yanaklarıyla gamzesini okşamak için bebeğe doğru eğildi.

— Hanimiş bebecik, dedi Çıtkırıldım Caffrey. Söyle bakalım. Susadım.

Ve bebek de onu taklit etti:

— Şu şura mımm.

Çıtkırıldım Caffrey çocukları pek sevdiği ve o küçük şeylere karşı pek sabırlı davrandığı için minik bebeği kucakladı ki Tommy Caffrey de, Çıtkırıldım Caffrey, oğlunun burnunu tutmadığı ve esmer ekmeğin köşesine altın şurubu sürüp vermeyi taahhüt etmediği sürece hintyağını asla içmezdi. Bu kadın ikna etmeyi nasıl da becerirdi! Ama kuşkusuz bebek Boardman da altın gibiydi o gün, pek sakin ve o cicileri içinde dünyalar tatlısıydı. Çıtkırıldım Caffrey ise şımarık güzellere, o Flora MacFlimsy gibilerine hiç mi hiç benzemezdi. Şu dünyada ondan daha iyi yürekli si, Çingene misali gözlerinde her dem ışıltılı gülücükler, kiraz dudaklarında hep neşeli sözler olan birisi soluk almamıştır. Ve Edy Boardman da küçük kardeşinin bebeksi laflarına güldü.

Ama hemen ardından Küçükbey Tommy ile Küçükbey Jacky arasında bir ağız dalaşı baş gösterdi. Erkek dediğin erkektir ve bizim ikizler de bu konuda istisna sayılmazlar. Tartışmanın konusu Küçükbey Jacky'nin diktiği kumdan kaleydi ve Küçükbey Tommy kaleye, Martello Kulesi'ndeki[1] gibi bir ön kapı yaparak, kaleyi mimari açıdan geliştirmeyi kendinde hak görüyordu. Ama her ne kadar Küçükbey Tommy dikbaşlı olsa da Küçükbey Jack de inatçının tekiydi ve her küçük İrlandalının evinin kendi kalesi olması gibi o kumdan kaledeki söz hakkını kendisinde görüyordu ve o hınçla rakibine öyle bir saldırdı ki hem hanesini taciz eden rakibi yere yıkıldı (ne yazık ki!) ve hem de kale yerle yeksan oldu. Yenik Küçükbey Tommy'nin çığlıklarının, kız arkadaşların dikkatini çektiğini söylemeye gerek bile yok belki de.

— Buraya gel Tommy, diye çağırdı kız kardeşi buyurgan. Hemen! Sen de Jacky, utanmıyor musun zavallı Tommy'yi kirli kumlara fırlatmaya. Seni yakalayayım da gör gününü.

Dökemediği gözyaşlarıyla gözleri buğulanan Tommy hemen geldi çünkü ablalarının sözü ikizler için kanun gibiydi. Ayrıca henüz yaşadığı felaketin ardından pek berbat haldeydi. Küçük cengâver kıyafeti ve kıçakaçanları kumla dolmuştu ama Çıtkırıldım hayatın küçük aksiliklerinin üstesinden gelmek konusunda pek becerikli olduğundan, bir dakikaya kalmaksızın küçük beyin şık kıyafeti üzerinde tek bir kum tanesi bile kalmamıştı. Yine de çocuğun mavi gözleri dolu doluydu ve ablası öpüp okşayarak ve Küçükbey Jacky'yi yerinden bir kalkarsa çok fena yapacağı tehdidiyle onu teselli etti.

— Seni gidi yaramaz Jacky! diye bağırdı.

Kolunu minik bahriyeliye dolayarak şirin bir tınıyla gönlünü eyledi:

— Küçük beyimizin adı neymiş bakalım? Şu minik gıdısından yalayıp yutalım.

— Söyle bakalım sevgilin kim senin, dedi Edy Boardman. Sevgilin Çıtkırıldım mı?

— Hayıy, dedi ağlamaklı Tommy.

— Sevgilin Edy Boardman mi? diye sıkıştırdı Çıtkırıldım.

— Hayıy, dedi Tommy.

— Ben biliyorum, dedi Edy Boardman biraz bozulmuş gibi ve uzağı iyi göremeyen gözlerini kısarak. Tommy'nin sevgilisinin kim olduğunu biliyorum. Tommy'nin sevgilisi Gerty.

— Hayıy, dedi Tommy gözyaşları aktı akacak.

Çıtkırıldım annelik güdüsüyle meseleyi hemen kavradı ve Edy Boardman'e çocuğu diğer ufaklığın göremeyeceği şekilde pusetin arkasına götürmesini ve yeni pabuçlarını ıslatmamaya da özen göstermesini fısıldadı.

İyi de kimdi bu Gerty?

Arkadaşlarının yanında oturmuş, düşüncelere dalmış halde uzaklara bakan Gerty MacDowell, doğrusu insanın mutlaka görmek isteyeceği o çekici İrlanda kızlarının en hoş örneklerinden biriydi. Onu tanıyan herkes fikir birliği etmişçesine güzelliğinden dem vururdu ve dediklerine göre MacDowell'lardan ziyade Giltrap'lara çekmişti.

[1] Sabah Stephen Dedalus'un uyandığı, Sandycove'daki değil, Sandymount'taki Martello Kulesi.

Bedeni ince hatta kırılgan denecek kadar ince ve zarifti ama son zamanlarda aldığı demir hapları sayesinde biraz toparlanmıştı ki bu haplar Dul Welch'in kocakarı ilaçlarından daha iyiydi ve o düzensiz âdetlerine de sürekli yorgunluk hissine de iyi gelmişti. Yüzündeki mum misali solgunluk fildişi saflığına handiyse ruhani bir eda katıyordu ve gonca misali dudakları ise Yunan aşk tanrıçalarının kusursuz eğimine sahipti. Elleri, incecik parmaklarıyla, suyolu olan mermerleri andırıyordu ve ancak limonsuyu ve kraliçelere has merhemlerle bunca beyaz görünebilirdi, ne var ki yatarken eldiven taktığı ya da ayağına süt banyoları yaptığı da boş dedikodudan ibaretti. Bunu Edy Boardman'a bir keresinde Bertha Supple söylemişti, ki bile isteye uydurulduğu aşikârdı çünkü o ara Gerty ile araları pek limoniydi (kız arkadaşlar da diğer ölümlüler gibi ara sıra bozuşurlar), ve ne olursa olsun başkasına söylememesini tembihlemiş, söylerse de onunla asla konuşmayacağını eklemişti. Hayır. Sözüm söz. Gerty'nin halinde tavrında doğuştan gelen bir zarafet, kraliçelere özgü mağrur bir *hauteur*[1] vardı ki bu, ellerine ayaklarına da bariz biçimde yansımıştı. Yazgısı, bir hanımefendi olarak doğup kendi iplerini elinde tutacak şekilde iyi bir eğitim alması yönünde çizilmiş olsaydı, Gerty MacDowell, o sosyetik hanımlarla pekâlâ aşık atabilir ve kendini, alnını süsleyen mücevherler içinde ve ayağına kapanıp hayranlıklarını sunmaya hevesli soylu talipler arasında bulabilirdi. Belki de onun bakışına ve yumuşak hatlı yüzüne sinen, çok azının karşı koyabileceği efsunlu duygunun, güzel gözlerinde beliren bambaşka bir arzunun ve bastırılmış anlamın sebebi bu muhtemel aşk idi. Kadınların gözleri neden böylesine sihirlidir ki? Gerty'ninkiler parlak ok gibi kirpikler ve koyu, dokunaklı kaşlarla çerçevelenmiş, en hoş İrlanda mavisinden daha mavi gözlerdi. Aslında kaşlarının şuh ve ipeksi olmadığı zamanlar da vardı. Gözlerinin moda ikonları gibi olmasını sağlayacak çarpıcı ifadeyi vermesi için göz kalemi kullanması tavsiyesini veren, *Princess Novelette* dergisinin Güzel Kadın sayfasının müdiresi Madame Vera Verity olmuştu ve bu tavsiyeden ötürü asla pişman olmamıştı. Bir de yüz kızarmasının bilimsel çözümü ve boyunuzu nasıl uzatırsınız ve yüzünüz güzel ama ya burnunuz meseleleri vardı. Sonuncusu tam Bayan Dignam'a[2] göreydi aslında çünkü düğme gibiydi onunki. Ama Gerty'nin güzelliğini asıl taçlandıran dolgun ve gür saçlarıydı. Kendinden dalgalı koyu kestane saçları vardı. Daha o sabah hilalin şerefine kesmişti uçlarından ve o hoş başında gümrah katlarıyla kıvrım kıvrımdılar, üstelik perşembenin bereketine tırnaklarını da kesmişti. Ve şimdi tam da Edy'nin sözleri üzerine gerçeği fısıldayacak şekilde ve tomurcuk güller gibi hoş kızarmıştı yüzü ve kızarıklık yanaklarına da yayılınca o kızlara özgü sevimli mahcubiyetiyle Tanrı'nın özene bezene yarattığı İrlanda'da bir dengi yoktu.

Bir anlığına oldukça mahzun gözlerini yere dikip sessizleşmişti. Cevabı yapıştırmak üzereydi ama sözler boğazında düğümlenmişti sanki. Konuşmaya hevesliydi ama vakarı ona susmasını söylüyordu. Güzel dudakları azıcık açılıp kapansa da sonunda

[1] Azamet, kibir.

[2] Dignam'ların evi, Gerty ve arkadaşlarının oturduğu kumsalın bir sokak üstüne düşüyor. Aynı mahalledenler.

uzaklara bakıp mayıs sabahının tazeliğini anımsatan civelek bir kahkaha patlattı. Adı gibi biliyordu ki Edy'ye yan baktırıp bunu söyleten şu çocuğun ilgisinin azalmasıydı oysaki yaşanan, âşıklar arasında olağan bir tartışmadan ibaretti. Çocuk bisikletiyle London Köprüsü'nden beri gelip penceresinin altında bir o yana bir bu yana dolanınca birileri üzülmüştü demek. Şimdi sadece babası çocuğa akşamları izin vermiyordu ki oturup dersini çalışsın, burs kazansın ve sonra da şu an Trinity'de tıp okuyan ve aynı zamanda bisiklet takımında yarışan ağabeyi W. E. Wylie gibi tıbba girebilsin. Kızın hissettikleri ve yüreğini boş yere acıtan anlamsız sızılara çocuk pek de önem vermiyordu belki. Ama daha gencecikti ve zamanla, galiba, aşk nedir öğrenirdi. Onlar ailelerinin Protestan üyeleriydi, öte yandan Gerty kimin En Yüce olduğunu ve sonra Kutsal Bakire'nin ve ardından Aziz Yusuf'un geldiğini bilirdi.[1] Fakat çocuk da o sıradışı burnuyla inkâr edilemez biçimde yakışıklıydı ve içi dışı birdi, neresinden baksan beyefendiydi ve şapka takmadığı zamanlarda, nerede görse tanıyacağı başının sıradan insanlardan nasıl da farklı olduğu ortaya çıkıyordu, dahası elini gidondan çekip bisikleti öylece döndürmesi ve içtiği sigaraların şu hoş kokusu ve boylarının bir olması, işte o nedenle Edy Boardman kendini korkunç akıllı sayıyordu öyle bir çocuk onun bahçesinin önünde dolanıp durmuyor diye, bildiğin haset işte.

Gerty sade ama Moda Tanrıçası'nın ateşli bir taraftarının güdüsüyle giyinmişti çünkü küçük bir ihtimal de olsa çocuğun o taraflara gelebileceğini hissediyordu. Kendi el emeğiyle ve bebek boyalarıyla kıvılcım maviye (çünkü *Lady's Pictorial*'da[2] bu senenin gözdesinin kıvılcım mavi olması bekleniyordu) boyadığı, çatala kadar uzanan V kesimli ve üzerinde mendil cebi (ki o cebe görüntüyü bozduğu için mendil değil de en sevdiği parfümü sıktığı bir parça pamuk koyardı) bulunan bir bluz ve rahat adım atmasını sağlayacak üççeyrek yırtmaçlı denizci eteğiyle şık, zarif bedeni mükemmel biçimde ortaya çıkıyordu. Başında koca yapraklı zenci hasırından koket bir şapka takılıydı ve uçlarında hasırla kontrast oluşturacak mavi bir şönil ve kenarında da aynı tonda bir kelebek süslemesi vardı. Salı gününün tüm öğleden sonrasını o şönili aramaya ayırmıştı ama aradığını sonunda Clery'nin yaz indirimi tezgâhında, bir yanı tezgâhta lekelenmiş olsa da asla fark edilmeyecek şekilde bulmuş ve yedi parmak kordona iki şilin bir peni ödemişti. Hepsini kendi halletmiş ve başına taktığı zaman aynadaki o hoş aksine bakıp pek mutlu gülümsemişti! Ve şeklini muhafaza etsin diye sürahiye geçirdiği zaman da o şapkanın tanıdığı birilerini çatlatacağını biliyordu. Açık burunlu ve tarak kenarında hoş tokalarıyla ayakkabıları (Edy Boardman çıtı pıtı olmakla pek böbürlenirdi ama asla, çatlasa da patlasa da Gerty MacDowell'ın beş numara ayakları gibi küçük ve zarif ayakları olamazdı) son modaydı. Biçimli ayak bileği, eteğinin altındaki uygun açıklıktan, tam da gözükmesi gerektiği kadarıyla ve pek nefis görünüyordu ve dizbağlı çorapları da hoş görünümlü bacaklarını ancak yeter miktarda örtüyordu. İç çamaşırları ise Gerty'nin en çok özen gösterdiği konuydu ve on yedi yaşın o tatlı telaşını ve kavak yelini bilen kim (her ne kadar Gerty yeniden

[1] İrlanda'da Protestan ve Katolikler arasındaki evlilikler her zaman sorunlu olmuştur.

[2] Londra'da yayınlanan moda, sanat, edebiyat ve müzik dergisi.

sıla on yedi olmayacak olsa da) onu ayıplayabilirdi ki? Çok hoş dantelli dört parça sutyen külot takımı ve üç de korsesi vardı, ayrıca gecelikler ve her takımın kendine özgü gül pembe, bulut mavi, leylak ve açık yeşil kurdeleleri vardı ve bunları bizzat havalandırır, yıkamadan geldiği zaman kendisi çivitler ve ayrıca ütülerdi ki bunun için kendi ütüsü vardı zira bir keresinde çamaşırları nasıl yıkadıklarını gördüğü o çamaşırcı kadınlara asla güvenemezdi. Bugün ümidini taze tutsun diye mavilerini giyinmişti, kaldı ki mavi gelinlere bile şans getirirdi ve hem yeşilleri giyindiği gün de kederli geçmişti ya hani babasının çocuğu sınavlara hazırlansın diye alıkoyduğu o gün hem de görürüm diye neredeyse akşamdan ters çıkardığı giysileri çevirip giymeyi unutuyordu ki böylesi şans getirir insana ve eğer günlerden cuma değilse bir dahaki görüşmeye kadar sevdiğin seni düşünür durur.

Yine de – yine de! Yüzünde o gergin ifade. İçini kemiren o acı hep bir yanına sinmiş. Ruhu büsbütün gözlerine yansımıştı ve o an kendi odasının mahreminde olup gözyaşı dökebilmek için dünyaları verirdi ki öylece dolu dolu ağlayıp rahatlardı ama yine de aynanın karşısında nasıl güzelce ağlanacağını bildiğinden pek öyle salya sümük de olmazdı. Çok güzelsin Gerty, derdi ayna.[1] Akşamın solgun ışıkları sonsuz hüznüyle hasret çeken bir yüze vurmaktaydı. Gerty MacDowell boş yere özlem çekiyordu. Daha en başından beri evliliğine ve düğün çanlarının Bayan Reggy Wylie T.C.D. için çaldığına (çünkü büyük kardeşle evlenecek olan Bayan Wylie idi) ve moda sohbetlerinde Bayan Gertrude Wylie'nin tilki kürklü pek şatafatlı bir tuvalet giydiğine dair dedikoduların hepsinin boş yere görülen gündüz düşleri olduğunu biliyordu. Çocuk bu hisleri kavramak için daha çok gençti. Bir kadının doğuştan hakkı olan aşka inanamazdı. Çok zaman önce (ki daha kısa pantolon giyiyordu o vakit) Stoer'lardaki partide çocuk bir kolunu beline dolamıştı da Gerty bembeyaz kesilmişti. Çocuk ona tuhaf boğuk bir sesle küçüğüm demiş ve ardından yarım yamalak bir öpücük kondurmuştu (ilk!) ama o öpücük de ancak kızın burnuna denk gelmiş ve zaten sonra da meşrubat alayım diyerek alelacele odadan ayrılmıştı. Iskacı beceriksiz! Güçlü kişilik Reggy Wylie'nin belirgin özelliği değildi, oysa onca erkeğin arasından Gerty MacDowell'i baştan çıkartıp kalbini kazanacak erkek sapasağlam dik duran birisi olmalıydı. Şu beklemek belası yok muydu ah ve bu artık yıl[2] yakında sona erecekken halen bekliyordu. Kaldı ki idealindeki erkek ayaklarına ender ve harikulade aşkı serecek bir prens değildi, daha ziyade güçlü bir yüze sahip, sakin, belki idealindeki kadını bulamamış, belki saçlarına şöyle hafifçe kır düşmüş, anlayışlı ve sarıp sarmalayacak, o derin tutku dolu kollarıyla kavramışken uzun upuzun bir öpüşle rahatlatıp kendinden geçirecek adam gibi bir adamdı hayali. Cennet olurdu işte o vakit. Bu ılık huzur dolu yaz akşamında hasretini çektiği işte böyle birisiydi. Tüm kalbiyle, varlıkta ve yoklukta, hastalıkta ve sağlıkta, ölüm bizi ayırana dek, bugünden itibaren sadece onun nişanlısı, yalnızca onun gelini olmak istiyordu.

---

[1] *Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler*'e gönderme.

[2] İrlanda'da artık yıllarda kadınlar da evlenme teklif edebilir ve erkek kabul etmezse, bunun ona kötü şans getireceğine inanılır.

Ve Edy Boardman küçük Tommy ile pusetin arkasındayken, kendisini sadece onun küçük karıcığı olarak anacağı günler gelecek mi diye düşünüyordu. Sonra varsın isterlerse mosmor olmuş halde onun hakkında konuşsunlar, Bertha Supple bile konuşsun hatta kasımda yirmi ikisine basacak küçük yosma Edy de konuşsun. Hem eşini nasıl da rahat ettirirdi çünkü Gerty kadınlığın ne olduğunu da erkeğin evinde rahat etmek istediğini de pekâlâ bilirdi. Nar gibi kızarttığı gözlemeleri ve kreması pek leziz kraliçe Ann pudingleri herkesin beğenisini kazanmıştı çünkü bu işlere eli pek yatkındı dahası şöyle ateşin altını yakıp kabaran hamura ununu serpip hep aynı yönde karıştırıp ardından da süt şeker ve yumurtanın akını güzelce çırptın mı gel gör ki seni utandıracak birileri varsa yeme kısmından hiç hoşlanmıyordu ve hem merak ediyordu neden daha şiirsel bir şeyleri yiyemez insan diye misal menekşeleri ya da gülleri ayrıca salonlarını da zevkle donatacaktı duvarlarda resimler gravürler ve büyükbaba Giltrap'ın sevimli köpeği, neredeyse insan gibi konuşan Garryowen'ın fotoğrafı ve koltuklarda desenli şık örtüler ve Clery'nin ne alırsan tezgâhında gördüğü varsıl evlerde hep denk geldiği gümüş ekmeklikten olacaktı. Muntazaman kesilmiş bıyıklarının altında bembeyaz dişleri parlayan, uzun boylu geniş omuzlu bir eşi olacaktı (koca niyetine hep uzun boylu adamları düşlemişti) ve balayı için Avrupa'ya gideceklerdi (üç harika hafta!) ve dönüp hoş şirin küçük evlerine yerleştiklerinde her sabah, sadece ikisi için hazırlanmış sade ama mükemmel servis edilmiş kahvaltılarını edeceklerdi ve kocası işe gitmeden önce sevgili karısını yürekten, kocaman kucaklayacaktı ve bir anlığına gözlerine derin derin bakacaktı.

Edy Boardman, Tommy Caffrey'e işinin bitip bitmediğini sordu ve o da evet deyince pantolonunun düğmelerini iliklediler ve sonra gidip Jacky ile oynamasını ve uslu çocuk olup kavga etmemelerini tembihledi. Ama Tommy topu istediğini söyleyince Edy ona topla bebeğin oynadığını ve topu alırsa kavga kopacağını ve bebeğin ciyak ciyak ağlayacağını söyledi ama Tommy tutturdu o benim topum diye ve tepinmeye başladı. Şu siniri yok mu şu siniri! Şu küçük Tommy Caffrey yok mu, önlüğü çıkardığından beri adam kesilmişti başlarına. Edy, olmaz dedi ve başlarından gitsin diye kestirip attı ve Çıtkırıldım Caffrey'e de sakın ola yüz vermemesini söyledi.

— Sen benim ablam değilsin, dedi yaramaz Tommy. O benim topum.

Ama Çıtkırıldım Caffrey, bebek Boardman'a yukarı, şıklattığı parmaklarına bakmasını söyleyip topu kaşla göz arası kaparak uzağa fırlattı ve Tommy de kasıla kasıla topun arkasından koşturdu.

— Yeter ki sussun canım, diye güldü Çıtkır.

Ve küçük yavrucağın boynunu gıdıkladı ki topu unutsun ve sonra şurada bir kuş varmış bu vurmuş bu tutmuş bu pişirmiş bu yemiş bu da hani bana hani bana demiiiş oyununu oynadı. Ne var ki Edy, küçük beyin her dediğinin yapılıp herkesin nazına oynamasına pek bozulmuştu.

— Onu tutup şöyle tavana asacaksın ki, dedi, hani şu söyleyemeyeceğim yerinden.

— Pipisinden pipisinden, diye neşeyle güldü Çıtkırıldım.

Gerty MacDowell başını eğdi ve Çıtkırıldım'ın bir hanımefendiye yakışmayacak

şekilde sarf ettiği söz karşısında yüzü kızardı ki kendisi hayatta böyle laflar etmezdi, kıpkırmızı kesildi ve Edy Boardman az ötedeki adamın söyleneni duyduğundan emin olduğunu söyledi. Oysa Çıtkır'ın hiç umurunda değildi.

— Varsın duysun! dedi saçlarını savurup burnunu hoyratça kıvırırken. Ona bir bakıversem aynı yerinden onu da asarım tavana.

Çıtkır delisi ve onun öcü kılıklı saçları. Bazen kendinizi tutamaz gülmek zorunda kalırdınız ona. Mesela biraz daha Çin çayı ve sümük reçeli alır mısınız diye sorduğunda ya da sürahinin buğusuna ya da kırmızı boya ile tırnaklarına erkek yüzleri çizdiğinde gözünüzden yaş gelirdi yahut da o malum yere giderken, bir koşu gidip Bayan White'ı ziyaret edeyim deyince. Çıtkırıldımtırak laflar işte. Ay şu babasının elbisesini giyinip yanık mantardan kendisine bıyık yaparak Tritonville sokaklarında dolandığı ve sigarasını tüttürdüğü o gün nasıl unutulur. Şamata söz konusu oldu mu kimse eline su dökemez. Ama aynı zamanda çok mert ve dosdoğru, sonuna kadar güveneceğiniz insanlardandır, şu ikiyüzlü, şirin görünüp arkanızdan gülen kızlar gibi değildir asla.

Sonra havada birden sesler ve orgdan dökülen ilahi tınıları belirdi. Misyoner muhterem John Hughes S. J. tarafından yönetilen, İtidal Cemiyeti'nin içki bağımlılığına karşı düzenlediği tespih, vaaz ve Kutsal Emanetlerin takdisi töreninden geliyordu sesler. Dalgaların yanı başındaki o alçakgönüllü mabette, bu dünyanın fırtınalarından sıyrılıp sınıf farkı gözetmeksizin (gerçekten örnek alınası, eğitici bir görüntüydü) bir araya gelmişler, Pirüpak'ın önünde diz çökmüş Loretolu Kutsal Anamız duasıyla bakire Meryem'e, bakireler bakiresine o eski bilindik sözlerle yakarıyorlardı. Zavallı Gerty'nin kulağına çalınan ne kederli sözlerdi! Babası da böylesi ayinlere katılmış olsa ya da *Pearson's* dergisinde yazan o içki illetinden kurtarıcı hikâyelerden nasiplenmiş olsa şimdi Gerty de kimseye muhtaç olmadan kendi arabasında geziyor olabilirdi. Odasında ocaktaki közlere dalıp gittiğinde, ki lambayı da yakmazdı çünkü hiç sevmezdi iki ışığın kesişmesini, ya da pencereden dışarı bakıp paslı kovaya düşen yağmur damlalarıyla rüyalara daldığında, hep bunu yinelerdi kendi kendine. Ama bir dolu ocağı söndürmüş, bir sürü yuvaya incir ağacı dikmiş o iğrenç sıvı, kendi çocukluğunu da gölgelemişti. Hayır, gölgeden de fazlası, evlerinde içkinin yol açtığı şiddete maruz kalmış ve şuurunu kaybeden babasının kendini dağıtıp tümden unuttuğuna şahit olmuştu ki Gerty şunu bilir şunu söylerdi, bir adam sevgiyle okşamak yerine elini bir kadına şiddetle kaldırıyorsa rezil mi rezil, beş para etmez, adi bir adam olarak anılmayı kesinlikle hak eder.

Ve halen en kudretli Bakire'ye, en merhametli Bakire'ye yakaran sesler duyuluyordu. Ve düşüncelere dalmış Gerty'nin, arkadaşlarını, oğlan çocuklarına özgü hoplayıp zıplamalarıyla ikizleri ve Sandymount mesiresinin ardında beliren, Çıtkırıldım Caffrey'in kendininkini andırdığını söylediği, kumsalda yürüyüş yapmaktaki adamı ne gördüğü ne de duyduğu vardı. Bak bu adamı öyle sarhoş hallerde görmezdiniz ama yine de babası olsun istemezdi çünkü yaşlıcaydı ya da belki yüzünden ötürü (düpedüz bir Doktor Fell vakasıydı) ya da sivilceli burnu nedeniyle veya belki de burnunun altındaki kırlaşmış bıyıklarından sebep. Zavallı babası! Her şeye rağmen,

özellikle de "Söyle Bana Mary", "Nasıl Tavlayayım Seni"yi ya da "Rochelle'de Yavuklum" ve "Küçük Kulübem"i söylediği zamanlar ve akşam yemeği için midye pişirip yanında Lazenby soslu lahana yediklerinde ve şu aniden kalp krizi geçirip ölen ve gömülen, Tanrım günahlarını bağışlasın, Bay Dignam ile birlikte "Ay Doğarken" şarkısını söylediklerinde severdi onu. Annesinin doğum günüydü ve tatilde olan Charley de evdeydi ve Tom, Bay ve Bayan Dignam, Patsy ve Freddy Dignam hep birlikte güzel bir fotoğraf çektirmişlerdi. Hiç-kimse sonun bu kadar yakın olduğunu bilemezdi. Şimdi ebedi istirahatındaydı. Annesi, babasına, kalan ömrü için bunun bir uyarı olması gerektiğini söylemişti ki babası gut hastalığından ötürü cenazeye bile katılamamış ve yazıhane için düşünülen, hani ilanlarda sanatsal, her mekâna uygun, evinize bambaşka bir hava katar ve her daim parlar diye tanıtılan Catesby parke örnekleriyle mektupları almak için bile şehir merkezine annesinin gitmesi gerekmişti.

Paha biçilemez Gerty, altın misali kalbiyle her işe koşturan melek, adeta evde ikinci bir anne gibiydi. Sonra annesinin o onulmaz baş ağrıları tuttuğunda mentollü bezleri annesinin alnına koyan da Gerty değil miydi, her ne kadar annesinin tutam tutam enfiye çekmesinden hiç hoşlanmasa da ama zaten aralarında tartışma konusu da bir tek bu enfiye idi. Tüm dünya bilirdi anlatılanlardan onun o nazik, düşünceli hallerini. Havagazını her gece ana vanadan kapayan, iki haftada bir kireç sürmeyi ihmal etmediği o duvara bakkal Bay Tunney'in, altın yıllar diye anılan o hoş zamanların hoş kıyafetleri içinde üç köşeli şapkasıyla genç bir beyefendinin kafesli penceresinin ardındaki âşığına bir demet çiçeği sunuşunu tasvir eden Noel takvimini asan da Gerty idi. O resmin ardındaki hikâyeyi görebilirdiniz. Kullanılan renkler de o resme hoş bir hava katmıştı. Kadın üzerine oturan elbiseyle alışkın olduğu bir eda içindeydi ve adam da çikolata rengi kıyafetiyle pek aristokrat görünüyordu. O duvarın oraya bir nedenle gittiğinde o resme bakıp uzaklara dalar ve kollarının aynen o kadınınkiler gibi akça[1] ve yumuşak olduğunu hissederdi ve Giltrap dedesinin *Walker* kılavuzundan baka baka anlamını öğrendiği altın yılları düşünürdü.

İkizler artık kardeş kardeş uslu bir oyun oynamaya koyulmuşlardı ta ki delifişek gücüne sahip Küçükbey Jacky topa öyle bir vurup ta kayalıkların oraya gönderene dek. Zavallı Tommy'nin altta kalmayarak bu konudaki şikâyetini yaygaraya dökmesine ramak kalmıştı ki orada siyahlar içinde oturan beyefendi nezaketle kalkıp topu durdurmuş ve daha öteye gitmesine engel olmuştu. İki haşarı oğlan da topun kendilerine atılması için canhıraş bağırırlarken Çıtkırıldım, olası tartışmanın önüne geçmek için beyefendiden topu kendisine atmasını rica etti. Topu bir iki kez sektiren beyefendi sonra topu kumların üstünden Çıtkırıldım Caffrey'e doğru attı ama oradaki eğime denk gelen top yuvarlanıp Gerty'nin eteğinin yakınına, kayalıkların önündeki minik birikintiye düştü. İkizler bir kez daha topa doğru koştururken Çıtkırıldım, vur gitsin de ne halleri varsa görsünler dedi Gerty'ye ve şu aptal top neden bana doğru yuvarlandı ki diye düşünen Gerty de bir iki adım gerileyip topa doğru vurmak istese de ıskaladı ve Edy ile Çıtkırıldım da onun o haline güldüler.

[1] *Odyssea*'da Nausika da beyaz kollarıyla betimlenir.

— Madem beceremedin bir daha dene, dedi Edy Boardman.

Gerty razı gelip gülümsedi ve dudağını ısırdı. Güzel yanağında hoş bir pembelik peydahlandı ama görsünler bakalım nasıl vurulurmuş diye eteğini azıcık sıyırıp topa öyle bir nişan aldı ki ta çakılların oraya kadar giden topun ardından ikizler koşturdu. Şu karşıdan onlara bakan beyefendinin dikkatini çekmekti dertleri ve neresinden baksan kıskançlıktı yaptıkları. Yanaklarını yakan ve Gerty MacDowell için hep bir nevi tehlike işareti olarak yüzünde beliren kızarıklığı hissetti. O ana dek alt tarafı iradan birkaç bakış atmışlardı birbirlerine oysa şimdi yeni şapkasının siperliği altından baktığında orada, günbatımının yansıdığı yorgun ve tuhaf yüz ona, o zaman dek gördüğü en kederli yüz gibi görünmüştü.

Küçük kilisenin açık pencerelerinden hoş bir buhur kokusu yayılıyor ve beraberinde ilk günahın lekesine bulaşmaksızın döllenen o kutsal ses yankılanıyordu, ey onurlu ruh, yardım et bize, duacı ol, ey adanmış ruh, dualarımıza kulak ver ey sırlara vakıf gül. Ve orada ruhen yaralı gönüller, ekmeğinin peşinde alın teri dökmüşler, günah işlemiş olsa da pişman olup huzura gelmiş gözyaşı dökenler, ama yine de gözleri umutla parlayanlar vardı, parlıyordu zira Muhterem Peder Hughes'un onlara anlattığına göre Aziz Bernard meşhur Meryem duasında demişti ki o mümin Bakire şefaatçi olduğu gücüyle inayetine sığınıp ona yakarıp el açanların hiçbirinin duasını geri çevirmemişti.

Çocukluğun tepişmeleri yaz yağmuru gibi gelip geçtiğinden, ikizler şimdi yeniden neşeyle oynuyorlardı. Çıtkırıldım Caffrey, o minik ellerini çırpıştırıp keyifle çığlıklar atana dek bebek Boardman ile oynadı durdu. Pusetin arkasına gizleniyordu ve Edy, hanimiş Çıtkırıldım dediğinde kafasını uzatıp buradaymış! diyordu ve vallahi küçük bey nasıl da gülüyordu bu oyuna. Sonra ona babacık dedirtmeye çalıştı.

— Baba desene bebecik. Ba ba ba ba de.

Bebek on bir aylık olmasına rağmen pek akıllı olduğundan baba demek için elinden geleni yaptı ki herkes yaşına göre çok akıllı, sağlıklı, sevimli olduğunu, büyük adam olacağını söylüyordu.

— Haya ya ya haya.

Çıtkırıldım bebeğin minik ağzını önlüğüyle sildi ve dik oturtup baba demesini istedi ama kemerini çözdüğünde çığlığı bastı, aman Aziz Denis adına, bir de ne görsün, altını doldurmamış mı bir güzel ve altındaki battaniyeyi tersine katladı. Küçük majesteleri böyle tuvalet formaliteleri falan konusunda pek yaygaracıydı elbette ve isterdi ki herkes ne yaptığını bilip duysun:

— Habaa baahabaa baa.

Ve yanaklarından iki kocaman hoş yaş süzüldü. Artık yok bebecik yok aman haniymiş de uçmuş gitmiş bak yok yok demeler faydasızdı ama yine de her duruma hazırlıklı Çıtkır, bebeğin ağzına emziğini dayayınca küçük kefere hemencecik susuverdi.

Gerty isterdi ki şu mızıldanan bebeyi de o ikiz çeteyi de tutup eve götürsünler zira sinirine dokunuyordu hem çocuk gezdirmenin saati miydi bu canım. Uzaklara denize doğru baktı. Adamların muhtelif renkte tebeşirle kaldırımlara yaptıkları resimler gi-

biydi ve o resimleri orada öylece, Howth Tepesi'ndeki Bailey fenerinin ışığı akşam için yanarken ardında bulutların solması, müziğin ve kiliseden yayılan buhur kokularının yitip gitmesi gibi solup gitmeye terk etmeleri ne yazıktı. Ve bakınca yüreği küt küt attı. Evet, adam ona bakıyordu ve bakışları pek anlamlıydı. Gözleri en kuytu köşelerini görür ve ruhunu okurcasına üzerindeydi. İfade dolu harika gözlerdi ama peki ya güvenebilir miydin onlara? İnsanlar ne tuhaftı. Adamın koyu renk gözlerinden ve solgun entelektüel yüzünden bir yabancı olduğunu anlayıvermişti hani şu matinelerin idolü Martin Harvey'in fotoğrafı gibi sadece bıyığı hariç çünkü Winny Rippingham gibi bir oyun için birörnek giyinen sahne budalası tiplerden hiç hoşlanmazdı ama peki ya burnu kartal burun muydu yoksa oturduğu yerden görüldüğü kadarıyla şu *retrousse*[1] dediklerinden miydi acaba. Derin bir yas tuttuğu belliydi ki Gerty bunu görebiliyordu ve o yasın kederli hikâyesi de adamın yüzünde yazılıydı. Sebebini öğrenebilmek için dünyaları verirdi. Öylesine dikkatli bakıyordu ki topa vurduğunu da görmüştü kesin ve hatta azıcık düşünceli davranıp topuğunu biraz daha kaldırmış olsaydı vururken ayakkabısındaki tokaları da fark ederdi. Her ne kadar görünürlerde olmasa da, Reggy Wylie dışarılarda olabilir diye şeffaf çoraplarını giymiş olduğuna pek memnundu. İşte sık sık hayal ettiği şey ayağına gelmişti. Şu an önemli olan karşısındaki o adamdı ve hem o adamı arzuladığı ve hem de o adam başka hiç-kimselere benzemediği için yüzü keyif doluydu. Genç kadın aklı ona, ilk görüşte o olduğunu anladığı, hayallerindeki kocaya kayıyordu. Belli ki kendi günahlarından çok ona karşı işlenen günahların acısını çekiyordu[2] ama olur ya günahkâr ve kötü birisi olsa da umurunda değildi. Protestan ya da metodist mezhebinden olsa bile gerçek aşkın gücüyle onu saf dine döndürebilirdi. Kimi yaralar vardır ki ancak bir yüreğin sevgisi merhem olabilir. O, her şeyiyle bir kadındı, adamın kadın niyetine tanıdığı soğuk nevaleler gibi ya da bisiklete binip oralarını buralarını gösteren kızlardan[3] değildi ve ona âşık olacak olursa tüm acılarını unutturur, her şeyini bağışlar ve geçmişe sünger çekerdi. İşte o zaman Gerty'yi nazikçe kucaklardı, gerçek bir adam gibi o yumuşak bedeni kendine çeker, biricik aşkını, sadece kendisinin olacak kadını deliler gibi severdi.

Günahkârların sığınağı. Bağrı yanıkların müsekkini. *Ora pro nobis*.[4] Derler ki her kim ona iman ve sebatla dua ederse asla doğru yoldan şaşmaz: ve onun günahkârlara sığınak olması pek uygun düşerdiu zira o da yüreğinde yedi kat acıyı[5] tatmış birisiydi. Gerty kilisedeki görüntüyü, vitray pencerelerden süzülen ışığı, kandilleri, kutsal Bakire'nin cemiyetini temsil eden çiçekleri ve mavi sancakları ve Peder Conroy'un sunakta Rahip O'Hanlon'a yardım edişini, gözlerini eğip bir şeyler götürüp getirişini bir bütün halinde gözünde canlandırabiliyordu. Handiyse bir azize gibiydi ve loş tertemiz nedamet odasının sükûnetinde elleri beyaz balmumu gibi görünürdü ve Gerty gün gelir de Dominiken rahibelerine katılıp beyazlara bürünecek olsa,

---

[1] (Fr.) Hokka burun, kalkık.

[2] *Kral Lear*'a gönderme.

[3] 1904 İrlanda'sında kadınların bisiklete binmesi, bacakları göründüğü için çokça ayıplanırdı.

[4] (Lat.) İzim için dua et – Şefaatçi ol.

[5] Hz. Meryem'in yedi acısı.

belki o da dokuz günlük Aziz Dominik ibadeti için manastıra gelirdi. O nedamet günü hani belki görüyordur diye saç diplerine kadar kızararak o şeyi anlattığı gün korkmamasını, bunun doğanın sesi olduğunu ve hepimizin doğadan gelen o sese tabi olduğumuzu söylemiş ve demişti ki Tanrı tarafından yaratılan kadının doğasında olduğu için günah sayılmaz ve Kutsal Anamız, Cebrail'e, Yüce Yaradan nasıl emrettiyse bana öyle davranılsın dememiş miydi sanki. Ne kadar nazik ve kutsal bir insandı ve sık sık ona armağan etmek için büzgü dantelli bir çaydanlık örtüsü örsem mi diye düşünüp dururdu ya da belki bir saat verebilirdi ama ayin için gittiklerinde, küçük yuvasından çıkıp vakti bildiren kanaryasıyla bir guguklu saatlerinin olduğunu fark etmişti, o nedenle nasıl bir armağan vereceğini kestirmek zor işti gerçekten veya belki Dublin manzarasının tasvir edildiği albüm verebilirdi.

İnsanı canından bezdiren o ikizler yine tepişmeye koyulmuş ve Jacky topu denize doğru atınca ikisi birden ardından koşturmaya başlamıştı. Durgun suların şebekleri. Tutup ikisini birden bir güzel pataklayacaksın ki sonra çıt çıkarıyorlar mı bakalım. Ve hem Çıtkırıldım hem Edy arkalarından bağırdılar çünkü gelgite kapılıp boğulmalarından endişe ediyorlardı.

— Jacky! Tommy!

Hiç tınmadılar! Nasıl da kendi havalarındaydılar! Madem öyle, Çıtkırıldım bir daha onları oynamaya falan getirmeyeceğini söyledi. Ayaklandı, bir kez daha bağırdı, adamın yanından onlara doğru koşturdu, oradan geçerken saçlarını savurdu ki hoş bir renge sahipti saçları ah azıcık daha gür olsalardı ama saçına uyguladığı o zımbırtılara rağmen bir türlü istediği gibi kabarmıyordu ve artık bu tutkusundan vazgeçse iyi olurdu. Uzun uzun kaz adımlarıyla koşuyordu ya nasıl oldu da o daracık eteği yandan cart diye yırtılmadı çünkü bazı konularda erkek gibiydi Çıtkırıldım Caffrey ve fırsatını buldu mu da pek güzel koşabildiğini, dahası azıcık da iç etekliğinin ucunu ve hatta bacağının etekten sıyrılan taraflarını göstermeye bayılırdı. Bile isteye bir kazayla şuracıkta yüksek Fransız topuk ayakkabılarıyla bir şeylere takılıp boylu boyunca yere kapaklansa ne hoş olurdu. *Tableau*![1] Böyle bir beyefendinin tam da tanıklık etmek isteyeceği bir gösteri.

Meleklerin kraliçesine, patriklerin kraliçesine, peygamberlerin kraliçesine ve tüm azizlere diye en kutsal tesbihatla dua ettiler ve sonra Peder Conroy buhurdanlığı Rahip O'Hanlon'a uzattı ve o da tütsü yerleştirip közleyerek Kutsal Emanet'i tütsüledi ve Çıtkırıldım Caffrey ikizleri yakaladı ve kulaklarına şöyle bir asılacaktı ki vazgeçti çünkü o adam bakıyor olabilirdi oysa büyük hataydı bu çünkü Gerty adama bakmaksızın adamın gözlerini ondan alamadığını pekâlâ biliyordu sonra Rahip O'Hanlon buhurdanlığı yeniden Peder Conroy'a verdi ve Kutsal Emanet'e bakarak diz çöktü ve koro *Tantum ergo*'yu söylemeye başladı ve Gerty ayağını ilahinin *tantumer gosa cramen tum* tınısına uygun şekilde sallamaya başladı. George Sokağı'ndaki Sparrow mağazasında salı, yok hayır, Paskalya'dan önceki pazartesi o çoraplara üç şilin on bir peni ödemişti ve çorabın defosu yoktu ve adam da buna bakıyordu zaten, o şeffaflığa, biçimsiz entipüftenlerine bakacak değildi ya (aman da aman sevsinler!) hem de göz var nizam var farkı görüyordu zahir.

[1] (Fr.) Tablo, resim, manzara.

Çıtkırıldım, ikizler ve toplarıyla ve o kadar koşturmadan sonra her nasılsa düşmemiş ama kafasında bir yana kaykılmış şapkasıyla kumsaldan kayalıklara doğru dönerken daha iki hafta önce almış olsa da paçavra gibi görünen bluzu bir yandan sarkmış, çocukları ittire kaktıra önüne katmış, iç etekliği aşağıdan pörtlemiş halde karikatür gibi görünüyordu. Gerty saçlarını düzeltmek için bir anlığına şapkasını çıkardı ki bir kızın omuzlarında salınan daha güzel, daha alımlı kestane rengi saç görülmemiştir – yeminle öylesi hoş görüntüydü ki tatlılığıyla insanın aklını başından alması işten bile değildi. Böyle bir saç görebilmek için millerce dolanman gerekirdi. Gördüğü karşısında adamın gözlerinde beliren takdir ışıltısını Gerty neredeyse görebiliyordu ve tüyleri ürperiyordu. Şapkasını tekrar taktı ki siperliğin altından adamı rahat görebilsin ve ayaklarını gönlünce sallayabilsin. Adam Gerty'yi, yılanın avını gözlemesi gibi gözlüyordu. İçindeki kadınsı güdüler adamın içindeki şeytanı dürttüğünü fısıldıyordu ki bunu fark ettiği anda boğazından alnına dek bir kızıllık kapladı yüzünü ve çok daha alımlı hale geldi.

Edy Boardman de farkındaydı neler döndüğünün çünkü o da hafif gülümseyerek, gözünde gözlükleriyle ihtiyar karılar gibi ve sanki bebeğe bakıyormuşçasına Gerty'ye bakıyordu. Huysuz uyuz ve hep de öyledir ki bu yüzden burnunu üstüne vazife olmayan her şeye sokup milleti deli ederdi. Gerty'ye dedi ki:

— Neler geçiyor aklından, söyle de bilelim.

— Ne mi? diye yanıtladı Gerty inci dişlerini ortaya döken bir gülümsemeyle. Geç oldu diyordum.

Vakitten dem vuruyordu çünkü istiyordu ki şu sümüklü ikizlerini ve bebeklerini alıp defolup eve gitsinler. Çıtkırıldım dönünce Edy ona saati sordu ve dilli düdük Çıtkırıldım Hanım da ona öpücüğü yarım geçiyor dedi. Ama Edy gerçekten de saatin kaç olduğunu duymak istiyordu çünkü erken gelin demişlerdi evden.

— Dur bekle, dedi Çıtkırıldım, bir koşu gidip şuradaki Peter Beyamcama tik tak kaçı tıklamış sorayım da geleyim.

Öylece Çıtkırıldım adama doğru yöneldi ve Gerty, onun adama yaklaştığını görünce adamın telaşla elini cebinden çekip boş boş kiliseye bakarak bir yandan da saatinin zinciriyle oynamaya başladığını gördü. Gerty, adamın tutkulu bir kişiliğe sahip olmakla birlikte ihtiyatı da elden bırakmayan birisi olduğunu görebiliyordu. Bir an önce baktığı hoşluğun büyüsüne kapılmış, kendinden geçmiş adamken, bir an sonra sakin, yüzüne o ağırbaşlı ifadeyi takınan, kendini kontrol etmesini bilen adam haline gelmişti.

Çıtkırıldım rahatsız ettiği için özür dileyerek saati sorduğunda Gerty, adamın saatini çıkarıp kulağına götürdüğünü görmüş ve sonra bakıp boğazını temizleyerek, kusura bakmayın saatim durmuş ama güneş battığına göre sekizi geçmiş olsa gerek dediğini duymuştu. Sesinde kültürlü bir adamın izleri vardı ve ölçülü bir tınıyla konuşuyor olsa da olgun ve cana yakın ifadesinde hafif bir titreme de seziliyordu. Çıtkırıldım teşekkür edip arkadaşlarının yanına dönerken dilini çıkarıp amcanın borularında tıkanıklık olduğunu söyledi.

Sonra *Tantum ergo*'nun ikinci dizesini söylediler ve Rahip O'Hanlon yeninden ayağa kalkıp Kutsal Emanet'i tüsüledi ve diz çöktü ve Peder Conroy'a kandillerden birinin neredeyse çiçekleri tutuşturacağını söyledi ve Peder Conroy kalkıp kandili azıcık oynatıp yerleştirdi ve Gerty adamın saatini kurup tıkırtılarını dinlediğini görürken bir yandan da ayağını zamanın ritmi içinde daha hızlıca sallamaya koyuldu. Karanlık iyiden iyiye çöküyor olsa da adamı, adamın saatini kurarken, ellerini yeniden cebine sokarken ve her ne yaparsa yapsın gözünü ondan alamadığını görüyordu. Gerty tüm bedenini sarmalayan bir hisse kapıldı ve bunu saç köklerinde dahi hissediyordu, korsesinin tahrişinden geçen ay da hilal zamanı olan o şeyin yine gerçekleşmekte olduğunu biliyordu. Adamın koyu renk gözleri yeniden, kızın en ince detayını dahi özümser gibi ve adeta mihrabına tapınırcasına Gerty'ye sabitlendi. Bir adamın tutkulu bakışında apaçık hayranlık diye bir şey varsa, işte şu karşısındaki adamın yüzünde aşikârdı. Bu hayranlık sana, Gerty MacDowell, ve sen de bunu biliyorsun.

Edy, geç oldu diye toparlanmaya başladı ve Gerty az önceki dokundurmasının istenen sonucu sağladığını fark etti çünkü puseti ittire ittire gitmek için kumsalda upuzun bir yol vardı önlerinde ve Çıtkırıldım ikizlerin şapkalarını çıkardı ve saçına çekidüzen verdi ki alımlı olsun ve Rahip O'Hanlon cüppesi boynunda kaykılmış halde ayaklandı ve Peder Conroy okusun diye ona kartı uzattı ve o da *Panem de coelo prœstitisti eis* sözlerini okudu ve Edy ile Çıtkırıldım durmaksızın saatten bahsediyor dahası bir de vakti Gerty'ye soruyorlardı ama ne zamanki Edy, yavuklusu gelmedi diye kalbinin kırılıp kırılmadığını sordu, Gerty hesaplı kitaplı bir kibarlıkla, seni ilgilendirmez diyerek cevabını yapıştırdı. Gerty ürperdi. Gözlerinde sayfalar dolusu sonsuz bir horgörünün soğuk alazı parlıyordu. Kırılmıştı – Ah evet, kalbini kanatmıştı çünkü Edy, bir kedinin tırmalaması gibi karşısındakini nasıl yaralayacağına gayet iyi bilirdi ve bu konuda kendine has yöntemleri vardı. Gerty'nin dudakları hafifçe aralandı ama ancak bir sanatçının tahayyül edebileceği kadar naif, kusursuz ve hoş hıçkırığı boğazında düğümledi. O çocuğu, onun sandığından da çok seviyordu. Tüm erkekler gibi hafifmeşrep, düzenbaz ve kaypağın tekiydi ve Gerty için ne ifade ettiğini asla anlayamayacaktı ve mavi gözlerinde yaşlar bir an kabardı. Diğerlerinin gözleri merhametten yoksun biçimde üzerine dikilmişti ama o son bir çabayla kendini toparlayıp yeni fethine baktı ki onlar da görsünler bakalım.

— Ohoo, diye yanıtladı Gerty şimşek gibi gülüp başını gururla savurarak. Mademki artık yıldayız, mendilimi, kimi istersem onun önüne düşürürüm.

Sözleri billur gibi, tahtalı güvercinin kuğurdamasından daha hoş çınlamış olsa da sessizliği buza kesti. O diri sesinde hafife alınacak birisi olmadığını anlatan bir tını vardı. Bay Reggy'ye gelecek olursa istese o fiyakasını, parasını pulunu da çöp gibi tutup atardı ve kartpostallarını da bin parçaya böldü mü bir daha da aklının ucundan bile geçmezdi. Olur a yeniden sırnaşmaya kalkarsa öyle ölçülü biçili küçümseyen bir bakış atardı ki Gerty, oracıkta büzüşür kalırdı o haddini bilmez. Sıska Edy'nin çehresi asılıverdi ve Gerty, her ne kadar Edy saklamaya çalışsa da yüzüne kara bulutların çöreklendiğini görebiliyordu, çiroz, çünkü kıskançlığının bedeli olan

cevabı almıştı ve her ikisi biliyordu ki Gerty onlardan ayrı birisiydi, uzak, başka bir dünyanın insanıydı o dahası bu farkı gören birisi daha vardı şimdi ve hal böyleyken buyursunlar buradan yaksınlar bakalım.

Edy hazırlanırken bebek Boardman'i doğrulttu ve Çıtkırıldım da topu, kürek ve kovayı toparladı ve artık gitme zamanıydı ki birazdan da sayın gelgit buralara uğrardı zaten. Çıtkırıldım da hemen gitmeleri gerektiğini yoksa uykucuk babanın gelip bebeciğin minik ayaklarını hapur hupur yiyeceğini söyledi ve bebek kahkahalarla güldü ve Çıtkırıldım karnını hanimiş göbecik diye gıdıklamaya başladı ki bebecik, muhtemelen hoşnutluğunu göstermek için yepyeni önlüğünü muhtelif malzemeyle baştan aşağı buladı.

— Vay başıma gelen! Seni gidi kusmuk kedi! diye söylendi Çıtkır. Önlüğü berbat olmuştu.

Bu hafif *aksilik* bir an dikkatini dağıttı ama birkaç saniyeye kalmadan o meseleyi de halletti.

Gerty çığlığını bastırıp sinirle öksürdü ve Edy ne olduğunu sorunca, az kalsın ne var ne yok sayıp dökecekti ama yine de hanımefendiliği elden bırakmayıp bak takdis zamanı diye lafı ustaca kaynatarak durumu geçiştirdi ki o anda kilisenin çanı adeta sahilde çınladı çünkü Rahip O'Hanlon, Peder Conroy'un omzuna koyduğu örtüyle sunaktaydı ve Kutsal Emanetleri birer birer takdis ediyordu.

Devşiren günbatımının manzarası, Erin'in son göz kırpışı nasıl da dokunaklıydı, akşam çanlarının yürek titreten ahenkli çınlaması ve tam o anda sarmaşık bağlamış çan kulesine doğru bir o yana bir bu yana çığlık çığlığa uçan bir yarasa. Çok uzaklarda fenerlerin ışığını görebiliyordu ki nasıl da pitoresk bir görüntüydü ah keşke kutu boyası yanında olsaydı da manzarayı resmetseydi ve hem bir adamı resmetmekten daha kolaydı bu ve fenerci birazdan presbiteryen kilisesinin bahçesinden ve çiftlerin yürüdüğü loş Tritonville Caddesi'nden geçer Reggy Wylie'nin, Gerty'nin hani şu *Mabel Vaughan* ve diğer hikâyelerin yazarı Bayan Cummins tarafından yazılmış *Fenerci* romanında okuduğu gibi, yanından bisikletiyle uçarcasına geçtiği penceresinin yakınındaki lambayı da yakardı. Gerty'nin hiç-kimsenin bilmediği hayalleri vardı. Şiir okumaya bayılırdı ve Bertha Supple'ın hatıra niyetine armağan ettiği mercan pembe kaplı anılar defterini, içinde lüks barındırmasa da şık ve temiz biçimde muhafaza ettiği tuvalet masasının çekmecesine özenle yerleştirmişti. Kaplumbağa kabuğundan tarağını, kucağında bebeğiyle Meryem Ana kolyesini, beyaz gül parfümünü, rastıklarını, kaymaktaşından pudralığını ve yıkamadan gelen giysilerine bambaşka bir hava katan kurdeleler gibi kızlara has hazinelerini sakladığı yer orasıydı ve o defterde de Dame Caddesi'ndeki Hely kırtasiyesinden aldığı mor mürekkeple yazdığı hoş hayalleri vardı çünkü bir akşam şu yeşilliklerin orada bulduğu gazetede görüp defterine çektiği ve onu derinden etkileyen şiirdeki sözler gibi kendisini ifade edebilse kendisinin de çok hoş şiirler yazabileceğine inanıyordu. *Ah hayalim, gerçek misin?* idi Louis J Walsh'un şiirine verdiği ad ve bir de *alacakaranlıkta çıkıp gelir misin?* vardı ve sık sık zihninde çınlardı şiirin güzelliği, öylesi kederli bir güzellik, gözlerinden

sessiz yaşların akıp gitmesine sebep olurdu çünkü yıllar geçip gidiyordu ama yine de şu Dalkey Tepesi'nden inerken gerçekleşen ve hep gizlemeye çalıştığı kazanın izini saymazsak kusursuz sayılırdı ve rekabetten asla korkusu yoktu. Ama tüm bunlar artık bir son bulmalı, diye hissetti. Mademki gözlerinde o sihirli parıltıyı gördü, geri dönüşü olamazdı bu işin. Aşka kilit dayanmaz. Kurban edilecek bir şey varsa da kaçınmayacaktı. Tüm çabası adamın samimi düşüncelerine erebilmek içindi. Onun için tüm dünyadan daha tatlı olurdu ve günlerini mutlulukla geçirtirdi. Yalnız yanıtı her şeyden önemi bir soru vardı ve yanıtı bilebilmek için ölüyordu, adam acaba evli miydi yoksa bir trajedi sonucu eşini kaybeden dullardan mıydı ya da hani şu şarkılarda sözü edilen, delirdiği için karısını akıl hastanesine yatırmak zorunda kalan ve kendi iyiliği için zalim görünmek zorunda kalan asil yabancı mıydı! Öyle olsa bile – ne çıkar ki? Çok mu fark eder sanki? Terbiye sınırlarını azıcık bile aşan bir hali olursa, iyi yetiştirilmiş birisi olarak kendini geri çekmesini de bilirdi. Şu Dodder Sokağı'nda sürtüp askerlerle, bayağı adamlarla yatıp kalkan, kadınlık gururunu hiçe sayan ve sonunda tutup soluğu karakollarda alan düşük karakterli kadınlardan tiksinirdi. Yok, yok: öyle olmaz. Toplumun anladığının ötesinde çok iyi dost olan ağabeyiyle kız kardeşi gibi olacaklardı. Adam belki de eski bir acının yeniden alevlenmesinin yasını tutuyordu. Anladığını düşünüyordu. Onu anlamaya çalışacaktı çünkü erkekler çok farklıydı. Beyaz ellerini açmış, mavi gözleri yakaran, eskilerin aşkı işte karşısında bekliyordu. Kalbim! Aşkının ve hayallerinin izinden gidecekti, ona yol gösterecek her şey yüreğinde gizliydi ve dünyada seveceği tek erkek rehber olacaktı ona. Gözü başka şey görmeyecekti. Ne olursa olsun ele avuca sığmaz ve özgür olacaktı.

Rahip O'Hanlon Kutsal Emanet'i yeniden mahfazasına koydu ve koro *Laudate Dominum omnes gentes*'i[1] söyledi ve sonra mahfazayı kilitledi çünkü takdis ayini sona ermişti ve Peder Conroy takması için ona şapkasını uzattı ve kötü kedi Edy gelmiyor musun diye sordu ama o an Jack Caffrey bağırdı:

— Bak, Çıtkırıldım!

Hepsi birden şimşek gibi aydınlanan tarafa baktığında, Tommy kilisenin yanındaki ağacın da maviye mora yeşile bulandığını gördü.

— Havai fişekler, dedi Çıtkırıldım Caffrey.

Öylece hepsi, Edy, içinde bebek Boardman'in olduğu pusetle ve Çıtkırıldım da koşarken düşmesinler diye Tommy ile Jacky'nin ellerinden tutarak, sahilden aşağı gelişigüzel koştular ki evlerin, kilisenin ötesini görebilsinler.

Ama Gerty oturduğu yerden bir gıdım bile kıpırdamadı. Peşlerinden koşturmaya hiç niyeti yoktu. Mademki onlar yosmalar gibi koşturmayı biliyorlardı, Gerty de öylece oturmayı bilirdi ve hem olan biteni oturduğu yerden de görebiliyordu. Üzerine dikilmiş gözler sinirini zıplatıyordu. Bir an adama baktı ve bakışları kesişince ruhunda bir şimşek çaktı. O yüzde müthiş bir tutku vardı, kabir gibi sükûnet dolu bir tutku ve işte bu Gerty'yi o adama ait kılmıştı. Sonunda diğerlerinin gözlerini dikmelerinden kurtulmuş ve baş başa kalmışlarken biliyordu ki o adama ölümüne güvenebilirdi zira

[1] (Lat.) Ey insanlar, yüceler yücesine dua edin.

o belli ki sadık, değerli, tepeden tırnağa onurlu birisiydi. Adamın elleri ve yüzü kıpır kıpırdı ve kızı da bir ürperti aldı. Havai fişekleri görebilmek için arkasına yaslandı ve bakarken düşmemek için dizlerini elleriyle kavradı ve o zarif biçimli bacakları tüm yumuşaklığı ve hoş kıvrımlarıyla arzı endam eylediğinde onunla adamdan başka hiç-kimse yoktu ve handiyse adamın kalp atışlarını, nefes nefese kalışını duyabiliyordu çünkü erkeklerin bu tür tutkulu, kanlarının kaynadığı hallerini iyi bilirdi çünkü bir keresinde Bertha Suplle ona aralarında kalsın diye ölümüne yeminler ettirerek, Nüfus İdaresi'nde çalışıp onlarda kiracı kalan adamın gazetelerden dergilerden kestiği kankan kızların ve sokak kadınlarının fotoğraflarına bakarkenki halini anlatmış ve anlarsın ya diyerek, adamın o resimlere bakıp bakıp pek de hoş olmayan bir şeyler yaptığını söylemişti. Ama şimdi yaşanan bambaşka bir şeydi öyle ki neredeyse adamın yüzünü ona yaklaştırıp o hoş dudaklarıyla sımsıcak öptüğünü bile hissediyordu. Hem evlenmeden önce o işi yapmadığın sürece diğer şeylere af yolu açıktı ve sen anlatmadan seni anlayacak kadın rahipler olsa gerekti ve Çıtkırıldım Caffrey'in de yüzüyle hülyalı gözlerinde bazen o şeyi hayal eder gibi melül bir ifade oluyordu ya, ah canım, bir de Winny Rippingham'in artist fotoğrafları için delirmesi yok muydu ki böylece yakında gerçekleşecek o diğer iş içindi bütün bunlar.

Ve Jacky Caffrey bir tane daha atılan fişeğe doğru, bakın bakın, diye bağırdı ve Gerty arkasına yaslandı ve şeffaf çoraplarla uyumlu olsun diye mavi dizbağı takmıştı ve hepsi birden görüp hep bir ağızdan haykırdılar bakın bakın diye ve Gerty de havai fişekleri görmek için sırtüstü uzandı ve havada tuhaf, yumuşak bir şey öteye beriye uçuşuyordu. Ve uzun bir Roma kandilinin ağaçların üzerinden yukarıya, susun susun, deyip ta yukarılara gittiğini gördü ve hepsinin heyecandan dili tutulup soluğu kesildi daha yukarı gittikçe ve iyice uzandı ki en yukarıları görebilsin ki artık neredeyse gözden yitmekteydi ve yüzünü kutsal kızıl bir ifade kapladı ve adam onun o diğer yerlerini de, hani diğer iç çamaşırlarına göre çok daha iyisi, yeşil, dört şilin on bir peniye aldığı, teni tahriş etmeyen şu nansuk kumaşından külotuna varana dek görebiliyordu hem varsın görsün her yerini ve baktığını da gördü ve sonra öyle yükselip görünmez oldu ki her uzvu titriyordu öyle boylu boyunca yatmaktan ve dizinden çok yukarıları hatta denizde bile hiç-kimsenin asla görmediği o yerleri görüyordu ve utanmıyordu da utanacak ne vardı ki o kankan kızlarının edepsizce sergilediklerinden çok daha güzelken her şeyi ve her yeri. Ona dili damağı tutularak seslenmeyi ne çok isterdi ve isterdi ki o kar beyazı incecik kollarıyla ona uzansın ve dudaklarının ak alnına değdiğini hissetsin, bir genç kızın aşkı, o genç kızın yüreğinden ve çağlar ötesinden kopan boğuk feryadı. Sonra bir roket pat diye fırladı ve karanlığa karıştı Ah! sonra Roma kandili iç çeker gibi patladı Ah! ve hep bir ağızdan bağırdılar Ah! Ah! kendilerinden geçip altın zülüfler döküldü yağmur gibi ve yeşil şebnem misali yıldızlar yerlere saçıldı altından kopup Ah ne hoş, Ah ne tatlı, yumuşacık!

Sonra hepsi kurşun gibi ağırlaşmış göğün içinde çiy taneleri gibi eridi: dört bir yana sükûnet çöktü. Ah! Yattığı yerden toparlanırken yanık, acınası bir sitemle, utancından kız gibi kızarıp bozarmış adama baktı. Hemen yanındaki kayaya doğru yas-

lanıyordu. Leopold Bloom (ki oydu adamımız) o saf gözler karşısında başını eğmiş, sessizce duruyordu. Ne hayvanlıktı yaptığı! Yine mi? Lekesiz bir ruh, iyi bir yürek ondan medet ummuşken o aşağılığın yanıtı ne olmuştu? Bildiğin kaltabanlıktı bu! Tüm erkekler gibi! Ama o gözlerde sonsuz bir merhamet vardı ve her ne kadar günah işlemiş ve hatalı davranmış olsa da tek bir özür yeterdi. İyi bir kız dediğin ona buna anlatır mıydı her şeyi? Hayır, bin kere hayır. Bu onların, yalnızca ikisinin arasındaki sırdı ki alacakaranlıkta yapayalnızlarken bunu görüp bilecek, şu sağa sola uçuşan yarasadan başka hiç-kimse yoktu ki yarasalar da gördüklerini kimseye anlatmaz.

Çıtkırıldım Caffrey, top sahasındaki çocuklara öykünerek ve hem de biraz ne matah biri olduğunu göstermek için bir ıslık çaldı: sonra da bağırdı:

— Gerty! Gerty! Gidiyoruz. Hadi. Yukarıdan seyrederiz.

Gerty'nin aklına aşka dair kurnazca bir fikir geldi. Elini mendil cebine soktu ve pamuğu çıkarıp cevaben ama elbette adama göstermeden salladı ve sonra yeniden yerine koydu. Acaba çok mu uzaktaydı. Ayaklandı. Bir nevi veda mıydı bu? Hayır. Şimdi gitmesi gerekiyordu ama orada yine görüşeceklerdi ve o zamana dek hayalini yaşayacak, yarın, dün akşamın hayaliyle geçecekti. Hepten kalktı ayağa. Ruhları, bitmesin istediği o son bakışta buluştu ve o tuhafça parlayan, tatlı yüzüne mest olmuş gözler yüreğine aktı. Adama belli belirsiz gülümsedi, son bir bağışlayıcı, neredeyse gözyaşlarına boğulacak bir gülümsemenin ardından ayrıldılar.

Usulca geriye dönüp bakmaksızın engebeli kumsalda ilerleyip Çıtkırıldım, Edy, Jacky ile Tommy Caffrey ve bebek Boardman'in yanına vardı. Hava iyiden iyiye kararmıştı ve kumsal boyu taşlar, kuru tahta parçaları ve kaygan yosun kökleri vardı. Kendine has o ağırbaşlı sükûnetiyle yürüyordu ama dikkatli ve yavaştı çünkü – Gerty MacDowell aslında...

Ne, ayakkabıları mı vuruyor? Hayır. Topalmış! Ay yazık!

Bay Bloom kızın topallayarak uzaklaşmasını izledi. Zavallı kızcağız! Demek bu nedenle diğerleri koştururken yerinden kımıldamamış. Yüz ifadesinden anlamıştım bir derdi olduğunu. Kusur kadında on kat daha kötüdür. Ama o kusur bir yandan da onları nazik ve kırılgan gösterir. Malı mülkü sergilerken özürlü olduğunu bilmemem iyi olmuş. Yine de isterik bir şeytanmış. Dert etmezdim gerçi. Rahibeyle ya da zenciyle yahut gözlüklü bir kadınla nasıl olduğunu merak etmek gibi. Şu yampiri bakanı ne hoştu misal. Aybaşı yaklaşınca sanırım tahrik oluyorlar. Nasıl da başım ağrıyor bugün. Şu mektubu nereye koymuştum? Evet, tamam. Akla hayale gelmedik şeylere aşererler. Bozukluk yalayanı bile oluyormuş. Tranquilla Manastırı'ndaki rahibe kız anlatmıştı, âdet zamanı mazot koklamayı severmiş. Bakireler sonunda deliriyor sanırım. Hemşireler? Bugün Dublin'de kaç kadın aybaşıdır acaba? Mesela Martha. Havadan kaynaklı. Ay sebep oluyor. O zaman neden bütün kadınlar ayın aynı döneminde âdet görmüyor ki yani? Doğdukları zamanla da alakalı galiba. Ya da belki hepsi aynı andadır da sonradan. Bazen Molly ile Milly aynı ana denk gelir. Her halükârda iyi zaman geçirdim. İyi ki o seni cezalandıracağım lafına kanıp hamamda hamamcı olmamışım. Sabah tramvay sürücüsünün işlediği halttan sonra iyi geldi. O tokatçı M'Coy, sokak

ortasında alıkoymayaydı beni. Karısının taşrada turnesi varmış da mışmış, kazma sesli karı. Böyle küçük lütuflara karşı şükran hissediyor insan. Ucuz yollu da. İstemen yeter, bedava. Çünkü onlar da istiyor. Doğal arzuları. Yazıhanelerden sürü sürü boşalıyorlar her akşam. Mesafeli olmak en iyisi. İşte o zaman peşine düşüp koştururlar. Canlı canlı yakalayacaksın ki ah. Kendilerini göremiyor olmaları ne yazık. Çıtı pıtı bir bacağın hayali. Neredeydi? Ah, evet. Capel Caddesi'ndeki fotoğraf gösterisinde: erkeklere mahsus. Dikizci Tom. Willy'nin şapkası ve o şapkaya kızların ettiği. O kızlar gerçek mi yoksa fotoğraf hilesi mi acaba? İşi bitiren *Lingerie.*[1] Kadının *deshebille*'i[2] içindeki kıvrımları elliyordu. Onları da tahrik ediyor ne zaman ki. Tertemizim bak, gel de kirlet beni. Kurban merasimi için birbirlerini giydirmeye de bayılırlar. Milly bayılmıştı Molly'nin yeni bluzuna. İlk anda. Hepsini giy sonra hepsini çıkar. Molly. Ona menekşe rengi çamaşırları bu sebeple aldıydım. Bize de: taktığı boyunbağı, hoş çorapları ve duble paçalı pantolonu. Tanıştığımız akşam ayağında tozluk vardı. Hoş gömleği o şeyin altında parlıyordu, neydi yahu? kara saçlarının. Kadınlar çıkardıkları her iğneyle cazibelerinden kaybederlermiş. İğneli cazibe. Ah, Mairy iğnesini yitirmiş. Şık şıkıdım da giyinmiş artık kimin içinse. Moda dedikleri de ayrı hikâye. Tam işin sırrını kaptım dediğin anda hop değişir. Doğu hariç: Meryem'e bak, Martha'ya: şimdi nasılsa o zaman da öyle. Mantıklı hiçbir öneriniz reddedilmez. Acelesi de yoktu ayrıca. Zamanı gelince bir adamın peşine takılırlar. Hiçbir buluşmayı da unutmazlar. Muhtemelen tevatür. Şansa inanırlar çünkü öylesini severler. Ötekiler de arada o kızı şöyle bir dürtmeye meyillidir. Okulda kız arkadaşlar sarmaş dolaş, el ele öpüşüyorlar ve bir yandan da birbirlerine sırlarını açıyorlar Manastırı'n bahçesinde. Beyaza bulanmış yüzleri ve beyaz boneleri ve bir de tespihleriyle rahibeler, mahrum kaldıklarından ötürü kindar, bir aşağı bir yukarı dolanıyorlar. Tel örgüler. Lütfen bana yaz. Ben de sana yazacağım. Olur mu? Molly ve Josie Powell. Sayın Doğru Adam gelene kadar bekle, sonra da çıkmaz ayın son çarşambası görüş. *Tableau!* Ah, Tanrı aşkına kimler gelmiş! Nasılsınız hepiniz? Neler yaptınız görüşmeyeli? Öp ve seni görmekten ve öp ve nasıl da. Hemen o anda birbirlerinin kusurlarını aramaya koyulurlar. Muhteşem görünüyorsun. Kız kardeşlik hukuku. Birbirlerine dişlerini gösterip diş biliyorlar. Sende kaç tane kaldı? Oysa sahiden gerekince hiç oralı olmazlar.

Ah!

Aybaşları yaklaşınca iblise dönüyorlar. Şeytan gibi kararıyor suretleri, Molly hep, o dönemde her şeyin külçe gibi ağırlaştığını söyler. Ayağımın altını kaşısana. Ay, tam orası! Ay, harika! Ben de hissediyorum. Arada sırada bir şekilde dinlenmeli insan. O dönemlerde birlikte olmak kötü müdür merak ediyorum.[3] Ama bir şekilde emniyetli. Keman yayı gibi gerginleşip sütten kesiliyorlar. Pörsüyen bitkilere dair bir bahçede bir şeyler okumuştum. Kadının takındığı çiçek pörsümüşse kadın oynaşmak istiyor demekmiş. Hepsi de. Sanırım şu kız da benle benzer duyguları paylaştı. Öyle hisse-

[1] İç çamaşırı.

[2] Şeffaf gecelik.

[3] Muscvilikte aybaşı dönemlerinde hem cinsel ilişki hem de kadınlarla her türlü temas günahtır.

dince aradığın şeyi bir şekilde bulursun. Benden hoşlandı sanki ha? Giyim kuşama bakıyorlar. Kur yapan adamı hemen tanırsın: yakalar, manşetler. Horoz olsun aslan olsun hatta geyik, hep aynı. Gevşek bir boyunbağını ya da öyle dağınık bir şeyleri sevecekleri tutar kimi zaman. Pantolonlar? Sanırım ben? Hayır. Usulca hallediyor o işleri. Yıkıl yuvarlan işlerinden hoşlanmaz. Karanlıkta öpüşüp hiç konuşma. İçimde bir şey gördü. Acaba ne! Briyantine buladığı inek yalamış saçını sağ gözüne deviren şairdense benim gibi düz adamları tercih ederler. Bir beyefendiye edebi yazışmalarda yardımcı olacak. Bu yaşta kılık kıyafetime özen göstermeliyim. Beni profilden görmesine izin vermedim. Yine de bilemezsin bu işleri. Güzel kızlar gider çirkin adamlarla evlenir. Güzel ve çirkin. Ayrıca madem Molly benimle o halde. Saçını göstermek için şapkasını çıkardı. Geniş kenarlıklı. Yüzünü saklamak için alınmış, birileri onu tanıyabilir diye, eğil ve çiçekleri kokla ki geçip gitsin. Kızışınca saçları da gümrah oluyor. Holles Sokağı'nda otururken meteliğe kurşun atınca Molly'nin saçlarını on tekliğe satmıştım. Neden olmasın? Sanırım turne için ödemesini yaptı. Neden olmasın? Hepsi önyargı. On teklik de eder on beş de hatta bir pound. Etmez mi? Bence eder. Kelepir hepsi. El yazısı muntazam: Bayan Marion. Flynn'e gönderdiğim kartpostalda olduğu gibi mektuba da adres yazmayı unuttum mu ne? Bir de Drimmie'ye boyunbağsız gitme hikâyem var. Molly ile naneydik hafif. Yok, hatırladım. Richie Goulding yüzündendi: o da başka bir. Kafasında tartar durur. Saatimin de dört buçukta durması ne komik. Tozdan. Temizlemek için köpekbalığının karaciğerinden çıkan yağı kullanıyorlarmış. Kendim de yapabilirim. Para cebimde kalır. Tam o anda mıydı herifle bizimkinin?

Ay, girdi. İçine. O da. Aldı içine.

Ay!

Bay Bloom dikkatle elleyip ıslak gömleğini düzene koydu. Ah Tanrım, şu küçük topal iblisin işlerine bak. Üşümüş ve yapış yapış hissediyordu. Sonrası hoş olmuyor bu işlerin. Yine de bir şekilde başınızdan defetmeniz gerekiyor. Onların ise umurunda değil. En fazla tatlı söz duymak dertleri. Evine gidip yemeğini yiyecek, sütünü içecek ve ufaklıklarla gece duasını edecek. Öyle değiller mi yani? Doğal haliyle görsen her şey berbat olur. Sahne kıyafetine bürünecek, allık, kostüm, pozisyon al ve müzik. Adı da önemli. Aktrislerin aşkı. Nell Gwynn, Bayan Bracegirdle, Maud Branscombe. Perde kalkar. Ayışığının gümüşi ihtişamı. Göğsü dalgın düşüncelerle hop inip hop kalkan bir kız vardır. Canım bir tanem gel de öp beni. Halen hissediyorum. Adama güç veren bu. İşin püf noktası. Dignam'dan çıkarken arka tarafta saldığım iyi oldu. Elma şarabından. Yoksa asla. İçince şarkı söyleyesi geliyor insanın. *Lacaus esant taratara.*[1] Ya kızla konuşsaydım. Ne hakkında? Muhabbetin sonunun nasıl geleceğini bilmiyorsan işe yaramaz. Bir şeyler sorarsın o da sana sorar. Tıkanmışsan iyi fikir. Zaman kazandırır. Ama sonra başın belada. En iyi fikir: iyi akşamlar ile işe girmek: sonra baktın ki meyilli: iyi akşamlar. Ah bir akşam da Appian Yolu'nda Bayan Clinch'i şey sanıp yanaşıp konuşmam. Vay be! O gece Meath Sokağı'ndaki kız var bir de. Ona ne kadar

[1] Meyerbeer'in *Hugenot* eserindeki sözlerin yanlış ifadesi.

edepsiz laf varsa ettirdiydim. Tümden yanlış elbette. Kıçının kenarı demişti. Öylesini bulmak zor. Oha! Sana asıldıklarında karşılık vermiyorsan ne zordur onlar için ta ki kaşarlanana dek. İki şilin daha verince ellerimi öpmüştü. Papağanlar. Bas düğmesine ötsün dursun. Keşke bana efendim diye seslenmeseydi. Ah, karanlıkta o ağzı! Ve sen evli bir adamken o bekâr kızla! Hoşlandıkları bu işte. Bir adamı başka bir kadından koparmak. Hatta duyurmak bile yeter. Bana pek sıcak gelmiyor. Başka bir herifin karısından uzaklaşmaktan mutlu olurum. Adamın tabağında kalanı yer gibi. Bugün Burton'da yumula yumula yediği etin sinirini tüküren adam gibi. Kaput da halen cebimde. Tüm dertlerin yarısına bu sebep. Ama ne an ne olacağı da belli olmaz. Gel, her şey hazır. Düşlediğim. Ne? En kötüsü başlangıç anı. Hoşlarına gitmezse hemen kıvırırlar. Manevar sever misin diye sorarlar çünkü bir keresinde adamın teki. Ya da birisinin fikir değiştirip vazgeçmesi durumunda ne diyeceğini sorar sana. Peki ya ısrar etsem: ille de istiyorum gibi bir şey desem. Çünkü yaptım da. Kadın da razı oldu. Saldır. Sonra bitir işi. Önce çok istediğini belli et, olmadı yalvar. Gururları okşanır. Hep başka birini düşünüyorlardır. Zararı ne ki? Ergenliğinden beri onu bunu şunu düşünüyordu illaki. Bütün numara ilk öpücükte. Uygun zaman meselesi. İçlerinde bir şey patlar sanki. Gözlerinin içine bakıp söyle, tilki gibi. Akla ilk gelen en iyisidir hep. Ölene kadar unutmazlar o an söyleneni. Molly ile Mağrip bağlarının duvarında onu ilk öpen Teğmen Mulvey. On beşindeymiş bana anlattığına göre. Ama göğüsleri çıkmış. Sonra uyuyakalmış. Glencree'deki davetten eve dönerken anlatmıştı. Featherbed Dağı. Uykusunda dişlerini gıcırdatıyormuş. Genel Vali'nin gözü de üzerindeymiş ya. Val Dillon. Bir yanı felçli.

Diğerlerinin yanına havai fişekleri izlemeye gitmiş. Benim fişekler. Roket gibi fırlar, sopa gibi iner. Çocuklar da ikiz galiba, bekliyorlar ki bir şey olsun. Umuyorlar ki hemen büyüsünler. Annelerinin giysilerini giysinler. Bol bol vaktiniz var, dünyanın kaç bucak olduğunu elbet öğrenirsiniz. Arapsaçlı ve zenci ağızlı olanı. Islık çalabileceğini biliyordum. Ağzı bunun için biçilmiş kaftan. Molly gibi. Jammet'in yerindeki sosyetik fahişenin peçesini sadece burnuna kadar açmasına sebep de bu. Saat kaç söyleyebilir misiniz bir zahmet? Kuytu bir sokağa gidelim de söyleyeyim sana saat kaç. Sabah kalkınca kırk kere dal kalkar kartal sarkar dersen dudakların biçim alır. Ufaklığı da okşuyordu. Oyunu en iyi dışarıdan seyreden anlar. Tabii ki kuşları, hayvanları, bebekleri anlarlar. Yaradılışları gereği.

Kumsala doğru giderken dönüp arkasına bakmadı. O zaman tadı kaçar. Ah şu kızlar, şu kızlar, plaj güzelleri. Gözleri hoştu, berrak. Gözbebeğinden ziyade gözün akı önemli. Benim şey yaptığımı biliyor muydu acaba? Elbette. Köpeğin üstüne atlamasını bekleyen kedi gibi. Kadınların, Venüs'ü sere serpe çizen, lisedeki Wilkins gibisiyle işi olmaz ki. Buna masumiyet mi diyorlar? Zavallı salak! Karısıyla da tencere kapaklar. Misal *Dikkat Boyalı* yazan banka asla oturmazlar. Tüm gözler üzerlerinde. Orada olmayan şey için yastığın altına bak. Hayatlarının korkusunu yaşamak için arzu duyarlar. İğne gibiler. Molly'ye hoşuna gider diye Cuffe Sokağı'nın köşesindeki adamın pek yakışıklı olduğunu söylediğimde bakıp hemen çolak demişti. Öyleydi de.

Nereden biliyorlar? Roger Greene'deki sekreter kız merdivenden ikişer ikişer çıkarken malı mülkü teşhirde. Baba anaya, anne kızına el verir yani. Soyaçekim. Misal Milly mendilini ütü yerine aynaya asıp kurutuyor. Kadınların dikkatini reklama çekmek için en uygun yer aynalar. Moly'nin Presscott'un dükkânından alınacak Paisley marka şalı için gönderdiğimde de, ay şu ilanı da atlamayalım, para üstünü çorabına sokup gelmişti eve! Akıllı bıdık. Ben öyle bir şey tembihlememiştim halbuki. Paketini de pek zarif taşıyor. Böylesi küçük şeyler erkekleri mest eder. Eline kan yürüyünce kaldırıp sallıyor ki rahatlasın. Kimden öğrendin bunu? Kimseden. Bana dadı öğretmişti. Ah, ne bilsin onlar! Daha üç yaşındayken, Lombard Sokağı'ndan taşındığımız vakit, Molly'nin tuvalet masasının önüne geçerdi. *Çot düzelim ben.* Mullingar. Kim bilirdi ki? Dünyanın işleri. Genç öğrenci. Eğriyi doğruyu biliyor gerçi şu diğeri gibi değil. Yine de hoştu yahu. Tanrım, ıslağım. Seni iblis. O baldırları. Şeffaf çorapları da çekmiş malum yerine kadar. Sabahki pasaklı gibi değil. A. E. Buruşuk çoraplar. Ya da şu Grafton Caddesi'ndeki. Bembeyaz. Vay be! Yeme de yanında yat.

Arokarya misali roket, çatırtılar saça saça patladı. Çata da çata da çatır çat. Ve Çıtkırıldım ve Tommy ve Jacky görmek için koşturdu ve artlarında pusetle Edy ve Gerty de kayaların kıvrımının ötesinde. Sizce? Bak hadi! Bak hadi! Etrafına bakındı. Bir tomurcuğu kokladı. Sevgilim, seni gördüm ve senin. Her şeyini.

Tanrım!

Her neyse, iyi geldi bana. Dignam'ın şu işleri için Kiernan'ın yerinden çıkarken rahatsızdım. Bu rahatlama için nasıl teşekkür etsem az. *Hamlet*'ten parçalar. Tanrım! Hepsi bir aradaydı. Heyecan. Öyle ardına doğru yaslanınca ense kökümde bir sızı hissettim. Başını döndürüyor insanın. Boş şeylerden laflamak yerine. O halde size olanı biteni anlatayım. Yine de aramızda anlaştığımız bir dil gibi. Olamaz mı? Hayır, Gerty diye seslendiler ona. Belki de benimki ve Dolphin'in çıkmazdaki adresi gibi uydurma addır.

Jemina Brown idi kızlık adıyla soyadı
Ve anacığıyla Irishtown'da yaşardı

Sanırım tüm bunlar bu mekânın havasından ötürü geçti aklımdan. Hepsinin süründüğü katran aynı esasen. Çoraplarına kalemlerini silerler. Ama top da sanki duruma uyanmış gibi nasıl da ona doğru yuvarlandı. Her kurşunun varacağı bir hedefi vardır. Ama ben okulda hiçbir şeyi doğru düzgün atamazdım. Neye vursam koçboynuzu gibi döne döne. Kederli bir hal ama çünkü sadece birkaç yıl sürüyor ve sonrası tencere tava peşinde babanın pantolonunu Willy'ye uydur bebeğin altına tiren kumu sererken agucuk diye oyalamalar. Hiç de kolay değildir. Koruyup kolluyor onları. Öylece oralarında buralarında pişik olmuyor. Doğanın dengesi. Bebeği yok, mevtayı yıka. Dignam. Çocukların elleri hep etraflarında. Hindistancevizi gibi kafalar, maymunluklar, önceleri kapalı bile değilken kundaklarında ekşi süt kokusu, kesik süt. Bebeğe boş biberon vermemeliydi. Boş havayı emince gaz yapar. Bayan Beaufoy, Purefoy. Hastaneye uğramalı. Hemşire Callan halen orada mı acaba. Molly

Coffee Palace'ta iken bazı akşamlar bakıcılığa gelirdi. Şu genç Doktor O'Hare'nin paltosunu fırçalarken görmüştüm onu. Bayan Breen ile Bayan Dignam da bir zamanlar öyle evlilik çağındaydılar. En kötüsü de City Arms'ta geceleriymiş Bayan Duggan'ın bana anlattığına göre. Koca zurna gibi sarhoş, meyhanenin sidik kokusu kokarca gibi sinmiş üstüne. Karanlıkta o ekşimiş içki kokusunu alınca. Sonra bir de sabah sorar: akşam sarhoş muydum? Ama kocaya kötü laf etmek de ters tepebilir. Dön dolaş tilki dükkânına gelirler. Birbirlerine zamk gibi yapışıp. Belki kadının da hatası vardır. Molly'nin hepsine ders vereceği husus budur işte. Güneyli kanından olsa gerek. Mağribi. Hem bedeni de. Bol bereketinde gezinen eller. Misal diğerleriyle karşılaştırsan. Karıyı eve kapatmış, say ki dolapta iskelet. İzninizle eşimi tanıştırayım. Sonra ne idüğü belirsiz bir şey çıkıverir, ne diyeceğini bilemezsin. Bir adamın zayıf karnını karısından anlarsın. Yine de kader kısmet bu işler, aşk meşk meseleleri. Aralarında kendilerine has sırlar. Bir kadın el vermese ite köpeğe karışacak adamlar vardır. Sonra el kadar kızlar, mini minnacık, yanlarında tıfıl manitaları. Rabbim herkese göre birisini yaratmış. Bazen çocuklar iyi kıvırıyor. İki tıntından ses çıktığı oluyor. Ya yetmişlik kart zampara ile çıtır gelin hikayeleri. Mayısta evlen aralıkta tövbe. Şu ıslaklık da fena. Vıcık vıcık. Ucunun derisi yapışmış.[1] Bir yolunu bulup ayırmalı.

Ayy!

Bazen de boylu poslu bir adam mini minnacık karısını adeta saat cebinden çıkarıyor. Uzun çöple kısa çöp gibi. Büyük beyle küçük hanım. Şu saatimin işleri de. Cep saatleri hep şaşıyor. Acaba saat, taşıyan adamın haleti ruhiyesiyle manyetik bir etkileşime mi geçiyor. Evet, sanırım o an. Kedi yoksa meydan fareye kalır. Pill Lane'den içeri bakışımı hatırlıyorum da. O da bir nevi manyetik çekim işte. Her şeyin ardında bu manyetik çekim hikâyesi var. Dünya mesela bir şeyleri çekiyor ve bir şeylerin çekim alanında. Hareketin sebebi bu. Zaman ne dersen o da hareketin gerçekleşmesi için gereken süre. Sonra bir şey tekleyecek olsa tüm o uzun şeyler pıtır pıtır durur. Çünkü hepsinin bir dengesi var. Pusulanın iğnesi sana güneşte yıldızlarda ne olup bittiğini söylüyor misal. Küçücük çelikten bir iğne. Çatala tuttun muydu. Gel. Gel. Tık. Kadınla erkek gibi. Çatal ve çelik. Molly ile o. Kuşanırlar şık şıkıdım ve bakışırlar ve ima edip belli ederler niyetlerini ve daha fazlasını da ve meyilli bir adamsan kışkırtıp, hapşırığın gelmesi gibi, bacaklar, bakışmalar ve içinde varsa o iş. Tık. Koyuverirsin gerisini.

Kızın o yerlerinde ne hissettiğini merak ediyorum. Ayıp kayıp işleri hep üçüncü şahıslara karşı. Çorabındaki kaçığı daha çok dert eder halbuki. Molly at gösterisinde o çizmeli çiftçiye çenesini öne çıkarıp başını geri atarak nasıl da bakmıştı. Lombard Sokağı'ndaki eve boyacı girdiği zaman da. Sesi de güzeldi o delikanlının. Giuglini de öyle başlamış ya. Şu koku. Çiçek gibiydi. Sanki. Menekşeler. Boyanın içindeki terebentinden kaynaklı. Her şeyi işlerine uydururlar. İş görürken terliğini yerde sürürdü ki ses çıkmasın. Ama çok zaman da gün yüzü görmezler sanırım. Öyle saatlerce dikilip. Ben azıcık öyle dursam sırtıma kadar kasılırım.

[1] Bloom'un Yahudi geleneğince sünnet olmadığını gösteriyor.

Dur hele. Hım. Hım. Evet. Bu onun parfümü. Elini bu sebeple sallamış demek. Ben uzaklardayken başını yastığa koyunca beni düşünmen için bu kokuyu sana bırakıyorum. Ne bu böyle? Güneş çiçeği mi? Hayır. Sümbül mü? Hım. Gül sanırım. Bu tarz kokuları sever belli. Hoş ve ucuz: hemen kekrer. Molly çavşır seviyor. Birkaç damla yaseminle harika. Tiz sesleri ve pes sesleri. Dans saatlerinde tanımış o adamı da. Yakınlaşmanın getirdiği hararetle. Siyahlarını giyinmişti ve parfümü de üzerindeydi. İyi bir iletken, değil mi? Yoksa kötü müydü? Işık da. Sanırım bir bağlantı var bu işte. Mesela karanlık bir mahzene gidecek olsanız. Gizemli de. Neden ancak şimdi aldım ki kokuyu? Kızın yakınlaşması gibi, usulca ama emin adımlarla. Galiba milyonlarca minik tanecik havada uçuşuyor. Evet, öyle. Şu baharat adalarında, Seylan sabahında mesela, fersah fersah öteden alırsın kokuları. Nedir, söyleyeyim. İncecik bir tül gibi ya da ağ misali tüm tenlerinin üzeri şu bürümcük dedikleri şey kadar ince ve dur durak bilmeden salgılıyorlar onu gökkuşağındaki renklerin neliklerini bilmemesi gibi. Ne giyip çıkarsa kalıyor o koku. Çoraplarının topuğunda. Sıcak ayakkabılarında. Kalır. Çamaşırlarda: çıkartır bir de küçük tekme havada. Görüşmek üzere. Kedi de yatakta geceliğini koklamaktan hoşlanıyor. Bin kişinin arasından tanır Molly'nin kokusunu. Banyosuyunu da. Bana çilekle kremayı anımsatıyor. Nereden dolayı acaba. Malum yerinden veya koltukaltından ya da boynundan. Çünkü kokuları çukur ve çıkıntılarda hissedersiniz en çok. Sümbül parfümü de eter ya da yağ ile yapılıyor. Misksıçanı. Kuyruklarının altındaki keseden. Bir zerre döktün mü sittin sene çıkmaz kokusu. Köpeklerin birbirinin kıçını koklaması. İyi akşamlar. İyi akşamlar. Nasıl kokum, beğendin mi? Hım. Hım. Çok hoşmuş, teşekkürler. Hayvanlar koklaşa koklaşa. Evet, olaya bir de bu tarafından bak. Biz de aynıyız. Mesela bazı kadınlar âdet dönemi kokusuyla uzak durman için uyarıyor. Gel bakalım şöyle. Gidersin ve vay anam, o nasıl kokmak öyle? Çürümüş ringa konservesi gibi. Pöff! Lütfen çimlere basmayınız.

Belki de bizim erkek kokularımızı hissediyorlardır. İyi de hangisini? Uzun John puro kokusu sinmiş eldivenlerini masaya bırakmıştı geçen gün. Nefes mi? Yediğin içtiğin belirler o kokuyu. Yok. Erkek kokusu kastettiğim. Şu işle de ilgisi olsa gerek çünkü misal rahipler farklı kokar. Kadınlar pekmeze uçan sinekler gibi pervane olur etrafında. Sunaktan kovulsalar da dönüp yine giderler. Yasak rahip ağacı. Ah peder, sizinle acaba? İlk benimle olsa. Bu arzu tüm bedenine nüfuz edip içine işler. Hayat kaynağı. Özellikle koku meselesi çok ilginç. Kereviz sosununki. Dur hele.

Bay Bloom burnunu yaklaştırdı. Hım. Çek içine. Hım. Yeleğini açtı. Badem ya da. Yok. Limon. Ay hayır ya, sabunun kokusu.

Bu arada şu losyonu da. Aklımı bir şey kurcalayıp duruyordu ya meğer. Dükkâna da dönüp sabunun parasını ödemedim. Sabah gördüğüm o cadaloz gibi elimle çantayla dolanmayı da hiç sevmem. Hynes üç şilin borcunu ödeyebilirdi halbuki. Meagher'a, ona çıtlatsın diye rica edebilirdim. Şu paragrafı halletse bari. İki şilin dokuz peni. Hakkımda kötü düşünecek. Yarın uğrayayım. Ne kadar borcum var? Üç şilin dokuz peni mi? İki şilin dokuz peni efendim. Ah. Bir daha borç vermez böyle giderse. Müşterilerini böyle böyle kaybedersin işte. Meyhanelerde de durum aynı. Veresiye kabarınca arkalardan dolana dolana başka mekâna gider oluyor.

Şu soylu bey daha önce de geçmişti. Körfezin rüzgârı buralara savurmuş. Gidebildiği kadar gidip dönmüş. Akşam yemeği vaktinde mutlaka evinde olur. Azıcık dağılmış görünüyor: iyi tıkınmış besbelli. Şimdi de kendini doğaya vermiş, tadını çıkarıyor. Öğün sonrası şükür faslı. Yemekten sonra bir saat yürümece. Banka hesabında iyi kötü bir miktar vardır, devlet hesabından belli ki. Bugün müvezzi çocukların arkamdan yürümesi gibi adamın arkasından yürüyeyim de kendini tuhaf hissetsin. Kendimizi başkalarının gördüğü gibi görüyoruz. Kadınlara maskara olmadığın sürece sorun var mı? Kim olduğunu böyle çözersin işte. Sor bakalım kendine onun neci olduğunu. *Sahildeki Esrarengiz Adam*, Bay Leopold Bloom'dan ödüllü bulmaca. Sütun başına bir gine alırsın. Bir de bugün mezarlıktaki kahverengi Macintosh pardösü giymiş adam var. Kısmetinde nasır varmış. Çıktığı yerin mikrobunu emdiğinden sağlığa faydalıdır belki de. Islık yağmur yağdırır derler. Bir yerlerde yağıyor olsa gerek. Ormond'daki tuzlar nemermişti. Beden hava durumunu hissedermiş. İhtiyar Betty'nin eklemleri sızlar. Shipton Ana da günü geldiğinde gemilerin dünyayı bir günde dolaşabileceği kehanetinde bulunuyor. Yok. Yağmura delalet bu. Soyluların müneccimi. Uzaklardaki tepelere iniyor sanki usulca.

Howth. Bailey feneri. İki, dört, altı, sekiz, dokuz. Gör bak. Değiştirmeliler yoksa ev sanırlar. Enkazcılar. Grace Darling. İnsan evladı karanlıktan korkar. Ateşböcekleriyle bisikletliler de: ışık zamanı. Elmaslar daha güzel parlıyor. Kadınlar. Işık bir nevi güven veriyor. Sana zararım dokunmaz. Eski zamanlara göre şimdiler daha iyi. Kasaba yolları. Hiç uğruna bağırsaklarını deşerler. Halen de o iki tipten biriyle karşılaşabilirsin. Kaşlarını çat ya da gülümse. Kusura bakmayın! Ne demek. Bitkileri sulamak için de en iyi zaman günbatımı. Halen azıcık ışık varken. Kızıl ışınlar en uzun kalıcı olanlar. Roygbiv Vance öğretmişti bize: kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert, mor. Yıldıza bak. Venüs mü? Daha tam belirgin değil. İki oldular. Üç tanesi yan yana gelince gece çöktü demek. Şu bulutlar hep orada mıydı? Hayalet gemileri andırıyor. Yok. Dur. Ağaçlara mı benziyorlar? Optik yanılsama. Serap. Batan güneşin memleketi. Güneydoğuda ademimerkeziyet güneşi batıyor. İyi geceler memleketim.

Çiy düşüyor. O taşın üstünde oturmasan iyi edersin canım. Yoksa akıntın olur. Canını dışarı atmak için yeterince güçlü değilse bebeğin olmaz bak sonra. Ben de basur olurum maazallah. Yaz nezlesi gibi yapıştı mı da gitmek bilmez. En kötüsü de ot ya da kâğıt kesiği. Oturduğun yerde sürtünme. O üzerine oturduğu taş olsaydım keşke. Seni gidi tatlı küçük, ne güzel göründüğünü nereden bileceksin. O yaştaki kızlardan hoşlanmaya başladım. Ekşi elmalar. Sunulan her şeyi kapıverirler. Sanırım bacak bacak üstüne sadece oturunca atarız. Bugün kütüphanede de mesela: şu yeni mezun kızlar. Altlarındaki sandalyeler mutlu mesut. Ama akşamın da etkisi var. Hisleri kabarıyor. Zamanı gelince çiçek gibi açıyorlar, ayçiçeği misali, Kudüs enginarları misali, balo salonlarında avizeler, caddeler ışıl ışıl. Molly'yi omzundan öptüğüm, Mat Dillon'un gecesefalı bahçesi. O halinin boydan boya yağlıboya resmi olsa keşke. Haziran ayıydı yine, tavlamaya çalışıyordum onu. Yıllar geçiyor. Tarih tekerrür ediyor. Sarp kayalar ve doruklar, işte yine sizinleyim. Hayat, aşk ve kendi küçük dünyanda

yolculuk. Ya şimdi? Kızın topal olması üzücü elbette ama yazıklanıp da hislerine çok kaptırmamalı insan kendini. Seni kullanırlar sonra.

Howth şimdi büsbütün sessizdir. Uzaklardaki tepeler de öyle. O vakit biz tam şuradaydık. Ormangüllerinin altında. Aptalın tekiyim belki. Yemişi yiyen o herif, bana kalan çekirdeği. Kala kala bana kalan. Tüm o yaşlı tepeler görmüştü bizi. İsimler değişir: hepsi bu. Âşıklar: oh mis.

Yorulmuşum. Kalksam mı? Ya da az daha durayım. Tüm erkekliğimi sömürdü, küçük yosma. Öptü de. Bir daha da olmaz. Gençliğim. Ele bir kez geçer. Ya onunki. Yarın trene atlayıp gitsek oraya. Yok, olmaz. Aynı ana dönemezsin. Bir eve çocuğun ikinci kez gidişi gibi. İstediğim yeni bir şey. Güneşin altında yeni bir şey yok oysa. Dolphin's Barn. Evinde mutlu değil misin? Seni gidi haylaz sevgilim. Luke Doyle'un evinde sessiz sinema akşamları. Mat Dillon ve sürüsüne bereket kızları: Tiny, Atty, Floey, Maimy, Louy, Hetty. Molly de elbette. Seksen yedi senesiydi. Bizim şeyden önceki sene. İhtiyar albay[1] ille de özel içkisinden içecek. Onun da benim de tek çocuk olmamız ilginç. Dön dolaş. Kaçtığını sanıyorsun ama dönüp geldiğin yer kendi benliğin. Gittiğin en uzak yolun sonu hep eve dönüşün. Ve ikisinin tam o anı. Gösterisini yapan sirk atı. Rip van Winkle oynamıştık. Rip: Henry Doyle'un ceketi yırtık. Van: ekmek arabasının lastiği patlak. Winkle: midyeler ve kabuklar. Sonra onlara Rip van Winkle'ın dönüşünü göstermiştim. Yanına yaslanmıştı seyrederken. Mağribi gözleriyle. Yediuyurlar Mağarası'nda yirmi yıl uyumuş. Hepsi değişti. Unutuldu. Gençler yaşlandı. Tüfeği nemden pas tuttu.

A aaa. O uçan ne öyle? Kırlangıç mı? Muhtemelen yarasa. Öyle kör ki beni ağaç sanıyor. Kuşlar koku alamıyor mu? Metempsikosiz. Üzüntüden ağaca dönüşeceğine inanmışlar. Ağlayan salkım söğüt. A aaa. Gitti bak. Gülünç dilenci seni. Nerede yaşar acaba. Şu yukarıdaki çan kulesinde. Öyle olsa gerek. Kutsal kokular eşliğinde baş aşağı sallanıp duruyor. Çan korkutur onu sanırım. Ayin bitti galiba. Her söylediklerini duydum. Bizim için dua et. Bizim için dua et. Bizim için dua et. Yinelemek iyi fikir. Reklam da aynı şey ya. Bizden alın. Bizden alın. Rahibin evinin ışığı da yanık. İdareli yemekleri. Thom'un yerinde çalışırken hani şu değerleme işinde yapılan yanlış geldi aklıma. Yirmi sekizdi. İki evleri var. Gabriel Conroy'un kardeşi de din adamı. A aaa. Yine geldi. Neden fare gibi geceleri çıkıyorlar ortaya acaba. Karışık soyları. Kuşlar hoplayıp zıplayan fareler adeta. Onları ışık mı ses mi korkutuyor ki? En iyisi kıpırdamadan durmak. Hani şu kavanozun dibinde kalan suyu çakıllar atıp sıçratarak içen susamış kuş[2] hesabı hepsi içgüdü aslında. Küçücük elleri olan pelerinli bir adam gibi. Ufacık kemikler. Maviye çalan beyazlıklarını sanki parıldar gibi görebiliyorsun. Renkler gördüğün ışığa göre değişiyor. Mesela kartal gibi güneşe baksan sonra da bir ayakkabıya, hepi topu sarımtırak bir leke görürsün. Her şeye mührünü vurmak istiyor. Sabah kedinin merdivende yaptığı gibi. Sarman. Hiç üç renkli olmazlarmış. Doğru değil. City Arms'taki tekir kedinin alnında bir de farklı renkten me harfi gibi

[1] Molly'nin babası.

[2] Ezop masalına gönderme.

lekesi vardı. Bedende ise elli farklı renk. Howth az önce mora çalmıştı mesela. Cam gibi parlıyordu. Şu neydi adı âlimin yanan camlarla yaptığı deney gibi. Sonra çalı çırpı yanıyor. Turistlerin yakıp attığı kibritlerden değildir. Ne öyleyse? Belki kuru otlar rüzgârda birbirlerine sürtüne sürtüne. Ya da kırık cam parçaları güneş ışınlarıyla yakıyor altına düşeni. Arşimet. Buldum![1] Hafızam da fena değil.

A aaa. Kim bilir neden sürekli uçup duruyorlar. Böcekler için mi? Geçen hafta odaya giren arı, tavandaki kendi gölgesiyle oyalanıp duruyordu. Belki de beni sokan arı tekrar ziyarete gelmişti. Kuşlar da. Durmaksızın. Neye öttükleri de anlaşılmaz. Bizim onlar gibi konuşmamızı severler. Kadın sesi erkek sesi. Okyanusu aşıp geri dönecek kadar sağlam sinirleri var. Birçoğu da fırtınalarda telgraf tellerinde hayatlarını kaybediyordur. Denizcilerin hayatı da tüyler ürpertici. Okyanus aşan koca hayvanlar gibi o buharlı gemiler, karanlıkta bata çıka. *Faugh a ballagh!*[2] Uzak durun, lanet olsun size! Başkaları da fırtına esince mendil misali yelkenlerin altında, cenazede savrulan enfiye tozları gibi sağa sola saçılıyorlardır. Evliler de üstelik. Bazen dünyanın sonunda bir yerlere gidiyorlar da yıllar geçiyor. Yuvarlak olduğu için sonu da yok meretin. Her limanda karıları varmış. Johnny uygun adım eve dönene dek yolunu gözlerse aferin o kadına. Ama Johnny dönerse. Limanların kuyruğunda havayı koklayıp. Deniz nasıl böyle sevilir ki? Yine de seviyorlar işte. Demir alınca. Üzerinde bir dua ya da tasvirle çıkıyor seyrüsefere. Sonra da. Tefilim miydi yok başka bir şey şu babamın babasının getirdiği, uğur getirsin diye kapıda asılı şey.[3] Bizi Mısır'ın zulmünden vadedilmiş topraklara getiren. Bütün bu hurafeler boş yere türemiyor aslında çünkü atlatılan tehlikelere bakarsan. Direğe asılmış hayata tutunmanın peşinde, can yeleğini kuşanmış bir yandan, tuzlu su ağzına kaçar ve köpekbalıklarına yem olmadan önce son çırpınışlarıdır. Balıkları deniz tutar mı acaba?

Sonra hoş bir sükûnet havası, tek bir bulut yok ve deniz çarşaf gibi durgun, mürettebat ve hamule hepsi bir yana dağılmış, yukarıda ay huzur içinde seyre dalmış. Benim suçum yok, huysuz ihtiyarın işi.

Mercer Hastanesi yararına düzenlenen kermesin oradan fırlatılan son bir yalnız fişek gökyüzünde dolandı ve takati tükenince etrafa, biri beyaz geri kalanları mor yıldızlar saçtı. Havada bir süre asılı kalıp sonra düştüler: ve soldular. Çobanların vakti: sürüyü toparlama saati: kaçamakların saati. Kapıyı iki kere çalışı hep sevinçle karşılanan saat dokuz postacısı, kemerinde asılı lambası bir orayı bir burayı aydınlatarak, defne bürülü çitlerden atlayıp evden eve geçti. Ve beş küçük ağacın arasından uzanan ateşleme çubuğu, Leahy sıraevlerindeki lambayı yaktı. Işıklı pencerelerin, fundalıkları bir örnek biçilmiş bahçelerin önünden keskin bir ses bağıra bağıra geçti: *Evening Telegraph, son baskı! Gold Cup sonuçlarını yazıyooor!* ve Dignam'ların evinden bir oğlan çocuğu fırlayıp seslendi. Yarasa cıvıldayarak bir o yana bir bu yana uçtu. Uzaklardan kopup gelen dalgalar gri köpükler bırakıp kumsala vardılar. Howth, uzun günlerden

[1] Eureka'ya gönderme.

[2] (Gaelga) Yolu açın.

[3] Bloom'un hatırlamaya çalıştığı şey "mezuza". Yahudi geleneğinde bir nevi muska.

ve oh mis ormangüllerinden ötürü yorgun argın uykuya çekildi (artık yaşlı) ve gece esintisinin eğreltileri havalandırmasını hoşlukla hissetti. Uzanmıştı ama uyumayan bir kızıl gözünü açmıştı, derin ve usulca soluyarak, uyku sersemi ama halen uyanık. Ve uzaklarda Kish'te demirlemiş fener Bay Bloom'a göz kırptı.

Oradaki adamlar da hayatları boyu bir yere çakılıp kalmışlar. İrlanda Fenerleri Derneği. Günahlarının kefareti. Cankurtaranlar da öyle. Fişekler, can yelekleri ve sandalları. *Erin Kralı* gemisiyle keyif gezintisi yaptığımız o gün, o adamlara çuval dolusu gazete atmışlardı. Hayvanat bahçesinde ayı misali. Nahoş bir yolculuktu. Sarhoşlar ciğerlerinde ne var ne yoksa. Gemiden denize kusuyorlardı ki ringalara yem olsun. Deniz tutması. Ve kadınların yüzlerine sinen dehşetli korku. Milly ise hiç oralı değildi. Mavi eşarbının uçuşmasına gülüyordu. O yaşta ölümün ne olduğunu bilmezsin. Sonra mideleri temizlendiydi de. Ama kaybolmaktan korkuyorlardı. Crumlin'de o ağacın ardına saklandığımız vakit. Ben istememiştim. Anne! Anneciğim! Ormanda bebekler. Maskelerle de korkutursun onları. Havaya atıp tutmaca. Seni öldüreceğim. Yarı şaka yarı ciddi mi? Ya da çocukların savaşçılık oyunları. Pek de ciddi. İnsanlar birbirine nasıl silah doğrultur, o yaşta öğreniyorlar. Zavallı çocuklar! Tek dertleri tarla yangınıyla kurdeşen. Milly'ye onun için kalomel tabletlerinden almıştım. Toparlanınca da Molly ile uyur olmuştu. Dişleri de tıpatıp. Neden hoşlanıyorlar? Kendilerine benzeyen birinin olmasından mı? Ama sabah olunca da elinde şemsiye kovalamıştı. Canını acıtmak için değilse de. Nabzına bakmıştım. Pıtır pıtır. Küçücüktü elleri: şimdi büyükler. Canım Babiş. Dokununca o elin sana her şeyi söylemesi. Ceketimin düğmelerini saymaya bayılırdı. İlk korsesini hatırlıyorum. Gülmüştüm görünce. Önce ufacık meme uçları. Galiba soldaki daha hassas. Benimki de. Kalbe yakın olduğundan mı? Modaya göre pamuk tıkıştırırlar. Geceleri ağrısı sızısı, beni uyandırması. İlk âdet görüşünde ne korkmuştu. Zavallı çocuk! Anne için de zor zamanlar. Genç kız oluşunu hatırlar. Cebelitarık. Buena Vista'daki seyirler. O'Hara kulesi. Martılar çığlık çığlığa. Tüm ailesini silip süpürmüş berberi maymunu. Günbatımında sınır geçişi için top atışı. Denize bakıp dalıp gittiğini anlatmıştı bana. Buna benzer akşamlar ama hiç bulut yok. Hep özel yatıyla gelecek zengin biriyle evleneceğimi düşünürdüm. *Buenas noches sénorita. El hombre ama la muchacha hermosa.*[1] Neden ben? Çünkü herkese kıyasla öylesine yabancıydın ki.

İyisi mi deniz minaresi gibi bütün gece burada takılıp kalmayayım. Bu hava adamı sersem eder. Saat dokuzu buldu sanki. Eve gidelim. *Leah* için çok geç. *Lily of Killarney.* Hayır. Halen ayaktadır belki. Hastaneye uğrayıp görsem. Umarım doğurmuştur. Uzun bir gün oldu benim için. Martha, hamam, cenaze, Keyes evi, şu müze ve tanrıçalar, Dedalus'un şarkısı. Sonra Barney Kiernan'ın oradaki cibilliyetsiz adi. Arkamı kolladım ama bir şekilde. O ayyaş palavracıyı delirten, Tanrısı hakkında söylediğim oldu. Hiç muhatap olmayacaksın. Ya da? Yok. Eve gidip hallerine gülmeliler. Hep başkalarıyla zıkkımlanmak derdi. İki yaşında çocuk gibi yalnız kalmaktan korkarlar. Sanırım bana vurdu da. Ama şöyle düşünmek de mümkün. Fena değil o zaman

[1] (İsp.) İyi akşamlar küçükhanım. Adam güzel hanımı seviyor.

durum. Belki de acı vermek değildi derdi. İsrail için ya ya ya şa şa şa. Üç yaşa da o şahin gibi çullandığı baldızı için çekse yeridir, ağzına üç köpek dişi. Aynı tip güzellik. Bir fincan çay içmek için ne dost ama. Borneolu vahşinin karısının kız kardeşi şehre teşrif ettiler. Sabah yanında uyandığını düşünsen. Morris'in ineği öptüğünde dediği gibi, herkesin ağız tadı farklı. Ama Dignam'a gidişim de tamam etti günü. Yas evleri pek kasvetli oluyor çünkü elini kolunu nereye koyacağını bilemiyorsun. Yine de para vermekle iyi ettik. Söz vermişken şu Dul İskoçlar Cemiyeti'ne de uğramalı. Ne tuhaf adı var. Sanki önce biz ölecekmişiz gibi. Cramer'in orada o dulun bana baktığı gün pazartesiydi. Zavallı kocayı gömmüş ama ondan kalan parayla gününü gün etmekte. Dul nafakası. Peki ya? Ne bekliyorsun ki ondan? Tatlı diliyle günü kurtaracak. Dul erkekse hiç çekilmez. Pek meyus görünürler. Zavallı O'Connor, karısı ve beş evladı burada midyeden zehirlenmişti. Lağım. Umutsuz vaka. Yalancı şapkalı anaç bir kadın lazım ona. Koca suratlı, koca önlüklü, ardını toparlayıp söküğünü dikecek. Kadınlara gri flanelden büzgülü pantolonlar, kelepir. Yalın bir aşksa o aşk ömür boyu sürer derler. Çirkin: hiçbir kadın öyle olduğunu düşünmez. Âşık ol, seviş ve günün tadını çıkar ki yarın öleceğiz. Bazen görünüyor ortalıkta dolanırken, o oyunu oynayanı bulmak için. U.p: hapı yutmuş. Kader kısmet. Ona denk gelmiş, bana değil. Bir de dikkate şayan dükkân vardı. Sanki bütün bereketi kaçmış. Dün rüyamda ne görmüştüm? Dur hele. Karmakarışık bir şeylerdi. Ayağında kırmızı terlikler vardı. Türk işi. Şalvar bir de. Sanırım şey yapıyordu. Pijama giyse hoşuma gider miydi? Cevabı zor soru. Nannetti gitmiş. Posta gemisi. Şimdi Holyhead Burnu'nu bulmuştur. Şu reklamı Keyes'ten kapmalıyım. Hynes ve Crawford üzerinden çalışmalı. Sonra gelsin Molly'ye iç eteklik. Onun içine de bir şeyler giymeli. Şu ne şu? Para sanki.

Bay Bloom eğilip sahildeki bir kâğıdı ters çevirdi. Gözüne yaklaştırıp baktı. Mektup mu? Değil. Okuyamıyorum. Gitsem iyi olur artık. Gitmeli. Kıpırdayacak halim kalmadı. Eski bir hesabın sayfası gibi. Şu delikler, yırtıklar. Kim tutar ki bu hesapları? Ne bulacağın hiç belli olmaz. Bir gemi batığından kopup gelen şişede saklı hazine haritası. Kargo gemisi. Çocuklar denize bir şeyler atmak derdindedir hep. Veresiye defteri mi? Suyun üstünde ekmek kırıntıları. Bu ne? Sopa parçası.

Ah! O dişi beni tüketti yahu. O kadar genç değiliz artık. Yarın buraya gelir mi acaba? Bir yerlerde ömür boyu bekle. Gelmeli. Katiller öyle yapar. Ya ben?

Bay Bloom sopasıyla ayağının ucundaki kumları eşeledi. Ona bir mesaj yazsam. Kalıcı olmalı. Ne yazacağım?

Ben.

Sabah düztabanın teki gelir üstüne basar. Faydasız. Deniz kabarıp siler süpürür. Gelgit şuraya kadar geliyor. Ayağının yanında bir su birikintisi vardı mesela. Eğilip yüzüme baktı o birikintiden, karanlık aynalar, üflesen görüntüler karışır. Bütün bu kayaların yarıkları, kesikleri, üzerlerinde harfleri var. Ah o şeffaf! Hem bilmiyorlar da. Şu diğer kelimenin anlamı ne. Sana haylaz dedim çünkü sevmiyorum o diğerini.

YA. Ben.

Yer yok. Boş ver gitsin.

Bay Bloom yazdığı harfleri topuğuyla sildi. Kumdan medet ummamalı. Üzerinde hiçbir bitki bitmez. Hepsi solar gider. Buraya büyük gemilerin gelmesinden korkmamalı. Guinness'in mavnaları hariç. Seksen günde devri Kish. Tasarımı öyle yarım.

Tahta kalemini fırlattı gitti. Sopa kum tepeciğine saplandı. Bir hafta boyunca şunu yapmayı denesen beceremezsin. Şans işte. Bir daha görmeyiz hiç birbirimizi. Yine de çok hoştu. Hoşça kal sevgilim. Teşekkürler. Beni genç hissettirdin.

Şöyle azıcık uyuklasaydım. Dokuza geliyor olmalı. Liverpool gemisi çoktan hareket etmiştir. Dumanı bile görünmüyor. Molly diğer işi de alabilir. Aldı da. Belfast. Ben gitmem. Bir koşu oraya git, bir koşu Ennis'e. Varsın o herif. Bir an gözlerimi kapayayım. Uyumasam da. Uyur uyanık bir rüya hali. Asla aynısını görmezsin. Yine geldi yarasa. Zararı dokunmaz. Şöyle azıcık.

Ah canım o senin bembeyaz diri kalkık gördüğüm kirli kuşağın beni yapış yapış etti aşktan ki biz iki haylaz Grace sevgilim onunla yatağı yarım geçe madem bi sik sok diye o dal yarak Raoul için fırfırlı kokulu karının kara saçları göğsünün altında kıvrım *señorita* genç gözleriyle Mulvey dolgun memeler bana ise yürü ekmek arabası Winkle kırmızı terlikler paslı uykusunda yılların rüyası gezip dolanır da kuyruğu döner Agenda aygın baygın aşkım gösterir bana bir dahaki sene iç çamaşırını bir dahaki sefere bir daha bir daha karımın.

Bir yarasa uçtu. Buraya. Oraya. Buraya. Uzaklarda karanlığın içinde bir çan çınladı. Bay Bloom ağzı açık sol ayakkabısının kenarı kuma bulanmış kaykılmış soluklanmış. Azıcık boynuzlucuk

Guguk[1]
Guguk
Guguk

Pederin evindeki şöminenin üstündeki guguklu saat kuğurdadı Rahip O'Hanlon ile Peder Conroy ve muhterem John Hughes S. J. çay yanında ekmek tereyağı ve sosa bulanmış pirzola yerken ve havadan sudan boylu boynuzlucuk

Guguk
Guguk
Guguk

Çünkü küçücük evinden çıkıp oradayken Gerty MacDowell'ın da fark ettiği şekilde zamanı haber veren o ufacık kanaryaydı çünkü hemen kulak kesilirdi böyle Gerty MacDowell dahası kayalıklarda oturan yabancı beyin de baktığını fark etmişti bir çırpıda boynuzlucuk

Guguk
Guguk
Guguk

[1] Kaynak metindeki Cuckoo, hem "boynuzlu" hem "salak" ve hem de "guguk" kelimelerini çağrıştırmaktadır.

Deshil Holles Eamus. Deshil Holles Eamus. Deshil Holles Eamus.[1]

Bir avazda gönder bize nuru, o nur-u ilahini Horhorn, dölyatağının meyvesini gönder. Bir avazda gönder bize nuru, o nur-u ilahini Horhorn, dölyatağının meyvesini gönder. Bir avazda gönder bize nuru, o nur-u ilahini Horhorn, dölyatağının meyvesini gönder.

Hoppala beyim hoppala! Hoppala oğlum hoppala! Hoppala beyim hoppala!

O zatın basireti lalettayin meseleleri pek menfaatli addeden güya zekâ bahşedilmiş fanilerce cümle âlem nezdinde pek az idrak edilmiştir ki bu manada en mütebahhir doktrinler tarafından cahil sınıfına duhul edilir ve elbet buradan hareketle her ne kadar onlarda hürmeti hak eden yüksek zekânın tezyinatı mütemadiyen sürse de genel rızanın vukuu halinde teyit ederler ki harici debdebeden münezzeh diğer şeraitin dengesi milletin refahınadır ki işbu fikir üremenin devamından mütevellit vesvesenin maliyetinin ne boyutlara ulaştığına kıyasla fiilen ön plana sürülürse de kadir-i mutlak tabiatın iffetli ihsanı diye kabul görülebilecek bu süreç mevcudiyetini mutlak surette korur. O şahıs ki konunun ehemmiyetini azıcık kavramış ve adı anılan harici debdebenin dibedönük bir kokuşma gerçeğinin zemini olabileceğinin şuurunda olsun ya da aksine böylesi cahil herhangi zat doğanın hiçbir lütfuyla boy ölçüşemeyecek cömertlik artışını idrak edememiştir ki böylece beher adil vatandaşın müşabihlerinin meydana gelmesi hususunda teşvik edici ve öğüt veren konumunda olması icap eder ve sarsılıp kendine gelmelidir ki mazide milletçe mükemmelen başlatılan atide aynı mükemmel başarıya erişemeyebilir şayet onurlu atalardan miras geleneklere yönelik iftira yönünde utanmaz bir alışkanlık gitgide boy verirse o kerte ki oradaki şahsı gözü pek kılacak şümul ve artık iğrenç hücumların gerçekleşmemesi için bir kalkışma cüreti sağlayacaktır ki böylece hiç kimse o kitabı mukaddes kaynaklı evangel emirden bihaber ihmalkârlık içinde olmayıp tüm fanilere nübüvvetle mebzul miktarının sözü verilen lütuftan nasiplenecek midir yoksa tehditle tenakusun mükerrer dölleme fonksiyonundan mutlak surette men mi edilecektir?

---

[1] Deasil (Gaelga): Sağa doğru, güneş ve saatin gittiği yöne. Holles: Doğum hastanesinin bulunduğu Holles Sokağı ve holy/kutsal. Aynı zamanda iki kelime birlikte, sokağa adını veren Denzil Holles'u da çağrıştırmakta. Ayrıca bu bölüm, *Odysseia*'daki "Güneşin Sığırları" bölümüne denk düşer ve güneş Yunanca "Helios"tur. Eamus (Latince): Gidelim.

Bu nedendendir ki en derin tarihçilerin de rivayetine göre takdire şayan olanı takdir etmemek gibi bir hasleti doğasında barındırmayan Kelt milleti arasında tababet sanatının pek onurlu kabul görmesini[1] hayretle karşılamamalıyız. Misafirhanelerini, cüzamlı mekânlarını, ter atma odalarını, vebalı mezarlıklarını saymazsak O'Shiels, O'Hickeys, O'Lees gibi büyük doktorları, söz konusu illet hummalı pörsüme yahut O'connelloğlan akıntısı olsa dahi hastayı eski sağlığına kavuşturacak muhtelif metodu azim ve inatla belirlemişlerdir. İçinde ciddiyet barındıran beher amme hizmetinin hazırlık süreci de o ciddiyet ile orantılı gerçekleşecektir ve bu nedenle işlerini bir plan dahilinde yürütmüşlerdir (önceden düşünülüp taşınılarak mı yoksa tecrübenin tekâmülüyle mi gerçekleşmiştir bu plan söylemek zor kaldı ki bu konuda günümüze dek süren farklı fikirler de buluşup bir mutabakat sağlamış değillerdir) ki bu sayede analık sadece zenginlerin değil her tür imkândan mahrum ve kıt kanaat geçinip cüzi bir gelirin yolunu gözleyen gariban kadının dahi en zor anında ihtiyaç duyduğu her tür ihtimamın gösterilmesi suretiyle her tür arızi ihtimalden muaf kılınsın.

O kadına o an ve dahi ondan sonra artık hiçbir şey bir şekilde kösnütacizde bulunamazdı ve bundan kelli bilcümle vatandaş doğuran analar olmasa tanrıların fanilere ebediyen sağladığı gönenç söz konusu olamazdı dolayısıyla yüklü bir kadının o meskene kabulü tüm toplumca son derece arzu edilirdi. Ah o sağduyulu milletin kişisinin sırf görülmekle değil aynı zamanda anlatılmakla da övülmeye değer analığı beklemesi ve o ki milletin içinde aniden el üstünde tutulacağını hissetmeye başlamış halde!

Doğumdan evvel bebek bahtiyar. Dölyatağına dalınca dualar ona. O süreçte yapılması gereken ne varsa ferah ferah yapıldı. Ebelerin eşliğinde dinlendirici gıdalarla donanmış bir yatak ve doğum elan olmaktaymış gibi en temizinden hazır ve nazır bir kundak: ama yine de dünyevi küremizde ilahi yahut insani muhtelif mıntıkada olası rahatsız edici manzaraya karşın da muhtelif ilaç ve cerrahi alet de hazır tutulmaktadır ki bunlar suyu gelmiş dişide şişkinliğe sebebiyet veren hallerin defi yahut bol güneşli sağlam dikili ana evinde artık yatıp üreme zamanının geldiğinin idraki meselesini kolaylaştırır.

Gece yaklaşırken seyyare bir adam gelip o meskenin kapısında dikilmiş. İsrailoğullarındanmış bu adam ve soyunun geleneği gereği dünyayı köşe bucak dolanmış. Duymasıyla ol yalnız adamı haneye getiren su katılmamış şefkatiymiş.

O hanenin efendisi A. Horne nam zattır. Rabbimin meleğinin Meryem'e bağışladığı gibi gürbüz evlatlar doğurmak üzere hanenin orada yatan silme anayla dolu yetmiş yatağı vardır. Bekçi babalar çifter çifter bir yanda, beyaza bürünmüş, uyku yüzü görmez hemşireler beri yanda. Şifalıdır elleri, ağrıyı dindirir dilleri: on iki ay dönümü üç sefer yüz. Elleri kolları dert görmesin o çifte hemşirelerin dahası Horne ihtiyatla vasidir koğuşta geceleyin.

Nöbetçi hemşire boynunda atkısıyla o iyi yürekli adamı görünce ardına değin açtı hanenin kapısını. Elandı bak İrlanda garbi göğünün bir çakım göz kırpımıyla aydınlanışı. Öç alan Tanrı o şeytani günahları nedeniyle tüm insan soyunu boğup

[1] İrlanda, tıp ve eczaya ortaçağlardan beri çok değer vermiş ve bu konularda ileri gitmiştir.

helak edecek diye kadın fena korktu. İman tahtası üzerindeki İsa haçını çıkardı ve adamı hemen buyur edip haneden içeri koydu. Hemşirenin, niyetini bildiği o adam, davete icabet edip Horne hanesine dahil oldu.

İrkiltmekten ürkerek Horne'un avlusunda şapkası elinde dikildi kaldı yolunu arayan. O yuvada adam ve karısı ve güzeller güzeli kızı da kalmıştı bir zaman ve akabinde dokuz yıl boyunca seyrüsefere çıkmıştı ardına bakmadan.[1] Bir kez babıâlide görüp selam verdiydi hemşire de selamı karşılık bulmadıydı. Affolunsun diye ricacı oldu şimdi zira o rastlaşma öyle anlıktı ki ve dahası öylesi genç görünmüştü ki gözüne. Kadının gözü parladı velhasıl tatlı söz dönüp dolaşıp yılanı deliğinden çıkardı.

Kadının gözüne adamın yaban yasıyla siyah kuşamı ilişince üzüntüye gark oldu. Ardından sebebi kavrayınca savıp savuşturdu tasayı aklından. Sordu ki kadına Doktor O'Hare'nin gittiği uzak diyarlardan haber var mıdır ve dedi ki adama Doktor O'Hare artık cennet katındadır. Duyunca bunu bir hoş oldu keder doldu adamın yüreği. Dedi ki adama çok gençti yazık lakin vade gelmişse elden bir şey gelmez artık ve hep Rabbin dediği olur. Yine dedi ki acı çekmedi ve Rabbin takdiriyle hoş bir ölümdü tattığı dahası rahibi başındaydı günah çıkarsın diye ve hem sürüldü her yanına en güzelinden kutsal yağı. Sonra sordu ki kadına neydi bu ölüme sebep ve hemşire dedi ki adama Mona Adası'nda üç sene evveli masumların zalim elinde can verişinin anmasında mide fesadından kelli Hakkın yolunu tuttu ve her şeyin en doğrusunu bilen Rabbim o aciz ruhuna şefaatçi olsun. Kadının üzgün sözlerini duyup şapkasını tuttu önüne bakıp. Bir zaman öyle geçti çaresiz kederle ve hemhal oldular.

Dolayısıyla ey insan evladı, şüphesiz her faninin eninde sonunda tadacağı ölümü ve bir ananın karnından dünyaya çırılçıplak adım atacak her insanın da[2] çırılçıplak toprağa döneceğini unutmayınız.

O meskene gelen adam sonra hemşire kadınla konuşup dedi ki sorarak nicedir yatakta yatan kadının hali. Hemşire kadın yanıtlayıp onu dedi tam üç gün oldu sancı çektiği ve katlanması zor bir doğum olsa da pek yakında nihayete erecek. Dedi ki bir dolu doğum görmüş ama hiç böylesi zoruna denk gelmemiş. Sonra adama ne var ne yok anlattı çünkü biliyordu onun bir zaman o meskende kaldığını. Adam kulak verdi kadının her sözüne ana kılarken gelenleri doğumlarda çektiği çileyi merak ettiğinden ve bir yandan da kimin görse beğeneceği hoş yüzüne baktı neden buna rağmen el değmeden yanaşma kalmış diye. Dokuz on iki düşükle kalmış idi çocuksuz.

Onlar konuşadursun bir yandan kalenin kapısı açıldı ve öylece bir gürültü çalınıp kulaklarına sonra yaklaştı bir sürüsü gelip yemeğe oturduğundan. Dixon nam bir çömez şövalye mekânda onlardan yana gelip yamaçlarında dikildi. Ve seyyah Leopold Efendi ta bir zaman göğsüne korkunç ve zalim bir ejderha tarafından savrulan kargı marifetiyle yaralanmış olduğunda yarasına tuz basıp kutsal yağ ile iyileştiren bu genç ile tanışıktı. Ve dedi ki genç şimdi o kaleye gelip onların eğlentisinde bulunmalıymış.

---

[1] Hem Odyssea'nın çıktığı sefere ve hem de Rudy'nin ölümü sonrası dokuz yıl boyunca, Bloom ile Molly'nin ilişkisindeki soğukluğa gönderme.

[2] *İncil*'deki söyleme ve *Macbeth*'e gönderme.

Ve seyyah Leopold dedi ki kurnaz ve iş bilir bir adam olduğundan kendi yoluna gitse daha hayırmış. Ve hanımefendi de aynı görüşteydi ve her ne kadar seyyahın söylediğinin kurnazlığından kelli uydurma olduğunu bilse de çömez şövalyeye aksini bildirdi. Ama çömez şövalye ne hayır demesine kulak astı ne emirlere aldırdı ne de meylinden vazgeçti ki ısrarla orasının fevkalade bir kale olduğundan bahsediyordu. Ve seyyah Leopold kaleye girdi ki muhtelif diyarda onca yol tepmiş ve bazen de av peşinde koşmuş kolunu bacağını dinlendirecek yer bulsun.

Ve kalede Finistan Ormanı'nın tomruğu üzerine kurulmuş bir sofra vardı ki memleketin büyülerinden sıyrılıp hareket edemeyen dört cücesinin omuzlarında yükselirdi. Ve bu sofrada korku salan kılıç ve kamalar vardı ki bunlar büyük bir mağarada ak alevlerde dur durak bilmeden çalışan cinler tarafından dövülüp uçlarına mebzul miktar bufalo ve geyik boynuzu kakılmış idi. Ve orada Mehemmed'in büyüsüyle deniz kumundan mamul kaplar vardı ki sanki bir sihirbaz içlerine üflemiş de durmadan kabarmışlar. Öyle şen şakrak ve varsıl idi ki o sofra daha keyifli ve varsılı daha henüz kurulmamış idi. Ve gümüşten mamul zanaatkâr işi bir fıçı var idi ki içinde görmeden inanmayan adamın olmaz öyle şey diyeceği kafasız tuhaf balıklar yüzer idi. Ve bu tuhaf balıklar Portekiz memleketinden getirtilen bir yağın içinde boylu boyunca uzanır idi çün ki orada zeytin mengenesinden çıkmış gibi beslenirlerdi. Ve o kalede Kalde illerinden gelme doğurgan buğday tanelerinden sihirle üretilen bir tayın vardı ki içine kaçmış asabi ruhlar eliyle kabar kabar koca dağ gibi kabardığını görenlerin ağzı hayretle açık kalırdı. Ve oradaki yılanlara yerden bitme uzun sırıklara sarılıp bir olmaları öğretilmişti ki bahusus bu yılankavi otun pullarından bal şarabı misali bir şerbet yapılmakta idi.

Çömez şövalye varıp beyzade Leopold'e bir dolu doldurup sundu ki ardı sıra hepisi birisine birisi hepisine içiverdi. Ve beyzade Leopold badesini içti ki gönlü hoş ve dahi dostluğun nişanesi olsun ve aslında o ki hiçbir nevi bal şarabına el sürmez bir âdem iken ve dahi armanını gizliden komşusunun bardağına indirdi ki o komşu da bu üçkâğıttan bihaber idi. Ve o kalede mabadı azıcık gün yüzü görsün diye onlarla oturayazdı. Her şeye Kadir Yaradana şükürler ola.

O sıra iyi yürekli hemşire kapının kenarında durdu ve Yüce Efendimizin kulu İsa adına işret etmeyi bıraksınlar diye ricada bulundu ki vakti zamanı gelmiş bir kibar nedime bulunduğu yataktan alelacele bir avazda çıkmak niyetindeymiş. Sir Leopold üst kattan gelen canhıraş feryat çocuğun mu acep kadının mı diye meraklandı ve dedi bebek geldi mi merakım. Sanki gereğinden fazla sürmüş gibi geldi bana. Ve dikkatli olduğundan kelli masanın diğer yanında dikili Lenehan nam zat bir tımarlı gördü ki ötekilerden daha yaşlıca ve ikisi de aynı kılıç üzere yemin etmiş şövalyeler idi[1] ol sebep ona baş eğip selam vererek en nazik lisan ile hitap etti. Lakin dedi Yüce Tanrı'nın ihsanını doğurması ve akabinde kucağına alıp sevip okşaması pek uzun sürdü canım. Ve içkisini içen mülk sahibi dedi ki her an geliyor olsa gerek. Elan önündeki kupayı da aldı ki içmesi için kimsenin ricası yahut hatırlatmasına ihtiyaç yoktu ve içelim dedi

[1] İkisinin de *Freeman* için çalışmasına gönderme.

büsbütün nefasetle ve her ikisinin sağlığına bol bol ve dahi iştihasının hakkını verip kana kana içti. Ve Sir Leopold ki o allame salonda şimdiye dek bulunmuşlar arasında en makbul kişiydi dahası bir tavuğa karşı kocalık vazifesini yerine getirmiş en uysal ve en kibar adam idi ve usul erkân gereği soylu hanımefendilere hizmet konusunda en küçük işi dahi ihmal etmeyen en hasından şövalye idi ki o zat kupasını nazikâne kaldırdı. Kadınların derdine kederlene içlene.

Hadi şimdi oraya mümkün mertebe sarhoş olmak niyetiyle gelmiş ol şahısların dostluğu hakkında konuşalım. Masanın beher yanında bilge insanlar vardı yani Azize Lütufkâr Meryem'in kıdemsizi Dixon nam tıbbiye talebesi ve mektep arkadaşları Lynch ile Madden ve ol mülk sahibi Lenehan ve Alba Longa'dan bir âdem, Crotthers'ten bir âdem ve bir de çehresi ve edası peder misali genç Stephen ki heyetin başıydı ve bir de hani pek uzun zaman önce konusunda gösterdiği maharet nedeniyle Delgeç Costello diye anılan bir şahıs var idi (ki Stephen'ı saymazsak ekipte kafası en kıyak kişiydi ve daha da bal şarabı istemekteydi) ve ayrıyeten bir de Sir Leopold var idi. Ama bir de genç Malachi vardı beklenen ki gelmeye söz vermiş ve söz verip de yeminini çiğnemişliği hiç vaki değildi. Ve Sir Leopold de Sir Simon ve mahdumu Stephen ile var olan sıkı dostluğundan ötürü onlarla oturdu ve baktı ki ol gençler ona hürmette kusur etmiyor hamlığı da rehavete dönüştü azar azar. Şefkate bulanmıştı kıpkızıl, aşk düşürmüştü yollara dağ bayır, öylece ayrılmaya isteksiz davrandı.

Ol sebep ki özü sözü bir nüktedan mekteplilerdi bunlar. Ve her birinin doğumdan dürüstlüğe dek savlarını dinledi ve elan genç Madden söz konusu hallerde kadının vefatının ne denli zor olduğunu beyan etti (kaldı ki işbu Horne hanesinde birkaç sene evvel Eblanalı bir kadın adı anılan kadere boyun eğip ebediyete intikal etmişti ve o intikalden bir gece evvel üfürükçüsünden çakma hekimine bir alay şahıs onu iyi eylemeye gayret ettiydi). Oysaki evvelan demişler ki her ne kadar sancılı olsa da kadın yaşayacaktır ve ol sebep ne zaman ki kadın öldü büyük üzüntüye gark olmuş cümlesi. Genç Lynch ve oradakilerden birçoğu da şüphe içindeydiler o iyi dünyayı iblis mi ele almıştı diye zira her ne kadar sıradan insanlar aksini düşünse de ne tıp ne hukuk bazen deva olamıyordu insanın derdine. Rabbim ıslah eyleye. Sonra hep bir ağızdan Meryem'i de anarak dediler ki ana yaşamalı bebek ölse de. Öylece gerek tartışmadan gerekse içkiden kafaları kızıştı da kızıştı ama mülk sahibi Lenehan neşelerini kaybetmesinler diye boşaldıkça doldurmaya hazır idi her kerte. Sonra genç Madden tüm olan biteni bir bir gösterdi ve kadının nasıl öldüğünü söyledi ve kutsal hacılar ve duahanlar hürmetine dahası Abrakanlı Aziz Ultan adına yeminler vererek dedi ki kadının kocası naaşın başından bir an ayrılmamış ki öylece derin hüzünlere gark oldu hepsi. Onlaraydı genç Stephen'ın hem'an gelen şu sözleri: Sızlanma, efendiler, halk tabakasının âdetidir. Bebeğin de ananın da Yaradanına şükretmeli, vaftiz görmemiş bebek cennet kapılarında, diğeriyse arafın alevli yanında. Çok şükür ve fakat asıl mesele, Tanrı'nın mümkün kılıp bizim geceleyin, Kutsal Ruh'a, Bizzat Tanrı'ya, o bize hayat bahşeden Tanrı'ya karşı bir günah teşkil edecek şekilde namümkün eylediğimiz ruhların akıbetinin ne olacağıdır? Kösnüllüğümüz, efendiler,

kısa sürdüğünden, dedi. İçimizdeki küçük yaratıklara tabiyiz ve tabiatın öngördüğü son bizim dileğimizden farklıdır. Küçürek Dixon sonra dedi ki Delgeç Costello'ya neymiş bu son. Gel gör ki içkinin ucunu kaçırmış olduğundan dilinden dökülenin en iyisi kösnül başının garezinden kurtulmak lütfedilirse kendisine karısı olsun metresi olsun kapatması olsun yavuklusu olsun hiçbir kadının iffetine leke sürmeyeceği idi. Bu söz üstüne Alba Longalı Crotthers, genç Malachi'nin tekboynuz nam hayvan için yaktığı ve binyılda bir boynuzuyla nasıl çıkageldiğine dair methiyeyi dillendirdi ki elan tüm diğerleri sana bir kötülüğü dokundu mu o boynuzun diye işi gargaraya vurdular ve Aziz Foutinus[1] üzerine yeminler ederek şahitlik ettiler ki ondaki mal mülk ile bir erkeğin işleyebileceği her tür eylem mümkünmüş. Öylece hepsi kahkahalara boğuldu ancak genç Stephen ve değişik bir nükte anlayışına sahip olduğundan asla kahkahalarla gülmeyen Sir Leopold'den gayrı ki onun doğurmak üzere olan anaya da ayrıca saygısı vardı. Sonra genç Stephen mağrur bir edayla kendisini bağrından savuran Kilise anadan, ilahiyat geleneğinden, kürtajın koruyucu azizesi Lilith'ten, nurun tohumunun yeliyle yahut ağız ağıza vermiş vampirlerin cinsel salahiyetiyle veya Vergilius'un dediğince mağrip etkisiyle ya da ayabakan çiçeklerinin tütmesiyle yahut bir dişinin uzanmış adamının yanında kadınlığıyla yatması, yani *effectu secuto* ile veya İbni Sina ve Musa bin Meymun'un fikirlerince yıkanma esnasında gerçekleşen maceralar sonucu işlenen büyüklükten bahsetti. Ayrıca ikinci ayın sonunda insan ruhunun bedene nasıl aşılandığını ve kutsal anamızın Rabbin yüce şefaatini her bir ruha nasıl nakşettiğini oysa öte yanda hayvani bir yüklenmenin haznesi olmaktan başka vasfı bulunmayan dünyevi anamızın ilahi kanun gereğince ölmesi gerektiği ve balıkçının mührünü elinde tutan[2] tarafından ve hatta kayanın üstüne kilisesini kuran kutsal Petrus tarafından da bunun böyleliğinin söylendiğinden bahsetti. Sonra tüm o bekârlar Sir Leopold'e böyle bir durumda karısının mı çocuğunun mu hayatını riske atacağını sordular. Ol şahıs ihtiyat timsaliydi adeta ve herkesin kafasına cuk uyacak cevaplar verirdi ki elan da elini çenesine yaslayıp gerçek duygularını bastırarak dedi ki sıradan bir insan olmakla birlikte tababet zanaatına duyduğu ilgi neticesi ve yaşadığı tecrübelerden öğrendiği kadarıyla ender rastlanan bir durumdur bu Kilise anamız için bir avazda hem doğumun hem ölümün yaşanması dahası hoş bir dengedir deyip sorulan sorudan mahirane sıvıştı. Doğrudur dost, dedi Dixon ve yanlışım yoksa, diye ekledi, pek yüklü bir söz bu. Bunu duymakla genç Stephen pek hoşnut kaldı ve buyurdu ki yoksuldan çalan Tanrı'ya borç verir zira bir hayli içince pek yaban hale bürünürdü ki şimdi gene böylesi hal sergiliyordu.

Amma velakin Sir Leopold onun sözlerini çok da kale almadı zira halen alın teri döküp dehşetli çığlıklar atan kadınlara yazıklanıyordu ve elan ona tek erkek evladı veren canı cananı Marion'u hatırladı ki o evladın karayazısına yazılmışı hiçbir tababet zanaatkârı tersine çeviremeyince on birinci günde hayata gözlerini yummuştu. Ve kadın o meşum olay hasebiyle fevkalade mustarip olup defin için çocuğa çiçekli

[1] Lyon'un ilk piskoposu. Erkeklik organına dökülen şarap, doğurganlığı besleyecek ilaç olarak kullanılmıştır.
[2] Papa.

tiftikten tulum örmüştü ki çocuk soğuktan helak olmasın, donup da kalmasın (o zaman kış ortası da olduğundan kelli) ve şimdiyse erkek evlat sahibi olmayan Sir Leopold kendine vâris niyetine arkadaşının oğluna baktı da sızlayan yüreğiyle efkâra bulanıp sustu ve böylesi beyefendi ve gözü pek bir oğula sahip olmadığı için üzüldü (hem de halen iş görür uzvu namına) dahası iskarta serserilerle sefahat peşinde koşup yosmalarla kendini tükettiği için genç Stephen adına da ayrıca üzüntü hissetti içinde.

O ana dönünce genç Stephen dibinde halen azıcık bira olanlar dahil tüm kupaları doldurdu ki ihtiyat sahibi biri çıkıp fikrini gölgede bırakmasın ve hükümran papanın niyetince dualar edip, kupasını vekil İsa'nın papazı[1] ile yine onun vekili Bray papazının sağlığına kaldırdı. Şimdi de bedenimin parçası değil de ruhumun beden bulmuş hali olan, diye buyurdu, şu bal şarabından içelim. Varsın ekmeği sırf ekmekle yaşayanlar yesin.[2] Bunun vereceği rahatlık ötekinin yokluğundan yeğ olduğundan ötürü korkmayın. Görün bakın. Ve onlara yazdığım şarkıya karşılık aldım dediği iki pound on dokuz şilin ederi ışıldayan *sarraf* işi banknotlarla bozuklukları[3] gösterdi. Paranın esamisinin okunmadığı meskende gördükleri karşısında hepsi de takdirlerini bildirdiler. Akabinde dökülen sözleri şöyle idi: Herkes bilir, dedi, zamanın harabelerinden ebediyetin kâşaneleri peydahlanır. Ne demek şimdi bu? Arzunun yeli alıç ağacını kurutsa da dölünden zamanla bir yerlerde öyle bir tomurcuk biter ki. Dikkat buyurun. Kadının dölyatağında söz ete kemiğe bürünür oysa yaratıcının ruhunda tüm bedenler ebedi söze dönüşür. Yaradılış sonrası dediğimiz budur. *Omnis caro ad te veniet.* Mesih'in, Çaremizin ve Çobanımızın bedenini yüklenmiş o kutsal anamız, anaların en muhteremi kuşkusuz ne şevketlidir onun adı ve Bernardus'un onun için açık seçik beyan ettiği gibi bir *omnipotentiam deipare supplicem* vardır onda yani, her türlü umuda yüceliğiyle karşılık verir çünkü o ikinci Havva'dır ve bizi kazanmıştır, Augustine'in de dediği gibi, öte yanda diğeri, cümlemizin soyumuzun ve göbeğinin bağlı olduğu büyükanamız, bizi bir elma çekirdeğine satmıştır. İşte zurnanın zırt dediği yer burasıdır. Ya da o kadın biliyordu onu, yani şu ikinciyi kastediyorum, demem o ki kendi yaradılışının yaratısından başka şey değildi, *vergine madre, figlia di tuo figlio,*[4] ya da onu bilmiyordu ve buradan da Jack'in inşa ettiği evde[5] ve tüm mutsuz evliliklerin mutlu terkinin koruyucu azizi Dülger Yusuf ile yaşayan Balıkçı Petrus ile eşit derecede cahil ve inkâr içinde olduğu sonucu çıkar, *parce que M. Leo Taxil nous a dit que qui l'avait mise dans cette fichue position c'était le sacré pigeon, ventre de Dieu!*[6] *Entweder*[7] özdönüşüm *oder*[8] özedönüşüm ama asla ve kat'a tözedönüşüm

[1] Papa'nın unvanlarından.

[2] Aşai Rabbani ekmeğine gönderme.

[3] Öğretmenliği karşılığı Bay Deasy'den aldığı para.

[4] (İt.) Bakire anamız. Oğlunun kızı.

[5] Hapishane.

[6] (Fr.) (bozuk) Çünkü Bay Léo Taxill'in bize söylediğine göre onu bu rezil durma düşüren kahrolası güvercin, Tanrı'nın kursağıymış!

[7] (Alm.) Yahut.

[8] (Alm.) Veya.

değil. Hepsi bir ağızdan bunun iğrenç bir söz olduğunu haykırdılar. Keyfini çıkarmaksızın hamile kalmak, dedi, sancısız bir doğum, bozulmamış bir beden, şişmemiş bir göbek. Varsın şehvet düşkünü müminler buna tutkuyla iman etsin. Biz ise bile isteye bu safsataya karşıyız.

Bunun üzerine Delgeç Costello yumruğunu masaya indirip Alaman illerinde şen şakrak bir herifin döllediği *Staboo Stabella* nam yosma için düzülmüş açık saçık türküyü bodoslama söylemeye girişti:

— *İlk üç ay midesi bulandı, Staboo,*

derken kapıda hemşire Quigley sinirle belirip şişşşt susun sizi gidinin utanmaz arlanmazları dedi çünkü aklı fikri Lord Andrew geldiğinde her şeyin yerli yerinde muntazam olmasındaydı ve işbu şamatanın kendine emanet edilmiş mesaide kopmasından da pek rahatsız olurdu. Hüzünlü ve köhnemiş, sakin bakışlı ve sofu yürüyüşlü bir kadındı başhemşire, boz cübbesi migreni tutmuş ve kırışık çehresine pek yakışıyordu, Delgeç Costello'ya nasihati de yerini bulmadığından oradakiler hep bir ağız, kimi gözdağı verip sarsarak, kimisi tatlı dil dökerek, toplum düzenini bozan bu hödüğe haddini bildirmeye yeltendi, kıran girsin soyuna, ne laf anlamaz iblismiş yahu, seni kalas, seni çiroz, seni bezelye sapı, seni bumbar, seni gidi eşkıya dölü, seni gidi bok çukurunda doğmuş, seni gidi fırlama diye diye bu Tanrı'nın maymununun ne dediğini bilmez ayyaş ağzını kapaması için hizaya çektiler, yargısını merzengûş sükûnetiyle bildirme eğimlindeki iyi yürekli Sir Leopold ise yaşadıkları anın pek kutsi, saygıya pek yaraşır bir an olduğunu hatırlatarak kendisini buna uygun davranışa davet etti. Horne hanesinde sükûnetin hükümranlığı öylece başladı.

Bu hengâmeyi kısa kesmek maksadıyla Eccles'taki Meryem mabedinden[1] Üstat Dixon, inceden sıritarak genç Stephen'a din adamı yemininden neden caydığını sordu ve beriki de cevaben dölyatağına itaat, mezarda iffet ve tüm günlerini istemdışı yoksulluğa adadığını bildirdi. Üstat Lenehan da buna mukabil o menfur fiillerini ve dahası beyaz zambak kadar saf bir dişinin de günahına girip alnını lekelediğini duyduğunu bildirince hepsi de aynı haltı bir zaman yemiş olduklarından kelli ona katıldılar ve babalığının şerefine neşeyle bir kez daha kadeh kaldırdılar. Ama o, söylediklerinin aksine tertemiz olduğunu söyledi çünkü zatıalileri ebedi oğul ve ezeli bakir imiş. Öylece neşeleri daha da arttı ve ona zifaf gecesinin usul ve erkânını, Madagaskar adasındaki rahiplerin usulünce gelinin bağcıklarının çözülüp kızlığının bozulmasına varana dek sayıp döktüler ki buna göre gelin beyaz ve safran sarı güvey de beyaz ve buğday rengi kuşanırmış ve hint sümbülü ile kandiller yanarken zifaf yatağının etrafında rahip yamakları ilahiler söyleyip *Ut novetur sexus omnis corporis mysterium*[2] diyerek şükranlarını sunarlarmış ta ki bekâret gidene dek. Akabinde o da onlara Üstat John Fletcher ile Üstat Franciss Beaumont nam o leziz şairler tarafından kaleme alınmış, âşıkların birbirine sarılıp yekvücut olmalarını anan "Bakirenin Tragedyası" adlı pek sevilen gerdek deyişini söyledi: virjinal ile çalınan bestenin dize-

[1] Eccles Sokağı'ndaki hastane.

[2] Böylece herkesin arasındaki cinsellik açığa kavuşur.

leri *at yatağa, at yatağa* nakaratıyla bağlanmıştı. Nedimelerin tuttuğu ıtırlı meşaleler arasından geçip zifafa girecekleri dört ayaklı izdivaç sahnesi döşeğe doğru ilerleyen çifti rahatlatıp havaya sokacak müthiş ahenkli bir gerdek şarkısı. Cuk oturdu, dedi Üstat Dixon, şen şakrak amma velakin, dinle beni delikanlı, şu şairlerin adı Beau Mount ile Letcher olsaymış daha bir münasip kaçarmış çünkü düşünsene böyle bir birliktelikten neler neler doğardı. Hatırladığına göre genç Stephen dedi ki aralarına bir yosma katıp o işi görmüşlükleri varmış ve kadın bunlarınkini efsunlayıp kaldırarak kendilerinden geçirmiş ki o zamanlar hayat hızla aktığından[1] bu durum memleketin gelenek göreneğine hiç de aykırı bulunmadan kabul görmüş. Adamın karısını arkadaşına sunmasından öte aşk var mıdır, dedi. Hadi siz de yapın bunu. Böyle ya da hemen hemen böyle buyurdu Zerdüşt ki zatıalileri Öküzlord üniversitesinin Fransızca mektubat[2] bölümünde muhteşem bir profesördür ve dahası şu dünyada soluklanmış daha makbul birisi de yoktur. Kulene bir yabancıyı almak zoruna gitse de en iyi ikinci yatak halen senindir. *Orate, fratres, pro memetipso.*[3] Ve kim olsa, Amin, der buna. Geçmiş neslini ve eski günlerini hatırla Erin, beni ve sözlerimi nasıl kulak ardı ettin de kapıma gözümün önünde zina etsin Yeşurun[4] gibi şişip önüne geleni tepsin diye bir yabancıyı dayadın. O nedenle nura karşı günah işledin ve beni, efendini, kula köle yaptın. Geri dön geri, Milly kavmi: unutma beni ey Miletli. Bana karşı bu menfur eylemi neden gerçekleştirdin ve beni çalapa tüccarı karşısında elinin tersiyle ittin ve beni Romalılar ve kızların şatafatla koynuna girdiği kara lisanlı Hindular karşısında inkâr ettin? Şimdi halkım, vadedilen memlekete, Horeb Nebo Pisgah ve Hatti'nin boynuzlarından süt ile altın akan memleketine bakın. Ama sen bana acı sütler emzirdin: ve ayımı güneşimi ebediyen soldurdun. Ve beni sonsuza dek acının karanlığına terk ettin: ve küle bulanık öpüşünle öptün dudaklarımdan. İç dünyamızın bu kasvetini, pazara düşmüş hukukun karanlığını, diye sürdürdü sözlerini, ne eski ahdin tercümesi ne de cehennem kapılarını kırıp geçen Şark aydınlatıp dindirebildi. Alışınca hunharlığın etkisi azalır (Cicero'nun can paresi Stoacılar için dediği gibi) ve *Hamlet*'te peder prense yanık bağrını göstermez. Hayatın öğlen vaktindeki kayıtsızlık Mısır'ın vebasıdır ki öylece doğum öncesi ve ölüm sonrası gecelerde en uygun *ubi* ve *quomodo*'larına[5] kavuşurlar. Ve tüm şeylerin sonları ve nihayetleri dön dolaş bir şekilde başlangıç ve asıllarına rücu edince, doğumdan itibaren geriye giden bir dönüşümle büyümeyi sağlayan o azalma ve erime yol alır ki doğanın öngördüğü sona varılsın. Yaşlı ebeler bizi hayata buyur eder: ağlar, semirir, eğlenir, sarılır, yumulur, büzülür ve ölürüz: ölü bedenlerimiz üstüne eğilirler. Önce yaşlı Nil'in sularından, sazlıkların arasından, kamış yatağından kurtarıldı: sonunda dağın kovuğunda, dağ kedileriyle ötleğenlerin çığlıkları arası esrarengiz bir gömütte. Kimsenin de ne gömütün yerini

[1] Shakespeare dönemine ve onun hayatına gönderme.
[2] Prezervatif.
[3] (Lat.) Kardeşlerim, benim için dua edin.
[4] İsrail.
[5] (Lat.) Nerede ve ne şekilde.

ne de sürecin nasıl işleyeceğini bildiği var, Cehennem'e[1] mi Cennet'e mi gideceğimizi dahi bilmezken dönüp geri baktığımızda hangi uzak diyardan geldiğimizi dahi unutacağımız bir tuhaf mekân.

Bunun üzerine Delgeç Costello *Étienne chanson*[2] diye kükredi ama evvela bakın, dedi, hikmet kendine bir mesken kurmuş, bakın şu majestelerine layık kocaman tonoza, Yaradan'ın kristal sarayına,[3] her şey yerli yerinde, düzen içinde, bezelyeyi bulana bir metelik.

— Yüksük Jack'in kurduğu hanesine bakın
Çuvallar dolusu malt arkaya doğru olmuş yığın
Mağrur meydanında Jackjohn baba konağının

Tam o an sokaktan kara çatlak bir figan koptu ki eyvah. Sol cenahtan Thor bir gürledi[4] aman aman: nasıl da öfkeliydi o çekiç fırlatan. Sonra yüreğinden kopan bir fırtına koptu geldi. Ve Üstat Lynch onu saygıya davet etti lakin cehennemden dem vuran putperest diliyle tanrıları bile kızdırmıştı. Ve daha az önce atıp tutanın, hepsinin de fark ettiği üzere beti benzi solmuştu ve o mağrur sesi yalpalayıp süt dökmüş kediye dönmüştü ve fırtınanın şiddetini hissettikçe yüreği kafesinden fırlayacakmış gibi korkuyla güm güm atar olmuştu.[5] Sonra dalga geçip yuh ervahına dediler de Delgeç Costello yeniden kabardı ama bu sefer Üstat Lenehan yemin verdi gözüm üstünde öyle tek kelime daha edersen yersin sumsuğu gözüne diye. Ama o kof kabadayı geri adım atmadan Tanrı Baba içmiş zahir zira yine heyheyleri üstünde deyip umursamadı söyleneni. Gel gör ki ağzından dökülen sırf Horne salonunda korkudan büzüşmüş halini örtbas etmek içindi. Harbiden bir dikişte içti içkisini ki az kendine gelsin çünkü gök kubbe tepesinde halen gümbür gümbür idi öylece yüreğinde tanrı buyruğu ve yukarıda kopan kıyametin iştiyakıyla Üstat Madden, onun kaburgasına bir yumruk indirdi ve Üstat Bloom ise kof kabadayının yanında yer alıp büyük korkusuna rağmen duyduklarının içi boş gürültüden ve suyun buluttan kopuşundan başka bir şey olmadığını deyip teskin edici sözler söyledi, bak sen bak, dahası tüm bunlar doğal ve olağan olaylar imiş.

İyi de o sözüm ona delikanlı Teres'in korkusu, Teskinbaba'nın sözleriyle yatıştı mı? Hayır, çünkü bağrında saplı Öfke nam onulmaz bir diken vardı ki hiçbir söz hal çaresine bakamazdı. O nedenle mi madem ne beriki gibi sakin ne ötekiler gibi mümindi? Her iki histen de arzu ettiğince kam olmamıştı. Peki delikanlılığında ruhunda barınan o Kutsiyeti tekrar kazanmak için elinden bir şey gelmez miydi? Lütuf bulması mümkün değildi zira onu bulduracak şey şişede saklı değildi. Madem öyle gök öyle gürleyince Buyurbakalım diyen tanrının yahut Teskinbaba'nın buyurduğu gibi Olgu'ya dair bir hayhuy duymuş muydu? Duymuş mu? İdrak yolları tıkanmamış olduğuna göre neden duyamıyordu acep (tıkanmamıştı yahu). Çünkü o yolda

[1] Cehennem kelimesi İbranice Ge-hinnom; gözyaşı vadisi kelimesinden gelmektedir. (ç.n.)
[2] (Fr.) Stephen şarkısı.
[3] Dünya.
[4] Gök gürültüsü, Joyce'un başyapıtı *Finnegan Uyanması*'nın da ana motiflerinden birisidir. (ç.n.)
[5] *Sanatçının Gençlik Portresi*'nde de küçük Stephen'ın gök gürültüsünden ödü patlar. (ç.n.)

gördüğü kendisinin de Olgu diyarındaki gösterinin bir parçası olduğu o nedenle de günü gelince tüm göçüp gidenler gibi öleceğiydi. Sanki diğerleri gibi ölüp gitmeyi kabul etmeyecek miydi? Elbet edecekti eli mecbur ne de Olgu'nun İlahi Kanun kitabına göre karılarıyla yaptıklarından daha çok rol almak niyetindeydi. Latif kralın vadettiği ve ebediyen kalınacak, ne ölümün ne doğumun ne evliliğin ne ana babalığın olduğu ve inanan herkesin er geç varacağı o İman-et-Bana diyarı hakkında bildiği bir şey yok muydu? Evet, Takva ona o diyardan bahsetmiş ve İffet ona giden yolu göstermişti ne var ki yol üstünde gözüne ilişen ve adının Eldeki-Kuş olduğunu söyleyen orospuyla işi pişirmişti ve karı onun doğru yolunu türlü çeşit cilvelerle yanlış keçiyollarına düşürmüştü misal yakışıklı baksana, şöyle gel yanıma, sana kuytu bir köşe göstereyim diyerek onu kiminin Samanlıkta-Seyran, kimi allamenin de Cinsel Arzular adını verdiği karanlık ve sıcak mağarasına buyur etmişti.

Ananın Yeri'nin avama ait mekânında oturan tüm o dostlar da bunu arzulamaktaydı ve o Eldeki-Kuş nam orospuya denk gelecek olsalar (ki cümle habis canavarları ve büyülü iblisleri ruhunda barındırdığını bile bile) ellerinden geleni artlarına koymazlardı. İman-et-Bana'ya gelince de diyorlardı ki sanrıdan başka şey değilmiş ve kafalarında canlandıramıyorlarmış, öncelikle Samanlıkta Seyran meselesi onları çok daha fazla cezbeden bir mağara imiş ve orada üzerlerinde dört ibare ile dört yastık varmış ki Tersten ve Başaşağı ve Utanıkyüz ve Yanakgıdık yazılıymış ve ikincisi de Tenasül dedikleri o illete ve canavarlara aldırdıkları yokmuş zira sığır bağırsağından mamul Kaput onlara koruyucu kalkanlık yapıyormuş ve üçüncüsü de, Çocuköldüren diye de anılan bu tertibat sayesinde Soysop meselelerine karşı da önlem almış oluyor ve hiçbir zarar görmüyorlarmış. Böylece hepsi, Bay Kaşüstügöz ve Bay Kimizaman Sofu, Bay Maymun Fıçıbira, Bay Yanlış Mülk Sahibi, Bay Zarif Dixon, Bay Delikanlı Teres ve Bay Sakin Teskinbaba, kendilerini kör kütük hayallerine kaptırmışlardı. Ne var ki, Ey ziyan olmuş tayfa, hepiniz aldandınız çünkü o duyduğunuz ses kolunu kaldırıp bizzat buyurduğu soyunuzu sürdürün emrine karşı gelip çirkin sözler sarf edenlerin cezasını ateşle verecek pek öfkelenmiş tanrının sesiydi.

Kalp sektesi geçiren Patk. Dignam'ın defni sonrası Haziran'ın On Altısı Perşembe gecesi işte böyle geçti ve şiddetli kuraklığın ardından çok şükür yağmur yağdı, turba hamulesiyle nehir boyu elli mil gelen bir mavnacı tohumların çim tutmadığını, boynu bükük kara sarı renkli tarlaların ve bataklıklarla hanelerin de suya hasret çektiğini söyledi. Soluk almak bile onca zorlaşmışken su yüzü görmeyen taze fideler sararıp solmuş ve böylesine uzun zaman yağmadığını kimse hatırlamıyormuş. Tomurcuklar tümden kararmış ve tepelerin yamacında kızışmak için kıvılcım bekleyen sapsarı kuru otlardan başka şey kalmamış. Herkesin dilinde şu yaşanan felaketin yanında geçen şubat toprağı harap eden fırtınanın[1] lafı bile olmadığı idi. Ama gelmiş geçmiş olsun, dedik ya, bu akşam günbatımını takiben batıdan esen rüzgârın etkisiyle gece çökerken koca kabarık bulutlar peydahlandı ve havayı koklayan bilgelerin dediğine göre önce ufak ufak şimşekler çakıp da akabinde saat on sularında bir büyük gök gürleyince,

[1] 26 Şubat 1903'te İrlanda'ya ağır hasar veren fırtına.

herkes apar topar kapalı yerlere seğirtti, erkekler hasır şapkalarını mendilleriyle korumaya çalışırken, kadın ahalisi eteklerini toparlayıp sıçrayan sulardan sakındı. Ely'den Baggot Caddesi'ne, Duke mesiresinden Merrion parkına varana dek, Holles Caddesi de dahil her yeri sular kaplamıştı ve kuru yer bırakmadan çalkalana çalkalana öyle akıyordu ki etrafta tek bir fayton ya da arabacı görmek imkânsızdı ama ilk gürlemenin de arkası gelmedi. Muh. Hâkim Bay Fitzgibbon'un kapısının karşısında (avukat Bay Healey ile Trinity Koleji'n mülkleri üzerine görüşmekteydiler) yazar Bay Moore'un yanından gelmekteki (zamanında papacıymış ya milletin dediğine göre şimdi Williamcı kesilmiş) haza beyefendi Mal. Mulligan, hani şu Mullingar'daki turneden şehre yeni dönmüş olan, saçını bobstil kestirmiş Alec. Bannon ile karşılaştı (şimdilerde Kendal yeşili dans pelerinleri gibi pek bir moda) ki kuzeniyle Mal. M'nin kardeşi Aziz Swith'in yortusuna dek orada kalacaklardı ve orada ne işi olduğunu soruyor kendisi eve giderken Andrew Horne'un mekânına ilerleyen dostuna, meğer orada bir kadeh şarap içecekmiş birkaç ahbapla dahası bir de yaşına göre gelişkin ve bacağı sağlam yere basan delişmen kısrak bahis konusuymuş ve tam sohbete dalmışlarken sağanak indi de kendilerini Horne mekânına attılar. Crawford ceridesinden Leop. Bloom da orada, Lütufkâr Meryem'den küçürek Dixon, İskoç Vin. Lynch, Will. Madden, kaybettiği bahisten ötürü canı sıkkın T. Lenehan ve Stephen D.'den müteşekkil bu tayfayla ki hepsi hoş, alaycı tiplerdi, oturmuş geyik yapıyordu. Hanımı Bayan Moll'ü o gece rüyasında ilginç bir halde, kırmızı terlikler ve Türk şalvarıyla ki bunun bir değişime delalet ettiğini söylerler, görmüş olan Leop. Bloom oraya ilk geldiğinde dermansızdı ama şimdi daha iyi hissediyordu ve karnındaki sancıdan kurtulmak niyazındaki Bayan Purefoy da oradaydı ve iki günü geçmiş zavallı kadını şimdi doğuma almışlardı ne var ki ebelerin telkiniyle ıkınıp sıkınmasına rağmen, yediği ve insanın içini kurutan iki kap pirinç lapasından ötürü doğum bir türlü gerçekleşmiyordu ve soluğunun kesilip durmasından da anlaşılacağı üzere belli ki gelen bir tosuncuktu, Tanrım bir avazda kurtarsın kadıncağızı. Duydum ki hayatta kalan dokuzuncu yavrusu olacakmış bu geçen yortuda diğer üçüyle birlikte emzirirken ve daha on iki aylıkken ölüveren ve ölünce tırnaklarını kestiği yavrusunun akıbeti de İncil'de açık seçik yazıyormuş. Metodist olsa da mübarek, elliyi geçkin kocası, duyduğuma göre her şabat günü yanına yetişkin oğlanlarından ikisini katıp Bullock iskelesinden sandalla açılıp bata çıka ilerler, kömür balığı için ağ atıp kovasını doldururmuş. Ezcümle dolu dolu yağmur inip şehrin kirini pasını arındırmış ve tarlalara bereket yağdırmıştı fakat Malachi'nin alametinde der ki rüzgâr ve su, ateşe işarettir (dahası duyduğuma göre Bay Russell da aynını söyleyen bir kehaneti Hindu dilinden tercüme etmiş ve çiftçi gazetesinde yer vermiş) zira üç şey hep birbirini izler derler ama elbette bunlar safsatadan ibarettir ne var ki işin ilginç kimi zaman da bu hurafeler tutuyor ve insan işte o zaman şaşıp kalıyor.

Bunun üzerine Lenehan, o gece baskısındaki mektubun ne mene bir şey anlattığını söylemek üzere masanın ayağının yanına geldi ve sanki gazeteyi arıyormuşçasına ceplerini karıştırdı (bir de yemin verdi bilhassa dert edindiğine dair) ama Stephen'ın

iknasıyla arayışından vazgeçti ve yanlarına otursun diye buyur edilince de derhal oturuverdi. Zevzek ve şaklaban bir zat olup kadın mevzusundan pek hoşlandığından at gibi hatunlar yahut onlara dair her ne havadis ve skandal varsa teferruatıyla bilirdi. İşin doğrusu hayatta şansı yaver gitmemişler tayfasındandı ve vaktinin çoğunu kahvelerde, salaş meyhanelerde avarelerle, beygircilerle, bahisçilerle, Paul'ün adamlarıyla,[1] tüyocularla, sakson kasketlilerle, yosmalarla, hamam karılarıyla ve bilumum batakhane tayfasıyla geçirip çoğu zaman mumu bir gece evvelden takıldığı bir mübaşirle, oralarda söndürdüğünden iki tek atımı arası bol dedikodu toparlardı. Günlük öğününü çok zaman bir aşevinde geçiştirir ve olur a canı şöyle etli falan yemek yahut işkembe çekerse de cebinde metelik olmamasına bakmaksızın gidip yer ve tatlı diliyle ayaküstü bir zamparalık hikâyesi anlatıp mekânda ne kadar onun bunun çocuğu varsa milleti kırar geçirir ve akabinde elini kolunu sallayıp sıvışır giderdi. Diğeri, demem o ki Costello lafı duyunca bunun şiir mi hikâye mi olduğunu sordu. Vallahi yok be, deyiverdi, Frank (buydu adı), hepi topu şap nedeniyle itlaf edilecek Kerry inekleri hakkındaydı. Varsın assınlar, dedi göz de kırpıp, madem frengi falan gibi bir hastalığa bulaşmış etleri. Şu balıklar da pek leziz diye dostane buyur etti kaç zamandır gözlediği yanı başındaki çiroz kavanozunu eline alıp oysaki bütün derdi birkaç tanesini aç midesine indirmekti. Frank, Bordeaux'da mahzeni olan şarap ihracatçısının yanında çalışırken öğrendiği ve bir beyefendi gibi telaffuz ettiği Fransızcayla *Mort aux vaches,*[2] dedi. Oysa çocukken işe yaramazın tekiydi bu Frank ve taşrada emniyet teşkilatında olan babası her ne kadar okuyup adam olsun diye mektebe ve sonra da mekanik öğrensin diye üniversiteye göndermiş olsa da o sıpa oradan oraya zıplamış ve daha çok hâkimlerle, mahkemelerle muhatap olmuştur. Bir zamanlar tiyatrocu olacaktı, sonra askeriye çerçisi ve ardından da bahisçi olmaya niyetlendi ama hiçbirini beceremeyince ayıcılara ve horoz dövüşçülerine takıldı ve baktı ki bunlar da olmadı Çingenelerle denizlere açıldı, ay ışığında bir asilzadenin evladını kaçırdı, genç kızların iç çamaşırlarını yürüttü yahut bir kuytuda tavuk boğazladı. Kedi gibi dokuz canlıydı ve ne zamanki cebi tamtakır kaldı, tilkinin kürkçü dükkânına dönmesi gibi dön dolaş eve gelirdi ve emniyet mensubu babası da onu gördü mü sevincinden hüngür hüngür ağlardı. Ne, deyiverdi ellerini çapraz kavuşturmuş ve meseleye dikkat kesilmiş Bay Leopold, hepsini mi keseceklermiş? Yeminle bu sabah gördüm Liverpool'a doğru gemiyle yola çıkmışlardı, deyiverdi. Böylesi kötülük edebileceklerine inanamıyorum, deyiverdi. Yıllar önce Bay Gavin Low'un Prussia Caddesi'ndeki mezbahasında ve otlak mezatlarında anan aşağı baban yukarı büyükbaş alıp satan cüzdanı kalın celep Bay Joseph Cuffe'un muhasebesini tuttuğundan, sığırlar, düveler, koyunlar ve kuzular hakkında bir hayli bilgiye sahipti. Sizinle ayrışıyoruz bu noktada, deyiverdi. Sanki büyükbaşlara has başka tür bir illet bu. Bay Stephen azıcık taşkın ama pek de yerinde bir ifadeyle meselenin öyle olmadığını ve imparatorun göt yalayıcısının mektuplarından haberdar olduğunu ve onlarda, Moskof illerinin en azimli ke-

[1] Avare takılan, işsiz güçsüz takımı.

[2] (Fr.) Sığırlara ölüm.

mentçisi Doktor Sığırvebası'na konukseverliği için teşekkür edildiğinin ve bu taraflara da boynuzunu takması için ricacı olunduğunun yazılı olduğunu söyledi. Tabii, tabii, dedi Bay Vincent saklısı gizlisi olmaksızın. İrlandalı bir boğaya denk düşerse gör o zaman o ineğin halini, deyiverdi. İrlanda boğasının takım taklavatı da İrlandalıdır, deyiverdi Stephen birasının dibini görürken, İngiliz zücaciye dükkânına dalmış İrlanda boğası.[1] Anlıyorum sizi, deyiverdi Bay Dixon. Bu, onların en meşhur sığır yetiştiricisi Nicholas'ın, burnuna zümrüt halka takıp adamıza gönderdiği boğa olsa gerek. Masanın diğer yanından Bay Vincent, hakkın var, deyiverdi, dahası bizim yoncaları yiye yiye daha da semirmiş bir boğa artık o. Boynuzları kocamandı ve derisi altın gibi parlıyordu ve duman salan soluğu pek hoştu ki adamızın kadınları hamur işleriyle uğraşmayı bırakıp o boğaç bombilisini papatya çelenkleriyle donatsınlar. Neye yarar ki, deyiverdi Bay Dixon, zira kendileri de hadım bir grup baytar, buraya gelmezden evvel iğdiş etmişti onu. Yürrrüüü at arabası, deyiverdi, ve Alman kuzenim Larry'ye doğru yap yolunu ve al bu da sana çiftçi kutsaması, deyip kabasına sesli bir pandik çaktı. Ama o pandik ile kutsama, deyiverdi Bay Vincent, her ne kadar dalaveresine atıldıysa da hayvanın hayrına dokundu çünkü bakiresinden kadınına ve dahası duluna ne kadar kadın varsa ahırın karanlık kuytusuna gidip hayvanın kulağına fısıldamak ya da o uzun diliyle boyunlarını yalatmayı, İrlanda'nın dört memleketinde[2] güçlü kuvvetli civanlarla yatmaya tercih ederler. Sonra bir başkasının sözü geldi: Ve kuşattılar da onu, deyiverdi, dantelli bir içlik ve etollü iç eteklik ve kaküllerinde dalgalar ve bedenini boydan boya ispermeçet yağlarıyla ovaladılar ve onun için her köşe başına içi altın rengi saman dolu ahırlar inşa ettiler ki gönlünce uyuyup, dilediği yere istediği kadar tersini bıraksın. Bugüne vardığında müminlerin babası (böyle sesleniyorlardı ona) öylesi semirdi ki doğaya çıkıp yürümesi mesele haline geldi. Deva olsun diye tilki analarımız ve kızlarımız önlüklerine bol bol yem doldurup ona getirdiler ve karnı doyunca bizimkisi de arka budunu kaldırıp hanımefendilerine bir sır gösterir ve boğa lisanıyla öyle bir böğürürdü ki gözleri yuvalarından fırlasın. He ya, deyiverdi bir başkası, öylesi şımartılmıştı ki tarlalara sırf kendisi için yeşil yonca ekilsin isterdi (aklındaki tek renk bu olduğundan) ve adanın ortasındaki bir tepeciğin üzerine de uyarı mahiyetinde bir tabela konmuştu: Yüce Harry'nin[3] inayetiyle, toprakta biten yoncalar Yeşildir. Ve, deyiverdi Bay Dixon, Roscommon'da yahut Connomara'nın yaban ellerinde bir sığır hırsızının veya Sligo'da el kadar hardalı ya da kolzayı eken birinin kokusunu almaya görsün, memleketin yarısını koşturarak geçer, ekilmiş her ne varsa boynuzlarıyla kazır ve tüm bunlar yüce Harry'nin inayetiyle gerçekleşirdi. Önceleri aralarında kan davası vardı, deyiverdi Bay Vincent, ve yüce Harry ne iblisliğini[4] bırakırdı çiftçi Nicholas'ın ne de hanesinde yedi yosmayı barındıran ihtiyar pezevengin.[5] Görün bakın babamdan miras koca

[1] Papanın "bull" (boğa) sıfatına gönderme.
[2] İrlanda'nın dört bölgesi: Leinster, Ulster, Munster, Connacht. (ç.n.)
[3] İngiltere Kralı II. Henry.
[4] Kaynak metinde, old Nicks; şeytan. (ç.n.)
[5] Papa.

taşakla, deyiverirdi, ona hayvan cehennemini koklatmazsam. Ama bir akşam, deyiverdi, Bay Dixon, bir tekne yarışını kazandıktan sonra soylu pöstekisini temizlerken yüce Harry (kendisi kürek kullansa da yarışmanın en birinci kuralı diğer yarışmacıların tırmık kullanmasıydı), kendisinin fevkalade güzel bir boğaya benzediğini ve mahzende duran kara kaplı bir tekerleme ve hikâye kitabını eline alınca Roma'nın şampiyon boğası *Bos Bovum*'un,[1] ki domuz Latincesinde gösterinin patronu manasına gelir bu isim, gayri meşru soyundan geldiğini keşfetti. Bilahare, deyiverdi Bay Vincent, kafasını tüm saray erkânı önünde bir öküz yalağına sokan yüce Harry kafasını tekrar çıkarınca huzurda bulunanlara yeni adını bildirdi. Sonra üzerinden sular şıpır şıpır damlarken üstüne ninesinden kalma eski bir büzgülü gömlekle etek geçiriverdi ve boğaların dilini[2] çalışmak için bir dilbilgisi kitabı alsa da birinci tekil şahıs[3] dışında tek kelime öğrenemedi ki onu da yürüyüşe çıktığında denk geldiği bir kayanın kenarı olsun, bir çay ocağının tepsisi olsun yahut pamuk balyası olsun canının çektiği her yere gönlünce yazabilmek için cebini tebeşirle doldurdu. Uzun lafın kısası zatıalileriyle İrlanda boğası kısa sürede göt ile götlek kadar can ciğer dost olmuştu. Öyleydiler, deyiverdi Bay Stephen, ve sonunda adanın erkekleri baktılar ki çare yok ve nankör karıların aklı fikri hep aynı yerde, koca bir sal yapıp yüklerini de yüklenip direği de dikip yelkenleri açıp artlarını rüzgara verip demir alıp korsan bayrağını çekip Amerika'ya doğru seyrüsefere koyuldular. Şöyle bir şarkı yazmak için de, deyiverdi Bay Vincent, ne de güzel fırsat idi:

— *Papa Peter yatağını ıslatıyormuş.*
Yine de erkek dediğin erkek imiş.

Değerli dostumuz Bay Malachi Mulligan, tam da mekteplilerin meselleri sona ermekteyken yanında henüz denk geldiği bir arkadaşla, şehre yeni teşrif etmiş ve bedeli mukabili orduda mızıkaya yazılma niyetindeki Alec Bannon nam bir delikanlıyla çıkageldi. Bay Mulligan mevzubahisten memnuniyetini lisanımünasiple bildirmenin de ötesinde söz konusu illetin tedavisi için bir de çare önerdi. Öylece o gün Bay Quinnell'in dükkânında bastırdığı el ilanını mekânda bulunan dostlarına takdim etti ki italik karakterlerle şöyle yazıyordu ilanda: *Bay Malachi Mulligan. Dölleme ve Kuluçka Mütehassısı. Lambay Adası.* Şerh etmeye koyulduğu önerisine göre, işe, Sir Hophop Papağan ile Sir Sütlaç Meraklıtaze'nin avare zevklerden mahrum bırakılmasıyla koyulacaktı ve akabinde o bedenler kendilerini soylu görevlere adayacaktı. Dinleyelim bakalım dostum, deyiverdi Bay Dixon. Kuşkusuz ucu zamparalığa dayanacak. Gelin, oturun ikiniz de. Oturmaya para almıyorlar. Bay Mulligan davete icabet etti ve tasarısını etraflıca detaylandırıp dinleyenlerine bu düşünceye kısırlığın gerek kısıtlayan gerekse engelleyen sebeplerini dikkate alarak vardığını anlattı ve kısıtlayıcı sebepler arasında ailevi sıkıntıları ya da denge konusunda hasisliği sayarken, engelleyici sebepler arasında da doğuma dair yahut sonradan peydahlanan arazları belirtti.

[1] (Lat.) Boğalar boğası.
[2] Roma Katolik Kilisesi'nin dili; Latince.
[3] Latincede birinci tekil şahıs ego'dur.

Sonra dedi ki evliliğin en temel arzudan mahrum kalması onu pek üzüyormuş: dahası yüklüce mirasa konmuş ve kepaze rahiplere yem olmuş makbul dişileri veya mutluluklarını katlamak yerine o alev alev fenerlerini izdivaçla ilgisiz bir inzivanın kuytusunda tüketen ya da kadınsı çiçeklerini güvenilmez heriflerin koynunda yitiren ve onları okşamayı bekleyen yüzlerce eli yüzü düzgün erkek varken o paha biçilemez mücevherlerini birtakım sütü bozuk rezillere[1] kurban edenleri gördükçe, yemin olsun ki derin kederlere gark oluyormuş. Bu yakışıksız hale (ki bastırılmış gizli hararete bağlı olduğunu düşünüyormuş) bir son verebilmek için kimi değerli rehberlerin de kılavuzluğu ile Lambay Adası'nın kullanım hakkının, mülk sahibi, kraliyet yanlısı ve pek mümtaz bir beyefendi olan Lord Talbot de Malahide'dan sembolik bir bedel karşılığı satın alınmasını önerecekmiş. Orada *Omfalos* nam ve Mısır usulü konuşlanmış yontu dikilitaşla imgelenen bir milli dölleme çiftliği kurulmasını ve kendisinin de hangi seviyeden olursa olsun oraya başvuran tüm bedbaht kadınlara dölleme konusunda üzerine düşen vazifeyi kusursuz şekilde yerine getirmeyi teklif edesiymiş. Para mevzubahis değil, dedi, hizmetleri karşılığı tek kuruş beklentisi yokmuş. En yoksul hizmetçiden en varsıl hanımefendiye varana dek elleri yüzleri düzgün ve arzuları o yönde ise, aradıkları erkeği onun güçlü kollarında bulacaklarmış. Beslenmesinin de bu tür konularda pek makbul netice veren soslu yumrucuk, balık ve pika ile olacağını ve bilhassa bu son saydığı kemirgen tavşan etinin bir tutam matrak ve kimi acı baharatlarla gerek ızgara yahut fırında pişirilmiş etinin pek faydalı olduğunu belirtti.[2] Bay Mulligan sıcak bir beyanla gerçekleştirdiği bu vaazının ardından, şapkasında korunak olsun diye tuttuğu mendilini çekip aldı. Görünen o ki her ikisi yağmuru yemişti ve sakınarak attıkları adımlar vıcık vıcıktı dahası Bay Mulligan'ın griye çalan atleti şimdi artık alaca bulaca renge bürünmüştü. Bu arada projesi dinleyiciler tarafından pek eğlendirici bulunmuş, Mary mabedinden Bay Dixon'ın, Newcastle kömürlerini de taşıma amacı olup olmadığı yönünde işkilli sorusu haricinde yürek dolusu övgülere mazhar olmuştu. Bay Mulligan söylevini bir de eskilerden kalma pek tumturaklı veciz sözün aklında kalanıyla takviye etti: *Talis ac tanta depravatio bujus seculi, O quirites, ut matresfamiliarum nostrae lascivas cujuslibet semiviri libici titillationes testibus atque excelsis erectionibus centurionum Romanorum magnopere antepount*, ve orada bulunanlar arasında biraz daha kaba saba olanlar için de mevzuyu ormanın kayranındaki geyik ile ahu ve çiftlikteki suna ile ördek gibi hayvanlar krallığından mesellerle besledi.

Bu çenebaz, nevi şahsına münhasır, haza beyefendi bir şahıs olduğundan ve halen hesapsız kitapsız methiyeler duymaktayken, zarif hallerinden de destekle, elbisesindeki, garip atmosferik haller sonucu meydana gelmiş duruma değindi. Arkadaşı delikanlı ise başından geçen bir olay nedeniyle pek keyifliydi ve etrafına bunu anlatmadan duramıyordu. Bay Mulligan o an bakıp masadaki somun ve balıkların kim için olduğunu sordu ve öte yandan yabancıyı görünce de hafif eğilerek selam verip dedi

[1] Kaynak metindeki "bonze", Budist rahiplere verilen addır ve Katolik ruhban için de şaka yollu kullanılır. (ç.n.)

[2] Oysa tavşan eti İncil'e göre mekruhtur.

ki, Efendim lütfen çekinmeyin, ihtiyacınız olan bir konuda profesyonel yardımımız dokunur mu? Sorunun muhatabı her ne kadar arada belli mesafeyi muhafaza etse de yürekten teşekkürlerini bildirerek oraya Horne hanesinde yatan bir hanımefendiyi görmek maksadıyla geldiğini bildirdi ki ilginç bir vakaydı bu, zavallı kadıncağız, kadınların o malum derdiyle dertlenmişti (burada bir de ah çekti) ve yükünden kurtulup mutluluğa ermiş miydi acaba. Bay Dixon, kazdığı kuyuya düşsün diye Bay Mulligan'a, makarasına, başlangıç aşamasındaki kasiktidarın, erkeksi gebeliğin bir alametifarikası mı yoksa prostat keseciği mi yoksa erkek dölyatağı mı ya da meşhur hekim Bay Austin Meldon'un da belirttiği üzere midede peydahlanmış bir kurt mu olduğunu sordu. Bay Mulligan cevaben, ıslak donunu titreten ince bağırsağından kopma bir kahkaha eşliğinde, karşısındakinin diyaframının altına küçük bir yumruk indirerek ve Grogan Ana'nın gülünç bir taklidiyle (hafif meşrep karının teki olsa da kendi cinsinin en mükemmel mahluklarındandır) dedi ki: işte hayatta tek bir piç bile yüklenmemiş bir göbek. Bu pek mafralı laf neşe dalgasını yeniledi ve tüm odayı en yabanından keyfe buladı. Bu canlı şamata belli ki türlü çeşit taklitle daha uzun süre devam edecekti ta ki doğum odasından bir çığlık duyulana kadar.

O esnada dinleyici ki kendisi ufak tefek öfkeli ve sapsarışın İskoç talebeden başkası değildi, muhabbeti en alevli anında kesip delikanlıyı hararetle tebrik etti ve karşısındakinden küçük ve dengeli bir baş selamı eşliğinde (koskoca yüzyıl boyunca bu nazik selamın bir eşine rastlanmamıştır) likör şişesini iletmesi ricasında bulundu ki bu nazik tavır şişeyi iletmesi istenen karşı tarafın sarf edilesi en bariz sözlerle dile getirdiği bir kadeh de kendisine konulması dileğiyle taçlandı. Soylu yabancı, *mais bien sur*, dedi neşeyle, *et mille compliments*. Dileğiniz başım üstüne ve memnuniyetle. Mutluluğumu taçlandırmak için aradığım tek şey bu dolu kadehti. Ama ey yüceler yücesi, heybem kuru ekmek ve kırbam kuyu suyuyla dolu olsa, Tanrım, onları bulabildiğim için yüreğimde yine de diz çöküp Lütufkâr yaratıcıma şükürlerimi sunmak arzusu olurdu. Bu sözler eşliğinde kadehini dudaklarına yaklaştırdı, likörden keyifle bir yudumu'cuk aldı, saçını düzeltti ve göğsünü açarak ipek kurdeleyle bağlı bir madalyonu, yani kız arkasına yazdığından beri el üstünde tuttuğu o fotoğrafı eline aldı. O çehreye hassas bir dünyadan göz atıp, Ah Mösyö, dedi, onu bu dokunaklı anda zarif dantelası ve gelişigüzel takıverdiği koket şapkası içinde (bana hoşça anlattığına bakılırsa yortu hediyesiymiş) şu gözlerimle gördüğüm gibi görebilseydiniz şayet, ah o yürek eriten hali görseniz, yemin ederim ki Mösyö, siz dahi doğal olarak ya kendinizi bu düşmana memnuniyetle teslim eder yahut savaş meydanını topyekûn terk ederdiniz. Yemin ederim ki ömrüm boyunca kimsenin bana böylesi tesiri olmamıştır. Kaderimi kaleme alan yüce Tanrım, şükürler olsun sana! Böylesi sevilesi bir mahluku hak eden kişi üç mutluluğu bir arada yaşar. Duygu dolu bir ah bu sözleri süsledi ve madalyonu göğsüne tekrar yerleştirirken gözünü sildi ve bir kez daha ah çekti. Cümle kullarına lütuf ihsan edip bunlardan Haberdar eden Rabbim, senin krallığın öylesine büyük ve evrensel ki özgür ya da köleyi, basit bir köylüyü ya da süslü püslü züppeyi, başında kavak yelleriyle bir âşığı ya da olgun ve evli bir adamı da hizaya çekip tutsak

eder. Ama beyim gerçekten de lafı dolandırıyorum. Bizim tüm o süfli zevklerimiz nice karmaşıktır ve kusursuz olmaktan ne denli uzaktır. Adı batsın! diye söylendi yeisle. Rabbim hatırlataydı da keşke şu pelerinimi yanıma alaydım! Düşündükçe gözlerim doluyor. Yanıma alaydım gök delinse de hiçbirimiz ıslanmazdık. Ama ah akılsız başım, diyerek elini alnına götürdü, yarın yeni bir gün ve yıldırımlar çakası, bir *marchant de capotes*[1] tanırım ki adı Mösyö Poyntz ve *livre*[2] üstüne el basarım, kendisinden Fransız modasının son icadı ve bir hanımefendiyi her tür yağmurdan korumakla mükellef öyle güzel bir pelerin alabilirim ki. Tüh, tüh! diye figan etti Le Fécondateur araya girip, dostum Mösyö Moore, şu pek hünerli seyyah (az evvel *avec lui*[3] bir yarım şişeyi hakladım ve etrafımız da şehrin en âlâ nüktedanlarıyla çevriliydi), kendisi Cape Horn'daki en saygın otoritedir ve en sağlam pelerinin dahi karşı koyamayacağı *ventre biche*[4] yağmur attırmaları vardır. Bana anlattığına göre öyle karşı koyulamaz, *sans blague*[5] bir sağanakmış ki birden fazla bahtsız âdemi bir başka dünyaya postalamış. Peh! Bir *livre* diye bağırdı Mösyö Lynch. O dandik şeyler etse etse bir metelik eder. Şu semer mantarları kadar bir şemsiye bile o eğreti tedbirlerden yeğdir. Kıvrak zekâlı hiçbir kadın o pelerinlere yüz vermez. Sevgili Kitty'm bana bugün dedi ki kurtuluşa erdiren öyle bir gemide açlık çekmek yerine çıkar en deli selin ortasında dans edermiş ve bana hatırlattığına göre de (yüzü iştah açıcı bir kızarıklığa bulanırken ve etrafta sözünü duyacak delişmen kelebekler olmasa da kulağıma fısıldamak suretiyle) Tabiat Ana'nın kutsal öğreti gereği kalplerimize nakşettiği ve zaman içinde gündelik lisana yerleşen *il y a deux choses*[6] sözüne göre, doğum anında kuşandığımız hallerin masumiyeti diğer anlar için geçerli olmasa da, hayır, şu sözünü ettiğimiz an için yine en geçerli kıyafettir. İlki, dedi (ve o esnada hoş filozofum, tam üstüne binecekken dikkatimi toplayayım diye dudağını usulca kulak çeperime değdirdi), ilki bir nevi yıkanmadır – Ama tam bu noktada avludan gelen zil sesi, bilgi hanemizi zenginleştirmek üzere yaptığımız sohbete kısa bir ara verdi.

Meclisin lakayt şamatası arasında zil çaldı ve hepsi de kafalarında zilin sebebini tartarken Bayan Callan içeri girip genç Bay Dixon'la fısır fısır bir şeyler konuştu ve tüm dostlara şatafatlı bir selam verip geri çıktı. Bu azgınlar takımının arasına bir anlığına dahi olsa hayâ timsali ve yüzündeki ciddiyetin fevkalade güzelliğiyle yarışacağı bir kadının dahil olması tüm o belden aşağı mizaha sekte vurmuş olsa da odadan ayrılması açık saçık muhabbetin tekrar başlaması için adeta işaret fişeğiydi. Küfelik olma eşiğindeki Costello, vay anam vay, dedi. Koca memeli ne hoş inekti yahu! İmanıma, seninle buluşmak için kaş göz etti. Ne dedin, köpek? Mercimeği fırına veriyor musunuz? Kitapsızım öyledir, dedi Bay Lynch. Mater düşkünler evinde yatağa dair usul erkân böyledir. Kahrı bela, Doktor O'Gargara da hemşirelerden makas almıyor

[1] (Fr.) Elbise veya prezervatif satıcısı. İrlanda'da o dönem prezervatif satışı yasaktı ve Fransa'dan alınıyordu.
[2] (Fr.) Kitap veya madeni para.
[3] (Fr.) Onunla.
[4] (Fr.) Geyik göbeği: Vay anasını.
[5] (Fr.) Şakası yok.
[6] (Fr.) İki mesele söz konusu.

mu sanki. Günahı boynuna, yedi aydır orada başhemşire olan Kitty'ciğimden duyduğum bu. İnsaf edin doktor, diye bağırıyormuş çuha rengi giyimiyle kanı kaynayan kız, ellemediğiniz yer kalmadı! Canı çıkası! Yemin ederim içim bir hoş oldu. Peder Durdaböpeyim'den betersin ya! Onunla karı koca hayatı yaşamıyorsa, diye bağırdı Costello, şu ekmek çarpsın beni. Göz kırpmamla karnı şişen bir kadın var tanıdığım. Ne var ki genç cerrah ayağa kalkıp meclisten özrünü istedi zira hemşirenin bildirdiğine göre yatakhaneden beklenesiymiş. Merhametini esirgemeyen, *enciente*[1] kadının takdire şayan sabırla katlandığı acılarına son verip kucağına nur topu gibi bir evlat bağışlamıştı. Sabırlı olmalı, dedi, kele sürülecek merhem kadar akıldan yoksun böylesi hekimlere karşı ve Mabut'a hürmeten ve ilahi nizam gereğince. İcap ederse insan yüreğinde muazzam takdir gark eden bu mesleğin asaletine delalet edecek bir dolu kişi bulurum derken uydurmuyorum. Ama öteki türlüsüne katlanamam. Ne dersiniz? Cinsiyetinin gözbebeği ve biz erkeklerin hayranlığını kazanmış Bayan Callan hakkında öylesi art niyetli laflar da ne oluyor canım? Topraktan gelip toprağa gidecek bir küçük canın hem de en saf anında yakışıyor mu? Düşüncesi bile fena! Böylesi art niyetin, ana ve hemşirelerin barındığı Horne çatısı altında can bulduğu fikrine dahi tahammülüm yok. Böylece gideni ardından paylayıp odada hazır bulunanları selamladı ve kapıya yöneldi. Hepsinden onaylayan mırıltılar yükseldi ve hatta kimileri o adiyi yaka paça (ağır küfürler savurmuş olduğundan mütevellit) dışarı atma fikrine kapıldı. Malafamı yiye, dedi ki tüm bunlar dürüst Frank Costello'nun samimi hisleridir hem o onurlu babanın ve en leziz börekleri pişiren ananın yetiştirdiği evladım ben ve dönüp geriye baktığımda onlara karşı yüreğim her daim sevgi dolu.

Mekâna girdiği ilk andan itibaren kimi edepsiz şakaların muhatabı olsa da bunu insaf nedir bilmeyen gençliğin kaynayan kanının meyvesi olarak gören Bay Bloom'a gelince. Deli fişekler doğrusu erken boy atmış ergenler gibi taşkınlıklar sergiliyordu: tantanalı muhabbetleri ve sarf ettikleri *mots*[2] zar zor anlaşılıyordu ve hoş olduğu da söylenemezdi: aksi davranışları ve ölçüsüz halleri kafa beyin koymamıştı hakikaten: hayvani dürtüleri lehlerinde düşünmeye sevk edecek olsa da adabı muaşeret kurallarından hepten bihaber idiler. Ama bilhassa Bay Costello'nun lisanının münasiple alakası yoktu ve bu yüzden kepçekulak kambur bir ucube olarak doğmuş gibi görünüyordu gözüne, bir evliliğin kazmadişli, ters gelen veledi ve cerrahın pensesi nedeniyle kafatasında oluşmuş renkle ayırt edilesi ve rahmetli deha Bay Darwin'in evrim halkasında aradığı kayıp yaratık idi. Bize biçilmiş ömrün yarısını geride bırakmışken varoluşun bin türlü değişimine tanık olmuştu ve ruhuna nüfuz etmiş ihtiyatlı kişiliği ve nadir şahsiyetiyle içinden kopup gelen her tür öfkeyi kusmak konusunda yüreğinin sergilediği baskının tadını çıkarır, bu tür halleri dikkatle savuşturup göğsünde müsamahaya ve ancak müsamahaya yer açardı. Kadın zarafetini harcayıp tiye almak suretiyle kendilerine zekâ biçenler (hiç akıl sır erdiremediği bir zihin alışkanlığı), ne aile terbiyesine sahip ne de hatırı sayılır bir soyun temsilcisi olabilirlerdi ona göre: hal

[1] (Fr.) Hamile.
[2] (Fr.) Kelimeler.

böyleyken tüm sabırlarını yitirir ve yitirecek bir şeyleri kalmazdı ki ancak küstahlıkları neticesinde keskin bir sonun panzehirini tadabilsinler. Bunamış moruklann hallerine yahut ciddiyet timsallerinin homurdanmalarına aldırmayan ve yasak meyveyi tatmaktan başka (Kaderin Yazarının ifade ettiğince yalın tasavvurla) gailesi olmayan ateşli gençliğin hissiyatını anlıyordu anlamasına ve fakat işin, meşru vazifesini ifa eden bir kadının tahkiri boyutuna gelmesini asla kabullenemezdi. Sonuç itibariyle hemşirenin söylediğinden mutlu sonun yakın olduğunu idrak etmişse de şunu da bilmek lazım, böylesi bir tazyikin eninde sonunda güzel bir noktaya taşınmış olması bir kez daha Yüce Varlık'ın merhamet ve ihsanına delalet etmekteydi.

Dolayısıyla aklından geçenleri komşusuna açıp meseleye nasıl yaklaştığı hususunda fikrinin (belki de hiç fikir bildirmemesi gerekirken), kendi hatasından kaynaklanmaksızın bunca acı çeken kadının loğusalık döneminde kucağına aldığı meyveye dair en taze haberlere sevinmeyen birisinin ancak soğuk nevalenin teki yahut donuk bir kişilik olabileceği yönünde olduğunu söyledi. Şık giyimli jilet misali delikanlıysa, kadını bu beklentiye sokanın, kadın şayet bir nevi Efesli hatun[1] değilse, kocası olduğunu söyledi. Şu malumatı da vermeliyim size, dedi Bay Crotthers vurgusunu bir tınıyla desteklemek için masayı tıklatarak, şu Hazreti Aleluyam bugün yine buralardaydı, hani upuzun favorileri olan, Wilhelmina ile bir şeyler konuşmak derdindeydi ki hayatım der ona, bilirsiniz. Aman hazır ol dediydim ona olur a olay birden patlayıverirse diye. Tanrı canımı almazsa, yanında olacağım. Bu ihtiyar herifin kadına bir çocuk daha çakmasına sebep erkeksi kudreti takdir etmekten başka elden ne gelir. Hepsi de kendi meşrebince bunu takdire koyuldular her ne kadar jilet delikanlı halen kadını yükleyenin bir başkası olduğu fikrinde ısrarcı olsa da, ruhban sınıfından bir yeniyetme veya bir meşaleci (kudretli olanından) ya da her eve lazım ıvır zıvır satan çerçi. Müstesna bir vaziyet, diye kendi kendine konuştu konuk, şu sahip oldukları olağanüstü değişken ve dengesiz metempsikosiz yetisi, doğum yatakhanesi ve teşrih sahnesinin böylesi havailiklere mekân olması, sırf akademik unvan sahipliğinin bu soytarılık taraftarı çömezleri, bir sürü insanın pek soylu bulduğu tababet ilminde yetkili kılması. Ama belki tüm bunlar, diye de ekledi, içlerini daraltan sıkıntıların dışavurumudur zira çok kere tanık olmuşumdur itin uluyup birbirini bulduğuna.

Ama zatıalilerinin hamisi, soylu lordumuza soralım bakalım, merhametli bir prensin medeni haklar bahşettiği bu eloğlu hangi yüzle kendisini içişlerimizin reisliğine atamış ki? Nerede kaldı sadakatten kaynaklı şükran hissi? Son savaş sırasında düşman, humbaracıları sayesinde ne zaman üstünlük sağlasa, kendi soyuna bile ihanet etmiş bu hain, bir yandan yüzde dörtlük hissesinin derdiyle titrerken, kendi arzusuyla mukim olduğu imparatorluğu hançerlemek için fırsat kollamamış mıdır? Elde ettiği tüm imkânları unutması gibi bunu da mı unutmuş? Başkalarını aldatırken kendi kendini de mi aldatır olmuş zira rivayet odur ki ancak kendi yapıp ettiğinden zevk alır haldeymiş. Yürekli bir komutanın kızı olan saygın hanımefendinin yatak odasını taciz

[1] Efesli kadının, ölen kocasının yasını tutarken, yıldırım hızıyla genç askere tutulmasını anlatan satire gönderme.

ya da namusuna halel getirmek, dürüstlüğün neresine sığar ama mademki dikkatler bu noktaya çekildi (yapmasa kendi menfaatineydi ya) hadi buyurun bakalım. Uzun zamandır mutsuz bir kadın o ve adamın paylamalarına çaresizce alay hissi dışında kulak asmamak yönünde yasal imtiyazını kullanıyor. Bunu diyen de, millete ahlak zabıtası kesilmiş, sofuluğunda pelikan misali adam ve hem de söz konusu toplumun en alt tabakasından bir hizmetçi kızla ilişki kurmaya gelince zerre tereddüt etmeyen cinsinden! O değil de, aşüftenin fırçası kendine vasi kalkan olmayaydı, kızı Mısırlı Hacer'in haline çevirirdi! Haymana meselesine gelince dediğim dedik tutumu dile düşmüştür ve ağzının payını da öfkeli bir köylü, Bay Cuffe'un huzurunda o çoban ağzıyla hiç eğip bükmeden vermiştir. Bu konuda vaaz vermek haddine değil. Sanki evinin yanında nadasa kalmış, saban süreceği tarlası mı var? Ergenlikte dahi ayıplanan bir huy, orta yaşta alışkanlık ve rezillik haline dönüşür. Gilead merhemini kocakarı ilacı niyetine tatbik edip müphem deyişlerini şu tüyü bitmemiş haylazlara sarf etmek yerine o uyduruk doktrinlerine evvela kendi uysun. Evliliğine dair öyle sırlar var ki dile getirmemiz ahlaka mugayir kaçar. Geçkin bir güzelliğin uçarı teklifleri bizimkinin ihmal edilmiş sefih yüreğini azıcık teskin edebilir belki ama bu ahlak zabıtası ve otacı misali de en iyi halini, doğunun yaban ellerinde kök salmış egzotik bir ağaç kıvamında sergiler, o iklimde saldığı ıtır ve öz muazzam olsa da köklerinden sökülüp soğuk iklimlere getirilince cansız, işe yaramaz mayhoş bir bitkiye dönüşür.

Havadis revirin ikinci hemşiresi tarafından nöbetçi çömez hekime, babıâlinin tumturaklı merasimlerini andırır ihtiyatla iletildi ve o da delegasyona bir vârisin dünyaya geldiğini ilan etti. Kendisi, doğum sonrasının, dahiliye nazırı ve encümen-i daniş üyeleri huzurunda gerçekleşecek, kuralları belli merasimine yardımcı olmak gayesiyle kadınlar koğuşuna geçince, takatleri kesildiği için sessiz ve tensip halindeki delegeler, uzun nöbetlerinin vakarı ve muştulu haberin getirdiği ümit ile bir kez daha canlanıp, zabitan hemşirelerin yokluğunun da verdiği müsaadeyle yeniden bir dil münakaşasına tutuştular. Her lafa salata Bay Reklamcı Bloom'un sessiz, sakin, kendilerine hâkim olmaları yönündeki telkinleri boşunaydı. Öylesine farklı huyların tek ortak yönü olan konudan konuya atlama eğilimini sergilemek için pek müsait bir andı. Durumun her aşaması sırasıyla irdelenip deşildi: aynı dölyatağında peydahlanmış kardeşlerin doğum öncesi yaşadığı zıtlık, Sezaryen, babanın yahut nadiren de olsa ananın ölümü sonrası gerçekleşen doğumlar, Çocuk Ölümü diye bilinen ve Bay Avukat Bushe'un ateşli savunması akabinde haksız yere suçlanan sanığın beraatıyla sonuçlanan unutulmaz kardeş katli vakası, ilk evlat hakkı ve kralın ikiz üçüz doğumlara sağladığı ihsanlar, düşükler ve bebek katli, sahte gözyaşları ve gizlenen gerçekler, akardiyak *foetus in foetu*[1] vakası ve tıkanıklıktan mütevellit aprosopya,[2] kimi Çinlilerde (Bay Namzet Mulligan'dan alıntı) görülen ve maksiler yumruların medyal hat boyunca hatalı kaynaşması sonucu vuku bulan çenesizlik ki bu sayede (rivayete göre) bir kulak diğerinin ne konuştuğunu duyabilirmiş, anestezi ya da alacakaranlık uykusunun faydaları,

[1] Akardiyak: Kalbi olmayan. Fetus içinde fetus.

[2] Yüzün gelişmemesi.

damarlarda meydana gelen yüksek tansiyon nedeniyle hamileliğin ileri safhalarında suni sancı uygulaması, amniyotik sıvının prematüre yollarla hafifletilmesi (misal halihazırdaki vaka) ve uygulama sonucu mikrobik tehlike, şırınga marifetiyle suni döllenme, menopoz sonrası dölyatağının içe kıvrılması, ırza geçme vakalarında soyun irtikabı sorunu, Brandenburglular tarafından *Sturzgeburt* diye anılan ıstıraplı doğum şekli, çoklu döllenme, çiftli döllenme vakaları ve akraba çiftleşmeleri veya menopoz dönemlerinde doğan ucubeler – uzun lafın kısası Aristo'nun başyapıtında renkli taş basma görsellerle sınıflandırdığı insan doğasına mahsus doğum halleri. Gebelik biliminin ve adli tıbbın en ağır sorunları, hamile kadının çitten atlamasının, öylesi bir eylem sırasında gebelik kordonunun bebeği boğma ihtimaline karşılık yasaklanması ve şiddetli aşerme hallerinde arzu edilene kavuşulamaması durumunda kadının elini kadim gelenekler gereği vaftiz nahiyesine götürmekten de men edilmesi gibi hallerin canlandırması. Sohbette tavşandudağından et benine, altıparmaktan domuz tüyüne, çilekten şarabi lekeye muhtelif anomaliye tek tek *prima facie* yer verilmiş hatta domuzkafalı (Madam Grissel Steevens vakası da unutulmamıştı) yahut arada sırada meydana gelen köpekkuyruklu doğumların da hipokratik açıklamaları söz konusu edilmişti. Kaledonya sefirinin savı olan ve memleketinin metafizik olgusuna da uygun düşen plazmik hafıza hipotezi de, bu tür vakalarda embriyo gelişiminin cenin safhasından önce sona erdiği öngörüsünde bulunuyordu. Dışarlıklı bir temsilci ise bu iki içtihadın aksini öyle hararetle savundu ki kadınlar ile erkek hayvanlar arasında gerçekleşen çiftleşmeler savını, meşhur Latin şairin *Metamorfoz* sahifelerinden alıntıladığı Minotaur meselleriyle de süsleyip destekleyince, az kalsın ikna olunacaktı. Sözlerinin etkisi sarsıcı ama kısa ömürlüydü. Hızla oluşan etkinin bir o kadar hızlı dağılmasına sebep de Bay Namzet Mulligan'ın herkesten iyi bildiği boş atıp dolu tutma usulünce söyleyiydi ki arzulanan nesneler içinde en tepeye hoş bakımlı bir ihtiyarı koyuyordu. Elan Bay Delege Madden ile Bay Namzet Lynch arasında Siyam ikizlerinden birinin diğerine nazaran erken ölümü halinde olası hukuki ve ilahi sorunlar üzerine şiddetli bir tartışma cereyan etti ve bir zaman sonra konu her ikisinin mutabakatıyla Laf Ebesi Bay Bloom'a götürüldü ve o da derhal Bay Piskopos Yamağı Dekan Dedalus'a sundu. O ana dek belki üzerindeki kıyafetin olağandışı ağırlığının bir nişanesi olarak yahut da sadece iç sesine itaat etmek suretiyle sessiz kalmış bulunan bizimkisi, yekten ve kimine göre de baştan savma bir tavırla, ilahi düzenin insanı, Tanrı'nın birleştirdiğini ayırmaktan alıkoyduğunu bildirdi.

Ama onları asıl dehşetle dondurup oldukları yerde kalakaldıran Malachi'nin hikâyesiydi. Sahneyi, gözlerinin önünde şöyle bir canlandırdı. Bacanın yanındaki gizli lambri kaydı ve o boşlukta… Haines belirdi! Tüylerin ürperdiğini hepimiz hissettik! Bir elinde Kelt edebiyatından bir portföy ve diğerinde de *Zehir* alametli bir küçük şişe vardı. Tüm yüzlere hayret, dehşet ve nefret sinmişken o hayalet misali bir sırıtmayla onlara bakmaktaydı. Korkunç bir kahkaha eşliğinde, umuyordum böyle karşılanmayı, diyerek girdi söze, kaldı ki bunun suçlusu tarih olsa gerek. Evet, doğru. Samuel Childs'ın katili benim. Ve nasıl çektim cezamı! Cehennem bana vız gelir. İşte son

halim budur. Benden artakalan gözyaşları ve geçen yılların ardından nasıl köşeme çekilirdim, diye homurdandı, ve ben payıma düşen şarkılarla Dublin'de avare dolanırken, o da peşim sıra burnundan soluyan boğanın hayaleti gibi dolanmakta mıydı? Cehennemi bu hayatta yaşıyorum ve İrlanda da öyle. Suçumun göz ardı edilmesi için de elimden geleni yaptım. Avuntu, kumarda hile, Erse dili[1] (küçük bir alıntı yaptı), afyon (küçük şişeyi dudaklarına götürdü), kamp hayatı. Nafile! Ruhu peşimde. Tek umudum beynimi uyuşturmak... Ah! Mahvım! Kara panter! Bir çığlıkla ortadan kayboldu ve lambri açıldığı gibi kapandı. Bir an sonra kafası tam karşıdaki kapının aralığında belirip dedi ki: On biri on geçe Westland Row istasyonunda buluşalım. Öylece gitti. Serseme dönen sefih konukların gözünden yaşlar boşandı. Kâhin elini göğe kaldırıp, Mananaun'un kan davası, diye mırıldandı! Saga[2] yineledi: *Lex talionis.* Yüreğinin sesini dinleyen, yaptığı şeyin sonunda çıkacak borcu ırgalamadan tadını çıkarandır. Hislerine yenilen Malachias sessizliğe gömüldü. Sır perdesi aralandı. Haines üçüncü kardeşti. Gerçek adı Childs idi. Kara panter de hem kendisi hem de babasının hayaletiydi. Unutmak için uyuşturucu içiyordu. Bu rahatlama için müteşekkirdi. Mezarlığın yanında o ıssız ev. Hangi ruh yaşar ki orada. Örümcek o yalnızlığın içinde ağını örüyor. Gece faresi deliğinden başını uzatıyor. Üzerinde lanet var. Perili ev. Katilin hanesi.

İnsan ruhunun yaşı nedir? Her durumda bukalemun misali renk değiştirme hasleti gibi, neşeliyle her halükârda neşeli olmayı ve kederli birinin yanında mutlak surette yas tutmayı becerdiğince, yaşı da işte öyle değişkendir. Leopold, o sakince oturan, uzun uzadıya düşünen, geçmişin hatıralarını zihninde döndürüp dolaştıran, her cemiyetin adamı ve iyi kötü mal varlığı olan o eski Leopold değildi artık. Yıllar uçup gitti bir an. O şimdi Leopold'ün gençliği. Geriye dönüp baktığında, orada, sanki ayna içinde bir aynada (bir anda!) kendini gördü. O bir zamanların nadir delikanlısıydı görünen, keskin sabah ayazında Clanbrassil Sokağı'ndaki eski evden okula yürüyen, okul çantası fişeklik gibi çaprazlama asılmış, içinde de annesinin ince düşüncesiyle koca dilim buğday ekmeği. Ya da yine aynı kişi mi, hemen hemen bir yıl geçmiş üzerinden, ilk kez melon şapka giyip (ah, ne gündü ama!) yollara düşmüş, aile hesabına çalışan tam bir seyyar satıcı, elinde sipariş listesi, bir kokulu mendil (sırf göstermelik değil), çantasında pırıltılı ıvır zıvır (yazık ki artık ancak geçmişte kalan bir anı!) ve parmaklarının ucuna dokunulan ev hanımları ya da tomurcuk gül misali bakireler için bir dolu itaatkâr gülücük, çalışılmış iltifatlarını utangaççа dile getiren (ama ya kalbim? söyle bana!) genç. O kokusu, o gülüşü ama hepsinden çok o kara gözleri ve kolpacı halleriyle, günbatımının loşluğunda eve ne çok sipariş alıp dönerdi, mesai sonrası baba ocağında Jacob piposunu tüttürüp (o an kesin erişte kaynıyordur bir yandan) yuvarlak gözlüklerinin ardından bir ay öncesine ait bir Avrupa gazetesi okuyor. Ama biri bir anda aynaya üflüyor ve genç gezgin şövalye geri çekiliyor, büzülüyor, buğunun ardında küçücük bir noktaya dönüşüyor. Şimdi yeniden babalığa

[1] İngilizlerin Gaelga ve İskoç Kelt dili için kullandığı ifade.

[2] John Eglinton.

soyundu ve etrafındakiler de olsa olsa oğlu olabilir. Kim bilir? Bilge baba oğlunu mutlak tanır. Yağmurun çiselediği bir akşam Hatch Sokağı'nda, gümrük depolarının yanı başında ilk kez. Birlikte (kimsesiz bir kızcağız, bir ayıbın evladı, bir şiline sizin benim ve her kim gelirse onun oluyor), ikisi de pelerinli, kraliyet üniversitesinin önünden geçerken birlikte saatin o ağır tıkırtısını duyuyorlar. Poğaça! Poğaça Kelly! O ismi asla unutamaz, o geceyi hep hatırlar: ilk gece, zifaf gecesi. Arzulanan ve arzulayan zifiri karanlığın içinde bir bütün olmuştu ve dünyaya bir anda (*fiat*!)[1] ışık seli dolmuştu. Kalp kalbe vardı mı? Hayır, ah iyi yürekli okur. Bir solukta olup bitmişti her şey – dur! Dön geri! Öyle olmasa gerek! Kız dehşete kapılıp karanlığın içinde kayboluyor. Karanlığın gelini, gecenin kızı. Güneşin altın rengine bakmaya cesareti yoktu. Hayır, Leopold. İsimlerle hatıralarda avuntu arama. O delikanlılık hayalleri senden geçti çoktan – nafile. Soyunu sürdürecek bir oğlun dahi yok. Rudolph'un Leopold'ü olman gibi kimseye Leopold olamayacaksın sen.

Sesler, bulut kaplamış sükûnete karıştı: ebedi uzamın sükûneti: ve mazide yaşamış nesillerin halkasına sakince bir ruh üfleniyor. Kurşuni alacakaranlığın loşluğunu serip hep yıldız misali şebnemlerini saçarak çöktüğü lakin ada yeşili çayırlara asla bulaşmadığı bir bölge. Anasını sakar adımlarla izliyor, yavrusuna yol gösteren kısrak. Onlar alacakaranlığın hayaleti ama yine de bedenlerinde kâhince bir zarafet var, narin biçimli sağrılar, esnek ve kaslı boyunlar, uysal ve evhamlı bir kafatası. Mahzun hayaletler solup gidiyor: hepsi gitti işte. Agenda dediğin bir ıssız memleket, yamaca tüneyen baykuşlarla[2] yarı kör hüthütlere mesken. Netaim'in altın devri tükenmiş. Ve hayvanların hayaleti bulutlar toplanıp asi gürlemelerle boşanacak. Huuu! Kulak verin! Huuu! Iraklık açısı alnında şimşekler çakıp kaşına akrepler kondurarak sinsi sinsi peşleri sıra gidip kışkırtıyor. Geyikler ve Tibet sığırları, Başan ve Babil'in boğaları, mamutlar ve mastadonlar, hepsi batık denize, *Lacus Mortis*'e[3] doğru koşturmakta. Kindar meşum burçlar! Bulutların üstünden geçip giderken inliyorlar, kimi boğa, kimi boynuzlu oğlak, fildişinden borular, aslan yeleliler, dev boynuzlular, hortum burunlular ve böcekler, kemirgenler, geviş getirenler ve kalın derililerin uluya inleye dolanmaları, güneşin katilleri.[4]

Kupkuru ağızlarıyla sevimsizce yutkunup, suyundan içmek için ölü denize, tuzlu, uyuklayan, sonsuz tufana doğru yürüyorlar. Beygir misali alamet yine büyüyor, ıssız çöllerin beslemesi, hayır, gök kubbeye denk azamet, ta ki Virgo'nun[5] evi üstünde boşlukta belirene dek. Bakın işte, metempsikozis mucizesi, işte orada, ebedi gelin, sabahyıldızının alameti, bakire gelin. O sensin Martha, yitik kadınım, canımın içi genç Millicent, ışıl ışıl. Tan sökmeden hemen önce Süreyya'nın arasında kraliçe edasıyla nasıl da dingin yükseliyor, ayağında parlak altın rengi sandaletler ve yüzünde, neydi adı, bürümcükten bir peçe! Süzülüyor, yıldızdan olma bedeni etrafında zümrüt,

[1] (Lat.) Tanrı'nın "Ol" emri. Ayrıca; nur.

[2] Lilith.

[3] (Lat.) Ölü Deniz

[4] Helios'un (güneş) sığırlarını öldüren Odyssea ve adamları, güneşin lanetine uğrar.

[5] Astrolojide dölyatağını etkileyen yıldız.

safir, leylak ve mor yıldızlar arasında esen soğuk rüzgârları aşarak, kıvranarak kıvrılarak, akıp kayıp gidiyor, döne döne göklerde sarmal gizemli bir yazı yazıyorlar o imgenin binlerce başkalaşımını takiben, Boğa'nın alnının altında yakut rengi üçgen nişanesiyle Alfa parlıyor.

Stephen'a yıllar önce, Conmee'nin zamanında birlikte okula gittikleri günleri hatırlatıyordu Francis. Glaucon'u, Alcibiades'i, Pisistratus'u sordu. Acaba şimdilerde nerelerdeydiler? İkisi de bilmiyordu. Geçmişten ve geçmişe dair hayaletlerden bahsettin, dedi Stephen. Nereden geldiler ki aklına? Lethe[1] sularının öte yakasındaki hayata çağırsam, zavallı hayaletler çağrıma uyup koşturmayacaklar mı? İşin o tarafını kim bilebilir? Ben ki sığır sever ozan Bous Stephanoumenos'um, hayatlarının efendisi ve banisiyim. Vincent'a gülümseyip karmakarışık saçlarına asma yapraklarından[2] taç kondurdu. Bu yanıt ve bu yapraklar, dedi Vincent ona, olur a dehan günün birinde babanın anabileceğine kıyasla daha çok gazeli, pek daha çoğunu yazarsa, işte o gün sana daha da çok yaraşacak. Senin iyiliğini arzulayan herkesin ümidi bu yönde. Hepsi de aklında gezinen eserin ortaya çıkışını ve onu coşkun bir şekilde alkışlamayı istiyorlar Stephaneforos. Tüm kalbimle onların ümitlerini boşa çıkarmamanı diliyorum. Ah hayır, Vincent, dedi Lenehan, kendisine yakın taraftaki omzuna elini koyarak. Sakın korkma. Anasını yetim bırakamaz. Delikanlının yüzü karardı. Ona verdiği sözün ve yakın zaman önce yaşadığı kaybın hatırlatılmasının onu nasıl üzdüğünü herkes görebiliyordu. Mekândaki patırtı kütürtü sesini bastırmamış olsa hemen o an muhabbetten affını isteyecekti. Madden sırf jokeyin adını beğendiği için Sceptre'a beş drahma bastırıp kaybetmiş: bir o kadarını da Lenehan kaptırmış. Onlara yarışı anlattı. Startın verilmesiyle vay anam, dörtnala fırladılar ve sırtında O. Madden ile bizim kısrak hemen liderliği kaptı. Başı çekiyordu. Herkesin kalbi küt küt atıyordu. Phyliss bile yerinde duramıyordu. Eşarbını sallayıp bağırıyordu: Kop da gel! Sceptre kazanacak! Ama son düzlükte hepsi nefesleri birbirlerinin ensesinde koşarken kara tay *At'gitsin* arayı kapatıp aradan sıyrıldı ve *Sceptre*'ı yakalayıp geçiverdi. İşte şimdi her şey yitmişti. Phyllis olduğu yerde sessiz kalakalmıştı: gözleri hüzünlü dağlalelerini andırıyordu. Juno aşkına diye haykırdı, bittim tükendim. Ama âşığı ona, teselli etsin diye, içinde kadının derhal mideye indirdiği oval şekerlemeler olan altın rengi parlak bir sepet getirdi. Yaş süzüldü gözlerinden: tek bir damla gözyaşı. W. Lane, dedi Lenehan, kamçının hası. Dün dört galibiyet ve bugün üç tane daha. Hangi jokey onun kadar iyi ki? Deveye yahut taşkın bir bufaloya bindirsen, yine de herkese nal toplatarak zaferi kazanır. Ama eskilerin âdetince buna da katlanalım. Rabbim talihsizlerin de yüzünü güldürsün! Zavallı *Sceptre*! dedi hafifçe iç çekerek. Eskiden olduğu gibi delifişek bir kısrak değil artık. İmanıma artık onun gibisini göremeyiz. Yeminle beyim, hepsinin kraliçesiydi. Sen hatırlar mısın o kısrağı, Vincent? Asıl siz keşke benim kraliçemi görebilseydiniz bugün, dedi Vincent. Sarı ayakkabıları ve muslin elbisesiyle, ne diyorlardı o tür elbiseye, neyse işte onun içinde nasıl da diri ve

[1] Yunan mitolojisinde Hades'in dört nehrinden birisi.

[2] Şairane yeteneğe delalet.

ışıl ışıldı (Lalage bile sönük kalırdı ona kıyasla). Gölgesine sığındığımız kestaneler çiçeklenmişti: hava o çiçeklerin gönül çelen ıtırı ve etrafımızda uçuşan polenlerle ağırlaşmıştı. Güneşin değdiği yerlerdeki bir taşın üzerinde, Peripkipomenes'in köprünün yakınındaki barakasında sattığı kuru üzümlü keklerden bir tepsisini pekâlâ pişirebilirdiniz. Ama onun, sarmaladığım ve biraz fazlaya kaçarsam haylazca çimdiklediği kollarımın arasında düşleyebileceği hiçbir şey yoktu. Bir haftadır hastaydı hem de dört günü yatak döşek ama bugün özgürdü ve keyfi yerindeydi, endişelerle dalgasını geçiyordu. O halleri daha da hoş. Ah o latif halleri! Deliler gibi tepişiyorduk, uzanıp yattığımızda alacağını almıştı benden. Vay arkadaş, aramızda kalsın ama çayırlıktan ayrılırken kimi görsek beğenirsin. Conmee'nin ta kendisi! Çit boyunca elinde dua kitabı olduğunu sandığım bir şeyi okuya okuya ilerliyordu, kitabın arasında da kesinkes, yerini kaybetmesin diye koyduğu, Glycera veya Chloe'den gelme nükteli bir mektup. O hoş mahlukun kafası öylesi karıştı ki renkten renge girip elbisesinde küçük bir söküğü düzeltirmiş gibi davrandı: ağaçlık yerlerin çalılarından bir yaprak yapışmıştı elbiseye, nasıl yapışmasın, ağaçlar bile ona hayran. Conmee geçip gidince hep yanında taşıdığı küçük aynasında hoş yansımasına bakmıştı. Ama peder de nezaket göstermiş, geçerken kutsamıştı bizi. Tanrılar hep naziktir, dedi Lenehan. Bass'ın kısrağıyla talihim yaver gitmediyse de belki şu elimde tuttuğum Bass'ın bardağının bir faydasını görürüm. Eli şarap testisinin üzerindeydi: Malachi o eli gördü ve elan yaptığı işi bırakıp yabancıyı ve kızıl etiketi işaret etti. Aman dikkat, diye fısıldadı Malachi, druid usulünce sükûnete davet ederim sizi. Ruhu şimdi çok uzaklarda. Böyle bir hayalden uyandırılırken duyacağımız acı belki dünyaya gelirken çektiğimiz acıya eşdeğerdir. Yoğun şekilde odaklanılan herhangi bir nesne, tanrıların çürüyüp bozulma nedir bilmeyen çağına açılan kapı olabilir. Sen de aynı fikirde değil misin, Stephen? Önceki hayatında Mısırlı rahiplerin kendisine karmik kanunun sırlarını bildirdiği Teosofos,[1] diye yanıtladı Stephen, bana böyle anlatmıştı. Ay'ın efendileri, diye anlatmıştı Teosofos bana, Ay yörüngesindeki Alfa gezegeninden gelen alev sarısı gemi dolusu, eterik çiftleri var saymamışlar bu nedenle onlar da ikinci takımyıldızındaki yakut rengi egolara cisim bulmuşlar.

Ne var ki işin aslı, onun bezginlik ya da öyle bir his içinde olduğu yahut üstünkörü bir kişiliği yanlış anlaması sonucu büyülendiği yönündeki abes kanılar olayı bütünüyle tanımlamaya yetmezdi. Yukarıdakiler süredursun, görsel organları böylesi canlı emareler sergileyen kimse, yaşayan her âdemden daha ferasetlidir ki aksini düşünen yanıldığını tez zamanda kavrar. Yaklaşık son dört dakika boyunca gözlerini oturduğu yerin tam karşısına denk düşen, Messrs Bass ve Ortakları şirketinin Burton-on-Trent'teki imbikhanesinde şişelenmiş ve muhtemelen herkesin dikkatini celp etsin diye kırmızı yafta vurulu, diğerlerinin arasında duran birinci sınıf Bass şişelerine dikmişti. Az evvel yâdına düşen delikanlılık günlerinin ve at yarışı muhabbetinin ardından, sebebini kendisinin bilebileceği ve ancak sonradan anlaşılan, dahası gecenin muhabbetini bilahare alıp bambaşka yöne götürecek, kendi başından geçen birkaç

[1] Stephen burada teosofist inanışı kişileştirmekte.

sohbeti hatırlamıştı birden ve diğer ikisi bu sohbetlerden, doğmamış bebek misali bihaberlerdi. En nihayet ve er geç ikisi göz göze geldi ve o, diğerinin aklından geçenin o şeye uzanmak olduğuna ayıkınca istemeden de olsa ona yardıma koyuldu ve ellilik bardağının kulpunu kavrayıp, biranın damlasını dahi ziyan etmek istemeden dikkatle ama buna rağmen birkaç parmak dökecek kadar da sallayarak berikine uzattı.

Akabinde tartışma, konusu itibarı ve akışıyla tam da hayatın özeti gibiydi. Mekânın da heyetin de vakarı yerli yerindeydi. Tartışmanın tarafları memleketin en kıvrak zekâlarıydı ve ele aldıkları konu da pek azametli ve hayatiydi. Horne hanesinin yüksek kubbeli salonu daha evvel temsil değeri böylesi yüksek ve katılımcıları bunca değişken bir meclise ev sahipliği yapmamıştı ve kurumun yıllanmış kirişlerinin bunca kitabi dile kulak misafiri olmuşlukları da yoktu. Pek gösterişli bir manzaraydı sahi. Göz alıcı İskoç kıyafetiyle Crotthers masanın ayağı yanındaydı ve yüzü Mull of Galloway'den esen iyotlu yel ile canlanmıştı. Tam karşısında ise çehresinde fesada erken bulaşmanın ve zamansız bilgeliğin yorgunluğu gözlenen Lynch vardı. İskoç'un yanı delibozuk Costello'ya tahsis edilmişti ve yanında da Madden'in tuknaz bedeni vurdumduymaz bir halde oturmaktaydı. Ev sahibinin koltuğu şöminenin önünde boş dursa da her iki yanındaki tüvit kumaş pantolonlu ve tabaklanmış köseleden mamul çarığıyla *seyyah* kılıklı Bannon ve çuha rengi zarafeti ve kentsoylu tavırlarıyla Malachi Roland St John Mulligan büsbütün tezat oluşturuyordu. Son olarak da masanın başında, tüm gün pedagojik ve metafizik soruşturmalarından kaçıp bu Sokratvari tartışmaların yaşandığı şen şakrak meclisin atmosferine sığınmış genç şair vardı, sağında ve solunda ise hipodromdan ayağının tozuyla gelmiş uçarı kâhin[1] ile teptiği yolların ve bulaştığı savaşların tozu toprağı üstüne sinmiş ve izi silinmez haysiyetsizliğin lekesini üstünde taşıyan ama yine de hiçbir tuzağın, tehlikenin, tehdidin ya da bozulmanın, sebatkâr yüreğinden Lafayette'in gelecek kuşaklar resmettiği o verimkâr hoşluğun hayalini silemeyeceği açıkgöz *seyyah* oturuyordu.

Şimdi tam da burada, daha işin başında, Bay S. Dedalus'un (Sept. İla.) kötü bağımlılıklarına kanıt aşkın sapkınlığının, kabul görmüş bilimsel metotlarla tezat oluşturduğunu belirtmeliyiz. Bilim ki ne kadar tekrarlansa yeridir, somut olgularla ilgilenir. Biliminsanı, sokaktaki insanlar gibi zorlu gerçekleri görmezden gelemez ve onlarla yüzleşip becerebildiği kadarıyla açıklamak zorundadır. Bilimin yanıtlamaktan uzak olduğu meseleler –şimdilik– misal, Bay L. Bloom (Rek. Paz.) tarafından öne sürülen, gelecekte bebeğin cinsiyetinin belirlenmesi gibi olabilir. Trinakriyalı Empedokles'in, erkek doğumuna sağ yumurtalığın (kimilerinin postmenstrüel dönem diye adlandırdığı) yol açtığı görüşünü mü kabul etmeliyiz ya da uzun zaman ihmal edilmiş spermatozoitlerin ya da nemaspermler gibi farklı faktörlerin yahut da Culpepper, Spallanzani, Blumenbach, Lusk, Hertwig, Leopold ve Valenti gibi birçok embriyolojistin fikir yürüttüğü yönde tüm bunların bir karışımının sorumlu olduğuna mı ikna olmalıyız? Bu da bir yanda nemaspermin *nisus formativus*'u[2] ile öte

[1] Lenehan.

[2] (Lat.) Oluşumsal eğilim.

yanda memnuniyetle seçilmiş edilgen eleman *succubitus felix*'in[1] işbirliğine (doğanın kullanmaktan çok hoşlandığı yöntemlerden biridir) müsavidir. Aynı soruşturmacının öne sürdüğü diğer mesele daha az hayatidir: bebek ölümleri. Çok ilginçtir bu, diye var gücüyle altını çiziyordu, çünkü hepimiz aynı yoldan doğuyor, gel gör ki farklı şekilde ölüyoruz. Bay M.Mulligan (Hij. ve Öj. Dok.) tozun içinde pusuya yatmış bakterileri solumak suretiyle lenf bezi ve akciğer hastalıklarına maruz kalan ciğerleri kararmış vatandaşların bu hazin halleri nedeniyle hijyen koşullarını suçladı. Bu faktörler, diye savladı, ve sokaklarımızı kaplamış iğrenç manzaralar, gudubet sokak ilanları, tüm zümrelerin ruhban sınıfları, sakat asker ve bahriyeliler, iskorbüt hastalığından mustarip sürücüler, ölü hayvanların asılmış leşleri, paranoyak bekârlar ve döllenmemiş kız kuruları – bunlar, dedi, soyumuzun her tür düşkünlüğünden ayrı ayrı sorumludurlar. Kalipedya pek yakında yaygın olarak benimsenecek, diye kehanette bulundu, ve hayatın tüm güzellikleri, özgün ve iyi müzik, makbul edebiyat, ışık veren felsefe, öğretici resimler, Venüs ve Apollo gibi klasik dönem heykellerinin alçı reprodüksiyonları, güzellik yarışması kazanan bebeklerin sanatsal ve renkli basım fotoğrafları, tüm bu küçük özenli detaylar, doğum sancısı yaşamış hanımefendilerin o hassas zamanlarını hoş geçirmelerini sağlayacak. Bay J. Crotthers (Yük. Dis.) bu ölümlerin bazılarını, kadınların atölyelerde yaptıkları ağır iş nedeniyle karın bölgelerinde meydana gelen örselenmeye yahut evlilik hayatındaki dayağa bağlıyor ama çok daha fazlasıyla da gerek vatandaşların gerekse kamu görevlilerinin, yeni doğan bebeklerin sokağa bırakılması, kürtaj ve hatta bebek katli denen o korkunç suçların işlenmesindeki ihmal ve görmezden gelmeleriyle ilişkilendiriyordu. Her ne kadar ilkinde (sanırım ihmal kastedilen) kuşkusuz daha göz önünde hadiselere vurgu yapıyorsa da hemşirelerin peritonal vakalarda karında sünger unutmasına nadiren de olsa rastlanır ve ihmale örnek olarak verilebilir. Esasen meselenin özüne bakınca tüm bu arızi durum ve ihmallere, doğanın akışına insan eliyle yapılmaya çalışılan müdahalelere rağmen onca doğumun başarıyla gerçekleşiyor olması da hayranlık verici. Bay V. Lynch'in (Yük. Mat.) ortaya attığı dâhiyane fikre göreyse hem doğum hem de ölüm, tüm diğer evrimsel olgusal gelgitler, ayın safhaları, kan basıncı, genel olarak hastalıklar, sözün özü her şey, misal doğanın uçsuz bucaksız evreninde parklarımızı süsleyen bir çiçeğin güneşin hareketleri doğrultusunda açması gibi her şey ama her şey, henüz düzeneği tespit edilmemiş bir ilahi kanun neticesi gerçekleşmektedir. Her şeye rağmen şu sağlıklı ve normal ebeveynlerden olma sağlıklı bir çocuk (aynı anne babanın diğer çocukları yaşadığı halde), bebekliğin erken evrelerinde usulünce bakılmasına rağmen neden sonradan direnemez ve hayata yenik düşer sorusunu eğmeden bükmeden sorup, sonra şairin dediği gibi, durup düşünmeliyiz. Yine de rahat olalım zira doğanın, her ne yaparsa içine kattığı iyi ve ikna edici bir dengesi var ve bu tür ölümler büyük ihtimalle bir nevi beklenti kanununun karşılığıdır öyle ki kimi hastalıklı mikropların mesken tuttuğu organizmalar (çağdaş bilimin elde ettiği bulgular ancak plazmik özün ölümsüz olduğunu göstermektedir) bu sayede erken evrede yok

[1] (Lat.) Dişi doğurganlık

olmaktadır ve böylece her ne kadar ardında bir takım üzüntüler bıraksa da (özellikle anne için) uzun vadede bakıldığında soyun içinde en uygun nüvelerin gelişimi için elzem ve yararlı olduğu söylenebilir. Bay S. Dedalus'un (İla. Sept.), hepçil olması hasebiyle muhtelif gıdaları mükemmelen çiğneyip yutabilen, hazmedip malum kanaldan geçirebilen birisinin, loğusalığında zayıf düşmüş kangren eşiğindeki kadınlar, obez işadamları, fesat siyasileri belki saymamak bile gerekir ve abraş rahibeler gibi masum titrek yavruları löpür löpür götürmesi ve bu yoldan muhtemel bir midesel ferahlığa ulaştığı yönündeki görüşü (ya da müdahalesi mi denmeli?), başka hiçbir niyeti olmasa ve oldukça çirkin bir örnek olsa da, yukarıda belirtilen temayüle ışık tuttu. Belediye mezbahasının kayıtlarına, asidi bazdan ayırmaktan aciz olsa da bilimsel konularda böbürlenmekten geri durmayan bu hastalıklı zihin sahibi estet ve embriyo filozofu kadar vâkıf olmayanları aydınlatmak için, titrek yavrudan kastın, merdiven altı et kesimi yapan esnafın rezil jargonunda ana karnından yeni çıkmış ve ayakta duramasa da pişirilip yenmeye uygun buzağı olduğunu da ayrıca belirtmek gerekir. Yakınlarda Bay L. Bloom (Rek. Paz.) ile herkesin yakinen tanıdığı mahirane Dr. A Horne (Lis. Ebe., İ.K.K.K.D.) idaresindeki, Holles Caddesi 29, 30, 31 numaralarda mukim Milli Doğum Hastanesi'nin büyük avlusunda, toplum önünde gerçekleşen bu münakaşada şahitlerin de tanıklığına göre zatialilerinin, kadın bir kediyi çuvalına tıkarsa (bir estetin, doğanın süreçleri içinde en muazzam ve karmaşık olanlarından birisine – cinsel ilişki mevzusuna dair imgesi) dönüp tekrar bırakmalıdır ki hayatını bağışlasın, dediği ve yine kendi ifadesiyle, ki kadının kendi hayatı da bağışlansın, diye bildirdiği vakidir. Münakaşanın diğer tarafının bu ifadeye, mamafih kadının kendi hayatını da riske attığı bir durum, şeklinde getirdiği saptama da vurgulardaki ölçülü tınısıyla, neredeyse konuşmacının tespitleri kadar etki yaratmıştı.

O arada tabibin mahareti ve sabrı bizi mutlu bir *accouchement*'a[1] ulaştırdı. Hem hasta ve hem de doktor için çok çok yorucu bir süreç olmuştu. Tıbbın elindeki tüm imkânlar kullanılmış ve doğuma, o cesur kadın da adam gibi yardımcı olmuştu. Ne kadın ama. İyi bir savaş vermişti ve şimdi çok çok mutluydu. Rahmete kavuşmuşlar, vaktini tamama erdirmişler de yukarıdan bakıp gülümsüyor ve gördükleri manzara karşısında mutluluk yaşıyorlardı. Gözlerinde analığın nuru varken hürmetle bakın o yatağında uzanana, bebeğinin minik parmaklarını özleyen (ne hoştur o parmakları görmek), anneliğin o tomurcuk halinin timsali, Yüce Yaradana ve Evrenin Babasına niyazla şükür duaları etmekte. Ve bebeğine şefkatle bakarken tek bir ihsan daha arzuluyor, sevgili Babacığın orada, yanında olup mutluluğunu paylaşmasını, Tanrı'nın topraktan halk ettiği, nikâhlı sarılıp oynaşmalarının meyvesi olan o yavruyu kollarında sıkıca kucaklamasını istiyor. O da artık daha yaşlı birisi (sen ve ben bunu usulca söyleyebiliriz) ve Ulster Bankası'nın College Green şubesinin arı gibi çalışkan ve vazifeşinas ikinci kâtibinin omuzlarına ağır bir yük daha biniyor. Ah yıllardır cancağızı, sadık hayat arkadaşı Babacık, belki de o güllerin güzelliği artık çok uzakta kaldı. Güzelim başını savurması o hoş günleri hatırlatıyor. Tanrım! Geçip giden bula-

[1] (Fr.) Doğum.

nık yılların ardından ne de güzel! Ama çocukları, onun ve eşinin çocukları hayalinde yatağının başucunda öbek öbek toplanıyor, Charley, Mary Alice, Frederick Albert (yaşamış olsaydı), Mamy, Budgy (Victoria Frances), Tom, Violet Constance Louisa, sevgili küçük Bobsy (adı, Güney Afrika savaşımızın meşhur kahramanı, Waterford ve Kandahar'ın Lord Bobs'u anısına konan) ve şimdi de birlikteliklerinin bu son vaadi, tam bir Purefoy burnuyla Purefoy adını taşımaya pek layık bir bebecik. Bu gencecik umut da Bay Purefoy'un üçüncü dereceden kuzeni, Dublin Kalesi'nin Hazine Ofisi'nde Tahsildar olarak çalışan pek saygın Mortimer Edward'tan esinle, onun adıyla vaftiz edilecek. İşte zaman öylece akıp gidiyor: ama Peder Cronion da hoş bir tavır sergiledi burada. Hayır, sevgili zarif Mina, göğsünüzden bir ah sesi çıkmasın şimdi. Ve Babacık, sen de piponun küllerini silkele, gözün toprağa bakıyor (geçinden versin!) ama sen halen gül ağacından yontma o şeyin peşindesin ve ışığında Kutsal Kitabı'nı okuduğun kandili de azıcık kıs çünkü yağı iyice azalmış ve yavaş yavaş da istirahata çekil artık. O her şeyin en doğrusunu bilir ve zamanı gelince seni de çağıracaktır. Sen de güzel bir mücadele verdin ve erkek olarak üzerine düşeni yerine getirdin. Beyim, izin verin de sizi tebrik edeyim. Aferin, iyi ve sadık kul!

Kimi günahlar ya da (hadi onları dünyanın andığı gibi analım) korkunç hatıralar vardır ki insan yüreğinin zifiri karanlık köşelerine saklanır ve orada pusuya yatıp uygun zamanı kollarlar. Kişi o hatıranın solmasından üzüntü duyabilir ve bazen de hiç olmamışlar gibi davranıp kendisini buna ikna eder ya da başka türlü gerçekleştiğini düşünür. Yine de şans eseri bir kelime o hatıraları aniden çağırıverir ve kuytularından bir hayal ya da rüya şeklinde, def ya da arp sesinin yürek telini titrettiği bir anda, bir bayramın ya da akşamın sakin huzurunda veya şarap içilmiş bir gecede, her türlü koşulla yüzleşmek üzere ortaya çıkarlar. O hayal, hiddetine veya lanetine maruz kaldığı kişiyi aşağılamak üzere, intikam alıp hayat bağlarını koparmak için değil, geçmişin hazin örtüsüne bürünmüş halde, sakin, durağan ve sitemkâr gelir.

Yabancı, telaffuz edildiğinde marazlı hallere ışık tutan, hayatın çiğ tarafına meyilli bir *flair* olduğu kuşkusu doğuracak denli acı bu sözler karşısında, önündeki, yılların alışkanlığından süzülen ya da çalışılmış bir numarayla sahte sükûnete bürünmüş surete bakıyordu halen. Görünen o ki son derece basit bir sözün tetiklediği böylesi bir sahne, o sahneyi izleyen kişinin hafızasında, eski günlerin şu an da süregeldiği (bir bakış açısına göre) hazlarının da elan devam ettiği izlenimini verir. Roundtown'da mor ve beyaz leylak öbekleriyle kaplı, yeni biçilmiş çimenleriyle o hoş bahçenin, ılık bir mayıs akşamına dair capcanlı hatırası ve bir yanda, çimde usulca yuvarlanıp tok bir sesle çarpışan topları izleyen, hoş kokular sürünmüş seyirciler. Ve suyun düşlere dalarak akıp gittiği gri fıskiyenin o tarafta yine hoş kokulara bulanmış kız kardeşler Floey, Atty, Tiny'yi ve o anki halinde tavrında öylesi cazip ne olduğunu bilemediğim esmer arkadaşlarını, kulağından sarkan bir çift kirazla Kirazlı Meryem'i andıran ve arka plandaki esmer teni o meyveleri daha da leziz kılan o kızı görmüştüm. Dört beş yaşlarında yün elbiseli bir oğlan çocuğu (ağaçların tomurcuklandığı mevsimdeydik ve bir zaman sonra da güveçlerde pişen yemeklerle keyfimiz hepten yerine gelecekti),

kızların sevgi dolu ellerinin desteğiyle fıskiyenin yanında duruyor. *Piazzetta*'nın[1] yanındaki çiçek tarhının ötesinden hoşnut bir ifadeyle kendisini seyreden ve arada bir de uyaran (*alles Vergangliche*)[2] annesine bakmayı ihmal etmese de yaşadığı eğlencenin içinde saklı tehlikenin de farkında olan bu minik bey gibi azıcık kaşlarını çatıyor bizimkisi.

Bunu aklına yaz ve unutma. Son dediğin aniden gelir. O çalışkan tiplerin toplandığı doğumhaneye girin ve yüzlerine dikkat kesilin. Orada ihtiyatsız ve alelacele bir şey yok gibi görünür. Daha ziyade oradaki görevleriyle de uyumlu ve asırlar öncesi Yahuda'nın Beytüllahim'indeki ahırın etrafında çobanların ve meleklerin diken üstünde beklemelerini andıran, sorumlu bir sükûnet sinmiştir üzerlerine. Ama şimşekten önce abartılı biçimde kabarık, yağmur yüklü bulutların belirip boş bir uykuya dalmış yeri göğü kuşatması ve ardından kupkuru tarlaların, uyur uyanık sığırların ve yanık çalılıkların üstünde aniden gümbürdeyip sel gibi boşanması misali, oradaki dönüşümün de bundan hiçbir farkı yoktu, sözün çınlaması üzerine boşanan yaban ve bir anlık dönüşümdü söz konusu.

Yüce Stephen, Burke'ün yerine! diye haykırıp hâkimiyeti ele alınca, horozundan züppesine, düzenbazından kof doktoruna hepsi de alelacele bastonlarını, kasketlerini, Panama işi şapkalarını, kılıç kınlarını, Zermatt batonlarını, ne var ne yoksa kapıp kuyruk gibi takıldılar ardına ve peşlerinde de hazır ve de nazır Bloom. Orada soylu talebelerden her kim varsa Dadal misali gürbüz gençlerden müteşekkil bir sürü. Ne koridorda denk geldikleri Hemşire Callan ne de merdivenlerden gülümseyerek inerken plasentanın akıntısının kesildiği haberini veren cerrah durdurabiliyor onları. İttirip geçiyorlar. Kapı! Açık mı? Hah! Dışarı sapır sapır dökülmeleri bir dakikayı bulmuyor ve hepsi de cesur adımlarla, doğruca, nihai hedefleri olan Denzille ve Holles'taki Burke'ün yerine yöneliyorlar. Dixon peşleri sıra gelip bir fırça kayıyor onlara ama hemen sonra bir küfür savurup onlara katılıyor. Bloom ise hemşire vasıtasıyla mutlu anneyle süt bebesine güzel dileklerini iletmek için azıcık geride kalıyor. Doktor Diyet ile Doktor Sükûnet. Şimdi o kadın da bambaşka birisi gibi görünmüyor mudur? İşte size Horne hanesinin vesayet bekçisinin o solgun benziyle anlattığı hikâye. Hepsi gitmişken sağduyusuyla gidip kadının kulağına fısıldıyor: Madam, leylek sizin kapınızı ne zaman çalacak acaba?

Hava, yağmurun bıraktığı, yıldızların parlattığı *coelum*'un altındaki Dublin taşında, ışıldayan damlalarla semavi özün sunduğu hayata gebeydi. Cümlemizin Babası Tanrı'nın sunduğu ışık saçan, kuşatan hava. Derin derin soluyun. Cennet şahidimdir ki Theodore Purefoy, yaptığın iş yiğitçedir ve hiç de berbat değildir! Demirözlü tarihinde kimseyi dışarıda bırakmadan aşure gibi her şeyi içine katan şu dünyada en kayda değer ata sensin. Müthiş! Tanrıverdi kadınında Tanrı'nın şekil verdiği bir bereket vardı ve sen bir damla erkekliğinle onu dölledin. Bütün ol kadınınla! Hizmet et! Çalış didin onun için, sadık köpeği ol ve Maltus'un da müritlerinin de canı

[1] (İt.) Küçük meydan.

[2] (Alm.) Yok edilebilir her şey. Faust'a gönderme.

cehenneme. Hepsinin hakkından gelirsin sen Theodore. Yükün fazla mı geldi, kasabın eve gönderdiği faturalar belini mi büktü, işyerindeki külçeler (ki hiçbiri senin değil) yordu mu seni? Kaldır kafanı! Her yeni doğan için bir kile buğday alacaksın. Bak, yapağın sırılsıklam. Hasedin şu Darby Dullman ile Joan'ına[1] mı? Oysa onların soyu şen şakrak bir kuşla titrek bir itten ibaret. Ne diyorum sana! Karından bacaklı inatçı katırın teki, güç kudret hak getire, kör kuruş kadar değeri yoktur. Çocuk döllemeden seviş babam seviş! Bana sorarsan, olmaz öyle şey! Herod'un masum canına kıymasından ne farkı var bunun. Sebze gibi, gerçekten, çorak hayatlar! Kadına kanlı, kıpkırmızı bifteği daya! Saçı başı ağarmış marazlı kıyametin tekidir o, etlerini salmış, dırdır onda, iltihap onda, nasırından bahar nezlesine, yatak yarasından saçkırana, fıtıktan, Derbyshire boynuna, siğilden öd atmaya, safra kesesi taşından göt korkusuna, varisli bacaklardan lumbagoya varana dek her illet bunda. Ağıttı yastı o kasvetli yürek dağlayan müziklere bir ara verelim artık! Yirmi yıldır aynısını duymaktan bıktık. Sana gelince, aman yapsam mı etsem mi deyip eyleme geçmeyenler gibi değilsin – yaparsın. Kendi Amerikanı görüp vazifeni bildin ve denizaşırındaki bizonlar gibi üstüne atladın. Nasıl buyurmuştu Zerdüşt? *Deine Kuh Trübsal melkest Du. Nun trinkst Du die süsse Milch des Euters.*[2] Gördün mü bak! Senin için ne laflar ateşlemişler. İç adamım, meme dolusu iç! Ana sütü, Purefoy, insan soyunun sütü, ta uzaklarda görülen nemli bulutların arasında alazlanıp filizlenen yıldızların da sütü, isyancıların derme çatma kulübelerinde lüp lüp içtiği pançın sütü, deliliğin sütü, Kenan ilinin ballı sütü. İneğin sütü pek bir sert mi geldi? Ama sütü sıcak, leziz ve besleyici. Pırtla! *Per deam Partulan et Pertundam nunc est bibendum!*[3]

Hepsi de kol kola, sokakta bağıra çağıra âlemlere akıyor. İyi niyetliler. Dün gece nerde söndürdün kandili? Kör kütük zil zurna Timothy. İhtiyar Billyo gibi. Yok mu şemsiyesi ya da ayağında lastiği olan? Henry Nevil'in[4] kırık kıçıyla delik donu nerde? Ne bileyim, babası mıyım! Yürrü at arabası, Dix! Kenarımın kurdeleli dilberine dosdoğru. Panç nerede? Her şey kontrol altında. Hadi lan, doğumevinden çıkan leyla papaza da bak sen! *Benedicat vos omnipotens eus, Pater et Filius.*[5] Görsene bizi, beyim. Denzille Yolu tayfası. Cehenneme kadar yolunuz var! Yağlayın tabanları. Helal olsun İshak Baba'ya, günlerini gösterdi çıyanlara. Bize katılmaz mısınız, sevgili bayım? Aman salça olmayayım durduk yerde. Hakikatli efendi adamsın imanıma. Ayrımız gayrımız mı var sanki. *En avant, mes enfants!*[6] Birinci topu ateşleyin, doğruca Burke'ün yerine! Öylece beş fersah yol aldılar. Slattery'nin kafa kelle süvari alayı. Şu koduğumun rezili nerde yahu? Vaiz Steve, havarilerin imanını öğret bize! Hayır, hayır, Mulligan! Arka tayfa! Kımıldanın biraz. Saate bakın. Kapıdan dehlemesinler sonra.

---

[1] Ayrılmaz ikililer için kullanılan bir sıfat.

[2] (Alm.) İneğini sağıyorsun. Şimdi de onun hoş sütünü içiyorsun.

[3] (Lat.) Tanrıçalar Partulam ve Pertundam adına, hadi içelim.

[4] Şeytan.

[5] (Lat.) Yüce Tanrı kutsasın sizi. Baba ve Oğlu.

[6] (Fr.) İlerleyin, evlatlarım.

Mullee! Neyin var lan? *Ma mère m'a mariée.*[1] Britanyalı Bahtiyarlar! *Retamplatan digidi boumboum.* Kabul edilmiştir. İki kurnaz karı Druid kütüğünde kayda alsın. Dana gönünden ciltler sidik yeşili olsun. Sanatkârane gölgelemede sözün bittiği yer. Benim zamanımda İrlanda'da basılmış en güzel kitap. *Silentium!*[2] Hadi davranın biraz. Dikkaaat. İstikamet en yakındaki kışla gazinosu, alkol mahzenini ele geçiriyoruz. Marş marş! Rap rup rap rup rap (kıt'a dur) erat yanıp kavruluyor. Bira, biftek, bedeli mukabil, bir elinde incil, buldoglar, bahriyeliler, beşlikler, beşlik peşi rahipler.[3] Darağacını boylasa da. Bira, biftek, ez gitsin incili diyerek. İrlanda uğruna. Ezenleri de ez geç. Gürlemeler! Uygun adıma uyunuz. Düşüyoruz. Başpiskoposun bitirimhanesi. Dur! Vira. Toplan. Köpüğe yumul. İttirip kaktırmayın. Vay ayacıklarım! Acıdı mı? Çok bi çok üzgünüm!

Bilin bakalım. Kim ısmarlıyor bunları? Benim durum hava cıva. Sefaletimin beyanıdır. Neyim varsa beygirlere bastım. Durumlar nanay. Bu hafta kör metelik görmedi cebim. Sen ne âlemdesin? *Übermensch*[4] için atalarımızın şerbetinden koyun. Aynısından. Beş tek doldur. Size beyim? Zencefilliden. Gel peşim sıra, en güzeli arabacı şerbeti. İnsanın hararetini alır. Saatini kuruyor bak. Bizim ihtiyar mortu çekince saati de öylece durduydu. Bana bir absint çek, çakozladın mı? *Caramba!*[5] Önden çiğ yumurtalı bir tek ataydın. Vakti saatimiz gelmiş mi? Benim saate rehinci el koydu. On var. Pek müteşekkirim. Lafı olmaz. Göğsünde hırlama mı var dediydin, Dix? He ya. Bahçesinde horul horul uyurken arıcık gelip sokmuş. Mater'in oralarda mezbelesi. Başı gözü bağlı. Hatununu tanır mısın? Bilmem mi hiç. Yeme de yanında yat. Bir keresinde seksi çamaşırlarıyla gördüydüm de. Tek tek soyacaksın ki. Vay anam vay. Şu cılız çirozlara da benzemez ha. Kepengi indir, yumul. İki Ardilaun çek. Aynısından buraya da. Kaypak mıdır ne. Düştüysen bir kere iflah olmazsın artık. Beş, yedi, dokuz. İyidir! Gözleri adamın aklını başından alır, şakası yok. Hele o balkonlarıyla arka takımları yok mu. Görmeden inanamazsın. O açlık çeken gözlerin ve güzelim boynunla gönlümü çaldın, Ah bal kavanozu. Efendim? Patates romatizmaya iyi mi gelirmiş? Hepsi palavra vallahi. Laf ola beri gele. Oltaya takmışlar sizi sazan misali. Ne diyorsun doktor? Ebenin amında ne var ne yok? Damızlıklarınız ferasetli mi? Karıcıklarla oğlancıkları ne âlemde? Lohusalar istirahata çekildi mi? Eller yukarı. Parolayı söyle. Al sana saçım. Bizimki beyaz ölümle kızıl doğum. Merhaba! Kendi yüzüne tükür, patron! Şaklabanın telgrafı. Meredith'ten yürütmüş. Cızlam çekesi taşağı büzüşesi sentetik dümbük Cizvit! Halacığım Kinch Baba'ya yazmış. Kaka çocuk Stephen süt kuzusu Malachi'yi ayartıyormuş hep.

Hurra! Yapış meşine delikanlı. Sarhoşuz hepimiz. Al bakalım, İskoçya'nın yiğidi, bu da senin arpa suyun. Ocağından yıllar boyu duman tütsün ve kazanında aşın kaynasın! Bu da benim içkim. Mersi. Hadi bize içelim. Nasıl? Ölmeden tadını çıkaralım.

---

[1] (Fr.) Anam benimle evlenmiş.

[2] (Lat.) Sessizlik.

[3] Hz. İsa'nın kutsalına karşı İngilizlerin kutsalları.

[4] Üst insan.

[5] (İsp.) Hayret ifadesi.

Yepisyeni götleğimi lekeleme lan. Şu karabiberi uzatıver. Yakala. Frenk kimyonu, kim yiyo onu! Çaktınız mı? Sükûnetin ayak sesleri. Her tokmağa bir davul. Venüs Pandemos. *Les petites femmes.*[1] Mullingarlı esmer şırfıntı. Söyleyin ona yolunu gözlüyorum. Sara'yı okşamıştım bir keresinde. Malahide yolunda. Bana mı? Beni baştan çıkarmışken adını da diyeydi ya. Dokuz peni verdin diye sana âşık mı olacaktı? Machree, mahriviskiii. Oynak Moll gelse de şurada takıversem. Hadi birlikte fondip. *Ex!*

Bekliyon mu amirim? Tedricen. Donuna kadar bahse girerim. Baktı ki kapik işlemiyor mal gibi kalakaldı. Çaktın mı manzarayı? Bunun parası *ad lib.*[2] Üçüz tekliğe kuluçka yapmış ama az evvel nanayım diyordu. Senin davetinle gelmedik mi köpoğlusu? Sökül bakalım ahbap. Mangırları görelim. İki şilin bir peni. Bu taktikleri o Fransız düzenbazlardan mı öğrendin? Burada işlemez ama. La petit kağdeşiğiz şok üzgün. Civarda takılan en renkli sima kendisi. Rabbim ölümü önüme sersin ki bak. Yıkılmadık daha. Yıkılmadık daha dur. Orvuar mössü. Teşkürederim.

Tam üstüne bastın. Ne diyorsun? Sakin sakin konuş. İşler de kesat. Ağnıyom sizi beyim. Bantam iki gündür ağzına sürmediydi. Şimdiyse Bordo şarabını götürüyor. Yüklen! Bir bak bakalım! Vay anasını beynim bulandı. Berbere de gitmiş. Kafa kelle konuşacak hali yok. Demiryolcuyu da katmış yanına. Nedir bu halin? Acaba hangi operayı sever? Kastilya'nın gülü. Kastilya'nın götü. Polis! Şu ayılıp bayılan arkadaşa az biraz H2O. Bantam'ın çiçeklerine de bak. İkizler. Şimdi başlar böğürmeye. Ah pilicim. Ah İrlandalı pilicim. Bir sus gözünü seveyim! Kapatın şunun Hollanda fırını kılıklı ağzını. Bugün kazanacaktı az kalsın ama benim tüyoya dalınca ayvayı yedi. O nal toplayan beygiri tüyo diye fısıldayan Stephen Hand hödüğünün de ciğerine bit düşsün. Bass adında kalburüstü bir herifin manejden çektiği telgrafı götüren çocuğu öttürmüşmüş de. Velede azıcık para koklatıp zarfı okumuş. Kısrak tam kıvamında yazılıymış. Bir gine oyna, parsayı kaldır. Teee gramını siktiğim. Üfürükten nağmeler. Dava konusu da olur, he mi? Olmaz mı hiç. Kesinkes. Çorbacı enişte çaksaydı davayı aynen indirirdi bunu kodese. Madem Madden manyamış. Yüce fikfik sen bizim gücümüz kudretimiz sığınağımızsın. Sıvıştım ben. Az daha kalaydın? Anneme uğrayacağım. Dur hele. Birisi şu kızarıklarımı saklasın da. Böyle görürse ayvayı yerim. Evine gel Bantam'ım. Orruvar canım cananım. Çiçek götürmeyi unutmayasın hanıma. Ot mot bir şey ayarla. Kim üfledi o tüyoyu sana yahu? Biz bizeyiz bak. Yeminle laf çıkmaz. Kadının kocası John Thomas'tan. Yalanım yok, eski dostum Leo. Onun yardımı, imanıma. Yalanım varsa iki gözüm önüme aksın. Tam fırıldak. Niye anlatmıyorsun bana? Diyom ya Çıfıt işi değilse bu mişa mişina olayım. Yüce Rabbim bağışlasın, amin.

Teklifin ne babalık? Steve evlat, az kontrollü git. Daha da mı içicen şu adı batasından? Pek muhterem ev sahibi şu aciz kuluna harikulade piyizlerden bir tek daha ısmarlar mı acaba? Nefesleniriz azıcık. Hancı baba, hancı baba, iyi şarabın var mı, Staboo? Bak hele adamım, bi damlacık içir bakalım. Burada bırakın da sonra yine gelin. Doğ-

[1] (Fr.) Küçük hanımlar.

[2] Bir sürü.

rudur. Hancı! Herkese benden absint. *Nos omnes biberimus viridum toxicum, diabolus capiat posterioria nostria.*[1] Kapanma vakti, beyler. Ha? Kibar Bloom'a Roma şerbeti. Soğan mı dedin ne? Bloo? Reklam dileniyor. Şipşakçının babişi, hani şu muhteşem. Az sesini kıs ortak. Kay yana. Bonsuar arkadaşlar. Çiçek denen illetle yakalıyor. Tavşan ile Namby Amby nerede yahu? Uzadılar mı? Sıvışmışlar. Her koyun kendi bacağından adanır. Şah mat. Kral da kulesine. Kulesinin anahtarını düşmana kaptırmış şu iyi yürekli delikanlıyı yatıracak yerin var mı bu gece, Hıristiyan kardeş. Hadi be, suçüstü olduk gene. Ömrü hayatımda böyle yaz tatili görmedim arkadaş. Garson, şu çocukcağıza birkaç kurabiye versen ya. Yüce rabbimin kanı ve canı adına, hiç kalmamış ha! Bi dilim peynir de mi yok? Şu ruhsatlı alkollerini de alıp cehennemin dibini boylayasın frengili piç. Vakit doldu, beyler! Dünyayı gezenlere. Herkesin sağlığına! *A la votre!*[2]

Amanın, şu makintoşlu herif de kim ola? Bezgin Rhodes gibi. Şu kılığına bak. Aman yarabbi! Elindeki ne? Et suyuna çorba. Vay anam vay. Canım ne çekti. Çorapsız ayaklarını gördün mü? Richmond'un hırpani herifi bu değil mi? Tam üstüne bastın! Penisinde atımlık bir dolu kurşun var sanmıştım. Abuk subuk laflarıyla. Ekmekçi Bartle deriz biz buna. Bu herif, zamanında varsıl bir beymiş. Cepkeni delik bir kızcağızla evlenince perperişan olmuşlar. Sonra karı kancayı başka yere takmış, imanıma yapmış. İşte bu da yitik aşkın hali gör bak. Issız vadide yürüyen Makintoş. Gör dibini de yaylan. Vakit doldu. Aynasızlar düşer az sonra. Pardon? Bugün onu cezanede de mi gördük? Ahbabınız mortoyu mu çekti ne hani? Toprabolola! Zavallı yavrucaklar! Deme öyle Pold! Arkadaşını kara kutuya koyup postaladılar diye çok mu üzüldün Padney? Karaşınlar arasında en iyisiydi Massa Pat. Doğduğumdan beri öylesini görmedim. Pekâlâ, pekâlâ, ama çok hazindi yeminle, evet. Ah, on bir derecelik meyilde nasıl hızlanacaksın. Oynar dingil arabalar bayağı güçlenmiş. Seninle bire iki bahse varım ki Jenatzy onun yüzünü kızartacak. Japon işiler mi? Geniş açıdan ateşlemeli, pat pat! Savaş muhabirlerin demesi o ki batırmışlar. Beter olsunlar, diyor, Ruslar da. Vakit tamam beyler. On bir kişiler. Hadi bakalım. İleri marş, herkes ayyaş! Gece. Gece. Yüce Rabbim ruhunuzu şad etsin bu gece.

Dikkat edin! Yıkılmadık ayaktayız daha canım. Leith polisinden iznimiz. Layığını bulası bol is. Şu arkadaş kusuyor aman dikkat. Midesi birbirine karışmış, ay iğrenç. Iyyykkk. Ece. Mona, gerçek aşkım. Hıçkk. Mona, benim aşkım. Öğkkk.

Dinle! Kes şu yaygaranı. Plap! Plap! Yangın yanıyor. İşte gidiyor itfaiye! Dön baba dön. Mount Caddesi tarafına. Kestirmeden! Plap! Şu yana şu yana. Gelmiyor musun? Koşun canlarım, hadi yarış. Plap!

Lynch! Hey? Gel benden yana. Denzille Yolu bu yana düşer. Bu taraf ise Mekteplere gider. İkimiz, dediydi kadın, Meryem'in gölgesini arayacağız. Doğrudur, eski zamanlar. *Laetabuntur in cubilibus suis.*[3] Geliyor musun? Fısılda bakalım kulağıma, kim bu cehennemin isiyle karalara bürünmüş lavuk? Şşştt! Nura karşı günah işlendi

[1] (Lat.) Hepimiz yeşil zehirden içeceğiz. Varsın şeytan canımızı alsın.
[2] (Fr.) Size.
[3] (Lat.) Onlar (fahişeler) yataklarında sevinecekler.

ve gelip ateşiyle dünyayı cezaya çekeceği gün de yakındır. Plap! *Ut implerentur scripturae.*[1] Bir şarkı patlatsan ya. Sonra tabip Dick yoldaşı tabip Davy'ye dedi ki. Ulan İsataşağı, Merrion Hall'daki bok sarı kuşanmış vaiz de kimin nesi? İlyas geliyor! Kuzunun kanıyla yıkanmış. Hadi kıpırdanın sizi gidinin şarapyelli cinterelelli birabelli yaratıkları! Hadi ulan, sizi gidinin it soyu, boğa boynu, tosbağa kaşlı, domuz kuyruklu, fındık fıstık beyinli sansar bakışlı, numaracı leş kargaları, lüzumsuz adamları! Hadi yahu, sizi gidi kepazeliğin üç kez damıtılmış halleri! Frisco plajından Vladivostok'a değin şu dünyanın yarısına nam salmış Alexander J Christ Dowie'dir benim adım. Tanrı olmanın fasa fiso şovlardan ibaret olduğunu mu sandınız. Demem o ki çok dürüsttür O ve ticaret yapacaksan on numara bir ortaktır. Halen en büyük O'dur ve sakın unutma bunu. Kral İsa'ya kavuştum diye haykırın. Sen, sana diyorum günahkâr, Yüce Tanrı'nın ayağını gıdıklayıp neşelendirmek istiyorsan sabahın köründe kalkman gerekecek. Plap! Tasasamam böyle. Arka nahiyesinde öyle bir öksürük şurubu var ki dostum. Bir dene bakalım.

[1] (Lat.) Öylece tamam olacak yazmalar.

(*Gecekent, öncesinde tramvay hattının parke taş döşenmemiş, çıplak raydan ibaret yanal yoluyla Mabbot Sokağı*[1] *girişi, yeşilli kırmızılı, dikkat hop dur tehlike levhaları. Kapılar aralık, bir dizi derme çatma ev. Solgun siperleri altında gökkuşağı sunan havagazı lambaları. Rabbiotti'nin duraklamış seyyar dondurma arabası etrafında kavruk adamlarla kadınlar ağız dalaşında. Arasına mercan ve bakır karlar konmuş kâğıt helvaları kapışırlar. Emip yalayıp usulca dağılır çocuklar. Dondurma arabasının kuğu ibiği karanlığın içinde dimdik, bir fenerin altında, mavili beyazlı salınmaktadır. Islıklar, çağrılar, yanıtlar birbirine karışır.*)

ÇAĞRI

Dursana aşkım, dur bi yol da senin olayım.

YANIT

Ahırın arkasına gel.

(*Pörtlek gözlü ahraz bir aptal, yampiri ağzından salyalar akıtıp, Aziz Vitus dansına tutulmuş vaziyette sarsılarak geçip gider. Çocukların halka olmuş elleri onu alıkoyar.*)

ÇOCUKLAR

Sooolak saaalak! N'aaaber!

APTAL

(*Kötürüm sol kolunu kaldırıp homurdanır.*) Anan nanan naa'beer!

ÇOCUKLAR

Koca ışığın nerde?

APTAL

(*Alelacele.*) Hoho horo'horda doğda.

[1] Günümüzde James Joyce Sokağı'dır.

(*Onu bırakırlar. Sarsıla sarsıla yürümeye devam eder. Cüce bir kadın, iki direk arası gerilmiş ipte kendini dengede tutup, saymaktadır. Çöp tenekesine sırtını vermiş bir karaltı, kolunu ve şapkasını yüzüne kapamış horlar, inler, diş gıcırdatıp yeniden horlar. Bir basamakta ucube, çöp yığınını karıştırıp sırtında kemik ve çaput dolu çuvalıyla yalpalar. Hemen yanında elinde isli kandille bir acuze son şişesini ucubenin çuvalına tıkar. Ucube, ganimetini yüklenip çolak koluna asılır ve kasketini yan yatırıp sessizce sıvışır. Acuze kandilini kavrayıp gerisingeri haydut yatağına döner. Elinde kâğıttan topuyla eşiğe tünemiş aksak bir çocuk, acuzenin eteğine yapışıp peşi sıra seğirtir. Zil zurna bir amele meydanın korkuluklarına tutunarak zar zor ilerler. Omuzlarından sarkan pelerinleriyle iki gece bekçisi, ellerinde copları, köşede beliriverir. Bir tabak kırılır: kadın bağırır: çocuk yırtınır. Adamın küfür kıyameti usulca söner ve sönüp gider. Batakhanelerin arasında karaltılar dolanır, dikiz atar, pusuya yatar. Şişe boynuna takılı mumla aydınlanan odada bir yosma, sıracalı kızının saçından çaputla bit ayıklamaktadır. Çıtkırıldım Caffrey'in türkü çığıran, halen diri sesi yol boyu çınlar.*)

ÇITKIRILDIM CAFFREY

Veriverdim Molly'ye
Kendisi pek hoş diye
Kazın bacağını yiye yiye
Kazın bacağını yiye yiye

(*Er Carr ile Er Crompton, kamçıları koltukaltlarında sıkıca, sarsak vaziyette uygun adım ilerlerken, ağızlarından yaylım ateş osuruk dökülür. Yol boyu dizili vatandaşın gülüşleri. Boğuk sesli şirretin teki lafı yapıştırır.*)

ŞİRRET

Vur damgayı kıllı kıçlara. Sesine bereket Cavan kızı.

ÇITKIRILDIM CAFFREY

Sefam olsun. Cavan, Coethill ve Belturbet. (*Şarkı söyler yeniden.*)

Veriverdim Nelly'ye
Koysun diye göbeğine
Kazın bacağını yiye yiye
Kazın bacağını yiye yiye

(*Üniformaları lambanın altında kan kırmızı parlayan Er Carr ile Er Crampton, kara şapkalarının oyuğundaki kırpık sarı saçlı kellelerini döndürüp cevap yetiştirir. Stephen Dedalus ve Lynch kalabalığın arasından, kızıl ceketlilerin yakınından geçip giderler.*)

ER COMPTON

(*Parmağını sallar.*) Muhterem rahibe yol açın.

ER CARR

(*Dönüp çağırır.*) Hey, rahip![1]

ÇITKIRILDIM CAFFREY

(*Sesi daha yüksek perdeden.*)

Alıverdi, kapıverdi
Bilmem neresine koyuverdi
Kazın bacağını

(*Stephen bir yandan sol elindeki dişbudak asayla havada şekiller çizerken öte yandan keyifle paskalya yortusunun girizgâhını mırıldanır. Yanında yürüyen ve jokey kepini alnına düşürmüş Lynch'in yüzü nahoş duygularla buruşmuştur.*)

STEPHEN

Vidi aquam egredientem de templo a latere dextro. Alleluia.[2]

(*Geçkin bir patroniçenin açlık çeken kırık dişleri bir eşiğin ötesinde belirir.*)

PATRONİÇE

(*Kısık sesiyle fısıldar.*) Pıştt! Gelin bakayım yamacıma. İçerde çıtır mı çıtır bakiremiz var.

STEPHEN

(*Az daha yüksek sesle.*) *Et omnes ad quos pervenit aqua ista.*[3]

PATRONİÇE

(*Peşleri sıra ağulu tükürüğünü fırlatır.*) Trinity tabipleri. Am bitleri. Yarak kürek dimdik lakin cep delik cepken delik.

(*Bertha Supple'ın yanı başına çömelmiş Edy Boardman, bir yandan burnunu çekip bir yandan da kadının şalına burnunu siler.*)

EDY BOARDMAN

(*Atışarak.*) Sonra diyor ki: seni Faithful'da, kanlara iş atan şapkasını kuşanmış, demiryolu gresçisi manitanla gördüydüm. Öyle mi, deyiverdim. Seni ilgilendirmez o işler,

[1] Kaynak metindeki "parson" terimi, İrlanda'da sadece Protestan rahipler için kullanılır. (ed.n.)

[2] (Lat.) Mabedin sağ yanında akan bir ırmak gördüm. Aleluya.

[3] (Lat.) Ve her kim bu suya dokunursa, Ezekiel'in şefaatine erer.

deyiverdim. Beni batakhanede evli bir İskoç'la gören olmuş mu hiç, deyiverdim. Bu da onun zevki işte! Duygusuz kan! Katır gibi de inatçı namussuz! Ya bir keresinde bir kolunda makinist Kilbride diğer kolunda neşter sapı Oliphant ile yürümesine ne demeli.

STEPHEN

(*Muzafferane.*) *Salvi facti sunt.*[1]

(*Dişbudak asasının havada devinimi, lambadan dünyaya süzülen ışığı çarpıp böler. Av peşinde alacalı spanyel cinsi bir köpek ardı sıra hırlar. Lynch bir tekme savurup köpeği korkutur.*)

LYNCH

Yani?

STEPHEN

(*Arkasına bakar.*) Yani ne müzik ne de koku, daha ziyade hal ve hareketlerimiz evrensel dili belirleyecek, dolayısıyla dilin bizde görsele dönüşen armağanı sırf sıradan anlam değil, entelekya ve yapısal ritim olacak.

LYNCH

Pornosofik[2] filoteoloji. Mecklenburgh Caddesi'nde metafizik.

STEPHEN

Elimizde eli maşalının gadrine uğramış Shakespeare ile kılıbık koca Sokrat var. Hepsinden bilge Stagyrite'ın[3] gözü bile aşkla kör olmuş, yularını kadının eline vermişti.

LYNCH

Bak sen!

STEPHEN

Her neyse, somunla şarap testisini betimlemek için kim iki hareket ister ki? Şu hareket ise somunu, ekmek testisini ve Ömer'in içindeki şarabı betimliyor. Tut şu asamı.

LYNCH

Canı çıksın şu sarı çürük değneğinin. Nereye gidiyoruz şimdi?

---

[1] (Lat.) Ve onlar kurtuluşa erenlerdir.

[2] (Antik Yunanca) Porne: orospu – Sofia: bilgelik.

[3] Aristoteles.

STEPHEN

Azgın vaşak, *la belle dame sans merci,*[1] Georgina Johnson'a, *ad deam qui laetificat iuventutem meam.*[2]

(*Stephen dişbudağıyla onu dürter ve her iki elini göğsü önünde bir karış mesafeye gelecek kadar, yere bakar vaziyette ve kesişen düzlemde uzatıp kafasını geri çeker, parmakları ayrıdır ve soldakiler az yukarıdadır.*)

LYNCH

Ekmek testisi hangisi? Pek de beceremedi parmakların sanki. Şu mu yoksa gümrük tarafına denk düşen mi acaba. Betimle bakalım. Al şu sopanı da yürü.

(*Geçip giderler. Tommy Caffrey havagazı lambasına doğru zar zor aksak adım ilerler ve direğe tutunup, kasılarak tırmanır. Tepedeki mahmuza varıp aşağı kayar. Jacky Caffrey direği kavrar. Amele de seğirterek lambaya yönelir. İkizler karanlığa karışır. Yalpalayan amele bir parmağıyla burun deliğinin bir yanına bastırır ve diğerinden okkalı bir sümük fırlatır. Direğe bir omuz attıktan sonra, elinde yalazlı kandiliyle kalabalığın içine doğru uzaklaşır.*

Sis nehrinden boşanan yılanlar, usulca bir geçit töreni yapar. Mazgallardan, lağımlardan, mezbelelerden her yana pis duman yükselmektedir. Güneye doğru, nehrin denize açılan ağzının öte yakasında bir ışık belirir. Yalpalayan amele, kalabalığı yarıp seğirtir ve manevra hattına yönelir. Daha ötede, tren yolu köprüsünün altında, yüzü kızarmış, cebine soluk soluğa abur cubur tıkıştıran Bloom belirir. Berber Gillen'ın dükkânının vitrinindeki yiğit Nelson suretiyle portreleri birbirine karışır. Yan taraftaki içbükey ayna ise ona aşk acısı çeken, aklı başından gitmiş, hazin Booloohoom'u takdim eder. Vakur Gladstone ona eş hizadan bakar ve Bloom içre bir Bloom görür. Zalim Wellington'ın sert bakışlarına maruz kalsa da dışbükey aynaya yansıyan domuzyavrusu gözler, şişkoyanaklar ve senigidi neşelipoldy suretiyle kendini toparlar.

Antonio Rabaiotti'nin kapısında Bloom duralar, lambanın altında terlediği belli olmaktadır. Yok olur. Bir anda tekrar belirir ve alelacele yoluna devam eder.)

BLOOM

Balık yanı kumpir. Aman almayayım. Pöh!

(*Olhausen domuz kasabının dükkânına doğru süzülüp, aşağı inik makaralı kepengin altında kaybolur. Oflayan Poldy ile poflayan Bloohom bir an sonra yine kepengin altından geçip dışarı gelir. Her iki elinde de, birinde domuz paçası diğerinde ise biber soslu koyun paçası bulunan küçük paketler vardır. Dik durup soluklanır. Sonra bir yanına eğilip paketlerden birini kaburgasına yaslar ve inleyerek ah çeker.*)

[1] (Fr.) Merhametten yoksun güzel kadın.

[2] (Lat.) Gençliğime mutluluk katan tanrıça.

BLOOM

Oy böğrüm. Ne demeye koştururum ki?

(*Dikkatle soluklanır ve usulca lambanın aydınlattığı manevra hattına doğru ilerler. Kor ışık yeniden seğirtir.*)

BLOOM

O da ne yav? Sinyal mi çaktı? Işıldak zahir.
(*Cormack'ın köşesinde, etrafını seyirle dikilir.*)

BLOOM

Aurora borealis mi yoksa çelik dökümhanesinin ışığı mı? Ha, itfaiye tabii. Neyse ki güney yakada. Ne alev yükseldi be. Dilenci evi. Biz emniyetteyiz. (*Neşeyle hımlar.*) Londra yanıyor, Londra yanıyor! Yangın var, yangın! (*Talbot Sokağı'nın uzak tarafında kalabalığı yarıp ilerleyen ameleye gözü ilişir.*) Onu özleyeceğim. Koş. Daha hızlı. İyisi mi şuradan karşıya geçeyim.

(*Yoldan geçmeye yeltenir. Afacanlar bağırır.*)

AFACANLAR

Dikkat edin beyim!

(*Kâğıttan fenerleri sallanan iki bisikletli, yüzer gibi sürtünerek, zillerini çala çala yanından geçer.*)

ZİLLER

Çekiliçekiliçekiliniçinçin.

BLOOM

(*Olduğu yerde kasılıp kalır.*) Ayy!

(*Etrafına bakınıp aniden ileri fırlar. Kabaran sisin arasından ejderha misali kum aracı dikkatle ilerleyip, tüm haşmetiyle bizimkine döner, koca kırmızı alınlık lambası yanmakta, boynuzu, bağlı olduğu elektrik kablosunda hıslamaktadır. Sürücü ayakucundaki kornaya abanır.*)

KORNA

Bak Baaak Ba Bak Bulu Bak Buluuuumm.

(*Fren çatır çutur ses çıkarır. Bloom, beyaz eldivenli polis elini kaldırıp, yolda yampiri adımlarla kaçar. Öne fırlayan, ucu kalkık basık burunlu sürücü, kılavuz tekerleri üzerine sıçrayıp zincirlere abanarak bağırır.*)

SÜRÜCÜ

Hey, götü boklu göt, şapkandan tavşan mı çıkarıyorsun zibidi?

(*Bloom kaldırıma sıçrıyormuş gibi yapıp tekrar duralar. Paket tutan eliyle yüzündeki pul pul olmuş çamuru temizler.*)

BLOOM

Geçiş yolunuz değil ki burası. Az kalsın bindiriyordu ama sancım da geçti öylece. Sandow'un egzersizlerine başlasam iyi olur gene. Ellerinin üstünde in kalk. Sokak kazalarına karşı da teminat olsa gerek. Providential'dan. (*Pantolon cebini yoklar.*) Zavallı anamın her derde deva muskası.[1] Topuğun raylara sıkışsa ya da ayakkabı bağcığın bir kertikte takılsa. Mahpushane arabasının tekerinin Leonard'ın köşesinde ayakkabımı sıyırıp geçtiği gün. Çekirge üç kere zıplar. Ayakkabı numarası. Arsız sürücü. Şikâyet etmeli. Gün boyu gergin, asabi oluyorlar. Sabah şu kadının manzarasıyla arama giren de buydu belki. Aynı türden güzellik. Yine de refleksleri sağlammış. Kaskatı kesildik. Yarı şaka yarı ciddi. Lad Yolu'nda giren o korkunç kramp. Zehirli bir şeyler yemişim. Şans işte. Neden ki? Muhtemelen kaçak kesim. Hayvanın mührü olacak. (*Bir anlığına gözlerini yumar.*) Hafiften başım da dönüyor. Her aykinden ya da şu diğer mesele. Beyinzımbırtısı. Şu yorgunluk hissi. Fazla geldi üstüme artık. Ayy!

(*Netameli, kara cıva aşılı bilinmedik çehreli bir karaltı kırık paçalarıyla O'Beirne'in duvarına verir sırtını. Geniş kenarlıklı sombrerosunun altından Bloom'a kötücül gözlerle bakar.*)

BLOOM

Buenas noches, senorita Blanca. Que calle es esta?[2]

KARALTI

(*Aldırışsız, bir kolunu kaldırıp el eder.*) Parola. *Sraid Mabbot.*[3]

BLOOM

Haha. *Mersi.* Esperanto. *Slan leath.* (*Mırıldanır.*) Gal birliği casusu, şu cenkçiler göndermiş.

(*Öne doğru adım atar. Omzunda çuvalıyla paçavracı yoluna engel olur. Sola adım atar, paçavracı da sola kayar.*)

BLOOM

İzninizle.

(*Sağa sıçrar, paçavracı da sağa kayar.*)

---

[1] Cebindeki patates.

[2] (İsp.) İyi akşamlar Bayan Beyaz. Bu sokak hangisiydi?

[3] (Gaelga) Mabbot Sokağı.

BLOOM

İzninizle

(*Belini kırar, kıvrılır, adım atar, yanından kayıp yoluna devam eder.*)

BLOOM

Sağdan git, hep sağdan. Stepaside'daki Turing Kulübünce dikilmiş bir yönlendirme tabelası varsa kim sayesinde oldu bu toplum yararına iş dersiniz? Yolunu kaybedince *Irish Cyclist*'e Stepaside'ın Karanlık Kuytularında başlıklı makaleyi yazan benim sayemde elbette. Sağdan git, hep sağdan. Gece yarısı eskici. Çalıntı malları kakalıyor olması daha muhtemel. Katilin dönüp dolaşıp gideceği ilk yer. Dünyanın günahlarını temizliyor.

(*Tommy Caffrey'in kovaladığı Jack Caffrey pattadanak Bloom'a çarpar.*)

BLOOM

Ah

(*Dengesini kaybedince afallayıp durur. Tommy ile Jaffrey koştur koştur ortadan yok olur. Bloom paket dolu elleriyle saat cebini, iç cebini, cüzdan cebini, günahın keyfini ve patates olmuş sabunu yoklar.*)

BLOOM

Kapkaççılara dikkat. Kulağı kesik hırsızların numarası. Çarp. Sonra cüzdanı kapıp kaç.

(*Av köpeği, burnu yerde, koklaya koklaya yaklaşır. Yere yayılmış birisi hapşırır. Beli bükük sakallı birisi, görmüş geçirmiş Sion büyüğü edası veren kıyafeti ve bordo takkesiyle belirir. Burun kanatlarına bir gözlük ilişmiştir. Sarı ağulu yüzünde gergin bir ifade vardır.*)

RUDOLPH

Bugün ziyan ettiğin ikinci yarım kron. Sarhoş zındıkların peşine takılma demedim mi ben sana kaç kere. Böyle böyle çarçur ediyorsun paranı.

BLOOM

(*Domuz ve koyun paçalarını arkasına doğru saklar ve yılgın halde, soğuklamış ve bitkin ayaklarını hisseder.*) *Ja, ich weiss, papachi.*[1]

RUDOLPH

Ne işin var burada senin? Ruhun yok mu hiç? (*Çelimsiz kerkenez pençeleriyle Bloom'un sessiz yüzünü yoklar.*) Sen Leopold'ün torunu, benim oğlum Leopold değil misin? Babasının evini ve İbrahim ve Yakup babaların tanrısını terk eden canım oğlum Leopold değil misin sen?

[1] (Yidiş veya Almanca) Evet babacığım, biliyorum.

BLOOM

(*Sakınarak.*) Sanırım öyle, baba. Mosenthal. Ondan geriye kala kala bu kaldı.

RUDOLPH

(*Tumturaklı.*) Bir gece seni eve, o canım paracığını da tüketmiş halde, köpek gibi sarhoş getiriyorlar. Ne derdin o koşucu arkadaşlarına?

BLOOM

(*Delikanlılığında kuşandığı beyaz yelekli, dar omuzlu, kahverengi Alpin şapkalı, Waterbury marka gümüş kösteklisi ve bir yanında kurumuş çamur lekesiyle Albert işi duble paçalı, şık mavi Oxford formasıyla.*) Tazılar, baba. Ama sadece bir kereliğine.

RUDOLPH

Bir kereliğineymiş! Tepeden tırnağa çamura batmışsın. Elini de kesip kanatmışsın üstelik. Kazıklıhumma olacaksın. Seni kaputa çevirirler Leopold. O arkadaşlarına dikkat et.

BLOOM

(*Süklüm püklüm.*) Yarışa zorladılar beni. Çamurluydu. Kayıverdim.

RUDOLPH

(*Yüzünü ekşitip.*) *Goim nachez!*[1] Zavallı anacağına seyirlik!

BLOOM

Anacığım!

ELLEN BLOOM

(*Pantomimci kadınların çeneden bağlı şapkası, dul Twankey'in çemberli eteği ve tarlatanı, yanları düğmeli karpuz kollu bir bluz, gri eldiven ve akik broş, dalgalı saçları fileyle kaplı, elinde eğik bir kandille merdiven boşluğunda belirir ve telaşla bağırır.*) Ah kutsal Mesih, ona ne yapmışlar böyle! Amanın kokmuş tuzlarım! (*Kabarık eteğinin ucunu kaldırır ve iç etekliğine asılı keseyi karıştırır. Bir küçük şişe, bir Agnus Dei,[2] pörsümüş bir patates ve bir bez bebek saçılır yerlere.*) Meryem'in Kutsal Yüreği, nerelere gittin de bunlar geldi başına?

(*Homur homur bir şeyler söylenen Bloom paketlerini dolu ceplerine tıkıştırmaya çalışır ama sonra mırıldanarak vazgeçer.*)

---

[1] (Yidiş) Millete (Musevi olmayanlara) eğlencelik.

[2] (Lat.) Tanrının kuzusu.

BİR SES

(*Dokunaklı.*) Poldy!

BLOOM

Kim o? (*Eğilip acemice bir yumruk savurur.*) Al bakalım.

(*Yukarı bakar. Hurma ağacı serabının yanında Türk kıyafetlerine bürünmüş hoş bir hatun, önünde durmaktadır. Altın yaldızlı kırmızı şalvarının ve gömleğinin altından dolgun ve kıvrımlı hatları belli olmaktadır. Belinde enli sarı bir kuşak bağlıdır. Gece karanlığında mora çalan beyaz yaşmak, sadece iri kara gözlerini ve kuzgun kara saçlarını açıkta bırakıp yüzünü gizler.*)

BLOOM

Molly!

MARION

Canısı? Bundan böyle bana Bayan Marion diye hitap edeceksin, canım beyim. (*Sarakaya alarak.*) Bunca bekledikten sonra ayacıkları mı üşümüş kocacığın?

BLOOM

(*Ayakları üstünde seker.*) Yok, yok. Nereden çıkardın.

(*Derin endişeyle, hava yutarak soluklanır, sorular, umutlar, akşam yemeğinde paça, Molly'ye anlatılacaklar, özür, arzu derken dili bağlanmıştır. Molly'nin alnında bir para ışıldamaktadır. Ayakucunda ise mücevherler serilidir. Ayak bilekleri zarif bir prangayla birbirine bağlıdır. Yanı başında kafasında türbanıyla bir deve vardır. Sonsuz basamaklı bir ipek merdiven semerine dek uzanmaktadır. Arka nahiyesini devire devire yanaşır. Molly sağrısına şiddetli bir şaplak aşk ederken bilezikleri şıngırdar ve üstüne deveye bir de Mağribi lisanıyla fırça kayar.*)

MARION

Nebrakada! Femininum!

(*Ön ayağını kaldıran deve, ağaçtan kocaman bir mango düşürür ve göz kırpıp toynağıyla hanımına sunar, sonra başını eğer ve böğürerek boynunu kaldırır, diz çökmeye çabalar. Bloom da uzuneşek oynar gibi eğilir.*)

BLOOM

Sana neler verebilirdim... Yani menajerin sıfatıyla... Bayan Marion... şayet siz...

MARION

Demek değişiklikleri fark ettin, öyle mi? (*Elleri usulca boncuk işlemeli korsesinin üze-*

rinde gezinir, gözlerinde davetkâr ve alaycı bir ifade vardır.) Ah Poldy, Poldy, çamura batmış zavallı bir değneksin sen! Git gez ve hayatı tanı. Uçsuz bucaksız dünyayı gör.

BLOOM

Tam da şu beyaz, portakal çiçeği özlü losyonu almak için geri dönüyordum ki. Meğer dükkân perşembeleri erken kapanıyormuş. Ama sabah ilk işim. (*Muhtelif cebini pıpıtlar.*) Şu böbreğin ettikleri. Ah!

(*Önce güneyi, sonra doğuyu mimler. Yepyeni ve tertemiz limonlu bir sabun kalıbı, ışık ve koku salarak yükselmektedir.*)

SABUN

Nasıl da harika bir çiftiz Bloom ile ben.
Dünyayı o paklar, ben göğü cilalarken.

(*Eczacı Sweny'nin çilli çehresi sabunvari güneşin çemberinde belirir.*)

SWENY

Üç şilin bir peni lütfen.

BLOOM

Evet. Eşim için. Bayan Marion. Özel reçeteyle.

MARION

(*Yumuşak bir edayla.*) Poldy!

BLOOM

Evet, ham'fendi?

MARION

Ti trema un poco il cuore?[1]

(*Hor görüp avare gezinirken* Don Giovanni*'den bir düet mırıldanıp taklacı güvercin gibi kabarır.*)

BLOOM

Voglio konusunda emin misin? Telaffuzunu kastediyorum yani...

(*Orayı burayı koklayan teriyer onu izlerken, o da Molly'yi izlemektedir. Çene çukurundaki tüyleri parıldayan, yaşı geçkin patroniçe yeninden yakalar.*)

[1] (İt.) Yüreğin azıcık titriyor mu?

PATRONİÇE

On şiline bakire. Hiç ellenmemiş kapıcıze. Daha on beşinde. Zil zurna sarhoş babasından başkası girmiş değil içine.

(*İçeriyi gösterir. Karanlık batakhanenin bir köşesinde yağmurdan sıçana dönmüş Poğaça Kelly dikilmektedir.*)

POĞAÇA

Hatch Sokağı. İster misin?

(*Yarasa şalını bir çığlıkla çırpıp koşar. İri yarı kaba herifin teki çizmeli adımlarını aça aça kızı kovalar. Basamaklarda düşeyazar, toparlanır ve loşluğun içinde yiter. Zayıf çığlıklar kahkahalara karışır ve gitgide yok olur.*)

PATRONİÇE

(*Kurt gözleri parıldayarak.*) Adam keyif çatıyor. O cicili bicili evlerde bakire bulamazsın. On şilin. Sivil polisler bizi görene dek boş boş dolanma bütün gece. Hem orospunun hası o yaka numarası altmış yedi olan dümbük.

(*Gerty MacDowell sıvışıp bir adım öne çıkar. Göz süzüp ardına sakladığı kanlı çamaşırı çıkarır.*)

GERTY

Dünyevi neyim varsa sana aidim ve seninim. (*Mırıldanır.*) Bunu sen becerdin. Senden nefret ediyorum.

BLOOM

Ben mi? Ne ara? Hayal görüyorsun. Seni daha önce görmüşlüğüm bile yok.

PATRONİÇE

Beyefendiyi rahat bırak, seni gidi düzenbaz. Aklı sıra beyefendiyi yalanına alet edecek. Sokaklardan müşteri kaldıran da sensin. Anan seni karyolanın ayağına zincirleyeymiş iyiymiş, seni aşüfte seni.

GERTY

(*Bloom'a dönüp.*) Sır dolu tüm ziynetimi gördüğün vakit. (*Ağzının salyasını akıtarak yenini ovalar.*) Evli ve kirli adam! Seni, bana bunu yaptığın için seviyorum.

(*Namussuzca sırıtır. Körük cepli savak erkek paltosu içinde Bayan Breen, çapkın gözlerini kocaman açmış, otçul dişleriyle gülümseyerek geçitte durmaktadır.*)

BAYAN BREEN

Bay...

BLOOM

(*Ağırbaşlı öksürür.*) Madam, on altısı tarihli mektupla sizinle o keyfi son yaşadığımız anda...

BAYAN BREEN

Bay Bloom! Bu günah çukurunda siz ha! Nasıl da bastım sizi! Sizi gidi haylaz!

BLOOM

(*Alelacele.*) Adımı yüksek sesle anmayın. Hakkımda neler düşünüyorsunuz öyle? Aman beni ağza düşürmeyin. Yerin kulağı vardır. Siz nasılsınız peki? Yıllar oldu ben. Müthiş görünüyorsunuz. Gerçekten. Bu mevsim de havalar ne oynak. Siyah sıcağı yansıtıyor. Burası bizim eve kestirme. İlginç bir bölge. Düşmüş kadınların sığınağı. Mecdelli barınağı. Bendeniz de genel sekreter sıfatıyla...

BAYAN BREEN

(*Bir parmağını kaldırır.*) Şimdi, kurusıkı sallamayın! Bu halinizden hoşlanmayacak birisini tanıyorum. Molly'yi göreyim de bakın! (*Kurnazca.*) Şu halinizin hesabını verin bakalım yoksa yazık olacak size!

BLOOM

(*Ardına bakar.*) Molly de sık sık buraya gelmek istediğini söylerdi. Köhne yerler. Nasıl da egzotik bakın. Parası olsa zenci uşak da tutar. Othello karası bir hayvan. Eugene Stratton. Livermore tayfasındaki çalgıcılar misali. Bohee biraderler. İyisi mi unutalım bu konuyu.

(*Beyaz elbiseli, kırmızı çoraplı iki gündüz feneri, Tom ile Sam Bohee, boyunlarında kolalı yakalıkları ve düğme iliklerinde kızıl saraypatlarıyla hoplayıverirler. İkisinin de boyunlarında bançoları asılıdır. Ayası açık pembe zenci elleriyle telleri tıngırdatırlar. Ak kâfir gözleri parıldar ve inci dişlerinin arasından dökülen tınılarla, sırt sırta, dizleri yerde, parmakları dizde, zenci bal dudaklarını oynata oynata şarkı söylerler.*)

TOM İLE SAM

Evde Dina ile birisi var,
Evde birisi var, biliyorum,
Evde Dina ile birisi var
Eski bançoyu tıngırdatıyor.

(*Saf bebek yüzlerinden kara maskelerini yolarlar: sonra kıkırdayıp gülüşüp tıkırdayıp kıpır kıpır adımlarla dans ederek uzaklaşırlar.*)

BLOOM

(*Sırıtık, samimi bir gülümsemeyle.*) Siz de arzu ederseniz azıcık cümbüşten ne çıkar canım? Şöyle size küçücük sarılsam mesela, ister miydiniz?

BAYAN BREEN

(*Neşeyle haykırır.*) Ah seni hoyrat! Kendinizi görmelisiniz!

BLOOM

Eski günlerin hatırına. Şöyle dört başı mamur bir partiydi kastım, farklı soydan evlilerin birbirine karıştığı hoş bir birliktelik. Bilirsiniz ki gözüm hep üzerinizdeydi. (*Kederli.*) Sevgililer gününde o cerenli kartı ben göndermiştim size.

BAYAN BREEN

Ah Alice aşkına, mübarek birisi gibi görünüyorsunuz! Adamın canını alırsınız. (*Elini merakla uzatır.*) Arkanızda ne saklıyorsunuz allasen? Hatırım için söyleyin hadi.

BLOOM

(*Boşta kalan eliyle kadının bileğini kavrar.*) Dublin'in görüp göreceği en güzel sosyetik kız, Josie Powell idi o. Zaman nasıl da geçip gidiyor! Şöyle geçmiş günleri bir geçirin aklınızdan, Georgina Simpson'ın yeni evinde verdiği Noel partisinde Irvine Bishop oyunu oynandığını, gözler kapalı iğneyi bulup karşınızdakinin aklından geçenleri bulmaya çalıştığınızı hatırlar mısınız? Mesela, bilin bakalım bu enfiye kutusunda ne var?

BAYAN BREEN

Yarı şaka yarı ciddi söylevinizle gecenin yıldızıydınız ve pek de hoş görünüyordunuz. Her daim hanımların gözdesiydiniz.

BLOOM

(*Astarı yanardöner ipekten, mavi mason armalı düğmeli, siyah yay üstü sedef kakmalı kol düğmeli takım elbisesi ve elinde kristal şampanya kadehiyle tam bir kavalye.*) Hanımefendiler beyefendiler, size güzel vatanımızı takdim ediyorum, huzurlarınızda İrlanda.

BAYAN BREEN

Hatıralarda yaşayan o eski güzel günler. Aşkın o eski hoş nağmeleri.

BLOOM

(*Sesini anlamlı bir tavırla kısarak.*) İtiraf etmeliyim ki şu an birilerinin bir yerleri çaydanlık gibi kaynıyor mu diye merak etmekten hattı zatında bizzat çaydanlık kesildim burada.

BAYAN BREEN

(*Taşkın.*) Hem de ne çaydanlık! Londra'nın çaydanlıkları gibi ve ben de fokur fokur çaydanlık kesildim burada! (*Ona hafifçe yanaşıp sürtünür.*) Salondaki oyunda bilmeceler sorulup da ardından kütükten mamul armağanımızı alınca gidip merdiven altındaki sofaya oturmuştuk. Ökse ağacının altına. Yalnız ikimiz.

BLOOM

(*Kehribar rengi bir hilalle süslenmiş mor Napolyon şapkasıyla, parmakları ve başparmağı usulca, kadının cömert bir edayla sunduğu nemli etinde gezinirken.*) Gecenin büyülü saati. Kıymığı işte bu elden, usulca ve dikkatle çıkarmıştım. (*Kadının eline şefkatle yakut bir yüzük takıyormuşçasına.*) *La ci darem la mano.*

BAYAN BREEN

(*Ay ışığı mavisi yekpare bir abiyeyle, alnı gelin teli süslü ve dans davetiyesi ay mavi saten pabucunun yanına düşmüş, avucunu usulca ovalar ve soluk soluğa.*) *Voglio e non...* Sıcacıksın! Yanıyorsunuz! Kalbe en yakın uzuv sol el imiş.

BLOOM

Elan seçiminizi yaptığınızda el âlem, tam da güzel ve çirkin oldular, dedi. Sizi bunun için asla bağışlayamam. (*Sıktığı yumruğunu alnına dayayıp.*) Bir düşünsenize ne anlama geldiğini. Benim için öylesine değerliydiniz ki oysa. (*Boğuk bir sesle.*) Kadın, kalbimi kırdın!

(*Üzerinde Wisdom Hely'nin sandviç reklamıyla beyaz kukuletalı Denis Breen, kır sakalını sıvazlayıp terlikleriyle sağa sola mırıldanıp yanlarından geçer. Maça ası örtüsünden kendisine pelerin yapmış küçük Alf Bergan, köpek gibi bir sağa bir sola sıçrar ve kahkahalara gömülür.*)

ALF BERGAN

(*Sandviç reklamı tabelalarını mimler.*) U.p: hapı yutmuş.

BAYAN BREEN

(*Bloom'a dönüp.*) Merdiven altı cümbüş. (*Hoş nazarla Bloom'a bakar.*) Neden iyileşsin diye öpmemiştin ki? İstemiştin de oysa.

BLOOM

(*Hayretten ağzı açık.*) Molly'nin en iyi arkadaşını! Yapar mıydın?

BAYAN BREEN

(*Dolgun dili dudaklarının arasında bir güvercin öpücüğü yollayıp*) Mmmm. Yanıtım limon. Şuralarda benim için bir hediyeniz mi var yoksa?

BLOOM

(*Hazırlıksız yakalanıp.*) Koşer. Akşam yemeği niyetine. Kıyma girmeyen ev noksandır. Leah'da idim, Bayan Bandman Palmer ile. Muazzam bir Shakespeare yorumu. Ne yazık ki programı atmış bulundum. Şu köşeyi dönünce enfes domuz paçası yapan bir mekân var. Bakın.

(*Başına iğneyle tutturulmuş üç kadın şapkasıyla Richie Goulding, üzerine beyaz kireçle kurukafa ve kemik çizilmiş siyah Collis and Ward evrak çantasıyla belirir. Açıp içindeki Polonezleri, isli ringaları, Findon mezgitlerini ve sıkıca paketlenmiş ilaçları gösterir.*)

RICHIE

Dub'ın müstesna ve makul mekânı.

(*Sağır böcek Kel Pat, peşkirini katlarken beklemeyi bekleyerek kaldırımda durmaktadır.*)

PAT

(*Sosunu akıta akıta elinde tuttuğu tabakla ilerler.*) Biftek ile böbrek. Bir şişe de lager. Heh heh heh. Ben bekledikçe bekleyedurun.

RICHIE

Teyyarabbi. Öm rüha yatım daaa...

(*Başını dikip köpek misali uygun adım ilerler. Amele öne hamle yapıp alevli boynuzuyla ona peş çeker.*)

RICHIE

(*Acıyla haykırıp elini arkasına koyarak.*) Ah! Bright'ın marazı! Işıklar!

BLOOM

(*Ameleyi mimler.*) Casus. Dikkat çekmeyin sakın. Aptal kalabalıklardan nefret ederim. Keyfime gelmedim buraya. Bir badireyle yüz yüzeyim.

BAYAN BREEN

Her zamanki gibi yine uydurmalarınla muhtelif dümen ve dalavere peşindesin.

BLOOM

Buraya nasıl geldiğime dair bir sırrı paylaşayım sizinle. Ama kimseye söylememelisiniz. Molly'ye bile. Çok özel bir sebebim var.

BAYAN BREEN

(*Büsbütün heyecanla.*) Ah, dünyayı verseler söylemem.

BLOOM

Şöyle yürüyelim. Ne dersiniz?

BAYAN BREEN

Yürüyelim madem.

(*Patroniçe göze çarpmadan kaş göz eder. Bloom yanında Bayan Breen ile ilerler. Kuyruğunu sallayan teriyer de dokunaklı iniltilerle arkalarındadır.*)

PATRONİÇE

Yahudi'nin dölü!

BLOOM

(*Pişmiş yulaf rengi elbisesi, klapesinde bir tutam yabani hanımeli, devetüyü son moda gömleği, Aziz Andrew haçlı ekose fuları, beyaz tozlukları, kolunda bej bir pardösü, süet kahverengi pabuçlar, fişekliğinde küçük dürbün ve gri silindir şapkasıyla.*) Hatırlar mısınız yıllar yıllar öncesini, Milly yeni sütten kesilmişti hani Marionette diye seslenirdik ona ve hep birlikte Fairyhouse yarışlarına gitmiştik, değil mi?

BAYAN BREEN

(*Terzi işi şık Saksonya döpiyesi, beyaz velür şapkası ve dantelli peçesiyle.*) Leopardstown.

BLOOM

Leopardstown demek istemiştim. Molly, üç yaşında Kimseyedeme adında bir kısraktan yedi şilin kazanmıştı ve Foxrock üzerinden o beş koltuklu şandiridan ile eve dönerken altın çağınızdaydınız o vakit ve etrafı köstebek postu kaplı o yeni beyaz velür şapkanızı kuşanmıştınız hani on dokuz şilin on bir peniye düşmüş diye Bayan Hayes'in almanızı tavsiye ettiği ama bahse girerim ki kadının sevimsiz bir amacı vardı onu size aldırırken…

BAYAN BREEN

Elbette vardı, çıyan! Bilmez miyim hiç! İyi niyetliymiş gibi görünüp!

BLOOM

Çünkü size uymamıştı esasen ve giydiğinizde aklımı başımdan aldığınız o zarif, küçük, örme, kenarlıksız ve cennet kuşu işlemeli şapkanın yanından geçemezdi bu ve

ötekini taktığınızda öyle alımlı görünüyordunuz ki her ne kadar bunun için o el kadar ve kalbi de nokta kadar küçücük hayvanı öldürmek zalimlik olsa da.

BAYAN BREEN

(*Bloom'un kolunu mıncıklar ve sırıtır.*) Pek haylaz, zalimin tekiydim canım!

BLOOM

(*Alçak sesle, sır verir gibi alelacele.*) Ve Molly de Bayan Joe Gallaher'in piknik sepetinden yürüttüğü baharat soslu biftekli sandviçi yiyordu. Doğruya doğru, her ne kadar onu da takdir edenler olsa da, ben onun giyim tarzını pek beğenmedim hiç. O nasıl desem...

BAYAN BREEN

Abartılı...

BLOOM

Evet. Ve Molly de biz çiftliğin yanından geçerken Rogers ile Yalaka O'Reilly'nin yaptığı horoz taklidine gülüyordu ve çay tüccarı Marcus Tertius Moses da yanında Dansçı Moses diye andıkları kızıyla birlikte küçük bir faytonla yanımızdan geçmiş ve kucağındaki fino da zıplayıvermişti tam siz bana şunu duydunuz mu bunu okudunuz mu ona rast geldiniz mi diye sorarken...

BAYAN BREEN

(*Aşk ile.*) Evet, evet, evet, evet, evet, evet, evet.

(*Bloom'un tarafından solup gider. Bloom ise peşinde inleyen köpek ile cehennem kapılarına doğru yürür. Kemerli geçidin altında dikilen öne eğik ayakları ayrık bir kadın inek gibi işer. Kepengi kapalı bir pub'ın önünde bir avareler takımı, kırık burunlu moruk dostlarının anlattığı geyik hikâyeyi dinlemektedir. İçlerinden kolsuz bir ikili hırlayarak şamatasına güreşmektedir.*)

MORUK

(*Çömelir, sesi kırık burnundan ötürü boğuk çıkmaktadır.*) Beaver Sokağı'nda bir baktım Cairns binanın iskelesinden işini bitirip inmiş, Derwan'ın sıvacılarının bir köşeye koyduğu bira kovasının içine yapacağını yapıyor.

AVARELER

(*Yarık yanaklardan kahkahalar boşanır.*) Vay puşt!

(*Boya lekeli şapkaları sallanır durur kafalarında. Loncalarının alametifarikası çiriş ve kireç sıçramış kıyafetleriyle, kolları bacakları kopmuş halde moruğun etrafında sıçrayıp oynarlar.*)

BLOOM

Ne tesadüf. Komik buluyorlar bunu. Nesi komikse. Hem de gündüz vakti. Yürümeye çalışırken. İyi ki etrafta kadın falan yok.

AVARELER

Vay puşt vay, iyi numaraymış. Glauber tuzu. Vay anam, demek adamların kovasına.

(*Bloom geçip gider. Şal bürünmüş, çifter çifter, pejmürde halleriyle ucuz yollu fahişeler yolda, kapılarda, köşelerde iş atar.*)

FAHİŞELER

Daha dolanacak mısın tuhaf arkadaş?
Orta bacağın ne âlemde?
Kibritin var mı?
Gel de senin için kaldırayım.

(*Kızların lağım çukurundan bata çıka ilerleyip az ötedeki aydınlık sokağa varır. Tülleri uçuşan bir perdenin ardında bir gramofonun iğne sesi tınılar. Kuytu gölgede bir koltukçu, ameleyle ve iki kırmızı ceketliyle pazarlık etmektedir.*)

AMELE

(*Geğirerek.*) Neredeymiş şu koduğumun evi?

KOLTUKÇU

Purdon Sokağı'nda. Şişesi bir şiline bira. Saygın kadınlar da var.

AMELE

(*İki kızıl ceketliye tebelleş olup onlarla birlikte yalpalar.*) Hadi, aslanım Britanya ordusu!

ER CARR

(*Arkasından.*) Üşütük yeminle.

ER COMPTON

(*Güler.*) Hem de nasıl!

ER CARR

(*Ameleye dönüp.*) Portobello kışlasının gazinosuna gel. Carr'ı sor. Sadece Carr.

AMELE

(*Bağırır.*)

Biz Wexfordlu delikanlılar.

ER COMPTON

Söyle bakalım! Başçavuşu kaça ayarlarız?

ER CARR

Bennett mi? Dostum olur o benim. Severim ihtiyar Bennett'i.

AMELE

(*Bağırır.*)

Prangalar kırılacak.
Vatanımız özgür olacak.

(*Erleri de sürükleyerek öne doğru yalpalar. Bloom yanlış yolda olduğunu anlayınca duraklar. Köpek yanaşır, dili sarkmakta, soluk soluğadır.*)

BLOOM

Yaban kazları gibi avlandım. Evler karmakarışık. Tanrı bilir hangi cehennemdeler. Sarhoş dediğin iki kat yol alır. Ne hoş her telden. Westland'daki şu kavga gürültü. Sonra üçüncü sınıf biletle lüküs kamaraya atla. O ara uzaklaştılar tabii. Arkadan motorlu tren. Malahide'a kadar götürebilirdi beni ya da bütün geceyi makasta geçirirsin yahut gider kaza yapar. İkinci içkiden kelli bunlar hep. Bir tek yeter. Niye peşindeyim ki o delikanlının? Yine de o tayfada en iyisi o. Bayan Beaufoy Purefoy'un durumunu duymamış olsam gitmezdim ve tanışmamış olurduk. Kısmet. Elindeki parayı da kaptıracak. Gönül eğlendirme ofisi burası. Çerçilerle tefecilere iyi iş çıkar buradan. Neyin eksik ki? Haydan gelen huya gider. Ben de hayatımı şu adamkornateker-troleytersbakanönünegelenezen altında kalıp kaybedebilirdim, refleks meselesi. Yine de her zaman koruyamaz seni. O gün Truelock'un vitrini önünden iki dakika sonra geçmiş olsam vurulur giderdim. Bedenin yokluğu. Kurşun sırf ceketimi sıyırsa bile beş yüz pound şok tazminatı alırdım. Neydi o? Kildare Caddesi'nin afilililerinden. Tanrı onun avlak bekçisine güç versin.

(*İleri doğru baktığında duvara tebeşirle yazılmış* Islak Rüyalar *yazısını ve çalakalem babafingo desenini fark eder.*) Tuhaf! Molly de Kingstown'da buğulanmış arabanın camına çizmişti. Kiminkine benziyordu acaba? (*Şatafatlı giyimli bebek gibi kadınlar aydınlık kapı ağızlarında, pencere pervazlarında durup durup sigaralarını tüttürmektedir. Tütünün marazitatlı kokusu havada usulca halkalar çizerek ona doğru yaklaşır.*)

HALKALAR

Keyfe gel keyfe. Günahın keyfine.

BLOOM

Belkemiğim ağrıdı ya. Gitsem mi dönsem mi? Şu yiyecekleri ne yapmalı? Yesem ağzım yüzüm domuz yağına bulanır. Saçmalıyor muyum ne. İsraf. Bir şilin sekiz peni. (*Av köpeği kuyruğunu sallayıp soğuk salyalı burnunu Bloom'un eline sürter.*) Bana böyle yanaşmaları ne tuhaf. Bugün o hayvanın bile. İyisi mi önce azıcık konuşayım. Kadınlar gibi *rencontres*[1] derdindeler. Leş gibi de kokuyor. *Chacun son gout.*[2] Kuduz da olabilir. Hareketlerinde de kararsız. İyi dost ama! Fido! Koş dostum! Garryowen! (*Kurtköpeği sırtüstü yayılır, okşanmak isteyen patilerini dur durak bilmeden oynatır, uzun kara dili sarkmaktadır.*) Etrafından öğrendikleri hep. Ver kurtul. Kimse yoktur umarım. (*Köpeği hoş sözlerle tavlayıp ekşi sidik kokulu karanlık kuytu bir köşeye çeker. Paketlerden birini açar ama domuz paçasını usulca bırakacakken vazgeçip koyun paçasını yoklar.*) Üç peniye ziyafet. Sol elimle tutuyorum. Daha çok uğraştırıyor. Neden böyle ki? Az kullanıldığından olsa gerek. Aman bırak şuraya. Alt tarafı iki şilin altı peni.

(*Pişman olsa da paketten çıkardığı paçayı yere bırakır. Mastif önüne konanı beceriksizce ezer ve hırlayarak, kemikleri eze eze paçaya yumulur. Yağmurluk giymiş iki bekçi sessizce ve tetikte yaklaşır.*)

BEKÇİ

Bloom. Bloom'dan. Bloom'a. Bloom.

(*Her ikisi de ellerini Bloom'un omzuna koyar.*)

BİRİNCİ BEKÇİ

Suçüstü. Toplumun huzurunu bozmak ha.

BLOOM

(*Eveleyip geveler.*) Başkalarına iyiliğim dokunuyor.

(*Bir martı sürüsü, fırtına kuşları, Liffey'in batağından gagalarında Banbury kekleriyle ve aç çığlıklarla havalanır.*)

MARTILAR

Kaak kvaak vakvuru keek.

BLOOM

İnsan dostu. Kibarca eğitilmiş.

(*Parmağıyla gösterir. Bob Doran bar taburesinden paldır küldür düşüp katır kutur bir şeyler yemekle meşgul spaniyelin üstüne kapaklanır.*)

[1] (Fr.) Rastlaşma, buluşma.

[2] Herkesin zevki kendine.

BOB DORAN

Çukur. Ver patini bakalım. Ver patini yavrum.

(*Ensesi kabarmış buldok hırlar, domuz paçasının bir parçası salyalı dişlerinin arasından sarkmaktadır. Bob Doran sessizce bir küçük alana düşer.*)

İKİNCİ BEKÇİ

Hayvanlara zarar verenlerin engellenmesi.

BLOOM

(*Coşkuyla.*) Ne soylu bir iş! Misal ben, şu Harrold's Kavşağı'ndaki, bağladığı koşumla atının boynunu yaralayan sürücüyü fena azarlamıştım. Onca iyi niyetime karşılık bir de küfür kıyamet dinlediydim. Hava soğuktu tabii ve son tramvay da gitmişti. Sirk hayatına dair o hikâyeler de insanın içini acıtıyor.

(*Gömleğinin yakasında elmas düğmelerle aslan terbiyecisi kılığındaki Sinyor Maffei, benzi atmış halde öne çıkar, elinde kâğıttan sirk çemberi, kamçısı ve tıka basa yiyen domuz avı tazısını kollamak için revolveri vardır.*)

SİNYOR MAFFEI

(*Uğursuz bir gülümsemeyle.*) Hanımefendiler beyefendiler, huzurlarınızda terbiye edilmiş tazım. Azgın boğa misali tepinen Ajax'ı, patentli çivili terbiye eyeriyle yola getiren de bendim. Sırımla karnının altına ve sağrısına hababam vurdum. Boyunduruğa alıp kasnakla boğdunuz mu aslan, ne kadar inatçı olursa olsun, hatta şuradaki adam yiyen Libyalı *Leo ferox*[1] dahi olsa, alt edip diz çöktürmeniz işten bile değildir. Akkor demir çubuk ile yaralar ve düşünen sırtlan diye anılan Amsterdamlı Fritz'in icadı olan bir merhemi kullanırız o yanık yaralar üzerinde. (*Gözlerini dikip.*) Hint büyülerini bilirim ben. Gözümün ışıltısı ve şu göğsümdeki pırıltılı taşlar sayesinde. (*Büyüleyici bir gülümseme eşliğinde.*) Şimdi de huzurlarınızda sirkimizin medarı iftiharı Matmazel Ruby.

BİRİNCİ BEKÇİ

Gel şöyle bakalım. İsim, adres.

BLOOM

Şu an unutmuş bulunuyorum. Ah, evet! (*Silindir şapkasını çıkartıp selamlar.*) Dr Bloom, Leopold, diş cerrahı. Von Blum Paşa'yı duymuşsunuzdur. Multimilyoner. *Donnerwetter!*[2] Avusturya'nın yarısı onun. Mısır ise. Kuzeninin.

---

[1] (Lat.) Azgın aslan.

[2] (Alm.) Lanetlendim. Gök gürültüsüne gönderme.

BİRİNCİ BEKÇİ

Kanıt sun.

(*Bloom'un şapkasının iç astarındaki derinin arasından bir kart düşer.*)

BLOOM

(*Kırmızı fesi, enli yeşil kuşağıyla kadı cüppesi ve sahte Legion d'Honneur nişanıyla kartı alelacele alır yerden ve takdim eder.*) İzninizle anlatayım. Ordu ve Bahriye Astsubayları Kulübü'ndenim. Avukatlarım: Mösyö John Henry Menton, Bachelor Yolu 27.

BİRİNCİ BEKÇİ

(*Okur.*) Henry Flower. Daimi ikamet yazmıyor. Gayri kanuni gözetleme ve taciz.

İKİNCİ BEKÇİ

Suç anında başka yerdeydin demek. Uyarırım seni.

BLOOM

(*Göğüs cebinden buruşuk sarı bir çiçek peydahlar.*) Sorguya bahis çiçek işte budur. Adını bilmediğim bir adam tarafından elime tutuşturuldu. (*Makul bir tavırla.*) Şu malum Kastilya'nın gülü şakasını bilirsiniz. Bloom. Adın değişmesi. Şirret. (*Gizliden, sır verircesine mırıldanır.*) Gördüğünüz gibi nişanlıyız biz sayın çavuş. Olaydaki kadın. Karmaşık aşk meşk meseleleri. (*İkinci bekçiyi nazikçe omuzlar.*) Boş verin gitsin. Biz bahriyelilerin âdetidir bu. Üniformadan mütevellit. (*Ağır uslu birinci bekçiye döner.*) Yine de tabii zaman zaman kendi Waterloo'nuzu yaşıyorsunuz. Bir akşam buyurun da size bir kadeh burgonya ikram edeyim. (*İkinci bekçiye dönüp keyifle.*) Sizi de tanıştırayım, sayın müfettiş. Pek oynak bir hanımdır. Kuyruğunu sallamaya görsün.

(*Peçeli birine yol gösteren, koyu civavari bir çehre belirir.*)

KOYU CIVA

Kale onun peşinde. Ordudan atılmadır.

MARTHA

(*Yüzünde kalın bir peçe, boynunda kızıl bir yular, elinde bir nüsha* Irish Times, *sitemkâr bir tınıyla mimler.*) Henry! Leopold! Yitirdiğim Lionel! Adımı temize çıkarın.

BİRİNCİ BEKÇİ

(*Kesin bir tavırla.*) Karakola buyurunuz.

BLOOM

(*Korkmuştur, şapkasını kuşanıp bir adım geriler ve sonra yüreğini kopartır gibi sağ önkolunu kaldırıp cemiyet kardeşliğinin mason selamını çakar.*) Hayır, hayır, muhterem

maşrık-ı azam, sevginin nuru. Kimlikleri karıştırıyorsunuz. Lyons postası. Lesurques ve Dubocs. Childs, kardeş katli vakasını hatırlarsınız. Biz tabipler. Baltayla vurup öldürülmesi hususunda. Şahsıma yöneltilen suçlama asılsızdır. Doksan dokuz masumun hüküm giymesindense bir suçlu kaçsın.

MARTHA

(*Peçesinin ardında hıçkırarak ağlarken.*) Sözünü yuttu. Gerçek adım Peggy Griffin'dir. Bana sefil durumda olduğunu yazdı. Bective rugby takımında savunma oyuncusu olan kardeşime, benimle gönül eğlendirdiğinizi söyleyeceğim.

BLOOM

(*Elinin ardından.*) Sarhoş bu kadın. Ne dediğini bilmiyor. (*Kendi kendine Efraim'in duasını mırıldanır.*) Şimdiboket.

İKİNCİ BEKÇİ

(*Gözlerinde yaşlarla Bloom'a dönüp.*) Kendinizden utanmalısınız.

BLOOM

Sayın jüri üyeleri, izninizle açıklayayım. Ak koyun kara koyun birbirine karıştı. Yanlış anlaşılmış bir adamım ben. Günah keçisi ilan ediliyorum. Kişiliğinde leke barındırmayan, saygıdeğer ve evli bir beyim esasen. Eccles Sokağı'nda otururum. Eşim hanımefendi, pek seçkin bir kumandanın, mağrur ve yürekli bir beyefendinin, savaşlarımızı kazanmamızı sağlayan Britanyalı savaşçılarımızdan birisinin, nasıl diyorsunuz, Tümgeneral Brian Twwedy'nin kızıdır. Rütbesini de Rorke Drift savunmasında kahramanca elde etmiştir.

BİRİNCİ BEKÇİ

Alay düzeni.

BLOOM

(*Geçide dönerek.*) Soylu Dublinliler, yeryüzünün tuzu, dünya çapında meşhur çocuklarımız. Sanırım aranızda eski yoldaşlarımı görüyorum. Yuvalarımızın yılmaz bekçileri, imparatorluğumuzun hizmetindeki mert ve cesur evlatlar, başkent polis teşkilatımızın yılmaz neferleri.

DIŞ SES

Dönek! Çok yaşa Boers! Joe Chamberlain'i yuhalayan kimdi?

BLOOM

(*Eli birinci bekçinin omzunda.*) Müteveffa babam da S. H. idi. Kanımı kesseniz sizin gibi Britanya akar beyim. Bayrağımızın renkleri ve kralımız uğruna mankafa

savaşında[1] park cephesinde General Gough kumandasında ben de savaştım ve Spion Kop ve Bloemfontein'de gazi olup cephe gerisine gönderilecekler listesine yazıldım. Beyaz bir adamın elinden ne gelirse yaptım. (*Gayet müteessir*) Jim Bludso. Kalafatı yamaca doğru tutup.

BİRİNCİ BEKÇİ

Mesleğin yahut iştigalin.

BLOOM

Yani edebi bir meslek olduğunu söyleyebilirim, gazetede köşem var. Aslında zatıalimin icat ettiği ve başlı başına bir yenilik olan ödüllü bulmacalar derliyoruz. Britanya ve İrlanda basınıyla temas halindeyim. Bir aramanız yeter...

(*Dişlerinin arasında kuştüyüyle Myles Craword sarsıla sarsıla dışarı çıkar. Kızıl gagası hasır şapkasının altında parlamaktadır. Bir eliyle bir hevenk kırmızı soğan tutarken diğer eli telefon almacını kulağına götürmektedir.*)

MYLES CRAWFORD

(*Kıvrımlı ibiği sallanır.*) Alo, yetmiş yedi seksen dört. Alo. *Freeman Urinal* ve *Weekly Götsilici* burası. Avrupa'yı ağılayın lütfen. Kimsiniz? Mavi çantalılardan mı? Kim yazmış? Bloom mu?

(*Soluksuret Bay Beaufoy, kabarık cebinden bir ucu çıkık mendili, jilet gibi ütülü lavanta rengi pantolonu ve rugan ayakkabılarından müteşekkil dört dörtlük sabah kıyafetiyle tanık kürsüsündedir. Elinde* Matcham'ın Unutulmaz Vurgunları *etiketli kalın portföy vardır.*)

BEAUFOY

(*Sözcükleri yaya yaya.*) Hayır, değilsiniz. Bildiğim kadarıyla uzaktan yakından ilginiz yok. Bir ilgi göremiyorum, konu bu kadar basit. Doğuştan beyefendilik hasletlerine sahip, beyefendiliğin ilk adımlarını öğrenmiş birisi dahi böylesi mide bulandırıcı bir davranışa gönül eğmez. Bu da onlardandır, efendim. İntihalcilerden. *Littérateur*[2] maskesi altındaki kaypak alçaklardan. Fıtratından gelen adilikle benim çoksatan eserlerimden, hakikaten muhteşem aşk pasajlarıyla mükemmel metinlerimden araklayıp tırtıkladığı aşikârdır ve bu konuda kuşkuya yer yoktur. Zatışahanenizin de muhtemel ki yakinen bildiği, büyük aşk ve mülk sahiplerini anlatan Beaufoy kitaplarının sözleri, krallığımızın her karışındaki evlerde yankılanmaktadır.

BLOOM

(*Süt dökmüş kedi gibi mırıldanır.*) O el ele kahkahalar atan cadı kısmının istisna olduğunu belirtmek isterdim, izniniz olursa şayet...

---

[1] Boer Savaşı.

[2] Edip, yazar.

BEAUFOY

(*Yukarı kıvrık dudağıyla kendini beğenmiş halde mahkemeye doğru gülümser.*) Seni gidi komik eşek seni! Hayvani ve korkunç garabetini anlatmaya kelimeler yetmiyor! O bahiste kendini çok da üzüp sıkmana gerek yok. Edebiyat ajansım Bay J.B. Pinker da aramızda. Sayın hâkim, mutat şahitlik ücreti uygulanacaktır, öyle mi? Bu sik kafalı gazeteci müsveddesi, bu üniversiteye dahi gitmemiş Rheims kargası yüzünden epey açıldık ve elimiz darda bu aralar.

BLOOM

(*Hayal meyal.*) Hayat üniversitesi. Çirkin sanatlar bölümü.

BEAUFOY

(*Bağırır.*) İşte bu adamın ahlaken çürümüşlüğünü gösteren aptalca söylenmiş bir yalan! (*Portföyünü uzatır.*) Efendim, şurada mahkûm edici kanıtları, bu hayvanın damgasıyla şeklen bozulmuş olgunluk eserimin bir nüshasını, *corpus delicti*'yi[1] sunmak isterim size.

GEÇİTTEN BİR SES

Musa, Musa, Yahudilerin kralı,
Daily News ile siler kıçını

BLOOM

(*Cesurca.*) Abartılı.

BEAUFOY

Seni adi şerefsiz! Hakkın at yalağına fırlatılmaktır, seni gidi ciğeri beş para etmez! (*Mahkemeye yönelip.*) Neden mi, şu adamın özel hayatına bir bakın! Dörtlü ilişkiler içinde kendisi! Sokakta melek evde iblis. Toplum içinde anamıyorum bile rezilliklerini! Çağımızın baş fesadı!

BLOOM

(*Mahkemeye dönerek.*) İyi de kendisi, bir bekâr olarak nasıl oluyor da...

BİRİNCİ BEKÇİ

Bloom'a karşı kraliyet namına dava. Driscoll isimli kadını çağırın.

MÜBAŞİR

Mutfak hizmetçisi Mary Driscoll![2]

[1] (Lat.) Suçun beden bulmuş hali.

[2] Bloom'un, Ontario Evlerinde otururken hizmetçiliğini yapan kişi.

(*Süklüm püklüm hizmetçi Mary Driscoll yaklaşır. Dirseğinde kova asılıdır ve elinde fırça vardır*)

İKİNCİ BEKÇİ

Bir tane daha! Siz de mi bahtsız sınıftansınız?

MARY DRISCOLL

(*Kızgın.*) Ben o yollu olanlardan değilim. Saygıdeğer bir kişiliğim vardır ve son işimde tam dört ay çalıştım. Durumum iyiydi, yılda altı pound geçiyordu elime ve cumaları da boş günümdü ama bu adamın marifetleri yüzünden işimden ayrılmak zorunda kaldım.

BİRİNCİ BEKÇİ

Onu neyle suçluyorsun?

MARY DRISCOLL

Bana malum teklifte bulunmuştu ama yoksul olsam da daha fazlasını hak ettiğimi düşündüm.

BLOOM

(*Dalgalı kumaştan bir ev kıyafeti, flanel pantolon, topuksuz terlikler, tıraşsız, saçları dağınık: usulca.*) Sana karşı dürüst davrandım. Hatıra niyetine, durumuna göre oldukça şatafatlı kaçan zümrüt yeşili dizbağları verdim sana. Evden eşya yürütmekle suçlandığında hiç tereddütsüz senin lehinde yer aldım. Her şeyin çaresi vardır. Oyunu kuralına göre oynasan ya.

MARY DRISCOLL

(*Heyecanla.*) Bu gece olduğu gibi Tanrı da şahidim, o sittiripyelere el sürdüysem ne olayım.

BİRİNCİ BEKÇİ

Şikâyetçinin dayanağı nedir? Herhangi bir eylem gerçekleşti mi?

MARY DRISCOLL

Hanımımın alışverişe çıktığı bir sabah, Sayın Hâkim, toplu iğne isteme bahanesiyle beni malikânenin arka tarafında öyle bir sıkıştırdı ki belimi kavramasıyla birlikte dört yerim birden morardı. Siki kere de elbiselerimin altını yokladı.

BLOOM

Karşı saldırıya geçen kendisiydi asıl.

MARY DRISCOLL

(Küçümseyerek.) Şu fırçaya bile daha çok saygım var, cidden. Beyefendiye de fırça çektim o vakit, Sayın Hâkim, ve kendisi de dedi ki: aramızda kalsın.

(Sağdan soldan gülüşmeler.)

GEORGE FOTTRELL

(Kraliyet sulh hâkimliği kâtibi, ortalığı çınlatarak.) Mahkeme düzenine saygı gösterin! Sanık şimdi düzmece bir ifade verecek.

(Masumiyetini bildirip beraatını isteyen Bloom, elinde bir nilüfer, uzun ve muğlak bir konuşmaya girişir. Aslında heyetin söylemesi gereken şeyleri, tam da şimdi heyecanla jüriye aktardığı ifadelerde duyacaklardır. Düşkün ve yitik bir adamdı ama her ne kadar kara koyun damgası yemiş olsa da izin verirlerse yepyeni birisi olmaya ve geçmişin hatıralarını bir kız kardeşin hatırlayacağı biçimde, en saf haliyle anıp doğaya evcil bir hayvan gibi pirüpak dönmek niyetindeydi. Yedi aylık fırlama bir veletti ve ihtiyar yatalak ebeveyninin gayretiyle beslenip büyütülmüştü. Yanılıp yoldan çıkan bir baba sıfatıyla ailesini ihmal etmiş olsa da hayatında yepyeni bir sayfa açmak istiyor, son günlerinin ufukta belirdiği şu günlerde akşamlarını evinin sıcak ortamında, aile babası sıfatıyla hep bir arada geçirmeyi diliyordu. Britanya nüfusuna intibak etmiş birisi olarak o yaz akşamı Loop Line demiryolu şirketine ait bir vagonun basamağından, bir yandan sağanak alabildiğine yağarken, Dublin kentinin ve taşra mahallelerinin evlerinin penceresinden düzinesi bir şilin dokuz penilik Dockrell duvar kâğıtlarıyla kaplı duvarlarda kırsal hayatın gerçek mutluluğunu görmüş, konuşmayı yeni sökmüş dilleriyle Çocuk İsa'ya dua eden İngiltere doğumlu o masum çocukları, ödevleriyle cebelleşen genç delikanlıları ve pianoforte makamından tıngırdatan genç model kızları ya da tüm ailenin Noel ateşi etrafında tespih duası edişini öte yanda yeşilliklerin kuytusunda ve kır yollarında İrlandalı genç kızlarımızın dört melodili on iki kat körüğüyle metalik Britanya metalinden orgun sesini dinleyerek manitalarıyla oynaşmasını seyrederken...
Kahkahalar yinelendi. Tutarsız konuşmaları devam etti. Kâtibeler duyamadıklarından şikâyet ettiler.)

DAKTİLO İLE STENO

(Defterlerinden kafalarını kaldırmaksızın.) Ayakkabılarını azıcık gevşetin.

PROFESÖR MACHUGH

(Basın masasından öksürür ve seslenir.) Dökül bakalım adamım. Usulca, parça parça anlat.

(Bloom ve kova davasıyla ilgili çapraz sorgulama başlar. Genişçe bir kovadır bu. Öte yanda da bizzat Bloom. Bağırsak problemi. Beaver Sokağı'nda. *Evet,*

sancı girdi. Çok fena. Swacının kovası. Bacaklar dimdik. Öyle sefil bir acı ki anlatması zor. Ölümcül bir ıstırap. Öğlen civarı. Aşk yahut burgonya şarabından kelli. Evet, birazcık da ıspanak. O kritik anda. Kovaya bakmadı. Hiç kimse. Tam bir herze. Tamamı değil. Titbits'in eski nüshası.
Şamata ve protesto ıslıkları. Bloom badana bulaşmış frakı ve yan yatmış silindir şapkası, burnunda bir yara bandıyla duyulması zor bir sesle konuşur.)

J.J. O'MOLLOY

(*Gri avukat peruğu ve cüppesi içinde, elem dolu itirazını dile getirir.*) Burası alkol nedeniyle ahlaken yanlışlar sergilemiş bir faniyi harcama uğruna galiz şakalar yapılacak yer değildir. Ne hayvanat bahçesinde ne Oxford şamatasında ve ne de hukukun alaya alınacağı yerdeyiz. Müvekkilim henüz çocuktur, uzak diyarlardan göçmen olarak ve kaçak yollarla gelmiş birisi ve şimdi alın teriyle ekmeğini kazanmaya çalışan bir yoksuldur. Bunca abartılan kabahati alt tarafı kalıtsal özelliklerinden kaynaklı anlık bir sapmanın halüsinasyon sonucu tezahürüdür, kaldı ki burada müvekkilime isnat edilen bu suç, kendisinin anayurdu olan Firavun diyarında müsamaha ile karşılanır. *Prima facie,*[1] savım o yöndedir ki bu eylemde şehvetengiz bir taraf bulunmamaktadır. Cinsi temas vuku bulmamıştır ve Driscoll'ün şikâyetine söz konusu, namusunun kirlendiği iddiasına temel teşkil eden husus da tekrar etmemiştir. Soyaçekim bahsine dikkatinizi çekerim. Müvekkilimin sülalesinde daha evvel de deniz kazaları ve uyurgezerlik vakalarına rastlanmıştır. Sanık dile gelmiş olsa öyle hikâyeler anlatırdı ki – bir kitabın sayfalarında asla göremeyeceğiniz birbirinden ilginç hikâyeler. Kendisinin göğüskafesi de, sayın hâkim, işlediği ameliye nedeniyle harap vaziyette. Moğol soyundan geldiği için eylemleri nedeniyle cezai ehliyetinin olmadığını da arz ederim. Esasen aklı da gider gelir.

BLOOM

(*Yalınayak, kunduracı göğsüyle, Hint denizcilerinin urbasını ve şalvarını kuşanmış, başparmakları mahcup tavırla içe dönük, küçücük köstebek gözlerini belertip elini usulca alnından geçirerek şaşkın şaşkın etrafına bakar. Sonra kuşağını bahriyeli usulünce bağlar ve doğulular gibi omzunu silkerek mahkemeyi selamlarken başparmağı da gök kubbeyi işaret etmektedir.*) Heppinise iyiyi gecelel diller asiz kulunuz. (*Oynak bir nağme döktürür.*)

Ley ley zavalley çoy cuko
Hey gece domus paçası yiyo
İki şiliy veyiyoo…

(*Yuhalanır ve aşağı iner.*)

J.J. O'MOLLOY

(*Topluluğa hitaben ateşli bir tavırla.*) Tek başına direniyor. Hades aşkına, hiçbir müvekkilimin böyle it kılıklı sırtlan gülüşlü tiplerin taciz ve kusmuğuna muhatap ol-

[1] (Lat.) İlk intiba.

masına izin vermem. Musa kanunu gelince orman kanununun hükmü kalmadı. Bunu bilir bunu söylerim ve adaletin terazisinden zerre şaşmamak kaygısıyla şunu ifade etmek isterim ki sanığın eylem öncesi akli melekeleri yerinde değildi ve müşteki de kurcalanmış değildir. Genç şahsın davalıdan gördüğü muamelenin, davalının öz kızına gösterdiği muameleden zerrece farkı yoktur. (*Bloom, J.J. O'Molloy'un ellerini tutup dudağına göt*ürür.) Şimdi size öne sürülen savların aksi yöndeki delillerimizi sunacağım ki gizli ellerin olaya dahlini göresiniz. Kuşku duyarsanız Bloom'a işkence edin. Doğuştan utangaç bir kişilik olan müvekkilim kendi zevkleri uğruna bir kızın hisleriyle oynamak suretiyle o kızı kötü yola sürükleyecek ve beyefendiliğine halel getirecek davranışları sergileyecek son kişidir. Doğru yoldan asla şaşmak istemez. Tanıdıklarım arasında sütten çıkmış ak kaşık misali tek insandır. Az sonra yüksek mahkemenize dia ile sunacağımız şekilde uzak Küçük Asya'daki Agenda Netaim diyarındaki uçsuz bucaksız arazileri üzerindeki ipotek nedeniyle şu sıralar bahtı yaver gitmemektedir ve eli biraz sıkışıktır. (*Bloom'a dönerek.*) Size uygun düşecek şeyi yapacağınızı tahmin ediyorum.

BLOOM

Gitti gider.

(*Kinnereth Gölü'yle etrafında otlayan ineklerin bulanık görüntüsü gri huzmelerle duvara yansıtılır. Yaban gelinciği gözlü Moses Dlugacz mavi tulumuyla ve bir elinde portakal diğerinde domuz böbreğiyle mahkeme heyetinin karşısında durmaktadır.*)

DLUGACZ

(*Boğuk sesle.*) Belibtreustrasse, Berlin, W.13

(*J.J. O'Molloy alçak kaidenin üstüne sıçrayıp ceketinin yakasını ciddiyetle kavrar. Yüzü uzar, solgunlaşır ve sakallara bürünür, gözleri kapanırken yanaklarında John F. Taylor misali verem ve ateş lekeleri belirir. Mendilini ağzına götürür ve oluk oluk akan gülpembe kanı inceler.*)

J.J. O'MOLLOY

(*Sesi handiyse tümden gitmiş vaziyette.*) Kusuruma bakmayın. Korkunç bir soğuk algınlığından mustaribim ve hasta yatağımdan da yeni kalktım. Çok değerli bir çift kelam edeceğim. (*Seymour Bushe'un kuş misali kafasına, tilki bıyığına ve hortumlu hitabetine öykünür.*) Meleklerin kitabı açıldığında o düşünceli gönül ruh üflenenle ruh üfleyenin yaşamını başlatmışsa şayet ben de parmaklıklar ardındaki mahkûmun masumiyet karinesini göz önünde bulundurmanızı istirham ediyorum.

(*Üzerine bir şeyler yazılmış kâğıt mahkeme heyetine iletilir.*)

BLOOM

(*Saray kıyafetleriyle.*) Size çok sağlam referanslar sunabilirim. Sayın Callan, Coleman. Bay Wisdom Hely J. P. Eski şefim Joe Cuffe. Dublin eski belediye başkanı Bay V. B. Dillon. Bu yüksek mertebeden şahıslar arasında da bendeniz... Dublin sosyetesinin kralları. (*Umursamadan.*) Daha bu öğlen vali konağındaki kabulde kraliyet astronomu olarak yer alan dostlarım Sir Robert ve Leydi Ball ile sohbetteydim. Dedim ki Sir Bob...

BAYAN YELVERTON BARRY

(*Dekolte opal balo elbisesi ve dirsek boyu fildişi eldivenleri, samur kürklü tuğla desenli dolaması, saçında pırlantalı bir tarak ve kartal tüyünden bir sorguç*) Tutuklayın onu memur bey. Eşim Munster bölgesindeki Tipperary'nin kuzey ilçelerinde görevdeyken, bana, çalakalem bir yazı ve James Aşksopası imzasıyla anonim bir mektup yazmışlığı vardır. Yazdığına göre, *Theatre Royal*'in locasında sergilenen *La Cigale*'i izlediğim sırada tanrının lütfu eşsiz göğüslerimden gözünü alamamışmış. Onu alevlere salmışım. Sonraki perşembe Dunsink saatiyle öğleden sonra dört buçukta beni suiistimal etmek amacıyla, uygunsuz uvertür davranışlar sergiledi. Bana postayla Mösyö Paul de Kock'un *Üç Korseli Kız* başlıklı kurgu metnini göndermeyi teklif etti.

BAYAN BELLINGHAM

(*Başında kepi ve burnuna kadar sarılı kürklü mantosuyla faytonundan iner ve sarig kukusundan çıkardığı kaplumbağa kabuğundan monoklü ile etrafı kolaçan eder.*) Bana da. Evet, aynı nahoş kişi olduğunu sanıyorum. Lağım mazgallarının ve banyomdaki musluğun dahi donduğu doksan üç senesinin göz açtırmayan şubatında, sulu sepken kar yağan bir gün Thornley Stoker'ın mekânı önünde arabamın kapısını dışarıdan kapatmıştı. Hemen ardından da dağların ta zirvesinden uğruma derlendiğini söylediği bir buket alpyıldızını bırakmıştı önüme. Botanik uzmanlarına incelettiğim çiçek ise yerel mahsulümüz patatesin bir çiftlikte üretilmiş numunesi çıktı.

BAYAN YELVERTON BARRY

Yazıklar olsun!

(*Bir takım hafifmeşrep ve piçi öne doğru kabarır.*)

HAFİFMEŞREP KARILAR İLE PASAKLI PİÇLERİ.

(*Haykırarak.*) Hırsız vaaar! Şu tarafta, Mavisakal! Ikey Mo için ya ya ya şa şa şa!

İKİNCİ BEKÇİ

(*Kelepçelerini sallayarak.*) Lazım olacak sanki.

BAYAN BELLINGHAM

Bana, kürk mantolu Venüs'sünüz[1] şeklinde kolpa iltifatlar içeren, muhtelif el yazısıyla kaleme alınmış notlar iletmiş ve buz kesmiş arabacım Palmer'a çok acıdığını bildirmesinin üstünden an geçmeksizin onun kulaklıklarını ve kuzu yününden kürkünü ve üniformasını ve Bellingham armalı kalkan işlemeli samuruyla bana bunca yakın olma şansını elde etmesini çok kıskandığını ifade etmiştir. Benim en uca kadar çekilmiş ipek çoraplar içindeki kıvrımlarımı da abartılı ifadelerle övmüş ve paha biçilemez danteller içinde hayal edebildiğini söylediği diğer hazinelerimden de sitayişle bahsetmiştir. Evlilik yatağımın kutsiyetine halel getirmem ve ilk fırsatta zina yapmamız için de bana ısrarcı olmuştur (ki bu konuda ısrar etmenin hayattaki en büyük görevi olduğunu ifade etmiştir).

SAYGIDEĞER BAYAN MERYVN TALBOYS

(*Amazon kostümü, melon şapkası, mahmuzlu çizmeleri, zincifre yeleği, geyik yavrusu derisinden silahşor eldiveni, ucunu tuttuğu uzun eteği ve mütemadiyen köselesine vurduğu sapıyla.*) Bana da ısrar etti. Çünkü beni Phoenix Park'taki polo sahasında Tüm İrlanda ile İrlanda'nın geri kalanı arasındaki maçta gördü. Biliyorum ki gözlerim Inniskilling Kaptanı Atom Dennehy'in, sevgili atı *Centaur* üzerinde polo maçının son devresini kazanmasını seyrederken kutsal bir edayla parlıyorlardı. Bu ayaktakımı Don Juan'ı ise beni bir arabanın kuytusundan dikizliyordu ve bana çifte zarf içinde Paris bulvarlarında satılıp, gören her hanımefendiyi rencide eden şu açık saçık malum fotolardan göndermişti. Halen daha saklarım onları. Çıplak, narin ve hoş bir senyorinanın (bana kesinkes bildirdiğine göre bizzat kendi karısının doğal koşullardaki haliymiş), hergelenin teki olduğu her halinden belli adaleli bir boğa güreşçisi ile cinsel münasebetini kısmen gösteren fotolardı bunlar. Bana da aynısını yapmam ve garnizondaki subaylarla günaha girmem için ısrarcı oldu. Mektubunu ağza alınmaz yöntemlerle kirletmem, onu hak ettiğince azarlamam, üzerine binip at gibi sürmem, onu layığınca kırbaçlamam için yalvar yakar oldu.

BAYAN BELLINGHAM

Bana da.

BAYAN YELVERTON BARRY

Bana da.

(*Birçok saygın Dublin hanımefendisi, Bloom'dan aldıkları uygunsuz mektupları kaldırıp sallar.*)

SAYGIDEĞER BAYAN MERVYN TALBOYS

(*Ani bir öfkeyle mahmuzlarını şıngırdatır.*) Yeminle yapacağım. Bu güvercin ciğerli beş para etmezi ne kadar dayanabilirse o kadar kırbaçlayacağım. Derisini canlı canlı yüzeceğim.

[1] Avusturyalı Leopold von Sacher Masoch'un "Venus im Pelz" romanına gönderme.

BLOOM

(*Ümitli bir tavırla gözlerini yumarak.*) Burada mı? (*Kıvranır.*) Bir daha! (*Soluk soluğa kalmıştır.*) Bayılıyorum bu işlere.

SAYGIDEĞER BAYAN MERVYN TALBOYS

Hadi bakalım! Her tarafını yakacağım. Seni Jack Latten gibi dans ettireceğim.

BAYAN BELLINGHAM

Kıçına kıçına vur! Yıldızları ve şeritleri işle kırbacınla!

BAYAN YELVERTON BARRY

Ayıp ayıp! Affedilir tarafı yok! Evli barklı adam hem de!

BLOOM

Tüm bu insanlara sesleniyorum. Kastettiğim sadece birkaç şaplak idi. Kanamaya yol açmayan birkaç küçük darbe. Kan dolaşımının hızlanmasına da yardımcı olur.

SAYGIDEĞER BAYAN MERVYN TALBOYS

(*Alaycı bir tavırla güler.*) Ah, demek öyle canım benim? Madem öyle Rabbimin verdiği ömür aşkına şimdi hayatının sürprizini yaşayacaksın, inan bana seni pataklarken merhamet nedir bilmeyeceğim. Ruhumda uyuyan vahşi dişi kaplanı kırbaçladın.

BAYAN BELLINGHAM

(*Kürkünü ve monoklünü kinle sallar.*) Elini korkak alıştırma, Hanna tatlım. Her yanını kızart. Bu itin, son nefesine ramak kalana dek pöstekisini çıkar. Dokuz canlı kedi. İğdiş et. Orasını burasını kes.

BLOOM

(*Titreyip büzüşerek ellerini birleştirir: perperişan bir tavra bürünür.*) Çok soğuk! Titriyorum! Nefis güzelliğinizdi sebep. Unutun ve bağışlayın. Kısmet. Bu seferlik affedin. (*Diğer yanağını uzatır.*)

BAYAN YELVERTON BARRY

(*Ciddiyetle.*) Ne olursa olsun böyle bir şeye yeltenmeyin, Bayan Talyboys! İyice pataklanmalı!

SAYGIDEĞER BAYAN MERVYN TALBOYS

(*Eldiveninin düğmelerini hararetle çözerken.*) Bağışlar mıyım hiç. Domuzun tekidir bu ve anasının karnından çıktığı günden beri de öyle. Benimle konuşmaya nasıl ce-

saret eder! Sokaklarda her yanı mosmor kesilene dek kamçılayacağım. Mahmuzlarımı gömeceğim suratına. Meşhur boynuzlunun tekidir kendisi. (*Kamçısını havada şöyle bir şaklatır.*) Zaman geçirmeden indirin şunun pantolonunu. Gel bakalım beyim! Çabuk! Hazır mısın?

BLOOM

(*Titreyerek ve itaatkâr.*) Hava öylesine sıcaktı ki.

(*Halkalı Davy Stephen, yamacında yalınayak müvezzi çocuklar takımıyla geçer.*)

DAVY STEPHENS

Kutsal Yüreğin Ulağı ve Aziz Patrick Günü ilavesiyle *Evening Telegraph.* Dublin'deki tüm boynuzluların adresini yazıyor.

(*Pek muhterem Rahip O'Hanlon sırmalı cüppesinin kumaşını kavrayarak mermer bir saati kaldırıp gösterir. Peder Conroy ve muhterem John Hughes önünde yere eğilmiştir.*)

SAAT

(*Açılıp kapanarak.*)

Guguk
Guguk
Guguk

(*Bir yatağın pirinç halkalarının gıcırtısı duyulur.*)

HALKA OYUNUNDAN

Gacır gucur gacır gucur.

(*Sis perdesi hızla dağılır ve jüride melon şapkalı başkan Martin Cunningham, Jack Power, Simon Dedalus, Tom Kernan, Ned Lambert, John Henry Menton, Myles Crawford, Lenehan, Paddy Leonard, Sümüklü Flynn, M'Coy ve alelade Adsız birinin suretleri*[1] *belirir.*)

ADSIZ

Eyersiz binmiş. Yaşa uygun ağırlık. Tanrım, karıyı biçime soktu yeminle.

JÜRİ ÜYELERİ

(*Hepsi sesin geldiği yana döner.*) Gerçekten mi?

ADSIZ

(*Hırlar.*) Kıç üstü kafa. Beşe yüz şilin verir.

[1] Mangan'ın "Nameless One" şiirine gönderme.

JÜRİ ÜYELERİ

(*Hepsi başlarını sallayıp teyit eder.*) Çoğumuz da böyle düşünmüştük.

BİRİNCİ BEKÇİ

Sicili var bu adamın. Başka bir kızın da saçını kesmiş. Aranıyor: Karındeşen Jack. Kellesine bin pound ödül.

İKİNCİ BEKÇİ

(*Dehşetle fısıldar.*) Hem de karalara bürünmüş. Mormon demek. Veyahut da anarşist.

MÜBAŞİR

(*Yüksek perdeden.*) Bununla birlikte sabit ikametgâhı bulunmayan Leopold Bloom'un meşhur bir sabotajcı, kalpazan, muhabbet tellalı ve boynuzlu olması ve Dublin halkının huzurunu bozması hasebiyle ağır ceza mahkemesinin pek muhterem...

(*Dublin ağır ceza hâkimi tassakallı Saygıdeğer Sir Frederick Falkiner gri taş rengi yasal cüppesiyle heyette ayağa kalkar. Kollarındaki şemsiyeyi asa gibi tutmaktadır.*)

HÂKİM

Bu beyaz köle ticareti trafiğine son verip Dublin'i bu iğrenç haşerattan kurtaracağım. Skandal! (*Siyah kepini kuşanır.*) Sayın Şerif Muavini, kendisi bulunduğu sanık sandalyesinden alınıp Majesteleri'nin ikinci bir emrine kadar Mountjoy Hapishanesi'nde alıkonulsun ve sonra da asılarak ölüme mahkûm edilsin ve olur a ölümü gerçekleşmezse Tanrım yardımcı olsun ve ruhunuzu affetsin. Götürün.

(*Başının üstüne kara bir kukuleta iner. Şerif Muavini Yelleyen Uzun John, kekre bir Henry Clay tüttürürken belirir.*)

YELLEYEN UZUN JOHN

(*Kaş çatıp lafları yuvarlayarak konuşmaya başlar.*) Kim dir bu Yahuda İskaryot'u asacak olan?

(*Usta berber H. Rumbold kan rengi yeleği ve sepici önlüğüyle belirir, omzunda kalın bir urgan vardır ve darağacını tartar. Kemerinde bir matrak ile çivili sopa takılıdır. Muştalı ellerini gaddarca ovalar.*)

RUMBOLD

(*Hâkime, aralarındaki tanışıklığın verdiği cesaretten kaynaklı meşum bir ifadeyle.*) Cellat Harry emrinizde Majesteleri, Mersey'in belası. Şahdamarına beş gine. Boynunu devirmezsem de para yok.

(*George Kilisesi'nin çanları, kurşuni karanlığın içinde usulca çınlar.*)

ÇANLAR

Eyyy vaaah! Eyyy vaaah!

BLOOM

(*Umutsuzca*) Bekleyin. Durun. Martılar. İyi yürekli beyler. Gördüm. Masumum. Maymun kafesindeki kız. Hayvanat hapishanesi. Çapkın şempanze. (*Soluğu kesik.*) Leğen kemiği. Kızın sanatkârane olmaktan uzak yüz kızarıklığı elimi ayağımı boşalttı. (*Hislerine kapılarak.*) O yöreyi terk ettim. (*Kalabalıktaki bir kişiye yalvararak döner.*) Hynes, seninle konuşabilir miyim? Beni tanırsın. Şu üç şilin borcu da unut gitsin. Fazlasını da istersen eğer…

HYNES

(*Soğukça.*) Benim için büsbütün yabancı birisiniz.

İKİNCİ BEKÇİ

(*Köşeyi mimler.*) Bomba şurada.

BİRİNCİ BEKÇİ

Saat ayarlı cehennem makinesi.

BLOOM

Hayır, hayır. Domuz paçası o. Bir cenazeye katılmıştım da.

BİRİNCİ BEKÇİ

(*Copuna davranır.*) Yalancı!

(Av köpeği burnunu kaldırır ve Paddy Dignam'ın gri iskorbütlü yüzü belirir. Köpek yüzü hepten kemirmiştir. Ölüyle beslendiği için soluğu leş gibi kokmaktadır. İnsan boyuna ve biçimine bürünür. Alman kurdu tüyleri kahverengi bir kefene dönüşür. Yeşil gözlerine kan oturmuştur. Bir kulağının yarısı, burnun tamamı ve her iki başparmağı hortlaklarca yenmiştir.)

PADDY DIGNAM

(*Sernavi bir sesle.*) Doğru. Benim cenazemdi. Doktor Finucane tutanaklara hastalık sonucu doğal etmenlerle mort olduğumu geçirdi.

(*Lime lime olmuş kül rengi suretini aya doğru çevirip kederle ulur.*)

BLOOM

(*Zafer edasıyla.*) Duydunuz mu?

PADDY DIGNAM

Bloom, ben Paddy Dignam'ın ruhuyum. Dinle, dinle, hele bir dinle!

BLOOM

Esav'ın sesiydi bu.

İKİNCİ BEKÇİ

(*İstavroz çıkartır.*) Nasıl mümkün olur bu?

BİRİNCİ BEKÇİ

Bir penilik ilmihalde bile yazmaz böyle şey.

PADDY DIGNAM

Metempsikozis ile. Heyulalar.

DIŞARIDAN BİR SES

Hastir.

PADDY DIGNAM

(*Ciddiyetle.*) Eskiden Bachelor's Walk 27 numaradaki noter ve yediemin avukat Bay J. H. Menton'ın yanında çalışırdım. Şimdiyse mevtayım, kalp cidarım, üzerinize afiyet, hipertrofi olmuş. Zor zamanlar. Zavallı eşim mahvoldu. Nasıl başa çıkıyor? Onu şeri şişesinden uzak tutun. (*Etrafına bakınır.*) Lamba. Hayvani bir ihtiyacı gidermeliyim. Ayran dokundu galiba.

(*Muhafız John O'Connell'ın heybetli gövdesi öne çıkar, elinde bürümcükle bağlı bir öbek anahtar vardır. Yanında kurbağakarın eğriboyun Peder Coffey vardır ve bükülü afyonlardan bir demedi uykulu bir halde elinde tutmaktadır.*)[1]

PEDER COFFEY

(*Önce esner, ardından boğuk sesiyle ve ilahi bir tınıyla mırıldanır.*) Namine. Jacobs. Vobisküvis. Amen.

JOHN O'CONNELL

(*Megafonuyla fırtına gibi esip gürler.*) Dignam, merhum Patrick T.

PADDY DIGNAM

(*Kulaklarını dikip irkilir.*) Üst sesler. (*Sürünerek ilerleyip bir kulağını yere yaslar*) Sahibimin sesi!

[1] Uyku tanrısı Morpheus'a gönderme.

JOHN O'CONNELL

Defin kaydı evrak numarası U.P. seksen beş bin. Ada on yedi. Anahtarlar Evi. Yüz bir numaralı mezar.

(Kuyruğu dimdik, kulağını açmış Paddy Dignam gözle görülür bir gayretle dinlemekte ve düşünmektedir.)

PADDY DIGNAM

Ruhunun huzur bulması için dua edin.

(Kahverengi kefeni ardı sıra çakıllara sürünürken bir kömürlüğe girer. Ardından da patileri gri kabuk altında mantar bağlamış bir obur sıçan yalpa vurup ilerler. Dignam'ın boğuk sesi yer altından duyulmaktadır: Dignam öldü toprağa kavuştu. Narbülbülübağırlı Tom Rochford, kepi ve pantolonlarıyla iki direkli makinesinden zıplar gelir.)

TOM ROCHFORD

(*Bir eli göğsünde, eğilir.*) Reuben J. Bir florine bulurum onu. (*Kendinden emin bir bakışla rögar kapağını yerine yerleştirir.*) Şimdi sıra bende. Beni Carlow'a kadar takip edin.

(Havaya doğru somon çağlayanını aşarmış gibi cesur bir zıplayışın ardından kömürlükte gözden yiter. Direklerin üstünde hiçliğin gözü iki disk fır döner. Hepsi geri çekilir. Bloom bata çıka bir kez daha lağım çukurunu aşar. Sislerin ardından öpücük sesleri yankılanır. Aydınlık bir evin önünde durup kulak kabartır. Öpücükler etrafında kanat çırpıp cıvıldar, dolanır, kuğurdar.)

ÖPÜCÜKLER

(*Kuş gibi şakıyarak*) Leo! (*Cıvıldayarak.*) Çükü minicik azıcık da vıcık vıcık Leo'cuk! (*Kuğurdayıp.*) Guu guk! Hımm mmmm, mismis! (*Şakıyarak.*) Nasıl da büyüyor! Fırfırfır! Leopopold! (*Cıvıldayarak.*) Leolee! (*Şakıyarak.*) Ah Leo!

(Parlak, ışıyan benekler halinde elbiselerine sürtünür, hışır hışır kanat çırparlar.)

BLOOM

Erkek eli bu. Yürek burkan müzik. Kilise müziği. Belki de burada.

(Üç bronz tokayla tutturulmuş safir iç çamaşırı ve boğazında siyah kadifeden bandıyla genç fahişe Zoe Higgins[1] başını eğer, birkaç basamak inip Bloom'a eşlik eder.)

ZOE

Birine mi baktın? Arkadaşıyla birlikte içeride.

[1] Zoe: Hayat (Yunanca) – Higgins: Bloom'un annesinin kızlık soyadı.

BLOOM

Burası Bayan Mack'in[1] yeri mi?

ZOE

Hayır, seksen bir numara. Bayan Kohen'in yeri. Daha fazla gidip daha kötü muamele görebilirsin istersen. Şıpıdıkterlik Ana. (*Samimiyetle.*) Bu gece kendisine kazanacak atların tüyosunu verip oğlunu Oxford'da okutan veterinerle iş üstünde. Fazla mesai yapıyor ama şansı bugün yaver gitti. (*Kuşkuyla.*) Babası değilsin, değil mi?

BLOOM

Ben değilim babası!

ZOE

İkiniz de karalara bürünmüşsünüz. Kuşunun ötesi var mı bugün?

(Bloom'un tüyleri, kızın parmaklarının yaklaştığını hissedince diken diken olur. Sol kalçası üzerinde bir el dolanır.)

ZOE

Avadanlığın durumu ne?

BLOOM

İçe kaçık. Sağa kaymaları ne ilginç. O taraf ağır basıyor sanırım. Terzim Mesias, milyonda bir olur bu, diyor.

ZOE

(*Telaşla.*) Frengi çıbanı var sende.

BLOOM

İmkânsız.

ZOE

Hissedebiliyorum bak şurası.

(*Eli Bloom'un pantolonunun sol cebine kayar ve siyah, taşlaşmış ve pörsük bir patates çıkarır. Patatesten ve Bloom'un sessiz, nemli dudaklarından bir anlam çıkarmaya çalışır.*)

BLOOM

Muska o. Yadigâr.

[1] O dönem Dublin'in en namlı patroniçesi.

ZOE

Zoe için mi? Benim olsun mu? Böyle iyi davrandığım için mi, ha?

(*Patatesi hemen cebine koyup Bloom'un koluna girer ve onu yumuşakça sarmalar. Bloom tedirgin gülümser. Usulca, tınlaya tınlaya Ortadoğu ezgileri çalınır. Kızın rastık sürmeli gözlerindeki kara sarı billurlara bakakalır. Gülüşü yumuşar.*)

ZOE

Bir dahaki sefere arar bulursun beni artık.

BLOOM

(*Derbeder*) Bir ceylanı doyunca sevemedim hiç ama belli ki...

(*Dağlarda ceylanlar hoplaya zıplaya otlanmaktadır. Yakında göller. Yamaçlarında sedirlerin kara gölgeleri. Reçine kokuları yükselir ıtır ıtır. Ortadoğu'nun safir göğü kartalların bronz kanatları arasında alazlı. Altında çıplak, beyaz, sakin, verimkâr dişikent uzanır. Şam gülleri arasında bir pınar çağıldar. Koca güller kızıl asmalarla fısıldaşır. Utanç, şehvet ve kan şarabı sızar tuhaf fısıltılar arasında.*)

ZOE

(*Müzik eşliğinde mırıldanır, odalık dudakları gülsuyu ve domuzyağı merhemiyle iştah açıcı şekilde sıvanmıştır.) Schorach ani wenowach, benoith Hierushaloim.*[1]

BLOOM

(*Büyülenmiş.*) Aksanından iyi aile kızı olduğunu düşünmüştüm.

ZOE

Fazla düşünenlerin başına ne geldiğini de bilir misin?

(*Bloom'un kulağını altın ışıltılı dişleriyle ufacık ısırıp bir yandan da sarımsak kokulu soluğunu üfler. Güllerin içinden altınların ve ufalanmış kemiklerin bulunduğu kral lahdi ortaya çıkar.*)[2]

BLOOM

(*Geri çekilir, dümdüz kesilmiş eliyle ve mekanik hareketlerle beceriksizce kızın sağ göğsünü okşamaktadır.*) Dublin kızı mısın sen?

ZOE

(*Toplanmış saçından salınan bir perçemi tutup geri iter.*) Korkma sakın. İngilizim. Bir dal uçlansan ya?

---

[1] (İbranice) Karaşın olsam da alımlıyım, Kudüs'ün kızları.

[2] Üzerine Kudüs'ün inşa edildiği, Kral Davut'un şehri.

BLOOM

(*Önceden olduğu gibi.*) Pek nadiren sigara içerim canım. Arada bir, tek tük puro. Çocuksu bir icat. (*Uçarı bir tavırla.*) Ağız dediğin, öyle ot dolu yuvarlaktan daha iyi şeylerle meşgul olabilir.

ZOE

Hadi bakalım. Bir de seçim konuşması çıkar bu mevzudan da neşemizi bulalım.

BLOOM

(*Fitilli kadifeden işçi tulumu, siyah tişörtü, boynunda kırmızı fuları ve bitirim kasketiyle.*) İnsan evladı akıllanmaz. Birisi emme suretiyle her tür hastalığın üstesinden gelen, diğeriyse kulak, göz, kalp, hafıza, arzu ve algının zehri olan o iki bitkiyi, patates ve tütünü yeni dünyadan Sir Walter Ralegh getirmişti. Demem o ki zehir, adı neydi unuttum, bir başkasının gıdayı getirmesinden yüz yıl önce ayak basmıştı buralara. İntihar. Yalanlar. Hepsi bize mahsus huylar. Toplum hayatımıza baksana!

(*Uzak kulelerin çan sesleri gece yarısını vurur.*)

ÇANLAR

Yine dön, Leopold! Dublin belediye başkanı!

BLOOM

(*Meclis ayarı cüppesi ve zinciriyle.*) Arran Quay, Inns Quay, Rotunda, Mountjoy ve Kuzey Rıhtım'ının seçmenleri, diyorum ki büyükbaş hayvan pazarından nehre uzanan bir tramvay yolu yapalım. Programım bu yöndedir. *Cui bono?*[1] Ama bizim korsan Vanderdeckens şu hayalet finans gemilerinde...[2]

SEÇMEN

Üç kere üçlü çok yaşa çekelim eyalet başkanımıza!

(*Fener alayının aurora borealis misali geçidi devam etmektedir.*)

MEŞALECİLER

Çok yaşaaaa!

(*Muhtelif tanınmış kentsoylu, eşraf ve özgür vatandaş Bloom'un elini sıkıp onu tebrik eder. Dublin belediye başkanlığı görevinde üç dönem geçirmiş Timothy Harrington, belediyeyi temsilen kuşandığı kızıl kıyafeti, altın zinciri ve beyaz ipek boyunbağı içinde encümen azası Lorcan Sherlock ile durum değerlendirmesi yapmaktadır. Mutabık kalarak başlarını hararetle sallarlar.*)

[1] (Lat.) Kimin yararına?

[2] *Uçan Hollandalı*'ya gönderme

RAHMETLİ BAŞKAN HARRINGTON

(*Topuzlu kızıl kıyafeti, altın belediye başkanlığı zinciri ve kocaman beyaz ipek atkısıyla.*) Ayan Sir Leopold Bloom'un söylevinin vergi mükelleflerinin hesabına kaydedilmesine. Doğduğu evin bir anıtsal plaketle onurlandırılması ve halihazırda İnek Yolu diye de anılan Cork Caddesi'nin adının Bloom Bulvarı olarak değiştirilmesine.

ENCÜMEN AZASI LORCAN SHERLOCK

Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

BLOOM

(*Tutkuyla.*) Şu uçan Hollandalılar ya da uçan kaçan yalan dolan Hollandalılar kapitone boklarının üzerinde kaykılmış barbut atarken neyin peşindedir? Dualarımakine, vehimleri makine, her dertlerine deva makine.[1] İşçilikten kurtaran aparatlar, el koyanlar, umacılar, birbirlerinin katli için icat edilmiş ucubeler, orta malı olmuş emeğimize musallat kapitalist ihtiraslarının yarattığı gudubet ifritler. Onlar kraliyet dağlarında geyiklerini otlatıp karabinalarıyla köylülerin, kekliklerin kanlarını akıtırken, öte yanda yoksullar açlıktan geberiyor. Ama saltanatları sonsuza sek son soldu sayrıca sanmayın si...

> (*Ardı arkası kesilmeyen alkışlar. Dört bir yanda Venedik serenleri, çiçeklerle donanmış bahar direkleri ve şenlik takları yükselir.* Cead Mile Failte[2] *ve* Mah Ttob Melek Israel[3] *yazılı bir vapur caddeyi arşınlar. Tüm pencereler yarı bellerine kadar sarkıp töreni izleyenlerle, en çok da kadınlarla doludur. Yol boyunca Dublin Kraliyet Piyadeleri, Kral Hazretlerinin Hususi İskoç Sınır Alayı, Cameron İskoçları ve Galler Piyadeleri kalabalığın coşkusunu kontrol altında tutmaya çalışmaktadır. Lise talebeleri lamba direklerine, telgraf direklerine, pencere eşiklerine, pervazlara, oluklara, baca külahlarına, tırabzanlara, yağmur oluklarına tüneyip ıslıklar çalıp, tezahürat yaparlar. Bir bulut sütunu belirir. Uzaklardan bir bando mızıka takımının Kol Nidre*[4] *nağmesini çalışı duyulur. Tokmakçılar ellerinde emperyal kartallı flamaları, dalgalanan sancakları ve sallayıp durdukları palmiye yapraklarıyla yaklaşırlar. Etrafında şehir flamalarıyla altın ve fildişi işlemeli papalık sancağı yükselir göğe. Tören alayı, damalı bayrağıyla şehrin Genel Valisi John Howard Parnell önderliğinde ve hemen ardında İzci Athlone ve Ulster Arma Kralı'yla belirir. Arkalarında Dublin belediye başkanı Joseph Hutchinson, Cork belediye başkanı sayın lord, Limercik, Galway, Sligo ve Waterford'un saygıdeğer belediye başkanları, meclisin yirmi sekiz İrlandalı temsilcisi, kumandanlar, asilzadeler ve devlet erkânı kıyafetleriyle mihraceler, Dublin Büyükşehir İtfaiye Takı-*

[1] *Komünist Manifesto*'ya gönderme.

[2] (Gaelga) Binlerce kez teşekkürler.

[3] (İbranice) Kralınız ne iyi insan, İsrail.

[4] (İbranice) Ant içeriz ki / tüm yeminimiz.

mı, plutokratik temsille sıralı finans azizleri, Down ve Connor piskoposu, Logue kardinali Michael hazretleri, Armagh başpiskoposu, tüm İrlanda başpiskoposu, muhterem Dr William Alexander, Armagh başpiskoposu, tüm İrlanda başpiskoposu, hahambaşı, presbiteryenlerin başkanı, baptist anabaptist metodist ve Moravyan kilise cemaatlerinin başları ve dostlar cemiyetinin muhterem genel sekreteri vardır. Onların arkasında loncalar, tüccarlar ve rengârenk bayraklarıyla milis kuvvetleri uygun adım ilerlemekteler: fıçıcılar, kuş sevenler derneği, değirmenciler, gazete reklam pazarlamacıları, arzuhalciler, masörler, şarap tadımcıları, kirişçiler, baca temizleyiciler, domuz yağı arıtıcıları, hareli döşeme ve poplin dokumacıları, nalbantlar, İtalyan bakkallar, kilise tasarımcıları, kerata imalatçıları, mezarcılar, ipek tüccarları, mücevher ustaları, mezatçılar, mantarcılar, yangın hasar değeri biçenler, boyacılar ve temizlikçiler, ihraç içkiciler, yün tabakçılar, bahisçiler, arma oymacılar, seyisler, altın simsarları, kriket ve okçuluk teçhizatçıları, bulmacacılar, yumurta ve patates zahirecileri, çorapçılar ve eldivenciler, tesisat ustaları. Onların ardı sıra da iç odadan Kara Rod, Vekil Garter, Altın Sopa, baş seyis, büyük mabeyinci, kont hazretleri, elinde devletin yüce kılıcını, Aziz Stephen'ın demir asasını, kutsal kâseyi ve incili taşıyan baş muhafız gelir. Dört borazancı ayağa kalk borusu çalar. Londra kulesi muhafızları da trompetleriyle karşılık verir. Bloom, bir zafer takının altından çıplak başı ve kakımlı kızıl kadifeden harmanisi, elinde Aziz Edward asası, küresi ve güvercin kafalı sopası ve kılıcıyla geçip gelir. Uçuşan kınalı tüyleriyle altın başlıklı ve haşalı sütbeyaz bir atın üzerine bindirilmiştir. Balkonlarından sarkan hanımefendiler gül yaprakları serper. Havayı hoş rayihalar kaplar. Erkekler tezahüratta bulunur. Bloom'a refakat eden oğlanlar ellerinde alıç ve çalıkuşu dallarıyla koşturmaktadırlar.)

BLOOM'UN OĞULLARI

Çalıkuşu, çalıkuşu,
Kuşların kralı,
Aziz Stephen günü
Karaçalıya takılıp kaldı.

DEMİRCİ

(*Mırıldanır.*) Tanrı aşkına! Bloom dedikleri bu muymuş? Taş çatlasın otuz birinde.

KALDIRIMCI İLE YOL İŞARETÇİSİ

Meşhur Bloom bu işte, dünyanın en büyük reformisti. Şapkaları çıkarın!

(*Hepsi şapkalarını çıkarır. Kadınlar hevesle fısıldaşırlar.*)

MİLYONER KADIN

(*Varsıl ağzıyla.*) Tek kelimeyle muhteşem değil mi?

SOYLU KADIN

(*Soylu ağzıyla.*) Adam neler görmüştür neler!

FEMİNİST

(*Erkeksi.*) Ve nelere nelere geçirmiştir!

ÇAN USTASI

Sureti klasik! Düşünür alnı var.

(*Hava Bloom'dan yanadır. Kuzeydoğuda bir güneş huzmesi belirir.*)

DOWN VE CONNOR PİSKOPOSU

Sizlere şüphesiz hükümran-önderiniz ve kral-başkanınız, bu memleketin yüce, muktedir ve kudretli hükümdarını takdim etmekten onur duyarım. Tanrı Birinci Leopold'ü korusun!

HEP BİR AĞZIDAN

Tanrı Birinci Leopold'ü korusun!

BLOOM

(*Taç giyme töreni kıyafeti olan mor harmanisiyle, Down ve Connor piskoposuna izzetle dönerek.*) Teşekkürler, neredeyse mevki makam sahibi bey.

ARMAGH BAŞPİSKOPOSU WILLIAM

(*Boynunda mor atkısı ve şovel şapkasıyla.*) Kanunun ve merhametin İrlanda'da ve ona ait topraklarda hüküm sürmesi için gücün yettiğince gayret gösterecek misin?

BLOOM

(*Sağ elini taşaklarına koyup yemin eder.*) Rabbim bana el verdiği müddetçe. Tüm kalbimle söz veriyorum.

ARMAGH BAŞPİSKOPOSU WILLIAM

(*Bloom'un kafasından aşağı bir testi saç yağı döker.*) *Gaudium magnum annuntio vobis. Habemus carneficem.*[1] Leopold, Patrick, Andrew, David, George, böylelikle vaftiz olasın!

(*Bloom altın rengi harmanisini kuşanıp yakut taşlı bir yüzük*[2] *takar. Çıkıp kader taşının üstünde durur. Orada hazır bulunan azalar da yirmi sekizi birden*

[1] (Lat.) Size çok eğleneceğimizi duyurmak isterim. Celladımız da var.

[2] İskoç tahtının sembolü.

eş zamanla taçlarını kuşanır. Christ Kilisesi'nde, Aziz Patrick'te, George'da ve neşeli Malahide'da kutlama çanları çalmaktadır. Mirus çarşısından havai fişekler sembolik fallopiroteknik tasarımla her yana fırlatılır. Azalar birer birer yanaşarak ve diz çökerek biat ederler.)

MECLİS AZALARI

Canım ve kanımla vasal kulunuz olduğuma dair şu dünya üzerine yemin ederim.

(*Bloom, avucunda Kuh-i Nur*[1] *elması parıldayan sağ elini kaldırır. Bineği kişner. Derhal sükûnet çöker. Kıtalararası ve gezegenlerarası vericiler mesajını kaydetmek üzere dikkat kesilmiştir.*)

BLOOM

Ey halkım! Bu vesileyle sadık atımız Copula Felix'i Baş Vezir olarak atadığımızı[2] ve bir evvelki eşimizi boşayıp kraliçelik tacını gecelerin ışıltısı Prenses Selene'e devrettiğimizi beyan ederim.

(*Bloom'un dengi olmayan bir evvelki eşi, oracıkta derdest edilip mahpushaneye postalanır. Aymavi giysisi ve başında gümüş hilaliyle Prenses Selene, iki devin yüklenmiş olduğu tahtırevandan iner. Bir anda büyük tezahürat kopar.*)

JOHN HOWARD PARNELL

(*Kraliyet sancağını kaldırır.*) Ey şanı yüce Bloom! Meşhur kardeşimin halefi!

BLOOM

(*John Howard Parnell'i kucaklar.*) Bize ortak atalarımızın vadedilmiş topraklarında böylesi krallara has bir karşılama sunduğun için, John, sana yürekten teşekkür ederiz.

(*Kentin özgürlük beratı bir fermanla ona takdim edilir. Kızıl yastığa tutturulmuş kent anahtarı da verilir. Bloom çoraplarının yeşil olduğunu*[3] *oradaki herkese gösterir.*)

TOM KERNAN

Hakkınızdır efendim.

BLOOM

Yirmi yıl önce tam bugün ebedi ve ezeli düşmanımızı Ladysmith'te yenmiştik. Obüslerimiz ve deve sırtında taşınan dönel toplarımız düşman hatlarını darmadağın etmişti. Yarım fersah ötemizdeydiler! Hücuma kalktılar! Bir an her şey yitirilmiş gibiydi!

[1] (Farsça) Nur Dağı. Ve bu adla anılan, dünyanın en büyük elmaslarından birisi.

[2] Bloom, Roma İmparatoru Caligula'nın kendi döneminde yaptığını yineliyor.

[3] Parnell'in asla yeşil giymemesine gönderme.

Peki biz boyun eğdik mi? Hayır! Gerisingeri püskürttük hepsini! Bakın! Şimdi bizde hücum sırası! Sol kanattan saldıran hafif süvari alayımız Plevne'nin tepelerini dümdüz etti ve *Bonafide Sabaoth* naraları eşliğinde Sarazen askerlerini kılıçtan geçirdiler.

FREEMAN DİZGİCİLERİ ŞAPELİ

İşte bu! İşte bu!

JOHN WYSE NOLAN

James Stephens'ın kaçmasına yardım eden bu adam işte.

MAVİ FORMALI TALEBE

Bravo!

ESKİ BİR KENTLİ

Memleketin şerefisiniz, efendim, tam da böylesiniz işte.

ELMACI KADIN

Tam da İrlanda'nın aradığı adam.

BLOOM

Ey sevgili halkım, şafakta yeni bir çağ beliriyor. Bendeniz Bloom filvaki ellerinizde olduğunu söylemeliyim o çağın. Evet, artık daha fazla beklemeden, geleceğin Nova Hibernia'sında yer alacak olan altın kentimize, yeni Bloomusalem'e gireceksiniz, işte bu size Bloom sözüdür.

(İrlanda'nın tüm illerini temsilen otuz iki rozetli işçi gelip, Derwan'ın gözetiminde yeni Bloomusalem'i inşa ederler. Dev bir domuz böbreği şeklinde inşa edilmiş billur çatısıyla, kırk bin odalı muazzam bir yapıdır bu. Genişletilmesi sürecinde etraftaki birçok bina ve anıt yerle bir edilir. Devlet daireleri geçici olarak demiryolu barakalarına aktarılır. Pek çok ev yerle bir edilir. Evlerin sakinleri, üzerinde kırmızı boyayla L. B. yazan fiçı ve kutulara yerleştirilir. Muhtelif yoksul insan bir merdivenden düşer. Dublin surlarının üzerine, kraliyet alayını izlemek için çıkan kalabalığın bulunduğu bölüm paldır küldür çöker.)

SEYİRCİLER

(*Ölmekteyken.*) *Morituri te salutant.*[1] (*Ölürler.*)

(Kahverengi Macintosh pardösülü bir adam yerdeki bir kapaktan pörtleyiverir. İşaretparmağını Bloom'a doğru uzatır.)

[1] (Lat.) Ölmekte olanlar sizi selamlıyor.

MACINTOSHLU ADAM

Söylediği tek bir söze inanmayınız. Meşhur kundakçı Leopold M'Intosh'tur kendisi. Gerçek adı ise Higgins'tir.

BLOOM

Vurun şu herifi! Hıristiyan köpeği seni! Yetti şu M'Intosh'tan çektiğimiz yahu!

(*Top atışı duyulur. Macintosh pardösülü adam yok olur. Bloom asasıyla gelincikleri biçer. Birçok güçlü düşmanın, besicinin, meclis üyesinin, komite üyelerinin derhal ölümü kayıtlara geçer. Bloom'un korumaları paskalya hatırat paraları, anı madalyonları, somun ve balık, alkole el sürmeyenler derneği rozetleri, pahalı Henry Clay puroları, çorbalık et suyu tabletleri, altın kurdeleli mühürlü zarflarda lastik kondomlar, İskoç şekerlemeleri, ananaslı akideler, kalkık kenarlı şapka şeklinde aşk mektupları, hazır giyim elbiseler, kâselerce kurbağa bacağı çorbası, şişelerce Jeyes' özü, alışveriş kuponları, kırk günlük af senetleri, sahte paralar, domuz sosisleri, tiyatro biletleri, tüm tramvaylarda geçerli mevsimlik biletler, Macar kraliyet piyangosu biletleri, aşevi giriş kartları ve Dünyanın En Kötü On İki Kitabı'nın ucuz baskılarını dağıttılar ki o kitapların adları da şöyleydi: Kurbağacık ile Fritz (siyasi), Bebek Bakımı (bebeksi), 7 şilin 6 peniye elli tür yemek (aşçılık), İsa bir Güneş Miti miydi? (tarihi), Ağrıların Defi (tıbbi), Çocuklar için Evrenin Özeti (kozmik), Haydi Hep Beraber Gülelim (mizahi), Reklam Pazarlamacısının Cep Rehberi (basın yayın), Ana Rahibe Muavininin Aşk Mektupları (erotik), Uzayda Kim Kimdir? (astral), Gönül Telimizi Titreten Şarkılar (melodik), Varsıl Olmanın Kolay Yolları (mıhsıçtılık). Büyük bir hengâme ve yaygara kopar. Kadınlar Bloom'un harmanisinin eteğine dokunabilmek için birbirini paralar. Leydi Gwendolen Dubedat kalabalığı yarar, Bloom'un atına atlar ve büyük alkış eşliğinde onu her iki yanağından öper. O an magnezyumlu fotoğraf makinelerinin flaşları patlar. Bebekler ve emzikliler havaya kaldırılır.*)

KADINLAR

Babuşka! Babuşka!

BEBEKLER VE EMZİKLİLER

Poldy eve gelene dek ellerinizi çırpın,
Elindeki kek sadece Leo için.

(*Bloom eğilip bebek Boardman'ın göbeğini usulca gıdıklar.*)

BEBEK BOARDMAN

(*Hıçkırır, ağzından kesik süt gelir.*) Hayayaya.

BLOOM

(*Kör delikanlıyla el sıkışır.)* Kardeşten de ötesin bana! *(Kollarını ihtiyar bir çiftin omzuna sarar.)* Canım eski dostlarım! (*Üstü başı lime lime çocuklarla köşe kapmaca oynar.)* Ceee! Ce eeee! (*İçinde ikizlerle puseti sürer.)* Fış fış kaayıkçı kayıkçının küüüreği! (*Hokkabazlık edip ağzından kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert ve mor ipek mendiller çıkarır.)* Kıtsaymalam. Saniyede otuz iki fit. (*Bir dulu teselli eder.)* Gözden ıraksa gönül de dirilir. (*Maskara hareketlerle İskoç dansları yapar.)* Hoppala bacak, sizi gidi iblisler! (*İnmeli bir gazinin yaralarını öper.)* Onur dolu yaralar! (*Şişko bir polisi çelmeler.)* U.p: hapı yutmuş. U.p: hapı yutmuş. (*Yüzü kızaran bir garson kıza bir şeyler fısıldar ve kibarca güler.)* Ah, haylaz, haylaz! (*Maurice Yağzade adında bir çiftçinin verdiği yaban turpunu afiyetle yer.)* Güzelmiş! Enfes! (*Gazeteci Joseph Hynes'in vermeye çalıştığı üç şilini geri çevirir.)* Canım kardeşim, lafı mı olur! (*Bir dilenciye paltosunu verir.)* Lütfen kabul buyurun. (*Yaşlı ve sakat kadın ve erkeklerin göbek üstü yarışında yerini alır.)* Hadi beyler! Ha gayret kızlar!

VATANDAŞ

(*Duyguları darmadağın halde, bir damla gözyaşını zümrüt yeşili fularıyla siler.)* Yüce Tanrım onu koruyup kollasın!

(*Koçboynuzundan borular ötüp herkesi sükûnete davet eder.*[1] *Sion sancağı göndere çekilir.)*

BLOOM

(*Muazzam göbeğini de göstere göstere harmanisinden sıyrılır ve bir tomarı açıp tumturaklı edayla okur.)* Alef Bet Gimel Dalet[2] Hagada Tefilim Koşer Yom Kipur Hanuka Roşana Beni Bri Bar Mitzvah Aşkenaz Mesiah Talit.

(*Kent kâtibi muavini Jimmy Henry tarafından yeminli tercümesi okunur.)*

JIMMY HENRY

Vicdani Muhasebe Mahkemesi celseleri açılmıştır. Yüce Katolik Majestelerinin açık hava adalet dağıtımı birazdan gerçekleşecektir. Tıbbi ve hukuki tavsiyeler ücretsiz temin edilecek ve karşılıklı sorunlar bedel talep edilmeksizin giderilecektir. Herkes en samimi hislerle davetlidir. Dublin kraliyet kentimizde yaşanan Cennet Çağımızın 1. Yıldönümü nedeniyle bahşedilmiştir.

PADDY LEONARD

Vergi ve harçlarımı ne yapayım?

[1] Oysa antik İsrail'de koçboynuzu savaş çağrısı için kullanılmıştır.

[2] İbrani alfabesinin ilk dört harfi.

BLOOM

Ödeyiver gitsin, dostum.

PADDY LEONARD

Teşekkürler.

BURUNSOKAN SÜMÜKLÜ FLYNN

Yangın sigortamı rehin verip kredi kullanabilir miyim?

BLOOM

(*Taş kalpli bir inatla.*) Beyler, kabahatler kanunu uyarınca altı aylık teminatınız mucibince toplam beş pound ile yükümlüsünüz.

J.J. O'MOLLOY

Danyal gibi mi demiştim? Hayır yahu! Adeta Peter O'Brien!

BURUNSOKAN SÜMÜKLÜ FLYNN

Beş poundu nereden bulayım?

SİDİKLİ BURKE

Mesanenin tazyik sorunu için ne önerirsiniz?

BLOOM

Acid. Nit. Hidrklorür. dil. 20 minim
Tinct. Nux vom, 5 minim
Extr. Taraxel sıvı, 30 minim
Aq. Dis. Ter. in die

CHRIS CALLINAN

Aldebaran'ın tropikal tutulmasının ıraklık açısı nedir?

BLOOM

Seni görmek ne hoş Chris. K. II.

JOE HYNES

Üniformanız neden üstünüzde değil?

BLOOM

Aziz hatırasını taşıdığım atam zindanın kuytusunda Avusturya üniforması giymişken seninki neden üstünde değildi?

BEN DOLLARD

Menekşe rengi nonoş kıyafetlerim mi?

BLOOM

Taşra bahçelerine renk katar (güzelleştirir).

BEN DOLLARD

Ya ikizler doğunca?

BLOOM

Baba (peder, babiş) düşünmeye başlar.[1]

LARRY O'ROURKE

Yeni işletmem için sekiz günlük ruhsat ricam. Beni hatırlarsınız ya, Leo bey, siz yedi numaradayken hani ben. Hanımınız için bir düzine bira yolluyorum.

BLOOM

(*Mesafeli.*) Benden faydalanmak istiyorsunuz. Leydi Bloom hediye kabul etmez lakin.

CROFTON

Hakikaten bayram.

BLOOM

(*Ağırbaşlı.*) Siz bayram diyorsunuz. Ben kurban merasimi.

ALEXANDER KEYES

Kendi evimizin anahtarlarına ne zaman kavuşacağız?

BLOOM

Şehreminin ahlaki reformunun ve bildirimi aşikâr on emrin arkasındayım. Eskinin yerini yeni dünya alacak. Yahudi, Müslüman ya da gavur olsun, herkesin birliği esas. Doğanın tüm evlatlarına üç dönüm ve bir inek. Lüks motorlu cenaze arabaları. Herkes zorunlu ameliyeye tabi tutulacak. Bütün parklar toplum için gündüz gece açık kalacak. Elektrikli tabak ovalayıcısı. Tüberküloz, delilik, savaş ve dilencilik derhal son bulacak. Genel af, haftalık maskeli balolar, herkese ikramiye, evrensel kardeşlik için evrensel dil Esperanto'ya geçiş. Beleş içkicilerin ve ödemli düzenbazların yurtseverliğine son. Para pul derdi yok, kira yok, aşk serbest ve laik devletimizde laik kilise.

[1] İkiz doğuran kadının kocasının, iki tane mi baba var diye işkillenmesi.

O'MADDEN BURKE

Kapısı açık kümeste tilkilere özgürlük.

DAVY BYRNE

(*Esneyerek.*) Aaayyyhhh!

BLOOM

Soylar karışacak ve evlilikler paylaşılacak.

LENEHAN

Banyoları da paylaşacak mıyız?

(*Bloom yakınındakilere toplumsal dönüşüm taslaklarını açıklar. Herkes mutabık kalır. Kildare Sokağı'ndaki müzenin bekçisi, ardı sıra çektiği ve üzerinde Venüs Callipyge, Venüs Pandemos, Venüs Metempsikozis gibi muhtelif çıplak tanrıça heykelleri ve Ticaret, Opera, Aşk, İlan ve Tanıtım, Üretim, İfade Özgürlüğü, Çoklu Oy, Gastronomi, Bireysel Hijyen, Sahil Konserleri, Sancısız Doğum ve Halk için Astronomi şeklinde dokuz ilham perisini temsil eden, yine çıplak figürlerin bulunduğu el arabasıyla belirir.*)

PEDER FARLEY

Kutsal inancımızı yıkmayı amaçlamış bir episkopalyan, bir agnostik, bir herbokolog bu herif.

BAYAN RIORDAN

(*Vasiyetini yırtar.*) Beni hayal kırıklığına uğrattınız! Berbat bir adamsınız!

GROGAN ANA

(*Bloom'a fırlatmak üzere pabucunu eline alır.*) Seni gidi hayvan!

BURUNSOKAN SÜMÜKLÜ FLYNN

Bir şarkı patlat Bloom. Şu eski güzel şarkılarından birini.

BLOOM

(*Şen şakrak.*)

Kadına yemin verdim seni asla terk etmem diye,
Karı çıka çıka yalancının teki çıktı oysa.
Hem de benim timtiri tim tim tiri tim ile.

HOPPA HOLOHAN

Hey gidinin Bloom'u! Var mı onun gibisi!

PADDY LEONARD

Neresinden baksan sahnelerin İrlandalısı!

BLOOM

Cebelitarık tramvay hattını andıran demiryolu opera temsili hangisidir? Kastilya'nın Hırgürü.

(Kahkahalar)

LENEHAN

İntihalci! Kahrolsun Bloom!

PEÇELİ SIBYL

(*Coşkuyla.*) Ben Bloom taraftarıyım ve bundan onur duyarım. Ona her şeyden çok inanırım. Onun için, dünyanın en komik adamı için gerekirse canımı verirdim.

BLOOM

(*Etrafındakilere göz kırpar.*) Harbi taş gibi hatun.

THEODORE PUREFOY

(*Balıkçı kasketi ve muşambadan yağmurluğuyla.*) Doğanın kutsal dengesini baltalamak için mekanik bir alet kullanıyor.

PEÇELİ SIBYL

(*Kendini bıçaklar.*) Kahraman yanrım! (*Ölür.*)

(*Başka birçok albenili ve ateşli kadın daha kendilerini bıçaklamak, boğulmak, siyanür, kurtboğan ya da arsenik içmek, peçelerini açmak, yemeyi reddetmek, kendilerini demiryoluna atmak, Nelson Sütunu üzerinden Guinness'in koca kazanına atlamak, kafalarını gaz odalarına sokmak, kendilerini şık dizbağlarıyla asmak ve muhtelif farklı binanın tepesinden atlamak suretiyle intihara teşebbüs ederler.*)

ALEXANDER J DOWIE

(*Şiddetle.*) Hıristiyan kardeşlerim ve Bloom karşıtları, bu Bloom denen adam cehennemin dibinden gelmedir ve Hıristiyanların yüzkarasıdır. El kadar çocukken bile şeytani hovardalık peşinde koşan bu boklu Mendes keçisi, büyümüş de küçülmüşlüğünden kaynaklı çocuksu âlemciliğinin işaretlerini, uçarı bir kocakarıyla dağ bayır yuvarlanma hayalleriyle vermiştir. Kepazelik ruhuna sinmiş bu ikiyüzlü rezil, Apokalipso'da bahsi geçen şerefsiz Ak Boğa'dır. Kızıl Kadın'ın müritlerinden olması hasebiyle her türlü entrika soluk alıp vermek kabilindedir bu herif için. Onu ancak yağlı kazıklar ve kaynar yağ kazanları paklar. Caliban!

AVAM

Linç edin! Ateşlerde kızartın! Parnell kadar kötü birisi o. Bay Tilki!

(*Grogan Ana pabucunu Bloom'a fırlatır. Dorset Sokağı'nın başından ve sonundan muhtelif esnaf, domuz kemiği, yoğunlaştırılmış süt tenekeleri, çürük çarık lahanalar, bayat ekmekler, koyun kuyruğu, işe yaramaz yağlar gibi ticari açıdan değersiz ıvır zıvır atarlar üstüne.*)

BLOOM

(*Heyecanla.*) Yaz gecesi deliliği, yine korkunç bir şaka zahir. Gök kubbe şahidim, günyüzü görmemiş kar kadar saf ve suçsuzum. Kardeşim Henry idi tüm bunların sorumlusu. Kendisi tıpatıpındır. Dolphin's Barn iki numarada yaşar. İftira, hain, beni suçsuz yere gammazlamış. Ey hemşerilerim, *sgeul im barr bata cisde gan capall.*[1] Eski dostum, tenasül uzmanı Dr Malachi Mulligan'ı, lehimde tıbbi kanıtlarını bildirmek üzere huzura davet ediyorum.

DR MULLIGAN

(*Sürücü yeleği ve kaşlarının üstünde yeşil sürücü gözlükleriyle.*) Dr Bloom biseksüel anlamda sapkındır. Dr Östaki'nin demans geçiren karasevdalı beyler için tesis ettiği akıl hastanesinden henüz firar etmiştir. Dizginlenemeyen şehvet sonucu kalıtsal epilepsi ile doğmuştur. Ataları arasında fil hastalığı tespit edilmiştir. Bunlar kronik teşhircilliğin belirgin özellikleridir. Çift el becerisi de gizli belirtilerden birisidir. Otuz birden mütevellit erken yaşta kel kalmış, akabinde sapkın gelişim gösteren bir hergeleye dönüşmüştür ve dişleri metaldir. Aile içi karmaşık ilişkiler sonucu hafıza kaybı yaşamıştır ve inancım o ki günah işlemiş olmaktan ziyade kendisine karşı günah işlenmiştir. Perivajinal muayene ve anal, koltukaltı, göğüs ve kasıktan alınan 5427 kıl numunesi üzerindeki testlerimiz sonucu kendisinin *virgo intacta*[2] olduğunu belirtmeliyim.

(*Bloom birinci sınıf şapkasını cinsel organının üstünde tutmaktadır.*)

DR MADDEN

Hipsospadya da görüldü. Gelecek kuşakların yararına, hastalıktan mustarip kısımların ulusal teratoloji müzesinde, şarap dolu kaplarda muhafaza edilmesini öneriyorum.

DR CROTTHERS

Hastanın idrarını inceledim. Albüminli olduğunu teşhis ettim. Tükürük salgılaması yetersiz, patelar refleksi fasılalı.

DR DELGEÇ COSTELLO

Bariz bir *fetor judaicus*'a da[3] rastlandı.

[1] (Gaelga) (bozuk): Sopanın sonundaki hikâye, atsız kalmış arabacı.

[2] (Lat.) El değmemiş bakire.

[3] (Lat.) Yahudi kokusu.

DR DIXON

(*Bir sağlık raporu okur.*) Profesör Bloom yeni kadını erkeğin mükemmel bir örneğidir. Ahlaki yapısı basit ve cana yakındır. Birçoğu pek sever kişiliğini. Bütüne bakıldığında oldukça ilginç, nazenin fakat tıbben eksik akıl olmayan bir bireydir. Reformist Rahipleri Koruma Cemiyeti'nin baş misyonerine her şeyi tüm çıplaklığıyla açıklayan şiirsel bir mektup yazmıştır. Alkolün zerresini ağzına sürmekten kaçınıp bir hasır üstünde uyuyan ve tıpkı bir Spartalı gibi manavın bezelyelerini çiğ çiğ yiyen bir şahıstır kendisi. Saf İrlanda mahsulü kıldan bir gömlek giyinip her cumartesi kendisini kırbaçlar. Anladığım kadarıyla bir zamanlar Glencree ıslahevinde birinci sınıf suçluymuş. Bir başka raporda da babasının ölümünden sonra dünyaya geldiği belirtilmekte. Konuşmaya ayarlı ses organlarımızın sarf edeceği en kutsal kelimelerle sizden ricam ona merhamet göstermenizdir. Çünkü bir bebek bekliyor.

(*Genel bir velvele ve şefkat havası eser. Kadınlar ayılıp bayılır. Varsıl bir Amerikalı Bloom yararına sokakta para toplar. Altın gümüş paralar, boş çekler, gıcır banknotlar, mücevherler, hazine senetleri, vadesi yakın tahviller, alyanslar, köstekli saat zincirleri, madalyonlar, gerdanlık ve bilezikler hızla toplanıverir.*)

BLOOM

Ah anne olmayı nasıl da istiyorum.

BAYAN THORNTON

(*Hemşire elbisesiyle.*) Sıkı sarıl bana canım. Az kaldı başaracaksın. Sıkıca canım.

(*Bloom onu sıkıca kucaklar ve sekiz sarı ve beyaz erkek bebek dünyaya getirir. Kırmızı halı döşeli ve pahalı bitkilerle donatılmış bir merdivende belirirler. Tüm sekizler pek güzel, yüzleri değerli metallerle kaplı, sağlıklı, saygın giyimli ve terbiyeli, beş çağdaş dili akıcı şekilde konuşan ve farklı sanat ve bilim dallarına ilgi duyan çocuklardır. Hepsinin isimleri önlerindeki isimliklerde yazılıdır: Nasodoro, Altınparmak, Hristomos, Maindorée, Gümüşigülücük, Silberselber, Vifargent, Panargyos. Derhal muhtelif memleketlerdeki banka genel direktörlüğü, demiryolu trafik müdürü, limited şirket yöneticiliği, otel kartelleri başkanlığı gibi yüksek kamu yararına işletmelere atanırlar.*)

BİR SES

Bloom, sen Yusuf oğlu Mesih misin yoksa Davut oğlu Mesih mi?

BLOOM

(*Gizemli.*) Tıpatıp dediğin gibi.

VIZ BİRADER

Madem öyle Peder Charles gibi bir mucize gerçekleştir bakalım.

BANTAM LYONS

Hadi gaipten haber verin, Aziz Leger'i kim kazanır.

(*Bloom bir ağ üzerinde yürüyüp sol gözünü sol kulağıyla kapar, muhtelif duvarlardan geçip Nelson Sütunu'na tırmanır, yukarıdaki çıkıntıya gözkapaklarıyla tutunup sallanır, on iki düzine istiridye yer (kabuklarıyla), saracaya tutulmuş kimi kimselere şifa dağıtır, suretini Lord Beaconsfield, Lord Byron, Wat Tyler, Mısırlı Musa, Musa bin Meymun, Moses Mendelssohn, Henry Irving, Rip van Winkle, Kossuth, Jean Jacques Rousseau, Baron Leopold Rothschild, Robinson Crusoe, Sherlock Holmes ve Pasteur gibi muhtelif tarihi kişiliğin suretine büründürür, her iki ayağı aynı anda farklı yöne gider, gelgite durmasını emreder, serçeparmağını uzatıp güneş tutulmasına sebep olur.*)

PAPALIK ELÇİSİ BRINI

(*Papalığın Fransız Berberisi üniforması, göğsünde, kollarında, kalçasında, bacağında çelik zırhlar, kâfir posbıyığı ve kahverengi kağıttan piskopos tacıyla.*) *Leopoldi autem generatio.*[1] Musa'dan olma Nuh'tan olma Hadım'dan olma O'Halloran'dan olma Guggenheim'dan olma Agendath'dan olma Netaim'den olma Le Hirsch'ten olma Jesurum'dan olma MacKay'den olma Ostropolsky'den olma Smerdoz'dan olma Weiss'dan olma Schwarz'dan olma Adrianopoli'den[2] olma Aranjuez'den olma Lewy Lawson'dan olma Icbudonosor'dan olma O'Donnell Magnus'tan olma Christbaum'dan olma bin Meymun'dan olma Dusty Rhodes'tan olma Benamor'dan olma Jones-Smith'ten olma Savoryanoviç'ten olma Jaspertone'dan olma Vingtetunieme'den olma Szombathely'den olma Virag'dan olma Bloom *et vocabitur nomen eius Emmanuel.*[3]

ÖLÜ ELİ

(*Duvara yazar.*) Bloom dediğin sazan.

AM BİTİ

(*Orman kaçkını kılığıyla.*) Killbarrack'ın ardındaki ağılda ne işin vardı?

KIZ ÇOCUĞU

(*Çıngırak sallayarak.*) Peki ya Ballybough Köprüsü'nün altında?

ÇOBANPÜSKÜLÜ

Ya iblis vadisinde?

BLOOM

(*Başından kıçına her yanı cayır cayır kızarır, sol gözünden üç damla yaş süzülür.*) Geçmişimi karıştırmayın.

[1] (Lat.) Şimdi Leopold'ün soyu.

[2] Edirne'nin de kurucusu olan Hadrian.

[3] (Lat.) Ve adı Emmanuel olacaktır.

TAHLİYE EDİLMİŞ İRLANDALI SAKİNLER

(*Üstlükleri, kısa pantolonları ve Donnybrook fuarı değnekleriyle.*) Kırbaçlayın onu!

(*Eşekkulaklı Bloom kollarını bağlayıp ayaklarını salıp kendini boyunduruğa bırakır. Islıkla Don Giovanni'den cenar teco'yu çalar. El ele tutuşan Artane yetimleri etrafında oynaşır. Prison Gate Misyonu'nun kızları da el ele tutuşup aksi yönde dönüp oynaşırlar.*)

ARTANE YETİMLERİ

Seni dokuz, seni domuz, seni köpoğlusu!
Hanımlar seni sever mi sandın!

PRISON GATE KIZLARI

Kay'i görürsen
De ki eğer isterse
Çayda görüşelim
Benden selam söyle

BORAZANCIBAŞI

(*Efodu ve kafasında avcı kasketiyle duyurusunu yapar.*) Halkın günahını yabanın ruhu olan Azazel'e ve gecenin cadısı Lilith'e taşıyacak. Ve onu taşlayıp haklayacaklar, evet, Agenda Nemaim'den ve Hami'nin yurdu Mizraim'den.

(*Tüm halk Bloom'a yumuşak sahne taşlarından fırlatır. Çoğu hac seyyahı ve sahipsiz köpek ona yaklaşıp lanetlerler. Gabardinleri içinde, uzun zülüflü Mastiansky ile Citron ona yaklaşır. Bloom'a doğru sakallarını sıvazlarlar.*)

MASTIANSKY VE CITRON

İblis soyu! Istrialı Laemlein, sahte Mesih! Abulafya! Dönme!

(*Bloom'un terzisi George R Mesias, kolunun altında bir kaz ve elinde bir faturayla belirir.*)

MESIAS

Paça kısaltma on bir şilin.

BLOOM

(*Elini keyifle ovuşturur.*) Eski zamanlardaki gibi. Zavallı Bloom!

(*Karasakallı İskaryot, kötü çoban Reuben J Dodd, omzunda boğulmuş oğlunun cesediyle boyunduruğa yaklaşır.*)

REUBEN J

(*Kısık sesle fısıldar.*) Ötmüş birileri. Aynasızlar almış haberi. İlk çıngıraklıya at kendini.

İTFAİYE TEŞKİLATI

Naa niiiiik naa niiiiik!

VIZ BİRADER

(*Bloom'a sarı nakışlı,*[1] *kenarları yanardönerli yüksek tepeli bir şapka giydirir. Boynuna bir torba barut asar ve onu kolluğa teslim ederken der ki.*) Onu tacizlerine bağışlayın.

(*Dublin İtfaiye Teşkilatı'ndan Teğmen Myers umumi arzu üzerine Bloom'u ateşe verir. İlenmeler.*)

VATANDAŞ

Şükürler olsun!

BLOOM

(*Üstünde I.H.S. harfleri*[2] *işli dikişsiz bir elbisenin*[3] *içinde Zümrüdüanka misali alevlerin arasında dimdik durmaktadır.*) Erin kızları benim için ağlamayın. (*Dublin muhabirlerine yanık izlerini gösterir.*)

(*Karalar bürünmüş Erin kızları, ellerinde koca dua kitapları ve yanan kandillerle diz çöküp dua ederler.*)

ERIN KIZLARI

Bloom'un böbreği, bizim için duacı ol
Hamamcı Çiçek, bizim için duacı ol
Menton'un Akıl Hocası, bizim için duacı ol
Freeman'in Pazarlamacısı, bizim için duacı ol
Hayırsever Mason, bizim için duacı ol
Gezinen Sabun, bizim için duacı ol
Günahın Keyfi, bizim için duacı ol
Vatandaşı Paylayan, bizim için duacı ol
Sözsüz Müzik, bizim için duacı ol
Fırfırların Dostu, bizim için duacı ol
Merhametli Ebe, bizim için duacı ol
Veba ile Kırana karşı Koruyucu Patates, bizim için duacı ol.

---

[1] İtalya'da Yahudilerin bir dönem, elbiselerinde sarı imgelerle dolaşması mecburiyetine gönderme.

[2] Hz. İsa'nın adının Yunanca anılışının kısaltması.

[3] Hz. İsa'nın çarmıha dikişsiz bir elbiseyle gitmesine gönderme.

(Vincent O'Brien yönetiminde altı yüz sesten oluşan koro, Joseph Glynn'in orgu eşliğinde Handel'in Kadir-i Mutlak Yüce Tanrı Mesih Aleluya ilahisini söyler. Bloom sessizliğe gömülür, büzüşür, kömürleşir.)

ZOE

Suratın kapkara olana dek konuş.

BLOOM

(Kafasında, bandına pipo tutturulmuş bir İrlanda şapkası, elinde yumak halinde kırmızı göçmen mendili, kara bir batak domuzunu elindeki değnekle dehler, gözlerinde gülücük vardır.) Hadi gideyim artık, evimin kadını, Connemara'nın cümle keçileri üstüne yeminle, anam babam hariç herkes tepeme çullandı burada. *(Gözlerinde yaşla.)* Hepten delilik. Vatanseverlik, ölüler için matem, müzik, ırkımızın geleceğine dair hikâyeler. Olmak ya da olmamak. Hayat denen rüyanın sonuna geldik. Huzurlu bir son. İsteyen varsın yaşasın. *(Uzaklara kederle bakınır.)* Ben tükendim. Bir iki kurtboğan alayım. Gözler kapanıyor. Mektup. Sonra yat dinlen. *(Usulca soluklanır.)* Artık bitti. Yaşadım yaşayacağımı. El ve. Elveda.

ZOE

(Parmağını boynundaki şeride takıp dimdik.) Yemin eder misin? Bir dahaki sefere madem. *(Dudak bükerek.)* Ya yataktan ters kalktın ya da manitanın koynunda erken boşaldın. Ah, aklından geçenleri okuyabiliyorum!

BLOOM

(Efkârlı.) Erkek dediğin, kadın dediğin, aşk falan ne ki? Mantarla şişe. Yoruldum bıktım bu işlerden. Benden uzak olsun.

ZOE

(Birden somurtup.) Bu ciğeri beş para etmezlerden nefret ediyorum. Şu koduğumun orospusuna bir şans versen ne olur.

BLOOM

(Pişman.) Pek uyumsuzuz canım. Gerekli bir günahsın en nihayet. Neredendin? Londra mı?

ZOE

(Üstünkörü.) Domuzların org çaldığı Hog Norton'dan. Yorkshire doğumluyum ama. *(Memesini elleyen Bloom'un elini kavrar.)* Diyorum ki Tommy Memeperver. Kes şunu da az aşağılara kayıver. Azıcık nakit yok mu cebinde? On şilin mesela?

BLOOM

(Gülümser, usulca kafa sallar.) Daha çok, huri, daha çok.

ZOE

Daha çoğu anan mıdır? (*Kadife pençeleriyle Bloom'a gelişigüzel vurur.*) Yeni piyanomuzu görmeye müzik odamıza gelsene. Gel de senin için soyunayım.

BLOOM

(*Kızın soyulmuş armutlarındaki simetriye bakan yılgın bir seyyarın eşsiz mahcubiyetiyle kararsızca ense kemiğini eller.*) Bunlar kulağına çalınsa fena kıskanacak bir hanım var. Yeşil gözlü canavar.[1] (*Ciddiyetle.*) Nasıl zor olduğunu bilirsin bu işlerin. Anlatmam bile gereksiz.

ZOE

(*Gururu okşanmış.*) Gözün görmediğinin acısını yürek çekmez. (*Omzunu topuklar.*) Gel hadi.

BLOOM

Gülen cadı. Beşiği sallayan el.

ZOE

Babbi!

BLOOM

(*Kundaklı, koca kafalı, kafasında kıvır kıvır kara saçları, koca gözlerini kızın uçuşan eteğine sabitleyip tombul parmağıyla, ıslak dili peltek peltek, kızın bronz kopçalarını sayar.*) Bil kii üç: üç kii bil.

KOPÇALAR

Seviyor. Sevmiyor. Seviyor.

ZOE

Sükût ikrardan gelir. (*Açtığı küçücük kuş pençeleriyle Bloom'un elini yakalar, işaretparmağı ayasına gizli sırları, kıyametini bildirir.*) Ellerin buz gibi, götün karpuz gibi.

(*Kokular, müzik ve cazibe arasında bocalar. Zoe onu, koltukaltının kokusu, sürmeli gözlerinin büyüsü, üzerindeki, ona sahip olmuş aslan kokulu onca yabani erkeğin kötülüğü, sünmüş elbisesinin hışırtısıyla basamaklara doğru yönlendirir.*)

YABANİLER

(*Azgın sülfür ve pislik soluyup kafeslerinde kudurarak, kükreyerek, ilaçlı kafaları*[2] *öne arkaya sallanarak*) Güzeeel!

---

[1] *Othello*, *Venedik Taciri* ve kıskançlığa gönderme.

[2] *Odyssea*'da, Kirke'nin sarayının büyülü ilaçlar verilmiş hayvanlar tarafından korunmasına gönderme.

(*Zoe ile Bloom iki kardeş fahişenin oturduğu kapı eşiğine gelirler. Fahişeler Bloom'u sürme çektikleri gözlerinin altından süzüp, kibarca verdiği selama gülümserler. Bloom yampiri yampiri ilerler.*)

ZOE

(*Uğurlu eliyle Bloom'u kollar.*) Hoppa! Aman yukarı düşmeyesin.

BLOOM

Adamın hası yedi kere düşendir. (*Kapının eşiğinde durur.*) Sen önden buyur.

ZOE

Önden hanımlar, beyler sonra.

(*Eşiği geçer. Bloom duralar. Zoe dönüp ellerini uzatarak onu çeker. Bloom hoplar. Antredeki askıda bir adamın şapkasıyla yağmurluğu asılıdır. Bloom da şapkasını çıkarır ama askıdakileri görünce kaşı çatılır, sonra gülümser ve dalıp gider. O ara bir kapı ardına kadar aralanır. Mor gömlek ve gri pantolonlu, kahverengi çoraplı bir adam, kel kafasını ve keçisakalını havaya dikmiş vaziyet, bir sürahiyi kucaklamış halde, pantolon askıları kıçında sallanırken, maymun adımlarla geçip gider. Yüzünü hızla çeviren Bloom salonda koşturan spaniyel türü bir köpeğin gözlerini görmek üzere eğilir: sonra burnunu kaldırıp kokuyu takip ederek Zoe'nun peşi sıra müzik odasına geçer. Mor grafon kâğıt, üzerindeki lambanın ışığını loşlaştırmaktadır. Işığın etrafında bir güve dönüp dolaşıp durur. Taban, yağlı, paralelkenar, tirşe ve zincifre mozaik kaplıdır. Üzerinde topuk topuğa, topuk ayağa, ayak ayağa, bitişik ayaklarla, hayalet gibi uçuşan mağribi rakkas ayağı gibi envai çeşit ayak izi vardır ve hepsi birbirine karışmıştır. Duvarlar porsuk ağacı yaprakları ve kayran desenli kâğıt kaplıdır. Şöminede tavus kuşu tüylerinden bir bölme vardır. Kasketinin arkasını önüne devirmiş Lynch, bağdaş kurup, tüyleri eprimiş halının üstüne oturur. Elindeki sihirbaz değneğiyle zamanı ağır aksak akıtmaktadır. Kemikli ve solgun bir fahişe olan Kitty Ricketts, bahriyeli giysisi ve mercan bilekliğini açıkta bırakacak şekilde kıvrılmış süet eldiveniyle, elinde örme cüzdanla masanın kenarına tünemiş, bacaklarını sallamakta ve şöminenin üstündeki yaldızlı aynada kendine bakmaktadır. Korsesinin danteli, bluzunun ucundan azıcık pörtlemiştir. Lynch maytap geçerek piyanodaki çifti imler.*)

KITTY

(*Eliyle kapatarak öksürür*) Bir parça eblek bu kız. (*İşaretparmağını sallayarak şefliğe soyunur.*) Taram ta taam. (*Lynch sihirbaz değneğiyle Kitty'nin eteğini ve beyaz iç eteğini kaldırır. Kitty ikisini de hemen kapatır.*) Efendi ol. (*Hıçkırır, sonra altında kınalı saçının ışıldadığı bahriyeli şapkasını öne devirir.*) Ay, kusura bakmayın!

ZOE

Sahneye biraz daha ışık, Charley. (*Fitilli lambaya gidip gazı sonuna dek açar.*)

KITTY

(*Gaz huzmesine bakar.*) Niye solgun bugün böyle?

LYNCH

(*Derinden.*) İçine hayaletler ifritler kaçmış.

ZOE

Zoe'ya bir alkış.

(*Lynch'in elindeki sihirbaz değneği parlar: pirinç gelberi. Stephen, üzerine şapkasıyla dişbudak asasının sere serpe yayılmış olduğu piyanonun başında durmaktadır. İki parmağıyla esli beşli serisini tıngırdatır. Küflenmiş çilek rengi, pejmürde etekli, sarışın, çelimsiz lakin etine dolgun fahişe Florry Talbot bacaklarını kartal misali açıp kolunu yastığın üstüne dayamış, divana yayılmış halde dinlemektedir. Uyku sersemi gözkapağının üstünde koca bir arpacık vardır.*)

KITTY

(*Yine hıçkırırken ayağından tepik çıkar.*) Ay kusura bakmayın!

ZOE

(*Hemencecik.*) Yavuklun seni düşünüyor. Gömleğine bir düğüm at.

(*Kitty Ricketts başını eğer. Boası çözülüp kayar ve önce omzuna, sonra koluna ve sandalyeye, sonunda da yere düşer. Lynch büklüm büklüm tırtıllı sihirbaz değneğiyle yerden alır. Kitty boynunu yılankavi kıvırıp yuvasını bulur. Stephen arkasındaki, kepi çevrik, yere çömelmiş bedene bakar.*)

STEPHEN

İşin aslı bunu Benedetto Marcello bulmuş mu yapmış mı hiç önemi yok. Üslup dediğin şairin yatağıdır. Demeter'e yazılmış eski bir ilahi olabilir ya da aynı zamanda *Coela enarrant gloriam Domini*'yi[1] tasvir edebilir. Düğüm ya da usullere duyarlı olabilir ta ki hiperfrigyan ya da miksolidyan[2] olsun ve Davut'un yani Kirke'nin etrafında hophoplayan rahipler kadar ya da demem o ki Serez'in sunağından ve Davut'un ahırdan aldığı fagotçunun yüceler yücesinin yüceliğince diye üflediği tüyo misali farklı da olabilir. *Mais nom de nom,*[3] bu da bizim pantolon gibi başka bir hikâye. *Jetez la*

[1] (Lat.) Gökler Tanrı'nın yüceliğine delalettir.

[2] Antik Yunan'da müzik sistemleri.

[3] (Fr.) Ama adın adına. (Tanrı adına söylemini anıştırır.)

gourme. Faut que jeunesse se passe.[1] (*Durur, Lynch'in kasketini mimler, güler, kahkaha atar.*) Bilgin ne taraftan fışkırıyor?

KASKET

(*Suratsız bir garezle.*) Peh! Öyle diye öyle. Kadın kafası işte. Ha yahudiyunan ha yunaniyahudi. Fazlalıklar bir şekilde kesişir. Ölüm hayatın en üst formudur. Peh!

STEPHEN

Tüm hatalarımı, tafralarımı, yanlışlarımı hatırlıyorsun. Sadakatsizliğe daha ne kadar göz yummamı bekliyorsun? Bileğitaşı!

KASKET

Peh!

STEPHEN

Al bir tane daha sana. (*Kaş çatar.*) Sebebi şu ki son notayla beşinci nota mümkün olan en büyük aralığa sahip yani bu da demek oluyor ki...

KASKET

Yani bu da ne? Tamamla bakalım lafını. Tamamlayamazsın.

STEPHEN

(*Gayretle.*) Aralık derken. Mümkün olan en büyük elips. Şeyle çakışmayan. Nihai döngüyle. Oktav. Yani.

KASKET

Yani ne?

(*Dışarıdan gramofonda çalan* Kutsal Şehir*'in sesi bangır bangır duyulur.*)

STEPHEN

(*Ansızın.*) Kendiyle kesişmemek için dünyanın sonuna gidendir, Tanrı, güneş, Shakespeare, ticari gezgin, kendini büsbütün öte yana döndürünce gerçeğin ta kendisi haline gelir. Bekle bir dakika. Bekle bir saniye. Şu sokaktaki herifin gürültüsünün de taaa... Kaçınılmaz şekilde kendisi olmaya koşullanmışın ta kendisi. *Ecco!*[2]

LYNCH

(*Alaycı ve kişnek bir kahkahayla Bloom ve Zoe Higgins'e sırıtır.*) Ne kültürlü bir konuşma, ha?

[1] (Fr.) Yaban yulafını serp toprağa. Gençlik gelişmeli.
[2] (It.) İşte, bak.

ZOE

(*Bir çırpıda.*) Tanrım sana akıl fikir vere, senin unuttuğundan çoğunu biliyor o.

(*Florry Talbot obur bir salaklıkla Stephen'a dikkat kesilir.*)

FLORRY

Bu yaz dünyanın sonu gelecekmiş diyorlar.

KITTY

Olamaz!

ZOE

(*Kahkahasını koyuverir.*) İnsafsız Yüce Tanrım!

FLORRY

(*Alınmış halde.*) Gazetede Deccal makalesinin altında yazıyordu. Ay, ayağım karıncalandı.

(*Üstleri başları yırtık pırtık müvezzi çocuklar, arkalarında kuyruklu bir uçurtma ile bağır çağır geçerler.*)

MÜVEZZİLER

Son dakika baskısı. Atlıkarınca yarışlarının sonucunu yazıyor. Royal kanalda deniz ejderhası görüldü. Deccal sağ salim memleketimizde.

(*Stephen başını çevirdiğinde Bloom'u görür.*)

STEPHEN

Zaman zaman içinde ve yarım bir zaman.

(*Yahudi seyyah Reuben J. Deccal, bir elini açıp belkemiğini kavramış vaziyette öne doğru topallar. Belinin çaprazındaki hacı çantasından senetler, ödenmemiş faturalar fırlamıştır. Omzuna attığı sopanın kancasında biricik oğlunun, Liffey sularından alınmış, suyla şişmiş ve pörsümüş bedeni, pantolonunun kopçasından asılı halde sallanmaktadır. Aksak, kambur, hidrosefali, fırlak çeneli, alnı basık ve Ally Slopper burunlu bir ifrit, Delgeç Costello suretiyle, taklalar atarak, bastıran karanlığın içinden çıkagelir.*)

HERKES BİR AĞIZDAN

Neee?

İFRİT

(*Çenesi takırdarken ileri geri oynayıp sıçrar, gözlerini belertir, dişlerini gıcırdatır, kocaman açtığı kollarıyla kanguru misali zıplar, sonra birden dudaksız yüzünü*

kıçının çatalına sokuşturuverir.) Il vient! C'est moi! L'homme qui rit! L'homme primigène![1] (Dervîş gibi fır fır döner.) Sieurs et dames, faites vos jeux![2] (Hokkabazlık yapıp çömelir. Ellerinde ufak rulet çarkları uçuşur.) Les jeux sont faits![3] (Çarklar krepitan çatlamalarla havada bir araya gelir.) Rien va plus![4] (Havada öylece asılı kalan çarklar yukarı aşağı salınır. Bir boşluğun içinde geldiği gibi yitip gider.)

FLORRY

(*Miskin miskin gizlice istavroz çıkartır.*) Alın size dünyanın sonu!

(*Ondan kadınsı, kötü bir koku yayılır. Bulutsu, anlaşılmaz bir loşluk kaplar havayı. Mekânı kaplayan sise aldırmayan gramofon, öksürük ve ayak sürümeleri de bastırarak cayırtısına devam etmektedir.*)

GRAMOFON

Kudüüüs!
Kapılarını aç ve şarkını söyle
Hoşana...

(*Göğe doğru bir roket fırlar ve patlar. Roketten peydahlanan bir beyaz bulut düşüp her şeyin sonunun geldiğini ve İlyas'ın ikinci kez gelişini duyurur. Zenit'ten Nadir'e sımsıkı gerilmiş bir ipin üstünde Dünyanın Sonu, av uşağı kiltiyle iki kafalı ahtapot, kürk kalpağı ve ekosesiyle karanlığın içinde kafası topukları üstünde kıvrıla kıvrıla, İnsanın Üç Bacağı biçiminde gelir.*)

DÜNYANIN SONU

(*İskoç aksanıyla.*) Uy takacı uy, uy uy, kim çekecek küreği uy, uy uy?

(*O hengâmenin ve kesik kesik öksürüklerin ardından İlyas'ın bıldırcın kılavuzu gibi boğuk sesi yükseklerden yankılanır. Yenleri huni misali yeldir yeldir çimen yeşili cüppesi içinde terleyerek, zangoç çehresiyle, görkemli altın çağın sancağının[5] serili olduğu kürsüde belirir. Korkuluğu yumruklar.*)

İLYAS

Bu salaş mekânımızda yaygaraya yer yok, rica edeceğim. Jake Crane, Creole Sue, Dove Campbell, Abe Kirschner, öksüreceksiniz de ağzınızı kapatın. Şunu da diyeyim ki bu ana haber hattının işletmecisi benim. Çocuklar, hadi bakalım. Tanrı'nın zamanı 12:25'i gösteriyor. Annene orada olacağım deyiver. Ver siparişini de gör bak.

[1] (Fr.) İşte geldi! O benim! Gülen adam! İlk adam!
[2] (Fr.) Hanımefendiler, beyefendiler, bahislerinizi görelim!
[3] (Fr.) Bahisler kapanmıştır.
[4] (Fr.) Yeni bahis almıyoruz.
[5] Amerikan bayrağı.

Tam şurada birleşin. Sonsuzluk kavşağına ekspres seferle yerinizi ayırtın. Son bir şey daha. Tanrı mısınız yoksa tam'bi buda'la sanrı mı? Coney Adası'nda ikinci geliş gerçekleşecek olsa hazır mıyız? Florry İsa, Stephen İsa, Zoe İsa, Bloom İsa, Kitty İsa, Lynch İsa, bu kozmik gücü hissetmek size kalmış. Yoksa kozmosa dair bir soğukluk mu hissediyoruz? Hayır. Meleklerin tarafında olun. Prizma gibi olun. İçinizde bir üst benlik[1] var. Dilerseniz İsa ile, Gautama ile, Ingersoll ile boy ölçüşebilirsiniz. Hissediyor musunuz bu titreşimi hepiniz? Bence hissediyorsunuz. Ey cemaat, bu konuyu bir kez kavradınız mı cennete seyahat biletini cebinizde bilin. Anlıyor musunuz beni? Kesin bir hayat ışığıdır bu. Gelmiş geçmiş en ateşli şey. Yeme de yanında yat. Cillop bir yoldur bu imanıma. Pek bir uçsuz bucaksız, pek bir debdebelidir. Hayat verir. Sarsar. Biliyorum çünkü ben de sarsarım. Şakası bir yana işin temeline inecek olursak, A. J. Christ Dowie ve harmonik felsefe, anladınız mı? Okey. Yetmiş yedi batı altmış dokuzuncu sokak. Kaptınız mı? İşte bu. Beni güneşefonla ne zaman isterseniz arayın. Sizi gidi zurnalar, beleş kuponlarınızı saklayın. (*Bağırır.*) Şimdi zafer şarkımız madem. Herkes yürekten katılsın. Bis! (*Şarkısını söyler.*) Kudüü…

GRAMOFON

(*Sesini boğuklaştırıp.*) Kudüüüssemiiiinoyüceeee… (*Kırk beşlik iğneye sürtüne sürtüne gıcırdar.*)

ÜÇ FAHİŞE

(*Kulaklarını kapatıp ciyak ciyak bağırırlar.*) Aaayyy!

İLYAS

(*Gömleğinin kolları kıvrık, sureti kara, kollarını kaldırıp en üst perdeden bağırır.*) Yukarıdaki Büyük Birader, Bay Başkan, sana az önce ne dediğimi de duydun zahir. Sana tabii ki en sağlamından imanım var Bay Başkan. Higgins Hanım ile Ricketts Hanım'ın da bittabi içlerinde din ateşi olduğuna inanıyorum. Tabii bir de şimdi şu gözlerimle gördüğüm gibi, senin kadar korkmuş bir kadına da denk gelmiş değilim Florry Hanım. Bay Başkan, yamacıma gel de bu canım bacılarımızı koruyup kollarken az el ver bana. (*Dinleyicilerine göz kırpar.*) Bizim Başkanımız işte böyle her şeyi anlayıverir de ağzını açıp tek laf etmez.

KITTY-KATE

Kendimden geçtim. Bir zayıf anımda günaha bulandım ve Constitution Tepesi'nde o haltı işledim. Piskopos beni aklayıp pakladı da kahverengi kütüğe adımı yazdı sonra. Anamın bacısı bir Montmorency ile evlendiydi. Pirüpak iken beni kirleten o tesisatçı amelesiydi.

[1] Blavatsky için kullanılan bir terim.

ZOE-FANNY

Varsın koysun bana dedim sırf şamatasına.

FLORRY-TERESA

Hennesy'nin üç yıldızı[1] üstüne porto şaraplı içki sonucuydu olan biten. Whelan yatağıma sızıverdi de o dakka günahkâr oldum.

STEPHEN

Başlangıçta söz vardı, sonunda ise kavanoz dipli dünya. Hamdolsun sekiz mutluluğa.

(*Mutluluklar, Dixon, Madden, Crotthers, Costello, Lenehan, Bannon, Mulligan ve Lynch beyaz stajyer cerrah kıyafetleriyle dörderli sıra halinde, kaz adımlarıyla ve gürültüyle uygun adım geçerler.*)

MUTLULUKLAR

(*Her telden.*) Birra bifitek buludok boğabey bono barda beşlik biskopos.

LYSTER

(*Kuveykır grisi kısa pantolonu ve geniş kenarlı şapkasıyla ayrıca der ki.*) Arkadaşımızdır kendisi. İsim telaffuz etmeme gerek yok. Nuru takip ediniz.

(*Coranto adımlarıyla gider. Berber kıyafetiyle akça pakça, saçlarında bigudilerle Best girer. Nankeen sarısı, kertenkele harfleri işli kimono giyinmiş ve pagoda şapkası kuşanmış John Eglinton'ı orta yere buyur eder.*)

BEST

(*Gülümseyerek çıkardığı şapkasının altından, tepesinde bir tutam saçı turuncu kurdeleyle domuz kuyruğu biçiminde tutturduğu tıraşlı kafası ortaya çıkar.*) Tam da onu methediyordum, anlarsınız ya. Mutluluğa, güzelliğe dair bir şey, bilmez değilsiniz ya, Yeats'in dediği gibi, ay aman yani Keats'in dediği gibi.

JOHN EGLINTON

(*Yeşil tepelikli bir fener peydahlar ve ışığını bir köşeye doğrultur: kusur arayan bir ifadeyle.*) Estetikti kozmetikti bunlar hep eften püften kadınsı işler. Benim derdim ise gerçeğe ulaşmak. Dosdoğru bir adam için dosdoğru gerçek. Tanderagee, gerçekleri ve onlara ulaşmanın yolunu bilmek istiyor.

(*Işık huzmesinin vurduğu kömür kovasının ardında kutsal gözlü Kelt bilgesi Mananaun MacLir'in*[2] *sakallı ve çenesi dizlerinde, düşüncelere dalmış sureti be-*

[1] Pahalı bir Fransız konyağı.

[2] A. E.'yi (George Russell) temsil etmekte.

lirir. Usulca kalkar. Druid ağzından soğuk deniz yeli eser. Başı etrafında yılanlar kaynaşmaktadır. Tepeden tırnağa yosun ve deniz kabuğu kaplıdır. Sağ elinde bisiklet pompası tutar. Sol elinde kocaman bir kerevit vardır.)

MANANAUN MACLIR

(*Dalga misali sesiyle.*) Aum! Hek! Wal! Ak! Lub! Mor! Ma! Tanrıların ak yogası. Hermes Trismegistos'un esrarlı kokular kesesi. (*Islık çalan deniz yeli tınısıyla.*) Punatjanam patipenjap![1] Bana çelme takmanıza izin vermem. Birileri zamanında demişti ki: sola dikkat, Şakti[2] tarikatı. (*Fırtına kuşlarının çığlığı eşliğinde*) Şakti Şiva, karanlıklarda saklı Baba! (*Sol elindeki kerevite bisiklet pompasıyla şak diye vurur. Kooperatif saatinde burçlar kuşağının on iki burcu ışıldar. Okyanusun şiddetiyle inler.*) Aum! Baum! Pijaum! Kır evinin nuruyum! Hayalleri süsleyen kaymaklı tereyağım ben.

(*İskeletten bir Yahudi eli ışığı kısar. Yeşil ışık solarak mora döner. Havagazı ıslık gibi öter.*)

HAVAGAZI

Poffff! Puiffff!

(*Zoe gaz lambasına koşar ve bacağını büküp fitili ayarlar.*)

ZOE

Hazır ben buradayken bir dal verecek kim var?

LYNCH

(*Masaya bir tek sigara bırakıp.*) Al bakalım.

ZOE

(*Başını dalgasına gururla eğerek.*) Bir hanımefendiye böyle mi ikramda bulunulur? (*Sigarayı alevde yakmak için arkasına gerilir, sigarayı döndürürken koltukaltındaki kahverengi tüyler belirir. Lynch gelberiyle eteğini kaldırır. Dizbağının üstünde, safir üstü peri yeşili misali çıplak bacakları görünür. Sakince sigarasını tüttürür.*) Arka nahiyemdeki hoş beni görebiliyor musun?

LYNCH

Bakmıyorum ki.

ZOE

(*Koyun gözleriyle.*) Bakmıyor musun? Hiç işin olmaz tabii. Limon versem emer misin?

[1] Hindu inancında yeniden doğum.

[2] (Sanskritçe) Güç, kudret.

(Gözlerini sanki utanmış gibi kaçırıp Bloom'a yandan manidar bir bakış atar ve iç eteğini gelberiden kurtarıp ona doğru döner. Mavi sivi bir kez daha bacağından akar. Bloom arzuyla gülümserken başparmaklarını döndürüp olduğu yerde dikilir. Kitty Ricketts orta parmağını tükürüğüyle yalar ve aynaya bakıp her iki kaşını düzeltir. Dilbazilikası Lipoti Virag[1] baca deliğinden paldır küldür düşer ve uzun pembe akrobat ayaklarıyla iki sarsak adım atar. Lahana misali kat kat kıyafetin içinde sıkışıp kalmış sosis gibidir ve en üstte de, altında bir parşömen tomarı taşıdığı kahverengi Macintosh vardır. Sol gözünün önünde Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell'in monoklü parıldar. Kafasında bir antik Mısır külahı kondurulmuştur. Kulaklarında ikişer adet kaz tüyü görülür.)

VIRAG

(*Ökçelerini bitiştirip selamını verir.*) Adım Virag Lipoti, Szombathely'den gelmeyim. (*Düşünceli, kuru kuru öksürür.*) Uçkuruna gevşek çıplaklığa dair bolca alamet var buralarda, ne dersin? Şu kız kazara sırtını dönünce de senin pek düşkün olduğun sıkı fıkı iç çamaşırlarından dahi giymediği anlaşıldı. Uyluktaki iğne izini de fark etmiş olduğunu umayım mı? Güzel.

BLOOM

Büyükbabacığım. Ama…

VIRAG

Öte yandan ikinci sırada ise vişne kurusu ruju ve akça süslü ve saçı da bizim ırkın sarıağaç[2] özüne belli ki çok şey borçlu hanım kızımız ise sokak kıyafeti bürünmüş olsa da belirtmeliyim ki daracık korsesi kıçına kaçmış. Belkemiği de öne çıkık desek yeridir. Yanlışım varsa düzelt lakin böyle delişmen insanların iç çamaşırlarını bir an gösterivermeleri, hareketin barındırdığı teşhircilik eğilimi nedeniyle seni de hep mest etmiştir. Tek kelimeyle. Başı kuş, bedeni at kısrak. Doğru muyum?

BLOOM

Pek cılız bir şey canım.

VIRAG

(*Neredeyse hoşnut.*) Kesinlikle! İyice gözlendiğinde eteğinin o parlaklığın cepleri ve topaç şekli de kalçalar sanki dolgunmuş algısı yaratmak için. Şu uğruna kaz yolunan dev indirimlerin birinden henüz alınmış. Göz boyamak için cafcaflı bir görgüsüzlük. Toz zerreciğine varana dek gösterilmiş detaycılığa bak. Bugün giyebileceğin şeyi asla yarına bırakma. Iraklık açısı! (*Kafasının kızgın sallanışıyla.*) Beynim patlıyor, duydun mu? Çoheceligiller!

[1] Bloom'un dedesi.

[2] Nuh'un gemisini inşa ettiği ağaç.

BLOOM

(*Bir dirseği avucuna yaslı, işaretparmağı yanağında.*) Üzgün görünüyor lakin.

VIRAG

(*Alaylı, sansar dişleri sapsarı, parmağıyla sol gözünü kapatıp boğuk boğuk havlar.*) Hav'vittirsin, ayak çekiyor hav! Hoppa saçlı çıtırdan ve düzmece yaslardan sakın. Yamacımın dilberi. Rualdus Columbus tarafından keşfedilen bekâret düğmesinden var hepsinde. Evir onu. Çevir onu. Bukalemun gibi. (*Daha candan.*) O halde dikkatini üçüncü numuneye çekmeme izin ver. Çıplak gözle görüntüsüne dair pek çok veri elde edebiliyoruz. Kafatasında oksitlenmiş malzemeyi gözlemle. Bak hele, yumru misali! Ekibin çirkin ördek yavrusu, boy vermiş ama gerisini koyuvermiş, kalçalar da kazan.

BLOOM

(*Pişmanlıkla.*) Silahın yanında değilse.

VIRAG

Tüm çeşitlerimizle hizmetinizdeyiz, sade, az şekerli, orta şekerli. Bastır parasını seç istediğini. Nasıl da bahtiyar olursun şununla...

BLOOM

Hangisiyle...?

VIRAG

(*Dilini yukarı kıvırıp.*) Hımhım! Bak. Kirişi yayvan. Oldukça belirgin bir yağ tabakasıyla kaplı. Fark edebileceğin gibi saygın boyutlarda öne fırlamış iki adet çıkıntısıyla ve çorba kâsesine düşmeye meyyal göğüslerinin farkıyla tam bir memeli ve ayrıca aşağı bölgelerde de ilaveten iki çıkıntı var ki sıkılığı dışında her türlü arzuyu tatmin edecek şekilde ve muayene esnasında fevkalade ele gelir cinsten. Böylesi semiz bölgeler sağlıklı beslenmenin göstergesidir. Kümeste besiye çekilseler karaciğerleri fil gibi şişer. Yeşil çay eşliğinde lüpletilen çemenotlu ve sakızlı taze ekmek topakları da onlara kısa ömürlerinde iğnedenlik gibi ince olma keyfini bahşeder. Bu da senin kitabına uyar, ne dersin? Arkaları sıra koşulacak Mısır güveçleri. Tadını çıkar. Kurtayağı. (*Boğazında bir seğirme.*) Amanın! Al işte yine.

BLOOM

Arpacıktan hoşlanmadım.

VIRAG

(*Kaşları kemer gibi kalkar.*) Derler ki altın yüzükle dokunmalısın. Antik Roma'da ve Yunan'da Diplodokus ile İhtiyosarus'un konsüllükleri zamanında dediğimiz gibi,

argumentum ad feminam.[1] Sonra da Havva'nın şifasına duacı ol. Satılık değil. Kiralık. Hugenot. (*Seğirir*) Sesi de komik. (*Zorlayarak öksürür.*) Muhtemelen de bir siğil. Şu kafana sok diye sana öğrettiğim şeyi umarım hatırlıyorsundur! Buğday lapasına bal ve çerezi basıp.

BLOOM

(*Hatırlar.*) Lapaya kurtayağı tozu ve silabaks katıp. Aran dur işin boktur. Çok koşturmacalıydı gün yahu, muhtelif aksaklık. Bekle. Demem o ki siğil, siğilli kanla bulaşır, demiştin...

VIRAG

(*Ciddiyetle, burnu hepten kıvrılır, gözü seğirir.*) Bırak şu parmaklarını kıvırmayı da aklını başına devşir. Gördün mü bak, unutmuşsun. Hafıza tekniğini kullan bakalım. *La causa é santa.* Tara. Tara. (*Yanına dönüp.*) Hatırlayacaktır elbette.

BLOOM

Hem kuşdili yanlış anlamadıysam bir de tufeyli dokularda istenç gücü dedin diye anladım. Öyle değilse tahmin ediyorum. Ölü eli dokunsa iyileşir. Ha hafız?

VIRAG

(*Heyecanla.*) Öyle. Öyle. Aynen öyle. Teknik. (*Parşömen tomarını pıtpıtlar.*) Bu kitap sana teferruatlar karşısında nasıl davranacağını anlatır. Kurtboğan otunun endişeli korkusuna, müryatik melankoliye, priyapik yel çiçeğine karşı başvurulacak çareler. Virag organ kesimini anlatacak şimdi. Eski dost kostikten bahsedecek. Beslenmeyecekler. Boynunun ince yerinden atkılıyla kesip kopar. Ama mekânı Bulgar ya da Bask memleketine[2] döndüreyim derken, kadınların erkek kıyafetleriyle dolaşmasından hoşlanıp hoşlanmadığına karar verdin mi? (*Pis pis sırıtıp.*) Tüm bir yılı dini meselelerle harcadın ve 1886 yazında da daireden kare peydahlama problemini çözüp o bir milyonu cebe indirmeye uğraştın. Nar! Haşmetli bilinçaltından zırvaya geçmeye bir adım yeter. Misal pijamalar, diyelim mi? Yahut apış arasına kadar uzanan şu külotlu çoraplardan mı? Ya da meseleye çapraşık kombinezonlar yahut kamidonlar nezdinde mi baksak? (*Alaycı bir şekilde vıraklar.*) Vırakvırakvırak!

(*Bloom üç fahişeye kararsız göz atar, sonra uçuşan pervaneye kulak kabartıp üstü kaplı leylak lambaya bakınır.*)

BLOOM

O zaman sahip olmak istemiştim ama şimdi geldi geçti. Gece elbiseleri zaten hiç. O nedenle. Ama yarın yeni bir gün olacak. Bugün geride kaldı. Bugün ne olduysa yarın da ve dün olan da şimdi.

---

[1] (Lat.) Kadınla tartışma.

[2] Her iki toplumda da kadınların, geniş eteklerinin altına dar pantolonlar giymesi âdettir.

VIRAG

(*Domuz fısıldar gibi derhal*) Bir gün ömürlü böcekler, kısa ömürlerini oynak dişilerinin arka nahiyelerinden çıkma duyargalardan yayılan baştan çıkarıcı kokulara aldanıp ha bire düzüşmekle harcarlar. Güzel iş yeminle! (*Sarı papağan gagası genizden anlamsız sesler çıkarır.*) Çağımızdan beş bin beş yüz elli yıl civarı evveli Karpat dağlarında bir deyiş vardı. Bir kaşık dolusu bal, Bruin dostu, yarım düzine sirkeden daha çok cezbeder. Ayının vızıltısı arıları bayar. Ama bırakalım bunları bir kenara. Bir başka zaman işimize yarar belki. Çok memnun idik, biz ve diğerleri. (*Öksürür ve kaşını devirip kepçe yaptığı eliyle burnunu sıvazlar.*) Gece böceklerinin ışığın peşinde koştuğunu göreceksin. İntibaksız ve komplike gözleri için hatırlanılası bir ilüzyon. Tüm bu alengirli konular için Doktor L. B.'nin yılın olay kitabı diye andığı Seksolojinin Esasları ya da Aşk Tutkusu kitabının on yedinci cildine bakınız. Misal bir de hareketleri otomatik olan kimileri vardır. Düşün taşın. Ona uygun güneş budur. Gecekuşu gecegüneşi gecekenti. Dikkat kesil bana Charley! (*Bloom'un kulağına üfler.*) Vızzz!

BLOOM

Arı mıdır kurt sineği mi ne geçen günü duvarın gölgesinde afallamış dön dolaş gömleğimden içeri ama iyi ki ben…

VIRAG

(*Yüzü ifadesiz, kadını bir tınıyla kahkahalar atar.*) Muhteşem! Ha önünden İspanyol sineği girmiş ha havucuna hardal sürmüşsün. (*Hindi gibi kubarır.*) Kabarama! Kabarama! Nerdeydik? Açıl Susam! Öne çık! (*Parşömenini hızla açar ve ateşböceği misali parmaklarını pençe gibi geçirdiği satırlarda sağdan sola okur.*) Kal, dostum. İşte cevabınız. Redbank istiridyeleri birazdan önümüzde olacak. Aşçıların kralıyımdır. Bu etli çift kabuklular ve topraktan hepçil domuz bey tarafından sökülen Perigrod mantarları bize yardımcı olabilir ve sinirsel dermansızlıklarımıza ya da erkeksi hallerimize iyi gelir. Fena kokarlar lakin insanı havaya sokarlar. (*Kafasını alayına sallar.*) Hokkabaz seni gidi ayol. Gözlüğüm gözümde yol yol. (*Hapşırır.*) Amen!

BLOOM

(*Dalgın.*) Görsel açıdan kadının çift kabuk hali daha fena. Hep açılsın susam. Yarık cinsiyet. Haşarattan, sürünen şeylerden korkma sebepleri. Yine de Havva ile yılan hikâyesi bununla çelişiyor. Tarihsel gerçek olmasa da. Benim fikrime uygun bir kıyas. Yılanlar da kadın sütüne pek meraklı. Kilometrelerce hepçil ormanını aşıp, kurutana kadar meme emmek için gelirler. Elefantiliasis'in[1] eserlerinde okuduğumuz civelek Romalı hatunlar gibi.

VIRAG

(*Ağzı kıvrım kıvrım oynar, gözleri harap vaziyette taş gibi yumuludur, uzak diyarların monoton tınısıyla ilahiler okur.*) O dolu dolu memeleriyle o inekler ki size bildirilen ve dahi…

[1] Bloom'un kastettiği antik Yunanlı erotik şair Elefantis.

BLOOM

Şimdi bağıracağım. Kusura bakmayın. Olmaz mı? Yani. (*Yinelerr.*) Kertenkele gibi dur durak bilmeden sürüm sürüm gidiyorlar ki o meme ucunu hevesle lıkır lıkır emebilsinler. Karıncalar fidanbiti emiyor. (*İçten.*) Dünyayı güdüler yönetiyor. Hayatta da. Ölümde de.

VIRAG

(*Kafasını yan yatırır, sırtını büker ve omuzlarını düşürür, kamaşmış şişkin gözlerle pervaneye bakar, boynuz misali pençesiyle mimleyip bağırır.*) Kim ki per vane vane? Kim ki sevgili Gerald? Sevgili Ger, sen misin? Ah canım, Gerald'mış. Korkarım ki fena yanacak.[1] Bir şahıs çıkıp da lütfedip katastrofik hayvanı birinci sınıf peçeteyle haklamamız mı yahu? (*Miyavlar.*) Gel pisi pisi pisi! (*Ah çeker, geri gider ve çenesi düşük halde yanına yöresine bakar*) Güzel, güzel. Yakında ebediyen rahat edecek. (*Çenesiyle aniden havayı kapar.*)

PERVANE

Küçücük minicik bir şeyim ben
Her bahar gelişinde uçarım
Dön döner dururum çınçın
Uzun zaman önce kraldım
Şimdiyse böyle bir şeyim
Kanatlarımla, kanatlarımla!
Hoppa!

(*Leylak gölgeye doğru kanatlarını çırpa çırpa fırlar.*)

Ne güzel ne güzel ne güzel sutyenler

(*Sol üstteki girişten iki kayar adımla geliveren Henry Flower sol önde merkeze gelir. Koyu renk pelerin ve dökümlü bir sombrero giyinmiştir. Bir elinde gümüş telli kakmalı santur, diğerinde kadınbaşlı kil lüle sapı uzun mu uzun, bambudan, Jacob işi piposu vardır. Ayağına kadife çoraplar ve buruşuk gümüşi ayakkabılar kuşanmıştır. Narin çehresi, kâkülü, ince bıyığı ve sakalıyla Mesih'in romantik yüzünü andırır. Dal misali bacakları ve serçe ayakları, Candia Prensi tenor Mario'nunkiler gibidir. Yakalarını bastırıp düzeltir ve aşk dolu diliyle yalamak suretiyle dudaklarını ıslatır.*)

HENRY

(*Kulağa hoş gelen kısık bir sesle, gitarının tellerine dokunarak.*) Tomurcuklanan bir çiçektir o.

(*Saldırgan Virag, gıdısını çıkarıp lambaya bakar. Bloom vakur bir edayla Zoe'nun boynunu incelemektedir. Henry çalımla gerdanını kırıp piyanosunun başına geçer.*)

[1] İtalyan filozof Giordano Bruno'ya gönderme.

STEPHEN

(*Kendi kendine.*) Gözlerin kapalı çal. Babanı taklit et. Bizi bizden alan babanı. Bu kadarı yeter. Kalkıp gideceğim şu benim. Ümit ederim ki bu. Steve, tuttuğun yol yol değil. İhtiyar Deasy'yi ziyaret etmeli ya da telgraf çekip. Bu sabahki sohbetimiz derin etkiler bıraktı bende. Onca yaş farkımıza rağmen. Yarın bütününü yazacağım. Azıcık sarhoşum bu arada. (*Tekrar tuşlara dokunur.*) Minör akorttan girelim. Evet. Ama çok da değil.

(*Almidano Artifoni bir şef sopasını bıyığı marifetiyle tutar.*)

ARTIFONI

Ci rifletta. Lei rovina tutto.[1]

FLORRY

Bize bir şeyler çal. Güzelim eski aşk şarkılarından.

STEPHEN

Sesim gidik. Tükenmiş sanatçı gibiyim. Lynch, sana şu lavta hakkındaki mektubu göstermiş miydim?

FLORRY

(*Yapmacık gülümser.*) Şarkı söyleyebilip söylemeyen kuş.

(*Siyam ikizleri, Oxford öğretim görevlisi, ellerinde çim biçme makineleriyle Ayık Philip ile Zil Zurna Philip,*[2] *pencere boşluğunda belirir. Her ikisi de Matthew Arnold maskeleri takmıştır.*)

AYIK PHILIP

Şu kafasızın lafını dinle. İşler kesat. Efendi uslu salak bir çocuk gibi kurşunkalemin küt ucuyla hesapla bakalım. Üç pound on iki şilinin var, iki banknot, bir de kelleli paralardan, ah gençlik. Mooney *en ville* Monney *sur mer*, Moira, Larchet'in yeri, Holles Caddesi Hastanesi, Burke'ün yeri. Ne dersin? Gözüm üstünde.

ZİL ZURNA PHILIP

(*Sabırsız.*) Hepsi zırva, adamım. Canın cehenneme, melamet hırkasını kendim giydim. Şu oktavı bir çıkabilsem. Kişilik bölünmesi. Kimdi bana bunu söyleyen? (*Çim biçme makinesi hırıldar.*) Aha, evet. *Zoe mou sas agapo.*[3] Daha önce buraya gelmişim gibi bir his var içimde. Atkinson ile birlikte mi yok değil. Mac Bilmemkim. Hatırladım, MakSikem. O anlatmıştı bana, dur yahu, Swinburne müydü yoksa değil mi?

---

[1] (İt.) Bunu bir düşün. Her şeyi mahvediyorsun.

[2] Makedonyalı Filip'e dair bir hikâyeye gönderme.

[3] (Yun.) Aşkım. Seni seviyorum.

FLORRY

Şarkıya ne oldu?

STEPHEN

Ruh arzu eder de beden pırtlar bazen.

FLORRY

Maynooth'ta sahne aldın mı sen? Daha önce gördüğüm birini andırıyorsun.

STEPHEN

Bıraktım orayı. (*Kendi kendine.*) Akıllıca.

AYIK PHILIP İLE ZİL ZURNA PHILIP

(*Çim biçme makineleri çayırları rigadon eşliğinde biçerken.*) Her daim akıllıdır. Heyavrumey. Bu arada kitabınla, şu şey, dişbudağın yanında mı? Evet, oradalar, evet. Herdaimakıl heyavrumey. Bizim gibi yap.

ZOE

İki gece evvel buraya bir rahip geldiydi de işini, düğmesini bile açmadan yapıverdiydi. Saklamana gerek yok, deyiverdim ona. Roma işi yakalığın olduğunu biliyorum.

VIRAG

Bu açıdan baktığında fevkalade mantıklı. İnsanın düşüşü. (*Gözbebeklerini belertip huysuzca.*) Papanın canı cehenneme! Güneşin altında yeni bir şey yok. Keşiş ve Bakirelerin Cinsel Sırlarını açığa çıkartan Virag derler bana. Roma Kilisesi'ni neden terk ettim sanıyorsunuz. Rahip, Kadın ve Nedametleri'ni okuyun hele. Penrose. Kollu Jippert. (*Kıpırdanıp durur.*) Kadın hoş bir edayla sazdan hasır kemerini çözüp ıslak mı ıslak yonisini erkeğinin lingamına sunar. Azıcık sonra da adam kadına yaban etlerini sunar. Kadın keyfini belli eder ve kendini kuştüyüyle kaplar. Adam kadının yonisini dimdik koca lingamıyla şiddetle sever. (*Bağırır.*) *Coactus volui.*[1] Sonra delişmen kadın etrafta koşturur. Heybetli adam kadını bileğinden kavrar. Kadın ciyaklar, ısırır, çemkirir. Şimdi vahşi ve kızgın hale gelen adam kadının şişko yadganasına vurur. (*Kuyruğunu kovalar.*) Pifpaf! Popo! (*Durur, aksırır.*) Pırttt!

LYNCH

Umarım sevgili pedere bir kefaret bahşettin. Kardinal pozisyonu için dokuz tespih duası.

ZOE

(*Burnundan mors balığı gibi duman çıkartarak.*) Bağlantı sağlayamadı. Sadece, anlarsın ya, azıcık dokundurup. Kuru kuruya fırça.

[1] (Lat.) Baskı altında.

BLOOM

Zavallı adam!

ZOE

(*Tasasız.*) Başına gelenlerin ardından.

BLOOM

Nasıl yani?

VIRAG

(*Görünümüyle tezat halde, siyah ışıklarla kaplı sabit ve şeytani bir sırıtışla iskelet misali boynunu dikleştirir. Zekâ özürlü burnunu kaldırıp ulur.*) *Verfluchte Goim!*[1] Babası vardı, kırk babası. Hiç var olmadı. Domuz Tanrı! İki sol ayağı vardı.[2] Libyalı hadım, papanın piçi Yehuda Yakya idi. (*İşkence görmüş patilerine yaslanır, dirseğini dimdik eğer, gözü düz kafatası içinde can çekişirken ahraz dünyaya dönüp acı içinde haykırır.*) Orospu çocuğu. Apokalips.

KITTY

Bir de mavi kasketli Jimmy Pidgeon'dan frengi kapan Marta Hepkısa ondan hamile kalınca içine sindiremeyip salya sümük yataklara düşmüş, nalları dikince de hepimiz cenazesine iştirak etmiştik.

ZİL ZURNA PHILIP

(*Tumturaklı.*) *Qui vous a mis dans cette fichue position, Philippe?*

AYIK PHILIP

(*Keyifle.*) *C'était la sacré pigeon, Philippe.*

(*Kitty şapkasını tutturduğu iğneden kurtarır ve kınalı saçını okşayarak şapkayı sakince yere bırakır. O hoş alımlı baştan dökülen çekici büklümlerden daha güzeli görülmüş değildi bir fahişenin omzuna dökülen. Lynch şapkasını kuşanır. Kitty ise onun şapkasını da tutup atar.*)

LYNCH

(*Güler.*) Meçnikof'un insanımsı maymunlara aşıladığı zevkler de bunlardı işte.

FLORRY

(*Kafasını sallar.*) Omurilik zafiyeti.

[1] (Yidiş) Kahrolası millet. (Hıristiyanlar.)

[2] Şeytan'ın iki sol ayağı olduğu inancı.

ZOE

(*Neşeli.)* Ah malumatfuruş sözlüğüm.

LYNCH

Üç bilge bakire.

VIRAG

(*Sıtma titreği, kemikli saralı dudaklarının kenarından bol miktar sarı köpük kabarmaktadır.*) O kadın aşk iksirleri, beyaz merhem, portakal çiçeği satar idi. Romalı komutan Panther, babafingolarıyla onu kirletti. (*Titrek fosforlu akrep dilini çıkartır ve elini apışına götürür.*) Mesihmiş! Zarını patlattı o hatunun. (Anlamsız babun bağırışlarıyla kalçasına alaycı bir titreme tuttururr.) Heik! Hek! Hak! Ok! Huk! Kok! Kuk!

(*Al yanak, şişik kas, tüylü burun, pos bıyık, lahana kulak, kıllı göğüs, kabarık yele, şişko meme Ben Jumbo Dollard, takım taklavatı siyah bir deniz banyosu kıyafetinin içine çantaya tıkıştırılır gibi tıkıştırılmış halde öne çıkar.*)

BEN DOLLARD

(*Bir yandan kastanyetleri koca pençeli elinde şıkırdatırken, öte yandan bas varil'ton sesiyle şen şakrak tiril şarkılar söyler.*) Aşk coşkun gönlümde bacayı sarınca.

(*Ring korkuluklarının ve iplerin üzerinden atlayan bakireler, Hemşire Callan ve Hemşire Quigley, kollarını açıp üstüne çullanırlar.)*

BAKİRELER

(*Yaltaklanarak.*) Big Ben! Ben mi Chree!

BİR SES

Pantolonu partal şu adamı tutun.

BEN DOLLARD

(*Kocaman kahkahasıyla kalçasına bir şaplak aşk eder*) Şimdi tutun bakalım.

HENRY

(*Göğsüne yaslanmış kesik kadın başını okşayarak mırıldanır.*) Senin yüreğin, benim aşkım. (*Lavtasını tıngırdatır.*) Onu ilk gördüğümde...

VIRAG

(*Derisi pul pul, kuştüyleri uçuşarak dökülürken.*) Sıçanlar! (*Esnerken kömür karası boğazı görünür ve çenesini elindeki parşömen tomarıyla kapatır.*) Şunu da söyleyip ayrılayım artık. Elveda. El ve dahi. *Dreck!*[1]

[1] (Yidiş) Pislik, bok.

(Henry Flower tarz bıyığını ve sakalını hızla tarar ve eline tükürüp saçını öylece düzleştirir. Sırtında asılı yaban arpıyla sikinin doğrultusuna kapıya doğru ilerler. Virag kuyruğunu dikip iki tuhaf suçrayışta kapıyı bulur ve duvarın her iki yanına balgam sarısı el ilanlarını, kafasıyla toslamak suretiyle yapıştırır.)

EL İLANI

K.II. İlan yapıştırmayınız. Kişiye özel. Dr Hy Franks.

HENRY

Her şey yitti şimdi.

(Virag kafasını bir anda vida gibi söker ve kolunun altına sıkıştırır.)[1]

VIRAG'IN KAFASI

Zevzek!

(Sırayla çıkarlar.)

STEPHEN

(Omzunun üstünden Zoe'ya dönerek.) Sen olsan Protestanlık denen yanlışı kuran kavgacı papazı[2] seçerdin elbet. Ama Antistenes'ten, köpek sagadan ve Arius Heresiarus'un kıçından sakın. Tuvalette ıstırap.

LYNCH

Ona kalırsa hepsi aynı kapıya çıkar, tek Tanrı.

STEPHEN

(Sofu edayla.) Ve her şeyin Yüce sahibi.

FLORRY

(Stephen'a dönerek.) Belli ki yoldan çıkmış bir rahipsin. Ya da keşiş gibi bir şey.

LYNCH

Öyledir. Kardinal oğlu kendisi.

STEPHEN

Kardinalin günahı. Tirbuşona dönen keşişlerden.

(Saygıdeğer şahsiyet, İrlanda'nın tüm ruhbanlarının önderi Simon Stephen kardinal Dedalus, kırmızı kardinal cüppesi, sandaletleri ve çoraplarıyla eşikte belirir.

[1] Dante'nin *Cehennem*'ine gönderme.

[2] Martin Luther.

Yine kırmızılara bürünmüş yedi cüce maymun rahip yamağı, yedi büyük günahın temsilcileri, cüppesinin eteğini tutarak ve altını dikizleyerek peşi sıra gelirler. Eprimiş ipekten bir şapkayı kafasında yan yatırmıştır. Başparmakları koltukaltında, avuç içleri açıktadır. Boynunda mantarlardan müteşekkil bir tespih ve tespihin ucunda da tirbuşon misali bir haç asılıdır. Başparmaklarını koltukaltından çıkartıp ellerini göğe açarak abartılı hareketlerle merhamet için yakarır ve şişirilmiş laflarla arzusunu dile getirir.)

KARDİNAL

Conservio'yu tutmuşlar
Zindanın dibine tıkmışlar
Her yanı kelepçeli zincirli
Neredeyse üç ton çekeri

(*Herkesi bir anda dikkatle süzer, sağ gözü sıkıca yumulu, sol yanağı şişiktir. Sonra keyfini saklayamadan öne arkaya, elleri belinde salınmaya başlar ve civelek bir şarkı tutturur.*)

Ah küçük dostum, zavallı
Bak bak bak bacakları sarı sarı
Semiz, şişman, ağır ama yılan gibi çevikti
Ama yabaninin de tekiydi
Lahanasına olsun diye çeşni
Öldürdü Nell Flaherty'nin kazsever azmanını

(*Bir sürü tatarcık, cüppesinin üstüne beyaz beyaz doluşur. Kolları çapraz vaziyet, yüzünü ekşitip hart hurt kaşınır ve buyurur ki:*)

Lanetlilerin ıstırabından ötürü acı çekiyorum. Hay bin kaşıntı, İsa'ya şükür ki bu küçük dostlar hemfikir halde hareket etmiyor. Öyle olsa beni bu adı batası yerküreden yüzüstü deflerlerdi.

(*Başı eğik, işaret ve ortaparmaklarıyla üstünkörü kutsar, Paskalya öpücüğünü verip ağzını iki kez komik şekillere sokar, şapkası sağa sola sallanırken boyu hızla çeker ve cüppesinin eteğini taşıyanlarla eşlenir. Cüce rahip yamakları kıkırdar, dikizler, birbirlerini dürter, şehvetle bakışır, paskalya öpücükler atar, ardı sıra zigzag dolanırlar. Uzaklardan duyulan sesi yumuşak, merhametli, erkeksi ve hoş tınılıdır:*)

Kalbimi sana getirecek,
Kalbimi sana getirecek,
Bu ılık gecenin nefesiyle
Kalbimi sana getirecek!

(*Sihirli kapıkolu döner.*)

KAPIKOLU

Sanaaa!

ZOE

Şeytan kapıya dayandı.

(*Bir erkeğin gıcırdayan merdivenlerden aşağı indiği ve yağmurluğuyla şapkasını askıdan aldığı duyulur. Bloom istemsizce öne çıkar ve geçerken ardından kapıyı yarım kapatıp cebindeki çikolatayı çıkartarak telaşla Zoe'ya ikram eder.*)

ZOE

(*Bloom'un saçını bir çırpıda koklar.*) Hımm! Annene tavşanlar için teşekkürlerimi ilet. Sevdiğim şeyleri almaktan pek hoşlanırım.

BLOOM

(*Eşikte bir erkeğin fahişelerle konuştuğunu duyup kulak kabartır.*) Ya o adamsa? Dahası? Ya da yapmamışsa? Ya da çifte keyifse derdi?

ZOE

(*Çikolatanın gümüşi kabını yırtar.*) Çatal icat olunmamışken parmaklar vardı. (*Bir parçayı koparıp ucundan kemirir, bir başkasını Kitty Ricketts'a verir ve sonra fingirdeyerek Lynch'e döner.*) Fransız işine ne dersin? (*Lynch başıyla onaylar. Zoe kızdırır.*) Şimdi mi alırsın, bekleteyim mi? (*Lynch başını dikip ağzını açar. Zoe aldığı armağana havada bir tur attırır. Lynch de başıyla izler. Zoe aynı turu bir de soldan attırır. Lynch onu izler.*) Yakalasana!

(*Bir parçayı havaya fırlatır. Lynch mahirane bir hamleyle çikolata parçasını kapar ve ağzına atıp katır kutur yemeye başlar.*)

KITTY

(*Çiğnerken*) Çarşıda bana eşlik eden mühendiste çok güzelleri var. İçi likörlülerden. Genel Vali de eşiyle oradaydı. Toft'un değnekten atlarıyla ne eğlenmiştik. Halen başım dönüyor.

BLOOM

(*Svengali misali kürklü paltosu, kavuşturduğu kolları ve Napolyonvari kâkülüyle kapıyı delip geçen bir kartal bakışı fırlatır ve kaş çatıp vantrilok tınılarla şeytan çıkartır. Sonra sol ayağını dimdik öne atar ve ardından parmaklarını gösterişli bir edayla selama çakıp sağ kolunu sol omzuna doğru gezdirmek suretiyle mason işareti yapar.*) Git, git, git, her kimsen defol git buradan!

(Dışarıdaki sisin arasından bir erkek öksürüğü ve adımlar duyulur. Bloom'un çehresi gevşer. Bir elini sakin bir tavırla yeleğinin aralığına sokar. Zoe ona da çikolata ikram eder.)

BLOOM

(Ağırbaşlı.) Teşekkürler.

ZOE

Ne diyorsam o. Aç bakayım ağzını!

(Merdivenden ciddi bir topuk selamı sesi gelir.)

BLOOM

(Çikolatayı alır.) Afrodizyak diyorlar? Solucanotuyla yarpuz. Öyle de olsa aldım. Vanilya sakinleştirir miydi ya da? Mnemo. Işıklar birbirine karışınca hafıza da karışıyor. Misal kırmızı deri, veremi tetikliyor. Renkler, varsa kadınların kişiliğini de etkiliyor. Şu siyah beni kederli kılıyor. Ye ve yarına neşeli çık. *(Yer.)* Tadı da etkiliyor, eflatun mesela. Ama öyle çok oldu ki. Yeni gibi. Afro. Şu rahip. Gelmeli. Geç olsun güç olmasın. Andrews trüflerinden deneyin.

(Kapı açılır. Devasa patroniçe Bella Kohen[1] içeri girer. Fildişi rengi, üççeyrek, kenar biyesi saçaklı bir elbise vardır üstünde ve kendini, Karmen'deki Minnie Hauck gibi siyah boynuz saplı bir yelpazeyle serinletmektedir. Sol elinde alyans ve sahip yüzükleri vardır. Gözleri kömür kara sürmelidir. Bıyığa yakın tüyleri vardır dudağının üstünde. Esmer yüzü hafiften terlidir ve delikleri turuncumsu koca bir burnu vardır. Kulağındaki enli küpeler beril taşındandır.)

BELLA

Söz sırası bende! Ay terden sıçana dönmüşüm.

(Etrafındaki çiftlere bir bakış atar. Sonra gözleri ısrarla Bloom'da takılı kalır. Koca yelpazesi sıcak basmış yüzüne, dolgun göğüslerine yel savurmaktadır.)

YELPAZE

(Önce hızlı, sonra az yavaş sallanarak.) Gördüğüm kadarıyla evli.

BLOOM

Evet. Kısmen, kaybettim de şeyi...

YELPAZE

(Yarım açılıp sonra kapanarak.) Ve evde de hanımın borusu ötüyor belli. Hükümet kadın.

[1] Mecklenburg Sokağı 82 numaradaki genelevin 1888-1905 yılları arası maması.

BLOOM

(*Koyun gibi sırıtıp gözünü yere diker.*) Öyle, öyle.

YELPAZE

(*Katlanıp Bella'nın küpeleri üstünde dinlenmeye çekilirken.*) Beni unuttun mu?

BLOOM

Nayır. Hevet.

YELPAZE

(*Katlı halde belinde.*) Daha evvel hayal ettiğin o kadın ben miyim? Sonra karın o adam sen biz miydik hep bildiğin? Ben hepsi miyim yahut tıpkı ben miyim?

(*Bella, yelpazesini usulca pıtpıtlayıp yanaşır.*)

BLOOM

(*Ürkerek.*) Güçlü varlık. Gözlerimden kadınların bayıldığı o sersemliği okuyor.

YELPAZE

(*Dürterek.*) Biz tanışmıştık. Sen benimsin. Kader.

BLOOM

(*Sinik.*) Taşkın bir dişi. Egemenliğini öyle çok arzuluyorum ki. Tükendim, bittim, sahipsizim ve artık genç değilim. Demem o ki adeta insan hayatının büyük postanesinde elimde ekstra ücreti ödenmiş mektupla, gönderilememiş mektuplar haznesinin önünde dikiliyorum. Kapı ile pencere dik açıyla aralık ve aralarında, düşen cisimler kanunu gereği otuz iki fit saniyelik bir cereyan söz konusu. Şu anda da sol kalça kasımda siyatik kasılma hissediyorum. Bizim ailede kuşaktan kuşağa geçer bu maraz. Zavallı dul babacığım, bu illet yüzünden barometre gibiydi. Hayvan sıcağının iyi geldiğine inanırdı. Kışlık paltosunun içi yün kaplıydı. Sona yaklaşırken Kral Davut ile Sunamite'i hatırlayıp yatağını, ölümünden sonra dahi sadık kalan Atos ile paylaştı. Köpeğin salyası siz de tahmin edersiniz ki... (*Ürker.*) Ay!

RICHIE GOULDING

(*Eli çantalı, kapıdan geçer.*) Geç dalganı bakalım. Dublin'in en müstesna ve makulu, prenslere layık. Ciğerim var, böbreğim var.

YELPAZE

(*Dürterek*) Her şey sona ere. Benim ol. Hemen şimdi.

BLOOM

(*Kararsız.*) Şimdi mi, büsbütün mü? Muskamı bırakmamalıydım. Yağmur, nemli kayalıklardaki teşhir hikâyesi, bu yaşımda kabahat bunlar. Her olgunun bir doğal sebebi var.

YELPAZE

(*Usulca aşağıyı mimler.*) Yapabilirsin.

BLOOM

(*Aşağı bakınır ve ayakkabısının çözülmüş bağcığını fark eder.*) Aman dost başa düşman...

YELPAZE

(*Hızla aşağıyı mimler.*) Yapmalısın.

BLOOM

(*Direngen bir arzuyla.*) Kördüğümün kralını atabilirim. Kellett's mağazasının postayla sipariş bölümünde eşek gibi çalışırken öğrenmiştim. Tecrübeli eller. Her düğüm dile gelir. İznînizle. Saygılarımla. Bugün bir kez daha eğilmiştim. Ay!

(*Bella usulca eteğini kaldırır ve kendini, pabuçlu semiz toynağı ipek çoraplı bacağının gücüne bırakıp bir sandalyeye ilişir. Bacağı kasılmış yaşlanmakta olan Bloom, kadının toynağı üstüne eğilir ve parmaklarıyla dantela bağcıklarını nazikâne bağlamaya koyulur.*)

BLOOM

(*Sevgi dolu mırıldanır.*) Mansfield'ın dükkânında ayakkabı tezgâhtarlığı, düğmeleri kancaları güzelce iliklemenin tadı, eteği diz üstüne sıyrılmış bacakların bağcığıyla meşgul olmak, ayağı fevkalade küçük Clyde Road hanımefendilerle meşgul olmak, başımda kavak yelleri esen gençliğimin rüyasıydı. Dahası Raymonde'daki balmumu modelleri her gün ziyaret eder, Paris'tekiler gibi fileli çorabını ve uçkun misali ayak parmaklarını hayranlıkla seyrederdim.

TOYNAK

Sıcacık keçi postumu kokla. Soylu sıkletimi tart.

BLOOM

(*Çapraz bağlayarak.*) Sıktı mı?

TOYNAK

Yüzüne gözüne bulaştırırsan, Handy Andy, taşaklarını tekmelerim.

BLOOM

Panayırdaki dans gecesine gittiğimizdeki gibi yanlış ilmekten geçirmeyeyim diye. Kötü kader. Yanlış kopçasına el atınca... kastettiğiniz şahsın yani. O gece tanışmıştı... Şimdi de!

(*Dantelalı bağcığı düğümler. Bella ayağını tekrar yere basar. Bloom başını kaldırır. Kadının koca yüzü, ağır bakışları, Bloom'u alnının çatından yakalar. Sersemler, gözleri kararır, burnu kalınlaşır.*)

BLOOM

(*Ağzında geveleyerek*). Emirlerinize amade vaziyette biz, sayın baylar, ...

BELLO[1]

(*Heykel gibi sert bakış atıp bariton sesiyle.*) Aşağılık adi köpek!

BLOOM

(*Karasevdalı.*) İmparatoriçem!

BELLO

(*Sarkık yanakları bıngıldarken.*) Boynuzlayan kıça tapan rezil!

BLOOM

(*Hüzünle.*) Ah azamet!

BELLO

Bokyiyen!

BLOOM

(*Kasları handiyse çekilmiş halde.*) Muhmuhteşemim!

BELLO

Yıkıl! (*Yelpazesiyle Bloom'un omzuna vurur.*) Uzat ayaklarını bakayım! Sol ayağını bir adım geri at! Düşeceksin. Düşüyorsun. Ellerinin üstünde yere!

BLOOM

(*Dişi gözleri hayranlıkla kalkar ve sonra kapanır, küçük bir köpek gibi inler.*) Trüf mantarları!

[1] İtalyanca kadın isimlerinin "A", erkek isimlerinin "O" ile sonlanmasına uygun olarak, erkeğe dönüşen Patroniçe Bella'nın adı bundan böyle Bello olarak anılmaktadır.

(*Yürek dağlayan saralı haykırışıyla dört ayağı üstünde homurdanır,*[1] *burnundan konuşur, Bello'nun erkek ayaklarının dibine kök salar: sonra ölüymüş gibi gözlerini sıkıca yumup yere uzanır, muhteşem efendisinin önünde yere kapaklanmışken gözkapakları titrer.*)

BELLO

(*Bobstil saçları, mor kulakları, tıraşlı ağzının etrafında pos bıyığı, dağcı dolakları, yeşil gümüş düğmeli ceketi, spor eteği ve tüylü alp tarzı şapkasıyla ellerini ceplerine derince daldırır, topuğunu kadının ensesine koyup bastırır.*) Tabure kılıklı karı! Bütün ağırlığımı hisset bakalım. Despotunun muhteşem topuklarından müteşekkil gururla dimdik parıldayan bu taht karşısında eğil, seni köle.

BLOOM

(*Esaret altında sızlanır.*) Asla sözünden çıkmayacağıma söz veririm.

BELLO

(*Kahkahalarla güler.*) Vay canına! Bahtına ne düşecek hiç bildiğin yok. Payına düşeni verip seni terbiye edecek Tatarım ben. Herkese Kentucky kokteyli ısmarlamasına bahse girerim ki ayıbını ortaya dökeceğim, evlat. Hadi bakalım, yerse eğlen benimle. Topuk altı disipliniyle beden eğitimi kıyafetinle[2] iyilik umup tir tir titriyorsun madem.

(*Bloom sürüne sürüne gittiği kanepenin püsküllleri arasından bakar.*)

ZOE

(*Eteğini kadını gizlemek için açıp.*) O kadın burada değil.

BLOOM

(*Gözlerini yumarak.*) O kadın burada değil.

FLORRY

(*Bloom'u eteğiyle saklayıp.*) Öyle demek istemedi Bay Bello. İyi çocuk olacak, efendim.

KITTY

Çok üstüne gitmeyin kadıncağızın Bay Bello. Gitmezsiniz değil mi bey'annem.

BELLO

(*Gönlünü alarak.*) Gel bakalım, ördek kılıklım, iki çift laflayalım sevgilim, küçük bir düzeltme mahiyetinde. Yürek yüreğe bir konuşma tatlım benim. (*Bloom kafasını*

[1] *Odyssea*'da, Kirke'nin, Odyssea'nın adamlarını domuza dönüştürmesine gönderme.
[2] Çıplak.

ürkerek çıkartır.) Aferin kızıma. (*Bello, kadını saçından sürükleyip çeker.*) Seni, kendi iyiliğin için yola getirmek derdindeyim. Pek narin arka nahiyenden başlayalım mı? Küçücük köpecik. Hazırlan bakalım.

BLOOM

(*Fenalık geçirirken.*) Yolmayın benim şu...

BELLO

(*Zalimce.*) Buruna halka, kerpeten, falaka, kanca, dahası eski zamanların Nubyeli kölelerinin çalan flütü öpmesi gibi sana kamçımı öptüreceğim. Sıran geldi bakalım! Hayatının geri kalanında doğal dengen için beni asla aklından çıkartamayacaksın. (*Alın damarları atar, yüzü şişer.*) Her sabah Matterson'dan aldığım domuzlu sandviç ve bir şişe Guinness ile yaptığım mükellef kahvaltımın ardından yüzüne Osmanlı minderine oturur gibi abanacağım. (*Geğirir.*) Sonra da *Ruhsatlı Meyhaneler Gazete*'mi okurken başparmağım kadar kalın Borsa puromu eme eme tüttüreceğim. Büyük ihtimalle boğazlatırım seni ve sonra da şişe taktırıp kızarmanın ardından etinden dilimler kesip limon ya da kuşüzümü sosuyla harmanlayıp yanında pilavla birlikte afiyetle yerim. (*Kadının kolunu büker. Bloom tepetaklak tosbağa gibi haykırır.*)

BLOOM

Zulmetmeyin, hemşire! Yapmayın etmeyin!

BELLO

(*Büker.*) Al sana bir daha!

BLOOM

(*Çığlık atar.*) Ah, cehenneme düştüm! Bedenimde ne kadar sinir varsa deli gibi sancıyor!

BELLO

(*Bağırır.*) Güzel, uçana kaçana hoplayan generalim elinden! Altı haftadır duyduğum en güzel haber bu. Burada bekletme beni, ciğerine bit düşesi! (*Kadının suratına bir tokat indirir.*)

BLOOM

(*Hıçkırır.*) Sonra bana vuruyorsun. Anlatacağım tek tek...

BELLO

Kızlar, indirin şunu aşağı da üstüne çökeyim.

ZOE

Evet. Üstünde yürüyün! Ben de yürüyeceğim.

FLORRY

Ben de. Dur, sırayla.

KITTY

Hayır, ben yürüyeceğim. Bana bırakın.

(*Kerhanenin buruşuk yüzlü, aksakallı, yağlı önlüklü, griyeşil erkek çorabı ve çarık giyinmiş, una sıvalı aşçısı Bayan Keogh, kıpkırmızı çıplak elinde hamur bulaşmış oklavasıyla kapıda belirir.*)

BAYAN KEOGH

(*Yırtıcı bir edayla.*) Yardım edebilir miyim?

(*Bloom'u kolundan kanadından kavrayıp bağlarlar.*)

BELLO

(*Homurdanarak Bloom'un yukarı bakan yüzüne çömelirken purosunu tüttürmekte, şişko bacağını okşamaktadır.*) Görüyorum ki Keating Clay, Richmond tımarhanesine başkan seçilmiş ve Guinness'in imtiyazlı hisseleri on altı üç çeyreği bulmuş. Craig ile Gardner bana böyle olacağını söylediğinde şu hisse senetlerinden almadım ya hay aklıma turp sıkayım. Geberesi talihim, lanet getire. Bir de şu nal toplayan *At'gitsin* denen atın bire yirmi vermesi. (*Sigarasını öfkeyle Bloom'un kulağında söndürür.*) Şu adı batası kül tabağı nerede?

BLOOM

(*Dürtüle dürtüle, götü tıkanıp.*) Ay! Ay! Canavarlar! İnsafsız!

BELLO

On dakikada bir ses ver. Yalvar. Daha önce hiç yakarmadığın gibi yakar. (*Yumruk yaptığı elinde parmaklarının arasına koyduğu purosuyla işaret çeker.*) Al, bunu öp. İkisini de. Öp ulan. (*Bacağını ata biner gibi atar ve binici gibi dizlerini bastırıp ses verir*) Deeeh! Yürrrü bakalım Banbury kavşağına. Eclipse yarışına sokacağım bunu. (*Eyerde zıplaya zıplaya sürer atını.*) Ham'fendiler rahvan arabacılar tırıs beyefendiler dörtnala gider.

FLORRY

(*Bello'yu çekiştirir.*) Azıcık da ben bineyim. Sen çok bindin. Senden önce ben bineceğim demiştim.

ZOE

(*Florry'yi çekiştirir.*) Ben. Ben. Yetmedi mi emip durduğun, emici?

BLOOM

(*Ağlamaklı.*) Dayanamıyorum.

BELLO

Durun be. Az daha bineyim. (*Nefesini tutar.*) Kahretsin. Al işte. Bu tıkacı da patlatmak üzere. (*Kıçındaki tıkacı eğilip bükülerek çıkartır ve azimle yellenir.*) Al bakalım! (*Tıkacını tekrar takar.*) Evet ya, on altı üç çeyreği bulmuş.

BLOOM

(*Üstünden ter boşanır.*) Erkek değil o. (*Koklar.*) Kadın.

BELLO

(*Ayağa kalkar.*) Artık uçana kaçana devri bitti. Kaç zaman özlemini çektiğin şey gerçekleşiyor. Bundan böyle erkekliğin kalmadı ve şakası yok, artık boyunduruğumdasın. Şimdi de cezanı çekmek için uygun kıyafetini kuşan bakalım. Erkek giysilerini çıkaracaksın, anlarsın ya, ha Kızıl Kohen? Şu şık şıkıdım ipeği kafandan, omuzlarından geçirip kuşan bakalım. Çabuk ol çabuk!

BLOOM

(*Büzüşür.*) İpek, dedi hanım! Ah buruşuk! efil efil! Tırnağımın ucuyla dokunabilir miyim?

BELLO

(*Fahişelerini imler.*) Bak şunlar nasıllarsa sen de öyle olacaksın, peruklu, allıklı, parfümlü, pudralı, koltukaltların da kaymak. Mezuralarla bedeninin ölçüsü alınacak. Kalça kısmı taş kakmalı, iskeleti balina kemiğinden, yumuşacık güvercin tüyünden mamul kotil kumaştan korsenin içine, işte aynen bunlar gibi tıkıştırılıp dantelle bağlanacaksın ki koca bedenin, en sıkı püsküllü elbiselerin, iç etekliklerin, hanemin mührünü taşıyan iç çamaşırlarınla, Alice için tasarlanmış şeylerin içine sığıp Alice'in kokusunu taşıyabilesin. Çekili çekiliversin bakalım Alice. Marta ile Mary bu hoş hallerin içinde ve dizlerini saran süslü püslü ama aslında gereksiz dantellerin içinde önceleri azıcık üşüyüp tuhaf hissedecekler unutmayasın...

BLOOM

(*Çiçekbozuğu yanakları, hardal rengi saçı ve koca erkeksi elleri, burnu ve yampiri ağzıyla cazip bir hizmetçi kılığında.*) O kadının şeylerini, Holles Sokağı'nda otururken sadece iki kez denemiştim, şakacıktan. Zor zamanlarımızda da çamaşırhaneye para vermeyelim diye elde kendim yıkardım. Gömleklerimi de tersyüz ettirmiştik. Tutumlu olmak adına.

BELLO

(*Dalgasını geçerek.*) Küçük işler anneyi mutlu eder, öyle mi? Sonra sımsıkı kapalı kepenklerin arkasında, senin egemenliğin altındaki aynada eteğinden sıyırdığın poponu, erkek keçi memelerini, koket teslimiyet pozlarını seyrettin değil mi? Hah! Haaaa! Gülesim geldi! O elden düşme siyah opera bluzu ve son tecavüzden önce Bayan Miriam Dandrale'in sana Shelbourne otelde sattığı ve fıkfık esnasında haylazlığın sonucu dikişleri atan korseyle, değil mi?

BLOOM

Miriam. Siyah. Ağzında bakla ıslanmaz aşüfte karı.

BELLO

(*Kahkahalarla.*) Yüce İsa, çok komik bu yav! Güvertendeki kılları kırpıp yatağa üzerinde o şeylerle, Bayan Dandrale gibi aygın baygın uzanınca, Teğmen Smythe-Symthe, Muhterem Bay Philip Augustus Blockwell, meşe kılıklı tenor Sinyor Laci Daremo, kaldıraççı oğlan mavi gözlü Bert, Gordon Bennett kadar meşhur Henri Fleuy, Sheridan, çeyrek Croesus, Trinity kürek takımının eski sekiz numarası, su kuşu Ponto, muhteşem Newfoundlandli ve Manorhamilton'dan düşesinden boşanmış dul Bobs'un gelip üstünden geçeceğini sandın zahir. (*Bir kahkaha daha patlatır.*) Yüce İsa, Siyam kedisi bile gülmez mi buna?

BLOOM

(*Elleri ve çehresi kıpır kıpır.*) Beni lise yıllarında oynadığımız *Vice Versa* oyunundaki kadın rolümle tam bir korsepervere çeviren Gerald idi. Sevgili Gerald idi bu işin müsebbibi. O da kız kardeşinin çamaşırlarına bayıldığı için edinmiş bu garip fikri. Canımın içi Gerald şimdi artık yüzünde pembe boyalar ve gözünde sürme kullanıyor. Güzellik kültü.

BELLO

(*Lanetli keyifle.*) Güzellik ha. Az müsaade et de soluklanalım! Şu dümdüz taht-ı basenin üstüne otururken sergilediğin kadınsı çıtkırıldım haller, kabarık farbalanı kaldırmaların falan ha.

BLOOM

Bilim uğruna. Hepimize keyif veren muhtelif zevkleri karşılaştırmak için. (*Ciddiyetle.*) Ve cidden en iyi pozisyon... zira çoğu zaman fişkırtırım da ben...

BELLO

(*Sert bir edayla.*) Aykırılık istemem! Köşedeki katran talaşı seni bekliyor. Sana kesin talimatlar verdim, değil mi? Ayakta yapacaksın, çüçükbeyim! Sana şıngırdak bir

adam olmayı öğreteceğim! Kundağında leke göremeyeyim. Bak o zaman neler oluyor! Doran'ın eşeğine yeminle, o vakit görürsün dünyanın kaç bucak olduğunu. Geçmiş günahların sana karşı ayaklanıyor. Bir sürüsü. Yüzlercesi.

GEÇMİŞİN GÜNAHLARI

(*Karmakarışık sesler.*) Kara kilisenin kuytusunda en az bir kadınla gizli kapaklı iş tuttu. D'olier Sokağı'ndaki bir adreste mukim Bayan Dunn'a hayalinde ettiği telefonda ağza alınmaz açık saçık mesajlar iletti. Bir sürtüğün metruk evinin gayri sıhhi eklemesi içindeki dışkı ve benzeri maddeyi incelemesi konusunda, hem sözle hem de fiilen ısrarcı olmuştur. Beş umumi hela duvarına, nikâhlı eşini heybetli adamlara öneren yazılar döşenmiştir. Dahası o demir sülfat atölyesinin berbat leş kokulu sokağından her gece geçip kuytuda sevişen çiftlerin neresini nasıl görürüm diye geçen de bu rezil değil miydi? Yatağına yaban domuzu gibi yatıp, zencefilli kek ve posta havalesi karşılığı ayartılmış bir haylaz orospunun iyice sıvanmış tuvalet kâğıdını delice zevkle seyretmedi mi?

BELLO

(*Yüksek sesle ıslık çalar.*) Demek öyle! Suç kariyerindeki en iğrenç müstehcen hadise hangisiydi? Her türlü domuzluğunu dökül bakalım. Kus hadi! Bir kerecik dobra ol be.

(İnsanlıktan çıkmış, sessiz birtakım suretler, pis pis bakarak, belirip kaybolarak ve Booloohoom, Poldy Kock, bir peniye bağcık, Cassidy'nin cadısı, kör delikanlı, gergedan Larry, kız, kadın, fahişe, diğeri, yoldaki gibi anlamsız sesler çıkararak öne çıkarlar.)

BLOOM

Bana sorma! Dinimiz aynı. Keyifçiler sokağı. Sadece yarısını düşündüydüm aslında... İmanıma kitabıma böyle...

BELLO

(*Kestirip atarak.*) Yanıtla. İğrenç herif! Bunu öğrenmekte ısrarlıyım. Bana eğlenceli bir şeyler anlat, fanfinfon ya da iyisinden bir hayalet hikâyesi ya da şiirden bir dize, çabuk, çabuk, çabuk! Nerede? Nasıl? Ne vakit? Kaç kişiyle? Üç saniyen var. Bir! İki! Üü...

BLOOM

(*Uysal bir bebek misali.*) İğiğiğyenç buynumla iğiğiğyenç biyy...

BELLO

(*Amirane.*) Defol git seni kokarca! Tut şu dilini! Sana konuş denmeden konuşma.

BLOOM

(*Baş eğer.*) Efendim! Hanımefendim! Erkek terbiyecim!

(Kollarını kaldırır. İncik boncuktan bileziği düşer.)

BELLO

(*Hicivle.*) Gündüzleri kokan çamaşırlarımızı suya bastırıp yıkayacaksın hem de biz hanımların sancılı günlerinde de ve dahası helalarımızı da kuyruğuna taktığın bir bezle misler gibi sileceksin. Hoş olmaz mı böylesi? (*Kadının parmağına yakut bir yüzük takar.*) Hadi bakalım! Bu yüzük malım olduğunun nişanesidir. Sağ olun hanımım, deyiver.

BLOOM

Sağ olun hanımım.

BELLO

Yatakları yapacaksın, küvetimi hazırlayacaksın, aşçıbaşı Bayan Keogh'unki de dahil olmak üzere ki azıcık sarımtıraktır, tüm odalardaki lazımlıkları tek tek boşaltacaksın. Yedisini birden yıkayıp paklayıp pırıl pırıl edeceksin ve olur a yıkamazsan, şampanya gibi tepene dikersin. Beni sıcak sıcak içiniz. Lüp! Hizmette kusur etmeyeceksin yoksa dersini alırsın Bayan Ruby, çıplak kıçını bir güzel döverim hem de saç fırçasıyla. Hatalarından ders çıkaracaksın. Geceleri güzelce merhemlenmiş bilezikli ellerine kırküçdüğmeli, henüz pudralanmış ve parmak uçları hoş kokan eldivenler giyeceksin. Eskilerin şövalyeleri işte bu uğurda canlarını verdi. (*Kıkırdar.*) Oğlanlarım, evlilik öncesi varaklı topuk eğlencemi görüp okşamaya geldiklerinde, seni böyle haza hanımefendi görmekten meftun olacak, en çok da albay. Sana ilk ben kayacağım. Atçılardan tanıdığım Charles Alberta Marsh adında bir bey var (tam şimdi onunla ve Hususi Evraklar ofisinden bir beyle birlikte yataktaydım) ki tek tıkla her işi görecek bir hizmetçi arıyor. Göğsünü kabart. Gülümse. Omuzlarını düşür. Peyleri alayım mı? (*Mimler.*) Bu parçamız. Sahibi tarafından ağzıyla sepeti kapıp taşıma konusunda eğitilmiştir. (*Kolunu sıvayıp bileğine kadar Bloom'un dişilik organına sokar.*) İn derine inebildiğin kadar! Ne dersiniz çocuklar? Kalktı mı babafingolar? (*Kolunu pey verecekler den birinin yüzüne yaslar.*) Güverteyi ıslat da güzelce temizle!

PEY VEREN

Bir florin.

(*Dillon'un dalkavuğu elindeki küçük çanı çalar.*)

DALKAVUK

Dingding!

BİR SES

Bir şilin sekiz peni çok buna yahu.

Bakire olsa gerek. Hoş nefesli. Temiz de.

BELLO

(*Müzayede tokmağını tıklatarak araya girer.*) İki teklik. Dip fiyat, bir daha bulamazsınız. On dört karış boyunda.[1] Elleyin bakın orasına burasına, kız oğlan kız. Yoklayın güzelce oğlan kız oğlanımızı. Şu yumuşacık teni, hassas kasları, hoş bedeni. Ah altın delgeçim yanımda olaydı! Sağması da pek kolay. Her gün üç taze galon. Saf bir damızlık ayrıca, bir saate kalmaz doğurur. Anası kırk haftada bin galon tam yağlı süt rekoru kırmıştır. Ah elmasım benim! Yakar bakalım! Hadi! (*Bloom'un sağrısını adının baş harfi Kile damgalar.*) İşte böyle! Kohen garantili! Yok mu iki şilinden arttıran, beyler?

KARA BAKIŞLI BİR ADAM

(*Aksanını bastırarak*) Yüvüz pavunt siterlink.

SESLER

(*Sakin*) Halifeye layık. Harun El Reşit.

BELLO

(*Neşeli.*) İşte bu. Varsın hepsi gelsin. İç donunun beyaz fırfırlarına dikiz imkânı verecek kadar diz boyuna sıyrılan kısacık, cüretkâr eteği, cinsel gücü artıran bir silahtır ve dahası yine dizinin üstüne kadar çıkan yekpare zümrüt yeşili dizbağlı şeffaf çorapları da kentin *blasé* beylerinin içgüdülerini harekete geçirecek niteliktedir. Dört inç yüksekliğinde, On Beşinci Louis tarzı topuklar üzerinde pürüzsüz, et keser gibi yürümeyi öğren, boğaklarını Yunan kıvrımları gibi iştahla sergilemesini öğren, dahası kalçalar şıkıdım, dizler mütevazı birbirini öpmeli. Onları baştan çıkaracak tüm cazibe güçlerini dök ortaya. Gomora işi ahlaksızlıklarına pezevenklik et.

BLOOM

(*Al basmış yüzünü koltukaltına doğru eğer ve parmağını ağzına koyup aptal aptal sırıtır.*) Ahan da, anladım ne demek istediğini!

BELLO

Senin gibi iktidarsız başka ne işe yarar ki? (*Eğilip bir göz atarak Bloom'un şişko, donyağı basmış kalçalarını yelpazesiyle dürter.*) Yukarı! Yukarı! Manx kedisi![2] Burada neyimiz varmış? Kıvırcık çaydanlığın nerde bakalım ya da birileri demir mi attı sana, minik kuşum? Öt, kuşum, öt. Arabanın kuytusuna salıveren altı yaşındaki oğlanınki gibi.

[1] Atların boyu karışla ölçülür. Buna gönderme.

[2] Manx kedisi kuyruksuzdur.

Ya bir sepet al kendine ya da pompanı sat. (*Yüksek perdeden.*) Erkeklik vazifeni yerine getirebilir misin?

BLOOM

Eccles Sokağı...

BELLO

(*Alaycı.*) Dünyayı verseler senin kalbini kırmam ama o adreste heybetli bir adam var şu anda. İşin rengi değişti, genç dostum! O adam boyuna posuna tam bir doğa insanı sanki. Keşke senin de onunki gibi şöyle tokmak misali yumrulu siğilli bir silahın olaydı. O avını avladı, diyeyim sana! Göz göze diz dize göbek göbeğe meme göğse! Hadım değil ki o. Arkasında da kuyruk misali bir tutam kızıl saçı var! Dokuz ay bekle bakalım cicim! Hay mübarek zencefil, daha şimdiden karının karnında tekmelemeye aksırıp tıksırmaya başlamıştır! Bu seni yabani yapar, biliyorsun değil mi? Kalbin mi kırıldı? (*Aşağılayarak tükürür.*) Tükürük hokkası kılıklı!

BLOOM

Ahlaksız davranışlar sergilenmekte şahsıma karşı... Polis çağırın. Yüz pound. Daha neler. Ben...

BELLO

Becerebilsen yapmazdın sanki, topal ördek. Bize sağanak lazım, senin çisentin değil.

BLOOM

Beni delirtmek için! Moll! Unuttum! Bağışla! Moll... Biz... Halen...

BELLO

(*Acımasızca.*) Hayır, Leopold Bloom, Uyku Vadisi'nde geceleri yirmi sene ufka doğru uyunduğu için her şey kadınların arzusu yönünde değişti. Dön de gör bak.

(*Yaşlı Uyku Vadisi ormanın ötesinden ses verir.*)

UYKU VADİSİ

Rip van Wink! Rip van Wink!

BLOOM

(*Lime lime mokasenleri ve paslı av tüfeğiyle, ayakucunda, parmaklarıyla yokla yarak, yaban ve bitkin, kemikli, sakallı yüzü pencere camlarından baka baka ilerlerken haykırır.*) Görüyorum onu! İşte orada! Mat Dillon'lardaki ilk gece gibi! Ama kıyafeti, yeşil! Ve saçı da altın sarıya boyanmış ve o adam da...

BELLO

(*Dalga geçerek güler.*) Kızın o senin, baykuş kafalı, yanındaki de Mullingarlı talebe.

(*Eşarbı denizden esen yelle uçuşan, hoş saçlı, yeşil elbiseli, narin sandaletli Milly Bloom, sevgilisinin kolundan sıyrılıp, genç ve diri gözlerini merakla açarak seslenir.*)

MILLY

Benim! Babacığım! Ama, ah babiş, nasıl da yaşlanmışsın!

BELLO

Hem değişmiş de, değil mi? Bizim şu, yok o değil, bizim şu hiç yazı yazmadığımız yazı masamız, Hegarty Hala'nın koltuğu, eski ustaların eserlerin tıpkıbasımları. Bir adam ile erkek arkadaşları orada yoncaların içinde yaşıyor. *Guguklu Boynuzlular Kulübü*! Neden olmasın? Kaç kadına sahip oldun, ha seni düztaban, karanlık sokaklarda peşlerine takılıp, onları hırıltılarla heyecanlandırıp, seni gidinin erkeğin orospusu? Ellerinde fileleriyle suçsuz hanımlara musallat oldun. Dön arkanı. Bugün bana yarın sana.

BLOOM

Onlar… Ben…

BELLO

(*Sözünü keserek.*) Onların topukları Wren açık artırmasında aldığın Brüksel halısına iz bırakacak. Kuduruk Moll ile atçılık oynayıp poposuna kaçmış erkek pireyi ararlarken, sanat sanat içindir düsturuyla o yağmurda evine taşıdığın küçük heykelciği kıracaklar. Çeyiz çekmecenin sırlarına saldıracaklar. Pipolarını temizlemek için astronomi el kitabının sayfalarını yolacaklar. Ve Hampton Leedom'un mağazasından aldığın on şilinlik pirinç şömine korkuluğuna tükürecekler.

BLOOM

On şilin altı peni. Aşağılık insanların işi. Bırak gideyim. Dönerim yine. Kanıtlayacağım bunu…

BİR SES

Yemin et![1]

(*Bloom, dişlerinin arasında bir av bıçağıyla elini yumruk yapıp ileri doğru sürünür.*)

BELLO

Paralı bir konuk vasfıyla mı yoksa kapıcı sıfatıyla mı? Çok geç. Sen yattığına ikinci sınıf muamelesi yapınca, başkaları yatar oldu orada. Mezar taşın yazıldı. Bittin sen ve sakın unutma bunu dostum.

[1] Hamlet'in Horatio'ya emrine gönderme.

BLOOM

Adalet! Bütün İrlanda tek bir adamın karşısına dikilmiş! Kimse yok mu...? (*Başparmağını ısırır.*)

BELLO

Azıcık edebin gururun kaldıysa kahrolup da geber. Seni cehennemin dibine yollayıp gerisingeri getirecek nadir, yıllanmış bir şarap verebilirim sana.[1] Vasiyetini yaz ve paran varsa bize bırak! Paran yoksa da bul çal, bir şekilde getir, geberesi! Bizim mezbeleliğin kenefine, eski eşim, üvey yeğenim, gut hastası boynu çarpık sodomist herifçi Yarrak Kohen'in ve adlarını unuttuğum ayyaş diğer on yahut on bir kocamın yanına gömeriz seni de, orada hem ölülüğünü bilir hem de boka karışır gidersin. (*Balgamlı bir kahkaha patlatır.*) Sizi gübreye çevireceğiz, Bay Flower! (*Maskara edercesine ıslık çalar.*) Hoşça kal Poldy! Hoşça kal Babiş!

BLOOM

(*Başını iki elinin arasına alır.*) İrade gücüm! Hafızam! Günah işledim! Acı çek... (*Gözyaşı dökmeksizin ağlar.*)

BELLO

(*Dudak büker.*) Ağlak bebek! Timsah gözyaşları!

(*Kalbi kırılmış, kurban treni için gözleri sımsıkı bağlanmış Bloom, yüzünü toprağa çevirip hıçkırır. Ölüm çanının sesi duyulur. M. Shulomowitz, Joseph Coldwater, Moses Herzog, Harris Rosenberg, M. Moisel, J. Citron, Minnie Watchman, P. Mastiansky, muhterem Leopold Abramowitz gibi sünnetlilerin çuvallara ve küllere bulanmış, kara şallara bürünmüş bedenleri ağlama duvarı yanında durur. Kolları sallana sallana, dönek Bloom'un ruhuna ağıt yakarlar.*)

SÜNNETLİLER

(*Gırtlaktan kopan kara sesleriyle ilahi söyleyip ölüdeniz meyveleri dökerler Bloom'un üstüne ancak hiç çiçek yoktur.*)[2] *Shema Israel Adonai Elohenu Adonai Ehad.*

SESLER

(*Ah çekerek.*) İşte gitti. Ay evet. Evet, gerçekten. Bloom mu? Onu duymuşluğumuz yok. Hayır mı? Tuhaf birisiydi. Dul bıraktı ardından. Öyle mi? Ay evet.

(*Ölü yakılan odunlardan alevler yükselir. Duman tabakası bir süre ortamı kapladıktan sonra dağılır. Meşe çerçeveli, saçları toplu, tavşankanı çayın sanatsal renginden mamul hafif giysiler kuşanmış bir peri, mağarasından aşağı iner ve arapsaçı gibi dolanmış porsuk ağaçlarının*[3] *altından geçip gelerek Bloom'un önünde durur.*)

[1] Kirke'nin, Hades'ten dönüşü için Odyssea'ya verdiği bilgiye gönderme.

[2] Ortodoks Yahudiler cenaze töreninde çiçek bulunmasını hoş karşılamazlar.

[3] Uzun ömürleri ve ölümsüzlüğü temsil etmeleri nedeniyle genelde kilise bahçelerinde bulunur.

(*Yaprakları fısıldamaktadır.*) Hemşire. Hemşiremiz. Pişt!

PERİ

(*Usulca.*) Ölümlü! (*Nazikçe.*) Hayır, sakın ağlamayasın!

BLOOM

(*Dalların altından jöle gibi süzülür, günışığı üzerinde dingin yol yol huzmeler bırakmıştır.*) Bu pozisyon. Benden umulanın bu olduğunu hissettim. Alışkanlık işte.

PERİ

Ölümlü! Beni bulduğunda kankan kızları, seyyarlar, boksörler, bilindik generaller, ten rengi uzun çorap giyinmiş ahlaksız dansçı oğlanlar ve havalı şimi dansçıları, yüzyılın büyük sesi, müzikal aktörü La Aurora ve Karini'den müteşekkil rezil insanlar arasındaydım. Kayayağı[1] kokan o ucuzundan pembe kâğıtlara saklanmıştım. Kulüp beylerinin kaba saba müstehcen lafları, gözü açılmamış gençlerin aklını çelecek hikâyeler, transparan resimler, hileli zarlar, göğüs pedleri, ölçülüp biçilmiş tahrik ilaçları ve fıtıklı beylere özel kasık korselerinin reklamları sarmıştı dört bir yanımı. Evliler için faydalı ipuçları.

BLOOM

(*Perinin kucağına doğru kaplumbağa kafasını kaldırır.*) Biz daha önce tanıştık. Başka yıldızda.

PERİ

(*Mahzun.*) Plastik mamuller. Aristokratlara sunulan markalarla boy ölçüşemez. Erkekler için korseler. Çıkıkları iade garantisiyle ücreti mukabili tedavi ediyorum. Profesör Waldmann'ın olağanüstü göğüs geliştiricisi için referans mektupları. Göğüs çeperim üç haftada dört inç genişledi, ifadesinin kanıtını Bayan Gus Rublin'in fotoğraflarında gördük.

BLOOM

Photo Bits'mi yani?

PERİ

Üstüne bastın. Beni oradan alıp götürdün, meşe ve sim ile çerçevelettin, gerdek yatağının üstüne astın. Kimselerin görmediği bir yaz akşamı beni dört yerimden öptün. Ve aşk kalemiyle gözlerimi, göğsümü ve malum yerimi gölgeledin.

[1] Petrol.

BLOOM

(*Kızın uzun saçlarını alçakgönüllü bir edayla öper.*) O klasik kıvrımların, ölümsüz güzel, sana bakmaya bayılıyordum, dua edilecek bir güzellik timsali.

PERİ

Karanlık gecelerde o duaları duydum hep.

BLOOM

(*Hemen.*) Evet, evet. Demek istiyorsun ki ben... Uyku, çocuklar hariç herkesin en kötü yönlerini açığa çıkarır. Yataktan düştüğümü, daha doğrusu itildiğimi hissediyordum. Yine de şarap horlamaya iyi gelir diyorlar. Daha ötesi için de şu yanlış adrese postalanmış el ilanını birkaç gün önce aldığım İngiliz icadı var. Sessiz ve zorlanmadan yellenebileceğimiz iddiasındaydı. (*Ah çeker.*) Hep aynıydı hep. Senin adın evlilik olmuş zaaf.

PERİ

(*Parmakları kulağında.*) Sözler sözler. Sözlüğümde yeri yok bunların.

BLOOM

Anladın mı ki onları?

PORSUK AĞAÇLARI

Şşştt!

PERİ

(*Yüzünü elleriyle kapatır.*) Bu odada neler görmedi bu gözler? Görüp de bakışlarımı kaç kere yere eğdim biliyor musun?

BLOOM

(*Özür diler edayla.*) Biliyorum. Tersyüzü fırlatılıp atılmış lekeli kişisel çamaşırlar. Kopçaları gevşek. Cebelitarık'tan buraya onca yolu aşıp gelmiş.

PERİ

(*Başını eğer.*) Daha kötüsü, daha kötüsü!

BLOOM

(*Dikkatle hatırlamaya çalışır.*) Şu antika komodin. Onun şişmanlığından ötürü çökmedi. On bir dokuz çekiyor alt tarafı. O dokuz da doğum sonrası kaldı. Çatlamıştı ve yapıştırmam icap ediyordu. Değil mi ya? Ve şu abuk tek sapı kırık kelebek çalısı desenli kap.

(*Çağlayanın gürül gürül sesi duyulur.*)

ÇAĞLAYAN

Poulaphouca Poulaphouca[1]
Poulaphouca Poulaphouca

PORSUK AĞAÇLARI

(*Dallarını katıp karıştırarak.*) Dinleyin. Fısıldaşın. Hemşiremiz haklı. Poulaphouca çağlayanının suyuyla büyüdük. Dermansız yaz günlerine gölgemizi saldık.

JOHN WYSE NOLAN

(*İrlanda Ulusal Ormancılar üniformasıyla arka tarafta tüylü şapkasını çıkartır.*) Gönenin! İrlanda'nın ağaçları, dermansız günleri gölgenizle serinletin!

PORSUK AĞAÇLARI

(*Mırıldanarak.*) Lise gezintisinde Poulaphouca'ya gelen kimdi? Yemiş peşindeki arkadaşlarını gölgemiz için terk eden kimdi?

BLOOM

(*Korkmuş halde.*) Poula Lisesi mi? Mnemo? Akli melekelerim tam yerinde değil. Bir nevi sarsıntı. Beni tramvay ezdi.

YANKI

Sahtekâr seni ni ni ni i i i!

BLOOM

(*Kunduracı gögsüyle, omzu şişe, vatkalı, gri siyah çizgili, kendine dar gelen gençlik çağı takım elbisesiyle, ayağında üst tarafı kıvrık beyaz tenis çorapları ve kafasında armalı kırmızı mektep şapkasıyla.*) Ergendim o vakit, daha yeni büyüyordum. O zamanlar azıcık bir şey dürtüyordu beni, sallanan bir at arabası, kadın soyunma odasıyla tuvaletinin karışan kokuları, eski Royal'in merdivenlerindeki tıklım tıkış kalabalık (çünkü loş ve cinsellik kokan tiyatronun tetiklediği sürü güdüsüne ve gemlerini boşlamasına bayılırlar), hatta kadın çoraplarının fiyat etiketi. Sonra sıcak basıyordu. Yaz ayları. Okul kapanmış. Kekler çörekler. Altın günler.

(*Altın çağ, mavi beyaz futbol formaları ve şortları içinde lise talebeleri, Master Donald Turnbull, Master Abraham Chatterton, Master Owen Goldberg, Master Jack Meredith, Master Percy Apjohn ağaçların açıklığında durmuş Master Leopold Bloom'a bağırıyorlar.*)

[1] Liffey üzerindeki bir şelale. Adı Kelt su perisi Pooka'dan gelmektedir ve bu peri *Yaz Gecesi Rüyası*'ndaki Puck'ın da esin kaynağıdır.

Çiroz! Bizi yine yaşa. Hadi yaşa hadi! (*Tezahürat yaparlar.*)

BLOOM

(*Sarsak sakar ergen, eldiveni sıcak, anasının sarmaladığı Bloom, atılan kartoplarıyla yere devrilmiş, kalkmaya çabalamaktadır.*) Yine mi! On altısında hissediyorum! Ne âlâ yahu! Hadi Montague Sokağı'ndaki tüm zillere basıp kaçalım. (*İnceden keyifle bağırır.*) Lisemiz çok yaşasın!

YANKI

Salak kafan bok yalasın sın sın sın!

PORSUK AĞAÇLARI

(*Yaprakları hışır hışır.*) Hemşiremiz haklı. Fısıldaş. (*Tüm ormanı fısır fısır öpücük sesleri kaplar. Ağaç perilerinin suretleri ağaç gövdelerinin, yaprakların arasından belirip yok olur ve tek tek çiçeğe dönüşürler.*) Sessiz gölgemize saygısızlık eden de kim?

PERİ

(*Parmakları açık, cilveli.*) Şurada mı? Açık havadaki mi?

PORSUK AĞAÇLARI

(*Aşağı doğru salınarak.*) Hemşire, evet. Hem de bizim bakire teninde.

ÇAĞLAYAN

Poulaphouca Poulaphouca
Poulaphouca Poulaphouca

PERİ

(*Parmakları açık.*) Ah, rezillik!

BLOOM

Erken serpilmişim. Gençlik. Faunadan kaynaklı. Orman tanrısına kurban verdim. Baharda açan çiçekler. Çiftleşme zamanıydı. Zira kapiler etkileşim doğal bir olgudur. Saçı saman sarı Lotty Clarke'ı bir gece, aralık perdenin arasından, babamın opera dürbünüyle dikizlemiştim: Ahlaksız rezil, doymak bilmemişti. O hayvani cazibesiyle beni etkilemek için Rialto Köprüsü'nden aşağı adeta yuvarlanarak koşturmuştu. Bahçelerindeki eğri ağaca tırmandı ve ben. Aziz olsa karşı koyamazdı. Şeytan aldı ruhumu. Hem kim görmüş ki?

(*Akbenekli yalpa buzağı, ıslak burundelikli geviş getiren kafasını çalıların arasından uzatır.*)

YALPA BUZAĞI

(*Pörtlek gözlerinden koca yaşlar süzülür ve burnunu çekip ağlar.*) Me een. Me een. Gö reeem.

BLOOM

Alt tarafı ihtiyaç gideriyordum... (*Dokunaklı.*) Ben kızlara asılınca onların bana asıldığı yoktu hiç. Çok çirkinmişim. Benimle oynamıyorlardı...

(*Ben Howth'un tepesindeki ormangüllerinin arasından, dolgun memeli, yağlı kuyruklu, ardı sıra kuşüzümü misali bok döken bir dişi keçi geçer.*)

DİŞİ KEÇİ

(*Meler.*) Megegageg! Dişimeeee!

BLOOM

(*Şapkasız, yüzünü al basmış, her yanını şeytanarabası çapakları ve karaçalı dikenleri bürümüş.*) Nizamı olarak sözlüydük. Sonra şartlar değişti. (*Gözünü dikkatle aşağılardaki suya diker.*) Saniyede otuz iki kafa topuk üstü. Basının kâbusu. Başı dönen İlyas. Yalıyardan düşmüş. Devlet matbaasında kâtip olarak görevli şahsın hazin sonu.

(*Bloom'un mumyalanmış mankeni yaz havasının gümüşi sükûnetinde Lion's Tepesi'nden onu bekleyen mor sulara doğru yuvarlanır.*)

MANKEN MUMYA

Paldır küldür paldır!

(*Bailey ve Kish fenerlerinin ta ötesinde* Erin's King, *bacasından kömür kazanının kara dumanını salarak karaya doğru yol almaktadır.*)

MECLİS AZASI NANNETTI

(*Koyu renk alpaka giymiş, sarı evrak suretiyle güvertede bir başına, elleri yeleğinde, söylev çeker.*) Memleketim dünyanın diğer milletleri arasındaki yerini alınca,[1] ancak o gün, işte o gün yazılsın mezar taşım. Ben ki...

BLOOM

İşim bitti. Pırtt!

PERİ

(*Gururla.*) Bugün senin de gördüğün gibi biz ölülerde o bölge yoktur ve kılları da elbette. Taş gibi saf ve temiziz. Elektrik ışığıyla besleniriz. (*Parmağını ağzına sokunca*

[1] Robert Emmet'in son sözlerine gönderme.

bedeni şehvetle kabarır.) Benimle konuştu. Arkamdan konuştuğunu duydum. Sonra sen nasıl oldu da...?

BLOOM

(*Çalıları adice pençeleyip.*) Ah, mükemmel bir domuz gibiydim. Lavman bile yaptım. Bir bardak kadar kavasyaya silme çorba kaşığı kaya tuzu ekle. Mabattan sok içeri. Hanımefendilerin dostu, Hamilton Long şıringaları ile.

PERİ

Hem de ben oradayken. Pudra topu. (*Yüzü kızarır ve diz büker.*) Ve dahası da!

BLOOM

(*Keyifsiz.*) Evet. *Peccavi!*[1] Arka nahiyeye yeni ad konan o canlı sunakta çalışmışlığım var. (*Ani bir coşkuyla.*) O ıtırlı mücevher misali el, o dünyayı yöneten el ne demeye...?

(*Ağaç köklerinde orman usulünce yılan gibi kıvranan bedenler kuğurur lar.*)

KITTY'NIN SESİ

(*Fundalıktan.*) Bize o yastıklardan birini gösterin.

FLORRY'NIN SESİ

İşte bak.

(*Ağaçların altında bir keklik sarsak kanat çırpar.*)

LYNCH'İN SESİ

(*Fundalıktan.*) Vay anam! Ne sıcak yahu!

ZOE'NUN SESİ

(*Fundalıktan.*) Sıcak yerden çıkma da o nedenle.

VIRAG'IN SESİ

(*Kuşların şefi, mavi yollu tüyleri ve mızrağıyla savaş tertibatını kuşanmış, sazlığın içinde kozalakları ve pelitleri eze eze yürümektedir*) Sıcak! Sıcak! Dikkat Oturan Boğa!

BLOOM

Üstüme çörekleniyor. Sıcak bedeninin sıcacık izi. Bir kadının oturup kalktığı yere oturmak bile, özellikle de son iyiliğini yapmak üzere bacaklarını sere serpe oturmuşsa, hele beyaz saten eteğini sıyırmışsa güzelce. Ah ne kadınsı dolgun dolgun. Yüreğimi kaplayan dolgunluk.

[1] (Lat.) Günah işledim.

ÇAĞLAYAN

Phillaphulla Poulaphouca
Poulaphouca Poulaphouca

PORSUK AĞAÇLARI

Şıştt! Hemşire, konuş!

PERİ

(*Gözsüz, beyaz rahibe elbisesi, başlığı ve koca kanatlı atkıyı kuşanmış,*[1] *sabit bakışlarla ve usulca.*) Huzur Manastırı. Hemşire Agatha. Karmel Dağı. Knock ve Lourdes'in belirmesi. Arzular tükenmiş. (*Başını iç çekerek eğer.*) Sadece sonsuz gök kubbe. Hayalperest martının durgun sular üzerinde kanat çırptığı o umman.

(*Bloom hafifçe doğrulur. Pantolonunun arkasındaki düğme kopar.*)

DÜĞME

Pıt!

(*Coombe'nin iki şırfıntısı, şallarına sarınmış yayvan yayvan bağırarak ve yağmurlu danslar ede ede geçerler.*)

ŞIRFINTILAR

Ay Leopold'ün donunun iğnesi kayıp
Ne yapacağını bilemedi, ne ayıp,
Düşmesin diye donu
Düşmesin diye donu

BLOOM

(*Mesafeli ve soğuk.*) Dizeyi bozdunuz. Sonu hasır olacaktı. Sırf semavi bir hayat yaşıyor olsak nerede olurdunuz ki hepiniz, rahibe namzedi mi? Ayıp mayıp dersiniz de eşeğin işemesi kadar da heveslisiniz.

PORSUK AĞAÇLARI

(*Gümüş yaprakları düşerken, cılız dalları yaşlanıp kururken.*) Yaprak dökenlerden!

PERİ

(*Çehresi sertleşirken, elbisesinin kıvrımlarını yoklar.*) Küfür bu! Namusuma göz dikmen! (*Cüppesinde geniş ıslak bir leke belirir.*) Masumiyetimi lekeledin! Saf bir kadının giysisine ellemeye hakkın yok. (*Yeniden cüppesini kavrar*) Bekle hele. Seni Şeytan,

[1] Karmelit rahibeleri.

artık aşk şarkıları söylemek yok öyle. Amen. Amen. Amen. Amen. (*Hançerini çeker ve seçkin dokuz şövalyenin mahfazasında*[1] *ilerleyip Bloom'un beline saplar.*) Nekum!

BLOOM

(*Sıçrayıp perinin elini yakalar.*) At! Nebrakada! Dokuz canlı kedi! Oyunu kuralınca oynayalım peri hanım. Budama makası da neyin nesi. Tilkiyle üzüm hikâyesi mi?[2] Dikenli telle ne yapıyorsunuz öyle? Haç yeterince kalın değil mi? (*Peçesini kavrar.*) İstediğin kutsal bir piskopos mu yoksa aksak bahçıvan Brophy mi ya da saka heykeli[3] yahut kutsal ana Alphonsus mu, ha Reynard?[4]

PERİ

(*Peçesiz halde haykırarak ondan kaçar ve çatırdamaya başlayan alçılarının arasından sızan berbat bir koku bulut gibi çökmeye başlar*) Poli...!

BLOOM

(*Arkasından seslenir.*) Sanki senin iki farklı yüzün yokmuş gibi. Titreme şu bu yok ve bir de üzerinde bir dolu mukus. Denedim. Sizin kuvvetiniz bizim zayıflığımız. Bize damızlık ne fiyat biçtiniz? Mıhlama işi için ne kadar ödeyeceksiniz? Okudum ki Riviera'da erkek dansçılara paraları bayılıyormuşsunuz. (*Kaçmakta olan peri bir matem havası tutturur.*) Bu ne ya? Ardımda bıraktığım on altı yıllık kara köleliğim var benim. Yarına bana beş şilin nafaka verecek jüri var mıdır peki? Başkasını kekle, beni değil. (*Loklar.*) Azmışım. Soğanlar. Bayat. Sülfür. Yağ.

(*Bella Koheni'in bedeni önüne dikilir.*)

BELLA

Bir dahaki sefere arar bulursun beni.

BLOOM

(*Sakinleşmiş halde Bella'ya bakar.*) *Passée.*[5] Koyun kılığında yarak. Dişlerin çürümeye yüz tutmuş ve ağdan da azmış. Gece yatmadan önce çiğ soğan yesen cildin güzelleşir. Bir de şu gıdının hal çaresini düşün. Gözlerin şu doldurulmuş tilkinin gözleri kadar donuk. Yalnız neredeyse çehrendeki diğer uzuvlar kadarlar, tüm numaran bu. O üç çarklı tirbuşonlardan mı sandın beni.

BELLA

(*Küçümseyerek.*) Aslında hiç eğlenceli değilsin. (*Domuzamı havlar.*) Fohraht!

---

[1] Masonluğun tanımlanamaz on bir derecesinin altıncısına gönderme.

[2] *Finnegan Uyanması*'nın önemli motiflerinden, Ezop masalına gönderme.

[3] Kova burcunun imgesi.

[4] 14. yy. epik şiiri "Tilki Reynard"ın kahramanı.

[5] (Fr.) Öldü, gitti.

BLOOM

(*Küçümseyerek.*) Önce şu tırnaksız ortaparmağını temizle de düdükçünün soğuk dölü ibiğinden damlamasın. Bir avuç saman al da ovala kendini.

BELLA

Seni tanıyorum, reklam pazarlamacısı! Kuşu ötmez!

BLOOM

Gördüm o adamı, kerhaneci! Belsoğukluğu toptancısı!

BELLA

(*Piyanoya dönerek.*) Saul'dan cenaze marşını çalan hanginizdiniz?

ZOE

Ben. Mavikantaronlara dikkat. (*Piyanoya yönelip, kavuşturduğu kollarıyla tuşlara akort yüklenir.*) Kedinin mucurda avare dolanması. (*Ardına bakar.*) Nasıl? Kim o benim tatlışlarımla aşna fişne? (*Bu sefer de masaya yüklenir.*) Senin olan benimdir ve benim olan da senin.

(*Rahatı kaçan Kitty dişlerini gümüş kâğıtla kapatır. Bloom, Zoe'ya yaklaşır.*)

BLOOM

(*Kibar bir edayla.*) Bana şu patatesi geri versene, olmaz mı?

ZOE

Ceza olarak bende kalacak, çok güzel bir şey, hem de süper güzel.

BLOOM

(*Duygusal.*) Çok da önemli değil ama zavallı anacığımdan yadigâr.

ZOE

Verilen hediyeyi geri istediğinde
Tanrı diyecek ki nasıl iş bu be
Diyeceksin ki ne bileyim ben yahu
Tanrım şahit cehennemde alacaksın soluğu

BLOOM

Onda saklı hatıram var. Bende kalmalı.

STEPHEN

Sahip olmak ya da olmamak işte bütün mesele bu.

ZOE

Al işte. (*Külotunun kenarını çıplak poposunu göstererek kaldırıp patatesi çorabının ucundan çıkartır.*) Saklanacakları yeri iyi biliyor bu namussuzlar.

BELLA

(*Kaş çatar.*) Buraya. Müzikli dikiz şov değil bu. Şu piyanoya da tecavüz edip durma. Kimden çıkıyor parası?

(*Piyanoya yönelir. Stephen elini cebine daldırır ve bir banknotu ucundan çekip Bella'ya uzatır.*)

STEPHEN

(*Abartılı nezaketle.*) Bu ipek cüzdanı toplumun domuz kulağından biçtim. Kusuruma bakmayınız madam. İzninizle. (*Belli belirsiz Lynch ile Bloom'u imler.*) Hepimiz aynı bokun suyuyuz, kıtır Kinch ve Lynch. *Dans ce bordel ou temons nostre état.*[1]

LYNCH

(*Ocağın yanından seslenir.*) Dedalus! Hanımefendiyi benim adıma da onurlandırıver.

STEPHEN

(*Bella'ya bir madeni para uzatır.*) Altın. Hanımefendinindir.

BELLA

(*Önce paraya, sonra Stephen'a, sonra da Zoe, Florry ve Kitty'ye bakar.*) Üç kızı da ister misin? Buradaki para on şilin eder.

STEPHEN

(*Keyifle.*) Yüz bin kere özür dilerim. (*Elini yeniden cebine daldırır ve iki kron çıkarıp Bella'ya uzatır.*) Kabul buyurun, *brevi manu*,[2] görüşüm biraz bulanık da.

(*Stephen halen kendi kendine bölük pörçük konuşurken Bella gidip masada parayı saymaya koyulur. Zoe masaya eğilir. Kitty, Zoe'nun boynuna sarılır. Lynch ayaklanıp şapkasını düzeltir ve Kitty'nin kalçasına pandik atıp kafasını grubun arasına daldırır.*)

FLORRY

(*Ayağa kalkmak için davranır.*) Ay ay! Ayağım uyuşmuş! (*Seke seke masaya çıkar. Bloom yaklaşır.*)

[1] (Fr.) Şu an bulunduğumuz kerhanede.

[2] (Lat.) Kabaca.

BELLA, ZOE, KITTY, LYNCH, BLOOM

(*Ağız dalaşlı muhabbet kıvamında.*) Beyefendi... on şilin... üçümüze birden... az dur hele... bu beyin ödemesi ayrı... kim elliyor oramı?... ay!... kimi çimdiklediğine az dikkat etsene... gecelik mi kalırsınız bir atımlık mı?... kimdi?... yalancı seni, ay kusuruma bakmayın... beyefendi, beyefendiliğini gösterdi... bir içki... on biri de geçmiş.

STEPHEN

(*Piyanonun başında, ikrah getirmiş halde.*) Şişe yok mu! Ne on biri? Bilin bakalım şu bilmeceyi!

ZOE

(*İç etekliğini toplayıp yarım tekliği çorabının üstüne sıkıştırır.*) Sırtüstü yatıp alın teri dökerek kazanılmış para.

LYNCH

(*Kitty'yi masadan kaldırarak.*) Gelsene!

KITTY

Dur azıcık. (*İki kronu kapar.*)

FLORRY

Ya bana?

LYNCH

Hoppala!

(*Florry'yi kucaklayıp taşır ve kanepenin üstüne bırakır.*)

STEPHEN

Tilki kabarmış, horoz uçmuş,
Cennet çanları
On biri vurmuş.
Kızın zavallı ruhu
O saat cennetten çıkmış.

BLOOM

(*Masanın üstüne, Bella ile Florry'nin arasına usulca bir yarım teklik bırakır.*) Buyurun. İzninizle. (*Banknotu alır.*) Üç kere on. Şimdi hesaplaştık.

BELLA

(*Takdirle.*) Ne anasının gözüymüşsün sen be, kart horoz. Dur bir öpeyim seni.

ZOE

(*Göstererek.*) O mu? Yere bakan yürek yakan.

(*Lynch, Kitty'yi kanepeye uzatıp öper. Bloom banknotu alıp Stephen'a götürür.*)

BLOOM

Bu senin.

STEPHEN

Nasıl ya? Dalgınlık söz konusu ya da kafasız dilenci. (*Elini yeniden cebine daldırır ve avuç dolusu bozukluk çıkarır. Yere bir şey düşer.*) Düştü.

BLOOM

(*Eğilip alır ve kibrit kutusunu uzatır.*) Bu da.

STEPHEN

Ah Lucifer. Sağ olasın.

BLOOM

(*Sessizce.*) İsterseniz parayı bana emanet verin de göz kulak olayım. Neden fazla ödeyesiniz ki?

STEPHEN

(*Tüm bozuklukları ona uzatır.*) Cömert olmadan evvel dürüst ol.

BLOOM

Olurum ama akıllıca mı bu? (*Sayar.*) Bir, yedi, on bir ve beşlik. Altı. On bir. Şimdiye kadar harcadıklarınızdan mesul değilim.

STEPHEN

Niye on bir olmuş ki? Vurgu üçüncü hecede. Lessing diyor ki bir sonrakinden önceki an.[1] Tilki susamış. (*Kahkahalarla güler.*) Ninesini gömmüş de. Muhtemelen canını da o almıştır.

BLOOM

Bir pound altı şilin on bir peni. Bir pound yedi şilin diyelim.

STEPHEN

Çok da sikimdeydi sanki.

[1] Gotthold Lessing'in, plastik sanatlarla edebiyat/şiiri karşılaştırmasına gönderme.

BLOOM

Hayır ama...

STEPHEN

(*Masaya gelir.*) Sigara, lütfen. (*Lynch kanepeden masaya bir sigara fırlatır.*) İşte böylelikle Georgina Johnson da ölü ve evli olur çıkar. (*Masada bir sigara belirir. Stephen ona bakmaktadır.*) İlginç. Sihirbazlık. Evli. Hımm. (*Bir kibrit çakar ve alevle sigarayı, esrarengiz bir melankoliyle buluşturur.*)

LYNCH

(*Onu seyrederken.*) Kibriti az daha yaklaştırsan işin daha kolaylardı.

STEPHEN

(*Kibriti gözüne yaklaştırır.*) Vaşak gözü. Gözlük almalıyım. Dün kırdım da.[1] On altı yıl önce. Mesafeler. Göz her şeyi düz görüyor. (*Kibriti uzaklaştırır. Kibrit söner.*) Beyin düşünüyor. Yakın: uzak. Görünenin kaçınılmaz kipliği. (*Gizemli şekilde kaş çatar.*) Hımm. Sfenks. Geceleri iki kıçlıya dönüşen hayvan. Evli.

ZOE

Onunla evlenen bir seyyar tüccar idi ve kadını da yanında götürdü.

FLORRY

(*Kafa sallar.*) Londra'dan Bay Lambe.

STEPHEN

Dünyamızın günahlarını silip süpüren Londralı Lamb kuzusu.

LYNCH

(*Kitty'yi kanepede kucaklayarak derin derin şarkı söyler.*) *Dona nobis pacem.*[2]

(Sigara Stephen'ın parmakları arasından kayar. Bloom yerden alır ve ocağa fırlatır.)

BLOOM

Sigara içmesen. Bir şeyler yemelisin. Şu denk geldiğim lanet köpek. (*Zoe'ya dönerek.*) Atıştıracak bir şeyleriniz yok mu?

ZOE

Aç mı ki?

---

[1] *Ulysses*'in Dedalus'u 15 Haziran'da, *Portre*'nin çocuk Dedalus'u on altı yıl önce gözlüklerini kırmıştır.

[2] (Lat.) Bize huzur bağışla. (Agnus Dei ayininden.)

STEPHEN

(*Gülüşüne karşı elini uzatır ve* Tanrıların Şafağı *ahit türküsünü mırıldanır.*)

Hangende Hunger,
Fragende Frau,
Macht uns alle kaputt.[1]

ZOE

(*Bedbaht.*) Hamlet, ben babanın ham aletiyim! (*Elini tutar.*) Mavi gözlüm, elinden falını okuyayım. (*Stephen'ın alnını imler.*) Akıl yok, kırışık da yok. (*Sayar.*) İki, üç, Mars, cesarete işaret bu. (*Stephen kafasını sallar.*) Dalga geçmiyorum.

LYNCH

Etliye sütlüye karışmayan cesaret. Ödü bokuna karışmamış gençlik. (*Zoe'ya dönerek.*) Sana el falını kim öğretti?

ZOE

(*Döner.*) Olmayan taşaklarıma sor o soruyu. (*Stephen'a dönerek.*) Yüzünde görüyorum. Gözün, şöyle. (*Eğik başında kaşlarını çatar.*)

LYNCH

(*Kitty'yi kahkahalarla iki kez pandikler.*) İşte al bakalım. Balinamın tadına bakalım.

(*Balina kemiğinden mamul bir sopa iki kere şaklar ve piyanonun tabut misali kapağı aralanır, Peder Dolan'ın kel küçük soytarı kafası yay gibi fırlar.*)

PEDER DOLAN[2]

Canı dayak çeken var mı bakayım? Gözlüklerini mi kırmış? Seni tembel, işe yaramaz, küçük düzenbaz. Gözlerinden okunuyor.

(*Don John Conmee'nin rektöre yaraşır, sevecen ama azarlayan kafası, tabut piyanoda belirir.*)

DON JOHN CONMEE

Ya olmaz ki Peder Dolan! Ama olmaz ki böyle. Eminim ki Stephen aslında iyi yürekli küçük bir çocuk!

ZOE

(*Stephen'ın ayasına bakarak.*) Kadın eli.

---

[1] (Alm. ve İng.) Açlık üstümüzde asılı / Pek meraklı bir karı / Öldürüyor bizi.

[2] *Portre*'deki gaddar öğretmen/rahip. Orada da balina kemiğini falaka sopası olarak kullanır.

STEPHEN

(*Mırıldanır.*) Devam et. Yalanlar söyle. Tut elimi. Okşa. Mezgidin üstündeki suçlu parmak izi hariç O'nun el yazısını hiç okuyamadım.

ZOE

Ne gün doğmuşsun sen?

STEPHEN

Perşembe. Bugün yani.[1]

ZOE

Perşembe çocuklarını uzun yol bekler. (*Stephen'ın elindeki izleri yoklar.*) Kader çizgisi. Mevki makam sahibi arkadaşlar.

FLORRY

(*İmleyerek.*) Hayal gücü.

ZOE

Ay Dağı. Biriyle karşılaşacaksın… (*Stephen'ın eline odaklanır.*) Kulağına nahoş gelecek şeyleri anmayacağım. Yoksa bilmek mi isterdin?

BLOOM

(*Zoe'nun parmaklarını aralayıp elini avucuna bırakır.*) İyi şeylerden çok kötüsü görünür. İşte. Benimkini okuyun.

BELLA

Göster bakayım. (*Bloom'un elini kendine çevirir.*) Aklıma gelmişti yeminle. Kadınların sevdiği türden, boğum boğum mafsallar.

ZOE

(*Bloom'un avucuna bakarak.*) Izgara gibi çizgilerin. Deniz aşırı seyahat ve ardından paralı bir kapıyla evlilik görünüyor.

BLOOM

Yanlışınız var.

ZOE

(*Hemencecik.*) Ah, görüyorum. Kısa serçeparmağı. Kılıbık koca. Yanlışım mı var?

[1] Joyce da perşembe günü doğmuştur.

(Tebeşirle çizili dairenin içinde kuluçkaya yatmış kocaman horoz Kara Liz ayağa kalkar, kanatlarını gerip ürür.)

KARA LIZ

Üüü. Üh ürü üüü. Bak bak bak bak. *(Taze yumurtasının üstünden ayrılıp paytak paytak ilerler.)*

BLOOM

(Elini imler.) Şu kesik kazadan kalma. Yirmi iki sene önce düşüp kestim. On altı yaşında.

ZOE

Görüyorum, der kör adam. Anlat bize kendini.

STEPHEN

Görüyor musun? Tek bir büyük hedefe odaklanmış. Yirmi iki yaşımdayım. On altı yıl önce o da yirmi ikiymiş. On altı yıl önce ben yirmi ikime takla attım. O ise yirmi iki yıl önce oyuncak atından düştüğünde on altısındaymış. *(Silkinir.)* Elimi acıttın. Dişçiye gitsem iyi olur. Param kaldı mı?

(Zoe, Florry'nin kulağına bir şeyler fısıldar. Kıkırdarlar. Bloom elini çeker ve masada usul daireler çizerek sola yatık yazısıyla bir şeyler karalar.)

FLORRY

Ne o?

(Görkemli sağrısıyla göz alıcı bir kısrak koşulmuş, James Barton tarafından sürülen üç yüz yirmi dört numaralı fayton, Donnybrook Harmony Caddesi'nden tıris geçer. Blazes Boylan ile Lenehan yan koltuklarda kaykılmış halde sallanır. Ormond'un ayakkabı boyacısı dingilin üstüne tünemiştir. Lydia Douce ile Mina Kennedy perdenin arasından hüzünle bakınır.)

AYAKKABI BOYACISI

(Bir yandan sarsılırken, bir yandan da başparmağı ve solucan misali oynattığı parmaklarıyla onlara nanik çeker.) Hay hay hanımım borum size amade.

(Altının yanında bronz fısıldaşır.)

ZOE

(Florry'ye dönerek.) Fısılda. *(Tekrar fısıldar.)*

(Sandalcı kasketi yamuk, ağzında bir dal kırmızı çiçek olan Blazes Boylan, arabanın bagaj hazmesinin üstünde eğilir. Denizci şapkası ve beyaz pabuçlar kuşanmış Lenehan ise uzun bir saç telini Blazes Boylan'ın omzundan işgüzar bir edayla alır.)

LENEHAN

Amanın! Neler görüyorum burada? Birkaç kukunun örümcek ağını mı temizliyordun ne?

BOYLAN

(*Doygun, gülümser.*) Hindi yoluyordum da.

LENEHAN

Gece çok çalışmışız demek.

BOYLAN

(*Dört küt parmağını kaldırıp göz kırpar.*) Blazes Kate! Beğenmezseniz paranız iade. (*İşaretparmağını uzatır.*) Kokla şunu.

LENEHAN

(*Keyifle koklar.*) Ah! İstiridye ve mayonez. Ah!

ZOE VE FLORRY

(*Birlikte gülerler.*) Ha ha ha ha.

BOYLAN

(*Arabadan kararlı adımlarla zıplar ve herkes duysun diye yüksek sesle seslenir.*) Merhaba, Bloom! Bayan Bloom henüz hazırlanmadı mı?

BLOOM

(*Kısa dalkavuk kıyafeti ve diz boyu pantolonu, ten rengi çorabı ve pudralı perukasıyla.*) Korkarım ki hazır değiller efendim. Son rötuşlar...

BOYLAN

(*Altı peni fırlatır ona.*) Al bakalım, kendine cin fiz al benden. (*Şapkasını Bloom'un kafasındaki boynuzlardan birine ustalıkla asar.*) Beni içeri buyur et. Karınla küçük bir hususi meselem var, anlarsın ya?

BLOOM

Sağ olunuz efendim. Evet efendim. Bayan Tweedy banyodalar efendim.

MARION

Bundan büyük onur duymuş olsa gerek. (*Sular sıçratarak dışarı çıkar.*) Raoul canım, gel de beni kurulayıver. Çırılçıplağım. Sadece yeni şapkamla süngerim var.

BOYLAN

(*Gözlerinde şen bir ışıltı.*) Mükemmel!

BELLA

Nedir? Neler oluyor?

(*Zoe kulağına fısıldar.*)

MARION

Varsın baksın, pishogue! Dümbük! Sonra da kendi kendini kamçılasın! Elli kollu bir orospuya ya da sakallı kadın Bartholomona'ya yazacağım ki bir inçlik yaralar açsınlar üzerinde ve imzalı ve mühürlü evrakıyla bana geri göndersinler.

BOYLAN

(*Kendi kendine sarılarak.*) Baksana, bu küçük beye artık daha fazla engel olamıyorum. (*Süvari bacaklarıyla dimdik ilerler.*)

BELLA

(*Kahkahalarla.*) Ho ho ho ho.

BOYLAN

(*Başını arkaya çevirip Bloom'a dönerek.*) Ben ona birkaç posta giderken, gözünü anahtar deliğine dayayıp otuz bir çekebilirsin.

BLOOM

Sağ olunuz efendim. Çekeceğim. Tanıklık için iki erkek arkadaş getirsem ve bir de fotoğraf alsak olur mu? (*Merhem kavanozunu uzatır.*) Vazelin alır mıydınız efendim? Portakal çiçekli...? Ya ılık su...?

KITTY

(*Kanepeden.*) Söyle hadi Florry. Anlat bize. Ne...

(*Florry kulağına fısıldar. Aşk meşk falan feşmekân şapır şupur aganigi fanfinfon.*)

MINA KENNEDY

(*Gözleri devrik.*) Ah, sardunya çiçeği ve canım şeftaliler gibi kokuyor olsa gerek! Ah, kadının her yerine tapıyor adeta! Sımsıkı birlikteler! Öpücüklere boğulmuşlar!

LYDIA DOUCE

(*Ağzını aça aça.*) Mmm, hımmm. Ah, iş üstündeyken kadını odada gezdiriyor bir de! Ata binmiş gibi. Sesleri Paris'ten New York'a dek çınlıyordur. Ağız dolusu çilek ve krem şanti.

KITTY

(*Kahkahalarla.*) Hee hee hee.

BOYLAN'IN SESİ

(*Hoş, boğuk, karnından.*) Ah! Tanrımışığınageliyoçatırçatır!

MARION'UN SESİ

(*Boğuk, hoş, gırtlağından*) Ay! Öpöpdahaöporamıdaöpermisin?

BLOOM

(*Gözleri fal taşı gibi, kendine sarılmıştır.*) Göster! Saklan! Göster! Sür onu! Daha çok! Yapıştır!

BELLA, ZOE, FLORRY, KITTY

Ho ho! Ha ha! Hee hee!

LYNCH

(*Göstererek.*) Doğanın aynası. (*Bir kahkaha patlatır.*) Hu hu hu hu hu!

(Stephen ile Bloom aynaya bakarlar. William Shakespeare'in sakalsız, inme geçirince donup kalmış yüzü, boynuzda asılı şapkanın tacı andıran yansımasıyla birlikte aynada belirir.)

SHAKESPEARE

(*Soylu vantrilok tınısıyla.*) Tınıın kafanın çınlamasıdır bu kahkahalar. (*Bloom'a dönerek.*) Sandıydın ki görünmezsin. Oysa gör bak. (*Hadım kara horoz sesiyle kahkahasını atar.*) Iagogo! Eski dostum O'telli o'nun kendini Perşembağıdına boğması misali. Iagogogo!

BLOOM

(*Üç fahişeye dönüp sapsarı benziyle gülümser.*) Neye gülüyorsunuz, bize de söyleseniz ya?

ZOE

Sen iki kere evlenip de bir kez dul kalmazsan hayatta anlatmayız.

BLOOM

Görmezden gelirsin bazen. Koskoca Napolyon'un bile ölümünün ardından bedeninin ölçüsü alınırken…

(Minik kalkık burnu ve ölü muhabbetinden dolayı gözü yaşlı ve Tunney'in kızıl şerisinden kelli kızarmış yanaklarıyla Dul Bayan Dignam, matem kıyafeti, çarpık

bonesi, ruju ve pudralı yanakları, dudakları ve burnuyla yavrularını kollayan bir dişi kuğu edasıyla alelacele geçip gider. Eteğinin altından müteveffa kocasının gündelik pantolonu ve elden geçmiş sekiz numara ayakkabıları görünür. Elinde İskoç Dulları Kurumu sigorta poliçesi ve handiyse saçak misali bir şemsiye vardır, şemsiyenin altına da yavruları, tek ayaküstünde seken, yakası dağılmış Patsy, elindeki domuz pirzolasını sallayıp sızlanan Freddy, ağlayan sazan ağzıyla Susy ve bebekle cebelleşen Alice sığınmıştır. Onları, manşetleri uçuşa uçuşa tokatlayıp ittirir.)

FREDDY

Ay anne ya, sürükleyip duruyorsun beni!

SUSY

Anne, et suyu taşıyor!

SHAKESPEARE

(*İnmeli öfkesiyle.*) İkin ciyev lendin seee, il kinikim öldür düüüü.

(Martin Cunningham'ın sakallı çehresiyle Shakespeare'in sakalsız çehresi yer değiştirir. Koca şemsiye sarhoş misali sallanırken çocuklar sağa sola kaçışır. Şemsiyenin altında hoş dul şapkası, kimono eteğiyle Bayan Cunningham belirir. Yana kayıp eğilerek japonvari fır döner.)

BAYAN CUNNINGHAM

(*Şarkı söyler.*)

Bana Asya'nın mücevheri diyorlar!

MARTIN CUNNINGHAM

(*Karısına lakayt bir ifadeyle bakmaktadır.*) Aman ne hoş! Canı çıkası fırıldak karı!

STEPHEN

Et exaltabuntur cornua iusti.[1] Kraliçeler ödüllü damızlık boğalarla yatıyor. Şehvetinden ötürü büyükocabüyüdededemin ilk nedamet kabinini kurduğu Pasiphae'yi hatırlasanıza. Lambert hanesinin domuz piçi Madam Grissel Steevens'i de unutmayın. Nuh da şarapla sarhoş olmadı mıydı sanki. Gemisi de açıktı.

BELLA

O saydıklarının esamisi okunmaz burada. Yanlış dükkâna gelmişsin.

LYNCH

Uğraşmayın onunla. Paris'ten yeni döndü.

[1] (Lat.) Ve tüm lanetlilerin boynuzlarını keseceğim.

ZOE

(*Stephen'a koşup koluna girer.*) Ay hadi! Hadi bize fransuva konuşuğuz sivuple.

(*Stephen şapkasını kuşanır ve ocağın üstüne zıplayıp umursamaz omuzlarla dikilir, yüzgeç elleri açıktır ve yüzünde rengârenk bir gülümseme vardır.*)

LYNCH

(*Kanepeyi tıklatarak.*) Tım tın tım tım tım tırırım.

STEPHEN

(*Kukla gibi zevzekliğe vurarak.*) Akşamlarınızı eldiven yahut kendine ait başka şeyler satan, misal kalbini biraftek gibi satan hoş madamlarla geçirebileceğiniz binlerce gazino öyle ki bir dolu prenses giyimli koketin kankan dansı yapıp parizyen soytarılıklarla pek embesil yabancı *étudianları* kıt İngilizceleriyle *l'amour* ve arzuya dayalı ten teması konularında nasıl da mahirane olduklarını anlatıp tufaya getirdikleri hoş şık eksantrik evler. Pek seçkin beylerin zevkleri için ölü kandilleri ve gümüş gözyaşlarıyla her gece sergilenen *paradis et l'enfer* enstalasyonunu mutlak surette ziyaret etmeleri gerekir. Üniversal dünyamızda görülen dine dair komikliklerin korkunç çarpıcı enstantaneleri. Pek makul şık giyimli kadınların vampirin genç diri *dessous troublants*[1] rahibeye ettiklerini görmek için komple soyunup dökünmeleri *avec* yüksek volüm cıyaklamaları. (*Dilini şak diye şaklatır*) *Ho la la! Ce pif qu'il a.*[2]

LYNCH

Vive la vampire![3]

FAHİŞELER

Bırravo fransuva, mersi boku!

STEPHEN

(*Kendini dalgasına alkışlayıp kafası geride, kahkahalarla güler.*) Pek sükseli kahkahalar. Melekler tıpkı orospular gibidir ve kutsal piskoposlar da koca hödüklerden başka bir şey değildir. Pek tumturaklı parıldayan pırlantalar kuşanmış *demimondaines*.[4] Ya da belki siz modern kart zamparaların ahlaksız zevklerinden daha çok hoşlanırsınız? (*Lynch ile fahişelerin karşılık verdiği grotesk mimiklerle etrafını imler.*) Döndürülebilir kauçuk manken ya da pek bir lezzo çıplak bakirelerin beş on öpücüklü birebir boyutta dikiz odaları. Buyurun girin, beyim ki aynalarda her pozisyonda trapezleri görün,

[1] (Fr.) Rahatsız edici, alt sınıf.
[2] (Fr.) Burnunu görmelisiniz.
[3] (Fr.) Yaşasın vampir.
[4] (Fr.) Oynak kadın.

yanı sıra arzu ederseniz kasabın oğlunun göbekte ciğer ya da omlet[1] pişirmeli hayvani Shakespeare piyesini seyreyleyin.

BELLA

(*Göbeğine vura vura alkış tutarken bir kahkahayla kanepeye yığılıp kalır.*) Omlet mi dedi üstündeki... Ho! Ho! Ho! Ho!... omlet dedi ya...

STEPHEN

(*Çıtkırıldım.*) Sizi seviyorum, sevgili efendim. Sizinle İngiliz dili konuşuyoğum çünkü *double entente cordiale.*[2] Ah evet, *mon loup.*[3] Ne kadar bu? Waterloo. Water Closet. (*Aniden kesip işaretparmağını kaldırır.*)

BELLA

(*Kahkahalarla.*) Omlet...

FAHİŞELER

(*Kahkahalarla*) Bi'daha! Bi'daha!

STEPHEN

Buraya dikkat buyurun. Rüyamda bir karpuz gördüm.

ZOE

Denizaşırı gidip bir yabancı kadına âşık ol.

LYNCH

Karı bulmalık dünya turu.

FLORRY

Rüyaların tersi çıkar ama.

STEPHEN

(*Kollarını uzatır.*) Buradaydı. Yosmalar sokağı. Yılankavi caddesinde o bastıbacak dulu Beelzebub gösterdi bana. Kırmızı halım nerede?

BLOOM

(*Stephen'a yaklaşarak.*) Bak...

[1] Hamlet'in Fransızca telaffuzu omlet ile eşseslidir.

[2] (Fr.) ... ki çift taraflı anlaşabilelim.

[3] (Fr.) Yalnız kurdum.

STEPHEN

Hayır, uçuyordum. Hasımlarım peşim sıra. Ve hep de peşimde olacaklar. Sonsuz dünyada. (*Haykırır.*) *Pater!*[1] Özgürlük!

BLOOM

Bakın, diyorum ki...

STEPHEN

Ruhumu ele geçirecekmiş, öyle mi? *O merde alors!*[2] (*Daha da keskinleşmiş akbaba pençeleriyle haykırır.*) Hola! Haydin tepelere!

(*Tepelerden cevaben, kulağa uykulu çalınsa da hazır ve nazır Simon Dedalus'un sesi yankılanır.*)

SIMON

Yeter bu kadarı. (*Havadan yere amaçsızca çullanır, güçlü kanat çırpmalarla, fır dönüşlerle cesaret verici çığlıklar atar.*) Hey, evlat! Kazanacak mısın? Hop! Puşat! Bu sapsiliklerle de pek yakışmışsınız birbirinize. Eşeğim osursa bunların sesinden daha güzel şeyler söyler. Kaldır kafanı! Bayrağımızı sahiplen! Bir kartal kurşuni gökte koca kanatlarını açmış haşmetle uçuyor. Armalara bürünmüş Ulster kralı! Hadi aslanlar! (*Dilini çıkarıp tazıya seslenir gibi seslenir.*) Bülbül! Bülübülübülbül! Tut, evlat!

(*Duvar kâğıdının yaprak ve açıklıkları hızla kırlara karışır. Ninesini gömmüş, kuyruğu dik, iri bir tilki, sindiği pusudan çıkar ve parlak gözleriyle yaprakların altında porsuk aramak üzere açıklığa doğru koşturur. Tazı sürüsü iz peşinde, burunları yerde, avlarını koklayarak, intikam arzusuyla bülübülübül sesine odaklıdır. Ward Union'dan kadın ve erkek avcılar da öldürmeye meyyal, tazıların güdüsüne kapılmıştır. Six Mile Point'ten, Flathouse'dan, Nine Mile Stone'dan, aralarında boğadilli matadorlar ve meşale taşıyan zenciler de dahil olmak üzere insanlar toplanmış, düğümlü sopaları, kargıları, yabaları, kementleri, sürü güttükleri kamçıları, çıngıraklı ayı kaçıranları ile yayan yapıldak takiptedir. Daha geride de barbutçular, el çabukluğu marifetçiler, bul karayı al parayı oynatanlar takımı vardır. Erketeler ve tüyocular, upuzun şapkalı boğuk sesli ganyancılar hep bir ağızdan kulakları sağır eden bir yaygara koparmaktadır.*)

KALABALIK

Yarış bülteni. Yarış bülteni!
Bire on veriyor!
Para peşin kırmızı meşin! Ödemeler anında!

---

[1] (Fr.) Baba.

[2] (Fr.) Ah bok.

Biri hariç bire on! Biri hariç bire on!
Spinning Jenny ile şansını dene!
Biri hariç bire on!
Beş yüzlüğü cebinizde bilin beyler! Beş yüzlük diyorum!
Bire on veriyorum!
Biri hariç bire on!

(Jokeysiz, yelesi ay köpüğü ve gözbebekleri yıldız misali bir sürpriz at hayalet gibi fırlayıp ipi göğüsler. Diğerlerinin hepsi arkada nal toplamaktadır. İskelet atlar, Sceptre, İkinci En İyi, Zinfandel, Westminister Dükü'nün Shotover'ı, Repulse, Beaufort Dükü'nün Seylan'ı, Paris koşusu. Paslı zırh kuşanmış, eyerlerinde hoplayıp zıplayan cüceler binmektedir atlara. En sonda da çiseleyen yağmurun altında kolu kanadı kırılmış boz kara sütçü beygiri, sözde favori Cock of the North gelir ve üzerinde bal rengi kepi, yeşil ceketi, turuncu yenleriyle Garrett Deasy vardır. Bitap düşmüş beygiri taşlı yollarda kör topal ilerler.)

PROTESTAN LOCALARI

(*Yuh çekerek.*) Aşağı inip ittirin bari beyim. Ha gayret, son düzlük! Akşama eve varırsan iyidir!

GARRETT DEASY

(*Dimdik, tırnak yoluğu yaralarla dolu yüzü posta pullarıyla kaplı, sopasını sallar, atı ittire kaktıra ilerlerken, mavi gözleri avizenin kristalinde parlamaktadır.*) *Per vias rectas!*[1]

(*Onun ve beygirinin üstüne kova kova, içinde havuç, darı, şalgam, soğan ve patatesin dans ettiği koyun etli çorba sağanak halde yağmaktadır.*)

KATOLİK LOCALARI

Hava bugün ahmak ıslatıyor Bay John! Sizin onurunuza ahmakıslatan yağıyor!

(*Er Carr, Er Compton ve Çıtkırıldım Caffrey ayrı telden şarkılar söyleyerek pencerenin altından geçerler.*)

STEPHEN

Dinleyin! Sokakta eski dostumuz yaygara yankılanıyor.

ZOE

(*Elini kaldırır.*) Durun!

ER CARR, ER CROMPTON VE ÇITKIRILDIM CAFFREY

Yorkshire ellerinde
Var benim sevdiceğim...

[1] Blackwoods ilinin mottosu.

ZOE

Benden bahsediyorlar. (*Ellerini çırpar.*) Dans edelim! Dans edelim! (*Piyanonun başına geçer.*) Kimde iki peni var?

BLOOM

Peki kim...?

LYNCH

(*Zoe'ya penileri uzatıp.*) Al bakalım.

STEPHEN

(*Parmaklarını sabırsızca çıtlatır.*) Çabuk! Çabuk! Kâhin asam nerede? (*Piyanonun başına koşup dişbudak asasını alır ve ayağıyla üçlü tempo tutar.*)

ZOE

(*Kasnağı çevirir.*) İşte.

(*İki peniyi yuvaya yerleştirir. Altın rengi, pembe ve mor ışıklar belirir. Kasnak kedi mırlaması gibi döner ve alçak perdeden bir vals çalar. Saç örgülü peruğu, saray kıyafetleri, Inverness tarzı benekli peleriniyle Profesör Goodwin, inanılmaz yaşı nedeniyle iki büklüm, elleri titreyerek ve tökezleyerek odayı bir uçtan bir uca geçer. Piyano taburesine ilişir ve kollarını kaldırıp nerdeyse olmayan elleriyle tuşlara dokunmaya başlar ve bir yandan genç kız edalarıyla başını sallarken öte yandan saç örgüsü sağa sola salınır.*)

ZOE

(*Kendi etrafında, topuklarını vura vura fır döner.*) Dans edelim. Eşlik edecek kimse yok mu burada? Kim dans edecek? Masayı boşaltın.

(*Piyanoda, yanardöner ışıklar eşliğinde* Sevgilim Yoskhirelı Kız, *vals prelüdüyle çalmaktadır. Stephen dişbudak asasını masaya atar ve Zoe'yu belinden kavrar. Florry ile Bella masayı ocağa doğru ittirir. Zoe'nun koluna abartılı bir nezaketle giren Stephen onunla odanın her köşesinde vals yapmaya başlar. Bloom bir kenarda durmaktadır. Zarifçe kavrayan eller nedeniyle kol askısı düşen Zoe'nun beyaz çiçeği andıran aşı izi belirir. Profesör Maginni, ucunda silindir bir şapkanın döndüğü bacağını perdelerin arasından içeri uzatır. Pek marifetli bir hamleyle şapkayı döndüre döndüre başına taç gibi oturtur ve afili şapkasıyla kayar adım mekâna dahil olur. Bordo ipek klapeli arduaz bir frak, krem rengi tülden fular, yeşil düşük kesim yelek, beyaz boyunbağı, bedene oturan lavanta rengi pantolon, rugan ayakkabılar ve kanarya sarısı eldivenler kuşanmıştır. Ceketinin yakasında kocaman bir dalya çiçeği vardır. Damarlı bir bastonu sırasıyla ters yönlere çevirip*

sonra sıkıca koltuğunun altına alır. Bir elini hafifçe göğsüne bastırmak suretiyle selam verirken, çiçeğini ve düğmesini okşar.)

MAGINNI

Devinimin şiirselliği, beden eğitimi sanatı. Madam Legget Byrne's veya Levenston's ile hiçbir ilişkimiz yoktur. Her tür kıyafet baloları organize edilir. Duruş biçimimiz şöyle. Katty Lanner adımlarıyla. Bakın. Beni izleyin! Dans becerilerim. (*Arı gibi uçarak minüet edasıyla üç adım öne çıkar.) Tout le monde en avant! Révérence! Tout le monde en place![1]*

(*Prelüt sona erer. Kollarını belli belirsiz çırpan Preofesör Goodwin büzüşür, pörsür, canlı pelerini taburenin üstüne düşer. Havada daha ciddi vals ezgileri duyulur. Stephen ile Zoe özgürce dönüp dans etmektedirler. Işıklar bir loşlaşır, bir canlanır, bir solar, oda sırasıyla altın, gül ve menekşe renklerine bulanır.*)

PİYANO

İki delikanlı sevgili sevgilileri hakkında konuşup duruyordu,
Geride bıraktıkları canları cananları…

(*Bir köşeden altın saçlı, hoş sandaletli, kız mavisi, ince belli, masum elli sabah saatleri belirir. İplerini döndürüp kıvrak danslar ederler. Onları amber rengi öğlen saatleri izler. Gülüşürler, kol koladırlar, tokaları parlamaktadır, güneşin aynadaki yansımasıyla kollarını kaldırarak eğlenirler.*)

MAGINNI

(*Eldivenli elleriyle sessizce alkışlar.*) *Carré! Avant deux!* Düzenli nefes alın! *Balancé![2]*

(*Sabah ve öğlen saatleri kendi köşelerinde, dönerek, birbirlerine doğru ilerleyerek, kıvrımlarına şekil vererek, karşılıklı eğilip selam vererek dans ederler. Arkalarındaki kavalyeler kollarını kemer gibi kaldırır ve omuzlarından uzanan kollarının ucunda elleri birbirine değer.*)

SAATLER

İstersen dokunabilirsin.

KAVALYELER

Dokunabilir miyim size?

SAATLER

Ah, ama hafifçe!

---

[1] (Fr.) Herkes öne! Selam veriyoruz! Herkes yerine!
[2] (Fr.) Hallaa oluyoruz! İki adım öne! (….) Denge!

KAVALYELER

Ah, ne kadar da hafif!

PİYANO

Benim utangaç yârimin öyle ince beli var ki.

(*Zoe ve Stephen cesaretle ama daha gevşek hareketlerle dönerler. Uzun, upuzun gölgelerin önünde akşamüstü saatleri, durgun gözleri, allıklı yanaklarıyla belirir. Yarasa misali kara yenleri olan giysiler kuşanmışlardır.*)

MAGINNI

Avant buit! Traversé! Salut! Cours de mains! Croisé![1]

(Gece saatleri tek tek kalan son yerlere yerleşir. Sabah, öğle ve akşamüstü saatleri onların önünde geri çekilir. Yüzlerinde maske, saçlarında hançer, kollarında bilezik ve küçük çanlar vardır. Peçelerin altından reverans vermekten bitap vaziyette salınırlar.)

BİLEZİKLER

Heyoo! Heyoo!

ZOE

(*Eli alnında fır dönerek.*) Ah!

MAGINNI

Les tiroirs! Chaine de dames! La corbeille! Dos a dos![2]

(*Zeminde bezgin arabesk imgeler çizerek, dokuyarak, çözerek, reverans yaparak, dönerek, velhasıl fır dönerek.*)

ZOE

Başım döndü!

(*Kendini tutup sandalyeye bırakır. Stephen bu kez Florry'yi kapıp onunla dans etmeye başlar.*)

MAGINNI

Boulangére! Les ronds! Les ponts! Chevaux de bois! Escargots![3]

(*Gecenin saatleri, bir hareketler mozaiğiyle döner, geri çekilir, el değiştirir, kollarıyla kemerler kurar. Stephen ile Florry ağır ağır dans etmektedirler.*)

---

[1] (Fr.) Sekiz adım! Çapraz! Selam ver! Elleri değiştirin! Seyirciye dönün!

[2] (Fr.) Yer değiştirin! Kadınlar halka olsun! El ele tutuşun! Sırt sırta!

[3] (Fr.) Fırıncı! Çevir bacağı! Köprüler! Atlar! Sümüklüböcekler!

MAGINNI

Dansez avec vos dames! Changez de demaes! Donnez le petit bouquet a votre dame! Remerciez![1]

PİYANO

En güzeli, en güzeli!
Barabum!

KITTY

(*Zıplar.*) Ah, bunu, Mirus çarşısındaki atlıkarıncada da çalmışlardı!

(*Stephen'a doğru koşar. O da Florry'yi kabaca bırakıp Kitty'yi alır kollarına. Bir balabankuşunun yürek dağlayan ötüşü duyulur. Söyleneçağlayinleyen nağmeler sunan Toft'un külfeti odada usulca dönmektedir.*)

PİYANO

Sevgilim Yorkshirelı kız!

ZOE

Kanımız canımız Yorkshire. Hadi hep beraber!

(*Florry'yi tutup onunla vals yapar.*)

STEPHEN

Pas seul![2]

(*Kitty'yi döndüre döndüre Lynch'in kollarına bırakır ve masadan dişbudak asasını kapıp zeminde tıklatır. Çiğde kadınlar Bloombella Kittylynch ve Florryzoe fırıl fırıl vals ededururlar. Hepsinin orta yerinde Stephen şapkası ve asasıyla ağzı kapalı bacakları açık kurbağa misali havalara zıplar ve eliyle kalçasını şaplatır. Patırtı gürültü koş oğlum tut oğlum diye çın çınlarken borucubaşı mavi yeşil sarı şavkar fandango ile atbaşlı yaldız yılan kuyruklu değnek binen dönen Toft'un külfetinde ve düşer yine.*)

PİYANO

O kız işçi de olsa fabrikada
Elbiseleri çok hoş olmasa da.

(*Sımsıkısarılı hızlı daha hızlı ışıksaçık bangır bangır kaçar çalar uçarlar. Barabum!*)

---

[1] (Fr.) Hanımlarınızla dans edin! Hanımları değiştirin! Küçük buketinizi eşinize verin! Teşekkür edin!
[2] (Fr.) Solo adım.

HEPİSİ

Bi'daha! Bi'daha! Bravo! Bi'daha!

SIMON

Ananın tarafını düşün!

STEPHEN

Ölümün dansı.

(*Ding diye dalkavuğun dong çanı çalıyong yeni baştan ve bir yandan at, beygir, öküz ve domuz enikleri, İsasıpasında Conmee, mavnasında tahta bacak aksak bahriyeli halat bağlayıp düdüğe asılıyor. Barabum! Beygirlerin domuzların süslü atların Gadara hınzırının çelik köpekbalığı taş kabirinde Corny'nin ve tekelli Nelson'un üzerinden iki düzenbaz erik lekeli Frauenzimmer çocuk arabasından düşüp avaz avaz bağırıyor. Adam tam bir şampiyon. Fıçıdan sızan fitil mavi muh. akşam duası arabada Aşk Blazes körleme çiftesazan bisikletliler ile giysisi sıradan elinde kabarık kekiyle Dilly. Sonra son dönemeçte ağır aksak yukarı aşağı çamaşır teknesi vali ile karısı say ki yumrutepe üstü kereste gülü. Barabum!*
Çiftlerin her biri bir yana devrilir. Stephen halen yorgun argın dönmektedir. Oda ise aksi yönde döner durur. Gözleri yumuk sendeler. Göğe doğru kırmızı raylar uçar. Güneşin etrafında yıldızlar dönüp durur. Pırıl tatarcıklar duvarda dans eder. Stephen öledurur.)

STEPHEN

Oy!

(*Stephen'ın bir deri bir kemik kalmış anası, solgun portakal çiçekleriyle cüzam karası yırtık pırtık gelinliği içinde, kabir küfünden kelli yeşil, lime lime ve burunsuz yüzüyle bir anda yerden fırlar.*[1] *Upuzun saçı yoluk yoluktur. Mavi göz çukurunu Stephen'a diker ve dişsiz ağzını açıp sessiz bir kelime söyler. Bakirelerden ve nedamet takımından bir koro sükûnetle şarkı söyler.*)

KORO

Liliata rutilantium te confessorum...
Iubilantium te virginium...

(*Mor ve yeşil baklava desenli elbisesi ve ucu çan püsküllü palyaço şapkasıyla Buck Mulligan, bir kulenin tepesinde, elinde dumanı tüten tereyağlı ekmeğiyle kadına bakakalır.*)

BUCK MULLIGAN

Hayvan gibi ölü. Yazık yahu! Mulligan'ın bağrı yanık anayla tanışması. (*Gözlerini kaldırır.*) Merkürvari Malachi.

[1] Hamlet'in babasının hayaletinin belirmesine gönderme.

ANNE

(*Ölü deliliğinin kurnaz gülüşüyle.*) Bir zamanlar güzeller güzeli May Goulding idim. Şimdiyse ölüyüm.

STEPHEN

(*Dehşete düşmüş halde.*) Lemur,[1] sen de kimsin? Hayır olamaz. Öcülerin oyunu mu bu?

BUCK MULLIGAN

(*Çıngıraklı kepini sallar.*) Bildiğin maskaralık! Kıtır Kinch'in köpek bedeni, orospu bedenini öldürüvermiş. Nalları dikmiş. (*Gözlerinden süzülen eriyik tereyağı ekmeğin üzerine damlar.*) Koca tatlı anamız! *Epi oinopa ponton.*

ANNE

(*Yakına gelip nemli kül kokulu nefesini yüzüne salar.*) Her fani ölümü tadacak Stephen. Dünyada erkekten çok kadın var. Sen de öleceksin. Zamanı gelince.

STEPHEN

(*Korku, vicdan azabı ve dehşetle boğularak.*) Seni öldürdüğümü söylüyorlar anne. Bunu diyenin senin hatırana hiç hürmeti yok. Ölümüne sebep kanserdi oysa, ben değil. Kader.

ANNE

(*Ağzından yeşil safra süzülürken.*) O şarkıyı bana söyledin. *Aşkın acı gizemi.*

STEPHEN

(*Tutkuyla.*) Bana o şarkıdaki sözü söyle anne, hatırındaysa. Tüm erkeklerin bildiği kelimeyi.

ANNE

Paddy Lee ile Dalkey'de trene atladığın gece hayatını kim kurtarmıştı? Yabancılar arasında mahzun kaldığında sana şefkat gösteren kimdi? Dua her şeye kadirdir. Ursula ilmihalindeki acı çeken ruhlar için dualar ve kırk günlük inzivalar. Tövbe et Stephen.

STEPHEN

Hortlak! Sırtlan!

ANNE

Senin için öte dünyamda dua ediyorum. Dilly sana her akşam, o beynini akıttığın işlerin ardından yemen için pilav pişirmeyi ihmal etmesin. Seni yıllar boyu, dölyatağıma düştüğünden beri sevdim, ah oğlum, ilk göz ağrım.

[1] Romalıların, ölünün kötü ruhuna verdiği ad.

ZOE

(*Kendini ocağın küreğiyle yelleyerek.*) Eriyorum!

FLORRY

(*Stephen'ı imler.*) Bakın! Beti benzi attı.

BLOOM

(*Hava girsin diye biraz daha açmak için pencereye yönelir.*) Sersemlemiş.

ANNE

(*Alev alev yanan gözlerle.*) Tövbe et! Ah, cehennem ateşleri!

STEPHEN

(*Nefes nefese.*) Çürümeyen bilinçaltı! Cesetyiyen! Kuru kafa ve kanlı kemikler.

ANNE

(*Yüzü gitgide yaklaşırken küllü bir nefes daha salar.*) Sakın! (*Kararıp kurumuş sağ kolunu, parmaklarını germiş halde usulca Stephen'a doğru kaldırır*) Tanrı'nın elinden sakın!

(*Habis kızılı gözlü yeşil yengeç, öfkeli kıskaçlarını Sephen'ın kalbinin ta derinine hart diye batırır.*)

STEPHEN

(*Öfkeyle boğuk halde çehresi kararıp durduğu yerde yaşlanır.*) Siktir!

BLOOM

(*Pencerede.*) Neler oluyor, nedir?

STEPHEN

Ah non, par exemple![1] Entelektüel hayal gücü! Bana kalırsa ya hep ya sağ ol. *Non serviam!*

FLORRY

Azıcık soğuk su verin ona. Dur bekle. (*Dışarı koşturur.*)

ANNE

(*Umarsızca inlerken parmaklarını usulca döndürür.*) Ah İsa'nın Kutsal Yüreği, bağışla onu! Cehennem azabından koru, Ah İlahi Kutsal Kalp!

[1] (Fr.) Ah hayır. Aman tanrım.

STEPHEN

Hayır! Hayır! Hayır! Hepiniz bir olun da ruhumu ele geçirin bakalım kolaysa! Hepinize diz çöktüreceğim.

ANNE

(*Can çekişenlerin dile vurmuş ıstırabıyla.*) Stephen'ı merhametinden esirgeme Tanrım, benim hatırım için! Çile dağında aşk, hüzün ve ıstıraplı can verene karşı duyduğum elem tarifsizdir.

STEPHEN

Nothung![1]

(*Dişbudak asasını her iki eliyle kaldırır ve lambanın bacasını hurdahaş eder. Zamanın son canlı alevi parıldar ve akabinde büsbütün karanlık, tüm evrenin viran oluşu, şangırdayan cam kırıkları ve derdest olan yapılar.*)

İDARE LAMBASININ IŞIĞI

Püfff!

BLOOM

Dur yahu!

LYNCH

(*İleri fırlayıp Stephen'ın elini yakalar.*) Bak şimdi! Dursana yahu! Kafayı yeme!

BELLA

Polis!

(*Dişbudak asasını bırakan Stephen, kafasını ve kollarını şiddetle geri atar ve yeri döve döve, kapıdaki fahişelerin arasından geçip odadan dışarı fırlar.*)

BELLA

(*Haykırır.*) Yakalayın!

(*İki fahişe avluya doğru koşturur. Lynch, Kitty ve Zoe odayı velveleye verir. Heyecanla konuşmaktadırlar. Bloom takip edip döner.*)

FAHİŞELER

(*Eşikte birikip.*) İşte şurada.

[1] (Alm.) Gerekli, elzem. Aynı zamanda Wagner operasında adı anılan, ejderhayı öldüren kılıç.

ZOE

(*O tarafı imleyerek.*) Orada. O tarafta bir şeyler oluyor.

BELLA

Lambanın parasını kim ödeyecek? (*Bloom'un ceketinin eteğine yapışır.*) Dur bakalım, sen onunlaydın. Lambanın bacası kırık.

BLOOM

(*Avluya koşturur, sonra geri döner.*) Ne lambası be kadın?

FAHİŞE

Ceketini yırttı.

BELLA

(*Gözleri sinirle açgözlülükle velfecri okumaktadır.*) Bu ziyanı kim karşılayacak? On şilin. Tanıksınız.

BLOOM

(*Fırsattan istifade Stephen'ın dişbudak asasını kapar.*) Ben mi? On şilin mi? Yeterince söğüşlemedin mi onu? O az önce...?

BELLA

(*Yüksek perdeden.*) Burada sizin laflarınız sökmez. Burayı kerhane mi sandınız. On şilinlik evlerdendir burası.

BLOOM

(*Başı lambanın altındayken zinciri çeker. Çekmesiyle birlikte gazın mor alevi bir an parlar ve ardında eflatun bir gölge bırakır. Dişbudak asasını kaldırır.*) Alt tarafı bacası kırılmış. Olan biten sırf...

BELLA

(*İki adım geri gidip bas bas bağırır.*) Tanrım! Yeminle!

BLOOM

(*Yumruktan sakınırcasına*) Lambanın bacasına nasıl vurduğuna bak. Burada taş çatlasın altı penilik hasar var. On şilin de neyin nesi!

FLORRY

(*Elinde bir bardak suyla girer.*) Nereye gitti o?

BELLA

Polis mi çağırayım yani şimdi?

BLOOM

Ah, biliyorum. Çöplüğünde buldok kesilenlerden. Ama Trinity talebesi o. Mülkünüzün gediklileri. Kiran bu beylerin sayesinde ödeniyor. (*Mason işareti yapar.*) Ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Genel Vali'nin yeğeni. Skandal çıksın istemezsin.

BELLA

(*Sinirle*) Trinity. Tekne yarışlarından sonra soluğu burada alıp üç kuruş koklatmayan reziller. Amirim misin sanki burada? Nereye gitti o? Dava açacağım! Rezil edeceğim onu, gör bak! (*Haykırır.*) Zoe! Zoe!

BLOOM

(*Alelacele.*) Ya Oxford'da okuyan kendi oğlun olsaydı yerinde? (*Uyararak.*) Biliyorum ki.

BELLA

(*Dili tutulmuşçasına.*) Kimsin sen yahu. Ne idüğü belirsiz!

ZOE

(*Kapı aralığında.*) Çıngar koptu.

BLOOM

Ne? Nerede? (*Masanın üstüne bir şilin fırlatır.*) Bu bacanın parası. Nerede o? Dağ havasına ihtiyacım var biraz.

(Avluyu aceleyle geçer. Fahişeler imler. Elinde yamuk tuttuğu bardaktan suları döke saça ilerleyen Florry de peşindedir. Kapı eşiğinde kümelenmiş bağır çağır konuşan fahişeler sisin dağılmaya yüz tuttuğu sağ tarafı göstermektedir. Sol taraftan tıkırtılarla bir fayton çıkagelir. Evin önünde yavaşlar. Avlu kapısındaki Bloom, yanında sessiz iki zamparayla arabadan inmekteki Corny Kelleher'i tanır. Yüzünü kaçırır. Bella avludaki fahişelerini dürtüp çekidüzen verir. Fahişeler şapur şupur yılışık sırnaşık öpücükler gönderir. Corny Kelleher hayalet misali yavşak gülümsemesiyle mukabele eder. Sessiz zamparalar dönüp arabacının parasını öder. Zoe ile Kitty halen sağ tarafı imlemektedir. Onlardan usulca sıyrılan Bloom, halife kapüşonuyla pançosunu kuşanıp her iki yana baka baka merdivenlerden aşağı iner. Ne idüğü belirsiz Harun Reşit sessiz zamparaların yanından sıvışıp tırabzanların orada pars adımlarıyla hızlanırken ardında anason tohumuna bandırılmış, yırtık zarfın parçalarını düşürür. Dişbudak asa adımlarına önayak olmaktadır. Avcı şapkası, şaklattığı köpek kamçısı ve eskimiş gri pantolonlarıyla Trinity'nin

Borazancıbaşısı önderliğinde bir sürek tazısı sürüsü, uzaktan kokuyu alarak iz peşindedir ve sonra yaklaşır, havlaşır, soluklanır, yanlış ize yönelir, sürüden kopar, dillerini sarkıtır, topukları ısırır, önderlerinin kuyruğunda zıplaşırlar. Bloom yürür, koşar, zikzak çizer, kulaklarını devirip dörtnala kalkar. Ardından çakıl, lahana kökü, boş bisküvi kutuları, patatesler, ölü sazanlar ve kadın terlikleriyle taşa tutulur. Ardı sıra zikzak yapan dörtnala kalkan önderimin izinden ayrılmam diyen taptaze bir kuru gürültü takımı gelmektedir: 65 C, 66 C, gece bekçileri, John Henry Menton, Bilge Hely, VB Dillon, Aza Nannetti, Alexander Keyes, Larry O'Rourke, Joe Cuffe, Bayan O'Dowd, Dalyarak Burke, İsimsiz, Bayan Riordan, Vatandaş, Garryowen, Neydadışudamın, Yabancı Suret, Tamdaşeyebenziyor, Dahöncedegörmüştüm, Yumruluadam, Chris Callinan, Sir Charles Cameron, Benjamin Dollard, Lenehan, Bartel d'Arcy, Joe Hynes, kızıl Murray, editör Brayden, T.M. Healy, Bay Justice Fitzgibbon, John Howard Parnell, muhterem Konserve Somon, Profesör Joly, Bayan Breen, Denis Breen, Theodore Purefoy, Mina Purefoy, Westland Yolu postanesi memuresi, C.P. M'Coy, Lyons'un arkadaşı, Hoppa Holohan, sokaktakiadam, sokaktakidiğeradam, kramponlar, kütburun sürücü, varsıl Protestan hanımefendi, Davy Bryne, Bayan Ellen M'Guinness, Bayan Joe Gallaher, George Lidwell, nasırlı Jimmy Henry, Amir Laracy, Peder Cowley, Vergi Dairesi emeklisi Crofton, Dan Dawson, cımbızlı diş hekimi Bloom, Bayan Bob Doran, Bayan Kennefick, Bayan Wyse Nolan, John Wyse Nolan, Clonsketramvayındaorası-burasıellenmişhoşevlikadın, Günahın Keyfi kitabını satan kitabevi sahibi, Bayan İnşallahmaşallah, Madam Gerald ve Roebcuklu Stanislaus Moran, Drimmie'nin şef kâtibi, olmasa da, Albay Hayes, Mastiansky, Citron, Penrose, Aaron Figatner, Moses Herzog, Michael E Geraghty, Müfettiş Troy, Bayan Galbraith, Eccles Sokağı'nın köşesindeki polis memuru, stetoskobuyla ihtiyar Doktor Brady, kumsaldaki esrarengiz adam, av köpeği, Bayan Miriam Dandrade ile tüm âşıkları.)

KURU GÜRÜLTÜ

(*Haralagürelekarışkuruş.*) O Bloom! Durdurun Bloom'u! Durabloom! Durdurun hırsızı! Hey! Hey! Köşede önünü kesin!

(Beaver Sokağı'nın köşesindeki bir yapı iskelesinin altında Bloom, bağır çağır bir kavganın eşiğine gelir ki hey dur lan vurma lan al sana kim kime al şunu da'nın ortasına düşmüştür.)

STEPHEN

(*Pek şatafatlı mimiklerle ve derin derin, usul soluklar alıp vererek.*) Sizler benim konuğumsunuz. Davetsiz olsanız da. Georgegillerin beşincisi ve Edwardgillerin yedincisi marifetiyle. Tarihin ayıbı. Hafıza ananın masalları.

ER CARR

(*Çıtkırıldım Caffrey'e dönerek.*) Size hakaret etti mi?

STEPHEN

Ona feminen nidayla muamele ettim. Muhtemelen kısır. Ki iyelik belirtmedim.

SESLER

Hayır, hakaret etmedi. Onu gördüm ben. Şuradaki kız. Bayan Kohen'in yerindeydi. Neler oluyor? Asker ve sivil.

ÇITKIRILDIM CAFFREY

Bendeniz askerlerle birlikteydim ve onların yanından ayrılıp şu, anlarsınız ya, o işle meşgul olayım derken bu delikanlı yanıma koştu. Her ne kadar bir şilinlik orospunun teki olsam da bana iyi davranan adama sadık kalırım.

SESLER

Kadınadamasadık.

STEPHEN

(*Lynch ile Kitty'nin kafaları bir an gözüne çarpar.*) Selam, Sisifos. (*Kendini ve diğerlerini imler.*) Şairane. Mesaneden ifrazat.

ÇITKIRILDIM CAFFREY

Evet, onunla gitmemi istedi. Hem de yanımda asker dostum varken.

ER COMPTON

Aklını başına getirmeli bu gıcığın. Koy gözünün üstüne bir yumruk, Harry.

ER CARR

(*Çıtkırıldım'a dönerek.*) Ben ve arkadaşım işerken, bu herif sana hakaret etti mi?

LORD TENNYSON

(*Union Jack blazer takımı ve kriket gömleğiyle, başı açık, sakalı uçuşur vaziyet.*) Onlara düşmez ki sormak niyesini.

ER COMPTON

Çak yumruğu Harry.

STEPHEN

(*Er Crompton'a dönerek.*) Adınızı bilmiyorum ama fevkalade haklısınız. Doktor Swift der ki silahını kuşanmış bir adam, baldırı çıplak on adama bedeldir. Baldırı çıplak burada kapsamlama ifadesi olarak mecazen kullanılmıştır. Bütünü temsilen bir örnek.

(*Kalabalığa dönerek.*) Hayır, ben erlerle birlikteydim.

STEPHEN

(*Candan*) Neden olmasın? Cesur küçük asker. Bana kalırsa mesela bütün hanımlar...

ER CARR

(*Kepi çarpık halde Stephen'a doğru ilerler*) Söyle bakalım çenesi düşük, o çeneyi eline versem hoşuna gider mi?

STEPHEN

(*Göğe bakar.*) Hoşuma gider mi? Hem de nasıl. Soylu mış gibi sanatı. Şahsen ben vurdu kırdıdan nefret ederim. (*Elini sallar.*) Eller acı verir bana. *Enfin ce sont vos oignons.*[1] (*Çıtkırıldım Caffrey'e dönerek.*) Burada bir işler dönmüş. Tam olarak ne olup bitiyor?

DOLLY GRAY

(*Balkonundan Eriha kahramanı kadının işaretiyle mendilini sallar.*) Rahab. Hoşça kal, aşçının oğlu. Dolly'ye sağ salim kavuşasın. Geride bıraktığın kızı hayal et ve o da seni hayal edecek.

(*Askerler gözyaşlarına boğulmuş gözlerini çevirir.*)

BLOOM

(*Kalabalığı dirsekleyerek ilerleyip Stephen'ın yenine sıkıca yapışır.*) Hadi profesör, arabacınız bekliyor.

STEPHEN

(*Döner.*) Ha? (*Kolunu kurtarır.*) Onunla ya da bu tepesi basık portakalın üstünde dimdik gezinen herhangi bir insan evladıyla neden konuşmayacakmışım? (*Parmağıyla imler.*) Gözlerini gördüğüm sürece konuştuğum hiçbir şeyden korkum yoktur benim. Yeter ki dik dursun. (*Bir adım geriye sendeler.*)

BLOOM

(*Ona koltuk olup.*) Önce sen kendin dik dur da.

STEPHEN

(*Boş boş güler.*) Ağırlık merkezimi kaybettim. İşin saktığını unuttum. Bir yerlere oturalım da öyle tartışalım. Hayat için mücadele varoluşun kanunudur ama lakin barışçıl insan, özellikle de çar olacak herifle İngiltere Kraliçesi, arabuluculuk ve uzlaşma diye

[1] (Fr). Netice itibariyle bu senin bileceğin iş.

bir lakırdı icat etmişler. (*Alnını pıtpıtlar.*) Ama rahip efendiyle kral deneni esasen burada öldürmem gerekiyor.

BELİSOĞUK TAVUK

Profesörün ne dediğini duydunuz mu? Üniversitede profesör kendisi.

AMCIK KATE

Ben duydum ne dediğini.

BELİSOĞUK TAVUK

Kendini pek tumturaklı alengirli ferasetli bir dilolojiyle ifade ediyor.

AMCIK KATE

Hakikaten öyle, evet. Aynı zamanda da tam on ikiden diyor diyeceğini

ER CARR

(*Kendini kurtarıp öne gelir.*) Kralım hakkında ağzından dökülen de ne senin öyle?

(*Yedinci Edward kemerli bir yolun ucunda belirir. Üzerine Kutsal Yürek şeklinin, Dizbağı ve Devedikeni, Altın Post, Danimarka Fili, Skinner ile Probyn'in atı, Lincoln Barosu azası ve kadim saygıdeğer Massachussetts topçu bölüğü nişanlarıyla birlikte işlendiği beyaz bir kıyafet giymektedir. Kırmızı bir şekerleme emmektedir. Alman Malı etiketli ürünü ve önlüğüyle büyük seçilmiş ve hür mason kuşağı taşımaktadır. Sol elinde, üzerinde Défense d'uriner[1] yazılı bir sıvacı kovası taşır. Hoş geldin nidaları karşılar kendisini.*)

YEDİNCİ EDWARD

(*Usulca, ağırbaşlı ama zor anlaşılır bir tınıyla.*) Barış, mükemmel barış. Alametifarikam olan kovam elimde. Ne var ne yok gençlik. (*Tebaasına döner.*) Buraya temiz ve adil bir dövüşe tanıklık etmek için geldik ve her iki tarafa da yürekten başarılar diliyoruz. Mahak makar a bak.[2] (*Er Carr, Er Compton, Stephen, Bloom ve Lynch ile tokalaşır.*)

(*Alkış kopar. Yedinci Edward kovasını kaldırarak mukabele eder.*)

ER CARR

(*Stephen'a dönerek.*) Bir daha de bakalım.

STEPHEN

(*Asabi, dostane, kendini geri çeker.*) Bakış açınızı anlıyorum, her ne kadar şu anda benim bir kralım olmasa da. Ruhsatlı ilaçlar devrinde yaşıyoruz. Böyle bir ortamda

[1] (Fr.) İşemek yasaktır.

[2] Mason şifresi.

tartışmak pek mümkün değil. Ama zurnanın zırt dediği yer de burası. Siz ülkeniz için öleceksiniz. Sanırım. (*Kolunu Er Carr'in omzuna koyar.*) Sizin için bu sonu arzu etmem. Bana gelince: varsın memleketim benim için ölsün. Şimdiye kadar böyle gelişti olaylar. Onun ölmesini istemedim. Zira ölümün canı cehenneme. Yaşam var dağ gibi!

YEDİNCİ EDWARD

(*Fosforışıl yüzünde bir beyaz şekerleme, üzerinde Matrak İsa'nın kayafeti, başının üstünde halesi, katledilmiş yığınların üstünde uçuşur.*)

Yöntemlerim yeni ve hayranlık uyandırıcı.
Görsün diye körler, gözlerine toz attığımı.

STEPHEN

Krallar ve tekboynuzlular! (*Bir adım geri düşecek gibi olur.*) Hadi bir yerde oturalım ve... Şu kızın söylediği yer neresiydi?

ER COMPTON

Hadi Harry, koy şunun pörsümüş taşaklarına tekmeyi.

BLOOM

(*Erlere, usulca.*) Ne dediğini bilmiyor. İçerken ölçüyü biraz kaçırdı da. Absint. Yeşil gözlü canavar. Onu tanırım. Beyefendi bir şahsiyet ve aynı zamanda şairdir. Kimseye zararı dokunmaz.

STEPHEN

(*Kafa sallar, güler, kahkaha atar.*) Beyefendi, yurtsever, mektepli ve düzenbazların hâkimi.

ER CARR

Çok da sikimdeydi bu oğlancının kim olduğu.

ER COMPTON

Çok da sikimizdeydi şu oğlancının kim olduğu.

STEPHEN

Onları kudurtmuş gibiyim. Salla boğaya yeşil şalı.

(*Siyah püsküllü İspanyol işi gömleğiyle Parisli Kevin Egan belirir ve peep o'day şapkasıyla Stephen'ı gösterir.*)

KEVIN EGAN

H'lo! Bonjour! Viville ogresse, dents jaunes'e karşı.

(*Patrice Egan, tavşan yüzüyle bir ayva yaprağını kemirirken arkadan dikiz atar.*)

PATRICE

Sosyalist!

DON EMILIE PATRIZIO FRANZ RUPERT POPE HENNESY

(*Ortaçağ zırh yeleği, miğferinde kanatları açık iki yaban kazı, soylu bir gazap ile erlere doğru zırhlı elini kaldırır.*) Werf şu eykes fusbodun'a, sizi koca şişko, todosalça kaplı Angilikan soyları!

BLOOM

(*Stephen'a.*) Eve gel hadi. Başın belaya girecek yoksa.

STEPHEN

(*Sallanadursun.*) Girecekse girsin. Zekâmı fişekliyor bu herifin halleri.

BELİSOĞUK TAVUK

Yüksek sınıftan olduğu bir bakışta anlaşılıyor.

ŞİRRET VIRAGO

Yeşil kırmızıya beş basar, diyor. Wolfe Tone ağzı.

PATRONİÇE

Kırmızı da yeşil kadar hastır. Daha da iyisi hatta. Çok yaşayın askerler! Çok yaşa Kral Edward!

KÜLHANBEYİ

(*Kahkaha atar.*) Üstüne bastın! De Wet için eller havaya.

VATANDAŞ

(*Zümrüt rengi koskoca bir boyunbağı ve İrlanda işi değneğiyle der ki.*)

Göklerdeki Tanrı
Bir güvercin gönderir mi ki aşağı
Dişleri jilet misali keskin
Ki kessin boğazlarını
İrlandalı liderlerimizi asan
İngiliz köpeklerin

KIRPIK OĞLAN

(*Boynunda yağlı urgan, delik deşik bağırsaklarını düşmesin diye iki eliyle tutar.*)

Canlı bir şeyden nefret edemem asla ama asla,
Memleketimi kraldan da çok severim ama.

İBLİS BERBER RUMBOLD

(*Yanında iki kara maskeli yardımcısıyla ilerlerken gladstone işi çantasını açar.*) Hanımefendiler beyefendiler, bakın Bayan Pearcy'nin Yecüc Mecüc'ün kellesini koparmak için satın aldığı balta. Voisin'in bir memleketlisinin karısını paramparça doğradığı ve artıklarını mahzende çarşafta sakladığı bıçak ki bahtsız kadının boğazı bir kulaktan diğer kulağa dek kesilmişti. Bayan Barron'un cesedinden elde edilen arseniğin saklandığı küçük şişe ki Seddon bu nedenle darağacında sallanmıştı.

(*Urganı aniden çeker. Yardımcıları kurbanın bacağına zıplayıp hırıldayarak aşağı çekerler. Kırpık oğlanın dili dehşetle dışarı uzanır.*)

KIRPIK OĞLAN

Hanasının huhuna hua hetmeyi hunuttu.

(*Ruhunu teslim eder. Asılanın sel gibi akan dölü ölümemahkûm giysilerini aşıp kaldırım taşlarına damlar. Bayan Bellingham, Bayan Yelverton Berry ve Muhterem Bayan Mervyn Talboys mendilleriyle koşturup dölü emdirirler.*)

RUMBOLD

Benim de vadem yakın. (*İlmeği çözer.*) Korkunç asiyi asan urgan. Parçası on şiline. Soylu Kralımızın izniyle. (*Kafasını asılan adamın açık karnına daldırıp, pıhtılaşmış kan ve dumanı tüten bağırsakla kaplanmış halde geri çıkarır.*) Hazin görevim şu an son bulmakta. Tanrı kralı korusun!

YEDİNCİ EDWARD

(*Usulca, ağırbaşlı adımlarla, kovasını tıngırdatıp dans eder ve yumuşak bir tınıyla şarkı söyler.*)

Taç giyme gününde, taç giyme gününde,
Ah ne hoş geçecek vakit
Viski, bira, şarap içip!

ER CARR

Baksana. Kralımız hakkında ne demiştin sen?

STEPHEN

(*Ellerini yukarı kaldırır.*) Aman be, çok tekdüze oldu bu iş! Bir şey demedim. Arzuların efendisiymiş gibi, bir'itiş mi ne imparatorluğu için paramı çalıp canıma ot tıkıyor. Oysa param pulum yok benim. (*Boş yere ceplerini aranır.*) Ne var ne yok birine verdiydim.

ER CARR

Kim ne yapsın senin sefil paranı?

STEPHEN

(*Hareket etmeye çalışır.*) Biri çıkıp şu her eve lazım iblislerle karşılaşmayacağım bir yer söylese ya bana? *Ça se voit aussi a Paris.*[1] Çok da ne bileyim ben... Ama Aziz Patrick şahidim...!

STEPHEN

Aha! Seni tanıyorum be kocakarı! Hamlet, intikam saati! Eniklerini yiyen ihtiyar domuz![2]

DİŞSİZ NİNE

(*Öne arkaya sallanarak.*) İrlanda'nın canı cananı, İspanya kralının kızı, alanna.[3] Evimde yabancılar var, belalarını bulalar! (*Banshee ilenmesiyle ağıt yakar.*) Ochone![4] Ochone! İneklerin ipeği! (*Figan eder.*) İşte sana ihtiyar İrlanda ve söyle bakalım nasıl dayansın o tüm bunlara?

STEPHEN

Ben sana nasıl dayanayım? Şapkanda hep üç fırıldak! Kutsal Teslis'in üçüncüsü nerede? Soggarth Aroon? Muhterem Carrion Crow.

ÇITKIRILDIM CAFFREY

(*Tiz sesle.*) Aman tutun şunları da kavga etmesinler!

KÜLHANBEYİ

Adamlarımız geri çekildi.

ER CARR

(*Kemerini çekiştirip.*) Anasını siktiğim kralıma koduğumun lafını edecek sikiğin boynunu kırmazsam şerefsizim.

BLOOM

(*Dehşete kapılmış halde.*) Bir şey demedi ki. Ağzından tek kelime çıkmadı. Tamamen yanlış anlama.

---

[1] (Fr.) Paris'te de böyledir bu.

[2] İrlanda. Aynı zamanda *Portre*'de yer alan bir ifade.

[3] (Gaelga) Evladım.

[4] (Gaelga) Eyvah.

ER COMPTON

Saldır Harry. Gözüne gözüne vur. Boer taraftarı belli ki.

STEPHEN

Öyle miymişim? Ne zamandır ya?

BLOOM

(*Kırmızı ceketlilere.*) Sizin için İrlanda milis güçleri olarak Güney Afrika'da savaştık. Bu da mı tarih değil? Kraliyet Dublin Piyadeleri. Kralımızın onuruna layık olmuş birlik.

AMELE

(*Yalpalayarak geçerken.*) Ah, evet! Ah Tanrım, evet! Tepişin de görek yav! Ah! Hadi!

(*Zırhlı miğferli mızrakçılar, kargılarının ucundaki boş işkembeleri kaldırır. Korkunç Turko bıyığı, apoletleri, nişanları ve sorguçlu ayı kürkü şapkasıyla göğsü madalya dolu Binbaşı Tweedy hazır ol vaziyetine geçer. Tapınak şövalyelerinin savaşçı hacı işaretiyle topluluğu selamlar.*)

BİNBAŞI TWEEDY

(*Kabaca hırlar.*) Bölük toplan! Askerler kalkın, hücum! Mahal şalal haşbaz.[1]

VATANDAŞ

Erin go bragh!

(*Binbaşı Tweedy ile Vatandaş birbirlerine madalyalarını, nişanlarını, harp yaralarını sergilerler. Her ikisi de birbirlerini yaban bir düşmanlıkla selamlar.*)

ER CARR

İşini şimdi göreceğim.

ER COMPTON

(*Kalabalığı geri iteler.*) Adil bir kavga var burada. Şu oğlancının etlerini kıymaya çevir.

(*Bandolar* Garryowen *ile* Tanrı Kral'ı korusun *marşlarını çalar.*)

ÇITKIRILDIM CAFFREY

Kavga edecekler. Ay hem de benim için!

AMCIK KATE

Cesur ve adil.

[1] Mason Tapınak Şövalyelerinin şifresi.

BELİSOĞUK TAVUK

Sanırsam ki o samur kürklü şövalye galebe çalar.

AMCIK KATE

(*Kıpkırmızı kesilerek.*) Hayır, madam. Kırmızıdır eşim ve Aziz George'tur yoldaşım!

STEPHEN

Yosmanın çığlığı sokakları kapladı
Köhne İrlanda'ya kefen biçmek amacı.

ER CARR

(*Kemerini gevşetirken bağırır.*) Götüne koduğum kralıma laf edecek piçin sikik boynunu o dakka kırarım.

BLOOM

(*Çıtkırıldım Caffrey'in omuzlarını silker.*) Konuşsana! Dilin mi tutuldu? Milletleri ve nesilleri birbirine bağlayacak olan senin sözlerin. Konuş kadın, kutsal hayatveren!

ÇITKIRILDIM CAFFREY

(*Telaşla Er Carr'ın yenini kavrar.*) Seninle olmadım mı ben? Senin kadının değil miyim? Çıtkırıldım senin fıstığın. (*Ağlar.*) Polis!

STEPHEN

(*Hayran halde Çıtkırıldım Caffrey'e.*)

Ellerin beyaz, dudakların kızıl
Endamın nefis, gel bana yazıl

SESLER

Polis!

UZAK SESLER

Dublin yanıyor! Dubin yanıyor! Yangın vaaaaar!

(*Kükürtlü*[1] *alevler dört bir yanda yükselir. Kesif bulutlar geçip gider. Gatling tarafından ağır silahların ateşi duyulur. Kargaşa. Askeri birlikler sevk edilir. Dörtnala at sesleri kaplar dört bir yanı. Topçular. Boğuk emirler. Çanlar çalar. Geri hatlardan bağırışlar. Ayyaşlar haykırır. Orospular ciyaklar. Sis düdükleri dütler.*

[1] Günah karşısında ilahi intikamın imgesidir. Sodom ve Gomora'ya Tanrı'nın verdiği ceza da kükürtle felakettir.

Kahramanlık nidaları. Can verenlerin son çırpınışları. Kargılarla zırhlar çarpışır. Hırsızlar cesetleri soyar. Sümsükler, yırtıcılar, kerkenezler, çakırdoğanlar, çulluklar, gökdoğanlar, bozdoğanlar, keklikler, deniz kartalları, martılar, albatroslar, ak yanaklı kazlar ve daha nice alıcı kuş, denizden doğru kanat çırpıp, bataklardan havalanıp, kartal yuvalarından çullanıp, çığlık çığlığa uçuşurlar. Gece yarısı güneşi kararır. Yer sarsılır. Dublin'in ölüleri Prospect ve Mount Jerome'daki kabirlerinden kalkıp beyaz koyun postları ve karakeçi abalarıyla birçoklarına malum olurlar. Sessiz bir esnemenin ardından bir yarık peydahlanır. Yarışın kazananı Tom Rochford üzerinde sporcu kıyafetiyle ulusal engelli yarışının engel tahtasından zıplayıp boşluğun içinde kaybolur. Bir dolu yarışçı ve zıplayıcı tarafından da takip edilir. Uçurumun eşiğinde atlamadan önce yaban tavırlar sergilerler. Bedenleri ileri fırlar. Hoş kıyafetleri içinde fabrika işçisi çocuklar, akkor Yorshire barabumları saçar. Sosyetik hanımlar korunmak için eteklerini kaldırıp başlarına geçirirler. Kırmızı kısa gömlekli cadılar süpürgeleriyle havada uçuşurken kahkahalar atar. Quakerlyster nasırlarına yakı yakar. Gök boşanır, ejderha dişi olup yağar. Silah kuşanmış kahramanlar karık izlerinden kaynar. Kızıl haç şövalye selamlarının ardından düelloya tutuşurlar: Wolfe Tone karşısında Henry Grattan, Smith O'Brien karşısında Daniel O'Connell, Michael Davitt karşısında Isaac Butt, Justin M'Carthy karşısında Parnell, Arthur Griffith karşısında John Redmond, John O'Leary karşısında Lear O'Johnny, Lord Edward Fitzgerald karşısında Lord Gerald Fitzedward, Glengillerin O'Donoghue karşısında O'Donoughgillerin Glen. Dünyanın merkezi olan bir yükseklikte Aziz Barbara'nın sunağı yükselir. Müjde ve nameyi betimleyen iki yanında iki kara kandil yanmaktadır. Sunaktaşının üstündeki, ayağı prangalı, anlamsızlık tanrıçası Bayan Mina Purefoy, şiş karnının üzerine konmuş kutsal kâseyle çıplak, sere serpe yatmaktadır. Dantel iç etekliği ve tersyüz edilmiş cüppesiyle Peder Malachi O'Flynn, iki sol ayağı arkaya bakar halde askeri kampı ayinle kutsar. Sade cüppesi ve kepiyle, kafası ve yakası arkaya dönük Muhterem Bay Hugh C Haines Love M. A., ayin rahibinin tepesinde açık bir şemsiye tutmaktadır.)

PEDER MALACHI O'FLYNN

Introbio ad altare diaboli.

MUHTEREM BAY HAINES LOVE

Delikanlı günlerimi mutlu kılan iblise şükür.

PEDER MALACHI O'FLYNN

(*Kan damlayan bir dilim ekmeği kutsal kâseden alıp kaldırır.*) *Corpus meum.*

MUHTEREM BAY HAINES LOVE

(*Ayin rahibinin iç eteğinin arkasında ayaklanırken arasına bir havuç sıkışmış çıplak boz kıçı görünür.*) Bedenim.

TÜM LANETLİLERİN SESİ

İ-kadir kaltum ecüy ezimibbar, Ayulela!

(*Yükseklerden Adonai'nin sesi çınlar.*)

ADONAI

Baaaaaaaaaaaaaar!

TÜM KUTSANMIŞLARIN SESİ

Kadir-i Mutlak Yüce Rabbimize, Aleluya!

(*Yükseklerden Adonai'nin sesi çınlar.*)

ADONAI

Raaaaaaaaaaaab!

(*Protestan ve Katolik mezhepten köylü ve kentliler kulak tırmalayan bir kakofoniyle* Papanın Kıçına Bir Tekme *ve* Yakar Her Gün Meryem'e *ilahilerini söylerler.*)

ER CARR

(*Hecelerin üstüne basa basa.*) Hesabını keseceğim onun, koduğumun İsa'sı yardımcım olsun! Bu piç kurusunun zurna gırtlağını düğüm düğüm edeceğim şerefsizim!

(*Av köpeği kalabalığın eşiğinde koklana koklana havlar.*)

BLOOM

(*Lynch'in yanına koşturur.*) Kurtaramaz mısın onu?

LYNCH

Diyalektik seviyor, hani şu evrensel dili. Kitty! (*Bloom'a.*) Sen kurtarıp uzaklaştır onu. Beni dinlemez.

(*Kitty'yi kolundan çekiştirir.*)

STEPHEN

(*İmleyerek.*) *Exit Judas. Et laqueo se suspendit.*[1]

BLOOM

(*Stephen'a koşturur.*) Daha kötüsüne bulaşmadan gel hele benimle. Al, asan da burada.

STEPHEN

Asa mı, ne gerek vardı. Saf mantığın bayramı bu.

[1] (Lat.) Yehuda çıkar. Ve kendini asar.

DİŞSİZ NİNE

(*Stephen'ın eline bir hançer verir.*) Hakla onu, canım benim. Sabah 8:35'te cennette olacaksın ve İrlanda özgür olacak. (*Dua eder.*) Ah Tanrım, onu yanına al!

ÇITKIRILDIM CAFFREY

(*Er Carr'ı çekerek.*) Yürü bakalım kelle. Bana hakaret etti ama ben onu bağışladım. (*Kulağına bağırır.*) Bana hakaret etmesini bağışladım diyorum sana.

BLOOM

(*Stephen'ın omzu üzerinden.*) Evet, gidelim. Gördüğünüz gibi melekesi yerinde değil.

ER CARR

(*Kendini kurtarır.*) Asıl ben ona hakaret edeceğim şimdi.

(*Stephen'a doğru hamle yapar, yumruğunu sıkıp yüzünün ortasına vurur. Stephen sendeler, kapaklanır, düşer, sersemler. Yüzü göğe dönük öylece yatarken yerde, şapkası duvara doğru yuvarlanır. Bloom şapkayı takip eder ve yerden alır.*)

BİNBAŞI TWEEDY

(*Yüksek perdeden.*) Karabinalar kovaya! Ateş kes! Selam dur!

AV KÖPEĞİ

(*Deli gibi havlar.*) Dur durrrr ur ur ur rrrrr.

KALABALIK

Kaldırın yerden! Yerdeyken vurmayın! Hava alsın! Kimmiş ki? Asker vurdu ona. Profesör halbuki. Yaralanmış mı? Tartaklamayın adamı yahu! Bayılmış!

ACUZE

Kırmızı ceketlinin bir beyefendiyi tekmeleme hakkı yok, hem de adam sarhoşken. Sıkıyorsa Boer'larla savaşsın!

PATRONİÇE

Şu ağızlara bak sen! Asker ağanın kızıyla gezip tozma hakkı da mı yok? Hak etti ki vurdu ona.

(*Birbirlerini saçından tutup pençelerini geçirip tükürürler.*)

AV KÖPEĞİ

(*Havlar.*) Hav hav hak hak harrrk.

BLOOM

(*Onları geri ittirip yüksek perdeden talimat verir.*) Geri gidin, bas geri!

ER COMPTON

(*Yoldaşını kolundan çekip.*) Hadi. Siktir et şu oğlancıyı, Harry. Aynasızlar damladı bak!

(*Uzun, yağmurluklu iki bekçi grubun ortasında durur*)

BİRİNCİ BEKÇİ

Neler oluyor burada?

ER COMPTON

Biz bu hanımefendiyle birlikteydik. Ve şu adam bize hakaret etti. Arkadaşıma da saldırdı. (*Av köpeği havlar.*) Kimin şu kanamalı it yahu?

ÇITKIRILDIM CAFFREY

(*Ümitle.*) Kanıyor demek!

BİR ADAM

(*Dizleri üstünde doğrularak.*) Yok, yok. Kendinden geçmiş. Şimdi kendine gelir.

BLOOM

(*Hızla adama bakar.*) Bana bırakın onu. Şimdi hallederim...

İKİNCİ BEKÇİ

Sen kimsin ki? Tanıyor musun onu?

ER CARR

(*Bekçiye yalpa atıp.*) Kendisi bayan arkadaşıma hakaret etti.

BLOOM

(*Sinirle.*) Asıl sen sebepsiz yere vurdun ona. Şahidim. Memur bey, yaka numarasını alın lütfen.

İKİNCİ BEKÇİ

Görevimi yerine getirirken sizin talimatlarınızı dinleyecek değilim.

ER COMPTON

(*Yoldaşını kolundan tutup çekerek.*) Hadi, siktir et şu oğlancıyı, Harry. Yoksa Bennett seni hücreye koyacak.

ER CARR

(*Kolundan çekilince tökezleyerek.*) Bennett moruğunu siksin Tanrı. Kıçı ağarmış oğlancının teki o. Umurumda değil o rezil.

BİRİNCİ BEKÇİ

(*Not defterini çıkarır.*) Adı nedir?

BLOOM

(*Kalabalığın üstünden.*) Şurada bir araba var bakın. Bana bir yardımcı olursanız, çavuş bey...

BİRİNCİ BEKÇİ

Adı ve adresi.

(*Şapkasında akaklar, elinde cenaze çelengiyle Corny Kelleher olay mahalli seyircilerinin arasında belirir.*)

BLOOM

(*Çabucak.*) Ah, işte aradığımız adam! (*Fısıldarç*) Simon Dedalus'un oğlu. Azıcık dağıtmış. Şu polislere söylesen de aylak takımını uzaklaştırsa.

İKİNCİ BEKÇİ

İyi geceler, Bay Kelleher.

CORNY KELLEHER

(*Bekçiye gözlerini usulca çevirip.*) Sorun yok. Onu tanıyorum. Yarışlarda ufak bir şey kaldırmış. Gold Cup. *At'gitsin.* (*Bir kahkaha atar.*) Bire yirmi. Duydun mu ne dediğimi?

BİRİNCİ BEKÇİ

(*Kalabalığa döner.*) Hadi bakalım, ne bakıp duruyorsunuz? Basın gidin yolunuza.

(*Kalabalık yavaş yavaş çözülüp yol boyunca mırıldanarak ilerler.*)

CORNY KELLEHER

Bu işi bana bırakın çavuş. Hallederiz. (*Kafasını sallayarak güler.*) Bizim de daha kötü zamanlarımız olmuştur değil mi ya. Ha? Ne dersin?

BİRİNCİ BEKÇİ

(*Güler.*) Olmuştur sanırım.

CORNY KELLEHER

(*İkinci bekçiyi dürter.*) Hadi sil gitsin şu kaydını. (*Kafasını sallaya sallaya bir şarkı mırıldanır.*) Kamışım mımışım mımışımla ah mımışımla. Duydun mu ne dediğimi?

İKİNCİ BEKÇİ

(*Candan bir tavırla.*) Ah tabii, elbette.

CORNY KELLEHER

(Göz kırparak.) Serde delikanlılık var. Şurada bir araba olacaktı.

İKİNCİ BEKÇİ

Tamamdır Bay Kelleher. İyi geceler.

CORNY KELLEHER

Gerisi bende işin.

BLOOM

(*Sırasıyla iki bekçiyle de tokalaşır.*) Çok sağ olun beyler. Sağ olun. (*Sır verir gibi mırıldanır.*) Skandala dönüşsün istemeyiz, anlarsınız ya. Babası bilindik, pek itibarlı bir vatandaştır. Alt tarafı felekten bir gece çalmış, anlarsınız ya.

BİRİNCİ BEKÇİ

Ah anladım beyim.

İKİNCİ BEKÇİ

Tamamdır beyim.

BİRİNCİ BEKÇİ

Sadece yaralanmalı vakaları merkeze bildirmem gerekiyor.

BLOOM

(*Hızla kafasını sallar.*) Doğal olarak. Tabii ki. Zorunlu göreviniz bu.

İKİNCİ BEKÇİ

Görevimiz.

CORNY KELLEHER

İyi geceler beyler.

BEKÇİ

(*Birlikte selamlayarak.*) İyi geceler beyler.

(*Ağır aksak ilerleyip uzaklaşırlar.*)

BLOOM

(*Oh çeker.*) Yahu Hızır gibi yetiştin. Araban var mı...?

CORNY KELLEHER

(*Gülerek başparmağıyla sağ omzunun üstünden yapı iskelesine karşı duran arabayı imler.*) Jammet'in yerinde iki tüccar bize cin fiz ısmarlıyordu. Prens gibi herifler yeminle. Bir tanesi yarışa iki sterlin gömmüş. Acısını boğuyordu. Oradan da hatun kaldırmaya geçeceklerdi belli ki. Öylece Behan'ın arabasıyla onları alıp gecekente getirdim.

BLOOM

Tam da Gardiner Sokağı'ndan eve gidiyordum ki bu hengâme...

CORNY KELLEHER

(*Kahkaha atar.*) Tabii öyle olunca gel sen de takıl kızlara dediler. Vallahi olmaz, deyiverdim. Senin benim gibi kart geyiklerin işi değil ki bu. (*Yeniden güler ve ışıltıdan yoksun gözüyle yan yan bakar.*) Şükür ki evde bekleyenimiz var, duydun mu yahu ne dediğimi, ha? Hah, hah, hah!

BLOOM

(*Zorlama bir gülüşle.*) He he he! İşin aslı eski bir dostumu ziyaret ediyordum orada, adı Virag, tanımazsın (zavallı adam, bir haftadır yatak döşek), bir tek içki attık birlikte ve ben de tam haneme dönüyordum ki...

(*At kişner.*)

AT

Hahahahahaha! Hahahahaneme!

CORNY KELLEHER

Tabii bizim arabacı Behan, iki tüccarı Bayan Kohen'in yerine bıraktıktan sonra bir şeyler olduğunu söyleyince dedim ki bir bakayım. (*Güler.*) Ayık hilk'at arabacıları uzmanlık alanımdır. Seninkini evine mi bırakayım? Nerede takılıyor? Cabra tarafı mıydı, ha?

BLOOM

Hayır, Sandycove falan dediydi zahir.

(Stephen yüzükoyun, yıldızlara doğru soluklanır. Cony Kelleher ata doğru yan yan bir şeyler fısıldar. Elemli Bloom belirir.)

CORNY KELLEHER

(*Ensesini kaşır.*) Sandycove mu! (*Eğilip Stephen'a seslenir.*) Hey! (*Tekrar seslenir.*) Hey! Her tarafı da talaşa toza bulanmış. Umarım bir şeylerini yürütmemişlerdir.

BLOOM

Yok, yok. Parası da, şapkasıyla asası da işte bende.

CORN KELLEHER

İyi o vakit, toparlanır birazdan. Kırık kemiği falan yok. Ben kaçayım madem. (*Güler.*) Sabah bir randevum var. Ölü gömeceğiz. En emin haneye!

AT

(*Kişner.*) Hahahahahaneye.

BLOOM

İyi geceler. Ben azıcık bekler sonra da onu alıp…

(*Corny Kelleher gidip az ötede bekleyen arabaya biner. Atın koşumları şıngırdar.*)

CORNY KELLEHER

(*Arabada ayaktayken.*) İyi geceler.

BLOOM

İyi geceler.

(*Arabacı dizginlere asılır ve kamçısını şevkle kaldırır. Araba ve at usulca, acemice geri gidip dönerler. Yan tarafa oturan Corny Kelleher başını öne arkaya sallayıp Bloom'un ahvaliyle kafa bulur. Arabacı da ön tarafta kafasını sallayıp bu sessiz ve keyifli piyesteki yerini alır. Bloom da başını cevaben sessiz bir keyifle sallar. Corny Kelleher başparmağı ve ayasıyla yaptığı mimikle iki aynasızın aygın baygın yatana elleşmeyeceklerini taahhüt eder. Bloom başını hafifçe eğip minnetini bildirir zira Stephen'ın tam ihtiyacı olan şeydir bu. Araba şıngır da mıngır tralayloom gidip tralayloom sokağına sapar. Corny Kelleher bir kez daha taahhütloom eder ki her şey yolloomda diye. Toynakların tıkırtısıyla koşumların şıngırtısı tralay lolo lay lay diye gitgide söner. Bloom, elinde Stephen'ın şapkası, talaşlarla çiçeklenmiş halde, ve bir de dişbudak asayla kararsız öylece dikilir. Sonra eğilip Stephen'ı omzundan silker.*)

BLOOM

Hey! Pişt! (*Yanıt yok. Bir kez daha eğilir.*) Bay Dedalus! (*Yanıt yok.*) Adıyla anmalı belki. Uyurgezer. (*Bir kez daha eğilir ve bu kez tereddütle ağzını yerde yatanın yüzüne yaklaştırır.*) Stephen! (*Yanıt yok. Bir kez daha seslenir.*) Stephen!

STEPHEN

(*Kaş çatarak.*) Kim o? Kara panter. Vampir. (*Ah çeker ve gerinir, sonra uzatılmış hecelerle mırıldanır.*)

Kim… sürer… ki şimdi… Fergus'u
Ve nasıl delinir… ormanın gölgeli kuytusu…?[1]

(*Ah çekerek soluna döner ve bacaklarını karnına çekip büzüşür.*)

BLOOM

Demek şiir okuyoruz. Tahsilin yerinde. Yazık. (*Yine eğilir ve Stephen'ın yeleğinin düğmelerini çözer.*) Rahat soluklan biraz. (*Fazla sarsmadan eli ve parmaklarıyla Stephen'ın elbiselerine bulaşmış talaş ve tahta parçalarını silkeler.*) Bir pound yedi şilin. Neyse ki yaralanmadın. (*Dinler.*) Efendim?

STEPHEN

(*Mırıldanır.*)

… gölgeleri … ormanın
… beyaz göğsü … loş deniz.

(*Gerinir, ah çeker ve bedenini büzüştürür. Bloom, elinde şapka ve dişbudak asa ile dimdik durmaktadır. Uzaklardan bir havlama sesi duyulur. Bloom dişbudağı önce sıkıca kavrar, sonra boşlar. Yerde yatan Stephen'ın yüzüne ve bedenine bakar.*)

BLOOM

(*Geceyle muhabbet halinde.*) Yüzü bana zavallı anacığını hatırlatıyor. Ormanın gölgeli kuytusunda. Derin beyaz göğsü. Sanırım Ferguson dediğini yakaladım. Bir kız olsa gerek. Herhangi bir kız. Başına gelecek en iyi şey. (*Mırıldanır.*) … yemin ederim ki hep saygı duyup saklı tutacağım ve asla ortaya dökmeyeceğim sanatın ya da sanatının hiçbir kısmını… (*Mırıldanır.*) … denizin kabakumlarında… kumsaldan bir halatlık mesafede… gelgitin eşiğinde… ve suların çekilip…

(*Sessiz ve düşünceli, gizli bir sahip edasıyla parmakları dudağında, tetikte dikilir. Karanlık duvarda usulca bir biçim belirir, on birinde sevimli bir oğlan, beşiğinden çalınıp kaçırılmış, Eton kıyafetli, camdan ayakkabılar[2] ve bronzdan küçük bir miğferi olan, elinde kitap tutan bir peri çocuk. Sessizce, gülümseyerek ve sayfaları öperek, sağdan sola okur.*)

BLOOM

(*Afallamış halde, zor duyulur şekilde seslenir*) Rudy!

---

[1] W. B. Yeats şiirine gönderme.

[2] *Külkedisi*'ne gönderme.

(Görmeksizin Bloom'un gözlerine bakmayı sürdürür ve bir yandan da okumaya, sayfaları öpmeye ve gülümsemeye devam eder. Çok hoş mor bir çehresi vardır. Elbisesinde pırlanta ve yakut düğmeler vardır. Boş sol elinde, ucunda menekşe rengi fiyongu olan, fildişinden bir kamış tutar. Yelek cebinden kafasını uzatmış bir beyaz kuzucuk etrafı seyretmektedir.)

III

Bay Bloom, ayrılmaya hazırlanırlarken, evvela Stephen'ın üstünden talaşları tozları silkeleyip eline şapkasıyla dişbudak asasını tutuşturdu ve onu ortodoks Samiriyeli usulüyle şöyle bir sarsıp canlandırdı zira delikanlının buna çokça ihtiyacı vardı. Zihninin (Stephen'ınkinin) büsbütün yerinde olmadığını söyleyemezdiniz, daha ziyade biraz dağınıktı ve bir şeyler içmeyi çok isteyince Bay Bloom'un aklına, o saatte ve oralarda, değil çıkrığını çevirip içmek için, şöyle yüzlerine çarpmaya bile Vartry suyu bulmalarının neredeyse imkânsız olduğunu da göz önünde bulundurarak, süt, soda ya da madensuyu gibi içecek nevinden bir şeyleri illaki bulabilecekleri, Butt Köprüsü'nün oradan taş çatlasın taş atımı mesafedeki arabacı barınağına gitme fikri geldi. Ama asıl mesele oraya nasıl gidecekleriydi. An itibariyle elinden ne geleceğini bilmese de, Stephen dur durak bilmeden esnerken, oraya nasıl gidileceği konusunu usulünce çözmek de kuşkusuz Bloom'a düşüyordu. Görebildiği kadarıyla Stephen bir hayli solgundu, buradan hareketle her ikisinin, özellikle de Stephen'ın bitkin haline derman olacak bir vasıta bulmaları en akla yatkın yaklaşımdı ki bir vasıta bulmak her zaman olasılık dahilindeydi. Bu doğrultuda elbiselere bulaşmış talaşı tozu temizleme işini halletmelerinin ve bu iş esnasında hizmet gören sabunlu mendilin orada unutulmasının ardından her ikisi de Beaver Sokağı, daha doğru ifade etmek gerekirse Beaver geçidi boyunca, nalbandın dükkânını ve Montgomery Sokağı'ndaki müstahdemlerin pek kokuşuk yatakhanesini geçerek yürüdüler ve sonra Dan Bergin'in yerinden sola sapıp Amiens Caddesi'ni tuttular. Gel gör ki her halükârda vasıta bulurum inancının aksine, North Star Oteli'nin önünde, muhtemelen içeride cümbüş üzere olan birilerini beklemekteki ve ıslık konusunda acemi olmasına rağmen Bloom'un hem ıslıkla hem de başının üstünde kemer misali iki kez birleştirdiği elleri ve kollarıyla dikkatini çekmeye çalışmasına karşın hiç oralı olmayan bir faytonu saymazsak, ortalıkta dört tekerlekli namına herhangi bir arabadan ya da arabacıdan eser yoktu.

Gerçekten hayret edilecek şeydi ama sağduyuyla düşününce taban tepmelerinden başka çıkar yol kalmıyordu ki onlar da öyle yaptılar. Öylece Mullett'in yeriyle hemen vardıkları Signal House'un köşesine meyledip oradan Amiens Caddesi tren istasyonuna yöneldiler ki o ara Bay Bloom pantolonunun arka düğmelerinden birinin, ataların pek değerli sözüyle anlatmak gerekirse, düşük düğmeler cennetini boylamış olduğunu fark etmesine rağmen, anın ruhuna uygun düşecek şekilde bu bahtsızlığı dert edinmeyip kahramanca karşıladı. İkisinin de koşturup yetişecek yeri olmadığın-

dan ve Jupiter Pluvius'un[1] yerküreyi elan ziyareti sonucu hava durumu pek limonata kıvama erdiğinden, denk geldikleri boş arabayı da umursamadan yürümeye devam ettiler. Aynı zamanda önlerinden Dublin United Tramvay Şirketi'nin kumlama aracı geçti ve o an görece yaşlı olan zat, arkadaşına kısa süre önce *a propos* kıl payı atlattığı bir kazadan bahsediyordu. Belfast yolunun başlangıcı olan ve geç saat nedeniyle gündüzün hengâmesinden eser kalmamış haldeki Great Northern istasyonunun ana kapısını ve morgun arka kapısını (gündüz dahi sevimsiz bir mekânken gece nasıl da ürkütücü olduğundan bahsetmek bile gereksiz belki de) geçtiler ve sonunda Dock Tavern'e kadar varıp ardından C bölgesi karakoluyla meşhur Store Caddesi'ne döndüler. Bu nokta ile o saatte ışıkları sönük, yüksek mi yüksek Beresford Palace depoları arasında sağa dönmeden önce Stephen'ın aklına, Talbot Palace'taki taş yontucu Baird ile Ibsen'i[2] ilişkilendirmek geldi, öte yandan ona *fidus Akhates*[3] muamelesinde bulunan diğeriyse, bulundukları yere pek yakın olan James Rourke fırınından yayılan ve günlük ihtiyaçların hem en temeli hem toplumun besin kaynağı olan ekmekten taşan buram buram nefis kokuları içine çekerek derin bir memnuniyet yaşıyordu. Hayatın anlamı ekmek, ekmeğini kazan, Ah söyle bana nerede o nar gibi kızarmış ekmekler,[4] en pişkinleri Rourke'un fırınında olurmuş diyorlar.

Her halükârda akli melekelerine sahip çıkma meziyetine sahip ve şu anda da fevkalade ayık vaziyetteki Bay Bloom, *en route* suskunluğuyla ve gereksiz güzelleme yapmamak adına, henüz tam da ayık olmayan yol arkadaşına, gecekentin tehlikeleri ve kötü yola düşmüş kadınlarla kasıntı külhanbeylerin zararları hakkında uyarı mahiyetinde birkaç kelam etmekteydi ki nasihatini, o mahallere seyrek ziyaretler hoş karşılansa da bunu bir alışkanlık haline getirmenin, o yaştaki delikanlılar için, hele bir de alkol illetinin etkisindeyseler fevkalade ölümcül bir tuzağa dönüşebileceği ve az da olsa jiu jitsu sanatından bihabersen, yerde yatan birinin bile dikkatsiz davrandığın anda kıçına sağlam bir tekme yapıştırabileceği şeklindeki sözleriyle de pekiştirmekteydi. Stephen'ın dut gibi bilincini kaybetmiş halde yerde yattığı on birinci saatte, Corny Kelleher'ın manzaraya dahil olması ne büyük kısmetti, aksi takdirde söz konusu *finis*[5] koğuş için pek münasip bir aday olabilir ve hatta hapishaneye düşüp ertesi gün kendini mahkemede Bay Tobias'ın, o avukat olduğuna göre daha doğrusu ihtiyar Wall'un, yani demesi o ki aslında Mahony'nin karşısında bulabilirdi ki bu da bir delikanlının sicilini boş yere mahvetmesi anlamına gelirdi. Bu gerçeği vurgulamasının ardındaki asıl sebep hassaten hoşlanmadığı o polislerin Kraliyet namına her türlü vicdansızlığı sergilemekten kaçınmamalarıydı ve Bay Bloom'un Clanbrassil Caddesi A bölgesi karakolu hakkında duyduğu birkaç olaya göre, öyle küfürler ediyorlarmış ki ağızlarından çıkan laf on galonluk testiyi bile delermiş. İhtiyaç anında ara da bu-

[1] Roma tanrılarının kralı ve gökyüzü ile cennetin tanrısı.

[2] Joyce'un da çok beğendiği ve oyunları hakkında makaleler kaleme aldığı Norveçli tiyatro yazarı Henrik Ibsen.

[3] (Lat.) Sadık Akhates.

[4] *Venedik Taciri*'ne gönderme

[5] (Lat.) Son.

lasın bunlardan, oysa şehrin Pembroke Yolu gibi huzurlu mahallelerinde sürüsüne bereket rastlarmışsınız çünkü üst sınıfı korumak için para aldıkları pek aşikârmış. Bir de askerlerin her an patlamaya hazır silahlar ya da tabancalar taşıması hakkında da yorumda bulundu ki Bloom'a kalırsa bu durum onları sivil halka karşı durduk yere kaba kuvvet kullanmak konusunda kışkırtmaktan başka işe yaramıyormuş. Kıymetli zamanını berhava ettin, diye belirtti duyarlı bir edayla, hem de sağlığını ve kişiliğini de, dahası o *demimonde* usulü hızlı kadınlar bir sürü £'unu da hesapsızca tüketti ama en tehlikelisi haddinden fazla alınan içkiler ve uyarıcılardır, diye ekledi ki kendisi besleyici ve kan yapıcı ve hem de sindirime faydalı özellikleri haiz bir kadeh yıllanmış şaraba hayır demezmiş (özellikle de hiç şaşmadığı burgonya şarabı) ama yine de belli bir sınırı aşmamaya her zaman özen gösterirmiş ki başını belaya sokup başkalarının insafına muhtaç kalmasın. En çok da Stephen'ın biri hariç[1] pub arkadaşı tüm diğer *confrères*[2] tarafından yüzüstü bırakılmış olması hakkında laf etti ki bu tıbbiye kardeşliği için her koşul altında yüzkarası bir davranış şekliymiş.

— O bir kişi de Yahuda'nın ta kendisi, dedi o ana dek tek laf etmemiş bulunan Stephen.

Buna benzer konuları tartışadursunlar, Gümrük İdaresi'nin arkasındaki kestirmeden ve Loop Line Köprüsü'nün altından geçtiklerinde, güçbela ilerleyen adımlarını pek de cezbeden, önündeki mangalda kömür yanmaktaki nöbetçi kulübesi ya da onun gibi bir mekâna denk geldiler. Stephen tamamen kendi iradesiyle durup, başka hiçbir sebep olmaksızın, neden orada olduğu belirsiz bir kaldırım taşı yığınına bakmaya koyuldu ve mangaldan süzülen ışığın yardımıyla kulübenin loşluğunda beliren zabıtanın karaltısını fark etti. O an gözünde akan görüntünün daha önce de vuku bulduğunu düşünmekteydi ki kulübenin içindeki adamın, babasının *quondam* arkadaşlarından birisi olan Gumley olduğunu ayırt etti. Denk gelmemek için demiryolu köprüsünün ayaklarına doğru biraz daha yaklaştı

— Birileri sana selam verdi, dedi Bay Bloom.

Kemerlerin altına sindiği aşikâr bir karaltı yeniden seslenerek selamladı:

— İyi geceler!

Halen başı dönen Stephen, doğal olarak selama mukabele etmek üzere durdu. Fıtratından kaynaklı nezaketinin yansımasıyla başkalarının işine karışmamanın doğruluğuna inanmış bulunan Bay Bloom ise yürümeye devam etti ancak pek abartılı olmasa da *qui vive* dahilinde inceden endişe duymadı değil. Dublin mıntıkasında olağandışı karşılansa da, kentin bir noktasından sonra, hayatlarını çoğunlukla yola koyulmuş masum yayaların kafasına bir silah dayayıp soymak suretiyle sürdüren, bir anda ya paranı ya canını diyerek tepene inip ne kadar para kaldırabilirlerse kaldıran ve seni orada ağzın tıkalı ya da hatta belki boğazın kesilmiş halde bırakan, Thames havzasındaki piç kurusu aylak adam takımını andıran haydutların varlığı, herkesin olduğu gibi onun da malumuydu.

[1] Lynch kastediliyor.

[2] (Fr.) Arkadaşları.

Karaltı küçük meydanı geçip de yanına yaklaşınca Stephen, her ne kadar kendisi de henüz ayık sayılmasa da, Corley'in nefesindeki çürük arpasuyu kokusunu derhal fark etti. Kimileri Lord John Corley diye anardı onu ki soyu sopu da bu unvanı bir miktar doğrulardı. G bölgesi komiserlerinden, yakın zamanda müteveffa ve Louthlu bir çiftçinin kızı olan Katherine Brophy adında bir kadınla evlenmiş olan Corley'in oğluydu. New Rosslu dedesi Patrick Michael Corley ise, bir meyhanecinin dul eşi ve kızlık soyadı Katherine (yine) Talbot olan bir kadınla evlenmişti. Rivayet odur ki (doğrulanmamış olsa da) kadın Talbot de Malahide lordlarının soyundan gelmekteymiş ki bu sülalenin malikânesi görülmeye değer, türünün pek güzel örneklerinden birisiymiş ve masal bu ya, işte bu Katherine'in anası mı danası mı halası mı her kimse çok güzel bir kadın olan birisi, o malikânede bulaşıkçı olarak çalışma şansını yakalamış. Sürdüğü sefih hayata rağmen görece genç olan ve şu an Stephen'ı selamlamaktaki bu adam, işte bu nedenle, kimi patavatsızlar tarafından Lord John Corley diye anılmaktaymış.

Adam Stephen'ı bir kenara çekip bilindik kasvetli martavalını okumaya koyuldu. Cebinde, şu gece vakti başını bir çatı altına sokmasına yarayacak meteliği dahi yokmuş. Arkadaşlarının hepsi onu yüzüstü bırakmış. Dahası Lenehan ile de ağız dalaşına tutuşmuş ve Stephen'a ayaküstü ağza alınmaz bir sürü ifadeyle birlikte söylediğine göre, o geberesi alçağın tekiymiş. İşsizmiş şu anda ve Stephen'a da Tanrı aşkına ona bir iş bulması için yalvarıyordu. Hayır, malikânede bulaşıkçı olan, anasının kızıymış ama üveymiş o kız ve aileyle vârislik bağı asıl bir başka yöndenmiş ki tüm bunlar, millet uydurma diye dalga geçse de baştan sona büsbütün doğruymuş. Yine de sonunda bu hallere düşmüş işte.

— Senden ricacı olmazdım, diye sürdürdü, ta ki Tanrım bilir şu bitik vaziyette olmayayım.

— Yarın ya da öbür gün bir iş düşecek elime, dedi Stephen ona, Dalkey'daki bir okulda mübaşirlik. Bay Garrett Deasy. Başvur bakalım. Adımı söyleyebilirsin.

— Aman Tanrım, diye yanıtladı Corley, okulda öğretmenlik nasıl yapayım adamım. Senin gibi zeki olmadım hiçbir zaman, diye ekledi yarım ağız bir kahkahayla. Hıristiyan Biraderlerin okulunda daha ilk mektepte iki kez çaktım.

— Benim de kalacak yerim yok ki, dedi Stephen.

Bunu duyar duymaz Corley'in aklına, Stephen'ın eve sokaktan bir karı atması nedeniyle kovulmuş olma ihtimali geldi. Marlborough Sokağı'nda Bayan Maloney'nin işlettiği pek ucuz bir pansiyon varmış ama ipini koparanın geldiği ve her türlü haltın karıştırıldığı bir mekânmış, oysa M'Conachie'nin söylediğine göre Winetavern Sokağı'ndaki (ki anlatılan kişiye az da olsa keşiş Bacon'u anıştırıyordu bu), bir peniye kalınan Brazen Head oldukça makul ve temiz bir yermiş. Bu arada Corley açlıktan ölse de, bu konuda ağzını açıp tek laf etmemişti.

Bu tür laf salatası handiyse iki gecede bir tekrar etse ve Corley'in sarf ettiği bu deli saçmasının iler tutar yanı olmadığını bilse de Stephen'ın duyguları yine ağır bastı. Her ne kadar Latin şairin *haud ignarus malorum miseris succurrere disco etcetera*[1] demesi gibi

[1] (Lat.) Belaya bulaşmasam da hiç, perişan düşmüşlere nasıl yardım edeceğimi bilirim.

ayın ortasında yani on altısında maaşını almış olsa da bahta bakın ki ayın güzel bir günü olmaktan başka derdi olmayan aynı günde paranın sağlam kısmı suyunu çekiyordu. Ama bu sefil durumun en matrak tarafı da hiçbir şeyin, Corley'in kafasındaki, Stephen'ın bir eli yağda bir eli balda yaşadığı fikrini uzaklaştıramayacağı ve bu nedenle ihtiyaç sahiplerini mutlak surette görmesi gerekliliğiydi. Oysaki. Elini cebine, orada yiyecek bir şeyler bulmaktan ziyade Corley'e verecek bir teklik bulurum düşüncesiyle attı ki gidip kendine hayatını idame ettirecek bir şeyler alabilsin, gel gör ki nakit parasının uçup gittiğini fark etmesiyle geriye sadece hayal kırıklığı kaldı. Cebini karıştırmasının neticesinde eline geçen ancak birkaç bisküvi kırıntısıydı. Parasını yitirdi mi yoksa bir yerlerde mi tükerti, bunu anlamak için aklını olabildiğince zorladı ki her halükârda içinde bulunduğu hiç de hoş bir durum değildi, tam aksine, bir hayli zora sokacaktı. Hatırlamak için elinden geleni yapsa da şu son birkaç saatte neler yaşadığını aklında sıraya koyamayacak kadar da bitkindi. Bisküvilerin birazını yediğini şöyle böyle anımsıyordu. İyi de onları ona kim vermişti ya da bir yerlerden satın mı almıştı? Bir başka cebinde bulup karanlıkta peni olduğunu sandığı bozukluklar ise peni çıkmadı.

— Yarım kron onlar beyim, diye düzeltti Corley.

İşin aslı gerçekten de öyleydiler. Stephen yine de bir tanesini Corley'in eline tutuşturdu.

— Sağ olasın, diye yanıtladı Corley, haza beyefendisin sen. Günü gelecek sana tüm borcumu ödeyeceğim. Şu yanındaki de kim? Onu Camden Sokağı'ndaki Belledin Horse'ta birkaç kez, yanında afişçi Boylan ile görmüştüm. Dostluğumuzdan bahsetsen de beni işe alsalar ya. Sandviç ilanı taşıyayım diye gittiğim ofisteki kız, gelecek üç hafta boyu dolu olduklarını söyledi. Önden kayıt alıyorlar, gören de Carl Rosa'ya[1] bilet istiyorsun sanır. İşe gireyim de ne olursa olsun, sokakta çöpçülük bile olur.

Cebe indirdiği iki buçukluğun ardından efkârı dağılan Corley, Fullam'dan, Stephen'ın da pek iyi bildiği, gemi levazımatçısı, Nagle'ın arkasında kâtip O'Mara ve Tighe adında, kekeme, ufak tefek bir tiple takılan, Bags Comisky diye birisinden bahsetti. Her ne haltsa işte bu adamı evvelki gece, sarhoş haldeyken düzeni bozmak ve polis eşliğinde karakola gitmeyi reddetmek nedeniyle zindanda alıkoyup, üstüne de on teklik ceza kesmişler.

O esnada Bay Bloom, çalışmaya işsahlı olduğu aşikâr olsa da Dublin uykudayken kendi rüyalarını görmek üzere fosur fosur hayallere dalmış zabıtanın kulübesinin önündeki mangalın etrafında duran kaldırım taşlarını tetkik etmek suretiyle, dahil olmak istemediği muhabbetten bir şekilde kaytarıyordu. Arada bir Stephen'ın dostuna, şu üstü başı dökülen paspal adama bakıyor, bu sözde soyluyu bir yerlerden gözü ısırsa da nereden ve ne zaman olduğunu bir türlü hatırlayamıyordu. Cin fikirli bir gözlemin ardından, herkesin notunu vermek konusunda pek maharetli bir kişi olan Bloom, adamın pek viran şapkasından ve eğreti kıyafetlerinden pek derin ve müzmin bir yoksulluğun pençesinde olduğunu kavrayıvermişti. Belli ki şu aç açık tiplerden birisiydi ama ona sorsan her yerdeki düzen komşunun parasına göz koymak

[1] Dublin'de sahne alan opera.

üzerine kuruluydu ve hem de çokça böyleydi, buradan hareketle, sokaktaki adamın ağır suç işleyip hapsi boylamasını izlemektense ona biraz çıkıntı yapmak herkesin menfaatineydi. Buradan hareketle gecenin köründe ya da gündüz saati insanların yolunu kesmek konusunda yeter miktar cesareti her zaman vardı. Yüzü de kayış gibi mübareğin, tükürsen şükreder.

İkili vedalaşıp ayrıldılar ve Stephen yeniden, tecrübeli gözleriyle diğer asalağın laf ebeliğiyle kendisini alt ettiğini gözden kaçırmamış olan Bloom'a katıldı. Rast gelmelerine istinaden gülerek dedi ki Stephen:

— Bahtsız bir dostumuz. Benden sana, Boylan adında tanıdığın bir afişçi eliyle sandviç tabelacısı olarak iş bulması konusunda yardımcı olup olamayacağın sormamı istedi.

Anlaşıldığı kadarıyla pek ilgisini çekmeyen bu bilgi üzerine Bay Bloom kayıtsız bir ifadeyle bir yarım saniye kadar boşluğa, namı Eblana sularını çok aşmış, Gümrük İdaresi'nin rıhtımına demirli ve muhtemelen artık hurdaya terk edilmiş, kovalı tarak gemisine doğru baktı ve hemen ardından kaçamak bir yanıtla dedi ki:

— Herkes hayattan alnına yazılan kadarını alır, derler. Şimdi sen söyleyince fark ettim ki yüzü bana bir hayli tanıdık. Ama şimdi bunu boş ver de, burnumu soktuğumu düşünmezsen, ne kadar uçlandın ona?

— Yarım kafa, diye yanıtladı Stephen. Başını sokup uyuyabileceği bir yere ihtiyacı var.

— İhtiyaçlar! diye kestirip attı Bay Bloom pek de şaşırmamış görünerek, hakkını teslim etmeliyim ki ve dahası temin ederim ki ihtiyacı vardır. Herkesin ihtiyacı kadarına ve yapıp eylediğinin karşılığını almaya hakkı vardır.[1] Ama madem söz buradan açıldı, diye ekledi bir gülümsemeyle, sen kafanı nereye sokup uyumayı düşünüyorsun? Sandycove'a kadar yürümen söz konusu olamaz. Hadi yürüdün diyelim, Westland'da olan bitenden sonra içeri giremeyebilirsin. Yani oraya kadar boş yere yormuş olursun kendini. Haddimi zerre kadar aşmak istemem lakin baba evini neden terk ettiğini sorabilir miyim?

— Belamı bulmaya, idi Stephen'ın yanıtı.

— Muhterem babacığını bir cemiyet nedeniyle daha yeni gördüm, diyerek lafı diplomatça çevirdi Bay Bloom, tam da bugün, yani daha doğrusu dün. Şimdi nerede yaşıyor kendisi? Lafın arasında, taşındığı gibi bir şey çalınmıştı kulağıma.

— Dublin'de bir yerlerde sanırım, diye yanıtladı Stephen umursamaz bir tavırla. Niye ki?

— Kabiliyetli adam, dedi büyük Bay Dedalus'tan kasıtla, hem de birçok konuda ve *racounter* diye bir şey varsa doğuştan ta kendisi. Çok gurur duyuyor seninle ki hakkıdır da. Geri dönebilirsin, diye imada bulundu, aklından şu nahoş görüntü geçince, hani Westland Row istasyonunda şu ikisinin, yani Mulligan ile yanındaki İngiliz turist arkadaşının, üçüncü arkadaşlarını, hem de tüm istasyonu babalarının malıymış gibi şamataya boğup, o karışıklıkta Stephen'ı ketempereye getidikleri sahne.

Görünen o ki el altından yapılan öneriye gelecek bir yanıt yoktu, yine de duydukları karşısında Stephen'ın zihninde aile ocağını son görüşü canlandı, kız kardeşi

[1] Karl Marx'a gönderme.

Dilly ateşin başına oturmuş, saçı aşağı doğru sarkmış, kilisenin bildirilmiş günlerinden olan ve üçüncü kaide gereği tutulan perhizin sonuna ya da öyle bir şeylere denk gelen gün hayrına alınan, is bürümüş çaydanlıktaki pörsük Trinidad kakao kabuğunun pişmesini bekliyordu ki böylece her ikisi, ikisi bir peniye yedikleri, yumurtayla birlikte birer parçasını da Maggy, Boody ve Katey ile paylaştıkları cuma ringasının ardından yulaf ezmesi ve sütle içebilsinler ve kedi de bir yandan, kare bir kara kâğıdın üstünde yumurta kabuklarını ve kılçıkları ve balık kafalarını eşeliyor, yenilebilir kısımları yalayıp yutuyordu.

— Yok yok, diye altını çizdi Bay Bloom, şahsen senin yerinde olsam, her ne kadar eğlenceli bir tip de olsa, o arkadaşın olacak Dr Mulligan'a ne rehber ne filozof ne de dost sıfatıyla pek güvenmezdim. Kazın nereden geleceğini pekâlâ bilen birisi ve gelen hiçbir kazdan da tavuğunu esirgediğini sanmıyorum. Tabii sen benim kadar görmüş geçirmiş değilsin. Ama içkine bir miktar uyuşturucu ya da benzeri madde kattıklarını görsem doğrusu şaşırmazdım pek.

Gerçi tüm duyduklarından anladığı kadarıyla Dr Mulligan pek şahbaz ve donanımlı birisiydi ve sadece tıpla ilgili olmasa da, söylentilerin aslı varsa kendi mesleğinde hızla ilerlemekteydi ve tüm mesleki başarısına ilaveten Skerries'te mi yoksa Malahide'da mı ne boğulmasına muhakkak gözüyle bakılan o adamı suni teneffüs ve ilkyardımla hayata döndürmesi, kabul etmeli ki takdire şayan bir hareketti ve bu sayede yakın gelecekte kayda değer vizite ücretleri kazanan sosyetik bir doktor ve varsıl bir adam olacağı aşikârdı ve bu nedenle yaklaşımının ardında huysuzluk mu yoksa saf bir kıskançlık mı olduğunu tam anlamıyla kestiremiyordu.

— Tüm bunlar tek bir kapıya çıkıyor yalnız, o adam senin beynini sömürüyor, diye yumurtlayarak şansını denedi.

Bolca dostluk içeren, yarı endişeli, yarı meraklı bir bakışla, Stephen'ın o andaki somurtkan yüz ifadesinden bir ışık devşirmeye çalışması boşunaydı, hatta sarf ettiği samimi sözler kendi aleyhine dahi işleyebilirdi çünkü meselenin iç yüzünü iyi kötü biliyordu ancak bu esasen yargı belirtmeye yetmekten uzak bir bilgiydi. İnsanı öğüten yoksulluğun böyle bir etkisi vardı demek ve sahip olduğu eğitim ve fevkalade zekâya karşın, belli ki iki yakasını bir araya getirmekte büyük zorluk yaşıyordu.

Erkekler tuvaletinin yanında, İtalyan oldukları, aralarındaki küçücük sorunu hayat dolu dilleriyle bağır çağır dile getirmelerinden belli olan bir grupla çevrili bir dondurma arabası fark ettiler.

— *Puttana madonna, che dia i quattrini! Ho ragione? Culo rotto!*

— *Intendiamoci. Mezzo sovrano piu…*

— *Dice lui, pero!*

— *Mezzo.*

— *Farabutto! Mortacci sui!*

— *Ma ascolta! Cinque la testa piu…*[1]

[1] (İt.) Madonna Orospusu, paramızı versin! Haksız mıyım? Göt kafalı! – Hadi anlaşalım. Yarım teklik daha… – Şu dediğine bak ama! – Yarım. – Serseri! Gelmişini geçmişini! – Ama dinle bak! Beş kelle daha…

Bay Bloom ile Stephen derme çatma ahşap bir yapı olan arabacı barınağına girdiler ki oraya daha önce neredeyse hiç gitmemiş olan Bloom tam girerayak Stephen'ın kulağına mekânın sahibinin Yenilmezler örgütünün bir zamanlar meşhur olan çetebaşısı Keçi-Postu Fitzharris olduğuna dair kulağına çalınmış şeyler olduğunu, ne var ki bu söylentiye dair bir istihbarat olmadığı için iyi kötü doğru olup olmadığını asla bilemeyeceğini fısıldadı. Hemen sonra iki gece kuşumuz, yiyip içmekle meşgul ve ortaya döktükleri muhabbetle insanda merak uyandıran, muhtelif evsiz barksız ve başıboş takımının, dahası ne idüğü belirsiz homo sapiens türünden birkaç kişinin selam niyetine yönelen soğuk bakışları altında kendilerine bir kuytu köşe bulup oturmuşlardı.

— Şimdi bir fincan kahvenin yanında, diyerek buz gibi havayı azıcık ısıtmak için bir hamlede bulundu Bay Bloom, biraz da bir şeyler yemelisin, misal şöyle ekmek arası...

Dolayısıyla hemen akabindeki eylemi, *sangfroid*[1] tavrıyla andığı şeyleri sipariş etmek oldu. Arabacı istifçi güruhundan oluşan *hoi polloi* takımı, bariz bir hoşnutsuzlukla ikisini bir süre daha süzüp gözlerini çevirdi lakin kızılsakal bir ayyaş, saçının bir kısmı kırlaşmış, muhtemel ki gemici bir zat, esrik dikkatini yere dikmeden önce bizimkileri bir süre daha ilgiyle süzdü. Özgür ifade hakkına inanan Bay Bloom, dışarıda süregelen münakaşanın lisanına az da olsa aşinalığıyla ve her ne kadar *voglio*'nun telaffuzu konusunda kafası azıcık karışık olsa da, *protégé* ile tınısına sokakta öfkeyle ve alelacele sözlerle süregelen soylu savaşın sesini bastıracak bir *a propos* kondurup dedi ki:

— Güzel bir dil. Yani şarkı söylemek için. Şiirini neden bu dilde yazmayı denemiyorsun? *Bella Poetria!*[2] Öylesine melodik ve dolu dolu bir dil ki. *Belladonna. Voglio.*[3]

Ölümüne esnemeye çalışsa da onu bile becerecek takati olmayan Stephen şöyle yanıtladı:

— Orospu filin kulağını dolduracak denli güzel. Para mevzusu yapıyorlar.

— Sahi mi? diye sordu Bay Bloom. Elbette, diye belirtti kös kös, dilde gereğinden çok ifadenin bulunduğunu düşünerek bir yandan da, belki de sadece güneyli diyarların büyüsüdür kulağımıza çalınan.

Bu *tête-a-tête*'in ortasında kalan mekân sahibi içinde kahve nam bir çala karışım fokurdayan kabı ve Nuh tufanından kalma ekmeğimsi bir şeyi masaya koydu. Sonra, adam tezgâhının arkasına dönerken, Bay Bloom'un aklından bir dahaki sefere adamın gözünün içine içine bakmak fikri geçti ki şeymiş sanılmasın. Yine aynı sebeple, içinde kahvemsi bulunan fincanı ona doğru el altından ittirirken Stephen'ı da kaşla gözle cesaretlendiriyordu ki içsin.

— Sesler adamı aldatır, dedi Stephen kısa bir aranın ardından, isimler gibi. Cicero. Çiçeron. Napolyon, Bay Bu'ne Parti. Jesus, Bay Doyle. Shakespeare adı Murphy kadar yaygındı. Ad dediğin nedir ki?

— Evet, tabii ki, diyerek doğal bir edayla mutabık kaldı Bay Bloom. Elbette. Bizim soyadımız da değişmiş, diye ekledi bir yandan da ekmeğimsiyi ittirirken.

---

[1] Soğukkanlı.

[2] (İt.) Güzelim Şiir. / Doğrusu "Poesia" olacak. (ç.n.)

[3] (İt.) İstediğim güzel bir kadın.

Gözünü dört açmış kızılsakal denizci, hassaten ilgi gösterdiği Stephen'a yanaşıp yekten sordu:

— Peki, senin adın neydi ki?

Bay Bloom o an arkadaşının ayağını uyarı mahiyetinde dürttü, ne var ki davetsiz misafirin etkisi altına girmiş Stephen bu uyarıyı fark etmeksizin yanıtını verdi:

— Dedalus.

Denizci ona çuval gibi, uykulu, muhtemel ki az su katılmış Hollanda işi alkolden kelli pek bir kayık gözlerle baktı.

— Simon Dedalus'u tanır mısın? diye sordu sonunda.

— Adı kulağıma çalındı, dedi Stephen.

Bay Bloom, mekândaki diğerlerinin de ilgisinin bu sohbete kaydığını görünce kendini birden dalgalı denizlerde dümensiz hissetti.

— İrlandalıdır, diye teyit etti denizci, halen aynı vaziyet bakıp kafasını da sallarken. Su katılmamış İrlandalıdır.

— Hem de fazlasıyla, dedi Stephen.

Bay Bloom muhabbetin ne yöne akacağını zerrece kestiremeyip bu ikisi arasında nasıl bir ilişki olabileceğine dair kafa yorarken, denizci barakanın geri kalan ahalisine dönüp buyurdu:

— Ben, o adamın iki şişenin üstünde duran iki yumurtayı elli yardadan sırtı dönük vaziyette haklamasına gözümle şahit oldum.

O ana denk düşen teklemesi ve elinin kolunun ayarının kaçması nedeniyle azıcık zorlanmış olsa da anlattığını iyi kötü canlandırdı da.

— Diyelim ki şurada şişeler olsun. Mesafe elli yarda. Yumurtalar şişelerin üstünde. Silahı omzunun üstünden doğrultuyor. Nişan alıyor.

Bedenini yarım döndürüp sağ gözünü hepten yumdu. Sonra çehresini bir yana doğru büzdü ve yüzünde itici bir ifadeyle gecenin içine doğru dik dik baktı.

— Tak! diye bağırdı sonra.

Tüm dinleyiciler, bir yumurta daha olduğu için bir patlama sesi daha beklediler.

— Tak, diye bağırdı ikinci kez.

İkinci yumurtayı da haklamış olacak ki göz kırpıp, kana susamış halde ilave etti:

— *Buffalo Bill öldürmeye ateş eder,*

Iska nedir bilmez, bilmeyecek de.

Bay Bloom yaltak ruh haliyle olayın gerçekleştiği yerin Bisley tarzı bir atış müsabakası mı olduğunu sorasıya dek mekânda bir sessizlik oldu.

— Ne buyurdun, dedi denizci.

— Çok eskilerde miydi anlattığınız? diye ekledi Bay Bloom nefes dahi almadan.

— Valla, diye yanıtladı denizci, çivi çiviyi söker mantığının büyülü etkisi altında azıcık gevşeyerek, on yıl falan olduydu, diye bitirdi sözünü. Hengler Kraliyet Sirki'yle dünyayı dolaşıyorlardı. Bana Stockholm'de denk geldiydi.

— İlginç tesadüf, diyerek Bay Bloom sır verir gibi çaktırmadan fısıldadı Stephen'a.

— Adım Murphy, diye sürdürdü denizci. Carrigaloe'dan D. B. Murphy. Neresidir bilir misiniz?

— Queenstown limanında, diye yanıtladı Stephen.

— Doğrudur, dedi denizci. Fort Camden ve Fort Carlisle. Benim namımın yürüdüğü yer orasıdır işte. Oraya aidim. Namım orada yürümüştür. Kadınım oradadır. Beni bekliyor, biliyorum. *İngiltere uğruna, güzel memleketim uğruna.* Yedi yıldır oralarda buralarda seyrüseferde olduğum için görmediğim sadık karım.

Bay Bloom, adamın dönüşünü gözünde canlandırabiliyordu, Davy Jones'un türlü çeşit dalaveresini atlatan denizcinin, kör bir ayın zar zor aydınlattığı yağmurlu gecede evine doğru yol boyu ilerleyişi. Dünyanın etrafını, sonunda bir eşe ulaşmak için dönüp dolaşmış. Özellikle şu Alice Ben Bolt hususunda, Enoch Arden ve Rip van Winkle'a dair bir dolu hikâye anlatılıyordu da, buralarda acaba Caoc O'Leary'yi, hani şu bir başına belagat örneğini, kendi çapında başlı başına şiir olan adamı hatırlayan var mıydı. Hiç kadın evden kaçmış, gezip dolaşıp yıllar sonra geride kalan sadık kocaya dönmüş hikâyesi anlatılmazdı oysa. Penceredeki yüz var bir de! Adam kalbi küt küt atarak dönmüş eve ama bir tanecik eşinin yanına varınca o korkunç gerçekle, büyük hayal kırıklığıyla karşılaşıyor. Benim dönmemi ummuyordun belki ama işte geldim ve taze bir başlangıç yapacağım. Kadın oracıkta oturmuş, geçici dul, aynı ocağın başında. Benim öldüğüme, kayalıklara çarpan geminin enkazıyla denizin dibinde olduğuma inanmış. Bir de yanında Chubb Amca mı Tomkin Dayı mı her ne haltsa, Crown and Anchor pub müdavimi, kollarını sıyırıp biftek soğana yumulmuş adam var. Babaya oturacağı koltuk kalmamış. Brrr! Karayel! Kadının tazecik yavrusu da dizinin dibinde, *postmortem* evlat. Fış fış kayıkçı, kayıkçının küreği, denizcinin bebeği, Ay! Kaçınılmaza saygı duy. Gülümser gibi yapıp katlan. Ben, kalbi kırık kocan D. B. Murphy, seni hep seveceğim.

Pek de Dublinliye benzeyen denizci arabacılardan birine dönüp ricasını bildirdi:

— Çiğnemelik tütün neyin yok mudur sizde?

Sorunun muhatabı arabacıda tütün falan yoktu ya barakanın sahibi çivide asılı ceketin cebinden bir tutam çıkartıp elden ele denizciye iletti.

— Sağ olasın, dedi denizci.

Tutamı ağzına tıkıp bir yandan çiğnerken, bir yandan da tekleyerek konuşmayı sürdürdü:

— Bu sabah on birde geldik. Üç direkli *Rosevean* ile Bridgewater'dan tuğla yükü. Buraya kadar esamesindeydim geminin. Bu öğlen de paramı alıp sildirdim kendimi. İşte bunlar da evraklarım. Gördün mü? D. B. Murphy. Her işler amiri denizci.[1]

Söylediklerine teyit olsun diye iç ceplerinden pek de temiz görünmeyen bir belgeyi çıkartıp komşularının eline tutuşturdu.

— Dünyanın dört bir yanını görmüşsündür, dedi barakanın tezgâhına yaslanmış sahibi.

— Valla, diye yanıtladı azıcık geçmişe dalıp giden denizci, ilk başladığım günden bu yana dört dolandım dünyanın etrafında. Kızıl Deniz'e gittim. Çin'e, Kuzey Amerika'ya ve Güney Amerika'ya gittim. Bir seferinde korsanlara enselendik. Bir sürü

[1] Kaynak metinde A. B. S.: Able Bodied Seaman. (ç.n.)

buzdağı gördüm, buzul da. Gemisine dip boylatan kaptanların en şahanesi Kaptan Dalton'un mürettebatıyken Stockholm'ü, Karadeniz'i ve Çanakkale Boğazı'nı gördüm. Rusya'yı gördüm sonra. *Gospodi pomilyou.*[1] Rusların duası böyle.

— Ne ilginç şeylere denk gelmişsindir yahu, diye araya girdi bir arabacı.

— Valla, dedi çiğnenmiş tütününün bir kısmını çıkaran denizci. İlginç şeyler gördüm tabii, her türlüsünü. Timsahın çapanın tırnağını tıpkı şu tütünü çiğnemem gibi çiğnediğini gördüm mesela.

Lapa olmuş tütünü ağzından çıkardı ve dişlerinin arasına koyup hunharca ısırdı.

— Haarrrt! İşte böyle. Peru'da insan ve at ciğeri yiyenleri gördüm. Bakın buraya. İşte buradalar. Bir arkadaşım göndermiş bana.

Bir nevi depoyu andıran iç cebinden tutup bir kartpostal çıkardı ve masaya doğru ittirdi. Üstünde şöyle yazıyordu: *Choza de Indios.*[2] *Beni, Bolivia.*

Hepsinin dikkati, sergilenen manzaraya, çizgili peştamal kuşanmış, çömelmiş, gözleri ışıltılı, kaş çatan, çocuk emziren, hasırdan ilkel kulübelerin önünde ve bir sürü çocuğun arasında uyuklayan (muhtemelen sürüsüne bereket çocukları vardı) yabani kadınlara odaklandı.

— Gün boyu koka yaprağı çiğnerler, diye ekledi muhabbete teşne çaça. Mideleri de rende gibi. Çocuk doğuramaz yaşa gelince memelerinin uçlarını da keserler. Bakın işte burada da anadan üryan halde, ölü atın ciğerini çiğ çiğ yiyorlar.

Kartpostalı hem beylerin hem de toyların birkaç dakikalığına ilgi odağı haline geldi.

— Onları nasıl uzak tutacaksın, biliyor musun? diye orta yere attı sorusunu.

Kimsenin yanıt vermeye yeltenmediğini görünce göz kırpıp dedi ki:

— Ayna. Görünce pek tırsıyorlar. Ayna.

Diğerlerinin aksine pek de şaşırmamış görünen Bay Bloom, kartpostalın arkasını teklifsizce çevirip silinmeye yüz tutmuş adres ve mührü incelemeye koyuldu. Şöyleydi yazan: *Tarjeta Postal, Senor A Boudin, Galeria Becche, Santiago, Şili.* Bariz bir mesaj yoktu ki bu da dikkate şayan bir noktaydı.

Anlatılan alengirli hikâyeye tümden inanmış olmasa da (tıpkı William Tell hadisesine rağmen yahut *Maritana*'da tasvir edilen Lazarillo-Don Cesar de Bazan hakkında, ilkinin topunu ikincisinin şapkasından geçirme hikâyelerine rağmen şu yumurta patlatma mevzusuna inanmamış olması gibi) Bay Bloom, adamın kendi telaffuz ettiği adıyla (elbette bunun gerçekten de kendi adı olduğu ve seyrüsefer sırasında birtakım alicengize karışıp sahte ad takınıp sessizce yeni şartlara uyum sağlamadığı varsayımıyla) kartpostaldaki hayal ürünü alıcı adı arasındaki çelişkiyi fark etmiş ve bu sebeple de dostumuzun *bona fides*'i hakkında kuşkuya düşmüştü ama yine de kader utansın ki en uzağı Holyhead'de sonlanan birkaç deniz yolculuğunu saymazsak hiç uzun yola gitmemiş olduğu için, dile getirilenler, bir çarşamba ya da cumartesi günü ne yapıp edip gerçekleştirmek istediği deniz yoluyla Londra'ya gitme planını

[1] (Rus.) Tanrı bize merhamet eyleye.

[2] Kızılderili kulübeleri.

hatırlatmıştı. Martin Cunningham ona sık sık Egan vasıtasıyla indirimli paso ayarlayabileceğinden bahsederdi, gel gör ki bir punduna getirip alamamıştı şu pasoyu ve öylece de planları bir türlü gerçekleşememişti. Kaldı ki iş sırf paraya baksa çıkartıp verecek tedariki de vardı yeter ki cüzdanına davransın, hem herhalde hepi topu birkaç gine tutardı ve Mullingar'a gidiş dönüşün bile beş buçuk tuttuğunu düşününce iyi kötü halledebilirdi. Söz konusu seyahat, özellikle de karaciğer sorunları yaşadığı göz önünde bulundurulursa ozon takviyesiyle sağlık açısından da pek faydalı olurdu ve yol üstünde de Plymouth, Falmouth, Southampton gibi değişik yerleri görme imkânı elde eder, ayrıca büyük başkente modern Babil[1] unvanını sağlayan, görülmeye değer köşeleriyle, kuleleri, manastırları, Park Lane'in varsıl iştihamıyla da bu muazzam seyahati dorukta noktalardı. O an aklına gelen ve hiç de fena görünmeyen fikir ise o pek hoş yazlık bölgelerini, karışık deniz banyoları ve spa'ları, Margrate'i, Eastbourne'u, Scarborough ve sairi, güzelim Bournemouth'u, Channel Adaları'nı ve benzeri küçük ama hoş mekânları kapsayan ve iyi para getirmesi muhtemel bir konser turuna katılmak idi. Elbette kıçıkırık kumpanyalarla ya da Bayan C P M'Coy'un bana havale çıkar, valizini ödünç ver de biletini yollayayım tarzı mahalle hanımı tarzı işlerle değil. Hayır, şöyle on numara bir iş, birinci sınıf İrlandalı sanatçılardan bir takım gerekirdi, nikâhlı eşinin Elster Grimes ya da Moody-Manners[2] tarzı assolist olarak yer alacağı Tweedy-Flower opera kumpanyası ki pek basitti bu iş ve başarısından da mutlak surette emindi, eli işte gözü oynaşta meselelerini bertaraf etmek için de yerel gazetelerde bir tanıdığa kumpanyayı pohpohlayan yazılar çıkarttırdın mı tamamdır. Ama kim o tanıdık? Mesele burada düğümleniyordu işte.

Ayrıca, kesin olmasa da büyük ihtimalle, zamanın *apropos* ruhunu yakalamak için Fishguard- Rosslare gibi yeni hatlar açılması fikri de öne sürülmüştü lakin bir kez daha laf kalabalığı departmanlarının geleneksel her işi yokuşa sürme ve taş koyma uzmanlığına takılmış, *tapis*[3] altına süpürülmüştü bu işler. Esasen toplumun, yani sıradan insanların, yani Brown Robinson ve Ortakları Şti.'nin ulaşım ihtiyaçlarını karşılamak için büyük bir fırsattı ve küçük bir hareket yeterli olacaktı.

Neresinden baksanız saçma ve pişmanlık gerektirecek bir işti ve yere göğe koyulamayan toplumumuza yani sokaktaki adama karşı da ayıptı ki çamura batmış sopamın beni tutup kariya götürmesi misali kümese tıkılmayı andıran bir işti sistemdeki tıkanıklığı aşacak birkaç poundun hesabıyla o insanların dünyayı gezip görmeleri yerine çöplüklerine tıkılıp kalması. Netice itibariyle on bir sıkıcı ay geçirmişlerdi ve Doğanın en hoş güzelliklerini sergilediği bu yaz zamanı, şöyle şehir hayatının insanı un ufak etmesinden kaçacakları radikal bir değişime fazlasıyla layıktılar. Tatilciler için anavatan adamızda da misal, tazelenmek amaçlı orman köşeleri, Dublin'de veya onun pitoresk civarında kan dolaşımına olumlu katkısı ve uyarıcı etkisi olan bölgeler, buharlı trenle ulaşılabilen Poulaphouca, ve biraz daha uzakta çılgın kalabalıkları ardınızda

[1] Londra.

[2] Opera kumpanyası.

[3] (Fr.) Halı.

bıraktığınız ve İrlanda'nın bahçesi unvanını fazlasıyla hak eden, yağmur inmediği sürece tekerlekli sandalyeye mahkûm yaşlılar için mükemmel bir mekân olan Wicklow, rivayetler doğru ise *coup d'oeil*'in[1] pek mebzul olduğu Donegal'ın yaban ortamı gibi yerler vardı ancak bu son anılan bölgenin kolay ulaşılabilir olmaması nedeniyle sunacağı faydalara kıyasla ziyaretçi sayısı oldukça düşük kalmaktadır, öte yandan tarihi yapıları ve sütundan kırk beş dakikada ulaşılabilir olması dikkate alındığında ormangüllerinin yatağı ve deniz seviyesinden birkaç yüz metre yüksekliğiyle Howth, Silken Thomas, Grace O'Malley, IV. George gibi pek çok şahsiyetle birlikte özellikle gençlerin kanının kaynadığı bahar aylarında çok sayıda konuğa kucak açmıştır fakat orada da çoğunca kazaen kimi zaman da kasten uçurumlardan düşüp can verme gibi hadiselere rastlanıyor. Turistik gezilerinin henüz emekleme aşamasında olmasından kelli konaklama imkânları da arzulanan seviyede değildir. Çok ilgisini çeken bir konu da bir bölgeye ilginin mi oraya hat oluşturduğu yoksa hattın mı ilgiyi tetiklediği konusunun araştırılmasıydı. Kartpostalın resimli tarafını çevirip Stephen'a uzattı.

— Vakti zamanında bir Çinli gördüydüm, diye sürdürdü gözü pek anlatıcı, macun gibi hapları vardı bunun ve bu küçük haplar suya konunca açılır, her bir hap başka şekil alırdı. Biri gemi olur, bir başkası ev, bir başkası çiçek. Fareli çorbalar pişirirdi, diye ekledi ağzının suyu akarak, çing çongların işleri işte.

Yüzlerde kuşku ifadeleri belirdiğini algılayan seyyahımız, istifini hiç bozmadan maceralarını anlatmayı sürdürdü.

— Bir keresinde de Trieste'de bir İtalyanın hakladığı bir adam görmüştüm. Bıçak sırtına saplandı. Nah bu kadar bir bıçak.

Bir yandan konuşurken, öte yandan da kişiliğine pek uygun koca bir sustalı çakı çıkartıp açarak, sırta saplar vaziyet tuttu.

— Bir am pazarında iki kaçakçı arasında ağız dalaşı yaşanmış. Kapının ardından birisi çıkıp üstüne çullanmış. Bak şöyle. *Tanrınla buluşmaya hazır ol*,[2] diyormuş. Tak! Kıçına kadar saplamış bıçağı.

Başka sorusu olan ya da soru sormaya cesareti olan var mı dercesine bakışları mekândakilerin üzerinde gezindi.

— Çeliğinin suyu da harika, diye yineledi heybetli *stiletto*'sunu incelerken.

En kalıplı adamı dahi titretmeye yeter asap bozucu *dénouement*'in ardından çakıyı katlayıp dehşetengiz yuvasına yani cebine geri koydu.

— Soğuk çelik konusunda kimse ellerine su dökemez, dedi kuytu köşeden birisi, herkesin menfaatine bir kelamla. Yenilmezlerin park cinayetlerinin de onlar adına bıçak kullanan yabancılar tarafından işlendiğine inanmalarının sebebi buydu.

Belli ki *cehalet mutluluktur* ruhuyla edilmiş bu laflar üzerine Bay B. ve Stephen, her ikisi de kendi tarzlarıyla ve bir an göz göze geldikten sonra, *entre nous* usulü sükûneti de muhafaza ederek, Keçi-Postu'nun yani mekân sahibinin bir şeyler fokurdattığı tarafa doğru anlamlı bir bakış fırlattılar. Lafı edenin nevi şahsına münhasır,

[1] (Fr.) Genel manzara.

[2] *Amos* kitabından.

sanat eseri sayılabilecek ifadesiz ve esrarengiz yüzünden ne olup bittiğine dair hiçbir halt anlamadığı okunuyordu. Gerçekten gülünçtü!

Akabinde kallavi bir sessizlik oldu. Adamın teki yumruğu sıkılı halde kahve lekeli akşam postasını, bir diğeri *choza de* yerlilerinin kartını, bir başkası da denizci haberlerini okuyordu. Kendi haline yanan Bay Bloom ise öylece dalgın takılıyordu. Toprak sorunlarının memleketin bağrına çöktüğü seksenlerin sonunda, daha doğrusu seksen bir olsa gerek, on beşini yeni devirmişken gerçekleşmiş olsa da sanki daha dün olmuş gibi hafızasında canlılığını koruyan vakadan bahsedilince anıları tekrar gözünün önünden aktı.

— Hey patron, diye girdi araya denizci. Şu kâğıtları geri ver yahu.

İstediği yapılınca kâğıtları kaptığı gibi yeniden cebine tıkıştırdı.

— Cebelitarık kayalıklarını gördün mü hiç? diye sordu Bay Bloom.

Denizci bir yandan çiğneyedursun, evet desen evet değil, hayır desen hayır sayılmaz bir ifadeyle yüzünü buruşturdu.

— Yaa, demek orayı da gördünüz, dedi Bay Bloom, Avrupa noktası, diye de ekledi gittiğini sanıp, bir şeyler hatırlıyordur diye umup ama denizci tumturaklı bir balgamı talaşa doğru tükürüp bir de üstüne kafasını boş boş, hor görerek sallayınca umudu hepten kırıldı.

— Hangi seneydi yaklaşık? diye yine de şansını denedi Bay B. Hangi gemiyleydi, hatırlar mısınız?

Soi-disant denizcimiz yanıtlamadan önce iştahla geveledi:

— Sokayım denizlerdeki tüm o kayalara da teknelere de gemilere de. Hepsi tuzlama.

Yorulmuş olsa gerek, sustu. Soruyu soran, böylesi oyunbaz ve kadim müşterinin ağzından laf alamayacağını anlayınca yerküredeki muazzam su kütlesinin hesabına dalıp gitti ki bir haritaya şöyle bir baksan onun dörtte üçünü kapladığını ve dalgalara da suların hükmettiğini hemen kavrardın. Birden çok kere, hatta en azından on on iki kez, Dollymount'taki North Bull civarında, enkaza dönmüş sahipsiz, deniz tuzuna kesmiş bir ihtiyar görmüştü ki bir duvarın yanında, pek de hoş koktuğu söylenemeyecek denizin karşısına ilişmiş, kendinden geçmiş halde denize bakıyor, sanki birilerinin henüz şarkısını söylediği taze ormanların ve çayırların hayalini kuruyor gibiydi. Ve o gün bugün, ihtiyarın halini düşünürdü. Muhtemel ki yerkürenin dibine bata çıka, altında üstünde, yani gerçi pek altı sayılmaz, kendini tehlikelere atarak sırrını aramıştı. Oysaki yirmiye karşı sıfır ihtimalle sır mır diye bir şey yoktu. Yine de işin *minutiae*'sine pek dalmaksızın denizin tüm görkemiyle orada durduğuna dair dilbaz gerçek orta yerde duruyordu ve işin doğası gereği şu ya da bu kişiler ilahi takdire meydan okurcasına üstünde yelken açıyordu gerçi bunun insanların, hemen hemen aynı mantıkla hareket eden piyango ya da sigorta işlerinde olduğu gibi, adı batası külfeti başkalarına yıkma fikriyatından pek farkı yoktu ta ki yine tam da bu sebeple, her koşul altında, liman idaresi ve cankurtaranlarla birlikte, mevsim ne olursa olsun *İrlanda uğruna canımız feda* diyerek denize açılan ya da kimi korkunç kış günlerinde İrlanda fenerlerinden Kish ve diğerlerini ıskalayan ve dalgalı denizlerde, fırtınalı

havanın içinde dört dolanan maceraperestler için Sunday, ama bir başka filika değil, deniz kıyısında ya da içerlek bölgelerde yani her nerde yaşarsa yaşasın insanların pek rağbet ettiği övgüye değer bir hizmet ve tesis olagelmiştir.

— *Rover* adlı gemide birlikte yol aldığımız bir denizkurdu vardı ki kendisi de, geminin adı gibi tam teşekküllü bir korsandı, diye sürdürdü konuşmasını, bir zaman geldi karaya çıkıp bir beyefendinin yanında aylığı altı tekliğe uşaklık etmeye başladı. Üzerimdeki yağmurluk ondan yadigâr, bir de muşamba yağmurluk ile şu sustalıyı verdiydi bana. Ben de bulsam ya öyle iş, tıraş olup yıkanırsın. Dolanıp durmaktan bıktım. Benim oğlan var Danny, denizci olasıymış ama anası izin vermeyip kolundan tutup Cork'ta kolayından para kazanacağı bir kumaşçının yanına sokmuş.

— Kaç yaşında? diye sordu dinleyenlerden birisi, bu arada herifin siması uzaktan belediye kâtibi Henry Campbell'ı andırıyordu ama paspal kıyafeti ve içkiden domates gibi kızarmış burnuyla onun yazıhanedeki şık şıkıdım halinden eser yoktu bunda.

— Niye ki, diye sordu kafası bulanmış denizci, oğlum Danny'nin yaşı mı? Yanlış hatırlamıyorsam şu ara on sekizinde falan olsa gerek.

Skibbereenli baba bunun üstüne gri ya da yıkanmamış olduğu için griye çalan gömleğini iki eliyle iki yandan çekiştirdi ve göğsündeki çini mürekkebiyle işlenmiş çapa resmini gösterdi.

— Bridgewater'daki o yatakta bit vardı, dedi, taşak geçmiyorum, eminim. Yarın ya da öbür gün yıkansam iyi olacak. Siyah olmalarına kılım daha çok. Nefret ediyorum o puştlardan. Kanını emer kurutur hıyarlar.

Mekândaki herkesin göğsüne baktığını görünce gömleğini az daha sıyırdı ki millet denizcilerin umudu olan imgeyi ve 16 rakamını[1] ve kaşı çatık bir adamın çehresini rahatça görebilsin.

— Dövme, diye açıkladı göğsünü sergileyen. Kaptan Dalton komutasında Karadeniz'deki Odessa limanında demirliyken yapıldı bu. Antonio adında bir arkadaş yaptı bunu. Yunanlıydı kendisi.

— Çok acımış mıydı? diye sordu denizciye birisi.

Zatıalileriyse bir yerlerinden bir şey çıkarmakla çok meşguldü. Şuralarda bir yerlerdeydi. Nereye tıkıştırdıydı.

— Bakın işte, dedi Antonio'yu gösterip. Güverte zabitine küfrederken. Şimdi de burada, diye ekledi, yine o, derisini hünerli parmaklarıyla çekiştirip, anlatılanlara gülüyor.

Antonio'nun morumtırak yüzündeki zoraki gülümseme ve ilginç ifade, bu sefer resmi görmek için kaykılmış olan Keçi-Postu dahil herkesin takdirini kazanmıştı.

— Ah ah, diyerek iç çekti denizci erkeksi göğsüne bakıp. O da dikti nalları. Köpekbalıkları yediydi. Ah ah.

Derisini tutmayı bırakınca dövmedeki çehre önceki normal haline döndü.

— Güzel iş çıkarmış, dedi bir liman işçisi.

— O rakam neyin nesi peki? diye soruşturdu iki numaralı boş gezenin boş kalfası.

— Canlı canlı mı yemiş? diye sordu üçüncü denizci.

[1] Napoli argosunda cinsel ilişkiyi temsil eder.

— Ah, ah, diye iç çekti bizimkisi yine ama bu kez, rakam neyin nesi diye soran iki numaralı zibidi keyfini yerine getirdiğinden azıcık daha neşeli.

Sonra pek haylaz bir neşeyle adı anılanın sözüm ona sonunu düşünüp ekledi:

— *Aynı ihtiyar Antonio*

Bu da beni bırakıyo

Barakanın kapısında, değirmenine akıtacak su çıkar mı diye ortalığı yoklayıp keşfeden, bir deri bir kemik avare bir kadının siyah hasır şapkası altındaki sorgulayan bakışları belirdi. Ne yöne bakması gerektiğini bilemeyen, heyecanlı ama bunu dışarıya yansıtmayan Bay Bloom, hemen dönüp masadaki, muhtemelen arabacının bırakmış olduğu, Abbey Caddesi pembe bültenini eline alıp bakındı ve fakat iyi de neden pembeydi ki acaba. Böyle yapmasına sebep, kapıda görür görmez o çehrenin öğleden sonra Ormond Rıhtımı'nda gördüğü yarı kaçık karıya, hani şu kahverengi elbiseli hanımefendiye (Bayan B.) musallat olup çamaşırlarını yıkamak için yalvaran kadına ait olduğunu fark etmesiydi. Hem yıkadığın kendi çamaşırın değilse neden isteyesin ki bunu, tuhaf. Yine de dürüstlükten şaşmayarak, kendisinin de karısının Holles Sokağı'nda tozlanan çamaşırlarını yıkadığını belirtmeliydi yahut kadın da şayet çok seviyorsa eşinin Bewley Draper markasının baş harfleri işli (karısınınkiler gibi) çamaşırını yıkamaz mıydı sanki, kaldı ki bu biraz da beni seviyorsan kirli çamaşırlarımı da sev demekti. Yine de o an ruh hali gergef kancasına gerilmiş gibiyken, mekânın sahibi kadını kaba bir hareketle kışkışlayınca şöyle bir rahatladı. Sonra, *Evening Telegraph*'ın köşesinden kadının, kapının kenarında yitmekte olan ve insana sanki orada değilmiş izlenimi veren, kaptan Murphy'nin denizci bağrının seyrine dalanları belirgin bir zevkle izleyen, cam misali kaçık gülüşlü suretini son kez gördü ve kadın sonra yitti.

— Vur kaç peşinde, dedi mekân sahibi.

— Aklım almıyor, diye fikrini Stephen'a teslim etti Bay Bloom, meseleye tıbbi açıdan bakınca, Lock Hastanesi kaçkını, etrafına hastalık saçan böylesi sefil bir yaratık nasıl olur da bir adama asılmak konusunda bu kadar arsız olabilir ya da adamın aklı başındaysa ve sağlığına azıcık değer veriyorsa nasıl olur da böyle bir kadınla... Bahtsız yaratık! Tabii kadının bu hale gelmesinde de elbet bir sürü adamın sorumluluğu vardır. Yine de sebebi her ne olursa olsun...

Stephen kadını fark etmemişti bile ve omzunu silkerek dedi ki:

— Bu memlekette insanlar o kadından çok daha fazlasını satıyor ve alan razı satan razı. Bedenini satsa da ruh satın alacak gücü olmayanlardan korkmayın.[1] Kadın kötü bir tüccar. Pahalıya alıp ucuza satıyor.

Yaşça büyük olanı, ince eleyip sık dokuyan bir namus kumkuması olmasa da, bunun adeta bir skandal olduğunu ve elan durdurulması gerektiğini söyledi ki her eve lazım iblisler olan o tarz kadınların (konuya dair kız kurusunu ya da zor beğenir yaklaşımları bir kenara koyarsak) mutlak surette vesika ile gerekli muayeneler dahilinde iş görmesi gerekiyordu ve *paterfamilias*[2] sıfatıyla da, işin en başından beri bu

[1] İsa'nın müritlerine verdiği öğüde gönderme.

[2] (Lat.) Aile babası.

fikrin yılmaz bir savunucusu idi. Meseleyi bu yönüyle ele alacak, dedi, ve sorunu kökünden halledecek zat-ı muhterem, konuyla ilişiği olan herkese sonsuz bir ihsanda bulunmuş olacaktır.

— Sen ki iyi bir Katoliksin, diye gözlemledi, beden ve ruhtan bahsetmişken belli ki inancın ruha. Ya da kastettiğin belki de zekâ, dışsal her tür nesneden, diyelim ki şu masadan ya da fincandan farklı olan beyin gücü. Ben kendi adıma buna inanıyorum çünkü işin ehli insanlar tarafından meselenin sırrının gri maddenin sarmallarında olduğu açıklandı. Aksi takdirde mesela X ışınlarını nasıl bulabilirdik ki. Ya sence?

Ne diyeceğini bilemeyen Stephen, odaklanıp sarf edeceği sözleri toparlamak için insanüstü bir çaba sarf edip dedi ki:

— Konunun yetkin ağızları bana bunun basit bakış açısıyla töz olduğunu ve dolayısıyla çürümez olduğunu anlattı.[1] Ölümsüz de olabilirmiş anladığım kadarıyla ama İlk Sebep olanın herkesten duyabileceğimiz sayısız şakacılığına eklediği yok olma ihtimali nedeniyle, *corruptio pers se* ve *corruptio per accidens*[2] her ikisi de nazikçe dışlanmıştır.

Bay Bloom, her ne kadar konunun mistik inceliği kendi dünyevi derinliğini aşsa da meselenin ruhuyla mutabık kaldı ama yine de kabullenip köşeye çekilmek yerine, basite dair itirazını ortaya koymayı tercih edip hemen dedi ki:

— Basit mi? Doğru kelimenin bu olmadığını düşünüyorum. Tabii seni temin ederim ki basit bir ruha, insan kırk yılda bir anca rastlar. Ama asıl ulaşmaya çalıştığım fikir şu ki Röntgen gibi birinin çıkıp o ışınları bulması ya da Edison'un teleskopu, gerçi onu asıl icat edenin Galileo olduğunu düşünürüm ya ve aynı yaklaşım elektrik denen şeyin doğal yolla algılanması gibi fizik kanunlarına da uygulanabilir ama doğaüstü bir Tanrı'nın varlığının kabulü düpedüz bambaşka bir olgu.

— Ha şu mesele, diye karşı çıktı Stephen, onun izahı, dolaylı kanıtı bir yana bırakacak olursak, Kutsal Metinlerdeki muhtelif önemli pasaj ile ispatlanmış durumda.

Bu ikircikli noktada, eğitimden tutun diğer birçok konuya kadar iki ayrı uçta olan ve hatta aralarında ciddi yaş farkı da bulunan iki insanın görüşleri çatıştı.

— İspatlanmış mı hakikaten? dedi ikisinin daha deneyimli olanı, fikrine inançsız bir gülüşün desteğiyle sıkı sıkıya sarılarak. Pek emin değilim. Bu konuda herkesin farklı fikri vardır ve işin mezhep kısmına hiç girmeksizin, seninle bu konuda *in toto*[3] farklı düşündüğümüzü belirtmeliyim. Sana samimi görüşümü iletmem gerekirse şu pasajlar tam bir sahtecilik örneği ve belli ki keşişler tarafından araya sıkıştırılmış ve milli şairimizin kim olduğu meselesiyle aynı kapıya çıkıyor bir yandan, onları tam olarak kim yazdı, Hamlet ve Bacon gibi, senin gibi kendi Shakespeare'ini yalamış yutmuş birisi karşısında tabii tereciye tere satmam doğru olmaz. Şu kahveni içsen ya bu arada. Dur karıştırayım. Şu somundan da bir parça kopar. Kaptanın tuğlalarından birisi ekmeğe dönmüş sanki. Yine de herkes elinde ne varsa onu verir. Azıcık yemeyi dene.

— Yiyemem, dedi Stephen, aklı şu an daha fazlasını ifade edemediği için bu kadarıyla kestirip atarak.

---

[1] Aquinas felsefesine gönderme.

[2] (Lat.) Rıza ile çürüme ve kazaen çürüme.

[3] (İt.) Bütünüyle

Her şeye kusur bulmanın baş belası bir huy olduğunu düşünen Bay Bloom, dibe çöküp topak olmuş şekeri karıştırırken, bir yandan da Coffee Palace'ın sert kıvamını ve sarhoşlara verdiği kahveyle ayıltma hizmetini (aynı zamanda işin kârlı yanını) hatırladı. Elbette yasal bir işti üstlendikleri ve eğrisi doğrusu bir yana, şu an bulundukları baraka gibi gececilere hizmet veren yerler, konserler, drama geceleri ve alt sınıflar için donanımlı insanların sunduğu faydalı dersler (katılım ücretsizdi) iyi niyetli girişimlerdi. Öte yanda, o konserlerden birine belirgin bir katkı sağlayan eşi Madam Marion Tweedy'ye, piyano çalması karşısında ödenen pek mütevazı ücretin tatsız ve aşikâr anısı. İnanmaya pek meyilli olduğu fikir, yaptığın iş rekabet edilemeyecek kadar önemli olacak ki net ve sağlam bir kazanç elde edesin. SO4 bakır sülfat zehri ya da tam nerede ve ne zaman okuduğunu hatırlamasa da aşevi benzeri bir yerde yenilen kuru bezelyelerden kapılan bir şey diye aklında kalmıştı. Her halükârda denetim, yenilebilir tüm ürünlerin tıbbi denetimi, Dr Tibble'ın Vi-Cocoa usulünün pek revaçta olmasının da gösterdiği şekilde, ona pek elzem görünmekteydi.

— Götür bakalım, diyebildi kahveyi onca karıştırdıktan sonra.

Bloom, en azından bir yudum alması konusunda baskın çıkınca Stephen, kulpundan kavradığı kahverengi birikintinin bir kısmı taşan fincanı ağzına götürüp, ayıltıcı içecekten bir yudum tattı.

— Yine de katı besinler en faydalısı, diye bildirdi iyilik tarafı, katı besinler konusunda çok titizimdir ki bu tavır tıkınmaktan ziyade düzenli öğün almanın kol ya da zihin gücüyle yapılan işlerin *sine qua non*'u[1] olmasından kaynaklıdır. Daha fazla katı besin almalısın. Kendini daha iyi ve farklı hissedersin.

— Sıvılarla da beslenebiliyorum, dedi Stephen. Ama gözünü seveyim şu bıçağı kaldır ortadan. Ucuna bakamıyorum. Bana Roma tarihini hatırlatıyor.

Bay Bloom ricayı derhal yerine getirip, insana Roma'yı ya da antik dönemi hatırlatacak hiçbir vasfı olmayan kör uçlu ve boynuz saplı bıçağı ortadan kaldırırken özellikle de ucunun en sıradan yönü olduğunu fark etti.

— Müşterek dostumuzun[2] hikâyeleri de kendine benzer, dedi *confidante sotto voce*'siyle[3] Bay Bloom *apropos* bıçakları kastederek. Sence gerçek mi o hikâyeler? Sabaha kadar gözünü kırpmadan sallayıp durabilir. Baksana şuna.

Gözleri uykuya mahkûm olmak üzereydi ve denizlerde geçen hayatı bir sürü tesadüfle, bi sürü korkunç doğa olayıyla süslüydü, dolayısıyla ilk bakışta uyduruktan hikâyeler gibi görünen anlattıkları, tüm o palavra sıkar tavrına rağmen, pekâlâ bütünüyle gerçek ya da kısmen yaşanmış olaylar olabilirdi.

Aynı anda, önünde oturan adamı, gözü takıldığından beri Şerlok Holmsvari bir edayla inceliyordu. Kafasının kelleşmeye yüz tutmasını saymazsak, eski toprak bir hali ve dayanıklı bir yapısı olsa da çehresinde tuhaf bir sunilik, hapishane kaçkını bir hal vardı ve böylesi tuhaf görünüşlü bir cinsi kalafatçılar ya da pranga mahkûmu

[1] (Lat.) Olmazsa olmaz.

[2] Charles Dickens romanı.

[3] (İt.) Kendinden emin, yumuşak sesiyle.

kardeşliği arasında düşünmek için hayal gücünü pek de zorlamak gerekmiyordu. İnsanların çok zaman yaptığı gibi başkasının hikâyesini kendi hikâyesi gibi anlatmıyor ve kendi başından geçen bir olaydan bahsediyorsa, bizzat kendisi haklamıştır belki de, yani şu adamı öldürme işinden bahsediyorum ve fiili işleyip hayatının en güzel dört beş yılını mahpus damında geçirirken, suçlarını yukarıda anıldığı gibi melodram tarzda işleyen Antonio kardeşimizin (milli şairimizin kaleme aldığı hayal ürünü drama kahramanıyla hiç ilgisi yok) adını asla anmamıştır. Öte yanda belki de karşısına bardak gibi dizilmiş tipleri, uzak diyarları dolanıp okyanusları uskunasıyla aşıp gelen bir denizci olsa da *Hesperus* ve sair antik masallar gibi bir şeyler anlatsa diye bekleyen Dublin meskûnlarını, yani şu arabacıları görünce sadece boş atıp dolu tutuyordu ki bu da affedilebilir bir zaaftı. Kaldı ki bir başka bakış açısıyla da birinin kendi hakkında uydurdukları, başkalarının o adam hakkında düzdüğü kolpalar ve palavralar yanında solda sıfır kalırdı.

— Buraya dikkat, söylediklerinin hepsini sallıyor demiyorum, diye sürdürdü. Benzer durumlara sık olmasa da rastlanır buna. Çok uzaklardan ve hayatında bir kerecik de olsa, bir şekilde dev ya da cüce Kraliçe Marcella'yı görürsün. Henry Caddesi'ndeki balmumu heykeller arasında bizzat Aztekleri görmüştüm, öyle deniyor ya onlara, şöyle bağdaş kurup oturmuş halde, hatta üste para versen bile doğrultamıyorlardı bacaklarını çünkü şuradaki kasları var ya, bak şunlar, diyerek ve arkadaşının bacağında neresi olduğunu gösterip devam etti, sağ dizin altındaki kas dokusu ya da her neyse adı, işte sürekli oturmaktan güçsüz düşüyor ve kramplar giriyor, tanrı muamelesi görüyorlar. Bu da basit ruh dediğimiz şeye bir örnek.

Ne var ki Sinbad kardeşi ve onun korkunç maceralarını ele alınca (ki ona biraz, Michael Gunn'ın muazzam gişe başarısı yakalayan ve her ne kadar sahnedeki hayalet gemiler tren gibi derme çatma görünse de herkesin koşa koşa solisti dinlemek için seyre geldiği *Uçan Hollandalı*'da yönetmen olduğu Gaiety yıllarındaki Ludwig'i, *alias* Ledwidge'i hatırlatıyordu), ona göre doğal akışında ilerlemeyen hiçbir şey yoktu, diye kabullendi Bloom. Aksine şu sırtından bıçaklama usulü italyanolara pek bir uyuyordu, gerçi şu dondurmacıları ve kızarmış balık patates işinde olanları buna katmamak gerektiğini de teslim etmeliydi, dahası Coombe yakınındaki küçük İtalya diye anılan yerde yaşayanlar da, gecenin kör vakti başkalarına ait kedigiller türünden hayvanları avlayıp ertesi gün sarımsakla birlikte *de riguer*[1] çorba yaparak öğünü ucuza çıkartmalarını saymazsak, makul, çalışkan, kimseye zararı dokunmayan tiplerdi.

— Örneğin İspanyollar da, diye sürdürdü, pek tutkulu, ateşli insanlar, Şeytan gibi tez canlılar, kendi haklarını aramaya, yeri geldiğinde bağırlarında taşıdıkları hançerle had hudut bildirmeye pek meyilliler canım. Geldikleri iklimin pek sıcak olmasından kaynaklı. Eşim de yarı yarıya İspanyol sayılır, oradan biliyorum. İspanya'da (teknik açıdan), yani Cebelitarık'ta doğmuş olması nedeniyle istese İspanyol vatandaşı da olur. Görünüşü de İspanyol gibi. Bir hayli esmer, şu kara kaşlı kara gözlülerden. İklimin kişilik üzerinde kesinkes etkili olduğunu düşünüyorum. Sana şiirlerini İtalyanca mı yazıyorsun diye sormamın sebebi de buydu.

[1] (Fr.) Kesinkes.

— Kapıdaki kişiliklerin gerçekleştirdiği itiş kakış da, diyerek araya girdi Stephen, on şilin aşkına gerçekleşiyordu. *Roberto ruba roba sua.*[1]

— Tam da öyle, dedi Bloom.

— Dahası, dedi boşluğa bakan ve kendi kendine ya da belki o boşlukta gördüğü bir dinleyiciye konuşan Stephen, elimizde Dante'nin tez canlılığı ve Bayan Portinari ile yaşadığı ikizkenar aşk var ve bir de Leonardo[2] ve san Tommaso Mastino.[3]

— Kanlarına işlemiş, diye katıldı Bay Bloom. Hepsi güneşin kanında yıkanmış. Tesadüfe bak ki böyle anmak uygun düşerse bugünkü buluşmamızdan önce ben de Kildare Caddesi'ndeki müzeye gitmiş ve şu antik heykellere göz atmıştım. O kalçaların göğüslerin olağanüstü orantısı. Buralarda o türden kadınlara rastlamazsın pek. Taş çatlasa birkaç istisnası vardır. Tamam, bizimkiler de güzel hoş ama kastettiğim bedendeki şu dişilik meselesi. Ayrıca giyim konusunda da çoğu pek zevksiz canım ki ne dersen de giyim kadının doğal güzelliğini artıran bir şeydir. Misal buruşuk çoraplar, belki de benim zayıflığım sırf ama onları öyle görmek beni deli ediyor.

O sıra mekândaki herkesin ilgisi hafif dağılmaya yüz tutmuş ve millet deniz kazalarından, siste kaybolan gemilerden, buzdağına çarpmalardan ve bu tarz şeylerden bahseder olmuştu. Heyamola efendinin bu konularda da edeceği laf çoktu elbet. Ümit Burnu'nu bilmem kaç kez dolanmış da, Çin denizine has bir rüzgâr olan musonu atlatmış da ve derin denizlerin tüm bu tehlikelerine göğüs gererken onu koruyan sadece sofu madalyonuymuş.

Sonra laf dön dolaş Daunt kayalıklarındaki enkaza geldi, hani Booterstown kumsalındaki, kimse adını hatırlayamamışken Henry Campbell'i çok andıran arabacının *Palme* diyerek anımsattığı şu kör talihli Norveç barkasının enkazı. O sene tüm kentin ağzındaydı o kaza (hatta Albert William Quill'in olay hakkında yazdığı çok etkileyici bir şiir *Irish Times*'ta yer bulmuştu), öyle ki dev dalgalar enkazın üzerinden aşarken sahilde birikmiş büyük kalabalık dehşet ve kargaşa içinde seyrediyordu olan biteni. Sonra birileri Swansea bandıralı s.s. *Lady Cairns*'in gözün gözü görmediği bir günde ters rüzgâr yiyince *Mona*'ya gövdeden bindirmesi hakkında bir şeyler söyledi. Yardıma gelen kimse olmamış. Kaptan, yani *Mona*'nın kaptanı, çarpışma sonucu ambarların zarar görmesinden korkmuş. Oysa belli ki gemi hiç su almamış.

O anda bir şey oldu. Ön nahiyesindeki sığ kayalıkları fora etmesi icap eden denizci ayaklandı.

— Küpeştene azıcık sürttüreyim de geçeyim arkadaş, dedi o an huzurla uyuklamaya meyletmiş komşusuna.

Ağır aksak adımlarla bir yol tutturup kapıya yöneldi, barakanın eşiğindeki tek basamağa tüm ağırlığını verip yüklendi ve sol tarafa doğru terki mekân eyledi. O yönünü tayin etmeye çabalayadursun, denizci ayağa kalktığı anda, onun her iki cebinden pörtlemiş, alev alev yanan içini serinletmeye hazır rom şişelerini fark etmiş

[1] (İt.) Roberto onu soyuyor.

[2] Da Vinci.

[3] Aquinas.

bulunan Bay Bloom, yine denizcinin dışarı çıkmasıyla birlikte şişelerden birini kavrayıp kapağını açtığını ve ağzını dudaklarına götürüp koca bir yudumu'cuk alıp lıkır lıkır afiyetle içtiğini gördü. Şu ihtiyar kaçın kurasının, bir dişi bedeninde olsa da her türlü niyet ve amaçtan ırak kalmış bir karşı cins cazibesinin etkisiyle harekete geçip dışarı kaykıldığı yönündeki hislerini bastıramayan Bloom, benden kaçmaz edasıyla kuşku beslemekteydi ve romuna davrandıktan sonra kendine gelip keyiflenmiş ve kafasını kaldırıp bulanık gözlerini Loop Line rıhtım ve yükleme alanlarına dikmiş olan ve son gelişinden bu yana köprü ve civarındaki büyük değişimle gelişimi hayret ve hayranlıkla izleyen denizciyi ancak gözlerini kısıp zar zor seçebiliyordu. Gözle görünmeyen biri ya da birileri, denizciyi, temizlik komitesinin her yana ihtiyaç doğrultusunda diktiği erkek işeme mekânlarından birine yönlendirdi ama denizcinin üzerine çöken mutlak sessizliğin ardından bizimkisi işeme aygıtını iyice açıktan alıp oralarda bir yerlerde hacetini gördü, öyle ki yere şırıl şırıl akan sintine suyunun sesi arabacı yatağındaki atlardan birini uyandırmaya yetmişti. Uykusundan uyanan bir toynak ne olur ne olmaz diye azıcık ayaklanıp aranırken koşumlar tıngırdadı. Bekçi kulübesindeki kömürlerin alaz alaz yanmasından dolayı azıcık hararet basmış ve rahatsız, salkım saçak halinden sıyrılıp kıpırdanan ve toparlanmaya çalışan, belediyenin kaldırım taşlarının bekçisi, işin aslı daha önce andığımız Gumley'den başkası değildi ve ne yazık ki bugünlerde ekmeğini hayır hasenattan sağlıyordu, bu geçici işi de büyük ihtimal onu çok eskiden beri tanıyan ve insanlığı tutmuş olan Pat Tobin sağlamış olsa gerekti ve şimdi de, bir zamanlar yılda en azından 100 £ kazanan ve ailesinden miras rahat hayatın tadını çıkarmış, saygın çevreye mensup ve değerli dostlara sahip bir adamken har vurup harman savurarak elindeki avucundakini tüketmiş ve artık dara düşmek denen şeyin dik âlâsını yaşamakta olan, üstü başı yamalı bohçayı andıran bu eşek herif, kulübesinin içinde önce bir gerindi, sonra sağa sola kaykıldı ve toparlanıp kendini yeniden Morpheus'un kollarına[1] bıraktı. Şu hali de kentin kuytularının tadını çıkarıp türlü cümbüşe dahil olduktan sonra cebinde dilenciler kadar bile metelik kalmamışken zafiri tüketmesiydi. İçkiye müptela olduğunu anmak bile belki gereksiz ve bu da gösteriyordu ki eğer o illetten yakasını sıyırabilse –ama işte o eğer öyle dağ gibi duruyordu önünde– kendisini toparlar ve eski saygın haline dönebilirdi.

Bu arada hep bir ağızdan İrlanda gemiciliğinin gerilemesine, hem kıyı balıkçılığının hem de denizaşırı gemiciliğin haline, ki ikisi de aynı işin farklı yönleriydi, ağıt yakıyorlardı. Palgrave Murphy'nin teknelerinden biri, bu yılın tek yeni imalatı vasfıyla Alexandra tersanesinden denize indirilmişti. Memleketin her yanı liman doluyken, ortada o limanlara uğrayan gemi yoktu.

Bariz bir *au fait*[2] olduğu anlaşılan mekân sahibi, hem enkaz hem de kazazedeler vardı, dedi.

O geminin neden gidip Galway Körfezi'ndeki biricik kayaya tosladığı ve bu kazanın tam da Bay Worthington mudur nedir o adam tarafından sunulan Galway'e

[1] Uykuya.

[2] (Fr.) Tanıdık. Bilindik kişi.

liman yaptırma tasarısıyla aynı zamana denk düştüğü idi öğrenmek istediği, tesadüf müydü bu kadarı? Bir de o kazadaki kaptana sorun bakalım, diye savladı, Lever Hattı'ndan Kaptan John Lever'a sorun bakalım Britanya hükümeti o günkü iş karşılığı ne kadar beslemiş kendisini.

— Haksız mıyım babalık? diye sordu kişisel ihtiyaç giderimi ve diğer faaliyetlerinden geri dönmekte olan gemiciye.

Pek kıymetli berikiyse söylenenin sonunu yahut sadece tınısını yakalamış olacak ki oradan esinle ve ikili üçlü seslerle müziğimsi bir şeyler mırıldanmaya başladı. Bay Bloom'un keskin kulakları o sesleri ve ardından da gemicinin muhtemelen içkisini içip suyunu dökerken avucuna aldığı ve tekrar ağzına atınca da romun etkisiyle azıcık ekşi gelen tütününü (öyleydi) balgam eşliğinde tükürmesini duydu. Öyle böyle demlenme-*cum*-işemesini başarıyla tamama erdirip içeriye dalmış ve *soirrée*'nin[1] havasına içki kokusu katıp adeta bir gemi aşçısının öz oğluymuş gibi kabararak gürlemişti adam:

— Kurabiyeler sert, diş kesmiyor, taş gibi
Biftek tuzlu, sanki Lut'un karısının dibi,
Ah Johnny Lever!
Johnny Lever ah!

Sonra da türünün son örneği bu müphem zat sahnedeki yerini usulünce aldı ve oturmaktan ziyade suda batarmışçasına koltuğuna çöküp kaldı. Kendisinin malum şahıs olduğunu varsaydığımız Keçi Postu'nun ise belli ki eteğinde dökecek bolca taşı vardı ve maruzatını boş atıp dolu tutarak dile getiriyor, upuzun söylevinde Tanrı'nın yarattığı dünyada İrlanda'nın, kimsenin boy ölçüşemeyeceği şekilde en varsıl memleket olduğundan ve uçsuz bucaksız kömür madenleri, her yıl yetiştirdiği altı milyon poundluk domuz eti, ihraç ettiği on milyon poundluk tereyağı ve yumurtasıyla İngiltere'den açık ara önde olduğundan dem vuruyor, ne var ki tüm bu varsıllığın, üzerlerine salınan vergilerle aç biilaç yaşayan yoksul halkın elinden alındığı ve piyasadaki etlerin en iyisini hep kendine saklayan İngiltere tarafından sömürüldüğü ve benzeri bir dolu şikâyeti savlayıp duruyordu. Sohbet böylece genel bir havaya büründü ve hemen herkes de bu fikirlere katıldı. İrlanda toprağında her türlü nimeti yetiştirebilirsiniz, diye belirtti, Albay Everard, Navan taraflarında tütün bile yetiştiriyordu ya. İrlanda domuz pastırmasının bir eşini dünyanın neresinde bulabilirsiniz? Ama hesap günü o mağrur İngiltere için, diye *crescendo* ve sarsılmaz bir sesle ifade etti sohbetin tüm iplerini eline alarak, yaklaşıyordu ve türlü hile ve desiseyle elde ettiği tüm güce rağmen gününü görecekti. Büyük bir çöküş yaşanacaktı ve bu tarihin yazdığı en büyük çöküş olacaktı. Almanlarla Japonlar işi bitirip fişi çekecek, diye de teyit etti. Boer mevzusu sonun başlangıcı olmuştu. Bu janjanlı lakin kof İngiltere daha şimdiden parçalanıyordu ve son tekmeyi de Aşil topuğu olan İrlanda vuracaktı; ardından Yunan kahramanı Aşil'in tek zayıf noktasının topuğu olduğu, söz konusu tendonun ayakkabısının üstünden bileğinin gösterilmesi suretiyle açıklanmasıyla birlikte herkes tarafından hemen kavrandı. Tüm İrlandalılara şu tavsiyeyi verirdi: doğduğunuz

[1] (Fr.) Akşam-gece eğlencesi

memlekette kalıp İrlanda için çalışın, İrlanda için yaşayın. İrlanda, demişti Parnell, tek bir evladını bile kaybetmemeli.

Mekâna çöken sessizlik *finale*'nin geldiğini gösterdi. Vurdumduymaz kâşif ise bu ışıltılı sonu duysa da hiç iplemedi.

— Az yavaş gel patron, dedi herkesin bildiği gerçeklerin sakız gibi tekrarlanmasından rahatsız olup karşılık veren ham elmas.

Dillendirdiği çöküş hikâyeleri bu soğuk duşla ıslansa da, mekânın sahibi ana fikrinde ısrarcıydı.

— Ordunun en iyi birlikleri kimden? diye sinirle söylendi emektar asker. En iyi atlayıcılar, en iyi koşucular kim? Peki ya en iyi amiral ve generaller? Söyle bakalım.

— Tercihen İrlanda'dan, diye yanıtladı yüzündeki çiçekbozuğunu saymazsak Campbell'ı andıran arabacı.

— Haklısın, diye katıldı eprimiş muşamba kılıklı denizci. İrlanda Katolik köylüsü. İmparatorluğumuzun belkemiğidir. Jem Mullins'i bilir misin?

Onun da herkes gibi söz hakkı olduğunu düşünse de mekân sahibi, ne bizimki ne de onunki, hiçbir imparatorluğun sikinde olmadığını ve imparatorluğun hizmetindeki bir İrlandalının gözünde zerre değeri olmadığını ekledi. Sonra işler kızışınca her ikisi birden, ki bunu söylemek bile gereksiz belki, hararetli birkaç söz daha ettiler birbirlerine ve dertleri belli ki dinleyicileri yanlarına çekmekti oysa dinleyiciler, bu atışma yumruklaşmaya varmadığı sürece tarafsız kalıp tartışmanın tadını çıkarma eğilimindeydiler sanki.

Yıllara dayanan bilgi ve deneyimle meselenin içyüzüne hâkim Bay Bloom, dile getirilenlere deli saçması ve zırva olmasından ötürü burun kıvırmak meylindeydi, zira bu çöküşün arzu edilir ya da edilmez bir şey olması bir yana, boğazın karşı kıyısındaki komşularının, düşündüğünden çok çok daha büyük salaklar değilse şayet, güçlerini göz önüne sermek yerine saklama yönünde çok becerikli bir millet olduğu gerçeğinin bilincindeydi. Bu düşünce de kimilerinin inanmaya pek meyilli olduğu, yüz milyon yıl sonra kardeş adanın kömür madenlerinin tükeneceği yönündeki Don Kişotvari egzotik inançla aynı değerdeydi ve ola ki zamanla kör kedinin fare yakalaması gibi olaylar bu yönde seyretsin, yine de bu konuda şahsen söyleyebileceği şey, o zaman aralığında olası ve mesele üzerinde eşdeğer etkisi olabilecek daha bir sürü dış etken vardı ki o halde o güne dek en mantıklı hareket tarzı, her ne kadar farklı kutuplarda olsalar da her iki ülkenin de birbirlerinin iyi yönlerinden mümkün olduğunca faydalanmalarıydı. Meselenin ona, sokak ağzıyla anmak gerekirse orospularla sıkı fıkı olunmasını anıştıran bir başka küçük ve ilginç yönüyse, İrlandalı askerlerin İngiltere adına, İngiltere'ye karşı savaşmalarından çok daha fazla savaştıklarını hatırlatmasıydı. İyi de o zaman nasıl mümkün olabiliyordu bu? Yani bu ikisinin, dedikodulara göre yenilmezlerin meşhur Fitzharris'i olan ya da geçmişte olduğu varsayılan mekân sahibiyle, düzenbazın teki olduğu aşikâr diğeri arasında ortaya konan bu tiyatro ona, tuzağı çaktığı için kendinden emin dört ayağı üstüne düşenleri hatırlatıyordu, seyirciler eğlensin diye ayarlanmış bir danışıklı dövüştü ve bizimkisiyse insan ruhunu

araştıran biri vasfıyla tüm bunları görürken, diğerleri sadece oyunun sonuna bakıyordu. Ve büyük ihtimalle o malum şahısla ilgisi olmayan kiracı yahut mekân sahibini ele alacak olursak, bizimkisi (B.), su katılmamış bir salak değilsen bu gibi insanları es geçmenin en güzel davranış olduğu hissine sahipti ve en münasibi özel hayatında bir altın kural olarak bunlarla, o bitip tükenmek bilmez hınçlarını da göz önüne alıp müzevirlikleriyle hiç muhatap olmamaktı zira bunlardan bir işbirlikçinin, misal şu Denis midir Peter mi Carey gibi çıkıp da kraliçenin ya da mevcut halde kralın Genel Vali'sine koltuk çıkmayacağının garantisi yoktu ve Bloom'un asla tahammül edemeyeceği bir yaklaşım tarzıydı bu. Bunun dışında suç ve kötülük üzere kurulu bu hayatlardan da prensip gereği hiç hoşlanmıyordu. Yine de, her ne kadar böylesi cürüm eğilimleriyle şu veya bu şekilde ilgisi alakası olmadıysa da siyasi inançlarının verdiği cesaretle eline bıçağı, o soğuk çeliği alabilen insanlara bir nebze hayranlık duyduğunu belirtmeliydi ve inkâr da edecek değildi bu hissiyatını (her ne kadar kendisi asla böyle bir fiilin tarafı olmayacaksa da) kaldı ki bu, hani şu güneylilerin, kocanın önce karısıyla şu diğer şanslı faninin ilişkileri üzerine (çifti takip ettirmiştir çünkü) bir çift laf edip, sonra evlilik sonrası alternatif *liasion* seçimi nedeniyle bıçağı canı cananı kadının böğrüne saplamak suretiyle ölümcül yaralar açtığı, ya sahip ol ya canını al düsturlu aşk cinayetleriyle aynı mantığı taşıyordu ve işte o anda şu Post bilmem ne diye takma adı olan Fitz'in aslında o eylemcilerin arabasını sürmekten başka bir şey yapmamış olduğu fikri şimşek gibi çaktı kafasında ve madem öyle, güvenilir bilgiler edinmişse şayet, esas baskına katılmamıştı, kaldı ki mahkemede onun postunu kurtaran kurt avukatın dayanak noktası da buydu. Her halükârda bu hikâyenin çoktan tarihe karıştığı ve dostumuz Post bilmemnenin el üstünde tutulduğu günlerin de geride kaldığı aşikârdı. O namın yürümesi için doğal yollardan ya da darağacında ölmesi gerekirdi. Aktrisler gibi her seferinde bu son gösteri, elveda teraneleri, sonra yine sırıtarak sahne almalar. Cömertti ama tabii ki hataydı bu, tutkularıyla hareket ediyordu, tutumluluk falan gibi şeyler hak getire, gölgedeki kemiği kapmaya çalışıyordu hep.[1] Benzer biçimde Bay Johnny Lever'ın da *Old Ireland* meyhanesinin samimi atmosferinde, dön geri Erin'e diye diye, ya da rıhtımlarda sallana sallana dolanırken bir hayli £.s.d. dağıtmış olmasından da kuşkulanıyordu. Diğerlerinin laflarına gelince de aynı martavalı daha yeni başka yerlerde de dinlemiş ve Stephen'a, lafını basit ama etkili bir şekilde ağzına tıkmak suretiyle muhatabını nasıl da alt ettiğini anlatmıştı.

— Havadan nem kapmış, dedi duyduklarıyla çokça yaralansa da sükûnetini hep korumayı başarmış şahıs, ağzımdan çıkan bir iki laftan ötürü. Nefretle ve hakaretamiz, Yahudi dedi bana. Ben de gerçeklerden şaşmaksızın, onun Rabbinin, yani İsa'nın da tüm ailesiyle birlikte ve tıpkı benim gibi Yahudi olduğunu söyledim, kaldı ki ben aslında Yahudi de değilim. Ama bu ona yetti. Yumuşak dil adamı işte böyle susturur. Herkesin gördüğü gibi ağzını açıp tek laf edemedi. Haksız mıyım?

Bu yumuşak ithamı ürkek ve karanlık bir mağrurlukla karşılayan Stephen'a, uzun bir yanlışsın dostum bakışı fırlattı ama Stephen tam da oralı olmadığından biraz da anlayış yakarışı sinmişti sanki o ifadeye.

[1] Ezop masalı "Köpek ve Gölgesi"ne gönderme.

— *Ex quibus*, diye mırıldandı Stephen onu taahhüt altına sokmayacak bir tınıyla, *Christus* ya da Bloom fark etmez, en nihayetinde *secundum carnem*, diye de ekledi.

— Elbette, diye sürdürdü Bay Bloom mutabık tavrını, meselenin iki yönünü de ele almalısın. Şu doğrudur şu yanlıştır diye kestirip atacak kurallar koymak kolay değil tabii ama ilerlemeye de alan açmalı, gerçi dedikleri gibi, her memleket layık olduğunca yönetilir. Ama her yanı kaplayacak küçücük bir iyi niyetle. Karşılıklı övünmek iyi de karşılıklı eşitliğe de şans tanısak ya. Şiddetin ve tahammülsüzlüğün her türlüsünü reddediyorum. Hiçbir şeye yaradığı görülmemiştir bunların. Devrim dediğinin de bir plan dahilinde gerçekleşmesi gerekir. Komşu binada ya da yan sokakta yaşayan birisinden sırf farklı inanca sahip diye nefret etmek kadar saçma bir şey olabilir mi ya.

— Kanlı köprü savaşı ve yedi dakikalık muharebe hatıralarda taze, dedi Stephen, Skinners' geçidiyle Ormond çarşısı arasında.

Evet, deyip hakkını teslim ederek mutabık kaldı Bay Bloom, büsbütün doğruydu bu. Ve tüm dünya bu tür olaylarla doluydu.

— Lafı ağzımdan aldın, dedi. Öylesi saçma sapan laflar ki neresinden tutsan...

Ona soracak olurlarsa naçizane şahsi fikri, bir savaş güdüsünden ya da bir tür guddeden kaynaklanan ve ardında –hatalı bir şekilde– vatan millet bayrak olduğu sanılan tüm o rezil tartışmaların, kan gütmelerin arka planında hep para ve insanların nasıl sona erdireceğini bilemediği kıskançlık vardı.

— İşleri güçleri birilerini suçlamak, dedi duyulur bir sesle.

Sonra diğerlerine sırtını dönüp, konuştuğuna az daha sokuldu ki olur a şu diğerleri.

— Yahudiler, dedi usulca Stephen'ın kulağına eğilip, tüm harabattan sorumlu tutuluyor. Seni temin ederim ki bunda zerre doğruluk payı yok. Duyunca şaşırır mısın bilmem ama asıl engizisyon Yahudileri kovunca İspanya çöküşe geçmiş ve başka yönlerden boktan bir herif olsa da üst düzey yönetsel becerileri olan Cromwell onları buyur edince İngiltere gönence ermiş. Nasıl oluyor bu? Çünkü ruhlarına sirayet etmiş hasletleri var. İş bitirici bir tarafları var ve bunu defalarca ispatlamışlar. Çok derinine inmek istemiyorum çünkü sen de meselenin standart öğretisine sahipsin ve bir yandan da ortodoks bakış açın var. Ama işin dini yanını bir kenara koyup ekonomik açıdan bakarsak, ruhbanın olduğu yerde yoksulluk vardır. Yine İspanya'nın açıkgöz Amerika karşısında savaşta düştüğü haller var. Türklere gelince. Onların derdi iman saplantısı. Ölünce doğrudan cennete gidecekleri gibi bir inançları olmasa çok daha iyi yaşam sürerler. En azından ben böyle düşünüyorum. Papazlar hocalar rüzgârı kendi taraflarına estirip milleti sömürüyor böylece. Ben de, dedi sesine dramatik bir eda katıp, sana lafın başında bahsettiğim o kaba saba herif kadar iyi İrlandalıyım ve isterim ki hangi din ya da sınıftan olursa olsun herkes, şöyle rahat rahat geçineceği yılda 300 £ gibi *pro rata*[1] iyi bir gelir elde etsin. Şu an hayati bir mesele bu ve uygulanabilir de, dahası insanların birbirlerine karşı dostluklarını geliştirmek için de hareket noktası olabilir bu uygulama. Doğru ya da yanlış en azından benim fikriyatım bu yönde. Yurtseverlikten anladığın bu. *Alma Mater*'deki klasik günlerimizde *Ubi matria* öğrendiğimiz buydu, *vita bene*.[2] Çalışabildiğin yerde iyi de yaşarsın.

[1] (Lat.) Ortalama

[2] (Lat.) Memleketimde (...) hayat güzel.

O yenilip yutulmaz kahvenin başında hayatın bir özetini dinleyen Stephen boş boş bakıyordu. Sözler kulağına, Ringsend'in kumuluna sabahın erken vakti batıp çıkan, muhtemelen o kuytularda bir yerlerde evleri olan ve kumu rengârenk bulayan yengeçlerin renk değişimi gibi çalınıyordu. Sonra kafasını kaldırınca duyduğu sözleri söylemiş ya da belki söylememiş gözleri gördü ki çalışabildiğin diyordu.

— Beni yok say, diyebildi, çalışmaksa söz konusu.

Gözler duydukları karşısında afalladı çünkü o gözlere sahip kişi, daha doğrusu onun konuşan sesi, herkes diyordu çalışmalı diyordu birlikte.

— Yani tabii, dedi beriki alelacele onaylayıp, çalışmak deyince her tür çalışmayı kastediyorum. Sırf şöhret için yapılmayan, edebiyata dair çalışmalar da dahil buna. Misal çağımızın en el altında bulunan mecrası gazetelerde yazmak. Bu da bir nevi çalışmaktır. Hem de önemli bir çalışma biçimi. Seni az tanısam da, eğitimine harcanan paranın karşılığı olarak, sen de emeğini sunduğunda ücretini alabiliyor olmalısın. Felsefenin ve düşüncelerinin kaleme yansımasının neticesini, bir çiftçinin emeğinin karşılığını alabiliyor olması gibi almalısın. Ne dersin? Beyin gücü de kas gücü de İrlanda'nın hizmetinde olmalı. İkisi de eşit derecede önemli.

— Yani demen o ki, diye yarım bir gülümsemeyle girdi lafa Stephen, şu İrlanda dedikleri *fauborg Saint Patrice*'e[1] ait olduğum için önemli birisi de olabilirim.

— Daha da fazlası, dedi Bay Bloom.

— Ama benim dediğim ise, diye araya girdi, İrlanda bana ait olduğu için önemli olmalı.

— Ne neye ait, diye soruşturdu Bay Bloom son duyduklarını yanlış anlamış olma ihtimalini göz önünde bulundurup. Kusura bakma. Ne yazık ki lafın sonunu kaçırdım. Ne diyordun?

Her yönden darlanan Stephen sözlerini yineleyip, kahve mi her ne haltsa onun fincanını pek de kibar olmayan bir tavırla ittirip ekledi:

— Memleketi değiştiremiyoruz. Madem öyle konuyu değiştirelim.

Konunun değişmesine dair öneriyi pek yerinde bulan Bay Bloom, yine de şu ait olma meselesini neresinden tutacağını ve tam da ne ifade ettiğini bilememenin şaşkınlığıyla gözlerini bir an yere dikti. Sözün mutlak surette ağzına tıkılmış olduğu, sözün sonunun ne olduğundan daha aşikârdı. Ayık hali hiç de böyle dengesiz olmayan delikanlıya bu iğneli lafları ettiren belli ki az önce dahil olduğu cümbüş ve kafasının dumanlı olmasıydı. Bay Bloom'un büyük önem atfettiği ev hayatının hoşluklarından muhtemelen nasibini almamıştı ya da doğru dürüst insanlarla düşüp kalkmamıştı. Paris'ten yeni dönmüş olduğunu da aklında tutarak gizliden gizliye gözlemlediği ve gözleri her ne kadar şu an konuya odaklanmıyor olsa da kuvvetle babasını ve kız kardeşini andıran yanı başındaki delikanlı için, gelecek vadetmekle birlikte erken yaşta çürüyen ve bunun için kendilerinden başka suçlanacak kimsenin olmadığı kültürlü arkadaşları da hatırlayarak içinde endişe duydu. Misal, gelgeç hevesli, çılgın, saygıdeğer fakat uygunsuz ilişkiler yaşayan, diğer aşırılıklarının yanı sıra cümbüşlere

[1] Paris taşrasının aziz adlarıyla anılmasına gönderme. Fauborg: şehrimsi.

kahverengi kesekağıdından kıyafetler giyinip katılmak gibi meymenetsizlikleri de olan şu O'Callaghan vakası vardı (sahiden de). Öylesi eğlencelerin sonunda hep olduğu gibi *dénoument* gerçekleşmiş ve kendini kaybetmesinin ardından birkaç arkadaşı tarafından, Lower Castle Yard'da John Mallon'un eline düşüp de sicili kabarmasın diye, kolundan tutulup götürülmüştü ki oraya düşenin başına neler geleceğini kafasını az buçuk çalıştıran birisi tahmin eder. Kısacası, neresinden baksan, hatta kulak asmadığı şu altılı on altılı laflar da dahil olmak üzere, Antonio falan feşmekan, jokeyler ve estetler ve hükümran sıfatının izinden tıpış tıpış giden lordlar kamarası üyelerinin sayesinde, sonradan sırf vâris sıfatına kalsa da o dönem tahtın sahibi olan zatıalilerinin türlü rezilliğe pek meraklı olması hasebiyle, yetmişlerde yahut o civar pek moda olan dövmeleri ve taç sahibi kafaların altından çıkma ahlaka mugayir diğer işleri hatırladı, hani şu birkaç yıl evvelki, doğal niyetle olması mümkün olmadığından maskelere büründükleri ve canım Bayan Grundy'nin kanunlar gereği, ilk akla gelen şekliyle değil ancak kadınlar böyle dalaverelere daha meyillidir şeklindeki ve sırf giydiği kıyafete falan dayanan verilerle fevkalade zarar gördüğü Cornwall vakasında olduğu gibi. Oysaki ayırt edici özellikler taşıyan iç çamaşırlarını tercih eden hanımefendilerin ve terzi işi giyimli şık beylerin de yapması gereken, ikisinin arasındaki mesafeyi kapatacak ve uygunsuzluğu fıstekleyecek şekilde kadının adamın düğmesini çözmesi ve sonra adamın kadının düğmesini, aman iğnelere dikkat et falan demeler, gel gör ki yamyamların yaşadığı adalarda, misal gölgede doksan derecede bu kıta âdetlerini zerre kadar iplemezler. Ne var ki baştaki mevzuya dönecek olursak da kendi bileklerinin hakkıyla en alt seviyeden en tepeye adım adım tırmananlar da vardır elbette. Büsbütün doğal deha işte bu. Beyin sayesinde, beyim.

Hem bu hem de başka sebeplerle, az daha bekleyip ayağına gelen bu fırsatı lehine kullanmanın kendi çıkarına ve ayrıca vazifesi olduğunu hissediyordu, gerçi neden fırsat olduğu da tartışılır ya zira bu işe bulaşmak için daha şimdiden birkaç şilin harcaması gerekmişti. Yine de insanın ufkunu açacak böylesi fikirler öne sürebilen, benzersiz kalibrede birisiyle tanışıklık için harcanacak üçe beşe bakmamalı çünkü bu harcama her halükârda kendini amorti edecektir. Bunun gibi entelektüel dürtünün zihin için tonik etkisi yaptığı söylenir. Kâr hanesine bir de numunesi kalmamış denizkurduyla tanışmayı, tartışmayı, dans etmeyi, tepişmeyi, gece avarelerini, yaşadığımız dünyanın bilhassa madenciler, dalgıçlar, çöplüklerden beslenenler gibi mikroskopla incelenmeye değer enkaz hayatlarının minyatürünü sunan uzay dolusu olayı da eklemek gerek. O aydınlanma anını daha değerli kılmak için, şu gördüklerini oturup sütunu bir gineye ve halkın ilgisini çekecek bir dille yazsa (ki niyeti de tam da buydu) Bay Philip Beaufoy'un yüzüne gülen talih ona da güler miydi ki. *Arabacı Yatağındaki*, nasıl desek, *Deneyimlerim*.

Tesadüfen, *Telegraph*'ın pembe baskılı, fahiş yalanlı spor eki dirseğinin ucundaydı ve kendine ait ülke acaba neresidir, sonra şu Bridgwater'dan gelen tekne ve A. Boudin adresli kartpostaldan hareketle kaptanın yaşı kaçtır gibi konularda tatmin olmaktan ziyade, kafası karmakarışık iken gözleri kadiri mutlak basının bize beher gün sunduğu

başlıklara amaçsızca takıldı. Önce bir başlığın altı dikkatini çekti ama sonradan anladı ki daktilo satıcısı H. Du Boyes nam birisi hakkında gereksiz bir şeymiş meğer. Büyük savaş, Tokyo. İrlanda diliyle sevişme, Zarar 200 £. Gordon Bennett. Göçmen Vurgunu. Majestelerinin mektubu. William †. Ascot buluşması, Golden Cup. *Atgitsin*'in sürpriz zaferi, Albay Marshal'ın siyah atı Sir Hugo'nun mavi kurdeleyi göğüslediği 92 senesinin Derby yarışını hatırlatıyor. New York'ta yaşanan felaket. Bin can kaybı. Şap hastalığı. Merhum Bay Patrick Dignam'ın cenazesi.

Öylece, havayı dağıtır diye, keyifli bir uğurlama olduğunu düşündüğü Müteveffa Dignam haberini okumaya koyuldu. Ya da bir nevi adres değişikliğini.

— *Bu sabah (belli ki Hynes'in müdahalesi) merhum Bay Patrick Dignam'ın cenazesi, Newbridge Caddesi Sandymount 9 numaradaki evinden alınıp Glasnevin gömütüne nakledildi. Merhum, kent hayatının en mümtaz ve sevilen şahsiyetlerinden birisiydi ve ne yazık ki kısa bir hastalığın ardından gerçekleşen vefatı toplumun her kademesinden vatandaşı üzüntüye boğdu. Merhumun pek çok dostunun katıldığı merasim North Strand Yolu 164 numarada mukim H. J. O'Neill ve Mahdumları tarafından* (bunu kesin Corny'nin dürtüğüyle Hynes yazmıştır) *gerçekleştirildi. Merhumun yasını tutanlar arasında Patk. Dignam (oğlu), Bernard Corrigan (kayınbiraderi), Jno. Henry Menton, vekil, Martin Cunningham, John Power, .) eatondph 1/8 ador dorador douradora* (tam burada sabah baskısının şefi Monks'u çağırıp Keyes reklamını sormuş olsa gerek), *Thomas Kernan, Simon Dedalus, Stephen Dedalus .A., Edw. J. Lambert, Cornelius T. Kelleher, Joseph M'C Hynes, L. Boom, CP M'Coy, – M'Intosh ve başkaları da vardı.*

L. Boom (yanlış yazılmış haliyle), dizgiye abuk sabuk girmiş satıra bir hayli bozulsa da, yoklukları bariz C. P. M'Coy ve Stephen Dedalus B. A.'nın katılımlarına dair haberle (M'Intosh'a söylenecek söz yok) eğlenip esnemesini bastırmaya çalışan ve kısmen asabi arkadaşı B. A.'ya dizgi hatalarından kaynaklı gaflarla birlikte haberi gösterdi.

— İbranilere inen ilk ahit mi bu? diye sordu Stephen esnemekten yamulmuş çenesi izin verir vermez. Metin: ağzını hayra götünü bayıra aç.

— Öyle. Kafasını biraz dağıtmış olduğu için keyfi yerine gelen ve Myles Crawford'un iyi kötü bu işi kıvırmış olmasına şaşıran Bay Bloom (göt lafını duyunca önce başpiskoposun adını yanlış yazmış olduklarını düşünüp bununla eğlenmiş olsa da), gerçekten de, dedi. İşte bak.

Diğeri ikinci sayfayı okuyadursun Boom (bir an şu isim hatasını ona yakıştıralım), kendi tarafına denk gelen üçüncü sayfadaki Ascot yarışının start ve koşu haberine bakıp anın tadını çıkarmaya çalışıyordu. 1000 kelle ile 3000 kelle arası safkanlar. Damızlıklar ve dişi taylar. Bay F. Alexander'ın *Atgitsin*'i, B'ham, 5 yaş, 9 st. 4 libre (W.Lane) *Rightaway Thrale* ile birincilik, Lord Howard de Walden'in *Zinfandel*'i (M Cannon) ikincilik, Bay W. Bass'ın *Sceptre*'ı üçüncülük. Bahisler, *Zinfandel* dörde beş veriyor, *At'gitsin* bire yirmi (off). *Sceptre* çok az daha ağır basıyor, *Zinfandel* dörde beş veriyor, *At'gitsin* bire yirmi. *At'gitsin* ve *Zinfandel* başa baş bir yarış çıkardılar. Klasik favori yarışlardan birisi gibi görünürken dış kulvardan bir sürpriz at koptu geldi ve iki buçuk millik kulvarda Howard de Walden'in kestane rengi tayını ve Bay W. Bass'ın doru kısrağını

geride bıraktı. Kazanan atın Braime tarafından yetiştirildiği göz önüne alınınca Lenehan'ın anlattığı şekil palavradan ibaret kalıyor. Zaferini bir at boyu farkla elde etti. 1000 kellelik atın 3000 kellelik safkana karşı zaferi. Start alan diğer atlar: J de Bermond'a ait (Bantam Lyons'un deli gibi araştırdığı, henüz kazanmamış olsa da zaferi her an beklenen at) *Maximum II*. Parsayı kapmanın muhtelif şekilleri. Aşka düşüren zararlar. Yarımakıl Lyons'un deli divane tüyo peşinde koşması, sonuncu gelecek atı bilmek içinmiş meğer. Her ne kadar kumardan büyük para kaldırma ihtimali varsa da, böyle umut edip avucunuzu yaladığınız genelde daha çoktur. Tahmin işleri böyledir çoğu zaman.

— Aslında onların bu sıralamayı alacağına dair türlü emare vardı, dedi o, yani Bloom.

— Kimin? dedi bu arada eli yaralanmış olan diğeri.

Bir sabah gazeteyi açarsın, diye teyit etti arabacı, ve bir bakmışsın: *Parnell'in Dönüşü*. Her şeye bahse vardı. Barınağa bir akşam Dublinli bir asker gelmiş de onu Güney Afrika'da gördüğünü söylemiş. Onu öldüren gururuymuş. Şu on beş numaralı komite odası hikâyesinden sonra ya kendi icabına bakmalıydı ya da onu parmakla gösterecek kimse kalmayana dek bir zaman sessiz kalmalıydı. Kendini toparladığı zaman hepsi ayaklarına kapanmayacak mıydı sanki geri dönsün diye. Ölü falan değildi. Belli ki bir yerlerde gizleniyordu. Tabutu diye getirdikleri şey taş doluydu. Adını Boer generali gibi De Wet olarak değiştirmişti. Rahiplere karşı savaş açması hatıydı. Falan da filan.

Yine de Bloom (doğru namıyla) onların hatırladıkları şeylere şaşırıyordu çünkü bu lafları eden on kişiden dokuzu zamanında ellerine geçse katrana bulardı Parnell'i ve hem sayıları da öyle az buz değildi ve dahası olan bitenin üstünden yirmi sene geçmişken çoğu şey de unutulup gitmişti. Varsayalım ki şu taş hikâyesi, olacak iş değil ya diyelim doğru olsun, yine de her şey hesaba katıldığında geri dönmesi mantıksız bir hareket olurdu. Ölümünde milleti gıcık eden bir taraf olduğu aşikârdı. Ya muhtelif siyasi girişiminin nihayete ulaşma aşamasında akut zatürree nedeniyle mıadını doldurmuştu ya da ölümüne ıslak ayakkabılarını ve giysilerini değiştirmemesi nedeniyle yakalandığı şiddetli soğuk algınlığı ve odasından çıkmayıp bir uzmana görünmemesi sebep olmuştu ki böylece on beş günün ardından gerçekleşen ölümüyle herkesi yasa boğmuştu ya da belki de işleri ellerinden kaçtığı için üzülmüştür bazıları. Tabii kimse nereye gittiğini bilmediğinden ve nerede olduğuna dair de hiç ipucu olmadığından, tam bir *Alice, neredesin* vakası, kaldı ki Fox ve Stewart gibi takma adlarla dolaşmadan önce de böyleydi durum, dolayısıyla arabacı dostumuzun savları da yabana atılacak cinsten değildi. Yani doğal olarak zihni doğuştan lider insanlardandı ki gerçekten de öyleydi ve ayakkabılarıyla birlikte altı fit ya da en azından çorabıyla beş fit on ya da on bir inç boyundaydı ve hayranlık uyandırırdı ve o haliyle bakacaktı bakalım, oysa Falan Filan Beyler andığımız adamımızla kıyaslanamayacak haldeyken kendi çöplüklerinde ötmeyi becermişlerdir. Bundan çıkarılacak dersler vardır muhakkak, düşünsenize, ayakları kilden bir idolle güvendiğin dağlara kar yağmış ve sadık yetmiş iki adamı birbirlerine çamur ata ata etrafını sarmışlar. Say ki katilleriyle aynı haldeler. Geri

dönmeliydin. O meşum hissiyat peşini bırakmadı. Başroldekilere, nasıl oynanırmış göstermek için. Onu bir keresinde *Insuppressible* ya da *United Ireland*'ın nüshalarını imha ederlerken görme mutluluğuna erişmiş ve bunu ayrıcalık saymıştı kendi adına ki dahası yere düşen silindir şapkasını alıp ona uzattığında *Sağ olasın* demişti de fincan ile dudakları arasındaki o minik hareketten, fevkalade heyecanı belli oluyordu: alnına yazılmış yazı. Yine de döneceğini varsaysak. Döner dönmez ardına o itlerini salmazlarsa kendini şanslı say. Sonra bir dolu lafı güzaf peşi sıra, Tom lehindeymiş de Dick ile Harry aleyhine çalışmışmış. Sonra ilk evvela malına mülküne el koyan adamın karşısına çıkıp, Tichborne davasındaki davacı Roger Charles Tichborne gibi mülkiyetini kanıtlaman gerekecektir, vârisin hatırlayabildiği kadarıyla teknenin adı *Bella* idi, bir de kanıt olarak Hint mürekkebiyle yapılmış dövme sunmuştu ki bunlar limandaki herhangi birinden kolayca toparlayacağı bilgilerdi esasen, alt tarafı gidip kendisini şöyle bir tanıtmasına bakardı: *Kusura bakmayın, adım Falan da Filan* ya da buna benzer bir girizgâhla lafa dalardı. Yanındaki laf ola beri gele konuşan şahsa, söz konusu adamımızın memlekete dönmeden önce durumu kolaçan etmesinin daha isabetli bir tutum[1] olacağını belirtti Bay Bloom.

— O yosma, o İngiliz orospusu[2] sebebi oldu, diye yorumda buldu piyizhanenin sahibi. Tabutuna ilk çiviyi çakan oydu.

— Taş gibi hatundu lakin, diye belirtti *soi-disant* belediye kâtibi Henry Campbell, eti budu da yerindeydi. Karı kaç adamın aklını başından almıştır kimbilir. Fotoğrafını bir berberde görmüştüm. Kocası da kaptan mıydı subay mı ne.

— Ya, diye keyifle ekledi Keçi-Postu, o mabadı pamuklu tayfasındandı.

Bu eğlenceli karakterin muhabbete katkısı, *entourage*'ı arasında bol kahkahayla karşılandı. Bloom ise gülümsemenin yanından dahi geçmeksizin kapıya doğru gözlerini dikmiş bakıyor ve zamanında olağanüstü ilgi uyandırmış, işin kötüsü tatlım hayatım nağmeleriyle dolu mektupların ifşasıyla kamuya mal olmuş o tarihi hikâyeyi hatırlayıp, dalıp gidiyordu. Önceleri, ta ki aşkın kanunu meseleye müdahil olana dek her şey platonikti ve sonra ilişki ilerlemiş ve milletin diline düşmesinin ardından da adamı ayağından tutup çekmeye meraklılar için bulunmaz bir fırsata dönüşmüştü, ne var ki o dallanıp budaklandırıldığı kadarı da değildi asla. Her ne kadar kadın adamı gönlünün aşkı ilan etmiş ve adları birlikte anılır olmuş olsa da çatılara çıkıp herkese bas bas duyurmasına gerek var mıydı, işin aslı, eğrisi doğrusuyla, bir de o dolu mahkeme salonundaki tanık kürsüsünde dillendirilince kim varsa orada şahit kesilip bilmem ne tarihinde apartman boşluğunu o dakika orada peydahlanan bir merdiven marifetiyle uygunsuz vaziyette tırmandığına dair hikâyeler gırla gitmişti de işi gücü bu nevi safsata olan haftalık dergilere gün doğmuş, bu haberlerden dünyanın parasını kaldırmışlardı. Oysa meselenin özünde kocanın artık kocalık vazifesini yerine getiremiyor olması ve evlilik ilişkisinin lafta kalması, bu sırada da sahneye tek zayıflığı gücü olan gerçek bir adamın çıkıp kadının siren cazibesine kapılıp sonunu

[1] Odyssea'nın İthaka'ya dönüşünde takındığı tutum.

[2] Parnell'in sevgilisi Kitty O'Shea.

düşünmeksizin eviyle bağlarını unutması ve kendini kadının gülücüklerine bırakması yatıyordu. O esnada evlilik denen ebedi sorun gün yüzüne çıkıyordu işte. Olaya bir kişinin daha dahil olduğu durumlarda, evli çiftlerin arasında aşk birlikteliğinden söz açılabilir mi? Zor soru. Adam kadından etkilenmişse ve kendini dalgaya bırakmışsa bu kimseyi ilgilendirmez. Öteki ihtiyaç fazlası askerle (hani şu her gün karşımıza çıkan, 18'inci hafif süvari alayının *elveda, zarif subayım* türünden) karşılaştırılınca pek meziyetli tam bir erkeklik timsaliydi o ki kadın da kendine özgü becerisiyle derhal kavradı adamın şan şöhret yolunda ilerlediğini, ta ki adam, zamanında memleket uğruna kol kola savaştığı rahiplerin ve vaizlerin, topyekûn, onu pişmiş kaz gibi yemeye hazır halk ile bir olup, kıçına tekmeyi basmak üzere birleşmesi ve hışmına uğramasına dek. Şimdi şöyle dönüp geriye bakınca sanki hepsi bir rüyadan ibaret. Tüm bunların ardından geri dönmek de yapacağı en kötü iş olurdu çünkü söylemeye bile gerek yok, yokluğunda zaman her şeyi değiştirmiş olacaktı. Kuzeye taşınmasının ardından kaç zamandır yolunun düşmediği Irishtown sahili neden o zamandan beri onca değişmişti ki diye geçti aklından. Ha kuzey ha güney, aslolan o bilindik sıcak tutkuydu, saf ve basit, bir intikam anında her şeyi berbat edip yıkıp dökerek, kaldı ki demez miydi İspanyol ya da kısmen öyle[1] olduğunu, hani şu hiçbir şeyi yarım yamalak yapmayan, güneyin tutkuyla her şeyden vazgeçen tipleri, gözleri dönünce iffetti şuydu buydu her şeyi rüzgâra salanları.

— Tam da benim dediğime örnek, dedi Stephen'a göğsünü kabartıp, kan ve güneşe dair. Ve yanılmıyorsam o da İspanyol'du.

— İspanya kralının kızı, diye yanıtladı Stephen ve ardından elveda hoşça kalın İspanyol soğanları ve Ölüdiyar diye anılan ilk memleket ve Koçbaşı'ndan Sicilya'ya dek, falan diye bir dolu saçma sapan laflar geveledi.

— Kızı mıymış? diye birden atıldı Bloom, şaşkın olsa da hayrete düşmüş sayılmayacak halde, bu dedikodu hiç çalınmamıştı kulağıma. Oralarda mümkündür böyle işler, kadın da orada yaşadığına göre. Demek İspanya ha.

Cebinden, ona, şu veya bu nedenle Capel Kütüphanesi'nden aldığı kitabın iade tarihini hatırlatan *Günahın Key* kitabını sakınarak, not defterini çıkardı ve hızlıca sayfalarını çevirip sonunda,

— Sence, dedi dikkatle ayırıp masaya bıraktığı solmuş bir fotoğrafı gösterirken, şu veya bu şekilde sana bir İspanyol'u hatırlatıyor mu?

Fikri açıkça sorulan Stephen, etine dolgun bir hanımefendinin o cazibelerini cömertçe sergilediği fotoğrafa eğilip baktığında, göğsünü günün modasına uygun bir dekolteyle, neredeyse memeleri seçilecek kadar öne çıkartan, kadınlığının en albenili çiçekli çağını yaşamaktaki, dolgun dudakları hafifçe aralanmış ve inci gibi dişleri bir miktar görülen kadını gördü ki ağırbaşlı bir edayla, notalığında kendince hoş bir beste ve o günlerde pek moda olan *In Old Madrid*'in notaları bulunan, tumturaklı bir piyanonun başında duruyordu. Lafayette'ki Westmoreland'de mukim, estetik değerler üretmekte üzerine olmayan, Dublin'in bir numaralı fotoğraf sanatçısı tarafın-

[1] Kitty O'Shea İspanyol değildi aneak kocası, kaptan O'Shea'nın İspanyol akrabaları vardı.

dan basılmış fotoğraftaki kadının (hanımefendinin) koyu renk, iri gözleri, kendisine hayran bakışlar ileten Stephen'a doğru gülümsüyordu.

— Eşim Bayan Bloom, *prima donna* Madam Marion Tweedy, diye belirtti Bloom. Birkaç yıl önce çekilmiş bir fotoğraf. Doksan altı olsa gerek. Tam da o zamanki hali.

Delikanlının yanında o da, şimdi artık nikâhlı eşi olan hanımefendiye baktı ve kadının Binbaşı Brian Tweedy'nin kızı olduğunu, erken yaşta kayda değer bir başarı yakalayıp daha on altı yaşında topluluk karşısında şarkılarını icra etmiş bulunduğunu belirtti. Yüzü aynı gerçek ifadesi gibiymiş, ne var ki fotoğraf bedenine haksızlık etmiş çünkü aslında o elbisenin içindeki görünüşünün aksine boyu posu daha bir gösterişliymiş. Kadının kıvrımlarına hiç değinmeden, topluluk önünde pekâlâ endamını sergileyebileceğini belirtti. Kendisi de boş zamanlarında sanatla uğraşan birisi olarak kadın bedeninin genel gelişimi konusuna kafa yorardı ve bu nedenle de bu öğleden sonra Ulusal Müze'deki mükemmel sanat eserleri olan o Yunan heykellerine de bu gözle bakmıştı. Mermerle, omuzdaki sırttaki tüm simetriyi ve şekilleri elde edebilirdin. Evet, püriten ahlak, Aziz Yusuf'un hükümran hırsızlığına rağmen (Bandez!) ulaşılan nokta bu. Figne toi trop. Herhangi bir fotoğraf ise, sanat olarak kabul göremeyeceği için, bunu başaramaz.

Fikri ona pek bir hoş geldiği için şu Deniz Kurdunun yaptığı gibi fotoğrafı birkaç dakikalığına, kendini dile getirsin ve güzelliğini cömertçe sunsun diye orada orta yere bırakmak isterdi, o sahne kostümüyle sergilesin kendini, ki doğruya doğru, fotoğraf makinesi hakkını verememişti yeterince. Yine de profesyonel bir etiketti bu. Ilık ve hoş bir gece olsa da fırtına sonrası açan güneşle mevsim normallerine göre soğuk sayılabilirdi. Ve ta yüreğinden gelen bir sese icabet ederek hemen oracıkta bir şeyler yapma ihtiyacı hissetti. Gel gör ki öylece oturup, belirgin bir şekilde sararmış olsa da halen etkileyiciliğini koruyan kıvrımlı fotoğrafa dalıp gitmekten başka şey gelmedi elinden ve sonra, bir yandan göz ucuyla kadının göğüs çatalındaki simetriyi kesse de, diğerinin utancını körüklememek niyetiyle düşünceli bir halde uzaklara dalmış gibi yaptı. Aslında o hafif sararmışlık, kolasını atmış ve yeni kadar iyi olan hafif sararmış çamaşır gibi, cazibeyi artırıyordu. Ya o adam geldiğinde gitmişse Molly? Bana bahsettiği o lambaya bakındım diye geçti aklından ama sadece bir anlığına çünkü aklından asıl geçenler sabah yataktaki halleri ve Ruby şu madem bi sik sok (*sic*) falan diye mevzu açan ve Lindley Murray artık kusura bakmasın ama bir şekilde yamağın altındaki lazımlığın altına düşmüş kitaptı.

Bu eğitimli, *distingué*[1] ve sözünü sakınmayan delikanlının yanında olmaktan elbette hoşlanıyordu ve önceleri konduramasan da sonradan arkadaş grubunun içindeki en kayda değer kişi olduğunu fark ediyordun. Yanı sıra fotoğrafın da güzel olduğunu söylemişti, her ne kadar fotoğraftaki şimdilerde daha şişmanlamış olsa da. İyi de neden olmasın? Boyalı basının ön sayfasında karmakarışık evlilik ilişkileri veya profesyonel golfçu ile uygunsuz yakınlaşma ya da sahnelerin yeni yıldızının kaçamakları gibi çamur at izi kalsın nevinden ister inan ister inanma tarzı haberler yapılıyor ve

[1] (Fr.) Seçkin.

bu karalamalar insanların yakasına ömür boyu yapışıyordu. Kader onları nasıl bir araya getirmiş de, yaşadıkları neticesinde toplum o ikisinin adını hep bir arada anar olmuş da, mahkemeye sunulan aşırı duygusal mektuplar varmış da, bilindik bir sayfiye otelinde haftada iki üç kez buluşup ilişki yaşadıkları pek aşikârmış da, olaylar sıradan bir yakınlaşmayı aşmış ve pek sıkı fıkı hale gelmiş de daha neler neler. Sonra bir *nisi* hükmü ve Kral'ın dava vekilinin olaya dair yorumu ve onun feshi becerememesi sonucu *nisi*'nin mutlak hükme dönüşmesi. Ama olayın suçlusu ikisine kalırsa zaten sarmaş dolaştılar ve mesele bundan zarar gören taraf eliyle hukuka taşınıncaya dek durumu görmezden gelmeye pek hazırdılar. O yani B, tüm bunlar olurken, hani zinayla suçlanmasına rağmen kanının son damlasını adadığı mücadelesine halel getirmemeye çalışan Erin'in taçsız kralını,[1] tarihi arbede gününde dünya gözüyle görme fırsatı yakalamıştı, (önderin) gözü pek yandaşlarından on kadarı ya da bir düzinesi *Insuppressible* veya *United Ireland*'ın (ki hangisiyse de ismine yakışır bir tavırda değildi o an) matbuatına apar topar dalmışlar ve O'Brien'cı birkaç sefil kalemin özel hayatı hiçe sayan kalemlerinden çıkma rezaletler sebebiyle matbaa makinelerini çekiç ya da buna benzer şeylerle paramparça etmişlerdi. Radikal değişime uğramış bir adam olduğu aşikâr ve giyimi hep olduğu gibi özensiz olsa da o kararsızları hizaya çeken hedefe doğrulmuş bakışlarıyla halen sözü geçen bir figür olduğu ortadaydı, gerçi onlar da idollerini kaideye oturttuklarında ayaklarının kilden olduğunu fark etmişlerdi ya, dahası bunu ilk fark eden de aslında o kadındı. Öyle hararetli zamanlardı ki o hengâmede kalabalığın içindeki bir hadsizin dirseği marifetiyle yaralanmıştı Bloom ama neyse ki karnına gelen darbe şansına pek de öyle büyük bir şey değildi. Silindir şapkası (Parnell'in) kazara yere düşmüştü de, tarihe not düşmek adına belirtmek gerek, olaya tanık olur olmaz şapkayı yerden alıp doğuştan memleketine bağlı birisi vasfıyla o an soluk soluğa ve aklı şapkasından millerce uzakta olan o şahsiyete veren de Bloom idi (hem de öylesine çarçabuk yapmıştı ki bu işi) ve doğruya doğru, kuru bir övgü olarak değil, çocukluğundan beri anasının dizi dibinde eğriyi doğruyu öğrenen birisinin nezaketiyle dönüp şapkayı yerden alma kibarlığını gösterene mükemmel bir *aplomb* ile teşekkür etmişti: *Sağ olunuz beyefendi* demişti ama bugün erken saatlerde Bloom'un yine şapkasına çekidüzen verdiği o hukuk erbabınınkine kıyasla çok farklı bir tınıyla söylemişti ki bu tarihi tekerrür ettiren olay da, ortak dostlarının mezarına defnedilip orada bir başına bırakılması görevinin ifasının ardından gerçekleşmişti.

Öte yanda onu kalben daha ziyade öfkelendiren şeyse şu arabacının ve diğerlerinin, sanki her şeyin nedenini bilip anlıyorlarmış gibi yaptıkları küstah şakaları ve gelişigüzel kahkahalarıydı, oysa bu ayaktakımının kendi zihinlerini dahi anladıkları falan yoktu, kaldı ki o mesele, nikâhlı kocanın, ta ki ikiliyi tam malum iş üzere, biri diğerinin kollarındayken basıp da bunu kocaya duyurmayı vazife bilen bir muhbirden konuya dair bir mektup alıp da meseleye taraf olup akabinde aile içi patırtıya sebep olmasına dek, sadece iki tarafı ilgilendiren bir hususu ve böyle bir mektubun ardından da günahı işleyen kadın, efendisi kocasının dizlerine kapanıp yalvar yakar

[1] Öneeleri Daniel O'Connell, daha sonra Parnell için kullanılan sıfat.

bir daha bu işlere bulaşmayacağını ve o adamın tekrar kendisini ziyaret etmesine izin vermeyeceğine dair yeminler eder, yeter ki adam kendisini affetsin ve gözlerinden yaşlar süzülürken içinden de kıs kıs gülüyordur çünkü aslında muhtemelen birkaç dostu daha vardır kadının. Bizimkisi şahsen, kuşkucu kişiliğinin de etkisiyle, bir erkeğin ya da genel anlamda erkeklerin, bir hanımefendinin sıralı listesinde olduğu gibi bir inanca sahip değildi, hatta bunu dile getirmekten de asla çekinmezdi ve esasen, söz konusu durumda kadın dünyanın en iyi eşi olsa ve adamla canciğer olsalar dahi, olur a kadınlık görevlerini ihmal edip evlilikten bıkmış ve üzerindeki birtakım nazik ısrar ve uygunsuz tekliflere karşı koyamamış ve ilgisini bir başkası üzerine kaydırmıştır ki kırkına yaklaşmış olmakla birlikte halen cazibelerini koruyan eli yüzü düzgün hanımların delikanlılarla yaşadığı sayısız *liasion*'un sebebi ve kadınların düştüğü karasevdaya dair muhtelif meşhur örneğin açıklaması da işte budur.

Aklı böylesine çalışan bir delikanlının, ki komşusunun bu sıfatı haiz olduğu muhakkaktı, değerli vaktini, ömrünü çürütecek bir mikrobu kapma ihtimali de bulunan düşük kadınlarla çarçur etmesi neresinden baksan yazıktı. Bekârlık sultanlıktır hilcâyesinin doğasında, günü gelip de Bayan Doğru salonede karşına çıkınca evlenmek de vardı ama o arada gel geç hanımlarla gönül eğlendirmek bir nevi *conditio sine qua non*[1] idi her ne kadar kuşku duysa da bu ilişkilerden, yine de, erkeklerle kızların ilişkilerinin detayına inmekten ve kör peni harcamadan, önceleri ortodoks yöntemlerle iltifatlar, gezip tozmalar, âşıkların hoşlandığı çiçek ve çikolata ile başlayıp sonrasında haftada iki yahut üç kez kurulan ilişkilerden hoşlansa da, Stephen'ı Küçükhanım Ferguson hakkında sıkıştırmak niyetinde değildi (onu sabahın köründe Irishtown'a getiren Çobanyıldızı o kızcağız olsa gerekti). Onu bu yaşında, üvey anaları bile aratacak bir ev sahibesi tarafından dolandırılmış halde, evsiz barksız düşünmek hakikaten içler acısıydı. Öyle aniden pırtlattığı tuhaf laflar, kendisine göre yaşça büyük hatta handiyse babası olacak yaştaki adamın pek hoşuna gidiyordu gitmesine ama mutlak surette bir şeyler atıştırması gerekiyordu, saf ana sütüyle yumurtanın karışımı bile olur ya da bunu bulmak mümkün değilse bile şöyle Humpty Dumpty kıvamı pişmiş bir omlet de iş görürdü.

— Son yemeğini kaçta yedin? diye sordu bedeni incecik ve suretinde kırışık olmasa da yorgun gözüken yoldaşına.

— Dün bir vakitler yediydim bir şeyler, dedi Stephen.

— Dün ha! diye bağırındı Bloom, artık ertesi gün olan cumaya geçtiklerini hatırlamadan önce.

— Evvelki gündü, dedi Stephen, kendini aşıp.

Duyduğuyla kelimenin tam anlamıyla afallayan Bloom daldı gitti. Her konuda büsbütün uyum gösterdikleri söylenemezdi elbet ancak yine de zihinleri benzerlik taşıyor, yani çoğunca aynı yönde düşünüyordu. Onun yaşındayken, yani yıllar önce siyasete de bulaşmıştı, hani şu hayal meyal hatırladığı (kendi içinde bir nevi tatmin duygusu yaratan bir anı) Buckshot Foster günlerinde meclise aday olma hikâyesi ki

[1] (Lat.) Olmazsa olmaz koşul.

o vakit uç fikirlere meyletmişliği vardı. Misal şu yerinden yurdundan edilen kiracılar sorununun yeni yeni filizlendiği ve insanların kafasını bolca bulandırdığı zamanlarda gayet açık ki ne metelik koklatmıştı o işe ne de fikren benimsemişti ki bazılarının da iler tutar tarafı yoktu zaten kaldı ki her daim çağdaş bir fikir olan, toprak onu işleyen köylünün mülküdür inancına sempati beslemişti (ne var ki hatasını fark edince sonradan vazgeçtiği bir bakış açısıydı bu) ve dahası zamanının memlekete dönüş fikri savunucularından Michael Davitt tarafından beslenmiş görüşlerin de ötesine geçmişliği vardı ve bu yüzüne de vurulmuştu, hem bugün Barney Kiernan oymağında yüzüne karşı dostumuz tarafından yapılan imaya içerlemesinin sebebi de buydu işte, kaldı ki sıklıkla yanlış anlaşılsa, kavgaya meyilli son insan olsa da yinelemekte fayda var, şöyle midesine bir tane çakmak için (mecazen) tüm alışkanlıklarından vazgeçmek isterdi ama yine de siyasetin, tek kelimeyle en yaman gençlerin yitirilmesi esasına dayanan, karşılıklı kin beslemekten ve bilhassa da propagandadan ibaret bir rezillik olduğunun da ayrıca büsbütün ayırtındaydı.

Her neyse meselenin öyle böyle olumlu olumsuz taraflarını tartınca saat biri bulmuştu ve artık gecenin koynuna dalıp uyumak gerekti. Kördüğüm şuydu ki onu eve götürmek kimi sonuçlara yol açabileceği için (karısının heyheyli zamanları yok değildi ya) bir miktar riskliydi ve eve şu bir patisi sakat (delikanlının da elinin yaralı olmasıyla özdeş olmasa da) köpeği (soyu sopu belirsiz) getirdiği gecekine benzer hadiseler gerçekleşebilir ve durumu tümden berbat edebilirdi, hani şu dün gibi hatırladığı Ontario Sıraevler'deki hadisenin bir benzeri. Öte yandan Sandymount mı Sandycove mu her ne haltsa gecenin bir vakti oraya kadar gitmek de söz konusu olamazdı ve bu yüzden iki seçenek arasında biraz ikilem yaşıyordu. Meseleyi enine boyuna tarttığında her şey ona fırsattan istifade etmesi gereğini işaret ediyordu. İlk intibaı itici ve pek coşkulu olmadığı yönündeydi ama bir şekilde ona ısınmıştı. Teklif edildiğinde hemen üstüne atlamama ihtimali vardı öncelikle ve bir de onu en çok endişelendiren, lafa nasıl gireceği meselesiydi, teklifi kabul edecek olursa da cebine bir miktar para koymaktan ya da uyarsa gardırobundan birkaç parça giysi vermekten büyük mutluluk duyacağı kesindi. Yine de ne olur ne olmaz diyerek ve geri kafalı bir yaklaşım sergilememek adına bir fincan Epps kakao ve yere serilecek bir halı üzerinde bir yer yatağı, yastık niyetine de ceketini başının altına kıvırması önerisini aklından geçirdi ki böylece hem emniyette olur hem de sacayağında ekmek gibi sıcacık hissederdi, yeter ki gürültü patırtı yapıp kovulmasınlar. Artık harekete geçme vaktiydi çünkü o neşeli ihtiyar ruh, o dul, sanki mekâna zımbalanmış gibiydi ve sevgili Queenstown'daki evine yollanmak yönünde sanki ne niyeti ne de acelesi vardı; Sheriff Sokağı'nın aşağı tarafında bir ayyaşın işlettiği, katana karıların iş tuttuğu randevuevi belli ki bu muallak karakterin meskeni olacaktı ve kim duysa kanını donduracak altıpatlar revolver hikâyeleriyle kafalarını (denizkızlarının) ütülerken bir yandan da kadınların kocaman kocaman cazibelerini kaba bir tutkuyla elleyip koklayacak, kaçak viskiyi lıkır lıkır götürecek ve bir yandan da Bay Cebir'in *passim* işaret buyurduğu gibi gerçek adını x, adresini de bilmem ne diye bilirdik, masallarını yutturmaya çalışacaktı. Aynı anda şu osuruktan

tayyareye verdiği, tanrısının Yahudi olduğu cevabını hatırlayıp içten içe kıkırdadı. İnsan kurt tarafından ısırılmaya alışır da koyun tarafından ısırıldı mı gıcık olur. Zavallı Aşil'in hassas noktası da buydu işte. Tanrın Yahudi idi. Oysa çoğunda da Sligo taraflarındaki Carrick-on-Shannon'dan geldiği izlenimini bırakmıştı.

— Burası pek havasız oldu, diyerek en nihayet teklifini dile getirmeye koyuldu kahramanımız bir yandan da fotoğrafı cebine indirirken, bize gidip şu işleri bir konuşmaya ne dersin. Benim sinkaf epey yakında. Şu önündeki mereti de içme zaten. Kakao sever misin? Dur bekle. Şunları ödeyeyim de.

En iyisi oradan ayrılmaları olacaktı çünkü dışarı çıkınca gerisi su gibi gelirdi, öylece fotoğrafı ceplerken pek de oralı olmayan mekân sahibine el etti.

— Evet, iyisi mi gidelim, diye belirtti aslında ona kalsa Brazen Head'e yahut şuraya ya da buraya gitmesi hiç fark etmeyecek olan Stephen.

Vızır vızır beyninde (B'nin) eğitimden (en önemlisi) edebiyata, gazetecilikten ödüllü bulmacalara, çağdaş ilanlardan İngiliz sayfiyelerine düzenlenecek su ve sahil tiyatrolarıyla paket konser turnelerine ve kapalı gişe sergilenip tam da İtalyan aksanıyla dillendirilecek düetlere varana dek bir dolu ütopik fikir geziniyordu ve bundan ne karısına ne de elâleme bahsetmesine gerek vardı elbet, ta ki şansı yaver gitsin. Sadece bir başlangıç hamlesi yeterdi. Çünkü Stephen'ın babasının sesini aldığı tahminden öte bir gerçekti ve buna umut bağlanabilir, dahası kaderi buna bağlı olabilirdi, öte yandan muhabbeti bu ballı börek bahse çevirse ne zararı olurdu ki.

Arabacı eline aldığı gazeteden bir önceki Genel Vali Kont Cadogan'ın tertiplediği, Londra'da bir yerlerde verilen arabacılar cemiyeti yemeğine başkanlık ettiğini yüksek sesle okudu. Bu heyecan verici habere sükûnet ve bir iki esneme eşlik etti. Sonra köşedeki, halen bir miktar hayat belirtisi gösteren ihtiyar zat, Sir Anthony MacDonnell'ın Esuton'u genel sekreterlik makamı için terk ettiği yönünde ya da bu mealde bir şeyler daha okudu. İnsanı kendinden geçiren bu olağanüstü habere sesinin yankısı niye ki diye yanıt verdi.

— Okumalık şu zımbırtıyı uzat da azıcık da biz şaşı takılalım babalık, diye lafa karıştı çaça denizci doğası gereği sabırsız bir buyrukla.

— Emrin olur, diye yanıtladı daha yaşlıca olan taraf.

Denizci, yeşilimtırak küf bağlamış gözlüğünü peydahlayıp usulca burnunun üstüne ve sapını da kulaklarına yerleştirdi.

— Gözlerin zayıf mı? diye soruşturdu sempatik belediye kâtibi.

— Ne olmuş ki, diye yanıtladı kırçıl sakallı, kendince mürekkep yalamışlığı olan denizci, gözlükteki deniz yeşili boşluktan gözlerini belertip, okurken gözlük takıyorsam. Kızıldeniz'in kumundan peydahlandı bu maraz. Vakti zamanında karanlıkta bile konuşur gibi kitap okurdum. *Binbir Gece Masalları*'na bayılırdım, bir de *Kızıl Gonca Sevgilim*'e.

Hemen ardından gazeteyi parıldanak açıp nasıl olduysa boğulmuş bulunan lord hakkındaki ve Notts için ikinci devrede yüz bilmem kaç sayı yapmış kriket kralı Iremonger'a dair haberlere daldı ki o anda mekân sahibi (Ire'yı falan takmayarak) yeni

ya da ikinci el olsa da gıcır görünen fakat belli ki ayağını vurmaktaki ayakkabısının bağcığını gevşetmekle haşır neşirdi ve bir yandan yüzünde beliren somurtkan ve abes ifadelerden de anlaşılacağı üzere ayakkabı satıcısına sövüp saymaktaydı.

Durumun vahametini kavrayan Bloom hem bir tatsızlık çıkmadan sıvışmak için, hem de mekânın hesabı üstüne yıkılmasın diye ilk ayaklanan oldu ve akıllıca bir manevrayla, kimseler o yana bakmazken mekân sahibine bir hoşça kal selamı çakıp yekûn dört penilik hesabı da tezgâha bıraktı (dört bakır bozuklukla ya da tabiri caizse Mohikanların sonuncusuyla) ki hesabı fiyat listesinden daha evvel kesinkes hesaplamıştı, kahve 2d, ilaveten de kurabiyeler ki Wetherup'ın dediği gibi iki katını bile hak ederdi.

— Hadi bakalım, dedi *séance*'ı sona erdirmek için.

Böylesi bir dolabın işlediğini ve güzergâhın sakin olduğunu görünce baraka yahut arabacı yatağından kıyın kıyın ayrılıp muşambalı *élite* tayfayı ve depremin bile *dolce far niente* tavırla yerinden oynatamayacağı topluluğu geride bıraktılar. Zayıf ve bitap düştüğünü itiraf eden Stephen bir an kapıda duraladı.

— Anlamadığım bir şey var, deyiverdi nereden geldiyse aklına. Geceleri kahvelerde masaları niye tepetaklak, yani masaları değil de sandalyeleri masaların üstüne öyle tersine koyarlar acaba.

Hiç tufaya düşmemekle meşhur Bloom da derhal yapıştırdı:

— Sabah yerleri rahat süpürebilmek için.

Bunu söylerken bir çırpıda, aynı zamanda samimiyetle yoldaşının sağına geçti ki bir nevi alışkanlığıydı bu sağ tarafta olma meselesi ya da başka deyişle Aşil topuğuydu. Stephen ayakta durmakta zorlansa da gecenin mis gibi havasının iyi geleceği kesindi.

— Toparlar seni hemen (hava), dedi Bloom aynı zamanda yürüyüşü de kastederek. Sırf yürümeye odaklan ve az sonra bambaşka hissedeceksin kendini. Hadi. Uzak sayılmaz. Yaslan bana.

Ardından sol kolunu Stephen'ın sağ koluna doladı ve böylece onu yönlendirdi.

— Evet, dedi Stephen pek de emin olamadan çünkü kuvvetsiz ve çaresiz başka bir adamın bedenini taşıyor gibi hissediyordu.

Öylece yine, önünde kaldırım taşları ve mangal olan ve belediyenin mevsimlik işçisi eski mahkûm Gumley'in halen Murphy'nin kollarında olduğu ve eskilerin deyişiyle yemyeşil tarlaları ve doğayı hayal ettiği bekçi kulübesinin önünden geçtiler. Ve tabut ile taşları *apropos* aldığımızda pek de fena sayılmayacak benzeşen nokta, o bölünme esnasında el üstü tutulan seksen köylüden muhtemelen kendileri de kiracı olan yetmiş ikisinin taşlanarak öldürülmesi hadisesiydi.

Öylece Bressford boyunca kol kola ilerlerlerken konu dön dolaş, Bloom'un saf amatör duygularla en sevdiği sanat türü olan müziğe geldi. Wagner müziğinin kendi tarzında büyüklüğünü teslim etmek gerekse de Bloom için biraz ağır gelmekteydi ve ilk dinlemede takibi zordu, oysa Mercadante'nin *Huguenot*'sundan, Meyerbeer'in *Çarmıhta Son Yedi Kelam*'ından ve Mozart'ın *On İkinci Ayin*'inden çok hoşlanıyordu ve ona kalırsa Gloria kalburüstü müziğin şahikası sayılır ve başka eserlere nal toplatırdı. Katolik Kilisesi'nin ilahilerini, diğer cenahtaki Moody ve Sankey bestelerine

ya da *Ol De Olayım Protestan Olsun Canım* gibi ilahilere bin kere tercih ederdi. Eşi Madam Marion Tweedy'nin Gardiner Caddesi'nin yukarı tarafındaki Cizvit kilisesinde seslendirdiği, dinlemeye gelenlerin kapılara kadar yığılıp mest olduğu ve eşi hanımefendinin de bir virtüöz gibi, daha doğrusu *virtuosi* yorumuyla ününe ün kattığı Rossini'nin ölümsüz notalarından müteşekkil eseri *Stabat Mater*'e büyük hayranlık beslediğini de belirtmeliydi. Eşinin yorumuyla yarışacak bir başka yorum olmadığı yönünde herkes hemfikirdi ve o kutsal mabedin isteriz isteriz diye tekrar için çınlaması da bunun teyidiydi. Ezcümle *Don Giovanni*'nin hafif operetlerini ve kendi tarzında mücevher gibi ışıldayan *Martha*'yı beğeniyordu fakat Mendelssohn'un klasik ekolüne de *penchant* bir ilgisi söz konusuydu. Söz açılmışken klasikleri de pekâlâ bilirdi *par excellence* Lionel'in *Martha*'daki bestesi *M'appari* gibi ki ilginçtir, bu mükemmel eserin Stephen'ın babası tarafından daha geçenlerde, daha doğrusu tamı tamına dün, daha evvel duyduklarının pabucunu dama atacak kusursuz bir icrayla söylendiğini duymuş ve hayran kalmıştı. Stephen nezaketen dile getirilmiş bu ağız yoklamaya karşılık, o şarkıyı hiç söylemediğini belirtip, o dönem ya da yakın dönemdeki Shakespeare şarkılarına övgüler yağdırmaya koyuldu, bir de Fetter Yolu'ndaki otacı Gerard'ın yanında yaşayan lavtacı Download varmış hani şu *annos ludendo hausi, Doulandus*, bu aralar kendisi de Bay Arnold Dolmetsh'ten altmış beş gineye o enstrümandan almak niyetindeymiş ki B. adamın adını hatırlayamasa da hiç yabancı gelmemiş ve bir de Farnaby ile mahdumları ve *dux* ve *comes*[1] kibirleri varmış, dahası klavsen çalan, Queen şapeli ya da her nerede denk gelirse üflemeden geçmeyen Byrd (William)'ı da unutmamalıymış, bir de eller havaya havaları çalan Tomkins ile John Bull varmış.

Konuşadurup geldikleri yolun zincirlerinin ötesinde, arkasındaki süpürücüyü çeken bir at vardı ve kaldırımlarla birlikte çamur birikintisinin üzerinde gezinen toynakların sesi nedeniyle Bloom şu son telaffuz edilen altmış beş gine ve John Bull laflarını doğru duyup duymadığına emin olamadı. John Bull'un şu meşhur siyasetçi tip mi olduğunu sordu çünkü iki ismin denk düşmesi fevkalade şaşırtmıştı onu.

Zincirlere varan atın usulca çark ettiğini gören, her daim tetikte Bloom, diğerini kolundan azıcık çekip şaka yollu takıldı:

— Bu gece hayatımız tehlikede. Aman dikkat.

Bunun üzerine durakladılar. Bloom, altmış beş ginenin yanından yöresinden geçemeyecek atın başına baktı, karanlıkta birden karşılarına çıkınca kemikleri sayılıyor, insan, etinin o kemiklerde nasıl durduğuna şaşıyordu, sarsak adımlı, sütçü beygiri kılıklı, nallı kuzu misali at, efendisi yukarı tünemişken kuyruğundaki sinekleri kovalamakla meşguldü. Ama yine de öylesine sevimli bir şeydi ki kerata, yanında vermek için birazcık şeker olmadığına üzüldü ama her duruma göre yanında bir şeyler bulunduramazsın ya canım, diye geçti aklından sonra. Kocaman sinirli budala ama sevimli bir attı ve dünyada hiç derdi tasası yok gibiydi. Ama bir köpek, mesela Barney Kiernan'ın yerindeki o kırma, bu atın boyutlarında karşına çıksa altına sıçarsın.

[1] (Lat.) Önder ve arkadaşı.

Gel gör ki çöllerin gemisi, hörgüçlerindeki üzümden viski damıtan develer gibi ne boyutta yaratıldığı bir hayvanın suçu değildir ki. Develerin onda dokuzunu kafese koyup eğitebilirsin, arılar öyle mi ya. Balinayı zıpkınla, timsahı belinden bir dürtükle, horozu etrafına tebeşirle daire çizip, kaplanı kartal gözlerimle hallederim. Doğanın bahşettiği hayvanlar üzerine aklından geçenler zihnini bolca meşgul ettiğinden, sokağın gemisi manevrasını yaparken ve Stephen da şu eski müzikler hakkında ahkâm kesmeyi sürdürürken onun sözlerine ilgisini tam anlamıyla verememişti.

— Ne diyordum? Ah, evet! Eşim, diyerek *in medias res*[1] daldı lafa, seni tanımaktan çok memnun olacaktır zira kendisi müziğin her türlüsüne tutkuyla bağlıdır.

Stephen'ın, annesinin burnundan hık demiş düşmüş yüzüne yandan dostane bir bakış attı ki şu milletin doyumsuz özlem beslediği bilindik yakışıklı tanımına hiç uymasa da muhtemelen öyle yetiştirildiği için kendine has bir tarzı vardı.

Yine de kuşkusuz babasından miras aldığı yetenekler de bambaşka şeyler getiriyordu insanın aklına, misal geçen pazartesi Lady Fingall'in İrlanda besteleriyle verdiği konserdeki aristokrat eda gibi.

Frolaynlar memleketi Amsterdam'dan bir Felemenk olan Jans Pieter Sweelinck'in *Gençlik Burada Sona Eriyor* aryasını müthiş bir icrayla döktürüyordu şimdi. Johannes Jeep bestesi olan, berrak bir denizde erkeklerin canına kıyan sirenlerin seslerini tınılayan Alman şarkısıysa Bloom'u biraz korkuttu:

Von der Sirenen Listigkeit
Tun die Poeten dichten.[2]

Bu girizgâh dizeleri söyledikten sonra *extempore*[3] tercüme de etti. Kafasını sallayan Bloom, mükemmelen anladığını belirtip şarkıya hiç ara vermeden devam etmesini rica etti.

Bloom'un daha ilk tınılarda hayran kaldığı, böylesine olağanüstü tenor ses, Tanrı'nın lütfu sayılabilecek yorum, Barraclough gibi ses konularında otorite bir isim tarafından doğru biçimde ele alınırsa, baritonların kol gezdiği piyasada kendi fiyatını belirleyecek imkâna sahip olur ve şanslı sahibine yakın gelecekte paraya para demeyen kodoşların ve mevki makam sahibi insanların yaşadıkları gibi şık evlerde oturma imkânı verir ki üniversitedeki B.A. derecesi ve beyefendi kişiliğiyle de iyi bir intiba bırakacak ve büyük başarı elde edecektir, dahası, her ne kadar pek akıllı olsa da şu kılık kıyafetine çekidüzen verse ve toplumun görmek istediği şıklığa ulaşsa, ki aksi takdirde milletin arkandan nasıl atıp tutacağını tahmin bile edemezsin, pekâlâ başka konularda da konum elde edebilecek bir delikanlıydı. İşin aslı birkaç ayda halledilebilecek bir işti ve onu, tercihen, Noel mevsimindeki müzikal ve sanatsal *conversazione*'lerde[4] boy göstermiş halde, cinsi latifin yüreklerini kabartırken gözünde canlandırabiliyordu ki kendinden de biliyordu, olmayacak şey değildi – aslında, pek detaya girmeden, istese

[1] (Lat.) Orta yerden.

[2] (Alm.) Sirenler yanıltanırken – Şiirler dile geldi.

[3] (Lat.) Anında.

[4] (İt.) Sohbet.

ve azıcık uğraşsa, vakti zamanında o da tam böyle bir ilgi görebilirdi. Olağan gelire ilaveten, elbette, yabana atılmayacak bir özel ders akarı da olacaktı muhtemelen. Bu arada o bir dolu paranın ardından ömür boyu sahnelerde eskimesi de şart değildi muhakkak. Ama bu yönde atması gereken adım, olumlu ve olumsuz taraflarıyla ve hem maddi hem fikren saygınlığına en küçük bir halel getirmezdi ve en çok ihtiyaç duyduğu anda eline bir çek tutuşturulmasının kime ne zararı dokunabilirdi ki. Ayrıca, son zamanlarda müzik zevki bir nebze azalmış olsa da, geleneksel tekdüze işlerden büsbütün başka bir yol tutturan böylesi orijinal müzikler her daim ilgi çekerdi ve Dublin'in müzik dünyasına bir canlılık katacağı kuşkusuzdu hele de tenor diye beylik Ivan St Austell ve Hilton St Just ve onların *genus omne*'lerinin[1] millete nasıl da kakalandığı düşünülürse. Evet, kuşkunun zerre gölgesini hissetmeksizin, elinde tüm bu yetenekler varken adını duyurması ve kentte saygın bir kimliğe ulaşması için hiçbir engel yoktu ve dahası, King Sokağı'nda[2] büyükbaşlar için dahi bir konser verebilirdi, yeter ki birisi el versin ve onu sahneye taşısın, buraya kocaman da bir ama koymalı, yukarı tırmanmaktaki bir sürü yetenekli arkadaşın paldır küldür düşmesine sebep olan şu tembellik illetini de bir kenara koymalıydı. Tabii kendi kendisinin efendisi olunca diğer meseleden de zerre geri adım atmasına gerek kalmayacaktı, isterse edebiyat üzerine çalışmak için dilediğince boş vakti olacaktı, müzikal kariyerine sekte vurmadığı sürece edebiyata ne kadar vakit ayıracağı tamamen kendine kalmış bir karardı. İşin aslı artık ipler onun elindeydi ve fırsatları koklamak konusunda kayda değer yeteneğe sahip diğerinin böylesine ısrar etmesine sebep de buydu işte.

Tam o sırada at. Sonra uygun bir fırsatta istiyordu ki (Bloom), *meleklerin bile ayak basmadığı yerde salak adımlar atma* şiarını da gözeterek, şu doktor adayıyla bağlantısını kessin zira arkasından, şakasına söyler gibi ama her şakada da gerçek payı vardır ya, her fırsatta küçümsüyordu Stephen'ı ya da nasıl derseniz deyin, Bloom'un âcizane fikrince, insanın kişiliğine nahoş bir çamur bulaştırıyordu ve niyeti hiç de öyle şaka yapmak falan değildi.

Yularının izin verdiği menzile varan at duraladı ve tüylü kuyruğunu gururla şöyle bir kaldırıp, fırçaların az sonra temizleyip parlatacağı kaldırıma kendi namına okkalı, dumanı üstünde üç öbek dışkı düşürdü. Usulca üç kere, birbirinin ardına, sağrısından bokunu bıraktı. Ve sürücüsü de insanlık gösterip beygir (ya da kısrak) işini görene dek bekleyip fırçalı arabasını da durdurdu.

Bu *contretemps*'ten istifade eden Bloom ile Stephen yukarıdan aşağı bölünmüş zincirlerin arasından yan yana geçtiler ve Stephen bir yandan da şarkıyı pes sesle ama coşkuyla söylerken, bir bok öbeği üstünden atlayıp, Gardiner Sokağı'nın aşağısına doğru yol aldılar.

Und alle Schiffe brücken.

---

[1] (Lat.) Tüm bu türler.

[2] Gaiety Tiyatrosu.

El kadar oturağına belini vermiş sürücü,[1] ağzını iyi kötü ya da öylesine edilmiş tek kelime için açmadan, biri dolgun biri cılız bu iki adamın, *Peder Maher'a nikâh kıydırmak üzere* demiryolu köprüsüne doğru yürümelerini seyretti. Yürürlerken arada bir duruyor ve sonra téte a téte yürüyüşlerine ve sirenler hakkındaki muhabbetlerine (ki sürücü tümden habersizdi bundan), insanın aklının düşmanlarına dair sohbetlerine kaldığı yerden devam ediyorlardı ve gaspçılar gibi benzer türden daha birçok konu karışıyordu muhabbete ki Gardiner Caddesi'nin sonundaki çöpçü yahut uyuklamasına bakıp küpçü arabasındaki de denebilir, oturağında oturan adamın, çok uzakta kaldığı için artık asla hiçbir şey duymasına imkân ihtimal yoktu.

[1] Şarkıdan alıntı.

Bloom ile Stephen dönerken hangi paralel yolları arşınladılar?

Beresford'tan birlikte harekete geçip, olağan yürüyüş adımlarıyla,[1] Gardiner Caddesi'nin sırasıyla Aşağı ve Orta bölgelerini ve ardından Mountjoy Meydanı'nı batı yönünde geçtiler: sonra adımlarını yavaşlatıp ikisi birden sola dönerek, nereden geçtiklerinin farkında olmaksızın Gardiner meskeninden Temple Sokağı'nın köşesine dek ilerlediler: sonra zaten iyiden iyiye yavaşlamışlarken, üstüne bir de duralayarak, sağa kıvrılıp Temple Sokağı'nın kuzeyinden Hardwick'e dek yürüdüler. George Kilisesi'nin önündeki bölmeyi, yuvarlak bölmenin kirişi kemerine kıyasla kısa olduğundan, zıt yönlerde ve birbirlerinden ayrılıp, çaprazlama geçtiler.

Güzergâhları boyunca eşbaşkanlık ettikleri mevzular nelerdi?

Müzik, edebiyat, İrlanda, Dublin, Paris, dostluk, kadınlar, fahişelik, perhiz, sokak lambalarının, gaz lambalarının ve ark ışığının günebakan bitkiler ve ağaçlar üzerindeki yan etkileri, belediyenin vermesi gereken acil durum çöp tenekeleri hizmeti, Roma Katolik Kilisesi, ruhban sınıfının evliliği meselesi, İrlanda ulusu, Cizvit eğitim sistemi, kariyerler, tıp eğitimi, evvelki gün, şabat arifesi kabaran yaramazlık yapma hissi,[2] Stephen'ın düşüp bayılması.

Bloom, olaylar karşısında verdikleri olumlu ya da olumsuz tepkiler dolayısıyla aralarında bir benzerlik tespit etti mi?

Her ikisi de sanatsal açıdan, plastik ya da görsel sanatlardan ziyade müzikal yöne daha yakın durmaktaydılar. İkisi de adada yaşamaktansa kıtada yaşamayı ve Atlantik'in bu yakasını da diğer yakasına yeğliyorlardı. İkisi de çocukluk dönemlerindeki ev hayatında geleneksel kararlılıkla dini terbiyeye maruz kalmışlardı ve bu baskı neticesi her tür geleneksel dini inanca, milliyetçiliğe, sosyal ve ahlaki doktrinlere mesafeliydiler. İkisi de heteroseksüel çekimin kimi zaman dürten kimi zaman körelen etkisini kabullenmişlerdi.

---

[1] Yürüyecekleri mesafe yaklaşık 1,6 kilometredir ve kabaca yirmi dakikalık bir yürüyüş gerektirir.

[2] Yahudiler için şabat öncesi cuma günüdür ve cuma, Hz. İsa o gün asıldığı için Hıristiyanlarca uğursuz sayılır.

Karşıt görüşte oldukları konular da var mıydı?

Stephen, Bloom'un beslenme ve kente dair konuların bireyin sorumluluk alanında olduğu fikrine açıkça karşı çıkarken Bloom, Stephen'ın edebiyat eliyle insan ruhunun ebedi doğrulamasının gerçekleşeceği fikrine mesafeli yaklaşıp örtülü biçimde karşı çıkıyordu. Bloom, Stephen'ın, İrlanda milletinin druid inancından Hıristiyanlığa dönüşüyle ilgili tarihin, Papa I. Celestine tarafından Odyssus oğlu Potitus oğlu Calpornus oğlu Patrick'in, Leary'nin hüküm sürdüğü 432 senesinde adaya gönderilmesi yerine Sletty'de tıkınırken boğazına takılan bir lokma nedeniyle boğulup can veren ve Rossnaree'ye gömülen Cormac MacArt'ın († İ.S. 266) hükümranlığı yıllarıyla değiştirilip düzeltilmesi fikrini tasvip ediyordu. Bloom'un, gastrik maraza, muhtelif derecelerde seyreltilmiş belli başlı kimyasal bileşimlere ve zihinsel çabaya ve rahatlayan ortamda hızlı devinime geçen alkolün güçlü etkisine bağladığı bayılma vakasını Stephen, sabah görülen (ikisi tarafından farklı noktalarda, Sandycove ve Dublin'de gözlenmişti) ve o vakit bir kadının elinden daha büyük olmayan bir bulutun yeniden belirmesiyle ilişkilendiriyordu.

Olumsuz bir konuda fikirlerinin birbirine denk düştüğü tek bir nokta var mıydı?

Sokak lambalarının ya da gaz lambalarının, yakınlarındaki günebakan bitkiler ve ağaçlar üzerindeki etkileri.

Bloom'un geçmiş gece gezintilerinde de benzer konuları tartışmışlığı var mıydı?

1884 senesinde Owen Goldberg ve Cecil Turnbull ile gece vakti, Longwood Caddesi'nden Leonard'ın köşesine kadar, Leonard'ın köşesinden Synge Sokağı'na dek ve sonunda Bloomfield Caddesi'nde yaptığı yürüyüşlerde. 1885 senesinde Percy Apjohn ile akşamları, Uppercross baronluğuna bağlı Crumlin'deki Cebelitarık villasıyla Bloomfiled evi arasındaki duvarın sırtında. 1886 senesinde rastgele tanıştıkları ve olası müşterileriyle kapı eşiklerinde, avlularda ve taşra trenlerinin üçüncü sınıf vagonlarında. 1888 senesinde Binbaşı Brian Tweedy ve kızı Küçükhanım Marion Tweedy ile, hep birlikte ve ayrı ayrı, Roundtown'daki Matthew Dillon evinin salonunda. Julius (Juda) Mastiansky ile bir kez 1892'de ve bir kez de 1893'te, her iki sefer de onun (Bloom'un) batı Lombard Sokağı'ndaki evinin odasında.

Menzillerine varmadan önce aklına karışık sırayla gelen 1884, 1885, 1886, 1888, 1892, 1893 ve 1904 seneleri Bloom'a neyi fark ettirdi?

Bireysel gelişim ve deneyim alanlarının ilerleyici gelişmesine, bireylerarası ilişkilerin baskın kısıtlamasının, geriletici etkisiyle, eşlik ettiğini fark etti.

Hangi şekillerde?

Yokluktan varoluşa çoklukla gelinmiş, ancak tekil algılanmıştı: varlığıyla varken herkesin yokluğu kadar yoktu: varoluştan yokluğa geçişteyse herkes tarafından hiç sayılacaktı.

Menzillerine ulaştıklarında Bloom hangi eyleme girişti?

Kapı numaraları eşit aralıkla ilerleyen Eccless Sokağı'ndaki evlerin dördüncüsü olan 7 numaranın giriş basamaklarında eli, anahtarını almak üzere gayri ihtiyari pantolonunun arka cebine uzandı.

Anahtar orada mıydı?

Orada değil, bir önceki gün giyilmiş pantolonun aynı tarafa denk düşen cebindeydi.

Bu meseleye neden katmerli sinirlendi?

Hem unuttuğu hem de unutmamak adına kendi kendisini iki kez tembihlemiş olduğu için.

O halde bu anahtarsız çiftin önündeki planlı (sırasıyla) yahut plansız seçenekler nelerdi?

Girmek ya da girmemek. Kapıyı çalmak ya da çalmamak.

Bloom'un kararı ne yöndeydi?

Bir tür savaş manevrası. Ayağını iki sıra duvarın üstüne basıp parmaklıklara tırmandı, şapkasını kafasına iyice bastırdı, parmaklıklarla serenin birleştiği yeri iki noktadan sıkıca kavradı, beş fit dokuz inçlik bedenini kademe kademe aşağı saldı ve bodrum kat tabanına bedeninin yarısı kadar yani iki fit on inç kalmışken, rahat hareket edebilmek adına ellerini boşlayıp düşüşün etkisini karşılamak amacıyla az da bükülerek kendisini boşluğa saldı.

Düştü mü?

Bedeninin, Frederick Sokağı kuzey tarafı 19 numaradaki eczacı kimyager Francis Froedman'ın dükkânında bulunan, kendi kendinizi tarttığınız tartıda, son Yükselme yortusu gününde yani tam tarihiyle artık yıl olan miladi bin dokuz yüz dört senesinin On İki Mayıs günü (Yahudi takvimiyle beş bin altı yüz altmış dört ve hicri takvimle bin üç yüz yirmi iki senesinde) altın sayısı 5, on üçüncü ay günü, güneş döngüsünde 9, dominiken harflerle C B, Roma tayiniyle 2, Jülyen takvimde 6617, MCMIV gününe denk gelen tartımında, İngiliz ağırlık sistemiyle on bir taş ve dört pound gelen bilindik ağırlığıyla.

Yere çarpma sonucu yara bere almaksızın ayağa kalktı mı?

Düştüğü anda sarsılsa da dengesini toparlayıp yaralanmadan dikildi ve bodrum kapısındaki lambanın düğmesini hafif zorlayarak açıp, bir eliyle mesnet alarak, mutfağa bitişik ardiyeden eve duhul etti ve sürtmeli kibriti tutuşturup, mandalını çevirdiği gaz ocağını tutuşturdu ve mandalı az kısıp alevi belli bir ayara getirdikten sonra o alevden de bir mum yakmak suretiyle manevrasını tamamladı.

O esnada Stephen'ın aklında hangi soyut imgeler kol geziyordu?

Parmaklıklara yaslanmış halde, buzlu mutfak camında 14 mumluk ocak gazını yakan bir adam, 1 mumluk mumu yakan bir adam, her iki ayağındaki ayakkabıyı çıkaran bir adam, elindeki mumla mutfaktan ayrılan bir adam algıladı.

Adam başka bir yerde tekrar belirdi mi?

Dört dakikalık aranın ardından avlu kapısının yarı saydam yarı daire yelpaze şekilli camının ardında mumunun titreşimi belirdi. Avlu kapısı, menteşeleri üzerinde ağırca açıldı. Avlu kapısının aralığında adam mumuyla, bu kez şapkasız, belirdi.

Stephen adamın işaretine uydu mu?

Evet, usulca içeri girerek, kapıyı kapatıp zincirlemesine yardımcı oldu ve koridorda yavaşça adamın sırtını, sessiz adımlarını ve soldaki kapının gediğinin önünden geçerken ışığı canlanan mumunu takip etti ve beşten çok basamağı olan dönel bir merdivenden Bloom'un evindeki mutfağa yöneldi.

Bloom ne yaptı?

Mumu, alevine hızla üfleyip söndürdü, oturakları kaşıkvari iki sandalyeden birini arkası bahçeye gelecek şekilde Stephen için, diğerini de işi bitince oturmak amacıyla kendisi için çekti ve bir dizini yere yaslayıp ocağın içine çapraz yerleştirilmiş reçine çubuklarından, muhtelif renkli kâğıttan ve 14 D'Olier Sokağı'ndaki Messrs Flower ve M'Donal'dan tonu yirmi bir şiline alınmış, muhtelif çokgen şekline sahip en kaliteli Abram kömürlerinden bir yığın oluşturup çaktığı tek kibritle kâğıtları üç ayrı köşeden yakarak tutuşturdu ve aynı zamanda yakıtın gizli gücünü, karbon ve hidrojen elementlerini havadaki oksijenle özgür biçimde buluşturmak suretiyle ortaya çıkardı.

Stephen'ın aklından geçen benzer görüntüler hangileriydi?[1]

Muhtelif başka mekân ve zamanda, bir ya da iki dizlerinin üstüne yaslanıp onun için ateş yakmış olanlar: Kildare İli, Sallins, Clongowes Wood İsa Cemiyeti'nin revirindeki Michael Birader: Dublin, Fitzgibbon Sokağı on üç numaradaki ilk evindeki mobilyasız bir odada babası Simon Dedalus: ölmekteki kardeşi Bayan Julia Morkan'ın Usher Adası 15 numaradaki evinde vaftiz annesi Bayan Kate Morkan: Clanbrassil Sokağı 62 numaradaki meskenlerinin mutfağında Richie (Richard) Goulding'in eşi, halası Sara: North Richmond Sokağı on iki numarada 1898'deki Aziz Francis Xavier yortusunun sabahında Simon Dedalus'un eşi, annesi Mary: College Üniversitesi, Stephen's Green 16 numaradaki fizik amfisinde dekan Peder Butt: Cabra'daki baba evinde kız kardeşi Dilly (Delia) geçti aklından.

[1] Bu paragraftaki olayların hemen hepsi, *Portre*'de anılan anılardır. (ç.n.)

Stephen bakışlarını ateşten alıp yarım yarda kaldırdığında karşı duvarda ne gördü?

Beş sarmal zemberekli zilin altında, baca ağzının girintisine enlemesine takılmış iki kanca arasına gerili eğri ipte yan yana asılı dört kare mendil ve Lisle jartiyerli, alışıldık biçimde uçlarından, ikisi ayakucunda birisi ağ yerinde takılı üç mandalla asılmış gri kumaştan bir çift kadın çorabı.

Bloom'un ocağın üstünde gördüğü neydi?

Sağ (küçük olan) gözde mavi emayeden bir tava: sol (büyük olan) gözde siyah demirden bir çaydanlık.

Bloom ocakta ne yaptı?

Tavayı sol göze alıp çaydanlığı kaldırarak tezgâha taşıdı ve musluğun altına tutunca aksın diye musluğu açtı.

Aktı mı?

Evet. Wicklow vilayetindeki 2400 milyon galon küp kapasiteye sahip Roundwood deposundan çıkıp, yatırım maliyeti yarda başına 5 £ olan ve ana kaynağı filtreli tek ve çift hatlı yeraltı şebekesinden süzülerek Dargle, Rathdown, Glen of Downs ve Callowhill üzerinden 22 yasal millik mesafeyi kat edip Stillorgan'daki 26 dönümlük depoya ulaşır ve akabinde 250 fit meyilli boşaltma tankları marifetiyle kent sınırındaki Eustace Köprüsü'ne, her ne kadar uzun süren yaz kuraklığı ve günlük 12 ½ galonluk tedarik nedeniyle su miktarı eşik bendinin altına düşmüş olsa ve bundan ötürü belediye müfettişi ve su işlerinde uzman İnş. Müh. Bay Spencer Harty, su idaresinin talimatname gereğince şebeke suyunun tüketim amaçları dışında kullanımını yasaklamış olsa da (ihtiyaç halinde diğer işler için Grand ve Royal kanallarının içime uygun olmayan suyunun 1893'te olduğu gibi kullanılabileceği tasavvuruyla) ve özellikle Güney Dublin Esirgeme Kurumu'nda kendilerine tahsis edilen 15 galon miktarın 6 inç metre kapasiteyle aktarılmasına rağmen sayaçlarının ölçümü sonucu gecelik 20.000 galon israflarının olduğu ve vergi mükellefleriyle toplumun geri kalanının menfaatlerini gasp etmek suretiyle tüketildiği hukuk müşaviri Bay Ignatius Rice tarafından tespit edilmiş olmasına rağmen, yukarı Leeson Sokağı üzerinden hanelere dağılır.

Suyun, ocağa dönmekteki, susever, sututar, susalar, saka Bloom'u mest eden yanı neydi?

Evrenselliği: demokratik eşitliği ve doğasındaki kendi seviyesini bulma azmi: Mercator tasarımı haritadaki okyanusun uçsuz bucaksızlığı: Pasifik'teki Sundam çukurunda, iskandil alınamayan 8.000 kulacı aşkın derinliği: dalgalarının ve yüzeyindeki nesnelerin dur durak bilmemesi ve dünyanın çeşitli noktalarını sırasıyla dolanmaları: sakin zamanlarındaki hidrostatik dinginliği: alçak gelgit ve yüksek gelgit zamanlarındaki kabarması: sahilleri harap ettikten sonra durulması: Arktika ve Antarktika bölgelerindeki buz kütlelerinin sterilliği: iklimsel ve ticari değeri: yerkürenin karalarına kıyasla üçe karşı bir üstünlüğü: oğlak dönencesi altındaki bölgedeki uçsuz bucaksız

hegemonyası: kadim çanağının çağlara dayanan durağanlığı: kızıl sarı macun kıvamındaki yatağı: çözülür maddelerin milyonlarca değerli metali eritme ve tutma kapasitesi: yarımada ve adaları durmaksızın aşındırıp yeni homotetik adalar, yarımadalar ve yalıyarlar oluşturması: alüvyonlu çökeltileri: ağırlığı, hacmi ve yoğunluğu: lagün ve dağ göllerindeki sakinliği: kavurucu ve dondurucu bölgelerdeki renk değişimleri: kıtasal akıntılarda dallanıp budaklanması ve okyanus boyu, körfez yönlü, kuzey ve güney Ekvator kaynaklı akıntılarda muhtelif nehir sularının birbirine karışması: deniz depremleri, hortumlar, Artezyen kaynakları, volkanik püskürmeler, seller, burgaçlar, taşkınlar, sağanaklar, dip dalgaları, havzalar, su ayrımlarında, kaynaçlarda, çavlanlarda, girdaplarda, büyük girdaplarda, su basma olaylarında, sellerde ve bulut boşalımlarındaki yabanlığı: yerküre boyunca süren ufki eğrisi: kaynaklarının gizemi ve su çubuğu ve nemölçer aygıtlarla tespit edilmesi ve Ahstown kapısı duvarındaki gibi havanın doygunluğu sonucu oluşan çiyi: iki birim hidrojen ve bir birim oksijenden müteşekkil oluşunun yalınlığı: sağaltıcı gücü: Ölü Deniz'deki kaldırma gücü: derelerde, çaylarda, elverişsiz bentlerde ve gemi gövdelerindeki sızıntısı: susuzluğu giderip yangını söndürmesi ve bitkileri beslemesi: örnek teşkil edecek şaşmazlığı: buhar, sis, bulut, yağmur, sulusepken, kar ve dolu şeklindeki başkalaşımı: yangın musluklarındaki tazyiki: göl, koy, körfez, kroz, boğaz, lagün, resif, takımada, geçit, fiyort, koyak, gelgit haliçleri ve denizin kollarındaki değişkenliği: buzdağı ve buzullardaki katılığı: hidrolik değirmen, türbin, dinamo, baraj, ağartım, tabakhane ve çamaşırhanelerdeki uysallığı: kanal, seyre uygun nehir ve yüzdürme haznelerindeki yararı: gelgit ya da bentlerde kademe kademe akışıyla elde edilen potansiyel gücü: büsbütün olmasa da sayısal açıdan yerkürenin ana sakinleri sayılabilecek denizaltı fauna ve florası (anakuzik ve fotofobik): bedenin, her yanı kaplayan haliyle %90'ını oluşturması: bataklıklardaki, zararlı çayırlardaki solgun çiçek çürüklerinin ve durgun suların yaydığı kötü kokusu.

Çaydanlığı yarı yarıya doldurup yanan kömürlerin üstüne yerleştirdikten sonra neden, halen açık musluğun başına döndü?

Kirli ellerini, kısmen ezilmiş olsa da etiketi halen üstünde olan Barrington limon esanslı sabunla (on üç saat önce alınmış olup ödemesi halen yapılmamış) ve taze, soğukluğu hiç değişmeyen suyla yıkamak ve sonra da tahta tutamağa takılı kırmızı kenarlıklı bez ile kurulamak amacıyla.

Stephen, Bloom'un teklifini hangi gerekçeyle geri çevirdi?

Hidrofobik olduğu, soğuk suyla kısmi ya da bütünsel temastan nefret ettiği (son banyosunu geçen sene ekim ayında yapmıştı), cam ve kristal gibi aköz maddelerden hoşlanmayıp suyun düşünce ve dildeki güveni zedelediği inancıyla.

Bloom'u, hijyen ve hastalıktan korunmanın önemi ve deniz ya da nehir gibi soğuk sularda yıkanma durumunda bedenin öncelikle baş, mide ve ayak topuğu gibi so-

ğuktan en az etkilenen organların ıslatılması ve yüzün de yıkanması suretiyle kasların harekete geçeceği yönünde tavsiyeler vermekten alıkoyan şey neydi?

Aközün, dehanın kararsız özgürlüğüyle bağdaşmazlığı.

Benzer şekilde vermekten kaçındığı diğer didaktik tavsiyeler nelerdi?

Beslenmeye dair: domuz pastırması, tuzlanmış balık ve tereyağının protein ve kalori yüzdeleriyle son anılanda ilkinin yokluğu ve ilk anılanda ikincisinin bolluğu.

Ev sahibi nezdinde konuğun en belirgin özelliği neydi?

Özgüveni ve buna bağlı olarak eşit ve karşıt yönde vazgeçme ve toparlanma gücü.

Sıvı kabında ateş marifetiyle eşzamanlı gerçekleşen olgu neydi?

Kabararak taşma olgusu. Mutfak ile baca deliği arasında gerçekleşen yukarı yönlü hava akımı sonucu, bitkisel varoluşlarını ısının ana kaynağı (ısıl merkez) güneşin her yöne yayılan huzmelerini geçirgen hava üzerinden aktarımına borçlu olan ilkçağ ormanlarının yaprak fosillerini sıkıştırılmış mineraller biçemiyle muhafaza eden, çokdüzlemli katran özlü kömürün çalı çırpı marifetiyle hızla tutuşması. Böyle bir yanma sonucu harekete geçen ısı (aktarılan), ısı kaynağından engebeli, cilasız, demirden mamul sıvı kabına doğru kısmen yansıyarak, kısmen emilerek ve kısmen de iletilerek durmaksızın yayılıyor, suyun derecesini normalden kaynama derecesine doğru, 1 libre suyun kaynaması için 50° Fahrenheit'ten 72 termal birim giderle 212° Fahrenheit'a yaklaştırıyordu.

Bu ısı artışına ulaşıldığını duyuran neydi?

Buharın çaydanlığın iki yanından eşzamanla çifte püskürmesi.

Bloom kişisel bir amaçla suyu kaynatıyor olsa hangi nedenle bu kadar kaynatırdı?

Tıraş için.

Gece yatmadan önce tıraş olmanın ne gibi faydaları vardı?

Daha yumuşak sakal: iki tıraş arası fırçanın köpüğünde bile isteye bırakılması halinde yapışık tüylerle daha rahat tıraş imkânı sağlar: dişi tanıdıklarla alışılmadık saatlerde ve kuytu mekânlarda umulmadık rastlantılar gerçekleşmesi halinde daha yumuşak bir ten: gün boyu daha sakin hayal gücü: daha dingin bir uyku akabinde daha berrak algılar çünkü içine doğduğun ve endişe sebebi sabaha dair gürültüler, misal, sütçünün takırdayan güğümü, postacının kapıyı iki kere çalışı, okunmuş bir gazete, yüzünü sabunlarken gazetenin tekrar okunması, aynı noktanın yeniden sabunlanması, sarsıntı, bir kurşun sesi eşliğinde bir tıraş ve akabinde daha hızlıca tıraş olmasına sebep korksa mı tırssa mı ne yapsa da ne etse nerelere gitse babında düşünse bir türlü düşünmese başka tür düşünceler ve üzerine yara bandı yapıştırılan kesik yerine geceden tıraş: ki bu gece de olacaktı.

Işığın yokluğunun sesin varlığına kıyasla onu daha az rahatsız etmesinin sebebi neydi?

Kuvvetli kavrayıcı erkeksi kadınsı edilgen ve etken elinin, dokunduğu zaman mutlak hissi vermesi nedeniyle.

(Eli) hangi niteliğe ve buna karşın hangi etkiye sahipti?

Cerrahi ameliyat yeteneği ama yine de haklı sebeplerle dahi olsa insan kanı dökmek konusunda isteksiz olması sonucu doğal sırasıyla güneşle sağaltım, psikofiziksel sağaltım ve osteopatik cerrahi yöntemlerini yeğliyordu.

Bloom'un örtüsünü açtığı mutfak rafının alt orta ve üst bölmelerinde neler vardı?

Alt rafta beş düz kahvaltı tabağı, üzerlerinde fincanlarıyla birlikte altı kayık kahvaltı fincan tabağı, Crown Derby'sinin uyarlama, ters çevrilmemiş, bıyıklı fincanı, altın varaklı dört beyaz yumurta kabı, içinde çoğu bakır bozuk paralar olan süet kese ve bir şekerleme kavanozu (eflatun). Orta rafta içinde karabiber bulunan, kenarı tırtıklı yumurta kabı, tuzluk, yağlı kâğıda sarılı dört küme siyah zeytin, boş bir Plumtree et konserve kutusu, içinde bir Jersey armudu bulunan kurdeleli oval hasır sepet, mercan rengi etiketinin yarısı soyulmuş, yarım şişe William Gilbey Şti. marka bayatlamış beyaz porto şarabı, bir paket eriyebilen Epps kakaosu, buruşturulmuş folyo kâğıdında libresi 2/-'lik beş ons Anne Lynch birinci sınıf çayı, içinde en kalitelisinden kristal küp şeker ile silindir teneke kutu, birisi İspanyol ve tam, diğerinin yüzeyi geniş ve daha keskin kokulu ikiye dilimlenmiş halde görece küçük ve İrlanda üretimi olmak üzere iki soğan, bir kavanoz İrlanda Örnek Mandırası kaymağı, Bay Bloom'un ve Bayan Flemming'in kahvaltıları için alınan miktarın toplamıyla yekûnda bir pint edecek, ki bu da ilk alınan miktara denk, kahverengi çömlekte ısıtılıp mayhoş peyniraltı suyu ilavesiyle yarı katı çökeleğe dönüştürülmüş yarım pint kadar ekşimiş süt, iki karanfil tanesi, bir yarım peni ve içinde çiğ pirzola bulunan küçük bir tabak. Üst rafta çeşitli boyutta ve muhtelif bölgelerin imalatı reçel kavanozları (boş).

Dolap örtüsünde dikkatini çeken şey neydi?

8 87, 88 6 numaralı iki bahis biletinin dört adet çokgen kırpığı.

Aklına gelip de alnını bir süre çatmasına sebep olay neydi?

Aklına düşen rastlantı, gerçeğin kurgudan daha tuhaf oluşu, Butt Köprüsü'ndeki arabacı yatağında pembe baskılı *Evening Telegraph* akşam baskısından öğrendiği Gold Cup engellisinin resmi ve kesin sonucu.

Sonuca dair tahmin yahut bilgiye dayalı duyumlar daha önce nerelerde kulağına çalınmıştı?

Britain Caddesi 8, 9, 10 numaralardaki Bernard Kiernan'ın ruhsatlı meyhanesinde: Duke Sokağı 14 numarada David Byrne'ün ruhsatlı meyhanesinde: O'Connell

Caddesi'nin aşağısında, Graham Lemon'un yerinin dışarısında esmer bir adam eline Siyon'daki kilisenin tadilatını yapan İlyas'a dair at gitsin misali eline tutuşturulan ilanla (akabinde atılıp gitmişti zaten): Eczacı F. W. Sweney (Limited) işletmesinin önündeki Lincoln Meydanı'nda Frederick M. (Bantam) Lyons, atmak üzere olduğu (ki sonrada atmıştı da) *Freeman's Journal* ve *National Press* nüshalarını elinden kapıp hızlıca göz attığında ki akabinde suretinde aydınlanmanın ışığı ve tahmin lisanınca yarışın sırrına vakıf olmanın imgesi olarak kollarını kavuşturmuş halde Türk Hamamı ve Sıcak Banyo binasına doğru ilerlemişti.

Kaçan keyfini hangi hisler teskin etti?

Elektriğin tahliyesi ardından akustik tınıya varılması gibi her olayın varoluşunu izlediğinden kelli yorumlamaya dair zorluklar, yani başarılı bir yoruma rağmen olası toplam kaybı hesap edip gerçek kayıptan kaçınmış olma ihtimalinin hesabı.

Ruh hali nasıldı?

Riske girmemiş, umut beslememiş, hayal kırıklığı yaşamamıştı, velhasıl halinden memnundu.

Onu memnun eden neydi?

Para kaybetmemiş olmak. Başkalarının net kazanç elde etmesine sebep olmak. Yahudi olmayanlara ışık tutmak.

Bloom, Yahudi olmayan birisine ne türden atıştırmalık hazırlamıştı?

İki fincana iki silme dolusu, toplam dört kaşık Epps marka çözünür kakaolarından koyup etikette yazan talimat doğrultusunda ilerlemek suretiyle her iki fincana tarif edilen miktar kadar içerik katıp demlenmeleri için yeter süre bekledi.

Ev sahibinin konuğuna karşı sergilediği fuzuli konukseverlik halleri hangileriydi?

Biricik kızı Millicent'in (Milly) kendisine hediye ettiği Crown Derby uyarlaması bıyıklı fincan üzerindeki ziyafet hakkından feragat ederek kendisine de konuğuna sunduğu fincanın aynısını almış ve ayrıca eşi Marion'un (Molly) kahvaltısı için ayırdığı ağdalı kaymaktan, konuğuna çok, kendisine biraz daha az olmak kaydıyla ikram etmişti.

Konuk, bu konukseverliğin ayırtında mıydı ve mukabele etti mi?

Ev sahibinin şaka yollu imasi sonucu bu ikramların ayırtına vardı, yarı şaka yarı ciddi bir sükûnetle Epps mamulü kakaosunu içti.

Bloom'un aklından geçmekle birlikte ileriki bir fırsatta değerlendirmek üzere şimdilik kendisine sakladığı başkaca konuksever hamleler var mıydı?

Konuğun ceketinin sağ yanındaki 1 ½ inç uzunluğundaki söküğün dikilmesi. Uygun fırsat ve ihtiyaç hasıl olursa evdeki dört adet kadın mendilinden birisinin konuğa armağan edilmesi.

Kim daha hızlı içti?

Başlangıçtaki on saniyelik avantajla birlikte ısıyı sürekli iletecek şekilde kaşığın içbükey tarafını kullanan ve diğer tarafın bir yudumuna karşın üç yudum, iki yudumuna karşın altı yudum ve üç yudumuna karşın dokuz yudum alan Bloom.

Süregelen eylemine hangi zihinsel akış eşlik etti?

Arkadaşının sessizliğini sehven aklından bir şeyler geçirmesine yorup kendisinin de edebiyatın eğlence tarafından çok zihin açıcı tarafıyla ilgilendiği ve William Shakespeare eserlerini de birden çok kere gerçek hayatın zorlu sorunlarına karşılık bulmak amacıyla okuduğu geçti aklından.

Sorunlarına çözüm bulabilmiş miydi?

Belli başlı klasik bölümleri sözlüğünün de yardımıyla dikkatle ve defalarca okumuş olmasına rağmen metinde yeterli kanıya ulaşamamış, vardığı cevaplar tüm noktaları aydınlatamamıştı.

11 yaşında olası bir şair adayıyken *Shamrock*'adlı haftalık gazeteye sırasıyla 10/-, 5/- ve 2/6 ödül için gönderdiği ilk özgün şiirin son dizeleri nasıldı?

Diktim gözlerimi ufka
Keşke şiirim basılsa
Yok mudur küçücük bir bölüm.
Şayet beğenmezseniz de
Koyun sonlarda bir yerlere
Saygılarımla ismim L.Bloom

Geçici konuğuyla kendisi arasında dört farklı özellik buldu mu?

Adları, yaşları, ırkları, inançları.

Gençliğinde adıyla yaptığı anagramlar nelerdi?

Leopold Bloom
Ellpodbomool
Molldopeloob
Bollopedoom
Old Ollebo, M. P.

Zatıalilerinin (devinen şairimiz) ön adının baş harfleriyle yazıp Bayan Marion (Molly) Tweedy'ye 14 Şubat 1888'de gönderdiği akrostiş nasıldı?

Pek uyaklıdır şairlerin şiirleri
O müzik gibi çınlayan ilahi dizeleri
Latif tınılar salsın nağmeli sözleri
Dünyanın en hoş yeri değil mi
Yârimin dünya güzeli gözleri.

King Sokağı güney kısmı 46, 47, 48, 49 numaralardaki Gaiety Tiyatrosu'nun kiracısı Michael Gunn tarafından kendisine ısmarlanan ve geleneksel yıllık Noel pantomimi *Bahriyeli Sinbad*'ın (yapımcısı R. Shelton tarafından temsili 26 Aralık 1892'de gerçekleştirilen, Greenleaf Whittier'ın yazıp George A. Jackson ve Cecil Hicks'in sahneye koyduğu, kostümleri Bay Michael Gunn'ın yönlendirmesiyle Bayan Whelan ve kızı tarafından hazırlanan, Jessie Noir'ın balet, Thomas Otto'nun pantomimci olarak rol aldığı oyun) ikinci perdesinin altıncı sahnesindeki elmaslar vadisi skecinde, geçen yılın olayları ve gelecek yılın beklentilerini betimlemek üzere *Brian Boru çıkagelse de şu Dublin'in halini bir görse* temalı, baş aktris Nelly Bouverist tarafından söylenmesi tasarlanan şarkıyı (beste, R. G. Johnston) tamamlamasına engel olan hadise neydi?

İlk olarak imparatorlukla yerel idare arasındaki ilişkilerin dalgalı seyri, (1820'de doğup 1837'de tahta çıkan) Kraliçe Victoria'nın umulan elmas yıl jübilesi ve yeni belediye balık çarşısının ertelenen açılışı: ikincisi, (gerçek) Majesteleri York Dükü ile Düşesi'yle (temsili) Majesteleri Kral Brian Boru'nun birbirinin ardı sıra gerçekleşecek ziyaretlerine karşı yükselen muhalif sesler sonucu toplumda oluşan endişe ortamı: üçüncüsü, Burgh Quaty'deki Grand Lyric Hall ile Hawkins Sokağı'ndaki Theatre Royal arasında profesyonel etik ile profesyonel öykünme çerçevesinde cereyan eden gerilim: dördüncüsü, Nelly Bouverist'in entelektüellikten uzak, siyasi olmaktan uzak ve yerel olaylarla ilgisiz çehresindeki ifadenin dikkatini dağıtması ve Nelly Bouverist'in entelektüellikten ve siyasi olmaktan uzak ve yerel olaylarla ilgisiz beyaz çamaşırlarını, kendisi (Nelly Bouverist) içindeyken teşhir etmesinin yarattığı şehvet: beşincisi, *Herkes için Fıkralar* kitabından (1000 sayfa ve her sayfada bir fıkra) esinle uygun müzik ve mizahi esin kaynağını elde etmenin zorluğu: altıncısı, yeni belediye başkanı Daniel Tallon, yeni emniyet amiri Thomas Pile ve yeni başsavcı Dunbar Plunket Barton'un adlarını hedef alan homofonik ve kakofonik uyaklar.

Yaşları arasında nasıl bir ilişki vardı?

Bloom 16 yıl önce 1888'de, Stephen'ın şimdiki yaşındayken, Stephen 6 yaşındaydı. Stephen 16 yıl sonra Bloom'un şimdiki yaşına vardığında Bloom 54 yaşında olacaktı. 1936 yılına geldiğinde Bloom 70, Stephen ise 54 yaşında olacaktı ve başlangıçtaki yaşlarının 16'ya 0 olduğu kabulüne karşılık o yıl yaşlarının oranı 17 ½'ye karşın 13 ½ olacaktı, zira yıllar geçtikçe aradaki oran azalıyordu oysa bir anlığına mümkün olduğunu varsayarak 1883'teki oran sabit kalmış olsa 1904'te Stephen 22 iken Blo-

om 374 olacaktı ve 1920'de Stephen 38 olduğunda Bloom 646 yaşında olacaktı ve 1952'de Stephen tufan sonrasının azami yaşı 70'e[1] vardığında Bloom 1190 yıldır hayatta ve 714 yılında doğmuş olacaktı ve tufan öncesi Matuşelah'ın erdiği azami 969 yaşından 221 yıl daha fazla yaşamış olacaktı, Stephen ise T. S. 3072 yılına kadar yaşayıp aynı yaşa erecek olsa Bloom'un 83.300 yaşına kadar yaşaması gerekecekti ki bu da İ.Ö. 81.396 yılında doğmasına tekabül ederdi.

Ne tür olaylar bu hesaplamaları boşa çıkartırdı?

Birinin ya da her ikisinin birden varlığının son bulması ya da yeni bir çağ veya takvimin hayata geçmesi, dünyanın yok olmasını takiben insan ırkının kaçınılmaz biçimde soyunun tükenmesi.

Önceden tanışmış olduklarına delalet eden kaç karşılaşma gerçekleşmişti?

İki. İlki, Matthew Dillon'un Roundtown Kimmage Yolu Medina Villası'ndaki evinin leylaklı bahçesinde, 1887 yılında, Stephen daha beş yaşında ve annesi de yanındayken ve tokalaşmak için elini utana sıkıla uzatmışken. İkincisi, Breslin Otel'in kahve salonunda, 1892 Ocak ayının yağmurlu bir pazar gününde, Stephen'ın babası ve büyük amcası da oradayken ve Stephen 5 yaş daha büyümüşken.

Bloom daha sonra, oğul tarafından yapılan ve babası tarafından da desteklenen daveti kabul etmiş miydi?

Çok teşekkür ederek, en kalbi duygularıyla şükran duyarak lakin en samimi hisleriyle özürler dileyerek reddetmek zorunda kalmıştı.

Bu anılar üzerine konuşmalarından hareketle aralarında üçüncü bir bağ keşfettiler mi?

Kendi ayakları üzerinde duracak kadar geliri olan dul Bayan Riordan (Dante), 1 Eylül 1888'den 29 Aralık 1891'e kadar Stephen'ın ebeveyninin evinde kalmış ve sırasıyla 1892, 1893 ve 1894 yıllarında da Elizabeth O'Dowd'un sahibi olduğu, Prussia Sokağı 54 numaradaki City Arms Oteli'nde kalmış ve 5 Smithifeld'da mukim Joseph Cuffe'ın yanında kâtiplik edip Kuzey Çevre Yolu'ndaki Dublin Hayvan Pazarı'nda satışlara nezaret ederken aynı otelde kalan Bloom'la 1893 ve 1894 yıllarının kimi zamanlarında uzun sohbetler etmiş, ona havadisler vermişti.

Bloom'un, kadına fiziksel aktivitelerinde yardımcı olmak suretiyle hayır işlemişliği var mıydı?

Maddi açıdan bağımsız bir dul olmakla birlikte fiziken hareketleri kısıtlı kadını, kimi sıcak yaz akşamlarında, tekerlekli sandalyesiyle, tekerlekleri usulca döndürerek, Kuzey Çevre Yolu'nun köşesine, Bay Gavin Low'un mekânının karşısına düşen bölgeye

[1] Eski Ahit'e göre insan ömrü yüzlerce yıl idi fakat günahları nedeniyle Tanrı tarafından cezalandırılan insan, Nuh tufanından sonra yüz yıldan az yaşar oldu.

kadar gezdirmişliği vardı ki kadın orada, tek mercekli dürbünüyle tramvaylardaki, havalı lastikli yük bisikletlerindeki, at arabalarındaki, faytonlardaki, hususi ve kiralık landonlardaki, şehirden Phoenix Park'a ya da aksi yöne gitmekte olan, görüntüleri belli belirsiz vatandaşları incelemek üzere bir süre kalırdı.

Böyle bir gözleme nöbetçilik etme işini nasıl oluyor da sükûnetle kabulleniyordu?

Çünkü o da gençliğinde bombeli ve çok renkli bir camın rondelasından bakar ve caddede akan, yayalar, çekçekler, velespitler, usulca, hızla, dümdüz ya da jantları üstünde döne döne geçip dünyada alelacele dönüp dolaşan araçlarla durmaksızın değişen manzarayı seyrederdi.

Kadının sekiz yıl önceki vefatından geriye ne tür belirgin anılar kalmıştı?

Yaşlılığından bezik kartları ve fişleri, Skye cinsi teriyeri, adı var kendi şüpheli serveti, ara sıra dalıp gitmesi ve akıntılı içkulak iltihabından kaynaklı sağırlığı: gençliğinden, Pirüpak Bakire heykeli önünde kolza yağlı kandiliyle dikilmesi, Charles Stewart Parnell ve Michael Davitt için yeşil ve kestane rengi fırçaları,[1] pelür kâğıtları.

Kendine kıyasla genç dostuna bu anılardan bahsetmesi sonucu içinde kabaran gençliği yeniden tatması şu ya da bu şekilde mümkün müydü?

Önceleri sıkı sıkıya uygulayıp sonraları boşladığı, Eugen Sandow'un *Nasıl Fiziksel Güç Elde Ederiz* kitabında tarif edilen ve özellikle de işlerini oturarak yapan işadamlarına yönelik, bir ayna önünde muhtelif kas gruplarını çalıştırarak hoş bir sertlik ve gençliğe dair rahatça kasılıp gevşeme niteliklerini kazandıran egzersizlere yeniden başlaması halinde mümkün olabilirdi.

Delikanlılığında atikliğini sergileyebildiği özel bir yeteneği var mıydı?

Halter gücünü ve aletli jimnastik de cesaretini aşıyor olsa da High School'da öğrenciyken karın kaslarının müthiş gelişmiş olmasının yardımıyla kasa üzerinde dengede ve yatay duruşu mükemmelen becerebiliyordu.

Bu yeteneklerden herhangi biri farklı soyuna açıkça atıfta bulunuyor muydu?

Hiçbiri.

En sade haline indirgendiğinde Bloom'un, Stephen'ın Bloom'a dair düşünceleri ve Stephen'ın Bloom'un Stephen hakkında düşündüklerine dair düşüncelerini kapsayan düşünceler nelerdi?

Onun, onun Yahudi olduğunu düşündüğünü düşünüyordu ne var ki o, öyle olmadığını bildiğini bildiğini sanıyordu.

[1] *Portre*'ye gönderme.

Gizli saklı bir şey kalmadığı takdirde soyları sopları hangi nesle dayanıyordu?

Bloom, Szombathély, Viyana, Budapeşte, Milano, Londra ve Dublinli Rudolf Virag (bilahare Rudolph Bloom) ile Julius Higgins (Karoly doğumlu) ve Fanny Higgins'in (Hegarty doğumlu) ikinci kızları Ellen Higgins'in, soyadını sürdürecek tek erkek evlatları olarak dünyaya gelmişti. Stephen ise, Cork ve Dublinli Simon Dedalus ile Richard ve Christina Goulding'in (Grier doğumlu) kızları Mary'nin eştözlü, yaşayan en büyük oğulları idi.

Bloom ve Stephen vaftiz olmuşlar mıydı ve olmuşlarsa nerede, kim tarafından vaftiz edilmişlerdi, vaftiz eden ruhban mıydı laik sınıftan mıydı?

Bloom (üç kez), tek başına muhterem Bay Gilmer Johnston M. A. tarafından Coombe'deki Aziz Nicholas Without Protestan Kilisesi'nde, James O'Connor, Philip Gilligan ve James Fitzpatrick tarafından birlikte, Swords köyündeki bir tulumbada ve Rathgar'daki Üç Aziz Kilisesi'nde muhterem peder Charles Malone tarafından. Stephen (bir kez), Rathgar'daki Üç Aziz Kilisesi'nde tek başına muhterem peder Charles Malone tarafından.

Eğitimlerini birbirlerine yakın buldular mı?

Stephen şayet Bloom Stoom olsaydı özel ev eğitiminin ardından liseye geçerdi. Bloom şayet Stephen Blephen olsaydı ortaöğretimin ilk, orta ve son kademelerini okur ve ardı sıra kraliyet üniversitesinin hazırlık, ilk ve orta seviyelerini geçip yüksek derece ile mezun olurdu.

Bloom, hayat üniversitesine gittiği lafını neden yuttu?

Bunun, Stephen tarafından ona ya da kendisi tarafından Stephen'a çoktan söylenip söylenmemiş olduğu konusunda kafası karışmıştı.

Kişisel bakımdan temsil ettikleri iki mizaç hangileriydi?

Bilimsel. Sanatsal.

Bloom, saf bilimden ziyade uygulamalı bilime merakı olduğunu göstermek için hangi delilleri sundu?

Doyup da sindirimine yardımcı olsun diye keyifle uzandığı zaman, şimdi artık toplumda mal olmuş olsa da bir zamanlar devrim niteliğinde kabul edilen, örneğin paraşüt, yansıtmalı teleskop, spiral tirbuşon, çengelli iğne, madensuyu sifonu, kaldıraçlı ve oluklu kanal kapağı gibi birtakım buluşları takdirle seyretmesinin ona çağrıştırdığı muhtemel icatlar.

Bu icatlar temelde anaokulu taslağında geliştirilmiş uygulamalar mıydı?

Evet, bu buluşlar mantar tabancalarını, iç lastikleri, tehlikeli oyunları ve sapanları ıskartaya çıkartacaktı. Koç'tan Balık'a on iki burcu betimleyen astronomik kaleydos-

koplar, minyatür mekanik güneş sistemi modelleri, zoolojik bisküvilere karşılık gelecek aritmetik jelatin şekerlemeler, yerküre şeklinde lambalar, tarihi temsili olan bebekler.

Bu çağrışımları tetikleyen diğer unsurlar nelerdi?

Efraim Marks ve Charles A. James'in önceleri George Sokağı 42 güneydeki çarşıdaki 1d dükkânında, sonraları Henry Caddesi 30 numaradaki 6 ½ d, giriş 2d, çocuklara 1d dünyanın eğlencesi ve balmumu sergisinde yakaladığı başarı: modern reklam sanatının şimdiye dek atıl kalmış, üç harfli tekil düşünceye dayanan imgeleriyle, dikey boyutta azami görünürlüğe sahip (handiyse semavi), ufki düzlemde azami okunaklı (deşifre edilmiş) ve gönülsüz ilgiyi dahi ikna edip karar verdirmek üzere mıknatısvari, üzerine çekecek sonsuz imkânları.

Mesela ne?

K. II. Kino'nun yeri II/-Pantolon
Keyes Anahtar Evi. Alexander J. Keyes.

Mesela ne değil?

Şu uzun muma bakın. 1 mumluk garanti aydınlatma gücüyle ne zaman yanıp tükeneceğini hesaplayın, bir çift halis deriden ayakkabı sizin olsun.
Adres: Barclay and Cook, Talbot Caddesi 18.
Basilöle (Böcek İlacı).
Eniyisix (Ayakkabı Cilası).
Tamaradığın (İki bıçaklı, tirbuşonlu, tırnak makaslı ve pipo temizleyicili cep çakısı)

Mesela asla olmayacak olan ne?

Plumtree Kavurmasız Ev Neye Benzer?
Noksan.
Plumtree giren evse huzur dolu bir yuvadır.
Merchants İskelesi 23 numara Dublin'de George Plumtree tarafından üretilip 4 oz'luk kaplarda satışa sunulmuş ve reklamı Rotunda Semti'ndeki Hardwicke Caddesi 19 numarada mukim, encümen azası Joseph P. Nannetti tarafından ölüm ve seneyi devriye ilanlarının altına konmuştur. Etikette Plumtree yazmaktadır. Kavurmanın tescilli markası olarak Erik Ağacı. Taklitlerinden sakınınız. Trumplee. Mavurka. Plamtroo.

Stephen'ı, özgünlüğün her ne kadar kendi ödülünü kendi elde etse de, her halükârda başarıya götürmeyeceğine ikna etmek için hangi örneği öne çıkardı?

Bizzat kendisi tarafından teklif edilen ama kabul görmeyen, bir hayvanın çekeceği ve içine ilanı o an yazıyorlarmış gibi oturtulacak iki kızla birlikte aydınlatılmış bir araba.

Buradan ilhamla Stephen'ın zihninde nasıl bir sahne canlandı?

Dağ geçidinde yapayalnız bir otel. Sonbahar. Alacakaranlık. Ateşler yakılmış. Karanlık köşede bir delikanlı oturmuş. Genç kadın içeri giriyor. Huzursuzdur. Yapa-

yalnızdır. Oturur. Pencerenin yanına gider. Durur. Oturur. Alacakaranlık. Düşünür. Yapayalnız otelin kâğıdına bir şeyler yazar. Düşünür. Yazar. Ah çeker. Tekerlek ve toynak sesleri. Alelacele dışarı çıkar. Adam karanlık köşesinden çıkagelir. Yapayalnız otelin kâğıdını eline alır. Ateşe tutar. Alacakaranlık. Okur. Yapayalnız.

Ne yazıyor?

Yatık, dik ve sola yatık harflerle: Queen's Otel, Queen's Otel, Queen's Otel, Quenn's...

Buradan ilhamla Bloom'un zihninde canlanan sahne neydi?

Ennis, Clare ilindeki Queen's Otel'de, 27 Haziran 1886 akşamı, belirtilmemiş bir saatte, 2 ölçek kurtboğana 1 ölçek kloroform merhem (27 Haziran sabahı saat 10:20'de Ennis'teki Church Caddesi 17 numaradaki ilaç müstahzarı Francis Dennehy'den aldığı) katmak suretiyle bizzat hazırladığı aşırı doz kurtboğanı (itboğan olarak da anılan) yutarak can veren Rudolph Bloom'un (Rudolf Virag) görüntüsü ki anılan elim olay, 27 Haziran 1886 günü öğleden sonra 3:15'te Ennis, Main Caddesi 4 numaradaki James Cullen bilumum kumaş ve elbise mağazasından çok şık bir şapka alımı sonrası –fakat elbette bu sebeple değil– gerçekleşmişti.

Bu eşadlılığı bilgiye mi tesadüfe mi yoksa sezgiye mi bağladı?

Tesadüfe.

Kafasında canlanan manzaranın resmini sözlü olarak konuğuna anlattı mı?

Bir başkasının yüz ifadesini seyredip onun sözlerini duymayı yeğledi ki potansiyel anlatıyı algılasın ve kinetik mizaç ortaya çıksın.

Ona anlatıcı tarafından *Filistin'in Pisgah'tan Görüntüsü* veya *Erik Kıssası* diye anlatılan ikinci sahnede ikinci bir tesadüf daha yakaladı mı?

Bu, önceki sahne ve diğerleriyle birlikte anlatılmamış olsa da varlığı malum imayla birlikte okul yıllarında olmuş muhtelif konular ya da özdeyişlere dair hikayeleri de (misal, *En sevdiğim Kahraman*[1] ya da *Ağırdan Almak Zamanın Katilidir*) ekleyince, hazırlık ve ilk seviyedeki öğrenciler için özel, model pedagojik temalar (yüzde yüz sonuç veren) niyetiyle seçilmiş olsun yahut da Philip Beaufoy veya Doktor Dick veya Heblon'un *Mavili Çalışma*'sındaki teamülleri izleyecek şekilde satışı etkisi mutlak bir yayın organında basılsın ya da başarıyı tahmin eden ve hoş bir anlatıya takdirlerini sunmaya hazır dinleyicilere, yaz gündönümünü takip eden uzun yaz gecesinde yani 3:33'te gündoğumunun ve akşam 8:29'da günbatımının yaşandığı 21 Haziran Salı (S. Aloysius Gonzanga) günü entelektüel bir dille sunulmuş halde olsun, kendi içinde kişisel denge bağlamıyla birlikte maddi, sosyal, kişisel ve cinsel başarı imkânları içeriyormuş gibi göründü.

[1] Joyce, Belvedere'de okurken, en sevdiğiniz kahraman konulu kompozisyon ödevinde Odyssea'yı yazmıştır.

En az diğerleri kadar zihnini kurcalayan ailevi sorun neydi?
Karılarımızla ne yapacağız.

Varsayıma dayanan ve tekil çözümleri neydi?

Salon oyunları (domino, halma, Çin daması, beş taş, tahta çubuk oyunu, fincan ve top, körebe, kızmabirader, bezik, yirmibeş, kaptıkaçtı, dama, satranç ya da tavla): polis teşkilatı hayrına nakış ya da örgü: müzikal düetler, mandolin ve gitar, piyano ve flüt, gitar ve piyano: hukuk kâtipliği ya da zarf yazma: iki haftada bir mesire yerlerine gezintiler: serin bir mandıra ya da sıcak bir kahve tarzı işletmede hoş bir dille buyruklar veren ve buyruklarına memnuniyetle uyulan hanımağalık: tenasül ve sağlık koşullarının devlet eliyle sağlandığı erkek genelevlerinde gizli kapaklı yaşanan tatminler: yakınlardaki kadın dost ve ahbaplarla karşılıklı, nadiren aksatılıp sıklıkla geçekleştirilen ziyaretler: özellikle de liberal eğitimi canlandırmak amacıyla planlanacak akşam kursları.

Karısındaki hangi zihinsel gelişim noksanlığı belirtisi, son saydığı (dokuzuncu) çözüme yakın durmasını sağlamıştır?

Boş zamanlarında bir kâğıdı birden çok kere Yunanca, Gaelga ve İbranice dillerinin harf ve hiyeroglifleri olduğunu öne sürdüğü şekillerle doldurmuşluğu vardı. Değişken aralıklarla ama süregelen biçimde Kanada'da bir kent olan Quebec'in baş harfini sorma gereği duymuştu. İç işlerindeki siyasi karmaşalardan ve dış ilişkilerdeki güç dengelerinden pek az anlıyordu. Hesap kitap yaparken sıklıkla parmaklarını kullanırdı. Veciz mektuplarını tamamladıktan sonra kaligrafi kalemini çini pigmentleri olan kaba bırakıp zaç, yeşil vitriyol ve meşe mazısının etkisine maruz kalmasına yol açıyordu. Yabancı kökenli kelimelerin çok heceli olanlarını fonetik olarak algılandığınca ve hatalı bir andırışla ve bazen de her ikisini kapsayacak biçimde dillendiriyordu: metempsikosiz (madem bi sik sok), alias (kitabı mukaddes'te bahsi geçen uydurma bir şahsiyet) gibi.

Eşindeki kişi, mekân ve şeyler hakkındaki muhakeme zayıflığını dengeleyen unsur neydi?

Terazi kefelerinin dikey kollarının mühendislik kaynaklı bariz paralelliğine dair algının yanlışlığı. Bir kişi hakkındaki, deneyle doğru olduğu kanıtlanan hükme karşı, denge geliştirme yönündeki fevkalade maharet.

Bloom, eşindeki bu görece cehalete çare niyetine nelere girişmişti?

Muhtelif yöntem denemişti. İlgi çekici kitapları, sayfaları açık vaziyet ortalıkta bırakmak gibi: açıklama getirirken söz konusu bilginin eşinde örtülü olarak var olduğu imasıyla: eşi yanındayken bir başkasının bariz zekâ eksikliği ile alay ederek.

Doğrudan eğitimle başarıya ulaşabilmiş miydi?

Karısı bazen hiç anlamadı, sonra kısmen anladı, ilgiyle dikkatini verdi, hayretle kavradığı oldu, dikkatle yineledi, hatırlamakta zorlandı, kolayca unuttu, eksik gedikle yine hatırladı, hatayla yineledi.

Hangi yöntem etkinliğini kanıtladı?

Kişisel çıkarını dolaylı yoldan ima etme yöntemi.

Örneğin?

Molly, yağmurda şemsiye taşımayı sevmez ama Bloom, şemsiye taşıyan kadınlar görünce hoşuna giderdi, Molly yağmurda yeni şapka takmayı sevmez ama Bloom, yeni şapka takan kadınlar görünce hoşuna giderdi, Bloom yağmur yağarken eşine yeni şapka aldı, Molly yeni şapkasıyla uyumlu bir şemsiye edindi.

Konuğun anlattığı kıssadaki analojiyi kabul ederek sürgün sonrasına dair hangi örneği verdi?

Saf gerçeğin peşindeki üç kişiyi, Mısırlı Musa'yı, *More Nebukim*'i[1] kaleme alan Musa bin Meymun'u (Kafası Karışıklara Rehber) ve Moses Mendelssohn'u ve bunlar öyle itibarlı isimlerdi ki Musa'dan (Mısırlı) Moses'a dek (Mendelsshon) Musa (bin Meymun) gibisi gelmiş değildi.

Stephen'ın, izninle diyerek gerçeğin peşindeki dördüncü kişi diye andığı Aristo için Bloom'un yaptığı düzeltme neydi?

Adı anılan kişinin de esasen adı sanı bilinmeyen bir filozof hahamın öğrencisi olduğu.

İlahi kanunun seçilmiş ya da lanetlenmiş bir soyunun çocuğu olan, doğruluğu müphem ve ünlü başka oğulları var mıydı?

Felix Bartholdy Mendelsshon (müzisyen), Baruch Spinoza (filozof), Mendoza (boksör), Ferdinand Lassalle (reformist düellocu).

Konuk tarafından ev sahibine ve ev sahibi tarafından da konuğa, farklı tınılar ve çevirileriyle birlikte okunan, antik İbrani ve İrlanda dillerinden dize örnekleri hangileriydi?

Stephen tarafından: *suil, suil, suil arun, suil go siocair suil go cuin* (yürü, yürü, yolunda yürü, emniyetle ve güvenle).
Bloom tarafından: *kifeloch, harimon rahatejch m'baad l'zamatejch* (saçlarının arasında şakakların adeta bir dilim nar).

Her iki dilin fonetik imgelerinin glifik kıyası, sözlü kıyasının önemini ne şekilde ortaya çıkarıyordu?

Karşıtlık amacıyla yan yana getirerek. Edebi açıdan ahım şahım olmayan *Günahın Keyfi* adlı kitabın (Bloom tarafından bir yerlerden çıkarılmış ve özellikle ön kapağı masaya bakacak şekilde yerleştirilmişti) en sondaki boş sayfasına Stephen, kurşunkalemle (Stephen cebinden çıkarmıştı) ge de me harflerinin basit ve ekli hallerini yazdı

[1] Musa Bin Meymun'un *Kafası Karışıklara Rehber* kitabının İbranice adı.

ve Bloom da sıra ona gelince İbranice gimel, alef, dalet ve (mem'i es geçip) ayrıca koh harflerini yazıp bunların 3, 1, 4 ve 100'e denk düşen aritmetik değerlerini açıkladı.

Ölmeye yüz tutmuşken yeniden canlandırılmış bu iki dil hakkında her ikisinin bilgisi teorik mi yoksa pratik düzeyde miydi?

Bildikleri fiil çekim kuralları ve sözdizimiyle sınırlı olup kelime haznesini kapsamadığı için bilgileri teorik düzeyle sınırlı sayılırdı.

Bu diller ve iki dili konuşan insanlar arasında ne çeşit temaslar gerçekleşmişti?

Her iki dilin genizden gelen ve soluklanmaya dayalı sesleri, eklemeli ve çakeri harfleri: antik formları ve her ikisinin de tufandan 242 yıl sonra, İsrailoğullarının atası Nuh'un soyundan gelme Fenius Farsaigh tarafından ve İrlanda'nın ataları Heber ve Hermeon tarafından Şinar ovalarında öğretilmiş olması: Rabbilerin ve culdeelerin yaşamlarındaki arkeolojik, kalıtımsal, aziz yaşamlarını inceleyen, tefsir, vaaz bilimi, toponomik, tarihi ve dini edebiyat eserlerindeki ve Torah, Talmud (Mişna ve Gemara), Massor, Pentateuch, Dun Cow Kitabı, Ballymote Kitabı, Howth Derlemesi, Kells Yazmaları arasındaki benzerlikleri inceleyen eserler: yayılmaları, gördükleri zulüm, hayatta kalıp mücadele vermeleri: sinagog ve mabetlerde gerçekleşen ilahi ritüellerinin gettolarla (S. Mary's Abbey) ve ayin evleriyle (Adam and Eve's Meyhanesi) sınırlı kalması: ulusal kıyafetlerinin medeni kanun ve Yahudi giyim yasalarıyla yasaklanmış olması: Siyonlu Chanah David'deki restorasyon ve İrlanda'nın olası siyasi otonomisi ve haklarını devralması.

Bloom, bu etnik açıdan sonuca ulaşması kaçınılmaz gayenin çoğulcu umuduyla hangi marştan bir kuple söyledi?

Kolod balevav penima
Nefeş, yehudi, bomiya[1]

Marşın devamı neden gelmedi?

Hafızadaki geçici duraklama nedeniyle.

Marşı dillendiren, bu kusuru nasıl geçiştirdi?

Metnin dolaylı anlatımıyla.

Müşterek ve karşılıklı hatıraları hangi ortak noktada buluştu?

Mısır'ın epigrafik hiyerogliflerindeki Yunan ve Roma alfabelerinde izi sürülebilecek şekilde modern stenografi ve telgraf kodunun çivi yazısı ibarelerinden (Semitik) ve ogam yazısının beş kakmalı sırtından (Kelt) türediği yönündeki tahmin.

[1] (İbranice) Yahudi'nin yüreği attığı sürece, ruhu özlem çeker.

Konuk ev sahibinin ricasını yerine getirdi mi?

İmzasını İrlanda ve Roma karakterleriyle atarak, fazlasıyla.

Stephen'ın kulağına çalınan neydi?

Geçmişin birikimini yansıtan, engin, kadim, erkeksi ve alışılagelmişin ötesinde bir tını duydu.

Bloom'un gözüne çarpan neydi?

Geleceğin öngörüsünü yansıtan, atik, genç, erkeksi ve alışılagelmiş bir beden gördü.

Stephen ve Bloom'un neredeyse aynı iradeyle bastırılmış kimliklere dair, handiyse aynı hisleri ne yöndeydi?

Görsel açıdan Stephen'ınki: İsa'nın, Şamlı Yuhanna, Lentulus Romanus ve Epifanus Monakus tarafından tarif edilene göre biçimlenmiş geleneksel, ak tenli, narin, şarap karası saçlı betimi.
İşitsel açıdan Bloom'unki: Afette yaşanan cezbenin geleneksel vurgusu.

Bloom'un karşısına geçmişte hangi iş olanakları çıkmıştı ve kimleri örnek almıştı?

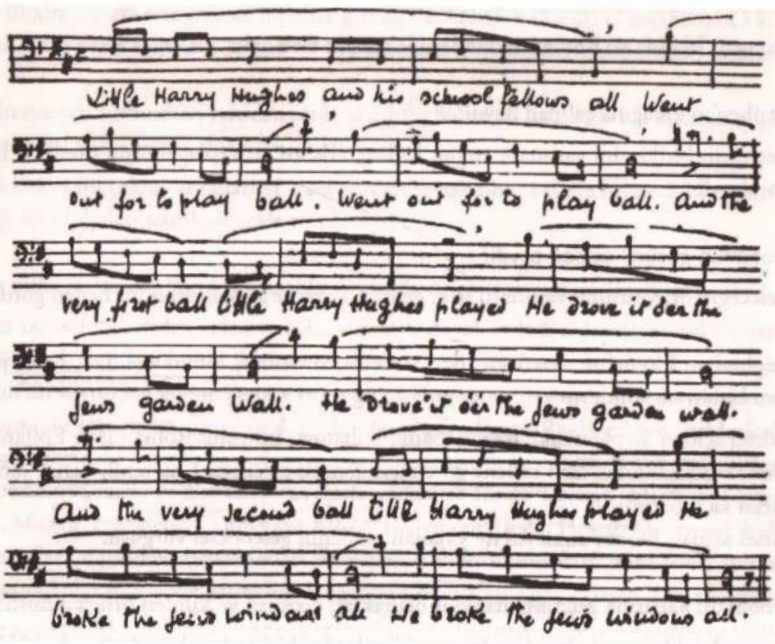
Roma, Anglikan ya da Nonkomformist kiliselerden birisinde çalışmak: örnek aldıkları, pek muhterem John Conmee S. J., Trinity College başrahibi muhterem T. Salmon, D.D., muh. Alexander J. Dowie. İngiliz ya da İrlanda barosunda: örnek aldıkları, Seymour Bushe, Rufus Isaacs. Sahnede çağdaş Shakespeare yorumuyla: örnek aldıkları, komedyen Charles Wyndham, Shakespeare yorumcusu Osmond Tearle († 1901).

Ev sahibi, konuğu, sesini denk düşürerek sıra dışı bir destanın bağlaşık teması üzerine şarkı söylemesi için yüreklendirdi mi?

Bulundukları mekânın, kimsenin onları duyamayacağı, evin müstakil bir bölmesi olduğu, özünü içip tükettikleri su artı şeker artı kaymak artı kakaonun da çökeltisiyle sesini sağaltacağı güvencesini vererek.

Dile getirilen bu efsanenin ilk (majör) kısmını ezberden okuyun.

Küçük Harry Hughes ile meketepten arkadaşları
Top oynamaya çıktılar dışarı.
Ve küçük Harry Hughes'un havaya diktiği ilk top
Gitti kırdı Yahudi'nin bahçeye bakan camını.
Ve küçük Harry Hughes'un havaya diktiği ikinci top
Yahudi'nin camlarını tümden indirdi aşağı.

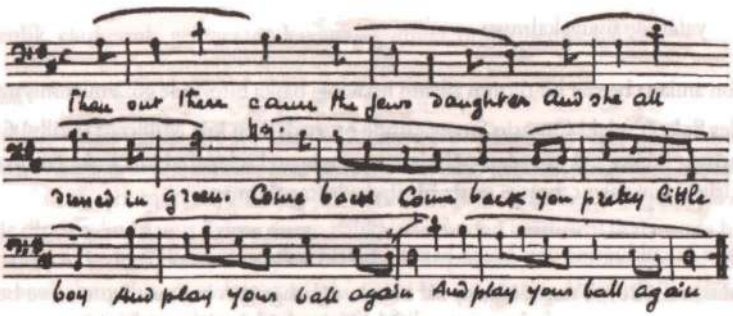

Bu ilk kısım, Rudolph'un oğlunda hangi algıyı yarattı?

Katıksız duygular. Yahudi namıyla gülümseyip, keyifle dinleyip, sapasağlam camlarına baktı.

Dile getirilen bu efsanenin ikinci (minör) kısmını ezberden okuyun.

Sonra çıkageldi Yahudi'nin kızı
Yemyeşildi giyimi kuşamı
"Gelsene, gelsene seni küçük bey,
Yine oynasana topunu."
"Gelemem hem de gelmem
Mektep arkadaşlarım olmadan.
Öğretmenim de duyarsa
Şaplağı yerim popomdan."
Kız oğlanı pamuk gibi eliyle tuttu
Aldı götürdü holden geçirip
Ve bir odaya soktu
Onları kimsenin duyamayacağı.
Cebinden bir çakı çıkardı
Kesiverdi küçücük kafasını
Şimdi oynasın bakalım topuyla
Çünkü artık ölülere karıştı.

Bu ikinci kısım, Millicent'in babasında hangi algıyı yarattı?

Karmaşık duygular. Gözünde, gülmeksizin, tepeden tırnağa yeşile bürünmüş Yahudi kız canlandı.

Stephen'ın yorumunu özetleyiniz.

İçimizden birinin, en önemsizimizin alınyazısıydı kurban edilmek. İlkinde dikkatsizce, ikincisinde ise bile isteye alınyazısına meydan okumuştu. Bedbaht anında gelmiş, gönülsüzlüğüne meydan okumuş, umudu **ve** gençliğiyle belirip onu dirençsiz kılmıştı. **Tanımadığı bir meskene, gizliden gizliye imansız** bir haneye getirmiş ve orada amansızca, **kendi rızasıyla kurban etmişti onu.**

Ev sahibi (yazgısı belli kurban) neden üzgündü?

İsterdi ki işlemediği suçun hikâyesinin işlendiği bir hikâye anlatılmasın.

Ev sahibi (gönülsüz, dirençsiz) neden öylece kalakaldı?

Enerjinin sakınımı yasası gereğince.

Ev sahibi (gizliden gizliye imansız) neden sessizdi?

Can alma ritüelinin olası lehte ve aleyhte delillerini kafasında tarttı: hiyerarşinin **teşviki, avamın batıl inançları,** doğruluğun süregelen dedikodusunun yayılması, varsıllık karşısında duyulan kıskançlık, öç almanın etkisi, ataların suçlarının arada bir yeniden gün yüzüne çıkması, fanatikliğin, hipnoz ile telkinin ve uyurgezerliğin hoş görüldüğü haller.

Bu zihinsel ve fiziksel bozuklukların (eğer varsa) hangisine karşı bağışıklık sahibi değildi?

Hipnoz ile telkin: bir keresinde uyandığında yatak odası ona yabancı gelmişti: birden çok kez, uyandığında hareket edememiş, ağzını açıp tek söz söyleyememişti. Uyurgezerlik: bir keresinde uyurken bedeni ayaklanmış, sonra çömelip ateşi geçmiş,

ocağa doğru emeklemiş, menziline varınca da oracıkta, soğukta kıvrılıp, üzerindeki gece kıyafetiyle uyuyakalmıştı.

Bu son anılana benzer bir durum ailenin herhangi başka bireyinde gözlemlenmiş miydi?

Holles Sokağı'ndaki Ontario Sıraevlerinde otururlarken kızı Millicent (Milly) 6 ve 8 yaşlarında iki kez uykusundan çığlıkla uyanmış ve uyku kıyafetleri içinde, tanımadığı iki kişinin sorularını, boş ve sessiz bir ifadeyle karşılamıştı.

Kızının küçüklüğüne dair başka hangi anıları vardı?

15 Haziran 1889.[1] Yeni doğmuş bir bebek, ağladığı için burnu tıkanıyor ve burnu açılsın diye ortalığı yaygaraya veriyor. Ona Padney Socks diye takılıyorlar ve kumbarasını şangır şungur sallıyor: üç müç peni düğmesini sayıyor, bil ki müç: bir oyuncak bebeği, denizci oğlan çocuğunu fırlatıp atıyor: iki esmerden doğma sarışın, demek sarışın ataları var, uzaklarda, bir tecavüz sonucu, Herr Hauptmann Hainau, Avusturya ordusu, daha yakın ihtimal, sanrı, Britanya donanmasından Teğmen Mulvey.

Hangi endemik özelliklere sahipti?

Tam aksine, burun ve alın biçimi, soy kesintiye uğramış olsa dahi belli ki doğrudan soyaçekimin eseriydi ve bu biçim, aralıklarla da olsa bir dahaki nesle bir dahaki nesle bir dahaki nesle taşınacaktı.

Kızının küçüklüğüne dair anıları nelerdi?

Çemberiyle ipini bir kuytuya saklamıştı. Dükün çayırında bir İngiliz ziyaretçinin fotoğrafını çekmesine izin vermemişti (niye istemediğini de söylememişti). Güney Çevre Yolu'nda yanında Elsa Potter'ın da olduğu sırada arkalarına takılan sinsi birilerinden kuşkulanıp Stamer Sokağı'nın yarısında birden dönüp aşağı doğru yürümeye başlamıştı (neden döndüğünü söylemeden). Doğumunun on beşinci yıldönümünün arifesinde Westmeath ili Mullingar'dan, oralı bir öğrenciden de azıcık bahsettiği bir mektup atmıştı (okulu ve yaşı belirtilmemişti).

İkinci bir ayrılığa işaret eden bu ilk ayrılık Bloom'u üzmüş müydü?

Tahmininden daha az, umduğundan daha çok.

Bloom'da hangi ikinci ayrılık farklı niteliğe sahip olsa da eşzamanlı aynı algıyı yaratmıştı?

Kedisinin kısa süre ortadan yok olması.

Neden farklı ve neden aynı?

Ortadan yitişin arkasında bir erkek (Mullingarlı öğrenci gibi) ya da sağaltıcı bir ot (kediotu) arayışı olması nedeniyle benzerdi. Ev halkı ve haneye yansımasıysa çok daha farklı olabilirdi.

[1] Milly'nin doğum günü.

Aralarındaki fark başka hangi yönlerden benzerdi?

Edilgenlik, ekonomik, gelenekten kaynaklı güdüler, öngörülemez haller.

Ne gibi?

Eğilebildiği kadar eğilip sarı saçlarını kurdeleyle toplamasını istemesi (karşılığında bkz. sırtı kabarmış kedi). Dahası, Stephen's Park'ındaki ağaçların gölgesinin baş aşağı vaziyet vurduğu, durgun suya saldığı bir tükürükle hem eşmerkezli dalgalar yaratır hem de dipte uyku basmış öylece duran balıkları canından bezdirirdi (karşısında bkz. fare yakalayan kedi). Tekraren, meşhur bir askeri çatışmanın tarihini, taraflarını, sebebini ve sonuçlarını hatırlamak için saçıyla oynar, bir tutamını çekiştirirdi (karşısında bkz. kulağını temizleyen kedi). Dahası deli Milly, rüyasında Joseph adında bir atla sözsüz ve hatırlamadığı bir sohbet gerçekleştirdiğini ve sürahi dolusu limonata sunup atın da bunu kabul etmiş gibi göründüğünü söylemişti (karşısında bkz. yürekten düşleyen kedi). Dolayısıyla edilgenlik, ekonomi, geleneksel güdüler, öngörülemez haller konularındaki farklılıkları benzeşti.

Evlenme yıldönümleri anısına verilen hediyeler olan (1) baykuş ve (2) saati, onun ilgisini çekip eğitmek amacıyla nasıl değerlendirmişti?

Ders konusu açıklanacak nesne olarak: 1) Yumurtlayan hayvanların doğası ve davranışları, havada uçma ihtimalleri, belli başlı olağandışı görme yetileri, kalıcı tahnit süreci: 2) çekül, dişli çark ve regülatörde örneğini görebileceğimiz sarkaç prensibi, sabit kadran üzerinde saat yönünde hareket eden dişlilerin farklı konumlarının insani ve sosyal düzen açısından dönüştürülmesi, beher saat başı kısa ve uzun kolların şaşmaz bir kesinlikle kesişmesinin yinelenmesi, demek ki bu kesişme anının aritmetik süreçte her saatin 5 5/11 dakikasında gerçekleşiyor olması.

Kızı buna nasıl karşılık verdi?

Unutmadı: babasının 27. doğum gününde ona Crown Derby uyarlaması, porselen, bıyıklı fincan hediye etti. İşini bilir oldu: haftalığını aldığı gün babası tarafından yapılan alışverişte onun payına düşen bir şey yoksa babasının ihtiyaçlarına daha duyarlı olur, ilgisini daha görünür kılardı. Takdir ederdi: Bloom'a göre doğal olanı buydu ki kızı onun bildiğinin azıcığını, çeyreğini, binde birini öğrenebilmek için can atıyordu.

Uyurgezer Milly'nin babası, gündüz gezer Bloom, gece gezer Stephen'a ne teklif etti?

Perşembe (halen) ve cuma (elan) günlerini mutfağın hemen üzerindeki, ev sahibiyle sahibesinin yatak odalarına komşu bir göz odada geçirip uyuyarak dinlenmesini.

İrticalen yapılan teklifle böyle bir deneyimin uzatılmasının muhtelif faydaları neler olabilirdi?

Konuk açısından: bir meskenin güven veren ortamı ve gözlerden uzak çalışma imkânı. Ev sahibi açısından: aklının zinde kalması ve temsili tatmin. Ev sahibesi için: sakıntılarından uzaklaşması, doğru İtalyanca telaffuzları öğrenme imkânı.

Konuk ile ev sahibesi arasındaki olası geçici tesadüflerin ille de men edilmesinin gerekmemesini ya da okul talebesi ile Yahudi'nin kızı arasındaki uzlaşmacı birliktelik şeklinde men edilmesini zorunlu kılmayan sebepler nelerdi?

Çünkü kıza giden yol anasından, anasına giden yol kızından geçer.

Konuğun tek heceli ve olumsuz yanıt verdiği, ev sahibinin tutarsız ve çok heceli sorusu neydi?

Sydney Parade tren istasyonunda 14 Ekim 1903'te kaza sonucu hayatını kaybeden Bayan Emil Sinico'yu tanıyıp tanımadığı.

Ev sahibinin sarf etmeye yeltenip bu olumsuz yanıt üzerine yutmak zorunda kaldığı cümle hangisiydi?

Bayan Mary Dedalus'un (kızlık soyadı Goulding) 26 Haziran 1903'teki defin törenine, Rudolph Bloom'un (Virag soyadıyla doğan) ölümünün seneyi devriyesindeki gece ibadeti nedeniyle katılamamış olmasını açıklayan bir ifade.

Barınma teklifi kabul gördü mü?

Açıklanamayacak şekilde, dostane bir tavırla ve müteşekkir ifadelerle derhal reddedildi.

Ev sahibi ile konuk arasındaki para alışverişinin mahiyeti neydi?

İlki diğerine, diğerinin ilkine emanet etmiş olduğu toplam bir pound yedi şilinlik (£1-7-0) meblağı faizsiz iade etti.

Akabinde dile getirilen, kabul edilen, değiştirilen, reddedilen, başka şekilde ifade edilen, tekrar kabul gören, tasdik edilen ve yeniden onaylanan karşı öneriler nelerdi?

Önceden kararlaştırılacak günde, ders alanın hanesinde İtalyanca eğitimine başlamak. Dersi verecek hanımefendinin hanesinde vokal eğitimine başlamak. Her iki konuşmacının hanelerinde (her iki konuşmacı aynı evde kalıyorsa), aşağı Abbey Caddesi numara 6'daki Ship Otel ve Meyhanesi'nde (mülk sahipleri W. ve E. Connery), Kildare Caddesi 10 numaradaki İrlanda Ulusal Kütüphanesi'nde, Holles Caddesi 29, 30 ve 31 numaralardaki Ulusal Doğumevi'nde, halk bahçesinde, herhangi bir ibadethanenin yakınlarında, kamuya açık iki üç sokağın kesişiminde, ikametleri arasındaki doğrunun tam orta noktasında (iki konuşmacı ayrı evlerde kalıyorlarsa) gerçekleştirilecek statik, yarı statik, gezgin bir dizi entelektüel diyalog.

Bu karşılıklı birbirini yok sayan tekliflerde Bloom için sorun teşkil eden unsur neydi?

Geçmişin düzeltilmesi: Bir keresinde, Dublin, Rutland Meydanı, Rotunda'daki Albert Hengler'in sirkindeki bir performansta rengârenk kıyafetli, baba arayışında olan bir palyaço, sezgiyle ringi aşıp seyirci bölmesine dalmış ve orada bir başına oturan bizimkinin (Bloom) yanına gelip, oradaki topluluğa o şahsın, kendisinin (palyaço-

nun) babası olduğunu duyurmuştu. Geleceğin öngörülemezliği: 1898 yazında bir keresinde bizimkisi (Bloom) bir florinin (2/-) tırtıklı kenarına üç kertik atmış ve parayı Grand Canal, Charlemont Çarşısı'ndaki aile bakkalı J. ve T. Davy'den yapılan bir alışverişte kullanmıştı ki merakı paranın finans dünyasının tüm o yollarında dönüp dolaşıp kendisine geri gelip gelmeyeceğiydi.

Palyaço, Bloom'un oğlu muydu?

Hayır.

Bloom'un parası geri gelmiş miydi?

Asla.

Bu mükerrer hüsran onu neden daha çok üzüyordu ki?

Çünkü insanın varoluşunun kritik dönemecinde isterdi ki eşitsizlik, para hırsı ve uluslararası husumetler gibi birçok sosyal mesele ortadan kalksın.

O halde bu şartların bertaraf edilmesi halinde insan yaşamının sonsuz şekilde geliştirilebileceğine mi inanıyordu?

İnsan eliyle oluşturulan kanunlardan farklı olarak, insanı bütünleyen parçalar vasfıyla doğanın dayattığı soya özgü şartlar vardı: beslenmenin sürekliliği için başka canlıları yok etme gereksinimi gibi: varoluşun nihai fonksiyonları olan doğum ve ölüme dair duyulan ıstırap: maymun ve (kısmen) insan dişilerinin ergenlikten menopoza kadar düzenli âdet görüyor olması: deniz, maden ve fabrikalardaki kaçınılmaz kazalar: çok acı veren hastalıklar ve nihayetinde cerrahi müdahaleler, doğuştan gelen delilik, yaradılış gereği suç eğilimi, büyük can kaybına yol açan salgınlar: insan zihnine dehşet salan doğal afetler: yoğun nüfusa sahip bölgelerde yaşanan sismik karmaşalar: bebeklikten olgunluğa ve sonra ölüme kadar uzanan dönüşüm spazmları ve yaşamsal büyüme.

Kurgusal düşüncelerden neden vazgeçti?

Çünkü daha az kabul gören olguların yerine daha çok kabul görecek olguları ikame etme işi, üstün aklın işiydi.

Stephen onun keyifsizliğini paylaştı mı?

Bilinenden bilinmeyene kıyasla ilerleyen ve boşluğun kararsızlığında kaçınılmaz biçimde inşa edilmiş mikro ile makro kozmos arasında yer kaplayan bilinçli rasyonel bir hayvan ve denek vasfı nedeniyle önemini teslim etti.

Bu hakkını teslim, Bloom tarafından kavrandı mı?

Sözle değil. Özünde.

Yanış kavrayışını teskin eden neydi?

Yetkin ve anahtarsız bir vatandaş vasfıyla bilinmeyenden bilinene boşluğun kararsızlığında enerjik biçimde yol almıştı.

Kölelikten ev hayatının ıssızlığına göçünde sırasıyla hangi törenler eşlik etmişti?

Yakılan Mum
taşıyan
BLOOM
Dişbudak Asada Piskoposluk Şapkası
taşıyan
STEPHEN

Hangi anma ilahisinin *secreto* tınısıyla?

113. *modus peregrinus: In exitu Israel de Egypto: domus Jacob de populo barbaro.*

Her ikisi çıkış kapısında ne yaptı?

Bloom mumu yere koydu. Stephen şapkasını kafasına taktı.

Çıkış kapısı hangi mahlukat için giriş kapısı niteliğindedir?

Kedi için.

Önden ev sahibi ardından konuk, sessizce, evin arkasındaki zifiri karanlığın içinden geçip bahçenin yarı karanlığına vardıklarında onları karşılayan manzara neydi?

Nemli gecemavisine meyve misali asılmış yıldızların tutunduğu gökağacı.

Bloom'un muhtelif takımyıldızları arkadaşına gösterirken aklından geçenler neydi?

Evrimin gitgide yayılması: Yeniay öncesi ayın görünmezliği, yerberinin yaklaşması: sonsuz, harikulade, yoğunlaşmamış, dünyanın yüzeyinden merkezine doğru 5000 ft derinliğin sonuna yerleştirilecek silindirik bir gözlemciyle görülebilecek Samanyolu: 10 ışıkyılı uzaklıkta (57.000.000.000.000 mil) ve gezegenimizden 900 kat büyük Sirius (Canis Maior'daki alfa): Arkturus: ekinoksun gerilemesi: kuşağı ve altı güneşli teta ve nebulalarıyla bizim güneş sistemimizin 100 tanesini içine alabilecek boyuttaki Orion: ölmekteki yıldızlar ve 1901'de keşfedilen Nova gibi doğmakta olan yıldızlar: güneş sistemimizin Herkül takımyıldızına doğru ilerleyişi: sözde sabit ancak aslında akla hayale sığmaz uzaklıkta olduğu için hareketi algılanamayan ve insan ömrünün zerre hükmü olmayacak evvel çağlardan sonsuz geleceğe doğru usulca ilerleyen yıldızların ıraklık açısı ve paralaktik sürüklenmesi.

Aklından bu dolaşımın gitgide azaldığına dair karşıt yönde fikirler de geçti mi?

Dünyanın tabakalar halinde oluşumunun çağları bulan jeolojik süreci: dünyanın kuytularında, hareket ettirilebilir kayaların altında, kovan ve höyüklerde varlığını

sürdüren sonsuz sayıda mikrop, virüs, bakteri, basil ve spermatozoanın böcekbilimsel organik oluşumları: topluiğne başı kadar alanda moleküler çekim sonucu bir araya gelmiş milyon milyar hatta trilyonlarca molekül: insan serumunun al ve akyuvarlardan oluşan evreni, kendi başlarına bedenimizde kendi evrenlerini oluşturan yapılar, her biri dur durak bilmeden bölünebilir evrenlerinin aynı zamanda bir parçası ve yeniden yeniden bölünebilir bileşik oluşumlar, aktif bölünme imkânı kalmayana dek azala azala bölen ve bölünen bir eylemin parçası, ta ki süreç hiçliğe varana dek.

Bu hesaplamalarını kesin sonuçlara ulaştıracak ayrıntılara neden girmedi?

Çünkü bir zaman önce, 1886 yılında, dairenin kareye dönüştürülmesi problemi üzerine kafa yorarken, bir aşamaya kadar kesinliği olan çok büyük bir sayının varlığını öğrenmişti öyle ki 9'un 9'uncu kuvvetinin 9'uncu kuvveti alındığında sonucu yazmak için yirmi dört tabakalı Hint işi rulo destelerden 1000 sayfadan fazlası gerekiyordu ve işte ancak o zaman tüm basamakları, onları, yüzleri, binleri, on binleri, yüz binleri, milyonları, on milyonları, yüz milyonları, milyarları ve her biri kinetik özenle özünden bulut gibi çoğalarak kendi kuvvetinin kuvvetine varabilecek sayıların bütün hikâyesi anlatılabilsin.

Gezegenlerin ve uydularının, özellikleri belli bir ırk tarafından yaşam alanlarına dönüştürülmesi sorununu ve söz konusu ırkın bir kurtarıcı tarafından sosyal ve ahlaki yönden olası kefaretini daha kolay bir çözüm olarak mı görüyordu?

Bunda da başka tür bir zorluk vardı. Normal koşullarda 19 tonluk atmosfer basıncını göğüsleme kapasitesine sahip insan organizmasının, karasal atmosferde belli yüksekliğe çıkartılıp troposfer ile stratosfer arası hududa yaklaştıkça yoğunluğun aritmetik artışına maruz kaldığında, burun kanamasından solunum zorluklarına ve baş dönmesine varana dek çeşitli zorluklar yaşayacağı gerçeğinden hareketle ve bu soruna çözüm olarak, Mars, Merkür, Venüs, Jüpiter, Satürn, Neptün, Uranüs'ün elverişli ve dengeli noktalarına, uyum yeteneği yüksek ve anatomik açıdan farklı soyların yerleştirilmesi gibi, aksi kanıtlanmadığı için iş görür bir hipotezle varsayımda bulunmuştu, gerçi bu sonsuz farklı nitelikle yaratılacak gelgitli insan ırkının da gösterişten ve gösterişin gösterisinden ve her şeyin gösterişten ibaret olduğuna dair gösterişten kaynaklı kaçınılmaz huyunun da kalıcı olduğunun hesaba katılması gerekirdi.

Peki, olası kefaret meselesi?

Minörün kanıtı majörün varlığıydı.

Ardından takımyıldızlarının hangi farklı nitelikleri değerlendirildi?

Muhtelif canlılık derecelerinin göstergesi olan farklı renkleri (beyaz, sarı, bordo, zincifre, sülüğen): parlaklık dereceleri: 7'ncisi dahil olmak üzere farklı büyüklükleri: konumları: arabacı yıldızı: Walshingham Yolu: Davut arabası: Satürn'ün halkaları: sarmal bulutların yoğunlaşıp güneş haline dönüşmeleri: çifte güneşlerin birbirlerine

bağımlı dönüşleri: Galileo, Simon Marius, Piazzi, Le Verrier, Herchel ve Galle'nin birbirlerinden bağımsız ve eşzamanlı keşifleri: Bode ve Kepler'in döngüsel uzaklıkların küpleri ve zamanların kareleri üzerinden sistem geliştirme girişimleri: Kuyrukluyıldızların neredeyse sonsuz sıkıştırılabilme özelliği ve günberiden yeröteye süregiden eliptik çıkış ve yeniden giriş yörüngeleri: meteorların yıldızsal kökenleri: daha genç olan astroskopistin doğumu döneminde Mars'ta gerçekleşen Libya tufanları: meteor sağanaklarının her yıl Aziz Lawrence (şehit, 10 Ağustos) yortusu dönemine denk düşen tekrarı: kollarına yaşlı Ay'ı alan yeniayın her yeni ayda ortaya çıkışı: göksel cisimlerin insan bedenine etkisi: William Shakespeare'in doğumu döneminde hiç batmayan Kraliçe takımyıldızının yatık deltası üzerinde pırıl pırıl parlayan (birinci dereceden) bir yıldızın belirip geceye ve gündüze hâkim olması (iki ışıksız sönmüş güneşin çarpışıp akkor halinde iç içe geçmesi sonucu ortaya çıkan ışıklı yeni bir güneş) ve Leopold Bloom'un doğumu döneminde Kuzey Taç takımyıldızında bir görünüp bir kaybolan, aynı yıldız kökünden ama daha az parlak bir yıldızın belirmesi ve Stephen Dedalus'un doğum döneminde (etkin halde yahut olasılıkla) bir görünüp bir kaybolan Andromeda takımyıldızından yine aynı yıldızın (olasılıkla) ortaya çıkması ve benzer kökenli başka yıldızların da küçük Rudolph Bloom'un doğum ve ölümünden birkaç yıl sonra ve daha başka kimselerin doğum ve ölümlerinden birkaç yıl önce ya da sonra arabacı takımyıldızında görülmesi: tüm bunlarla ilişkili olarak meydana gelen gölgeli yahut gölgesiz Güneş ve Ay tutulmaları, rüzgârların kesilmesi, gölge geçişleri, kanatlı mahlukatın sükûneti, gece ve alacakaranlık hayvanlarının ortaya dökülmesi, cehennem ışıklarının geçişi, yerkürenin sularının belirsizliği, insanların beniz solgunluğu.

Onun (Bloom'un) konuyu tartıp olası hataları da hesaba katarak vardığı mantıksal çıkarım neydi?

Tüm bunların gökağaç, gökmağara, göksel hayvan ya da göksel insanla açıklanamayacağı. Bilinenden bilinmeyene giden bir metodun yer almadığı bir Ütopya olduğu: bu, birbirine denk ya da farklı büyüklükte birden çok nesnenin eşit derecede sonlu hale gelebileceği bir sonsuzluktu: uzayda durağan, havada devinim halindeki hayallerin hareketliliği: muhtemelen elan varlığını sonlandırmış bir geçmişin olası seyircilerinin şu anın varoluşuna dahil olmaları.

Manzaranın estetik değeri onu daha çok mu etkiliyordu?

Birlikteliğin kendinden geçmiş deliliğini tadan ya da reddedilmenin zilletini yaşayan şairlerin pekişmiş örnekler olarak takımyıldızlarının ateşli hallerini ya da gezegenlerin uydularının soğuk yüzünü anmaları sonucunu doğurması gibi, kuşkusuz.

Akabinde astrolojik etkilerin dünyevi felaketlere yol açtığı yönündeki teoriyi inanç olarak kabullendi mi?

Bunu hem kanıtlamak hem de çürütmek mümkün gibi görünüyordu ona ve yine ona göre selenografik[1] tablolardaki terimler doğrulanabilir sezgiye ya da hatalı mukayeseye dayandırılabilirdi: rüya gölü, yağmur denizi, şebnem körfezi, doğurganlık ummanı.

[1] Ay coğrafyası.

Ay ile kadın arasında ne gibi akrabalıklar görüyordu?

Dünyadaki nesillerden önce de sonra da varoluşları: gece süren hükümranlıkları: uydu olarak bağımlılıkları: ışığı yansıtmaları: tüm evrelerinin değişmezliği, zamanı gelince doğup batması, büyümesi ve küçülmesi: hallerinin zorunlu sabitliği: üstlerine gittiğinizde verdikleri belirsiz yanıtlar: gelgitli sular üzerindeki iktidarları: âşık etme, yok etme, güzel göründürme, delirtme ve suça yöneltme konularındaki gücü: görüntüsündeki esrarengiz huzur: yapayalnız baskın göz kamaştırıcı yakınlığının yarattığı dehşet duygusu: cazibe ve sakinlik alametleri: ışığının, hareketinin ve varlığının yarattığı dürtü: kraterlerinin, çorak denizlerinin, sessizliğinin verdiği öğüt: görülebildikleri zaman görkemleri: görülemediklerinde çekicilikleri.

Bloom'un bakışını üstüne çekmesiyle, Stephen'ın da dikkatini çeken ışıklı imge hangisiydi?

Onun (Bloom'un) evinin ikinci katındaki (arka taraf), Aungier Sokağı 16 numaradaki, kepenk, perde ve panjur imalatçısı Frank O'Hara'dan temin edilmiş kepenge gazyağı lambasından eğik biçimde gölgesi vuran ışık.

Görünmeyen cazibeli bir kişinin, eşi Marion (Molly) Bloom'un gizeminin, görülebilir olağanüstü bir imgeyle, yani lambanın ışığıyla belirmesini nasıl bağdaştırdı?

Dolaylı ya da doğrudan ima yahut ifadelerle: etkilenmesini ve hayranlığını bastırılmış duygularla dile getirip: dura dura: sindire sindire.

Sonra ikisi de sessizliğe mi büründü?

İkisi de ötekinin karşısındaki bedeninin onlarınonundeğilonun dostyüzündeki aynasında dikkatle seyredip sükûna dalmıştı.

Uzun süre öylece kıpırdamadan kaldılar mı?

Stephen'ın önerisi ve Bloom'un kışkırtmasıyla her ikisi, önce Stephen, sonra Bloom, yan yana, sidik salma organlarını elleri marifetiyle görülmez kılıp, önce Bloom'un, ardından Stephen'ın bakışları, ışık saçan ve kısmen ışıklı gölgeye kayıp, o loşlukta işediler.

İşeyişleri benzer miydi?

Önce birbirini takip eden ve sonra eşzamanlı işemelerinin izlekleri farklıydı: High School'dayken (1880) okulun 210 öğrencisiyle giriştiği yarışta sidiği en yükseğe çıkarma yeteneğine sahip Bloom'unki daha uzun, daha kesik, alfabenin sondan bir önceki çatal şekilli harfinin tamama ermemiş hali gibiydi: bir önceki gün tükettiği müskiratın etkisiyle mesanesinde fevkalade basınç hisseden Stephen'ınki ise daha yüksek, daha ıslıklıydı.

Görünmese de eylemi duyulan, aynı soydan uzuvlarının birbirlerine düşündürdüğü farklı sorunlar nelerdi?

Bloom'a: uyarılma, kabarma, sertleşme, tepkime, boyut, sıhhat ve kıllanma sorunları.

Stephen'a: Sünnetli İsa'nın kutsal bütünlük sorunu[1] (1 Ocak, ayine kulak verip gereksiz dünyevi işlerden kaçınma günü) ve mübarek sünnet derisinin, kutsal Roma Apostolik Kilisesi'nde, Calcata'da muhafaza edilen cismani nikâh yüzüğünün, hiperduli mertebesi hürmeti mi yoksa insan-bedeninin uzantıları olan kutsal saç ve tırnak gibi sadece dördüncü dereceden itibarı mı hak ettiği meselesi.

Her ikisinin de eşzamanlı gözlemlediği semavi imge hangisiydi?

Bir yıldızın gözle görülebilir bir hızla zenitin üzerindeki Lir'in bulunduğu göğün arasındaki Vega'dan, Berenice'in Lüleleri yıldız grubunun arkasına geçip Aslan burcuna doğru yol alması.

Merkezdeki, merkezkaçla savrulana çıkış yolunu ne şekilde sağladı?

Dişli bir erkek, anahtarı oynak dişi kilidin deliğine yerleştirip eğimine oturttuktan sonra kulpunu sağdan sola çevirip, ardından sürgüyü yerinden oynatıp, köhne kapıyı sarsa sarsa oynatmak suretiyle serbest çıkış ve giriş için bir aralık oluşmasını sağladı.

Ayrılırken nasıl vedalaştılar?

Aynı kapının karşısında dik açılarla ve eşiğin farklı taraflarında, vedalaşan kollarının buluştuğu noktalarda iki dik açının toplamından daha küçük açılar meydana getirerek.

Tanjant misali birleşmelerine, (sırasıyla) merkezkaçtaki ve merkezdeki ellerinin ayrılmasına eşlik eden ses neydi?

Aziz George Kilisesi'nin çan kulesindeki çanların gecenin o saatindeki çın çın çalışı.

Bu seş her ikisinde ayrı ayrı nasıl yankılandı?

Stephen'da:

Liliata rutilantium. Turma circumdet.
Iubilantium te virginium. Chorus excipiat.

Bloom'da:

Heyooo, heyooo,
Heyooo, heyooo.

O gün Bloom ile birlikte bu çan sesinin davetiyle güneydeki Sandymount'tan kuzeydeki Glasnevin'e seyahat etmiş olan grubun muhtelif üyesi kimlerdi?
Martin Cunningham (yatakta), Jack Power (yatakta), Simon Dedalus (yatakta), Ned Lambert (yatakta), Tom Kernan (yatakta), Joe Hynes (yatakta), John Henry Menton (yatakta), Bernard Corrigan (yatakta), Patsy Dignam (yatakta), Paddy Dignam (mezarda).

[1] Hıristiyan ilahiyatındaki, İsa kusursuz doğmuşsa neden sünnet edilmiştir ve bu sünnet kusursuzluğunu gölgelemiş midir, tartışmasına gönderme.

Yalnız kalınca Bloom'un duyduğu neydi?

Cennet baki dünyayı adımlayan ayakların çifte yankısı, Yahudi arpının sarsılan yoldaki çifte titreşimi.

Yalnız kalınca Bloom'un hissettiği neydi?

Yıldızlararası uzayın, donma noktasının binlerce derece ya da Fahrenheit, Santigrat ya da Réaumur cinsinden mutlak sıfırın altındaki soğukluğu: sökmeye yakın şafağın belirtileri.

Çınlayan çan ve el teması ve ayak sesleri ve yalnızlığın ürpertisi ona neleri hatırlattı?

Farklı yerlerde ve muhtelif sebeple ölmüş dostları: Percy Apjohn (çatışmada, Modder River), Philip Gilligan (tüberküloz, Jervis Street Hastanesi), Matthew F. Kane (kazara boğulma, Dublin Körfezi), Philip Moisel (kan zehirlenmesi, Heytesbury Sokağı), Michael Hart (tüberküloz, Mater Misericordiae Hastanesi), Patrick Dignam (inme, Sandymount).

Hangi olguların olasılığı onu orada kalmaya meylettirdi?

Son üç yıldızın yitmesi, şafağın sökmesi, yeni güneş kursunun belirmesi.

Daha önce bu olayların seyircisi olmuş muydu?

1887'de bir keresinde, Luke Doyle'un Kimmage'daki evinde bütün gece sessiz sinema oynadıktan sonra bir duvarın üstüne oturup doğudaki Mizrah[1] yönüne gözlerini dikerek sabırla gündoğumunu beklemişti.

Gündoğumuna eşlik eden hangi olayları hatırladı?

Havadaki hareketlenme, uzaklarda öten bir horoz, muhtelif noktalardaki ilahi saatler, kuşların cıvıldaması, erkenden yol alan bir yolcunun yapayalnız adımları, görülemeyen bir ışık kaynağının görülebilir huzmelerinin yayılması, yeniden doğan güneşin altın rengi ilk halesinin ufukta belirmesi.

Daha uzun kaldı mı?

Derin bir nefes aldıktan sonra geri dönüp bahçeyi kat etti, geçide girdi ve kapıyı yeniden kapadı. Kısa bir iç çekişin ardından mumu yeniden eline aldı, merdivenleri çıktı, öndeki odanın kapısına yanaştı, holün zemininden geçip bir kez daha odaya girdi.

Ne oldu da aniden, odaya girmek üzereyken duraladı?

Kafatasının yuvarlak oyuğundaki sağ şakak lobu, tahtanın katı köşesiyle temasa geçti ve saniyenin onda biri kadar bir zaman sonra olan bitenin algılanması sonucu, söz konusu algı yerini acılı bir hisse bıraktı.

[1] Batı yarımkürede yaşayan Yahudilerin doğuya, Kudüs'e yönelerek dua etmesine gönderme.

Mobilya ve benzeri eşyanın konumlarında meydana gelmiş değişimleri tarif edin.

Kuru erik rengi pelüş örtülmüş kanepe kapının karşısındaki yerinden, yanında sarılıp bağlanmış bir Union Jack bayrağı olan şöminenin kenarına taşınmıştı (çok zaman yapmaya niyetlendiği bir değişiklikti): mavi beyaz İtalyan çinisi damalı masa kapının karşısına, pelüş kaplı kanepenin eski yerine yerleştirilmişti: (az önce köşesi içeri girişine bir an mani olan) ceviz dolap kapının yanındaki yerinden daha kullanışlı ama daha tehlikeli bir konuma, kapının önüne taşınmıştı: şöminenin sağında ve solunda duran bir koltuk ve bir sandalye oradan alınıp daha önce damalı mavi beyaz masanın olduğu yere taşınmıştı.

Tarif edin.

Biri: dolgu minderli, kolları kalın, arkası geriye doğru eğimli, kumaşı pörtlemiş ve tarazlı yerleri eski bir halının tersyüz edilmiş parçalarıyla yamalanmış, oturma yerindeki rengi iyiden iyiye atmış bir bodur koltuk. Diğeri: ince, ayakları dışa eğik, iskeleti cilalı ve tepeden tırnağa koyu kahverengi, oturma yeri beyaz hasır kaplı, koltuğun tam karşısına konmuş bir sandalye.

Bu koltukla sandalye neden önemliydi?

Benzeşmeleri, tavırları, çağrıştırdıkları, tanıklıkları, olağanüstü hallere şahadet etmeleri.

Şu an ceviz dolabın olduğu yerde daha önce ne vardı?

Tuş bölmesi açık kasasının üzerinde bir çift uzun sarı kadın eldiveni ile içinde dört yanık kibrit, yarısı içilip sönmüş bir sigara ve rengi atmış iki izmaritin olduğu zümrüt rengi küllük duran, notalığında da vokal ve piyano için sol anahtarında bestelendiği belirtilen *Aşkın Eski Hoş Şarkısı*'nın (güfte G. Clifton Bingham, beste J. L. Molloy, seslendiren Madam Antoinette Sterling) *ad libitum, forte*, pedal, *animato*, pedal tutulu, *ritirando*, şeklindeki kapanış ibarelerinin yer aldığı son sayfası açık haldeki nota defterini taşıyan konsol piyano (Cadby).

Bloom bu eşyaları tek tek gördükçe hangi hislerle dalıp gitti?

Mumu yukarı kaldırıp kasıldı: sağ şakağında oluşan şişliği hissedince canı acıdı: kocaman ve atalet çağrıştıran ve incecik, parlak, insanı canlandıran nesnelerde bakışları dikkatle yoğunlaştı: eğilip halının yukarı kıvrılmış püskülünü aşağı kıvırırken istem doldu: Dr Malachi Mulligan'ın yeşilin tonlarını gösteren şemasını hatırlayıp eğlendi: sarf edilmiş sözler, eski eylemler muhtelif kanallardan zihnine akıp beraberinde donuk anıları ve rengin neden yitip attığını hatırlayınca hoşluk hissetti.

Sonra ne yaptı?

İtalyan işi çini kaplı masada açık duran kutudan siyah, minnacık, bir inç boyunda bir koni çıkarıp yuvarlak tabanı üstünde küçük teneke kutunun üstüne koydu, mumunu

bu bacanın sağ yanına yerleştirdi, iç cebinden Agenda Netaim başlıklı (resimli) bir el ilanı çıkartıp açtı ve çalakalem göz gezdirdi, kıvırıp ince bir ruloya dönüştürdü, mumun aleviyle tutuşturdu, yanınca koninin tepesine tuttu ta ki koni erimeye başlasın ve sonra silindiri yanmamış tarafından mumun kabına bıraktı ki tümden yanıp tükenmesi kolaylaşsın.

Bu eylemi ne takip etti?

Bu minnacık yanardağın kesik koni biçimindeki krater ağzından doğunun kokulu tütsülerini andıran, dikey, yılankavi bir duman yükseldi.

Şöminenin üstünde mumdan başka hangi benzeşik nesneler vardı?

21 Mart 1896 yılının sabah 4:46'sını gösteren, Matthew Dillon'un evlilik hediyesi, Connemara mermerinden bir saat: Luke ve Caroline Doyle'un evlik hediyesi, saydam cam kabın altında buz soğurmalı cüce ağaç: Şehir Ayanı John Hooper'ın evlilik hediyesi, mumyalanmış baykuş.

Bu üç nesne ile Bloom arasında ne türden bakışlar gidip geldi?

Yaldız kenarlı aynadan, cüce ağacın süslenmemiş arka tarafıyla mumyalanmış baykuşun dik sırtının birbirlerine baktığı görünüyordu. Aynanın önünde Şehir Ayanı John Hooper'ın evlilik hediyesi, bariz bir melankoli ve zekâ ile pırıldayan, hareketsiz tutkulu bakışıyla, Luke ve Caroline Doyle'un evlilik hediyesine, saklı gizli huzur dolu engin ve hareketsiz bir bakış atan Bloom'a bakıyordu.

O an aynada dikkatini çeken, oransız, bütünlüklü yansıma neydi?

Yapayalnız (kendince) değişken (başkalarınca) bir adamın yansıması.

Neden yalnızdı (kendince)?

Ne erkek ne de kız kardeşi vardı.
Yine de dedesinin oğluydu adamın babası.

Neden değişken (başkalarınca)?

Kişiliğinde bebeklikten delikanlılığına dek annesinin doğumdan gelen nitelikleri baskındı. Delikanlılığından bu yaşına dek ise babasının özelliklerinin etkisi altındaydı.

Aynada gözüne ilişen son görsel izlenim neydi?

Karşısındaki kitaplığın iki rafına gelişigüzel sıralanmış ciltler ve bunların, baş harflerine göre dizilmemiş parlak başlıklarının optik yansıması.

Bu kitapları listeleyin.

Thom'un Dublin Postane Rehberi, 1886.

Denis Florence M'Carthy'nin *Şiirleri* (beşinci sayfada bakır rengi ayraç).

Shakespeare'in *Eserleri* (koyu bordo maroken, varaklı cilt).

Faydalı Kolay Hesap (kahverengi kapaklı).

2. Charles'ın Saray Hayatından Gizli Hikâyeler (kırmızı kapaklı, el işi cilt).

Çocuğun Rehberi (mavi kapaklı).

Güzel Killarney (şömiz kapak).

William O'Brien M. P.'den *Biz Çocukken* (yeşil kapak, kısmen solmuş, 217. sayfada ayraç niyetine bir zarf).

Spinoza'nın Fikriyatı (maroken deri).

Sir Roberrt Ball'un *Cennet Hikâyeleri* (mavi kapaklı).

Ellis'ten *Madagaskar'a Üç Seyahat* (kahverengi kapak, adı tamamen silinmiş).

A. Conan Doyle'dan *Stark-Munro Mektupları*, 106 Capel Caddesi, Dublin Kent Kütüphanesi kitabı, 21 Mayıs 1904'te teslim alınmış (Whitsun Eve), iade tarihi 4 Haziran 1904, 13 gün gecikmiş (siyah kapaklı sırt, iç kapakta beyaz kütüphane etiketi).

Viator'dan *Çin Seyahatleri* (saman kâğıtla yeniden kaplanmış, kırmızı mürekkep başlık).

Talmud Felsefesi (dikişli kitapçık).

Lockhart'tan *Napolyon'un Hayatı* (yeni kapak ister, derkenarında notlar, kahramanın zaferleri önemsiz gösterilirken yenilgileri abartılıyor).

Gustav Freytag'tan *Soll und Haben* (siyah karton kapak, Gotik dizgi, 24. sayfada ayraç niyetine sigara kâğıdı).

Hozier'in kaleminden *Rus-Türk Savaşı Tarihi* (kahverengi kapak, 2 cilt, zamklı bir etikette Garnizon Kütüphanesi, Cebelitarık ibaresi).

William Allingham'tan *Laurence Bloomfield İrlanda'da* (ikinci baskı, yeşil kapak, yaldızlı yonca tasarımlı, kitabın önceki sahibinin iç kapaktaki adı silinmiş).

Astronomi El Kitabı (kahverengi deri kapaklı, sökük, 5 kalıp, antik baskı, altı puntoyla yazarın dipnotları, derkenar notlar sekiz punto, ara başlıklar koyu).

İsa'nın Gizlenen Hayatı (siyah karton kapak).

Güneşin İzinde (sarı kapak, ilk sayfa kopmuş).

Eugen Sandow'dan *Fiziki Açıdan Nasıl Güçleniriz* (kırmızı kapak).

F. Ignat Pardies tarafından Fransızca kaleme alınmış, *Geometrinin Kısa ancak Basit Esasları*. John Harris tarafından Londra'da İngilizceye çevrilmiş ve Bishop's Head matbaasında R. Knaplock adına, değerli dostu Southwark bölgesini temsilen Meclis Üyesi Charles Cox'a ithafen basılmış, MDCCXI, arka kapakta mürekkep kaligrafiyle 10 Mayıs 1822 tarihiyle birlikte kitabın sahibinin Michael Gallagher olduğu ve kaybolması halinde bulan kişinin dünyanın en güzel yeri olan Wicklow ilindeki Dufery Gate, Ennisfothy'de mukim marangoz Michael Gallagher'a iade etmesi ricasını bildiren bir ibare yazılı.

Sırtı görünmeyen ciltleri düzeltirken hangi düşünceler zihnini meşgul etti?

Düzenin önemi, her şeyin bir yeri olmalı ve her şey yerli yerinde olmalı: kadınlar tarafından sahiplenilen edebiyattaki takdir eksikliği: sürahinin tepesine konmuş elmanın ya da klozete yaslı şemsiyenin yersizliği: gizli bir belgeyi kitabın arkasına, yanına ya da sayfalarının arasına saklamanın güvenden yoksun beyhudeliği.

Tüm o kitap öbeği içinde en kalını hangisiydi?

Hozier'den *Rus-Türk Savaşı Tarihi*.

Söz konusu kitabın ikinci cildinde anlatılanlar arasında hangi bilgiye yer verilmişti?

Önemli bir subay olan Teğmen Brian Cooper Tweedy (hep hatırlanan) tarafından sık sık anılan, savaşın gidişatını belirleyen (unutulmaya yüz tutmuş) bir muharebe.

Söz konusu kitaba ilk ve ikinci aşamada neden başvurmadı?

İlk aşamada hafızasını zorlamak için: ikinci aşamada, hafızasında aradığı bilgiye denk gelemediği için kalkıp söz konusu kitaba bakacakken hafızasında, adı anılan askeri harekâtın adı olan Plevne'nin bir anda canlanması nedeniyle.

Oturduğu konumda onu teskin eden şey neydi?

P. A. Wren Bachelor's Walk 9 numaradaki müzayededen alınma, masanın orta yerinde dik duran Narkisos heykelinin dürüstlüğü, çıplaklığı, duruşu, sakinliği, gençliği, zarafeti, cinselliği ve uyandırdığı fikriyat.

Oturduğu yerde onu rahatsız eden şey neydi?

Yaşını almış erkeklerin mutlak surette kuşandığı, ne var ki esnemeye mani yapısıyla rahatsızlık veren, gereksiz iki adet kıyafet, yakalığı (17 numara) ve yeleği (5 düğmeli).

Bu rahatsızlığı nasıl savuşturdu?

Yakalığını siyah boyunbağı ve çengelli iğnesiyle birlikte çıkarıp masanın soluna bıraktı. En üstten başlayarak yeleğinin, pantolonunun, gömleğinin düğmelerini çözdü ve kalça çatalından başlayarak ortada ince ve üçgen bir hat oluşturarak karın ve göbek deliğine varan ve altıncı omurganın boğumuyla kesişip genişlemek suretiyle sağ ve sol meme uçlarını çevreleyecek halkalar oluşturacak şekilde bollaşan düzensiz, kara kıvrımlı kıllarını ortaya çıkaracak biçimde soyundu. Ardından çift sıra dikilmiş ve biri eksik, altı eksi bir pantolon düğmesini iliklerinden çözdü.

Takiben hangi gayri ihtiyari eylemleri geçekleştirdi?

2 parmağıyla, diyaframının altına denk gelen sol infrakostal bölgesindeki etini, 2 hafta 3 gün önce (23 Mayıs 1904) bir arı sokması sonucu oluşan yaradan kalan izi

sıktı. Kaşıntılı birisi olmasa da tertemiz cildinin kısmen açıkta kalan kimi noktalarını ve yüzeylerini sağ eliyle hatır hutur kaşıdı. Sol elini yeleğinin sol alt cebine soktu ve oraya Bayan Emily Sinico'nun Sydney Parade'daki defin töreninde (17 Ekim 1903) koymuş olduğu bir bozukluğu çıkartıp geri koydu (1 şilin).

16 Haziran 1904'ün bütçesini çıkartın.

Gider		**Gelir**	
1 Domuz böbreği	0 - 0 - 3	Mevcut nakit	0 - 4 - 9
1 Freeman's Journal	0 - 0 - 1	Freeman's Journal komisyon	1 - 7 - 6
1 Hamam keyfi ve bahşiş	0 - 1 - 6	Borç (Stephen Dedalus)	1 - 7 - 0
Tramvay Ücreti	0 - 0 - 1		
1 Patrick Dignam anısına	0 - 5 - 0		
2 Banbury pasta	0 - 0 - 1		
1 Öğlen yemeği	0 - 0 - 7		
1 Kitap değişim ücreti	0 - 1 - 0		
1 Not defteri ve zarflar	0 - 0 - 2		
1 Akşam yemeği ve bahşiş	0 - 2 - 0		
1 Mektup gönderi ve pul	0 - 2 - 8		
Tramvay Ücreti	0 - 0 - 1		
1 Domuz paçası	0 - 0 - 4		
1 Koyun paçası	0 - 0 - 3		
1 Cake Fry çikolata	0 - 0 - 1		
1 Poğaça	0 - 0 - 4		
1 Kahve ve Çörek	0 - 0 - 4		
İade (Stephen Dedalus)	1 - 7 - 0		
Kalan	0 - 17 - 5		
Yekûn	£ 1 - 93 - 2		£ 1 - 93 - 2

Soyunma süreci devam etti mi?

Ayak tabanlarına çöreklenmiş yumuşak ama ısrarlı sızıyı hissederek ayağını yana doğru uzattı ve yürüyüş esnasında ayağın muhtelif taraflarına yapılan basınç sonucu oluşmuş buruşuk, kabarık ve çıkıntıları inceledi, sonra eğilip bağcıklarını çözdü, bağcıklarını üst deliklerden çıkarıp gevşetti, iki ayakkabısını da ikinci kez çıkardı, hafifçe nemlenmiş sağ çorabını, ayak başparmağının tırnağına yine takıldığı ön tarafından tutup çekti, sağ ayağını kaldırdı ve mor esnek çorap bağının kancasını çıkartıp sağ ayağını sandalyenin sırtlığına dayadı, ayak başparmağındaki pörtlemiş şeytantırnağını tutup kopardı ve kopardığı parçayı burnuna götürüp, şöyle bir koklayıp, sonra tatmin olmuş halde koparılmış tırnaksı parçayı fırlatıp attı.

Neden tatmin olmuştu?

Çünkü aldığı koku, Bayan Ellis'in okulunda öğrenci olan Bloom'un her gece sabırla, gece duasından ve tutkulu düşüncelere dalmadan önce koklamış olduğu başka tırnaksı parçaları anıştırıyordu.

Vakti zamanının o tutkulu, kesişen ve ardışık düşünceleri bütünleşip hangi tutkuya dönüştü?

Derdi, ne ilk evlat olduğu için kardeşler arası eşit bölüşümle ya da en genç oğul geleneğince miras yoluyla mülk devralmak, ne bahçesinde müştemilatı, yanı başında turbalığı, garajı ve orta yerinde baronvari avlusuyla dönümlerce yetecek araziye (dönümü 42 £'dan) sahip olmak ve ne de şu *Rus in Urbe*[1] yahut *Qui si sana*[2] diye tarif edilen, sıra evlerdeki yarı müstakil villalardan satın almaktı, daha ziyade, ehven fiyata, 2 katlı, cephesi güneye bakan, tepesinde fırdöndüsü ve bir ucu toprakta paratoneri hazır, balkonunu asalak bitkiler (sarmaşık ya da frenkasması) sarmalamış, avlu kapısı zeytin yeşili ve ayrıca garaj kapısı pirinç aksamlı, ön cephesinin saçakları ve oluk kenarları ağ örgülü, mümkünse inip kalkan türde, taş sütunlu korkuluğuyla balkonu yerden kafi yükseklikte ve 5 ya da 6 dönüm boyunca kendi arazisindeki işgal edilmemiş ya da işgal edilemez kırlığa bakan, en yakın ana yoldan ancak evin ışıkları görülebilecek kadar mesafede ve iki yanı gürgen dikili, etrafı düzenli budanmış fundalık çiti olan bir yoldan ulaşılan, kentin çeperinden 1 milden az olmayacak şekilde uzakta ve tren yoluna da azami 15 dakika yürüme mesafesinde (misal güneyde Dundrum yahut kuzeyde Sutton gibi, havasının ve ikliminin vereme iyi geldiği kayıtlara geçmiş topraklarda), 999 yıllığına kiralık çiftlik arazisi üzerinde, müştemilatı 1 salonlu ve cumbalı (2 pencereli), termometresi asılı, 1 oturma odası, 4 yatak odası, 2 hizmetçi odası, ocağı ve bulaşıkhanesiyle fayans kaplı 1 mutfağı, duvar kâğıdı kaplı holü, isli meşeden mamul, rafında Britannica Ansiklopedisi ve New Century sözlüğü bulunan kitaplığı, ortaçağdan kalma Ortadoğu kökenli eski usul, çapraz ve enine asılı silahları, akşam yemeği zili, kaymaktaşından lambası, tas biçimi avizesi, yanında rehberiyle ebonitten mamul telefon almacı, kenarı kafesli, zemini krem rengi el dokuma Axminister halısı, kakma ayaklı ve sütunlu iskambil masası, masif pirinç parmaklıklı ve altın taklidi ocak kronometresiyle şöminesi, katedral çanlı dakik saati, higrograf göstergeli barometresi, yakut pelüş örtü kaplı halis döşekli rahat salon takımları ve köşe koltukları, üç Japon paravanı ve tükürük hokkaları (beziryağı ve sirke marifetiyle azıcık uğraşla pırıl pırıl yenilenebilen şarap rengi deriden, kulüp tarzı), ve masa ortasına konmuş piramit şekilli prizmatik şamdanı, eskitilmiş ağaçtan bir tünekle üzerinde evcil papağanı (terbiyesiz kelimelerden men edilmiş), düzinesi 10/-'a kabartma çiçek desenli ve bezeli duvar kâğıdı, basamakları, çıkıntıları, tırabzanları, korkulukları ve babası cilalı ve damarlı meşeden oyma, birbirini dik açıyla takip eden üç kat merdiveni: banyoda sıcak ve soğuk su tesisatı, oturma düzeneği ve duşu: asma katta buzlucamlı, kapaklı oturaklı, çatal lambalı, köşebendi pirinç, tutamaçlı, tabureli ve kapının içe bakan kısmında artistik yağlı boya replikasıyla bir helası: aşçı, hizmetçi ve yamağı için (maaşları iki senede bir 2 £ zamlanan, kapsamlı sadakat sertifikalı, yıllık ikramiye (1 £) ve 30 yıllık hizmetin ardından emeklilik (65 yaşa göre) ikramiyesi) ikinci fakat bu sefer daha sade bir helası, temizlik ve hijyen koşulları sağlanmış ayrı

[1] (Lat.) Kentteki memleket.

[2] (Lat.) İnsan burada sağlık bulur.

odaları, kileri, mahzeni, ambarı, buzluğu, çalışma odaları, kömür ve odun deposu ve ayrıca seçkin konuklara verilen (gece kıyafetli) akşam yemeği davetleri için dışarıdan karbon monoksit tedariki sağlanmış (köpüksüz ve köpüklü) şarap kavı olan, saz damlı bungalov tipi kır evlerinden almaktı niyeti.

Bu alanda başka ne tür eğlenceli faaliyetler gerçekleştirilebilirdi?

İlaveten, bir tenis ve bir de duvar tenisi kortu, fundalık, en son botanik imkânlarla bezeli tropik palmiyeler ekili cam kubbeli yaz evi, fiskiyeli bir kayalık, insani koşullara uygun bir kovan, dörtgen çim alanların içinde oval çiçek tarhları ve etraflarında uçrak kırmızı ve sarı laleler, mavi yıldız çiçekleri, çiğdemler, çuhalar, hüsnüyusuf, ıtırşahi, leylaklar (bunların soğanları toptan ve perakende tohum ve çiçek soğanı, fidan ve suni gübre satışı yapan, Sackville Sokağı 23 numarada mukim James W. Mackey'den (Ltd. Şti.) edinilebilir), yasadışı ihlallere karşı tepesinde cam kesikleri olan tuğla duvarlı küçük bir bostan, sebze bahçesi ve bağ ve gerekli alet edevatın asma kilit altında muhafaza edildiği bir marangozhane.

Ne gibi aletler?

Yılanbalığı kapanları, ıstakoz kapanları, oltalar, terazi, küstere, kesek, kuşak makinesi, çuval, merdiven, 10 dişli tırmık, takunyalar, saman makinesi, budama bıçağı, keski, boya kovası, fırça, gelberi ve saire.

Bu alan daha sonra nelerle geliştirilebilirdi?

Tavşan ve tavuk kümesi, güvercin yuvası, sera, 2 hamak (hanımefendiler ve beyefendiler için ayrı), gölgesini salkım söğüt ya da leylak ağacından elde eden bir güneş saati, soldaki yanal bahçe kapısına asılmış egzotik ve armonik ses veren Japon çıngırağı, küp, hazneli bir çim biçme makinesi, hidrolik hortumlu sulama fıskiyesi.

Ulaşım için ne tür kolaylıklar öngörülebilirdi?

Şehir merkezine sıklıkla geçen tramvay ya da tren hattında hususi ara istasyon. Kırlara gitmek için velespitler, yanda yolcu sepetiyle seleli bisikletler ya da yük veya koşum hayvanları, eşek arabası ya da beygir (iğdiş bir demir kırı, 14 k) koşumlu hoş bir fayton.

İnşa edilesi yahut edilmiş bu meskenin adı ne olabilirdi?

Bloom Malikânesi. Aziz Leopold'ün Mekânı. Çiçekistan.

Eccles Sokağı 7 numarada yaşayan Bloom, Çiçekistan'ın Bloom'unu kafasında canlandırabilir miydi?

Saf yünden rahat kesim kıyafeti ve 8/6'ya alınmış Harris marka tüvit şapkası, esnek eklemli bahçe çizmeleri ve elinde süzgeçli sulama kabı, köknar fidelerini dikiyor, ağaçları ilaçlıyor, buduyor, sabitliyor, çim tohumu serpiyor, günbatımında taze biçil-

miş çimen kokusu arasında el arabasını kendine çok yüklenmeden sürüyor, toprağı besliyor, bilgeliğine bilgelik ömrüne ömür katıyor.

Eşzamanlı olarak hangi entelektüel meşgaleler mümkündü?

Enstantane fotoğrafçılık, karşılaştırmalı dinler tarihi, aşkın belirtileri ve batıl gelenekleriyle folklorik öğeler ve burçlar hakkında fikir teatileri.

Başka keyfe keder meşgaleler?

Açık havada: bahçe ve tarla meşgaleleri, stabilize yollarda bisiklet, orta seviye tepelere tırmanış, kuytu tatlı sularda ve el değmemiş nehirlerde yüzme yahut emniyetli kayıklarla ya da çağlayan ya da bentlerden uzak tutsun diye tonoz demirli teknelerle gezinti (yaz uykusu dönemi), akşam yürüyüşlerinde veya at gezintilerinde kısır toprağın incelenmesiyle köylülerin yaktığı yakınlardaki turbalıklardan tüten dumanın (kış uykusu dönemi) birbiriyle ahenkli tezadına tanık olma. Ev içi: çözüme kavuşmamış tarihsel ve suça dair sorunların söz konusu konuların dehşetinden uzak bir emniyetle tartışılıp konuşulması: sansürsüz egzotik ve erotik başyapıtların okunması: içeriği çekiç, tığ, çivi, vida, raptiye, delgi, pens, boğa burunlu rende ve tornavida olan alet kutusu marifetiyle ev içi marangozluk işleri.

Tarım ve hayvancılık işleriyle uğraşan bir toprak beyi olabilir miydi?

1 ya da 2 süt danası, tepeye doğru bir samanlık ve tarım için gerekli, misal yayık, küspe makinesi gibi kimi aletlerle neden olmasın.

Kırsal halk ve toprak sahibi beyler arasındaki sosyal statüsü ve kamusal sorumluluğu ne olurdu?

Sırasıyla ve mevkisi gitgide artmak kaydıyla amele, bahçıvan, çiftçi, hayvancı ve kariyerinin zirvesinde kendine ait aile armasıyla, uygun düşen klasik mottosuyla anılan (*Semper paratus*),[1] adliyede adıyla sanıyla kayıtlı (Bloom, Leopold P., M.V., B.D., P.Ş., H.D. (*honoris causa*),[2] Bloomville, Dundrum) ve gerek saray nezdinde gerekse asortik aydın takımı arasında parmakla gösterilip saygı gören (Bay ve Bayan Leopold Bloom, Kingstown'dan İngiltere'ye gitmek üzere ayrılmışlar) bölge sulh hakimi olabilirdi.

Bu makama atandığında benimseyeceği hareket tarzı ne olacaktı?

Yersiz merhametle aşkın şiddet arası bir orta yol tutturacaktı: rastgele sınıflardan oluşmuş heterojen toplumdaki bölünmenin, daha çok ve daha az sosyal eşitsizlik temelinde, biteviye yeni şekil alması, tarafsız ve önyargısız homojen tartışmasız adaletle, hafifletici unsurları mümkün mertebe geniş tutarak ama tüzel ya da kişisel mülkiyet müsaderesini de kraliyet lehine en geniş ölçekte benimsemek kaydıyla. Memlekette

[1] (Lat.) Daima hazır

[2] (Lat.) Onur sahibi.

hüküm süren en üst güce sadık, yüreğinden kopan dürüstlük aşkıyla amacı toplum düzeninin mutlak surette tesisi, her ne kadar kökünü kazımak mümkün değilse de türlü çeşit suiistimalin önüne geçilmesi (zira her tür reform ve kemer kısma tedbiri, nihai sonuca doğru yol alırken uygulanan bir ön çözümdür), kanun ve düzenlemelere karşı gizli ittifaklar ve taciz yoluyla gündeme gelen, köhne ve yürürlükten kalkmış derebeylik artığı her tür aykırılığa (misal orman arazisinin yağması), uluslararası husumeti körükleyip ebedi kılmaya çalışanlara, ulusların birbirine zulmüne sebep olan fitnelere, hane huzurunu bozmaya yeltenen her nevi başıbozuklara, evliliklere musallat olup sarkıntılık eden her tür mütecavize yasaların gücünü kitaben (medeni ve ticari kanunu, ayrıca lonca hukukunu) hatırlatacaktı.

Onun dürüstlüğünün ta delikanlılık yıllarına dayandığını kanıtlayın.

Küçük Beyimiz, Percy Apjohn'a, 1880'de High School'dayken, (babası Rudolf Virag'ın (bilahare Rudolf Blom), Yahudiler arasında Hıristiyanlığı yayma Cemiyetinin çabalarıyla İsrailoğullarının imanını terk edip dahil olduğu) İrlanda Kilisesi'nin (Protestan) doktrinine inanmadığını açıklamıştı ki kendisi bilahare de, 1888'deki evliliği esnasında, bu inançtaki yemininden Roma Katolik Kilisesi lehine vazgeçmişti. 1882 yılında gençlik arkadaşları Daniel Magrane ve Francis Wade'e (dostlukları, ilkinin ebediyete zamansız göçüyle sona ermişti) gece gezintilerinden birisinde, sömürge yayılma teorisi (misal Kanada) ve Charles Darwin'in *İnsanın Soyu* ve *Türlerin Kökeni*'nde duyurduğu evrim teorisi lehine fikirlerini bildirmişti. 1885'te James Fintan Lalor, John Fischer Murray, John Mitchel, J. F. X. O'Brien ve diğerleri tarafından öne sürülen kolektif ve ulusal ekonomik programa, Michael Davitt'in dile getirdiği toprakların köylülere dağıtılması politikasına, Charles Stewart Parnell'in (Cork Milletvekili) anayasa aleyhine halkı harekete geçirmesine, barış programına, William Ewart Gladstone'un (Midlothian Milletvekili) kemer sıkma ve reform hareketlerine açık desteğini bildirmiş ve siyasi inancı gereğince, Northumberland Yolu üzerinde bir ağaca tırmanıp dallar arasında kendine emniyetli bir yer bulduktan sonra, 120 ayrı esnaf örgütü bayrağı altında toplanmış 20.000 göstericinin ellerindeki 2.000 meşaleyle, Markiz Ripon ve (dürüst) John Morley önderliğinde şehre girişini seyretmişti (2 Şubat 1888).

Bu kır evi için ne kadar ve ne şekilde ödeme yapmak niyetindeydi?

Devlet destekli, İntibak Edip Millileşmiş Yabancılarla Dostluk Yapı Kurumu'nun (kuruluş 1874) prospektüsü gereğince, yatırımın 1/6'sını güvenceye alacak ve 1.200 £ meblağın (20 yıl vadeye denk gelecek rakam), basit faizle %5'ine denk düşecek şekilde yıllık azami 60 £, yani 1/3'ü satın alma aşamasında ödenecekti ve bakiyesi yıllık kira bedeli usulünce, yani 800 £ artı 2 ½ faizle üç ayda bir ödeme esası ve amortisman bedeli de dikkate alındığında yıllık rakam, anaparanın kirası da dahil olmak kaydıyla yıllık 64 £'a denk gelecekti ve mülkiyet hakkı, ödeme zorluğu ve sair hallerde zorunlu satış hariç olmak üzere kiralayanda olacak ve söz konusu sürenin sonunda, kiracı vasfındaki mukim, mülkün mutlak sahibi olacaktı.

Sonucu garanti olmasa da hızlı bir refah artışına yol açacak hangi şartlar, böyle bir alımın hemen gerçekleşmesini sağlayabilirdi?

Ascot'taki 1 küsur ya da daha çok millik bir at yarışının dış kulvardan gelen sürpriz at tarafından 1'e 50 oranla saat 3:08'de (Greenwich zamanıyla) kazandığına dair mesajın Dublin'de saat 2:59'da (Dunsink zamanı) alınması neticesi oynanacak bahis. Gözden ırak mahzenlerde alışılmadık biçimde büyük maddi değeri haiz (değerli taş, damgalı ya da zımbalanmış pullar gibi (7 şilin, leylak rengi, deliksiz, Hamburg 1866: 4 peni, gül, mavi kâğıttan, delik, Büyük Britanya, 1855: frank, taş darp, resmi, tırtıklı, diyagonal orantılı, Lüksemburg, 1878), antika hanedan yüzüğü, eşsiz hatırat) bir nesnenin keşfi: havadan (uçan bir kartalın düşürdüğü), ateşle (kundaklanmış bir yapının kül olmuş kalıntıları arasında), denizde (deniz yüzeyinde, sahile vurmuş halde, batıkta ya da enkazda), toprakta (yenilebilen bir kuşun kursağında). İspanyol bir mahkûmun 100 yıl önce, mali gücü olan bir bankaya yıllık %5 bileşik faizle yatırmış olduğu menkul değer ve külçe altından müteşekkil 5.000.000 £ stg. (beş milyon pound sterlin) değerinde hazinenin bağışı. Basiretsiz bir işverenle yapılacak ve ödemenin teslimde yapılacağı ve meblağın her seferinde başlangıç değeri olan 1/4d'nin geometrik olarak 2 kat artımına denk gelecek 32 ünitelik bir sözleşme. Olasılık ihtimalleri üzerinden Monte Carlo kasasının topu atmasını sağlayacak bir plan. Müzmin, dairenin kareye dönüştürülmesi probleminin çözümü karşılığı hükümetten gelecek 1.000.000 £ sterlin ödül.

Endüstriyel kanallardan büyük servet elde edilmesi mümkün müydü?

Bleibtreustrasse, Berlin, W.15'teki Agenda Netaim'in el ilanında teklif edilen geniş ve boş arazilerin ıslah edilip portakal bahçesine, kavun tarlasına ve yeniden ormana dönüştürülmesi yoluyla mümkündü. Atık kâğıtların, lağım farelerinin derilerinin, kimyasal değeri yüksek insan dışkısının, ilkinin yoğun üretimi, ikincisinin yoğun adedi ve üçüncüsünün de yoğun miktarı ki ortalama iştah ve sağlığa sahip her normal insan, sidik bazlı sıvı dışkıyı bir yana bırakırsak yılda toplam 80 libre üretmektedir (hayvani ve bitkisel beslenmenin karışımı) ve çarpın bunu da İrlanda'nın 1901 sayımlarına göre nüfusu olan 4.386.035 ile, işte bu üç unsurdan ekonomik yönde faydalanılması yönüyle de servet elde etmek mümkündü.

Daha kapsamlı planları da var mıydı?

Liman komiserliğinin onayına sunulmak üzere beyaz kömürden (hidrolik güç), yani Dublin önlerinde gelgitin zirvesine ulaştığı anlarda toplanan ya da Poulaphouca veya Powerscourt veya benzeri akarsuların beslenme havzalarında biriken sudan, 500.000 H. B. G. ekonomik üretim sağlanması yönünde oluşturulacak bir proje. Dollymount, North Bull'daki yarımadayı oluşturan ve mevcut halde golf sahası ve atış alanı olarak kullanılan deltanın, burun tarafının beslenip yükseltilmesi sonucu, etrafında gazinolar, çardaklar, atış poligonları, oteller, pansiyonlar, okuma odaları, kadın erkek karışık banyolar içeren asfalt kaplama bir mesire yolu yapılması yönünde

proje. Sabah erken sağılan sütün dağıtımı için köpek arabaları ve keçi arabaları kullanılması planı. Island Köprüsü ile Ringsend arasındaki suyolunda işleyecek, petrol tahrikli teknelerin, büyük dörttekerlerin, kısa hatlı trenlerin ve kıyı boyu seyir için buharlıların (kişi başı günlük 10/-, rehber (üç dilde) dahil) kullanılması suretiyle Dublin ve civarındaki İrlanda turist trafiğinin geliştirilmesi amaçlı bir plan. Yosun çökeltilerinin temizlenmesi akabinde İrlanda suyollarının yolcu ve ticari taşımacılık açısından eski haline getirilmesi yönünde proje. Hayvan Pazarı'yla (Kuzey Çevre Yolu ve Prussia Caddesi'nden) rıhtımların (aşağı Sheriff Caddesi ve Doğu Duvarı) arasını, hayvan pazarına paralel döşenecek raylarla (Great Southern ve Western hatları arasında kavşak oluşturacak şekilde), Liffey kavşağı ve Midland Great Western 43 ve 45 North Wall istasyonları üzerinden tramvay hattıyla birleştirmek suretiyle Midland Demiryolları, Dublin Buharlı Nakliyat Şirketi, Lancashire ve Yorkshire Demiryolu Şirketleri, Dublin ve Glasgow Buharlı Nakliyat Şirketleri, Glasgow, Dublin ve Londonderry Buharlı Nakliyat Şirketi (Laird hattı), British and Irish Buharlı Nakliyat Şirketi, Dublin ve Morecambe İstimbotları, Londra ve North Western Demiryolu Şirketi, Dublin Liman ve Rıhtım Yükleme ve Depolama İdaresi ve transit Palgrave depoları, Murphy ve Ortakları Şirketi'ne, istimbot sahiplerine, Akdeniz, İspanya, Portekiz, Fransa, Belçika ve Hollanda acentelerine hizmet verecek şekilde, besicilerden yapılacak kesintilerle finanse edilecek, kat edilen ekstra mesafeleri önleyeceği için kendini kısa sürede amorti edecek proje.

Hangi ön koşullar bu nevi planların doğal ve kaçınılmaz bir son tümce olduğu gerçeğini ortaya koyacaktır?

Yatırım maliyetinin toplamına denk gelen, bir hayır sahibinin başarılarla dolu hayatı boyunca edindiği 6 haneli meblağa eş garantinin, destek mahiyetinde, söz konusu şahıs hayattayken yahut soyunun acı çekmeden tükenmesi halinde yüce sermayedarları eliyle (Blum Paşa, Rothschild, Guggenheim, Hirsch, Montefiore, Morgan, Rockefeller gibi) bağışı ki bu sayede oluşacak sermaye ile gerekli işleme başlama fırsatı elde edilsin.

Onu söz konusu yatırım için, böyle bir servetten bağımsız olarak harekete geçirebilecek olasılık hangisidir?

Tükenmez damarlı bir altın madeninin keşfi.

Gerçekleştirilmesi böylesine zor planlar üzerine derin düşünceler beslemesinin sebebi neydi?

Bu tür düşüncelerin ya da kendi hayatına dair anıların, bunların veya huzur dolu geçmişinin, zihninde, hilkâyecinin kendisi olduğu anlatılara dönüşmesinin, uykuya dalmadan önce düşünülmesi alışkanlığının yorgunluğu alıp bedene canlılık kazandırdığı savı.

Gerekçeleri?

Fizikçi vasfıyla takribi 70 yıllık insan hayatının en az 2/7'sinin yani 20 yılının uykuda geçtiğini öğrenmişti. Filozof vasfıyla insanın kendine biçilen hayatı süresince arzularının ancak çok çok azını gerçekleştirebildiğini biliyordu. Fizyolog vasfıyla uyku esnasında beliren kötücül düşüncelerin suni yollarla bertaraf edilmesinin önemine inanıyordu.

Neden korkuyordu?

Beyninin kıvrımlarına yerleşmiş ölçüsüz kategorik zekânın uyku esnasında istemdışı tahriki sonucu cinayet işlemekten ya da intihar etmekten.

Uykuya dalmadan önce son olarak düşünmeyi alışkanlık haline getirdiği şeyler nelerdi?

Gelip geçenlerin durup hayranlık ve merakla bakacağı, yepyeni teknikle üretilmiş ve her tür abartının dışlandığı, en basit ve vurucu halde çağdaş yaşamın hızını görsel bir uyumla yansıtacak eşsiz bir reklam.

Açtığı ilk çekmecenin muhteviyatı neydi?

Milly (Millicent) Bloom'a ait olup, kimi sayfaları, koskoca yuvarlak kafasında dimdik 5 tel saçı, profilden 2 gözü, gövdesinde 3 koca düğmesi, 1 de üçgen biçimli ayağı olan, Babiş diye işaretlenmiş çizimler barındıran bir Vere Foster el yazısı defteri: İngiltere Kraliçesi Alexandra'ya ve aktris, güzellik kraliçesi Maud Branscombe'a ait solmaya yüz tutmuş 2 adet fotoğraf: üzerinde sarmaşık nevinden bir bitkinin[1] resmi, *Mizpah* efsanesinin kabartması, 1892 Noel tarihi ve gönderenlerin adı bulunan bir kartpostal: Bay + Bayan M. Comerford ve bir dize: ***Bu Noel'in size neşe, huzur ve hoşluk getirmesi dileğiyle***. Dame Caddesi 89, 90, 91 numaradaki Messrs Hely'nin mağazasından alınma, dip kısmı erimiş kırmızı mühür: aynı mağazadan alınma, bir düzine "J" kalem ucunun kalanını içeren kutu: içinde yuvarlanan kumlarıyla yuvarlanan bir kum saati: William Ewart Gladstone'un 1886'da sunduğu Ademimerkeziyet Kanun Teklifi (asla yürürlüğe girmemişti), Leopold Bloom'un kaleme aldığı, mühürlü tahmin belgesi (mührü asla bozulmamıştı): Aziz Kevin Kermesi'nden alınma, 2004 numaralı, 6d fiyatlı, 100 peni ikramiyeli bilet: küçük p ile pazartesi tarihli, çocuk ağzından bir mektup, okununca: büyük B ile Babiş virgül büyük N ile Nasılsın soru işareti büyük B ile Ben çok iyiyim nokta paragraf başı imza gösterişli büyük M ile Milly noktasız: merhume Ellen Bloom'a (doğumunda, Higgins) ait işlemeli akikten mamul broş: merhum Rudolf Bloom'a (doğumunda, Virag) ait işlemeli akikten mamul boyunbağı iğnesi: alıcı Henry Flower, Westland Row Postanesi, gönderen Martha Clifford, Dolphin's Barn Postanesi ibareli, daktiloda kaleme alınmış üç mektup: gönderenin ad ve adresinin üç harfi tersten alfabetik soldan sağa sıralı dörtlü çizgiler ile kesik şifreli okunuşu (sesli harfler hariç) N.IGS./WI.UU.OX/W.OKS.MH/Y.IM: *Modern Society* adlı haftalık İngiliz dergisinden kesilmiş, kız okullarında cismani cezalar başlıklı

[1] Ökseotu.

makale: 1899 Paskalyası'nda bir yumurtayı dolamış bulunan pembe kurdele: posta kutusu 32, Charing Cross Postanesi, Londra, W.C. adresinden postayla satın alınmış, paketi kısmen açılmış, ucu bombeli iki lastik prezervatif: 1 paketinde 1 düzine krem zarf ve filigranlı ince mektup kâğıdı içeren, üçü kullanılmış paket: çeşit çeşit Avusturya-Macaristan bozuklukları: Kraliyet İmtiyazlı Macaristan Piyango İdaresi'nden iki adet piyango: düşük güçlü büyüteç: Charing Cross Postanesi 32, Londra, W.C. adresinden posta yoluyla satın alınmış iki erotik fotoğraf a) çıplak bir sénorita (arkadan görünüm, üst pozisyonda) ile çıplak boğa güreşçisi (önden görünüm, alt pozisyonda) oral seks halinde b) erkek ruhban (giyinik, gözler rezil) dişi ruhbana (kısmen giyinik, gözler adamda) anal tacizde bulunuyor: eskimiş süet ayakkabıların onarımını tarif eden bir gazete kesiği: Kraliçe Victoria dönemi leylak rengi 1 d'lik zamklı pul: Leopold Bloom'un Sandow-Whiteley makaralı egzersiz aletini (erkekler için 15/-, atletler için 20/-) düzenli kullandığı iki aylık dönemin öncesi, o dönem ve sonrasındaki vücut ölçüleri olan, göğüs 28 inç ve 29 ½ inç, biseps 9 inç ve 10 inç, önkol 8 ½ inç ve 9 inç, kalça 10 inç ve 12 inç, baldır 11 inç ve 12 inç değerlerini kaydettiği çizelge: Rektum şikâyetlerinin tedavisinde dünyanın bir numaralı ilacı Herdeva, Londra, Coventry House, South Place'ten (yanlışlıkla) Bayan L. Bloom'a gönderilmiş Herdeva ilaç broşüründeki kısa not: Sevgili Madam.

Broşürde bu mucizevi ilaca dair sıralanan faydaları tıbbi terimlerle belirtin.

Sizi uyurken iyileştirip acınızı dindirir, yellenme sorunlarınızı, işin doğasını tahrik suretiyle kökünden halleder ve derhal gaz tahliyesini garanti eder, organları temiz ve doğal eylemleri dahilinde tutar, 7/6'lık cüzi bir meblağ karşılığı yepyeni bir bedene sahip olacak ve yaşamın tadına varacaksınız. Bilhassa hanımlar Herdeva'dan çok hoşnut kalmakta, sıcak bir yaz gününde serin kaynak suyu içmiş hissine kapılıp hayran olmaktalar. Hanımefendi ve beyefendi dostlarınıza tavsiye ediniz, etkisi ömür boyu sürecektir. Herdeva.

Referans olacak birileri var mıydı?

Sayısız. Rahiplerden Britanya deniz subaylarına, tanınmış gazetecilerden sıradan vatandaşa, hemşirelerden beş çocuk annesi hanımefendiye hatta boş kafalı dilenciye varana dek.

Boş kafalı dilenci referans olurken ne demiş ki?

Ne yazık ki hükümetimiz Güney Afrika harekâtı sırasında ordumuza Herdeva temin etmedi! Etmiş olsa ne büyük rahatlama sağlanırdı!

Bloom çekmecedeki bu koleksiyona hangi nesneyi ilave etti?

Henry Flower'a (H. F. farz edelim ki L. B. olsun) Martha Clifford'dan, daktiloda yazılmış (M.C. kim bulun) dördüncü bir mektubu.

Bu eylemine hangi hoş düşünce eşlik etti?

Söz konusu mektup bir yana, çekici yüzünün, bedeninin ve tavrının evvelki gün bir eş (Bayan Josephine Breen, doğumunda Josie Powell), bir hemşire, Bayan Callan (ön adı bilinmiyor) ve bir küçük hanım, Gerturde (Gerty, soyadı bilinmiyor) tarafından hoş bulunmuş olması.

İhtimal dahilinde olan neydi?

Hemen değilse de bir zaman sonra, özel bir dairede, bedeni fevkalade hoş, doğuştan hanımefendi, iyi kötü kültürlü bir paralı askerle, zarif bir fahişeyle zevkin doruklarına varıp erkeksi gücünü sınama imkânı.

2. çekmecenin muhteviyatı neydi?

Evraklar: Leopold Paula Bloom'un doğum sertifikası: İskoç Dulları Sigorta Şirketi'nden 500 £ ederinde, lehdar Millicent (Milly) Bloom kaydıyla, 25 yıl sonra sırasıyla, 60 yaş ya da ölüm, 65 yaş ya da ölüm veya doğrudan ölüm halinde 430 £, £462-10-0 ve 500 £ bedelleriyle aktif olacak yahut £133-10-0 nakit ödenmesi halinde £299-10-0 ödeme seçenekli hayat sigortası poliçesi: Ulster Bank, College Green şubesine ait yarım yıllık ve 31 Aralık 1903 vadeli, hesap sahibinin bakiyesini gösterir hesap cüzdanı: £18-14-6 (on sekiz pound, on dört şilin ve altı peni sterlin), net menkul: 900 £ tutarında %4 faizli (damga vergisinden muaf) Kanada hükümeti tahvili (tescilli): Katolik Mezarlıkları (Glasnevin) Komitesi'nden mezar yeri tapuları: tek taraflı akitle isim değişikliğine dair yerel gazetede yer almış ilanın kesiği.

Bu kesikteki metni alıntılayın.

Elan Dublin, Clanbrassil Sokağı 52 numarada ikamet eden ve daha önce Macaristan krallığı Szombathely ilinde yaşamış bulunan ben, Rudolf Virag, işbu ilanla ve kişisel kararımla Rudolph Bloom adını aldığımı ve bundan böyle her halükârda bu adı kullanacağımı resmen beyan ederim.

2. çekmecede Rudolph Bloom'a (doğumunda Virag) ait başka hangi nesneler vardı?

Rudolf Virag ile babası Leopold Virag'ın, sırasıyla birinci ve ikinci dereceden kuzenleri Stefan Virag'ın Macaristan Zigetvar'daki atölyesinde dagerreyotip tekniğiyle çekilmiş fotoğrafları. İçine konmuş bir gözlükle Fısıh törenindeki duaların işaretlendiği antika bir hagada kitabı: Ennis'teki Queen's Otel kartpostalı: üzerinde adres yazılı mektup: *Sevgili Oğlum Leopold'e.*

Bu üç tanecik kelime hangi bölük pörçük cümleleri çağrıştırdı?

Yarın tam bir hafta olacak... elden ne gelir Leopold... sevgili annenle... artık dayanacak... annene... benim için her şey tükendi... Athos'a gözün gibi bak, Leopold... sevgili oğlum... bana gelince... *das Herz... Gott... dein...*

Bu nesnelerin, onulmaz melankolinin pençesine düşmüş bir adama dair Bloom'a çağrıştırdıkları nelerdi?

İhtiyar bir adam, dul, dağınık saçlar, yataksa, başı sargılı, ah çekiyor: halsiz bir köpek, Athos: nükseden nevraljiye karşı geçici bir çare olarak artan dozajlarla alınan kurtboğan tutamları: yetmişine varmış, zehir yutup intihar etmiş bir yüz.

Bloom'un vicdan azabı çekmesine sebep neydi?

Çünkü kemale ermemiş yaşının sabırsızlığıyla kimi inanç ve geleneklere saygısızlık etmişti.

Ne gibi?

Aynı öğünde et ve süt ürünlerinin bir arada tüketilmesi yasağına karşı: haza soyut, hararetli biçimde tüccar kafalı eski soydaşlarıyla haftalık buluşmalar: erkek çocukların sünnet edilmesi: İbrani harflerinin doğaüstü[1] yapısı: dört harfli kelimenin ağza alınmazlığı:[2] Kutsal Şabat.

Bu inanç ve gelenekler ona şimdi ne hissettirmekteydi?

O zamankinden daha akılcı değiller, şimdi başka inançların ve geleneklerin hissettirdiğinden daha az akılcı da değiller.

(Merhum) Rudolph Bloom'a dair anıları nelerdi?

(Merhum) Rudolph Bloom oğlu Leopold Bloom'a (6 yaşında) Dublin, Londra, Floransa, Milano, Viyana, Budapeşte, Szombathely arasındaki göç ve yerleşmelerini hoş hikâyelerle süsleyip (büyükbabası Avusturya İmparatoriçesi ve Macaristan Kraliçesi Maria Theresia'yı göresiymiş) ticari tavsiyelerde bulunarak (poundlar zaten kendi başının çaresine bakarmış, asıl kör peninin değerini bilmeliymiş) anlatırdı. Leopold Bloom (6 yaşında) bu hikâyeleri, elinde bir Avrupa haritası (siyasi) ve adı anılan kentlerde ticari işletmeler kurma hayali eşliğinde dinlerdi.

Zamanın bu göç hatıratına dair aşındırıcı etkisi, anlatıcı ve dinleyici üzerinde benzeş ama farklı şekilde mi gerçekleşmişti?

Anlatıcıda yılların birikimi ve sonunda narkotik zehir kullanımına yol açarak: dinleyicide yılların birikimi ve sonunda farklı deneyimlerle bu anıları bastırarak.

Anlatıcının hafıza kaybı beraberinde hangi nevi şahsına münhasır özelliklerini tetikliyordu?

Sıklıkla şapkasını çıkarmadan yemeğe oturuyordu. Sıklıkla üzüm hoşafını yayvan bir tabaktan ağzını şapırdatıp iştahla içerdi. Sıklıkla ağzının kenarına bulaşan yemeği bir zarfın kenarıyla ya da eline geçen bir kâğıt parçasıyla temizlerdi.

---

[1] *Torah*'ın Göç sırasında Tanrı tarafından Musa'ya doğrudan yazdırıldığı inancına gönderme.

[2] Tanrı'yı niteleyen YHVH – Yehvah – Yehova kastediliyor.

Hangi ihtiyarlık belirtileri daha sık gözlenirdi?

Bozuklukları gözlerini kısıp dikkatle sayması, doyduktan sonra geğirti.

Hangi nesne bu anılara dair hüznü kısmen bastırırdı?

Hayat sigortası poliçesi, banka cüzdanı, geçici tapular.

Bloom'u, bu desteklerin koruma kalkanıyla kötü kaderin etkisini çarparak ve tüm olumlu değerleri ihmal edilebilir negatif irrasyonel gerçekdışı bir değerle safdışı bırakarak indirgeyin.

Sırasıyla, azalan serf nitelikleriyle: Yoksulluk: seyyar taklit mücevherat satıcısı, şüpheli alacakların gayri meşru tahsildarına yancı, yardım ve belediye vergisi tahsildarı. Dilencilik: 1 £ karşılığı ¼ d ödeyen hileli iflas, sandviççi, el ilanı dağıtıcısı, geceleri yersiz yurtsuz, üstü kapalı dalkavuk, sakat denizci, kör yeniyetme, icra memuruna yardımcı, düğünlere kamber, tabak yalayan, oyunbozan, elinde delik şemsiyeyle parkta oturup gelip geçene eğlence çıkartan eksantrik vatandaş. Mahrumiyet: Kilmainhaim Düşkünlerevi (Kraliyet Hastanesi) sakini, gut ya da görme yetisi kaybı nedeniyle sakat kalmış saygıdeğer beyleri barındıran Simpson Hastanesi sakini. Sefaletin böylesi: kocamış iktidarsız vatandaşlık hakları elinden alınmış ele güne muhtaç ölüme yatmış aklını yitirmiş açlıktan ağzı kokan.

Maruz kalacağı onur kırıcı muameleler nelerdir?

Daha önceleri samimiyet kurmuş olduğu kadınların bambaşka çehreler takınarak ilgilerini sakınması, güçlü kuvvetli erkeklerin aşağılaması, ekmek kırıntısına muhtaç olup durumu kabullenme, eski tanışların yüz çevirmesi, sokak serserisi köpeklerin havlamasına maruz kalma, çocuklar tarafından çürük meyve sebze yağmuruna tutulma, hiçbir değerinin kalmaması, hiçlikten de aşağı hissetmesi.

Böyle bir durumun önüne ne geçebilirdi?

Ölüm (hal değişimi): ayrılık (mekân değişimi).

Hangisi tercih sebebidir?

Kolaydan başlamak açısından, ikincisi.

Hangi etmenler ayrılığı tümden arzu edilmez olmaktan çıkartıyordu?

Kişisel kusurların karşılıklı hoş görülmesine ket vuran, düzenli birlikte yaşam. Bağımsız alışveriş alışkanlığının gitgide artması. Tutsaklık hissi veren ruh haline, geçici ikametler yoluyla mukabele etme gereksinimi.

Hangi etmenler ayrılığı mantıkdışı olmaktan çıkartıyordu?

Adı anılan taraflar birleşmek suretiyle çoğalmışlar ve bu görevin ifasının, birleşmenin yavrusunun büyüyüp serpilmesinin ardından taraflar ayrılmamışsa çoğalmak için

yeniden birleşiyordu ki bununla ilk birleşen çiftin haline yeniden varmak imkânsız olduğu için de tüm bunlar saçmaydı.

Hangi etmenler ayrılığı arzulanır kılıyordu?

İrlanda ve denizaşırı memleketlerdeki kimi yerleşimleri, ölçek ve taramalarıyla rengârenk gösteren coğrafi haritalar.

İrlanda'da?

Moher yalıyarları, Connemara'nın rüzgârlı yabanları, taşlaşmış batık kentiyle Neagh Gölü, Giant Geçidi, Camden Hisarı ve Carlisle Hisarı, Tipperary Altın Vadisi, Aran Adaları, Meath kırsalı, Kildare'deki Brigid karaağacı, Belfast tersanesindeki Queen Adası, Salmon Leap Çağlayanı, Killarney gölleri.

Denizaşırı?

Seylan (Londra, Mincing Lane 2 numaradaki Pulbrook Robertson ve Ortakları Şti.'nin Dublin Dame Sokağı'nda bayiliğini yürüten Thomas Kernan'a baharat tarlalarından çay sağlayan ülke), Kutsal kent Kudüs (Ömer Camii, dilek yolu, Şam kapısı), Cebelitarık Boğazı (Marion Tweedy'nin benzersiz doğum yeri), Parthenon (çıplak Yunan tanrıçalarının heykelleriyle), Wall Street piyasası (uluslararası finansı kontrol altında tutan), İspanya, La Linea'daki Toros Meydanı (Cameron takımından O'Hara'nın boğayı hakladığı yer), Niagara (hiçbir insanın cezasız geçemeyeceği), Eskimoların memleketi (sabun yiyenler),[1] Tibet'in yasak kenti (hiçbir gezginin geri dönemediği), Napoli Körfezi (görenin mutluluktan öldüğü), Ölü Deniz.

Neyin rehberliğiyle, hangi işaretlerin izinde?

Denizde, kuzey yarımkürede geceleri, Büyük Ayı'daki betadan alfaya uzanan dik hattın kesişiminde dışarıdan omega ile bölünen ve alfa omega hattıyla oluşan dik açılı üçgenin hipotenüsünde ve Büyük Ayı'daki alfa delta hattında yer alan kutup yıldızını izleyerek. Karada, güney yarımkürede, ayın farklı evrelerinde beliren ve bir elinde ayna umurunda mı dünya bir hatunun salınan eteğinin arasından, gündüz vakti buluta sütunmuşçasına belirecek çift haleli Ay'ı takip ederek.

Çekip gidenin yokluğunu hangi ilan duyuracaktı?

5 £ ödül, kayıp ya da kaçırıldı veya Eccles Sokağı 7 numaradaki hanesinden başıboşlara karıştı, 40 yaşlarında kayıp erkek, Bloom, Leopold (Poldy) diye seslendiğinizde cevap verecektir, boyu 5 ft 9 ½ inç, yapılı, esmer tenli, sakal bırakmış olabilir, son görüldüğünde üzerinde siyah elbise vardı. Yukarıda anılan meblağ bulunmasına yol açacak bilgiler karşılığında ödenecektir.

[1] Kimi sabunlar hayvansal yağlardan üretilir ve Eskimolar da kutup koşulları nedeniyle bu yağları bolca tüketir.

Varlığı veya yokluğu hangi evrensel çifte vasıflarla anılacaktı?

Herkesin varsaydığı veya kimsenin bilmediği. Herkes ya da Hiçkimse.[1]

Hangi övgüleri?

Yabancılara bahşedilen onur ve hediyeler, Herkesin dostluğu. Ölümsüz, güzel mi güzel bir peri, Hiçkimsenin gelini.

Çekip giden, asla hiçbir yerde bir şekilde ortaya çıkmayacak mıydı?

Kendini zorlayıp kuyrukluyıldızının yörüngesinin sonuna, sabit yıldızların ve değişken güneşlerin ve teleskopik gezegenlerin ötesine dek, başıboş gök cisimlerine eşlik ederek uzayın sınırına ve sonsuza dek, memleketten memlekete, insanların arasında, türlü çeşit olaya karışarak gezecekti. Bir yerlerde her nasılsa anlaşılmaz bir ses duyacak, istemeden de olsa güneşin çekimiyle, bu çağrıya uyacaktı.[2] Kuzey Tacı takımyıldızında kaybolmuşken her nasılsa Kraliçe takımyıldızının üstündeki deltada yeniden belirip bir kez daha doğacak ve hesap edilemez çağlar boyu dolandıktan sonra öcünü almış bir yabancı, kötülere adaletin kılıcını tattıran kişi, kara pelerinli bir şövalye,[3] uykudan uyanmış birisi[4] vasfıyla ve Rothschild veya gümüş kralın servetini (tahminen) kat be kat aşan finansal kaynak edinip geri dönecekti.

Böylesi bir dönüşü mantıkdışı kılacak ne olabilirdi?

Göç ve dönüş arasında, zaman içinde tersine dönmüş mekân arasından ve mekân içinde tersine döndürülemez zaman arasından geçerken oluşacak beklenmedik denge.

Tembelliği körükleyip ayrılığı arzulanmaz kılan güçler hangileriydi?

Konuyu sürüncemede bırakan, vaktin geç oluşu: ortamı görünmez kılan, gecenin loşluğu: meseleyi tehlikeli hale sokan, anayolların tekinsizliği: harekete geçmeye mani olan, yatıp uzanma ihtiyacı: araştırma hissini bertaraf eden, her yanı birisi tarafından kaplanmış yatağın çekiciliği: arzunun önüne geçip arzu edilirliği körükleyen, sıcaklığın (insan) serinlikle (yatak örtüsü) buluşması: yankısız sesiyle arzulanan, arzu timsali Narkisos heykeli.[5]

Her yanı birisi tarafından kaplanmış yatağı, boş yatağa kıyasla cazip kılan nedir?

Geceye has yalnızlığın giderilmesi, insanın (olgun kadın) insan olmayan (termofor) nesnelere kıyasla müthiş ısıtma kalitesi, sabah ilişkisine önayak olması, pantolonun

[1] Odyssea, Kiklop'lardan saklanmak için kendini "Hiçkimse" diye anar. (ç.n.)

[2] Zeus'un Odyssea'ya, artık İthaka'ya dönebileceği haberini iletmesine gönderme.

[3] *Monte Kristo Kontu*'na gönderme.

[4] Rip van Winkle.

[5] Yunan mitolojisinde bir peri olan Eko'nun (Yankı) sesi, Narkisos'a duyduğu aşk karşılık bulmadığı için yankılanmaya devam eder durur.

ütü çizgisinden katlanmak suretiyle boylamasına ve düzgün bir şekilde döşekle (çizgili) yün yatak (baklavalı) arasına yerleştirilmesi sonucu ütü işinin hafifletilmesi.

Bloom, geçmişte yaşamış olduğu ve kalkmadan önce beliren hangi hisleri, yorgunluğunun içinde ve kalkmadan önce, özetle aklından geçirdi?

Kahvaltının hazırlanması (kızarmış sunum): bağırsakta izdiham ve takiben sıçış (ey mübarek): yıkanma (Yahya usulü)[1]: cenaze (İsmail usulü): Alexander Keyes reklamı (Urim ve Tumim): hafif bir öğlen yemeği (Melkisedek usulü): müze ve ulusal kütüphane ziyareti (kutsal mekânlar): Bedford Sokağı'nda, Merchants' çarşısında, Wellington iskelesinde kitap avı (Simhat Torah): Ormond Otel'de müzik (Şira Şirim): Bernard Kiernan müessesindeki zalim ilkelle alt ego mücadelesi (soykırım): arabayla seyahat, yas evine ziyaret ve defin kapsamında geçen bomboş zaman (yaban ellerde issız):[2] kadın teşhirinden kaynaklı erotizm (Onan usulü): Bayan Mina Purefoy'un bitmek bilmeyen doğumu (fırlatma gücü): Bayan Bella Kohen'in Tyrone Sokağı aşağı kısım numara 82'deki düzensiz evine ziyaret ve takiben arbede ve sonra bahtına Beaver Sokağı'ndaki çeşni (Armagedon): Butt Köprüsü'ndeki arabacı yatağında gece girizgâhı (kefaret).[3]

Belki her şey son bulur diye kalkıp gitmeye yeltenen Bloom, gönülsüz bir sonun endişesiyle, hangi gizemli telkini kendine kılıf edindi?

Damarlı ahşaptan mamul masanın cansız malzemesinden çıktığını varsaydığı bir anlık keskin bir çatırtıyı.

Ayaklanmış, çok renkli çok biçimli bir dolu eşyayı toparlayıp gitmeye meyilli Bloom, hangi kendinden menkul gizem nedeniyle yol alamadı?

Şu M'Intosh kimdi sahi?

Suni ışığı söndürmek suretiyle kendini doğal karanlığın koynuna bırakan Bloom, 30 yıldır gelişigüzel aralıklarla zihnini meşgul eden hangi aşikâr gizemi sessizce ve aniden çözdü?

Mum söndüğünde Musa neredeydi?

Bloom, az önce çıkarılmış erkek giysilerini kucaklamış vaziyet sessizce yürürken, kusursuz bir gündeki hangi kusurları sırasıyla sayıp döktü?

Reklam yenileme konusunda geçici başarısızlık: Thomas Kernan'dan bir miktar çay alımı (Londra, Mincing Lane 2 numaradaki Pulbrook Roberrson ve Ortakları Şti.'nin Dublin Dame Sokağı'nda bayisi): antik Yunan tanrıçalarında rektal deliğin olup

[1] Yahya'nın İsa'yı vaftizine gönderme.
[2] Yahudilerin göçüne gönderme.
[3] Yom Kipur.

olmadığının tespiti: South King Sokağı 46, 47, 48, 49 numaralardaki Gaiety Tiyatrosu'nda Bayan Bandman Palmer'ın rol aldığı *Leah* gösterimine girişteki başarısızlık (bedavadan veya bilet alıp).

Orada tutsak kalmış Bloom'un zihninde, bir anlığına ve sessizce hangi yüz canlandı?

Molly'nin babası, Dublin Kraliyet Piyadeleri Bölüğü'nden, Cebelitarık ve Dolphin's Barn, Rehoboth kökenli, merhum Binbaşı Brian Cooper Tweedy'nin yüzü.

Aynı şekilde tekerrür eden hangi hayallerin aklında canlanması varsayım dahilindeydi?

Great Northern Demiryolları'nın Amiens Caddesi'ndeki istasyonunda, paralel biçimde uzanması halinde sonsuzlukta buluşacak raylarda sabit ivmeyle gerilemesi: sonsuzluktan tekrar gelen paralel raylar boyunca, sabit yavaşlamayla Great Northern Demiryolları'nın Amiens Caddesi'ndeki istasyonuna dönüşü.

Kişisel kadın iç çamaşırının hangi muhtelif etkileri Bloom'un zihninde algılandı?

Bir çift yeni kokusuz yarı ipek siyah kadın çorabı, bir çift yeni menekşe rengi jartiyer, cavşır, yasemin ve Muratti Türk sigarası[1] kokularına bulanmış ve üstünde uzun parlak çengelli iğnesiyle ince Hint muslininden büyük boy bir çift kadın iç donu, eğri katlanmış ince dantel kenarlı patiskadan gecelik, mavi ipek akordeon jüpon ve tüm bu giysiler dikdörtgen ve dört yanı latalı, sır köşebentli, rengârenk etiketli, ön tarafında B. C. T. (Brian Cooper Tweedy) harfleri yazılı bir sandığın üstüne gelişigüzel bırakılmıştı.

Algıladığı kişisel olmayan nesneler nelerdi?

Bir ayağı kırık, elma desenli kreton kumaştan örtüyle tamamen kaplı ve üzerinde siyah hasır kadın şapkası bulunan komodin. Zeminle lavabonun arasındaki leğen, sabunluk ve fırçayla (lavaboda) ibrik ve gece kullanımlık nesnelerin (zeminde) yanına gelişigüzel bırakılmış, Moore Sokağı 21, 22, 23 numaralardaki sepet, fantezi eşyalar, porselen ve hırdavat imalatçısı Henry Price'tan alınma asma kilitli ürün.

Bloom neler yaptı?

Çıkardığı giysileri toparlayıp koltuğa bıraktı, üzerinde kalan son giysileri de çıkardı, yatağın başucundaki yastığın altından uzun beyaz gece kıyafetini aldı, yatağın baş tarafındaki yastığı ayakucuna koydu, çarşafı güzelce düzeltip yatağa girdi.

Nasıl?

Bir meskene (kendisinin ya da başkasının) girerken hep olduğu gibi dikkatle: yatağın helezon yayları oldukça eskidiğinden ve pirinç halkalarla askılar gevşemiş olduğun-

[1] Muratti sigaraları 1821'de Türk topraklarında üretilmeye başlanmış, firma daha sonra Londra'ya yerleşmiştir. Dönemin en makbul sigaralarından birisi olarak kabul edilirdi.

dan, ses çıkarma ihtimallerinin endişesi ve gerginliğiyle: şehvetle pusuya yatmış ya da yılan yuvasına girer gibi tedbirli: rahatsız etmemek için usulcacık: gebeliğin ve doğumun gerçekleştiği, evlilik akdinin gerdekle tamama erip evliliğin tüketildiği, uyku ve ölümün mekânı olduğu için saygıyla.

Gitgide sokulurken eli kolu neyle karşılaştı?

Yeni, temiz çarşafın her zamankinden daha baskın kokuları, bir dişinin, karısının, bir insan bedeninin varlığı, bir erkeğin, ki kendisi değil, bir başka insan bedeninin varlığı, eliyle süpürüp attığı kırıntılar, kavurma tanecikleri.

Gülümsemiş olsa neden gülümserdi?

Her girenin ilk kendisi olduğunu hayal etmesine karşın aslında sadece bir sonrakine göre ilk olması ve o kişinin ancak bir dizinin son dönemi olduğu gerçeği, herkesin kendisini ilk ve son ve biricik olarak hayal etmesi oysa ne ilk ne son ne de biricik, sonsuzluğa uzanıp yinelenen serinin halkalarından birisi olması.

Dizinin öncekileri kimlerdi?

Diziyi Mulvey'den başlatırsak, Penrose, Bartell d'Arcy, Profesör Goodwin, Julius Mastiansky, John Henry Menton, Peder Bernard Corrigan, Dublin Kraliyet At Gösterisi'nde bir çiftçi, Maggot O'Reilly, Matthew Dillon, Valentine Blake Dillon (Dublin Belediye Başkanı), Christopher Callinan, Lenehan, İtalyan laternacı, Gaiety Tiyatrosu'nda kim olduğunu bilmediği bir adam, Benjamin Dollard, Simon Dedalus, Andrew (dalyarak) Burke, Joseph Cuffe, Wisdom Hely, Şehir Ayanı John Hooper, Dr Francis Brady, Argus Dağı'ndan Peder Sebastian, Büyük Postane'deki bir ayakkabı boyacısı, Hugh E. (Blazes) Boylan ve her biri ve saire son halka olmaksızın.

Bu dizinin son halkasını ve yatağı son işgal edeni düşündüğünde aklından geçenler nelerdi?

Gücü kuvveti (aşağılık herif), boylu poslu oluşu (ilan yapıştıranlarda da var o boy), ticari yeteneği (milleti birbirine kırdırır), insanları etkilemesi (palavracı pislik).

Gözlemci, güç kuvvet boy pos ve ticari yeteneğin yanı sıra neden insanları etkilemesini de saymıştı?

Çünkü aynı serinin önceki halkalarında da, çoğalan sıklıkla, önce endişeyle, sonra anlayışla, daha sonra istekle, en sonda da yorgunlukla, vesvese ve kavrayışın her iki cinsteki belirtileriyle çıra gibi dillendirilen cinsel arzuyu gözlemlemişti.

Takip eden düşüncelerinin merkezine hangi düşmanca hisler oturmuştu?

Haset, kıskançlık, inkâr, vakar.

Haset?

Özellikle enerjik insanların çiftleşmesi ve pasif ancak duyarsız olmayan dişi organizmanın mutlak tatmini için gerekli enerjik piston ve silindirik hareketleri esnasında erkek organizmanın üst pozisyonda baskın bir bedensel ve ussal konum almasına karşı duyulan haset.

Kıskançlık?

Çünkü doğa özgür halde bütün ve oynak karakterliyken, etkilenme hikâyesinin gelişimine göre etkin ya da tepkin öğe halini alabiliyordu. Çünkü etkin(ler) ve tepkin(ler) arasındaki etkilenmenin her anı, ters orantılı azalan ve artan, çember etrafında genleşen ve büzüşen, değişken niteliğe sahipti. Çünkü var edilen cazibenin salınımının kontrol edilmiş temaşası, arzu edilirse yerini zevkin dalgalanmasına bırakıyordu.

İnkâr?

a) Eden Quay 5 numaradaki tüccar terzi ve tadilatçı George Mesias'ın dükkânında Eylül 1903'te tanışma, b) karşılıklı nazik konukseverlik, c) görece gençliğinden kaynaklı hırs, cömertlik, dostane diğerkâmlık ve aşk dolu egoizm, d) ırklar ötesi etkileşim, ırklar içi ket vurum, ırklar üstü yetenek, e) pek yakında gerçekleşecek, harcamaların ortak keseden yapılacağı ve net kârın bölüşüleceği müzik turnesi sayesinde.

Vakar?

Doğada doğal yaratıklar tarafından, benzersiz benzerlikleriyle doğaları gereği ifade bulan veya anlaşılıp sergilenen doğallıklar kadar doğal olmasından. Gezegenimizin kara güneşle çarpışması halinde meydana gelecek felaket denli vahim bir olay olmadığından. Hırsızlık, ıssız yollarda eşkıyalık, çocuklara ve hayvanlara eziyet, zimmet, kalpazanlık, yolsuzluk, kamu kaynaklarının uygunsuz harcanması, kamu güveninin suiistimali, hastalık numarası, kargaşa yaratma, küçükleri suça bulaştırma, cezai hakaret, şantaj, mahkemeye hakaret, kundakçılık, vatana ihanet, cürüm, açık denizde ayaklanma, tecavüz, soygun, hapishaneden kaçış, sapkın ilişkiler, savaş esnasında ordudan firar, yalancı şahitlik, kaçak avlanma, tefecilik, kraliyet düşmanları lehine muhbirlik, başkasının kimliğine bürünme, fiili saldırganlık, taksirle adam öldürme, taammüden ve kasten adam öldürme gibi suçlara kıyasla ehveni şer ve daha az kınanan bir eylem olması. Varoluşun değişken şartlarına uyum sağlama yönünde, beden, onu çevreleyen koşullar, gıdalar, içecekler, alışkanlıklar, meyiller ve belli başlı hastalıklarla sonuçlanan tüm diğer paralel süreçlerden daha anormal olmaması nedeniyle. Kaçınılmaz olmanın ötesinde tamiri mümkün olmadığından.

İnkârının kıskançlığına kıyasla baskın, hasedinin vakarına kıyasla az olmasına sebep neydi?

Bir ağır kusurlu fiille (evlilik) bir başka kusurlu fiil (zina) arasında kusurlu bir fiilden (çiftleşme) başka şey olmasa da evliliği taciz eden tarafın evliliği tecavüze uğramış

tarafa karşı ve zina edenin zina yoluyla taciz edilmiş tarafa karşı kusurlu bir fiil işlemiş olmaması sebebiyle.

Öç alma olasılığı varsa ne şekilde olabilirdi?

Suikast, olmaz, çünkü iki yanlıştan bir doğru çıkmaz. Düello, hayır. Boşanma, şimdi değil. Mekanik bir ustalık (misal, otomatik katlanır yatak) ya da kişisel tanıklıkla (gizli görgü tanığı), ama henüz değil. Uğranan manevi yahut saldırı sonucu fiziki zararların (maruz kaldığı) tazmini için tanıklar eşliğinde ve kanun önünde hesap sormak, neden olmasın. Ahlaki baskıyla sus parası almak, pekâlâ mümkün. Olumlu yaklaşım gerekirse göz yumma, benzemeye çalışma, değersizleştirme, uzaklaştırma, aşağılama, ayrılanı diğerinden ve ayıranı her ikisinden koruyan bir ayrılık.

Belirsizliğin boşluğuna bilinçle karşı koyan birisi olarak, hislerini hangi haklı zemine oturttu?

Kızlık zarının alın yazısı kapsamındaki kırılganlığı: bunun aynı zamanda kendi özündeki soyutluğu:[1] Önerilen şeyin kendi kendini uzatan gerginliğiyle yapılan şeyin kendi kendini rahatlatan esnemesi arasındaki orantısızlık ve uyuşmazlık: dişiye, yanlış bir kondurmayla uygun görülen güçsüzlük: erkeğin kuvvet ve kudreti: ahlaki değerlerdeki değişkenlik: geniş geçmiş zaman kipinin (öğeleri eril özne ve çıkardığı sese göre doğrudan dişi tümleçli tek heceli geçişli eylem olarak ayrıştırılabilir) değişimini içermeyen bir hissin, bileşik zamirinin geniş geçmiş zaman kipindeki (öğeleri dişi özne, yardımcı fiil ve çıkardığı ses göre eril etmenli sözde tek heceli geçmiş zaman sıfat fiil şeklinde ayrıştırılabilir) etken sesinin edilgen sesle ters yönde dönüşümüyle devrik yapıdan doğal dilbilgisi yapısına intikali: tohumun batında süreğen üretimi: dölün damıtım yoluyla süreğen üretimi: zafer ya da isyan veya haklı çıkmanın beyhudeliği: yüceltilmiş erdemin anlamsızlığı: yıldızların lakaytlığı.

Bu düşmanca duygu ve düşünceler en basit şekillerine indirgendiğinde hangi nihai tatminde birleşirler?

Yerkürenin doğu ve batı yarısındaki keşfedilmiş ya da keşfedilmemiş, üzerinde yaşama imkânı olan tüm toprak ve adalarda (gece yarısı güneşinin memleketinde,[2] kutsal adalarda,[3] Yunan adalarında, vadedilmiş topraklarda), içi dışı balık eti dişi yarımkürelerin mebzul miktar süt, bal ve kanlı canlı tohum ılıklığı içeren, etki yahut ifadelerin zıtlığına duyarsız dünyevi aileleri andıran, dilsiz değişmez olgun hayvaniliğin ifadesinden kaynaklı, çokça yerde aynı anda yaşanan tatmin duygusunda.

Tatmin öncesinin aşikâr işaretleri?

Ereksiyonumsu: arzudan kaynaklı ufak tefek terslikler: kademeli yükseliş: farazi bir ifşaat: sessiz düşüncelere dalış.

---

[1] Kant felsefesine gönderme.

[2] Norveç.

[3] Kanarya Adaları.

Sonra?

Karısını sarı kavun gibi dolgun poposundan öptü semiz yarım kürelerin her birini karık izinden kavunumsu dolgun kuytu yerlerini uzun uzadıya yaslanıp yapışıp şapır şupur.

Tatmin sonrasının aşikâr işaretleri?

Sessiz düşüncelere dalış: farazi peçeleme: kademeli iniş: arzudan ufak ufak tiksinme: ereksiyonumtırak.

Bu sessiz eylemin ardından ne geldi?

Uyku semesi bir dua, daha az uykulu takdir, başlangıç seviyesinde tahrik, ilahi sorgulama.

Anlatıcı bu sorgulamaya hangi küçük değişikliklerle yanıt verdi?

Olumsuz değişikliklerle: Martha Clifford ile Henry Flower arasındaki gizli yazışmayı, Little Britain Sokağı 8, 9, 10 numaralardaki Bernard Kiernan ve Ortakları müessesesinde meydana gelen münakaşayı, soyadı meçhul Gertrude'un (Gerty) erotik teşhirine cevaben gerçekleşmiş tahrik. Pozitif değişikliklerle: South King Sokağı 46, 47, 48, 49 numaralardaki Gaiety Tiyatrosu'nda Bayan Bandman Palmer'ın rol aldığı *Leah* temsilinden, Aşağı Abbey Caddesi 35, 36, 37 numaralardaki Wynn's (Murphy's) Otel'de akşam yemeği daveti, yazarı anonim görünmekle birlikte muhtemelen bir beyefendi tarafından kaleme alınmış pornografik eğilimli *Günahın Keyfi* kitabından, akşam yemeğinin ardından, adı anılacak yazar ve öğretmen tarafından anlatıcının tanıklığında sergilenen havacılık timsali bir jimnastik gösterisinde ters bir hareket sonucu geçici beyin sarsıntısı, ki kurban (tamamen iyileşmiş halde) belirli bir meşgalesi olmayan Simon Dedalus'un hayatta kalan en büyük oğlu, daha önce de belirtildiği şekilde yazar ve öğretmen Stephen Dedalus idi, işbu kazayı da dile getirdiklerine dahil etti.

Anlatıda bunlardan başka değişiklik var mıydı?

Asla ve kat'a.

Hangi olay ya da kişi anlatısının en göze çarpan unsuru oldu?

Yazar ve öğretim görevlisi Stephen Dedalus.

Bu fasılalı ve gitgide az ve öz üsluba bürünen anlatı sırasında, dinleyen ve anlatan kendilerine hangi eylemler konusunda sınır getirip, kendilerini, evlilik haklarına dair hangi vurgulardan men ettiler?

Dinleyen nezdinde, evlilikleri kadının doğum yıldönümünün (8 Eylül 1870) 1 takvim ayı sonrası, yani 8 Ekim'de kutlanıp yine bu tarihte gerçekleşen ilişki sonucu 15 Haziran 1889 tarihinde bir kız çocuğuyla taçlandığından ve bilahare aynı senenin 10

Eylül'ünde önceki gibi nefsani bir ilişki gerçekleşmiş, dişilik organına döl bırakımı sonrası, 29 Aralık 1893'teki doğumdan 5 hafta öncesine, yani 27 Kasım 1893'e dek benzer ilişkiler devam etmiş ve bu son doğumla dünyaya gelen ikinci evlat (erkek) 9 Ocak 1894 tarihinde, henüz 11 günlükken gözlerini hayata yummuş ve takip eden 10 yıl, 5 ay ve 18 gün boyunca cinsel ilişkiler, dişilik organına döl bırakılmaksızın, natamam süregeldiği yönünde doğurganlık meselesine dair bir kısıtlama. Anlatıcı nezdinde, kendisi ve dinleyici arasında, dinleyici ve anlatıcının dişi vârisinin ergenliğe girdiği 15 Eylül 1903 tarihinden bu yana, doğanın bir tezahürü olarak zihni münasebet olmadığı için, zihnen ve bedenen eylemlerinde bir kısıtlanma söz konusuydu.

Nasıl?

Erkeksi ereklerin nereye yönelip, nerede, ne zaman, ne süreyle ve öngörülen ya da etkilenen nesnenin yokluğunda nasıl gerçekleşeceği yönünde muhtelif, yinelenen, kadınsı sorguyla.

Dinleyenin ve anlatanın görünmez düşünceleri üstünde aşikâr şekilde hareket eden neydi?

Lambayla gölgeliğinin tavandaki, sonsuz ışık ve gölge dizisi yaratan yansıması.

Dinleyicinin ve anlatıcının yattığı yönler nelerdi?

Dinleyici, Güneydoğu doğu yönünde: Anlatıcı, kuzeydoğu, doğu yönünde: kuzey 53. paralel ve batı 6. meridyende: ekvatora 45°'lik açıyla.

Hangi sabit ya da hareketli hallerde?

Kendi içlerinde ve birbirlerine nispeten sabittiler. Her biri ve ikisi, asla değişmeyen uzaydaki izleğinde her daim değişen dünyanın süreğen hareketiyle batıya ve sırasıyla öne arkaya kaykıldılar.

Hangi konumda?

Dinleyici: soluna yarı yanal kaykılmış, sol eli başının altında, sağ bacağı dümdüz uzanmış ve sol bacağının üstünde kasılmış, say ki Gea-Tellus,[1] becerilmiş, boylu boyunca, koca tohum içinde. Anlatıcı: soluna yanal kaykılmış, sağ ve sol bacakları kaskatı, sağ elinin işaret ve başparmakları burnunda, Percy Apjohn'un enstantane fotoları gibi, çocukadam yorgun, adamçocuk dölyatağında.

Dölyatağında mı? Yorgun mu?

Dinleniyor. Gezip dolanmış.

[1] Dünya Ana.

Kiminle?

Seyyah Sinbad ile Eyvah Enbad ile Gardiyan Ginbad ile Balinacı Binbad ile Çivisöker Çinbad ile Rakkas Rinbad ile Cankurtaran Cinbad ile Tellal Tinbad ile Ürkek Ünbad ile Lahanacı Linbad ile Çifte Çinbad ile.

Ne zaman?

Yatağın gecesinde Karabad'ın Aydınlığa Seyahatinde karanlık yatağa giderken Seyyah Sinbad'ın elinde deniz kuşunun yuvarlak yumurtasının etrafında bir kare var iken.

Nerede?

Evet City Arms Otelinden bu yana hani şu zatıalilerinin pek mübarek sayıp etkilendiği moruk Bayan Riordan nezdinde kendini ilginç kılan sesiyle hastaymış gibi yataklara serildiği o günden beri böyle bir şey istememişti neymiş çift yumurtası yatağına gelecekmiş oysa karı nesi var nesi yok arkasından o sefil ruhuna dua edilsin diye bağışlayıp bize metelik koklatmadı adı batası pinti ispirtoya bile 4d vereceğim diye ödü patlardı bir de bana türlü çeşit hastalığını anlatırdı çenesi düştü mü durmak bilmezdi siyaseti bırakır depremleri alır ne olur iki çift de güzel laf et ki tüm kadınlar onun gibi olsa Tanrı dünyanın yardımcısı olsun mayo giyenlere açık yakalı giyenlere sayar da sayar kimse onu öyle görmek istemediği için böyle sofu olmuş elbet kim dönüp de ona bir daha bakar ay umarım asla onun gibi olmam ilginçtir bak yüzümüzü örtmemizi de istemezdi ama doğruya doğru eğitimli kadındı da tek şu çenebazlığı yok mu Bay Riordan şöyleydi Bay Riordan böyleydi ki adam şükretmiştir kadından da kürkümü koklayıp duran dahası iç eteğimin altına girmeye çalışan köpeğinden de kurtulduğuna yine de yaşlı kadınlara garsonlara dilencilere nasıl davranacağını bilmesi hoşuma gidiyor böbürlenmesi falan da yok ta ki şöyle temiz bir hastaneye gidecek denli ciddi bir rahatsızlığı olmasın ama sanırım önce bir ay kadar ben doktorluk ederdim ona evet ve sonra da bir hemşire tutardık hastanede onu oradan atmalarına dek ya da belki şu açık saçık fotoğrafındaki gibi bir rahibe tutmalı gerçi ben ne kadar rahibeysem o karı da o kadar rahibe ya evet çünkü öyle zayıf görünüyorlar ki burnu kanasa sanırsın ki Ah ne büyük felaket ve bir de güney çevreyolunun oradaki şu kesmeşeker Dağındaki koro partisinde ayağını burkunca betinin benzinin atması var ya hani şu elbiseyi giydiğim gün Bayan Stack da sepetin dibinden bulabildiği en pörsümüş çiçekleri alıp bizimkine getirdiydi ya erkekleri yatak odasına atmak için elinden geleni ardında koymaz o kız kurusu sesiyle sanki adam kendisi için ölüyormuşçasına hayal edip bir daha yüzüne bakmamalı ama sakal bırakınca da yatakta eli yüzü azıcık adama benzemişti babam da öyleydi ayrıca nasırlarını jiletle kesip de tetanos olacağım diye korktuğu gün parmağına merhem sürüp sargılamaktan da hiç hoşlanmamıştım ama ben hasta olayım gör bak ne kadar dikkat eder ama kadın dediğin onlar gibi ortalığı velveleye vermemek için gizler acısını evet eminim bir yerlerden gelmiş bu iştahından belli yine de aşk falan değil ki öyle olsa boğazından lokma geçmez ya yine o gece kuşu karılardan biriyleydi sahiden ve planını gizlemek için de otel masalını sıkıverdi Hynes beni oyaladı da kimi gördüm evet kimi gördüm dersin hatırlar mısın şu Mentonu ve bir de şu neydi kocaman bebek suratlı olan daha yeni takılmaya başladığı şu Pooles Myrioramada fo-

toları çıkmış kızla evlenivermiş ve yediği haltı bilmesine rağmen sokulunca sırtını çevirdim ama bir keresinde yaptı diye ağzına ve tanıdığım tüm salozlar gibi kan çanağı gözüne bakmadan beni becermeye de yelteniyor arsız şu avukat vardı ya yatakta hırlaşmaktan nefret ediyorum diye ya da bir yerlerden küçük yosmanın tekini kaldırmıştır veya bir kıza sinsice sokulmuştur ah benim kadar tanısalar onu evet çünkü evvelki gün gazetede Dignamın ölüm haberini göstermeye odaya girdiğimde mektup gibi bir şeyler karalıyordu mühim bir şey değil diye kâğıdı da kurutma kağıdıyla kapattı ardından iş güç düşünüyormuş havaları takınıp ki pek muhtemel o yazdığı bunun duygusal birisi olduğunu sanan bir kadınaydı çünkü bunun yaşında tüm herifler azıcık öyle olur kırkına da merdiven dayamışken kadın da tatlı dille para tırtıklayacak böyle yaşlı salağı başka nerden bulsun sonra da gelmiş örtbas etmek için popomu öpüyor sanki umurumdaydı yine de kimle ne kırıştırdığını ya da kırıştıracağını önceden bilmek isterim ki biz Ontario Sıraevlerde iken düz poposuna pamuk takıp bizim saftiriği ayartmaya çalışan Mary şırfıntısıyla olduğu gibi gelişmesin işler bir de o allı pullu karıların kokusunun üzerine sinmesi var hani bir iki kez kuşkulandıydım da yaklaşınca ceketinde o uzun saçı bulduydum dahası şu mutfakta su içermiş ayaklarına yatması var niye çünkü 1 kadın yetmiyor bunlara hepsi de bunun suçu hizmetçilere yüz veriyor sonra da Noel masasına buyur etmesi var ya Ay hayır almayayım canım hem de evimden patatesleri ve düzinesi 2/6lık istiridyeleri çalsın sonra da teyzeme gideceğim diye buyur gel soy bizi ama eminim bizimkinin karıştırdığı bir iş vardı ki ben kızın hırsızlığını keşfedince kalkıp kanıtın var mı demesinden belli Ay evet teyzesi istiridyeyi pek severmiş ama kıza sayıp dökünce ben baş başa kalmak için dışarı çıkmamı istemesi de neyin nesi gerçi kalıp da kendimi küçük düşürecek değildim ya casus gibi izleyip izinli olduğu cuma günü odasında jartiyerleri bulunca dedim bu kadarı da fazla o sinirle bir haftalık süreni de kullan sonra defol deyip aslına bakarsan bunlar olmadan çok daha iyi odaları daha hızlı toparlarım sırf şu adı batası yemek pişirme ile çöpleri atma işi olmasa her neyse evden ya o gider ya da ben diye verdim veriştirdim gerçekten öyle arsız ve şapşal bir yalancıya taraf olduğunu düşünsem dokunmazdım bile bizimkine hem de yüzüme karşı inkâr ediyor ve tuvalet dahil sağda solda şarkı söylemesi yok mu çünkü keyfi gıcır yosmanın zira bizimkisi o işi yapmadan duramaz uzun süre illa giderecek ihtiyacını bir yerlerde ve son sefer yine popoma daldığında hani Boylan ile Tolka boyunca yürümüştük de birden elimi kavrayıvermişti ben de elinin üstüne başparmağımla bastırmıştım bir yandan da mayıs mehtabı şarkısını diri sesimle söyleyip aşk ile ışık saçarken çünkü bizimkinin aklında ona dair bir şeyler var ve bana kalırsa salak da değil ya dedi ki Gaietyde akşam yemeğim var yine de Tanrı bilir ya değişip de hep işlediği o halttan vazgeçmediği sürece ona o zevki yaşatmayacağım ya da anca ben o işi şöyle hoş bir delikanlıya parasını verip yaptırırsam ama yapamam ki öyle de o nedenle yakışıklıyı bir köşede yalnız bulup kafasını karıştırmam gerekir şu yeni jartiyerlerimi ucundan gösterince suratı kıpkırmızı kesildi mi baştan çıkardım demektir bilirim yanakları öyle kızarınca o saat fermuarın altında ne fırtınalar kopar sonra sor yanıtlasın yapacak mısın ve kömürcüyle evet piskoposla evet yapardım çünkü ona da anlattıydım Yahudi mabedinin bahçesinde bir Dublinliye tuhaf gelen örgümle uğraşırken yanıma oturan dekan mı piskopos mu o adamı nerenin işidir bu diye başlayıp sonra anıtlar

ve saire derken beni yorunca heykellerden lafı açıp onu olduğundan daha kötü biri olması için cesaretlendirdiydim şimdi aklınızda kim var ya şimdi kimi düşünüyorsunuz söyleyin adını hadi anlatın ne Alman İmparatoru mu evet hayal edin bakalım ben oyum diye ve hissedebiliyor musunuz bana orospu muamelesi çektiğini yapamaz ki asla bırakmalı bu yaşta o işleri yoksa hangi kadınla olsa hayatını mahveder ve tatmin de olmaz sırf gelene kadar hoşlanmış gibi yapıp sonra ben bitiririm işi ve dudakların pörsüyüp solar yine de bir şekilde olmuştur işte ve tüm dünyanın bunu konuşması var ya aslında ilk seferdedir iş sonrası hep aynı yap gitsin ve düşünmezsin artık kaldı ki neden evlenmeden de gidip bir adamı öpemiyorsun hem de delice severken bazen de öyle hoş hissedersin ki şu adam gelsin kollarına alıp beni çılgınca öpsün diye düşünmeden edemezsin dahası o da oradayken çünkü ruhunu titretecek upuzun sıcak bir öpüş gibisi yoktur sonra şu nedamet işinden de nefret ediyorum Peder Corrigana gidip bana dokundu efendim demek ve nereye dokunduğunun ne önemi var ki bir de salak gibi kanalın orada demem ama nerene dokundu evladım bacağına mı yukarısına mı evet oldukça yukarı oturduğun yerine mi Ah Tanrım kestirmeden göt dese olmaz mı ve öyle mi yaptı şöyle mi yaptı ne alakası varsa ve lafı nasıl oraya getiriyorsa unuttum hayır peder ve aslında hep gerçek babayı düşünür yani Tanrıya itiraf ederdim aslında hoş tombul ayası her daim nemli bir eli vardı ki umursamazdım öyle olmasını ve o enli yakalığının içindeki boğa misali boynuna bakılırsa o da umursamazdı pek ve merak ederdim nedamet kabininde otururken beni tanır mıydı zira ben onu görsem de o asla dönüp bakmaz ve beni görmezdi ya ama babası öldüğünde de gözleri kıpkırmızıydı kadınlar için de kayıp tabii korkunç olmalı bir adam ağladığında ama bırak şimdi bunu bir kenara isterdim ki birisi cüppesiyle bana sarılsın üstünde de o buhur kokusu sanki papa yanındaymış gibi hem rahiple yapsan evli bile olsan tehlikesi yok çünkü çok dikkat ederler sonra Hazreti papaya bağışlanmak için üç beş peni atarsın bitti gitti bir de acaba hoşlandı mı benimle olmaktan yalnız o an gülsem de avluda yürürken öyle teklifsiz pandik atması hiç hoşuma gitmedi at mıyım ben eşek miyim sanki sanırım kendi pederlerini düşünüyordu ya şimdi uyanıksa beni düşünüyor mudur ya da rüyasına girmiş miyimdir o senin için aldım dediği çiçeği kim verdiyse ona bir de viski ya da bira değilse de bir içki kokuyor ya da belki ilanlarını yapıştırdıkları alkollü zamkın tatlı kokusudur şu zengin işi sahne kapısında opera şapkalı afili tiplerin dikilip içtikleri cafcaflı yeşil sarı pahalı içkilerden içmek isterdim ben de hani bir keresinde babamla ayaküstü sincap gibi pul muhabbeti yapan Amerikalının kadehine parmağımı daldırıp tadına bakmıştım herif de son seferin ardından uyuyakalmamak için elinden geleni yapıyordu porto ile azıcık tuzlu kavurma almıştık tadı da hoştu evet çünkü iyi hissediyordum hem de yorgun ve yatağa dalar dalmaz da uyumuştum ta ki o gök gürültüsü beni uyandırana dek Tanrım bize merhamet eyle demiştim gök cezamızı çekelim diye tepemize yıkılıyor sanıp istavroz çıkarmıştım ve bir de Kutsal Meryem okumuştum zira Cebelitarıktaki yıldırımlar gibi korkunçtu say ki dünyanın sonu gelmiş sonra çıkıp birisi diyor ki Tanrı falan yok sağa sola deli gibi koşturmaktan başka elinden ne gelir ki tövbe edip o akşam Whitefriars Sokağı şapelinde mayıs ayı için yaktığım mum sayesinde şansımız yaver gitti gerçi duysa dudak büker çünkü ne kiliseye gider ne de cemiyete der ki ruhmuş ne ruhu içinde gri bir şey var sadece öyle der tabii

çünkü kendisinde yok ki ruh falan evet lambayı yaktığımda 3 ya da 4 kez gelmiş olsa gerek o kocaman muazzam kırmızı hayvani şeyiyle ve sandım ki içindeki damar mı her ne haltsa o zımbırtı patladı patlayacak oysa burnu da pek büyük değil hani saatlerce süslenip püslenip giyinip kokular süründükten ve saçımı başımı taradıktan sonra kepenkler inmişti de ne var ne yok üstümde çıkarmıştım ve demir ya da öyle sert levye gibiydi dimdik zahir bir düzine istiridye yemiş şarkı söylerken de sesi çın çın çınlamıştı yok ömrümde görmedim öyle ebatlısını sanırsın ki bir koyunun hepsini yemiş hem zaten tam oranda koca bir delik neden var ki adeta bir Beygir üstünde at koşturuyor çünkü gözünde tatmin olmuş yırtıcı bir bakışla senden tek istedikleri bu gözlerimi de yarım yummuştum yine de öyle ahım şahım menisi çıkmadıydı ne kadar büyükse o kadar iyidir deyip üzerime çekip aldığımda tam da temizlememiştim hepsini ve son sefer de bıraktım ki içimde bitirsin aman ne güzel icat kadınlar için tüm keyfi beyimiz sürsün ya onların başına gelse bana sormalı Milly ile ne çektiğimi hele dişediği zaman var ya ve bir de Mina Purefoyun kocası gibiler var aman evlerden ırak kadının karnını hiç şaşmaz saat gibi her sene doldurur bazen de ikiz kadının üstünde her daim çocuk kokusu şu kıpraşık dedikleri var hani zenci gibi kafasında kıvır kıvır saçıyla ay Yüce İsa çocuk bildiğin siyahî son gittiğimde de bir alayı evin altını üstüne getiriyorlardı avazları çıktığınca bağırıp öyle ki kendi konuştuğunu duymana imkân yok sağlık içinmiş de işin zevkinden değilmiş ne o ayol bizi fil gibi şişirmelerinin nesi sağlık bak ben ölsem bir tane daha istemem ama bizimki başkasıyla evlense eminim gürbüz bir çocuğu olur ama Poldyde döl kaldı mı bilmem yine de ne hoş olurdu Josie Powell ile karşılaşsak ve cenaze ve bir de beni Boylan ile düşününce kudurdu tabii kudursun da ne düşünürse düşünsün ona müstahak hem biliyorum ben öyle ortaya çıktığımda ikisi oynaşıyordu dans edip otururak şu Georgina Simpsonsın yeni evinin hayırlı olsun partisinde sonra da üste çıkmaya çalıştıydı kadını duvarın başında canı sıkkın yapayalnız otururken görünce gitmiş yanına da daha türlü martaval siyasete atılmalı bu lafazanlığıyla en son dön dolaş Yüce Efendimiz marangoza kadar getirdi de beni ağlatıp rahatladı ki kadın dediğin hassastır kendi kendime burnumdan soluyup rahatladım ve sırf bana öylesine düşkün diye izin verdim konuşsun ve dedi ki ilk sosyalist O imiş' öyle canımı sıktı ki kızdıramadım onu yine de bir dolu şey biliyor karış kuruş özellikle de beden ve iç organlar hakkında ben de çok zaman istedim ki içimizde ne var aile doktorumuzdan kendim öğreneyim konuşurken de sürekli sesini duyuyordum oda kalabalık da olsa gözüm hep üzerindeydi şu kız meselesinden ötürü biraz da soğuk davranıyordum ama çok da değil çünkü kıskançlaşıyor böyle zamanlarda ne zaman dese ki nereye gidiyorsun Floeye derdim ve o da bana Lord Byron şiirleri okuyup armağan olarak üç çift de eldiven aldı ve o mesele öylece kapandı hem ne zaman istesem tepesine çıkarım yine dahası o kızla yine ilgilenmeye başladı şıpınişi anlarım baktım ki soğan yemek istemiyor belli ki o şırfıntıyı görecek işte o zaman bluzumun yakasını taktırırım buna ya da çıkarken peçemle eldivenimle şöyle bir dokunurum üstüne de 1 öpücük öylece sersemler bu sonra da isterse gitsin o karıya kadın da çok âşık havalarına yatar elbet ve pek umurumda olmaz gider gözünün içine baka baka sorarım gerçekten âşık mısın bu adama diye öyle ki bana martaval okuyamaz ama bizimkisi âşık falan olduğu hayalleri kurar da kadına gidip hani vaktinde bana yaptığı gibi o

tombul suretiyle aşkını ilan ederse onu bilmem ama ben de bundan hoşlansam da kolay lokma olmamıştım bu da gösteriyordu ki yeri geldiğinde kendini tutabiliyor ve her isteyenin peşinde koşmuyor sonra o mutfakta patates hamurunu kardığım akşam yanıma gelip sana diyeceklerim var diye bir şeyler geveledi ama hemen elim kolum hamur deyip çok yüz vermedim yine de bir önceki akşam rüyalarımdan falan bahisle azıcık umut vermiştim elbet ama fazla da değil ve şu kız da gelir gelir bana sarılırdı hani Josie var ya asıl niyeti fırsatını bulsa bizimkine sarılıp sırnaşmak elbette ben deyince yıkandım bir de sorar her yanını mı diye kadınların işi gücü böyle dokundurma bizim malın gözü de ordaysa şöyle bir göz kırpıştırmalar havalara girmeler ne oldu da şimdi bu hale geldi hiç umurumda değil çünkü zamanında bayağı yakışıklı bir adamdı hem de ben severim diye Lord Byrona benzemeye çalıştıydı yine de bir erkek için oldukça güzeldi zaten biz nişanlandıktan sonra kız da peşini bırakıydı ilk günler kıkır kıkır güler tutamazdım kendimi ben öyle kahkahalar atarken firketelerim tek tek düşerdi tabii saçım da gür hep de neşelisin derdi evet çünkü kız bize uyuz olurdu hem bilirdi gülmelerin anlamını ben de durmaz aramızda olan biteni anlatırdım hepsini değilse de ağzının suyunu akıtacak kadarını ama benim suçum değil ki gerçi biz evlendikten sonra ayağını kesti sonra da o sapık kocasıyla ne yaptı bilmem son gördüğümde de yüzü gözü solgundu belli ki herifle tepişmiş çünkü muhabbeti hemen kocalara çekmeye çalışıyordu ki adamdan dert yansın dur bakayım ne demişti Ah evet aklından zoru var ki bazen yatağa çamurlu ayakkabılarıyla giriyormuş öylesi seni her an öldürebilir bile herkesin deliliği başka türlü işte Poldy ise hava ister yağmurlu ister güneşli olsun ayakkabısını illaki paspasa siler boyasını da kendi yapar ve bir de sokakta birine denk gelirse şapkasını kaldırıp mutlaka selamını verir şimdi de terlikleriyle 10000 £ ederi bir kartpostalın peşinde U p yazıyormuş hapı yutmuş Ah canım böylesi adamı sıkıntıdan delirtir ama yatağa girerken ayakkabılarını çıkarmayı akıl edemeyen aptalla evleneceğime 20 kez ölürüm daha iyi tabii benim gibi kadını nerde bulsun benle yatmak istiyorsa da bana uyacak evet o da bunu yürekten bilir misal bir de şu kocasını zehirleyen Bayan Maybrick gibiler var acaba başka adama mı âşıktı evet sonra enselendi hiç ummazdın o kadından ama kimi adam da öyle azgındır ki seni deli eder ağızlarında bir ton boktan laf iyi de madem neden evlenmek istiyorlar demek ki bizsiz yapamıyorlar Arsenik koymuş çayına sineklikten çıkardı zahir neden böyle adı acaba sorsam bizimkine Yunanca der açıklar bir şey anlamazsın demek öteki adama sırılsıklam âşıkmış ki asılmayı göze alacak kadar gözü dönmüş Ay kadının ruhunda varmış meğer ayrıca tutup kadını asacak kadar da kötü değillerdir herhalde değil mi onlar

onların hepsi farklı çeşit misal Boylan daha onunla tanıştırılmadan önce ben Poldy ile DBCde iken görüp fark ettiği ayağımın şeklinden bahsediyor ve biz gülüşerek dinlemeye çalışırken ben ayağımı sallıyordum onu ikimiz de 2 çay ve tereyağlı ekmek sipariş ettiğimizde görmüştüm yanında iki yaşlı kız kardeşi ayağa kalkıp kıza şey nerede diye sormuştum altıma neredeyse kaçırmışken üzerimde de bana yeni moda diye zorla aldırdığı o uzun kapalı siyah pantolon ki her hafta değişiyor bu moda dedikleri çıkartması yarım saat sürüyor üstüm başım ıslanıp öyle ki süet eldivenlerimi unuttum sonra da dönmedi hırsız bir kadına denk geldiyse demek ve benimki *Irish Times* kayıp ilanlarına koyalım dedi Dame Caddesi DBC tuvaletinde Bayan

Marion Blooma ait kayıp eldiven ve o an ayaklarıma baktığını gördüm ve ben de ona bakınca tekrar kapıya dönüp ve 2 gün sonra aynı yere bir umut çay içmeye gittim ama orada değildi ne ara bunca heyecanlanmıştım çünkü biz diğer odadayken bacak bacak üstüne atmıştım ve o da kaş gözle ayakkabılar için çok sıkılar demek istemişti oysa elim güzeldir üstünde akuamarin taşından burcumu gösteren bir yüzük olsa tutturayım da alsın bir de altın bilezik ayağımı beğenmem gerçi o sayede benimle bir gece geçirdi Goodwins konser rezaletinin ardından öyle soğuk öyle rüzgarlıydı ki iyi ki evde rom varmış ısıtacak ve çoraplarımı çıkartmamı istediğinde ateş de sönmemişti daha batı Lombard Sokağındaki evin şöminesinin önündeki kalp desenli halıya uzanıp ve bir keresinde de ayakkabılarım çamur diye ne kadar at boku varsa basmamı istemişti ama tabii dünyanın geri kalanı gibi normal değil ki ben de yaptım dediği neydi dur Katty Lanera 10 üzerinden 9 verirmiş de yenermiş onu bu da ne demek diye sordum da verdiği yanıtı unuttum çünkü bak yine matbaa durduran baskı çınladı kulağımın dibinde ve Lucan mandırasındaki kıvırcık adam ne kibardı yüzü de yabancı değil gördüm bir yerlerde tereyağını tadarken fark ettim onu öylece oyalandım Bartel dArcy de ben Gounods Ave Mariayı söyledikten sonra koronun merdivenlerinde beni öperken şakalar yapardı neyi bekliyoruz ki Ah canım beni doğrudan alnımdan öp bir de oralarımdan sesi teneke gibi çınlasa da çok ateşliydi tiz seslerimi de göklere çıkarırdı istersen inan ben de şarkı söylerken ağzının aldığı şekli severdim sonra derdi ki böyle bir yerde bu işi yapmak korkunç değil mi oysa korkunç bir şey görmezdim ben ortada ona bunu bir gün söyleyeceğim de şaşıp kalacak he ya ama şimdi değil ve onu oraya götürüp diyeceğim ki işte burası yaptığımız yer sever misin boğazında mı düğümlenir bilmem sanıyor ki kendisinden habersiz hiçbir şey olmaz anneme dair zerre fikri yok oysa hemen nişanlanıverdik diye yoksa beni böyle ucuza kapatamazdı bu bizimkine 10 basardı yine de iç çamaşırımdan küçücük bir parça kesip de kendisine vereyim diye yalvarması yok mu zamanında şu Kenilworth Meydanından geçtiğimiz akşam beni eldivenimin ayasından öpmüştü de eldivenimi çıkarmak zorunda kalmıştım sonra soru yağmuruna tutmuştu beni yatak odamın şeklini sormasına izin var mıymış ben de eldivenimi unutmuş gibi yapmıştım ki onda kalsın beni düşünsün hemen de cebine atıvermişti tabii iç çamaşırı konusunda deliriyor öyle aşikâr ki şu bisikletle dolaşıp etekleri göbek deliklerine kadar sıyrılan arsız kızlarda gözü hep Milly ile ben yanındayken bile hani şu açık hava şenliğinde misal krem rengi muslin giyinmiş ve güneşe doğru duran kıza gözlerini dikmiş her zerresini görüyordu ve şu yağmurlu günde o beni görmeden önce ben onu görmüştüm üzerinde yeni pardösüsü Harolds kavşağında dikilmiş Zingari[2] renklerinde fular bağlamış ki teninin rengi ortaya çıksın ve kahverengi şapkasıyla da her zamanki gibi tilki misali hiç işi yokken ne yapıyordu ki orada tabii gidip canları ne çekerse alırlar yeter ki üzerinde bir etek olsun ve soru sorulmasını da istemezler ama sana geldi mi neredeydin nereye gidiyorsun arkamdan inatla geldiğini de hissedebiliyordum gözleri boynumda evden uzak duruyor çünkü hemen farkına varırdı boyunu aşan işler olunca sonra ben şöyle yarım döndüm ve durdum da ben evet diyene dek başladı kafa ütülemeye eldivenimi usulca çıkarırken ona bakıyordum dedi ki açık kollarım yağmurda üşütürmüş oysa tek derdi azıcık dokunup okşayabilmek çamaşırlar iç çamaşırları ta ki bebeğimin bir çift donunu ona vermeye

söz verene dek ki yeleğinin cebinde Ah Maria Santisima[3] saklasın o yağmurda salak bir sıçan gibi görünüyordu yine de dişleri müthişti onlara bakmak iştahımı kabartmıştı kimse yok etrafta deyip üzerimdeki dalgalı plili turuncu iç eteğimi kaldırayım diye yalvardı yapmazsam o yağmurda diz çökecekmiş öyle de azimliydi sahi çökerdi de ve yepyeni pardösüsünü mahvederdi yalnız kalınca yabanileşip nasıl da zıvanadan çıkıyorlar bilemezsin sonra ya biri geçerse deyip azıcık kaldırdım ve Gardnera yaptığım gibi pantolonuna dokundum sonra yüzük parmağımla daha beterini yapmasın diye sakınıp öyle ortalık yerdeydik ama meraktan deliriyordum sünnetli mi değil mi diye o ise tir tir titriyordu hemen de olsun bitsin isterler tüm hazzı hemen alıp babam da akşam yemeğe bekliyordu bana cüzdanımı kasapta unuttum ve almak için geri dönmem gerekti dememi tembihledi ne Düzenbaz[4] sonra bana o mektubu yazdı içinde tüm o sözlerle sonra nasıl yüzü tutuyor aynı kadına gidip de kırdım mı seni diye sahte nezaket gösterileri benim gözler yerde tabii baktı ki akıllı kızım şu öteki Henny Doyle aptalı gibi değil sessiz sinema oynarken hep bir şeyleri kırıyor ya da yırtıyor gibi yapardı nefret ediyorum şanssız adamlardan anlasaydım bile ne anlattığını hayır anlamadım derdim doğalı bu değil miydi tabii ki şu Cebelitarıktaki duvarda bir kadın resmiyle birlikte yazılıydı o laf başka yerde görmedim de sırf çocukların o küçücük yaşta bunu görmeleri her sabah bir mektup yazardı bana bazen de günde iki kez beni sevme biçimi hoşuma gidiyordu bir kadına nasıl ilgi gösterilir biliyordu da hani şu doğum günüm 8i diye bana 8 koca gelincik göndermesi sonra hemen ben de ona yazmıştım ve o gece Dolphins samanlığında yüreğimden öpmüştü tarif de edemem öyle hoş hissetmiştim ki dünyada başka hiçbir şeye benzemez ama Gardner gibi güzel sarılmasını da bilmiyor umarım sözünde durur da pazartesi yine aynı saatte dörtte gelir şu çat kapı gelen insanlardan nefret ediyorum sebzeci diye açıyorsun kapıyı pat karşında birisi ve sen daha giyinmemişsin ya da mutfak perişan halde veya soğuk nevale Goodwin Lombard Sokağındaki konserden bahsediyor ve ben akşam yemeğinin ardından yüzüm kıpkırmızı kaynayan yahniyle cebelleşmişim gün boyu sakın bakmayın bana profesör demek zorunda kalmıştım azıcık kılıksızım evet ama kendince beyefendi adamdır kimse daha saygılı olamaz dışarıda olduğunu anlatmak için dikizlemelisin perdenin ardından şu ayakçı çocuk gibi bugün önce dedim ki bahanesi olur onu gönderip portoyla şeftali aldırayım ve sonra sinirden esnemeye başladım kapıyı tattarrattat diye çalışından salak yerine mi koyuyor beni azıcık da gecikmişti 3ü çeyrek geçiyordu o sıra şu okuldan dönen 2 Dedalus kızını gördüm saati de hiç bilmem bana verdiği de doğru düzgün çalışmıyor hiç bir baktırsam iyi olur sonra şu aksak bahriyeliye vatanımız İngiltere ve mutluluk uğruna bir peni attıydım bir yandan da fıstık bir kız var sevdiğimi ıslıkla çalarken ve daha doğru dürüst giyinmemiş pudramı bile sürünmemiştim bir hafta sonra tam bugün Belfasta gidiyoruz o da babasının 27nci seneyi devriyesi için Ennise gidecek hoş olmazdı zaten otelde odalarımız yan yana olsa ve yeni yatakta oynaşıyor olsak nasıl derdim dur yan odada o varken olmaz diye ya da belki Protestan bir rahip duvarı tıklatır hafif bir öksürükle sonra ertesi gün nasıl inandıracaksın hiçbir şey yapmadık diye kocan olsa neyse de âşığını asla salak yerine koyamazsın ona aramızda o iş olmuyor artık dediğimde de inanmadı ki en iyisi nereye gidiyorsa gitsin ayrıca onunla nereye gitsek bir şeyler oluyor Maryboroughda Mallow konserine gittiğimizde de ikimize

sıcak çorba sipariş etmişti sonra kalkış zili çalınca istasyon boyu elinde çorba kâsesi kaşıklaya kaşıklaya ardında da garson cırlıyor millete eğlencelik ve tam o ara trenin makinesi çalışmasın mı bizimki de tutturdu çorbayı bitirmeden parasını vermem diye 3üncü sınıftan iki bey de bunu haklı bulunca iyice havaya girdi ne domuzdur bazen bir şeyi kafasına taktı mı iyi ki kompartımanın kapısını bıçağıyla açmayı becerdi de yoksa Cork yolunu nasıl gidecektik ondan intikam almak için yaptılardı bunu da besbelli Ay ne severim trende ya da arabada şöyle rahat minderler üstünde seyahat etmeyi acaba bize 1inci sınıftan mı yer ayırtır çünkü kondüktöre bahşiş verip o işi trende yapmak isteyebilir Ay sanırım gözlerini salak salak açıp bize bakan şu bilindik mal herifler de olacaktır sanki kendileri ama şu Howtha giderken bizi kompartımanda yalnız bırakmak için dışarı çıkan o işçinin davranışı ne fevkalade idi tanımak isterdim doğrusu sonra 1 ya da 2 tünel gidimi belki pencereden dışarı bakman gerekir sonra geri dönüp sanırım hiç dönmesem peki ne derler o adamla kaçmış işte sahneye de böyle adım atıyorsun şarkı söylediğim son konserin üstünden bir yıl geçmiş Clarendon Aziz Teresa salonundaydı şimdi el kadar kızlara şarkı söyletiyorlar misal Kathleen Kearney[5] babası orduda subay diye ve benim dalgın dilenciyi söylemem ve Lord Roberts broşu takıp memleketi ruhumda hissetmem ve Poldy yeterince İrlandalı olmadığı için mi bu sefer işi kıvıran o oldu bana Stabat Materi söyletmişken yarı yolda bırakamam hem diyor ki Nurunla Aydınlat Biziyi sahneye koyacakmış o zamana kadar peşinden düşmem ta ki Cizvitler farmason olduğunu öğrenene dek eski operalardan birinden kopyalayıp piyanoda küt küt yol göster Seni çalması evet ve son zamanlarda da Sinsi Fein tayfasına takılıyor ya da her ne haltsa adları hep aynı bok püsür boş laflar ve şu bana gösterdiği boyunsuz bücür herif pek bir akıllıymış gelecek bu Griffithin diyor ya pek de öyle bir tip değil gibi yine de bir bildiği var belki boykot mu ne varmış aman nefret ediyorum siyaset konuşmalarından bir de savaştan Pretoria ve Ladysmith ve Bloemfontein hani Gardner Teğmen Stanley G 8inci Bn 2nci Doğu Lancs alayında karahummadan ölen hakileri içinde hoş delikanlıydı tam da boyu boyuma eminim cesurdu da dedi ki kanalda öpüşüp vedalaştığımız akşam İrlandalı güzelim demişti heyecandan ya da gidiyor olmaktan ötürü yüzü sapsarı yolda gelen geçen görür diye dizleri titriyordu doğru düzgün ayakta duramayıp beni de öyle hararet basmıştı ki hiç olmadığı kadar ta başında barış anlaşması olabilirdi oysa ya da ihtiyar Paul ile diğer moruk Kruegerların hepsi gidip kendi aralarında savaşsalardı yıllar boyu o hoş delikanlıları acımasızca ölüme yollamak yerine orada hummalarıyla baş başa hem doğru dürüst vurulsaydı bari bu kadar kötü olmazdı bir alayın geçit törenini seyretmeyi seviyorum ilk kez İspanya La Roqueda süvari birliğini görmüştüm Algeciras Körfezi boyunca manzara pek hoştu kayalıklarda o ışıklar ateşböceği gibi ya da Kara Devriyenin kiltleriyle 7 dönümde temsili savaşları 10uncu hafif süvari önünden uygun adım ilerleyip Galler Prensi önde ve mızraklar havada Ah o mızraklılar ne muazzam ya da Tugelada zafer kazanan Dublinliler babası süvariye at satarak geçimini sağlarmış Belfastta bana hoş bir hediye alabilir ona verdiklerimden sonra çok hoş kumaşlar oluyor orada ya da şu kimono dediklerinden bir de çekmecelerde güvelenmesin diye naftalin almalı onunla yeni bir şehirde gezip dolaşıp alışveriş yapmak da heyecanlı olacak iyisi mi şu yüzüğü de çıkartmalı eklemden geçecek diye döndüre döndüre belki de gazetelere çıkıp şehre

haber oluruz ya da polise ihbar ederler beni ama yok canım bizi evli sanırlar Ah aman gidip kendi kıçlarını yalasınlar çok da derdimdi bir dolu parası var hem öyle evlenecek tiplerden de değil madem birisiyle takılacak ve benden hoşlanmış neden ben olmayayım bugün de azıcık soluk gibiydim tabii el aynasında çok yakından bakınca kaldı ki ayna hiçbir zaman yüzündeki ifadeyi tam yansıtmaz ayrıca bütün gün üzerimde tepindi o koca kalça kemiğiyle kıllı göğsüyle ağır da hem bu sıcakta hep onları mutlu etmek için yatıyoruz iyisi mi bana arkadan soksa hani Bayan Mastiansky kocasının usulünü anlatmıştı ya köpekler gibi dilini de sarkıtabildiği kadar sarkıttırıyormuş kadına adam da elinde çınlattığı kitarasıyla öyle halim selim sakin görünüyor oysa bu erkek milletinin ne isteyeceği hiç belli olmuyor o mavi takım elbisesi pek şık şıkıdım boyunbağı da hoştu sahi ve gökmavi ipek çorapları cukkası sağlam belli elbisesinin kesiminden anladım bir de o tumturaklı saati ama o son dakika baskısı gelince bir süreliğine içinden ifrit çıktı adamın kuponunu yırttı da yırttı sövdü saydı niye çünkü 20 teklik kaybedesiymiş sürpriz at gelince yarısını da Lenehandan gelen tüyo icabı benim namıma oynamışmış o otlakçıya da ne küfürler savurdu bana asılmıştı hani Glencree yemek davetinden sonra şu kuştüyü dağından dönüşümüzdeki uzun yolculukta Belediye Başkanı Val Dillon da gözleriyle becermişti beni o koca kâfir ona önce tatlıların yanında rastlamıştım dişimle fındık kırmaya çalışıyordum o tavuğun da her lokmasını parmağımla tutup yemek isterdim öyle güzel kızarmış ve lezzetliydi ki sırf tabağımdakinden fazlasını yemek ayıptır diye durdum çatal ve balık bıçakları da damgalı gümüştendi keşke benim de olsa aslında oynarken birkaçını pekâlâ manşonumdan içeri sallayabilirdim restoranda herkes para pul derdindeyken boğazından geçen her lokmaya şükretmelisin o bir fincan iğrenç çay için bile dünyanın şu bölünmüş halinde neyse madem bu işin devamı var halis kumaştan en az iki kombinezon isterim ve iç çamaşırını nasıl sever bilmiyorum ama sanki tercihi hiç olmaması evet öyle demişti Cebelitarık kızlarının yarısı asla giyinmez Tanrı nasıl çıplak yarattıysa öylece şu hiç gizlisi saklısı olmayıp Endülüs türküleri söyleyen Manola vardı ve şu ikinci çift ipek çorap daha bir gün giymişken kaçtı onları bu sabah Lewersa geri götürüp bir de üstüne kalayı basmalıydı değişin diyerek ama durduk yere sinirim zıplamasın ve hem bizimkine falan rastlayıp işi berbat ederiz diye vazgeçtim ve bir de şu Gentlewoman vitrininde ucuzluğa girdiği yazan bedene oturan apış arasıyla kalçada esnek korselerden isterdim benim eskiyi tutuyor ama onu beğenmiyorum hatlarınıza hoşluk katar yazıyordu 11/6 oranında toparlama ve alt bölgelerde benzersiz incelik şu göbeğim de çok şişti akşam yemeklerinde birayı kesmeli yoksa hoşuma gidiyor aslında ama ORourkeslan son gönderdikleri neydi öyle bayat kek gibi kolay yoldan para kazanıyor Larry ona pinti moruk demeleri boş yere değil Noel paketi diye de dandik börekle kimseye içiremeyince kakalayacak yer aradığı köpeköldüreni göndermiş Tanrım ciğerine bit düşsün de susuzluktan gebersin ya da biraz nefes egzersizi yapmalıyım acaba yağ eritiyor mu ama zayıflık işini abartmamalı çok zayıflar pek moda değil artık yeni jartiyerlerim de var şu menekşe rengi çift hani bugün giydiğim ve ilk çekle bana ala ala bunu aldı Ah yok bir de şu yüz losyonu var dün tükettim hani yüzümü bebek gibi yapan defalarca söyledim aynı yerde yenisini yaptır unutma diye Tanrı bilir yaptırdı mı ben önce söyledikten sonra dur şişesinden anlarım onu yoksa da sanırım anca et suyu ya da tavuk çorbası gibi kendi

sidiğimde yıkanmak düşer biraz çavşır ve menekşe kremi sanki azıcık kabalaştı gibi ya da yaşlandı derinin altı çok daha sağlıklı ovaladın mı parmağım mesela yanınca ama ne yazık her yer öyle değil dört tane kıymetsiz mendil de 6/- ederinde ama tarzın olmadı mı bu dünyada işin zor tüm para da yiyecekle kiraya gidiyor parayı bulsam çatır çatır yiyeceğim yeminle çaydanlığa çayı şöyle avuç dolusu atmak istiyorum oysa şimdi gıdım gıdım ölçüp biçip bir çift kullanılmış çarık alsam sen yeni ayakkabılarını beğeniyor musun evet kaçaydı hiç şöyle eli yüzü düzgün kıyafetim yok sadece kahverengi kostüm ve etek ile ceket bir de temizlikçide olan hepi topu 3 tane nedir ki yani bir kadın için eski şapkalardan biçip elbiseleri yamamaktan imanım gevredi yoksa bakmaz erkekler sana kadınlarsa basıp geçmek ister üstüne çünkü bilirler seni sahiplenen erkeğin yok hayatta her geçen gün ateş pahası 35ime şunun şurasında 4 yıl kaldı hayır kaç yaşındayım ben ya eylülde 33 olacağım Ah aman ama Bayan Galbraitha bak benden ne kadar yaşlı geçen hafta dışarı çıktım da gördüm onu güzelliğinin son demleri oysa ne hoş kadındı beline kadar uzanan muhteşem saçlarıyla Grantham Sokağındaki Kitty OShea gibi sabah kalktığımda ilk iş pencereden bakıp karşı evde saçlarını taramasını seyretmek olurdu sanki âşıkmış gibi saçlarına ama ne yazık onunla ancak oradan taşındığımız günün bir öncesi tanıştık ve bir de şu Galler Prensinin âşık olduğu kenar mahalle dilberi Bayan Langtry var sanırım o yoldan giden ilk adam kadın da sırf kral unvanı için bence erkek değil mi hepsi aynı sadece bir zenciyi bir kerecik denemek isterdim kadın da 45 yaşına kadar güzelliğini korudu kıskanç yaşlı kocası da başlı başına ayrı komik hikâye elinde istiridye bıçağı gitmiş yok hayır tutturmuş kadına boynuna teneke assın diye ve Galler Prensinin evet onun istiridye bıçağı varmış doğru değildir ki bu o bana getirdiği kitaplarda yazan şeyler gibi sanırım Rahip Francois Bilmemkimin eserlerindeki kadın çocuğunu kulağından doğurmuşmuş çünkü kaba etinin kirişleri düşesiymiş tam da rahip işi laflar ve kadının g—üne dair sanki bunu anlamayacak salak varmış gibi o moruk rezil suratını takınıp iş görenlerden nefret ediyorum sanki millet doğru olmadığını göremez bir de bana getirdiği şu Ruby ile Sarışın Tiranlar var iki kere okudum hatırlıyorum 50nci sayfaya gelince kadının adamı kancayla asıp kırbaçladığı sahne vardı hiç kadına göre bir iş değil baştan başa uydurma bir de balo sonunda kadının ayakkabısından şampanya içme masalı Inchicoredaki bebek İsa gibi hani Kutsal Bakirenin kucağında kundakta hangi kadın o kadar kocaman bebek doğurabilir ki önce sandım karnından çıkmış yoksa nasıl gidecek oraya da hacetini görecek tabii varsıl kadın o benim doğduğum sene Kral Hazretlerinin Cebelitarıka gelişinden onur duymuştur eminim orada da kenar mahalle dilberlerine musallat olmuş ağaç dikerken kesin başka şeyler de dikmiştir az zaman sonra geleydi bana da dikerdi işte o vakit burada bu halde olmazdım ben de şu Freeman işini de bırakması gerek üç beş şiline değmez çekip gitse bir yazıhane işi bulsa ya da düzenli maaş alacağı herhangi bir iş veya şöyle gün boyu tıkır tıkır para saysın diye tahta oturacakları banka gibi bir şeyler ama beyimizin derdi masası evde boş boş oturmak ki ona numara çekemeyeyim bugün programın ne bari babam gibi pipo içeydi de adam gibi kokaydı reklam peşinde dolanıyorum ayağına ne işler çeviriyor aslında Bay Cuffes ile de devam edebilirdi halen işleri konuşup toparlayayım diye beni gönderdiğinde müdür bile yaptırırdım bunu bana bir iki kez hoş bir mirada[6] atmıştı en başında yanlış anlama

nedeniyle pek katıydı aslında gerçekten de Bayan Bloom diyerek ben de adamın karşısında o eski püskü elbiseyle pek ezik hissediyordum yırtmacı bile yoktu gerçi şimdi yine böyleleri moda oluyor ya sırf bu istedi diye memnun etmek için almıştım dikiminden belliydi düzgün mal olmadığı yazık ki Todd and Burns yerine Leese gitmiştik malları da mağazanın kendisi gibiydi mezat gibi yığmışlar karıştır dur bir dolu çerçöp o zengin işi mağazalardan nefret ediyorum deli ediyorlar beni boğuluyorum bizimkine sorsan kadın giyiminden de yemek işlerinden de pek anlar rafta ne görse boca eder yemeğe birkaç kez tavsiyesiyle şapka deneyeyim dedim başıma ne taksam elbiseyle uyup uymadığına bakmadan evet evet al bunu diye tutturuyor bir tanesi de düğün pastası gibiydi başımdan on metre öteye gidiyordu adeta birisi de say ki tencere kapağı ta sırtımdan bacaklarıma dek iğnelerle inen şu Graftondaki tezgâhtar kızın denettiği ne salağım ki bizimkini de götürmüş bulundum kız da yüzüne yapmacık bir gülümseme kondurup bir küstah ki sorma aman korkarım ki size de çok zahmet verdik oysa işi bu anacığım ama kıza bir baktım evet o dakika mıh gibi çakıldı ama tabii ikinci seferinde değişti bizimki geldi Poldy keçikafa şu çorba meselesinde olduğu gibi ama adamın gözünün de kapıyı bana açmak için ayağa kalktığı vakit göğüslerimde olduğunu görebiliyordum yine de öyle uğurlaması nazik bir tavırdı çok üzgünüm Bayan Bloom istemeden olmuş demeler ilk seferinde bizimkinin laflarıyla küçük düştü tabii ben de karısı olarak şöyle bir yarım gülüş attım tam kapıda göğüslerim de hafif açıkta dedi ki çok üzgünüm ve elbette biliyorum öyle olduğunuzu

evet öyle uzun uzadıya emince biraz sertleştiler tabii beni susattınız memeler deyince gülesim geldi evet şu mememin ucu zaten sertleşmeye bahane arıyor varsın o da sertleştirsin Sicilya şarabıyla çırpılmış yumurtalardan alıp bakım yapacağım şu damarlar ne ola ki nasıl da ilginç 2si birbirinin aynı ikiz heykellerdeki gibi güzelliği temsil ediyorlar sanırım müzedekiler gibi hani bir tanesi eliyle kapamaya çalışıyor gibiydi tabii erkeklerdeki o iki yanda dolu torba ve ortada da sarkık ya da palto askısı gibi sana doğru kaldırdığı şeyle kıyaslanınca çok güzeller lahana yaprağıyla neden gizledikleri de malum şu et pazarının arkasındaki iğrenç İskoç Cameron ya da kızıl kafalı diğer gariban eskiden balık heykelinin olduğu yerde ağacın arkasında tam ben geçerken işermiş gibi yapıp ben göreyim diye anadan üryan dikilmişti hani bir yanda da Kraliçenin maiyeti hoştu onlar ama Surreyler daha iyi hep göstermek isterler sana ama Harcourt Sokağındaki umumi helanın oradan ne zaman geçsem birisi sırf şansını denemek için gözüm takılır da kalır diye say ki dünyanın 7 harikasından 1i Ah o mezbeleliklerin kokusu var ya hani Poldy ile bir akşam Comerfords partisinden eve dönüyorduk da portakal limonata falan insanın çişini getirir ya onlardan 1ine gittim öyle de soğuktu ki hava tutamamıştım kendimi 93te kanalın donduğu yıl evet ne yazıktı şu Cameron çiftinden birisinin orada olmayıp beni erkekler kısmında çömelmiş meadero[7] görememeleri sonra bir resmini çizmeyi denemiştim onun yırtıp atmadan önce sosis gibi bir şey korkmazlar mı ki hiç gelip birisi tekmeleyecek diye kadın dediğin güzel tabii bunda herkes hemfikir bizimki Helysteki işini kaybedince Holles Caddesinde varsıl birine çıplak poz verebilirsin dediydi bense elbiseleri satıyor kafede bir şeyler çalıyordum şöyle saçımı çözüp omzumdan aşağı sarkıtsam yıkanan peri kızı gibi olur muydum evet sadece o azıcık daha genç ya da belki ben biraz şu

İspanyol fotoğrafındaki yosma gibiyim ona sordum peri kızları öyle anadan üryan mı gezermiş diye de yine o madem bi sik sok lafını söyledi ve sonra da cisimleşme hakkında alengirli laflar etti bir şeyi de insan evladının anlayacağı şekilde anlatsa ya yok sonra gidip tavanın altını yakar Böbreğini pişirmek için bu fena değil ama şu meme ucunda ısırmaya çalıştığı yerin izi var bağırdım da kendimi tutamayıp hiç korkmazlar mı canını acıtmaktan Milly emerken kocamandı göğsüm iki bebeği besleyecek kadar niye öyleydi ki süt anneliği yapsan haftada bir pound kazanırız demişti özellikle sabahları şişerdi o Citron Penrose ile kalan hoş görünüşlü öğrenci havluyu hemen yüzüme kapamasam az kalsın beni yıkanırken pencereden görecekti bu da bir nevi eğitim tabii canım çok yanmıştı sütten kesilirken ta ki bizimki Doktor Bradyyi getirdi de belladonna tedavisini vermişti öyle sertlerdi ki emzirmem gerekiyordu onları demesi o ki inek sütünden hem daha tatlı hem de daha kıvamlıymış sonra çayına da süt sağayım istemişti aklına ne eserse yapacak illa akıllanması için birilerinin fena benzetmesi gerek yaptıklarının 1 yarısını hatırlayıp Poldy Efendi diye kitap yazsam var ya evet ve ten de çok daha yumuşak oluyor en az bir saat emdi durdu eminim çünkü saate bakmıştım kucağında koca bir bebek varmış gibi her şeyi de ağızlarına almak isterler erkekler kadınlardan ne çok zevk alıyor ağzını hissedebiliyorum Ah Tanrım şöyle bir gerinebilsem keşke burada olsaydı ya da kendimi kollarına bırakabileceğim bir başkası yine gelseydim içimdeki yangını hissedebiliyorum ya da rüyamda olsaydı arkamdan parmağıyla elleyip de 2nci kez boşalttığı gibi bacaklarımı ona dolamışım sonra da kucakladım onu Ah Tanrım ağzıma ne geldiyse söylemek isterdim sik beni ya da hassiktir veya ne geldiyse ama çirkin görünmek de istemedim bir de damarlarım kabarınca çıkan şu çizgiler olmasın diye ne düşünürdü acaba bağırsam bir erkekle kendi yolunu bulmalısın hepsi aynı değil Tanrıya şükür bazıları çok kibar olmanı istiyor o işte ondaki tezadı da fark ettim konuşmuyor ve ben gözlerimi diktim saçım yatıp yuvarlanmaktan biraz dağılmışken ve dilim dudaklarımın arasında o yabani hayvanı perşembe cuma bir cumartesi iki pazar üç Ah Tanrım pazartesiye kadar nasıl tutacağım kendimi

yuuuduuuuvaat tren geçiyor bir yerlerden makineleri de ne kuvvetli içlerine koca devler kaçmışçasına her yanlarından sular ata ata şu eski Aşk şarkısının sonu gibi zavallı adamlar bütün geceyi karılarından ailelerinden ayrı o azgın alev saçan lokomotiflerde geçiriyorlar bugün de ne boğucuydu hava iyi ki eski Freeman nüshalarıyla resimli bulmacaları yaktım her yere saçıyor okuduklarını iyiden iyiye dikkatsiz oldu gerisini de helaya attım yarın şunları biriktirmeyi kes artık diyeceğim ya da hurdacıya satalım ki üç beş peni geçsin elimize ocak ayının gazetesi nerede diye sorar bir de paltoları var beyimizin kucaklayıp tıktım yoksa holü sıcak basıyor şu yağmur ne güzel geldi taze taze güzellik uykumun ardından Cebelitarık gibi olacak sandım bir an o Levanten rüzgarlarından önce gece gibi çökerdi ve o kayanın göz kamaştırıcı görüntüsü onların çok matah bir şey sandıkları 3 Kaya Dağıyla kıyaslandığında dev gibi kalırdı dimdik orada burada kırmızı nöbet kulübeleri ve kavak ağaçları ve o sarı sıcak ve sarnıçlara dolan yağmur suyunun kokusu güneş tepende debelenip durursun babamın arkadaşı Bayan Stanhopeun Paris B Marşeden gönderdiği elbise de solup gittiydi ne yazık üzerine de canım Doggerinaya yazdırmıştı ne hoş kadındı dur neydi ön adı dilimin ucunda a p c şimdi diyeceğim size değersiz bir armağan gönde-

riyorum şimdi de ılık bir duş aldım ve *tertemiz* bir köpek gibi hissediyorum çok iyi geldi küçümen fellah diyordu Cebele dönüp senin Bekliyorum ve Madrid şarkını dinlemeye can atıyorum adı Concone idi bana şu resimli okuma kitaplarından almıştı bazı yeni öğrendiğim kelimeleri çıkartamıyordum şalsız yapamam ama hemen de yırtılıyorlar yine de hoş değil miydi seninle birlikte içtiğimiz çaylar leziz kuşüzümlü kurabiyeler ve ahududulu kekler seni çok seviyorum canım Doggerina ve hemen cevap bekliyorum babana selamlar demeyi unutmuş komutan Grove da kaynamış sevgiler canım cicim Hester xxxxx hiç de evli gibi değildi genç kız gibi sanki tabii fellahı ondan kaç yaş büyük adam da beni pek severdi La Lineadaki boğa güreşinde iplerden geçeyim diye üzerine basmıştı hani matador Gomeze boğanın kulağını verdikleri boğa güreşi kim dediyse şu giysileri böyle dikelim diye bunların içinde Killiney Tepesine tırmanmamızı bekliyorlar mesela o piknikte tepeden tırnağa korseyle kalabalığın arasında ne koşabilirsin ne hoplayabilirsin o nedenle korkmuştum o azgın ihtiyar Boğa ellerinde kuşak ve şapkalarına tutturdukları 2 şeyle hayvanın bedenine kılıç saplayanları kovalamaya başlayınca adamlar da dört bir yandan hayvan gibi böğürüyor bravo toro diye kadınların da onlardan aşağı kalır yanı yok beyaz mantillaları içinde o zavallı atların içinde sakatat ne varsa deşerlerken ben hayatımda böyle şey görmedim evet bell yolundaki köpeğin havlamasını taklit ederken katıla katıla gülerdi bana zavallı hayvancık ve hastaydı da ne oldu onlara ki sanırım uzun zaman önce ölmüştür ikisi de sanki sisler ardında kalmış gibi her şey seni öyle yaşlı hissettiriyor ki kurabiyeleri ben yaptım tabii hepsini ben hazırladım sonra Hester diye bir kız hani saçlarımızı kıyaslardık benimkiler daha gürdü sonra o bana nasıl yatıştıracağımı göstermişti başka biri de tek elle iğneye iplik geçirmeyi öğretmişti kuzen gibiydik kaç yaşındaydım o zaman fırtına koptuğu gece onun yatağında uyumuştum kollarını sarmıştı bana sonra sabah yastık savaşı yapmıştık ne eğlenceydi ama babası da beni komutan Grove ileyken ben önce kiliseye bakmıştım sonra aşağıdaki pencerelere ve en sonunda daha aşağı bakınca gözlerimiz kesişti ve sanki her yanıma iğneler batıyordu sonra kendimi aynada görünce zor tanıdım öyle değişmiştim ki azıcık kel olsa da çekici bir adamdı zeki görünüşlüydü ve aynı zamanda hem üzgün hem de neşeli gibiydi Ashlydyat gölgesinde Thomas misali güneşten dolayı tenim harika görünüyordu gül gibi heyecandan titriyordum gözümü kırpmadım gece çünkü karısı için hiç iyi olmazdı ama ben de zamanında dur diyebilirdim kadın bana okuyayım diye Aytaşı romanını vermişti Wilkie Collins East Lynne eserleri içinde ilkiydi benim için okudum ve Henry Dunbar romanı Ashlydyat gölgesini şu diğer kadın Bayan Henry Wooddan aldığım ve sonra babasına ödünç verdim arasına Mulvey resmini koyarak öylece anlardı yalnız olmadığımı ve bir de sırf adından ötürü Bayan Hungerford romanı Aram Kızı Mollyyi vermişti kadın oysa içinde Molly geçen kitapları sevmiyorum bana bizimkinin Flandradan getirdiği gibi hani orospunun teki dükkânlardan sürekli bir şey aşırıyordu elbise kumaş hem de metrelerce Ay şu battaniye de ne ağır dur şöyle oldu bir tanecik düzgün geceliğim yok şu üstümdeki de altımda toplanıp duruyor bir de adamın ellemesi var sıcakta debelenirdim koltuğa oturunca donum yapış yapış kıçımdan akan terle ayağa kalkınca da öyle dolgun görünürdü ki minderlere basa basa ve bir dolu böcek gecenin köründe sivrisineklere cibinlik bile kâr etmezdi bazen tek satır okuyamazdım Tanrım ne çok zaman olmuş yüzyıllar

öncesi gibi sonra hiç geri dönmediler ve adresini de doğru yazmamış hem belki fellahlarının da hep gittiğini fark etmiştir bizse kalıyorduk hatırlıyorum da o gün dalgalar deli gibi ve teknelerin pruva direkleri sallanıp duruyordu gemilerin kokusu sahil boyu Subay üniformaları midem bulanıyordu hiçbir şey dememişti bana çok ciddiydi ayağımda düğmeli çizmelerim vardı ve eteğim uçuşuyordu beni altı ya da yedi kez öptü ağlamadım mı evet ağlamış olmalıyım ya da nerdeyse hoşça kal derken dudaklarımda bir tebessüm özel mavi renkte alışılmışın dışında seyahat için dikilmiş Muhteşem bir şal vardı üzerinde bir tarafı şöyle ve çok hoştu ne sıkıcı olmuştu onlar gidince neredeyse delirip kaçıp gidecektim bir yerlere hiç kolay olmamıştı hayat her neredeysek ya babam ya halam ya evlilik bekle dur hep bekle göndeeer onu banaaa bekliyorum hadiii uçan ayakları kahrolası silahları patlıyor gümlüyor tüm mağazanın içinde yankılanıp özellikle de Kraliçenin doğum gününde ve pencereni açmadıysan altüst olur bütün eşyan General Ulysses Grant[8] her kimdiyse artık ya da muhakkak büyük işi başaranlardandır gemiden inip karaya ayak basmış ve ta Nuh tufanından bu yana burada olan ihtiyar konsolos Sprague da oradaydı giyinmiş kuşanmış bir de garibim halen daha oğlunun yasını tutuyordu sonra o malum tantana ve sabahın köründe kalk borusu trompetler çalıyor ve zavallı dev gibi askerler ellerinde karavana kapları yürüyorlar ihtiyar uzun sakallı cellabili Yahudilerden bile beter kokutup ortalığı levi aşireti ve sonra ses kesilir ve milletin sınırı geçmesi için top atışı ardından bekçi elinde anahtarlarıyla uygun adım ilerler kapıları kilitlemeye ve gaydalar ve komutan Groves ile babamın Rorkes saldırısı ve Plevneden bahisleri Hartumdayken biz Sir Garnet Wolseley ve Gordonun pipoları sönünce koşup yakardım her seferinde zil zurna sarhoş olurlardı ihtiyar iblis pencere pervazının yanında elinde içkisiyle durur bir damlasını bile ziyan etmezdi burnuyla oynayıp bir köşede anlatacak pis bir fıkra daha geçirirdi aklından ama bir bahane uydurup nezaketle beni odadan göndermeyi de ihmal etmezdi hiç Bushmills viskisiydi bu hallerine sebep tabii bir dahaki kadına da aynısını yapacaktı kesin ölüp gitmiştir alkolden sebep kim bilir kaç yıl önce günler bir sene gibi geçiyordu zarfa kâğıt kesikleri koyup kendi kendime gönderdiklerimi saymazsak bir candan mektup gelmiyordu o ihtiyar tek göz Arapı dinlerken bazen tırnaklarımla kavga ederdim bir alet çalıp götünden sesler çıkarırdı hay hay ah ay diye tebrikler götünüze ay ay hay ha hay o zamanki kadar kötü hissediyorum şu an ellerimi uzatsam pencereden bakıp şu karşıki evde eli yüzü düzgün biri var mıdır Holles Sokağındaki şu doktor hani hemşire de peşindeydi evden çıktığımı anlasın diye eldivenimi şapkamı kuşanıp camda göründüğümde bile anlamamıştı pek kalın kafalı oluyorlar canım istediğini koca bir kartona yazsan ya da karşısına geçip iki kere sol elini sallasan bile anlamaz Westland şapelinin önünde kaşımı hafif çatıp baktığımda bile fark etmemişti beni iyi de o zekâları nereden geliyor bilmek isterdim o gri beyin hücrelerinin hepsi kıçlarına kaçmış bence City Armsın oradaki köylü tokatçılar kadar zekâları yok hatta satıkları boğalar inekler kadar bile et kafalılar ve kömürcünün çanı o yaygaracı oğlancı şapkasından peydahladığı yanlış faturayla üçkâğıt açmaya kalktı ya bana aç kapıyı bezirgânbaşı aç kapıyı bezirgânbaşı kapıyı ne çalan var ne açan ne arayan ne soran varsa yoksa çekleriyle şu sevgili Madam diye buna gönderdikleri herdeva gibi el ilanları bu sabah sırf ona gelen mektup ve Millynin kartpostalı gördün mü ona yazmış ben en son kimden mektup aldım Ah

Bayan Dwenn nereden estiyse bunca yıl sonra Kanadadan mektup atıp bendeki pisto madrileno tarifini istiyor Floey Dillon diyor ki çok varsıl bir mimarla evlendiğini göstermek için yazasıymış duyduğuma göre de sekiz odalı villada oturuyorlarmış babası çok hoş kibar adamdı neredeyse yetmişine merdiven dayamıştı ama keyfi hep yerindeydi hadi bakalım Bayan Tweedy ya da Bayan Gillespie işte bakın piyano maun büfenin üstündeki kahve takımları da saf gümüştendi sonra sen kalk uzaklara git öl orada herkese anlatacakları yoksulluk hikâyesi olanlardan da nefret ediyorum herkesin kendine göredir sıkıntısı misal şu zavallı Nacy Blake geçen ay akut satlıcandan öldü gerçi çok yakın sayılmazdık benden çok Floeyun arkadaşıydı zavallı Nancy yanıt yazmak da ayrı dert bizimkisi hep yanlış şeyler söylüyor bana hiç nokta virgül de yok sanki konuşuyor acı kaybınızı hüzüntüyle hep de yaparım bu hatayı ya da 2 ye ile yeyen yazıyorum bazen yeğen yerine umarım bir dahaki sefere daha uzun bir mektup yazar beni gerçekten seviyorsa bir göstergedir bu Ah şükürler olsun yüce Tanrıma deli gibi arzuladığım şeyi bana sunan birisi var burada hiç şansın yok başka türlü çünkü uzun zaman önce istedim ki birisi bana aşk mektubu yazsın onunki pek aşk mektubu gibi değildi ve ona içinden geçenleri yazabileceğini söyledim her daim sadık âşığınız Hugh Boylan eski Madrid usulüyle yazardı böyle aptal karılar da inanırdı aşk ah çekmektir aşkından ölmektir diye halen yazıyorsa böyle şeyler içinde bir parçacık gerçeklik payı da var demek ki var ya da yok tüm gününü meşgul ediyor işte hayatına anlam katıp her anını dolduruyor ve etrafını yepyeni bir gözle görmeye başlıyorsun yanıtımı da beni azıcık öyle hayal etsin diye yatakta yazabilirim sadece birkaç kelime Avukat Dillonun hanım işi mektuplardan bakıp bakıp şu kendini reddeden adama yazdığı o upuzun sonu gelmez mektuplar gibi değil ona dediydim ki halbuki basit birkaç kelime yaz en derun derin hürmet ve samimiyetimle dünyadaki en büyük saadet bir beyefendinin teklifine cevap vermektir falan feşmekan aman tamam iyi güzel de kadın halinle pıt diye yaşlanacağın için ne gerek var bu kadar uzatmaya da canım o gün gelince de küllüğün dibine atarlar seni zaten.

O sabah yataktayken ilk gelen Mulveyinki idi ki Bayan Rubio onu kahveyle birlikte getirmiş kapıda dikiliyordu gösterip de vermesini söyleyince o kelime de aklıma gelmemişti açmak için firkete hah horquilla ille de yalvartacak moruk şey ve doğrudan yüzüne bakıp peruğundan sarkan tutamla görünüşüne ne kadar özen gösterse boşuna 80ine ya da 100 yaşına gelmiş gibi çirkin yüzü kırışık dolu hep dinin baskısı çünkü Atlantik filosunun dünyadaki gemilerin yarısının Union Jack bayraklarını dalgalandırarak gelişini asla hazmedemedi çünkü kadının tüm o carabinerolarına[9] rağmen 4 ayyaş İngiliz denizcisi gelip tüm kayayı zapt etti hem Santa Mariadaki her ayine koşturup gitmediğim için onu pek memnun edemiyordum o ise evlilik falan yoksa kilisede şalını bürünüp illaki azizlerin tüm mucizelerine ve gümüşi elbiseli kara kutsal bakiresine ve Paskalya Pazarı sabahı 3 kere güneş dansı ve bir de rahibin elinde çanıyla ölmüşlere vatikanı getirirken onu da Majestad vasfıyla kutsaması bir hayranınız diye imzalamış mektubu yüreğim yerinden fırlayacaktı Calle Realden beri beni izlediğini dükkânın vitrininde görünce gidip onunla tanışmak istediydim sonra tam geçerken bana dokundu benimle buluşmak niyetiyle yazacağı aklımın ucundan geçmemişti sonra iç etekliğimin altına sokuşturdum ve tüm gün boyu nerede bir kuytu köşe bulduysam çıkartıp okudum babam o ara talimdeydi emirler

yağdırıyordu el yazısından ya da pulların dilinden anlamaya çalışıyordum bir yandan da Beyaz bir gül takayım mı şarkısını söylediğimi hatırlıyorum şu bizim antika saati ileri alsam diye geçiyordu aklımdan beni Mağrip surlarının altında öpen ilk erkekti ah canım küçücüktüm daha bir erkekle öpüşmenin ne anlama geldiğini bile bilmiyordum ta ki dili ağzımda dolanana dek çok hoştu gencecikti dirseğimi göğsüne yasladım birkaç kez kendimi bulmak için ve niye öyle dediysem Don Miguel de la Flora adında bir İspanyol soylusunun oğluyla nişanlı olduğumu uyduruverdim ve o adamla 3 yıl içinde evleneceğime inandı şaka yaparsın gerçek çıkar kim bilir bir çiçek bulumum elbet ben de evlenecek hakkımda söylediğim gerçekler de oldu beni tanısın diye İspanyol kızlarından hoşlanmıyordu sanırım kızlar da onu almazdı benimleyken heyecan bastı bana getirdiği tüm çiçekleri göğsümde ezdi pesataları perragordaları bile sayamıyordu ona öğrettim Cappoquinden gelmeymiş kara suyun oradan sonra gün hemen sona erdi kısacık gitmeden önce mayısta evet mayıstı çünkü İspanyanın çocuk kralının doğduğu aydı her bahar böyle olurum kavak yelleriyle isterim ki yeni arkadaşım olsun OHara kulesinin en tepesinde ona oraya düşen yıldırımı anlattım ve şu Claphama gönderdikleri kuyruksuz Berberi makaklarını Bayan Rubi-onun demesi deli gibi koşturup birbirlerinin sırtına biniyorlarmış tam da kayaların arasından pörtleyen yaşlı akrepler[10] gibiydi o kadın Ines tarlalarından tavuk çalacak olsan taş fırlatırlardı yaklaşınca bana bakıyordu onu elimden geldiğince yüreklendirmek için önü açık beyaz bluzumu giymiştim çok da sere serpe değil tabii yeni dolgunlaşmaya başlıyorlardı demiştim ki yorgunum köknarın kovuğunda yatmıştık yaban bir yerdi sanırım dünyanın en yüksek kayasıydı galeriler siperler ve o korkunç kayalıklar ve sarkaçlarıyla Aziz Michaels mağarası ya da her neyse o sallanan şeylerin adı ve merdivenler olmasa çamur ayakkabımın her yerini lekelerdi eminim ki maymunların denize oradan da Afrikaya doğru indikleri yol bu uzaklardan geçen gemiler kıymık gibi görünürdü Malta gemisiydi geçen evet ve gökyüzü ah orada sonsuza dek uzanıp dilediğinizi yapabilirdiniz onları dışarıdan ellemişti bayılıyorlar o yuvarlaklığa orada uzanmış yatıyordum kafamda yeniliği azıcık kaybolmuş hasır şapkam yüzümün sol yanını dönmüştüm ona bluzumu açmıştım son gününde şeffaf bir gömleği vardı pembe göğsünü görebiliyordum benimkine kendi göğsünü dokundurmak istedi bir an ama izin vermedim önce bozuldu korkup çünkü bilemezsin verem midir ya da beni karnımda bebekle embarazada[11] ve utançla bırakıp gidiverir şu ihtiyar hizmetçi Ines anlatmıştı bir damlası bile girse işi bitirirmiş Muz ile denedim ama kırılır da içerde kaybolur diye korktum çünkü bir keresinde kadının birinden öyle bir şey çıkarmışlardı yıllardır oradaymış çevresi kireç tuzu kaplanmış hepsi çıktıkları yere geri girmek için deliriyorlar sanırsın ki yeterince gidememişler sonra işleri bitince bir dahaki sefere dek evet çünkü orada çok hoş bir his var yumuşacık nasıl bitirmiştik evet Ah evet sanki heyecanlanmamış gibi yapıp mendilimle silmiştim ama bacaklarımı açtımsa da iç etekliğimin içine dokunmasına izin vermedim çünkü yandan yırtmaçlı bir eteğim vardı işkence ettim ona ölüp ölüp dirildi önce gıdıklayıp oteldeki o köpeği kızdırmayı da seviyorum hırrr haovhaovvv gözleri kapalıydı ve ötemizde bir kuş uçuyordu utangaçtı yine de sevmiştim bu tarafını sonra onun düğmelerini çözüp elime alınca derisini geri çektiğimde sanki göz gibiydi tepeden tırnağa Düğme bu erkekler aşağıda orta yerde ama ters tarafta Molly sevgilim dedi bana

neydi adı Jack Joe Harry Mulvey idi evet teğmendi sanırım sapsarıydı ve çok komik bir sesi vardı neydişuyava gittim neydişuyav derdi her şeye bıyıklarını oynata oynata geri döneceğim demişti Tanrım nerdeyse dün gibi ve evlenmiş olsam benimle olacaktı ve ona söz verdim evet becermesine söz verdim ölmüş cennettedir şimdi belki ya da öldürülmüştür ya da kaptan veya amiral olmuştur nerdeyse 20 yıl geçmiş köknarın kovuğu desem anlardı arkamdan gelip elleriyle gözlerimi kapasa bil bakalım diye kim olduğunu bilirdim evet halen genç sayılır 40 civarıdır belki kara suyun orada bir kızla evlenmiş ve değişmiştir hep değişirler kadınlardaki karakterin yarısı yok erkek milletinde kız nereden bilsin sevgili kocasına daha onun esamisi okunmazken hem de gündüz gözüne tüm dünyanın gözü önünde neler yaptığımı Chronicle haber bile yapardı öyle azmıştım ki Benady Biraderlerden aldığım bisküvinin torbasını şişirip patlatmıştım güm diye Tanrım ne ses çıkmıştı ne kadar çulluk güvercin varsa çığlık çığlığa kaçışmıştı geldiğimiz yola vurup ortadaki tepeyi eski nöbet kulübesinin ve Yahudi mezarlığının etrafından dolandık ve İbranice mezar taşlarını okuyabiliyormuş gibi yaptım tabancasıyla ateş etmek istediğimi söyleyince yanımda değil dedi benimle nasıl uğraşacağını şaşırmıştı HMS Calypso denizci kasketi hep yamuluyordu da ben düzeltiyordum o ihtiyar piskopos sunakta kadınların önemli yükümlülükleri ve kızların bisiklete binmesi dahası kasket takmaları ve bloomer dedikleri üzerlerine oturan pantolonları giyinmeleri üzerine uzun uzadıya vaaz verirken de şapkamı sallıyordum Tanrım ona akıl fikir bana da daha çok para ver o pantolonların adı nereden geliyor acaba benim de soyadımın Bloom olacağı hiç aklıma gelmezdi bir kâğıdın üstüne nasıl duruyor diye yazardım ya da kasaba sipariş verirken M Bloom diye Josie takılırdı ah ne hoş bir hanım bullum deyip onunla ilk evlendiğimde yine de Breen ya da Briggs olmasından iyidir birinç birik gibi ne o öyle ya saçma sapan sonu dip olan soyadlarına ne demeli Bayan Koçdibi say ki koçun kıçı ya da bir nevi kıç gibi duran Mulvey soyadı için de deli olmazdım açıkçası veya diyelim boşanıp Bayan Boylan oldum her kimdiyse annem daha hoş bir isim verebilirdi bana Tanrım o kendi canım ismi Lunita Laredo[12] dururken nasıl eğlenirdik Williss Yolundan Avrupa noktasına koşarken Jerseyin öte tarafında döne döne bluzumun içinde hop hop sallanıp dans ediyorlardı tıpkı merdivenleri çıkarken Millynin küçük memişlerinin sallanması gibi aşağıdan onları seyretmek çok hoşuma gidiyordu karabiber ve akkavak ağaçlarına zıplayıp yapraklarını kopartıp ona atıyordum sonra Hindistana gitti seyahatini yazacaktı bana erkeklerin gitmek zorunda oldukları dünyanın dibindeki şu uzak diyarlar sonra geride en azından gözü yaşlı bir iki kadın bırakıyorlar giderken de boğulabilir ya da bir yerlerde patlayabilirler o pazar sabahı Windmill Tepesindeki düzlüklere gittim yanımda komutan Rubios ile hani şu ölen nöbetçininki gibi casus dürbünleri vardı bir iki tane daha varmış dediğine göre benim üzerimde de paris B marşeden gelen şu elbise ve mercan kolye deniz ışıldıyordu neredeyse Tanca Körfezine dek Fası ve tepesi karlı Atlas dağlarını ve nehir kadar pürüzsüz ovaları görebiliyordum sevgili Harry Molly onu denizde seyir halinde düşünüyordum ve ayin sırasında ekmeği ve şarabı kaldırırlarken iç etekliğim kayarken ve onun kokusunu unutmayayım diye mendilini haftalarca yastığımın altında sakladım Cebelitarıkta da şöyle dişe dokunur parfüm bulunmazdı ki sırf şu hoş kokusu hemen geçip sonra üstünde leş gibi koku bırakan ucuz peau dEspagne bir de

ona bir hatıra vermek isterdim o bana uğur getirsin diye şu şekilsiz Claddagh yüzüğünü vermişti hani ben de güney Afrikaya giderken Gardnera vermiştim orada da onu Boerlar öldürdü savaşta ya da hummadan ama fena yenilmişlerdi ki öyle bakınca opal ya da inci gibi yüzük uğursuzluk getirmişti aslında ama yine de 18 kırat saf altın olsa gerekti çünkü oldukça ağırdı ama insan Afrikadan gelen kum kurbağası yağmurunun yağdığı ve limanda o hurda gemiden başka şey olmayan böyle bir yerde ne alabilir ki Marie Marie neydişuyav hayır bak bıyığı olan o değil Gardner idi evet tıraşlı yüzü gözümün önüne geldi Yuduuuuvaaat şu trenin yine ağlamaklı düdüğü şu öğğğlümlü dünyadaaaah ahhh ay gözlerim kapanıyor hüzünlü gözleriyle bakıp dudaklarını uzatıp nefesimi kesseydi ah piyano şurada açık dünyanın sisinin bulutunun arasından nefret ediyorum şu tatlı aşk şarkısıııı sahne ışıkları yanınca patlatacağı bunu yine görsün bakalım o Kathleen Kearney ile ispiyoncu Bayan Şu Bayan Bu Bayan Öteki görsün bakalım serçe osuruğu kılıklılar işleri güçleri siyaset ve göt yalama oysa dünyada ne olup bitiyor arka nahiyemden fazla bir bok bildikleri yok dertleri sırf ilgi çekmek İrlandalı memleket mahsulleri asker kızı olan kim ben he ya peki siz ayakkabıcı meyhaneci kusura bakmayın sayın at arabası ben de sizi fayton sandıydım bando gecesinde benim gibi Alamedada kollarına bir subay takıp yürüyebilmek için ölüp geberir bunlar gözlerim ışık saçıyordu göğüslerime gelince vay anam ya tutkuya ne demeli Tanrım daha 15imde hayat ve erkekler hakkında bildiklerime 50sine gelseler zavallı kafaları basmaz şarkı söylemesini bildikleri de yok ağzımı dişimi öyle gülümserken gören bir erkeğin aklına o işin gelmemesinin mümkün olmadığını söylemişti Gardner önceleri aksanımdan hoşlanmaz diye korkuyordum çünkü sapına kadar İngilizdi babamınsa bana pullarından başka miras bıraktığı şey yoktu gözlerim bedenim her şeyim annemden yine de hep derdi ki hem o tür ahlaksızların bazılarının burnu öyle havadayken ki o hiç öyle değildi ve derdi ki dudaklarım için ölebilirmiş o kızlar şöyle yüzüne bakılacak bir koca bulup bir de benimki gibi kız doğursunlar da sonra görelim bakalım Boylan gibi para babası elini sallasa ellisi adamı ayartabiliyorlar mı benim gibi şöyle sımsıkı sarılıp 4 ya da 5 kez nefesini kesebiliyorlar mı adamın ya da sesleri istesem primadonna olurdum da bizimkiyle evlendim aaaaaşk şöyle hançereden çıkaracaksın çene az geride ama çok değil çift ses basıp Hanımımın Kameriyesi hendekli çiftliklerde ya da şafak vakti yerin göğe karıştığı odalarda bis almayalı ne çok zaman oldu evet güney Yelini okuyacağım koro merdivenindeki performanstan sonra vermişti bana hani siyah elbisemdeki danteli de değiştireyim ki göğüsler azıcık fora desin ve evet yeminle o büyük yelpazemi onartacağım patlasın çatlasınlar onu ne zaman düşünsem deliğim kaşınıyor hissediyorum hissetmek istiyorum azıcık da gazım var aman sal gitsin uyanmasın da yalnız yine yoksa ağzının suyu akar her yanımı yıkamışken göbeğimi arkamı ve yanlarımı bir banyomuz ya da kendi odam olsaydı isterdim ki o buz gibi ayaklarıyla kendi başına yatsın yatağında Tanrım en azından rahat yelleneceğimiz kadar bir oda versen ya en küçük işleri bile daha iyi yapardım evet tutayım şunu şöyle biraz yanıma doğru piano usulca maaaarrt o tren yine geçiyor uzaklardan pianissimo atlıııı bir şarkı daha maaaffıırrt

rahatladım ya her nerede olursan ol geldi mi salacaksın kim bilir şu domuz pirzolası mı dokundu halbuki bir fincan çay yanında sıcak sıcak ne de güzel gitmişti koku

da alamamıştım eminim kasaptaki o tuhaf görünümlü herif hödüğün önde gideni umarım lambanın isi değildir bu burnuma kurum doldu tüm gece yellenmektense ayrı yatmak daha iyi Cebelitarıktaki yatağımda da rahat yatamaz kalkıp dururdum etrafa bakmaya niye bu kadar sinirlerimi zıplatıyor ki oysa kışın yanımda olması hoşuma gidiyor Ah Tanrım ne berbat soğuktu o kış on falandım galiba evet bir de şu komik kıyafetler giydirip soyduğum koca bebeğim vardı dağlardan ağrı o insanın iliğini donduran rüzgâr esiyordu Nevada Sierra nevada öyle bir şey ateşin başında dururdum geceliğimi azıcık kaldırıp ısınmalıydım dans etmeye de bayılırdım öylece sonra koşturup yatağa dalardım o karşı taraftaki oğlanın orada olduğuna emindim yazın ışıklarını söndürüp seyrederdi ve ben öyle fıldır fıldır kendimi pek severdim sonra yıkanma teknesinde soyunur liflenip krem sürerdim ama iş lazımlığa gelince ben de ışıkları kapatırdım sonra sadece 2miz kalırdık uykuyla vedalaştık bu gece neyse umarım o tıbbiyelilerle takılma işini sürdürmez kendini körpe delikanlı mı sanıyor nedir sabaha karşı 4te eve gelmeler bulmuştur dördü zahir bak yine de beni uyandırmamak için elinden geleni yapıyor onca boşboğazlığı nasıl yapıyorlar paralarını har vurup daha fazla daha fazla içip ayakta duramayacak kadar su olsa o kadar içemezler sonra da gelip bana buyuruyor yumurtaydı çaydı isli balıktı ve sıcak tereyağlı kızarmış ekmek istiyormuş zatialileri memleketin kralı gibi oturacak kaşığının ters tarafını yumurtasına batırıp çıkararak nerede öğrendiyse bu işleri sabah merdivenleri elindeki tepside fincanları tıngırdatarak düşe kalka çıkmasını da seviyorum sonra kediyle oynayıp okşuyor kedi kendi derdinde tabii pirelendi mi acaba kadın gibi o da yeminle yalıyor yavşıyor oynaşıyor ama tırmıklarından nefret ediyorum acaba bizim göremediğimiz bir şeyleri görebiliyorlar mı öyle merdivenin tepesinde oturup gözlerini uzun uzadıya dikip baktıklarına ve etrafı dinlediklerine göre ne de becerikli hırsızlar siparış ettiğim o canım tazecik yarın ya da bugün balık alsam azıcık cuma mı bugün evet kuşüzümü reçeliyle muhallebi yaparım bir de eskiden olduğu gibi London and Newcastle işi 2 librelik karışık erik elma püresi gibi değil Williams and Woods iki kat fazla dayanıyor bir de şu yılanbalıklarının sazanların kılçıkları başa bela evet güzel bir sazan alayım dalıp hep 3 kişilik alıyorum gına geldi Buckleys marka dayanıklı etlerden pirzolaydı biftekti sakatattı buttu kaburgaydı gerdandı yeter artık adları bile midemi kaldırıyor belki de pikniğe gitmeli adam başı 5/- verip ya da o ödesin onun için bir kadın da davet ederiz kim ki misal Bayan Fleming saklı vadi ya da çilek tarhlarına doğru sürdük müydü önce atların nallarını bir kontrol etsin tabii mektupları kontrol ediyor ya hani yok yok oraya Boylan ile gidilmez evet biraz soğuk et ile domuz pastırması karışık sandviçler yamacın aşağısında istediğin gibi tutacağın küçük evler var ama pek sıcak oluyormuş diyor güzel olur mu ki öyle bir tatil şu Kutsal Pazartesi günü takıp takıştırıp gezmeye çıkan buruş buruş Mary Ann tayfasından da nefret ediyorum beter bir gün olduğu arının bizimkini sokmasından belli zaten ama Brayde sandalcıya kürek çekmesini bilirim demesinin ardından hayatımda bir daha asla onunla sandala binmem gold cup engelli koşusunda at biner misin deseler ona da evet binerim der bu adam ama iş ciddiye binince o külüstür çarpık çurpuk sandal yan yatmaya başladıydı tüm ağırlık da benim tarafımda bana diyordu ki sağdaki ipe asıl şimdi de soldakine ve bir yandan da dalgalar doluşuyor sandala alttan da su alıyor sanki küreği de yuvasından kurtulmaz mı çok şükür boğulmadık beyimiz yüzme biliyor tabii ben

bilmem sorun yok tehlikeli bir durum yok diye o flanel pantolonu içinde herkesin gözü önünde parçalayayım isterdim bir de kırbaçla mosmor edeyim her yanını ki aklı başına gelsin ama her kimse şu uzun burunlu adam vardı yanımızda ve bir de City Arms Otelinden güzelim Burke bizimki de hep olduğu gibi bir yandan etrafa dikiz atıyor istenmediği yerde şıp diye bitiverir yüzüne kussan yeridir neyse ki aramızda kalmayan aşkın bir zerresini bile yitirmedik 1cik tesellim budur bana getirdiği Günahın Keyfi ne mene bir kitap acaba yazarı da şu aralar pek meşhur Bay de Kock sanırım bu ad da borusunu tutup o kadın senin bu kadın benim diye dolaşmasından ötürü takılmıştır galiba tuzlu suyun berbat ettiği yeni beyaz ayakkabılarımı bile değiştiremedim tüylü şapkam da rüzgârı yiyince çalkalandıkça kafamda nasıl da eğreti duruyordu keyif de almıştım gerçi azıcık iyot kokusundan sanırım o sardalyeler kayanın arka tarafındaki Katalan koyundaki mercan balıkları balıkçıların sepetinde gümüşi renkleriyle ne hoştular yüzüne merdiven dayamış ihtiyar Luigi Cenovadan geliyorlar demişti bir de kulağı küpeli o uzun adam vardı sevmiyorum öylesini üstüne tırmanmak gerekiyor nerdeyse sanırım hepsi de ölüp gitmiş uzun zaman önce çürümüşlerdir ayrıca öyle bir yerde kulübede gece vakti yalnız kalmaktan hoşlanmıyorum sanırım bir şekilde çekmeliyim bunu taşınırken bile o kargaşada bir tutam tuz getirmişliğim yoktu müzik akademisi kuracaktı zatialileri ilk kattaki salonun girişine pirinç tabela asacaktı ya da Blooms hususi oteli kuracakmış babasının Enniste yaptığı gibi mahvedecek yer arıyor kendini bahsettikleri de zamanında babasına ve bana anlattığı işler ama ben uyandım bir de bana balayında gideceğiz diye yutturduğu o güzel yerler vardı ay ışığında Venedik gondollar ve Como Gölü bir gazeteden aldığı kesiği gösteriyordu mandolinler laternacılar Ah ne güzelmiş demiştim ne istersem severse hemen yapacaktı hatta olmuş bilmeliymişim erkeğim olacak mısın beni taşıyabilecek misin göbeğinde resmiyle madalya takmalı beyimize tüm o planları uydurup sonra tüm gün beni evde bırakıp gittiği için kapıya bir kuru ekmek dilenmeye gelip hikâyesini anlatan ihtiyar dilenci serserinin tekidir belki nereden bileceksin ayağını dayasa kapıya kapayamayayım diye şu resimdeki azılı suçlu Lloyds Weekly haberlerindeki gibi 20 yıla mahkûmmuş sonra çıkar çıkmaz ihtiyar bir kadını parası için öldürmüş varsa karısının ya da annesinin yüzünü hayal etsenize yüzünü görsem millerce uzağa kaçarım emin olmak için kapıları pencereleri sürgülemeden rahat edemedim ama böyle hapishane ya da tımarhaneye tıkılmış gibi de kilit altında yaşanmaz ki canım hepsini gebertmeli bunların ya da ihtiyar bir kadına saldırıp yatağında öldüren hayvanın hakkı dokuz kamçılı kırbaçtır öylesinin orasını keserdim yeminle keserdim hiç yoktan iyidir bulurdu cezasını hani şu bir gece eminim mutfakta hırsız sesi duymuştum ve beyimiz elinde kandil ve ocak maşası üzerinde geceliğiyle indi aşağıya say ki fare yakalayacak beti benzi attı yalnız kendi kendisinden korkuyor bir de gürültü yapıyor ki hırsız pek memnun olmuştur aşağıda çalacak bir şey de yok ya gerçi Tanrı biliyor o his halen içimde özellikle Milly böyle büyükbabası gibi fotoğraf çekmeyi öğrensin diye abuk bir fikirle uzaklardayken hayır bir şey öğrenecekse Skerrys akademisine gitseydi benim gibi değil ki kız hep 10 alası derslerinden cin gibi ama bunu da Boylan ile benim için yapmıştır adım gibi eminim ne hindir bu benim akıl edemediğim her şeyi ölçer biçer hesaplar kız evde olsa eve öyle istediğim gibi geç vakit dönemezdim önce kapıyı sürgüledim huzursuz oldum sabii kapıyı da çalmaz eve gelince sandalyeyi koy-

dum ben de arkasına yukarırken eldivenle uyduruktan hanımı oynayıp gün boyu cam kâseye koydum bir bilse kızın o dandik heykelin elini kırdığını sakar tabii gitmeden önce de şu İtalyan oğlana 2 şiline yapıştırttım patates bile alamazsın kendine tabii kız ellerine özen göstermeli baktım bizimkisi geç vakte kadar kıza masada gazetedekileri okuyup açıklıyor o da anlarmış gibi yapıp tabii baba tarafından bu huyu mış gibi yapıyorum da demez hiç bana diyebilir mi bunu asla öyle dürüstüm ki çünkü ona paltosunu tutuyor ama kızın bir tasası olsa gelip anlatacağı da benim o mu sanki sanıyor ki benim işim bitmiş hiç de öyle değil görelim bakalım kız Tom Devanın iki oğluyla da takılıyor aynı benim gibi Murray kızlarıyla oynayıp kuduruyorlar Milly gelebilir mi diye ıslık çalıyor kızlar ne çok isteyeni var Nelson Sokağının köşesinde fısır fısır dedikodu yapıyor Harry Devansın bisikletine biniyorlar iyi oldu bir yandan kızı gönderdiği sınırı aşıyordu çünkü buz patenine gitmek ister dumanını burundan salarak sigara içmeler düğmesini dikerken ipliği koparmak için ısırınca paltosundan aldım kokuyu benden sır saklayamaz yalnız düğmeyi palto üstündeyken dikmeyeydim iyiydi çünkü ayrılık getirir derler hem geçen yaptığım meyveli kek de ortadan 2 yarıya ayrılmasın mı al işte çıkıyor yalnız dili de çok uzamıştı son zaman bluzunun dekoltesi fazla deyip tencere dibin kara seninki benden kara ben de ona bacaklarını pencerede millet görsün diye ayırıp oturma diyordum gelen geçenin gözü üstünde ben onun yaşındayken bana baktıkları gibi bakıyorlar tabii o yaşta çuval giysen yakışıyor sonra bir de kendince dokunmabanalar şu kraliyet tiyatrosunda Tek Yol oyununu seyrederken çek ayağını şuradan insanların bana dokunmasından nefret ediyorum eteğinin pilisini buruşturacağım diye ödü patlamıştı tiyatronun da o hengâmesinde de bir sürü elleyen oluyor karanlıkta kıpırdanıyor gibi yapıp dokundurmalar Gaiety sahnesine Beerbohm Treeden Trilby temsilini seyretmeye gittiğimizde kenardaki o herif yok mu oraya ezilmeye son gidişimdir yeminle Trilby mıdır baribom mudur adı batsın iki dakikada bir şuramı dürtüyor sonra da kafasını kaldırıp uzaklara bakıyordu azıcık da kaçıktı sanırım sonra Switzers vitrininin önünde şık giyimli o iki hanımefendiye yanaşmaya çalışırken gördüm yüzünü görür görmez de tanıdım ama o beni hatırlamadı evet ve kızımız da Broadstoneda ayrılırken öpmemi bile istemedi neyse kabakulağa tutulup boğazı şiştiği vakit benim etrafında dört dönmem gibi kendisiyle ilgilenip fır dönecek birilerini bulur umarım şu neredeydi bu neredeydi tabii daha her şeyi anlayacak yaşta değil ben de 22 yaşıma falan gelene dek farkında değildim hayatın yanlış yerlere gider sırf kızların o gereksiz kıkırdamasıyla ilgilenirdim şu Conny Connoly de bizim kıza perde inince bolca alkışladı diye siyah kâğıt üstüne beyaz mürekkeple mektup yazıp mühürlüyor üstelik çünkü çok yakışıklı görünüyordu sonra sabahtan akşama dek Martin Harvey dinlemiştik sonra demiştim ki kendi kendime bir adam ömrünü kadını için hiç karşılık beklemeden feda ediyorsa işte gerçek aşk budur gerçi tek tük böyle adam kalmıştır ya ben yaşamadığım sürece de inanmam bak bir çoğunun doğasında aşk diye bir şeyin adı anılmıyor bugünlerde birbirlerine sırılsıklam âşık iki insan bulmak biri ne hissediyorsa diğerinin de öyle hissettiği hallere denk gelmek ne güç genelde azıcık salak hepsi babası da gidip karısının ardından kendini zehirlediğine göre salak olsa gerek zavallı adamcağız sanırım yitik hissetti kendini bizim kız da benim giysilerime bayılıyor alt tarafı birkaç parça eski püskü şeyim var 15inde saçına başına şekil verme derdindeydi pudramı ziyan ediyordu cil-

dine sürüp mahvoluyor aslında ne gerek var daha onları kullanacak yaşı gelecek o kızıl dudaklarıyla farkında güzelliğinin sabırsız ama öyle kalmıyor işte ben de öyleydim ama akıllansın diye iyi hoş laflar etmenin de faydası yok balıkçı karısı gibi çemkiriyor bana git biraz patates al dediğim gün hani koşularda Bayan Joe Gallaher ile karşılaşmıştık bizi görmezden gelmişti yanında avukat Friery utandı bizden zahir kılık kıyafetimizden ama evde kulağına doğru iki şaplağı yiyince elimden al bakalım gör bana öyle cevap vermeyi bu da saygısızlığın için zıvanadan çıkarmıştı beni her konuda didişip benim de aksi zamanıma denk geldi çünkü nasıl olduysa çayıma bir şey mi karışmıştı bir gece o yediğim peynirden dolayı düzgün uyuyamadım diye mi bilmiyorum ona da defalarca ama defalarca söyledim o bıçakları çapraz bırakma diye çünkü kimsenin bir şey buyurduğu yok hanım kızımıza kendisi de diyor beyimiz ağzını açıp tek laf etmezse ben ederim elbet son kez ağladığı oldu öyle ben de öyleydim bana buyruk vermeye cesaret edemezlerdi bizimkinin suçu tabii kaç zamandır bir kadın tutacağına ikimize birden köle muamelesi yapıyor bir daha doğru düzgün hizmetçim olabilecek mi acaba o zaman da karı bizimkinin hallerini fark eder de önden uyarıp kulağını çekmeliyim yoksa fena alır intikamını baş belası oluyorlar tam şu ihtiyar Bayan Fleming misal sürekli arkasını toparlayıp oraya buraya saçtığı şeyleri toplaman lazım bir de aksırığı tıksırığı var kap kacağın içinde yelleniyor tabii ihtiyar ne yapsın o eski püskü pis kokan kayboldu dediğimiz bulaşık bezini de tel dolabın arkasında buldum biliyordum başına bir işi geldiğini canı açtım da havalansın diye beyimizse yarenlerini getirip gönüllerini hoş etme derdinde hani şu bir gece eve köpek getirmesi uyuz mudur kuduz mudur ne bilirsin özellikle de Simon Dedalusun oğlunu bulmuş babası o gözlüklerini kuşanıp fötr şapkası kafasında herkesi eleştirir geçen kriket maçında çorabındaki koca deliğe bakmayıp milletle dalga geçiyor kahkahalar atıp oğlu da orta mektepteyken ödül kazanırdı hep neye veriyorlarsa o ödülleri bir de tutup parmaklık üzerinden atlayıp girmişler sanıdık bildik kimse gördü mü acaba tam rezalet bayram seyran cenazede giydiği pantolonunu kocaman yırtmamış olsa keşke doğanın bize verdiği delik yetmezmiş gibi bir de tutmuş bizim kirli eski mutfağa buyur etmiş sorarım şimdi normal mi bu adam bari temizlik günü olsaydı peki ya eski donlarım orada ipte asılı olsaydı sergi açmış gibi hiç takmaz böyle şeyleri üzerinde de o ihtiyar bunağın ütüyle yaktığı delik delikanlı başka şey sanırdı görse yeminle o yağı da eritmedi kadın bak kaç kere söyledim çekip gitti neymiş felçli kocası günden güne kötüleşiyormuş hep bir dertleri vardır ya hastalık ya ameliyat geçirecektir ya da içip içip kadını dövüyordur yeni birilerine bakmam gerek her sabah kalktığımda yeni mevzu ey güzel Tanrım ey güzel Tanrım anca mezara yatınca bir rahat bulacağım herhalde azıcık kalksam dur bir dakika dur Ah İsa adına dur evet yine o şey geldi üstüme evet şimdi eziyet değil mi bu ya tabii öyle dürtüp köküne kadar toprağı beller gibi tepindi üstünde ben ne yapacağım cuma cumartesi pazar ay kim olsa canından bezmez mi ta ki hoşlanmasın bazı erkekler hoşlanıyor işte Tanrının bileceği iş bizde bir arıza var ya her 3 ya da 4 haftada bir 5 gün âdet dönemi çok fena değil mi be o gece de olmuştu hayatımızda bir kerecik locadan yerimiz vardı Michael Gunn vermiş Bayan Kendal ile kocasını seyretmeye gitmiştik Gaiety sahnesine Drimmiesde bir sigorta işini mi halletmiş nedir ne bunalmıştım yukarıdan o şık beyefendi dürbünüyle doğrudan beni dikizlese de bizimkisiyse öte yanda Spinoza ile milyon yıl önce ölmüş ruhundan bah-

sediyordu öne doğru eğilebildiğim kadar eğilip gülümseyebildiğim kadar gülümsedim sanki çok ilgileniyormuşum gibi son ana kadar da kaldık patlayacaktım az kaldı Scarlinin karısındaki o aceleyi de unutamam zina konusunda sıkı bir temsil diye gittik ama ne galeride oturan o süzme salak tacize uğrayan kadını yuhalayıp bağırıyordu eminim çıkışta da koşturarak gidip ilk kuytuda bulduğu yosmayı düzmüştür azgınlığını gidermek için keşke benim halimde olsaydı o zaman anlardı asıl yuhalanacak şeyi bahse girerim evdeki kedinin hali bile bizden iyi çok mu kanımız var nedir Ah ya sabır içim dışıma çıkıyor sanki deniz kabardı ama kocaman da olsa hamile de bırakmamış beni demek iyi bari şu temiz çarşafı da mahvetmeyeyim giydiğim yeni çamaşırlar da tetiklemiştir sanırım kahretsin ya kahretsin yatakta da illa leke görmek isterler ki bakire olduğunu anlasınlar dert edindikleri şeye bak harbi salaklar yalnız belki dulsun ya da boşanmışsın 40 kere yapsan kırmızı mürekkeple gizlersin ya da böğürtlen suyu da iş görür ama o mor olmaz Ah Canım Tanrım kurtar beni de günahın keyfini çıkarayım kim kadınların başına sarmış bu işleri bilmem elbiselerdi yemekti çocuklardı bu canı çıkası eski karyola da içine iblis kaçmış gibi gıcır gıcır sallanıyor yorganı yere koyalım yastığı da popomun altına diye önerene dek bizi parkın öte yanından bile duymuşlardır galiba gündüzleri daha güzel oluyor bu iş daha da kolay oramdaki kılları da keseceğim haşlıyor genç kız gibi görünürüm hem bir dahaki sefere yalar da belki eteğimi kaldırınca yüzü ne hal alacak çok merak ediyorum nerede şu lazımlık o eski oturağın altımda kırılmasından sonra korkuyorum yine kırılacak diye çok mu ağır geldim acaba dizlerine oturduğumda sadece bluzumu çıkartıp eteğimi diğer odada çıkardığımda da özellikle koltuğa oturttum onu gereksiz yerlerle uğraşıyordu oysa okşamadı bile beni umarım şu öpücük şekerlemelerinden sonra nefesim tatlı gelmiştir Tanrım bir keresinde erkek gibi ıslık çala çala fışkırtmıştım Ah Yüce Tanrım ne ses çıktı köpürmüştür umarım zira para habercisidir sabah birinden ödünç alıp parfüm sürmeli bahse varım daha güzel kalça görmemiştir hayatında bak nasıl da bembeyazlar en pürüzsüz yeri de şurası şu ikisinin arası say ki şeftali Tanrım erkek olsam da hoş bir kadını becersem hoşuma giderdi Ah Yüce Tanrım şu aklından geçenlere bak kenar mahalle dilberi gibi Ah nasıl da akar Lahor ırmakları

içimde bir maraz mı var ya da içime yerleşip büyüyen bir şey her hafta böyle en son ne zamandı Hamsin Yortusunda sadece 3 hafta olmuş doktora gitmeliyim evlenmeden önceki gibi olacak sanırım hani beyaz bir sıvı gelmişti içimden de Floey beni Pembroke Yolundaki kadın hastalıkları uzmanı o titrek ihtiyar Dr Collinse götürdüydü vajinanız demişti tüm o yaldızlı aynaları gösterişli halıları böyle diye diye almıştı zahir Stephens Greenin varsıl koketlerinin vajinalarındaki her zımbırtı da ona koşturmalarıyla paraları bol tabii ne var ki dünyada başka adam kalmasa bile hayatta evlenmezdim öylesiyle hem çocukları da bir tuhaf zira o mundar yosmaların oralarını buralarını kokluyorlar bana da öyle yapınca sevimsiz bir koku oluyor mu diye sormuştu neydi ki derdi ama ne yani altın mıydı beklediği ne biçim soru tutup o buruşuk moruk yüzüne sıvasam saykıllarımla diye o zaman anlardı nasıl koktuğunu bir de demez mi kolayca salabiliyor musunuz diye neyi sallıyor muşum sandım ki Cebelitarık taşından bahsediyor öyle kibar soruyordu ki herif sanki yeni bir şey icat edecek bu arada ben deliğin üstüne çömelip ne varsa koyuvermekten hoşlanıyorum sonra çek sifonu ki aksın gitsin oh serin serin iğneler dokunuyor gibi her yerine yine de bir

mantığı var tabii bunun Milly ufakken ben de bakıp anlardım kurt falan var mı yine de bunun için para ödemek ne kadardı doktor bey bir gine lütfen bir de sık sık nisyan hali vuku buluyor mu demişti ya nereden buluyor pinponlar bu lafları asıl onda vardı isyan misyan miyop gözlerini devirip bana baktığına göre kloroform ya da Tanrı bilir öyle bir şey vermeye kalksa hayatta güvenmezdim böylesine ama yine de o zımbırtıyı yazmak için kaşlarını kaldırıp tumturaklı vaziyette oturduğunda beğenmiştim burnu da pek zeki olduğuna işaret seni gidi yalancı düdük Ah yine de aptal biri değildi durumu kavrayacak kadar zekiydi tabii bunlar hep bizimkini ve yazdığı o deli saçması mektuplarını düşünmekten oluyor Kıymetlim o olağanüstü Bedeninden çıkan her şey altını çizmiş bir de güzelliğin ve keyfin timsalidir şu ipe sapa gelmez kitaplardan arakladığı laflar hep bir de derdi ki günde 4 ya da 5 kez kendimi tatmin ettiğim oluyor muymuş derdim ki hayır tuttururdu emin misin diye Ah evet derdim eminim elbette ki öylece kapanırdı çenesi çünkü arkasından ne geleceğini bilirdim alt tarafı doğal zayıflıktı beni heyecanlandırması bilmem nasıl ilk gece buluşmamızda bile ben Rehoboth Sıraevlerde otururken birbirimize bakarak sanki bir yerlerden tanışıyormuşuz gibi öylece 10 dakika kadar dikilmiştik sanırım annem de Yahudi olduğu için o yarım ağız yılışık haliyle beni eğlendirecek şeyler söylemişti iyi de Doyles da Meclise gireceğini söylerdi Ah ne salakmışım söylediği her şeye inanırdım yok ademimerkeziyet yok toprak reformu sonra bana o içinde Hugenotlardan kalma Fransızca şarkı yazan topar mektupları gönderirdi bir de O beau pays de la Touraine[13] deyince daha şık oluyormuş inadına bir kez bile söylemedim dahası din ve zulüm hakkında atıp tutması yok mu bırakmaz ki şöyle eğlenip gülesin sonra o işi yapacak olursa da sanki büyük iyilikte bulunuyormuş gibi Brighton Meydanındayken yatak odama koşturmuştu neymiş eline mürekkep bulaşmış da yıkamalıymış sahtekâr o zamanlar kullandığım Albion sütü ve sülfür sabunumla yıkayacakmış daha jelatinleri üzerlerindeydi Ay o gün onun o hallerine gülmekten çatlayacaktım tüm gece bu iş için oturmasam iyi olur lazımlıkları doğal boyda yapmalılar ki kadın üstüne rahat oturabilsin benim adam da diz çöküp yapıyor lazımlığın üstünde bir başka cins var mı cümle âlemde acaba bunun gibi huyları olan şu yatağın ayakucuna doğru kıvrılıp uyumasına da bakın kafasının altında bir şey olmadan nasıl uyuyabiliyor öyle iyi ki savruk yatıp tekme atma huyu yok yoksa dişlerimi dökerdi yeminle nefesini de eli burnunun üstündeyken alıyor şu Kildare Caddesindeki müzeye pazar günü gittiğimizde gördüğüm Hint tanrısı gibi sarı kuşamını bürünmüş elinin üstüne yan yatmış on ayak parmağı dışarıda Asyada tapındıkları ve Yahudilerle İsa Efendimizin dininin toplamından daha büyük bir dinmiş onu taklit ediyor şimdi de illa birilerini taklit edecek ya sanırım o da yatağın ayakucunda uyurmuş kocaman toynak gibi ayağını karısının ağzına sokup aman ne berbat şey şu da ya nerdeydi peçeteler ah evet umarım şu köhne dolap gıcırdamaz ay biliyordum gıcırdayacağını şükür derin uyuyor belli ki iyi vakit geçirmiş her neredeyse karı aldığı paranın karşılığını vermiş besbelli tabii anca parasıyla becerir onları Ay şu başımın belası umarım öte dünyada daha iyi bir şeyler vardır bizi sınayacağın Tanrım yardım et bu gecelik iş görür şu dingildek karyola da bana hep ihtiyar Koheni hatırlatıyor sanırım yatıp yatıp sırtını kaşırdı ve sanıyor ki babası bunu Lord Napierden almış küçük bir kızken ne beğenirdim onu derdi ki yavaş piano piano Ah yatağımı seviyorum be Tanrım işte buradayız 16 yılın sonunda şu düştüğümüz hale

bak ne çok ev değiştirdik Raymond Sıraevler ardından Ontario ve Lombard Sokağı ve Holles Sokağı her seferinde de hugenot havaları çalıyor ya da 4 külüstür mobilyamızı taşıyan küfelik adamlara yardımcı oluyormuş gibi boş dolanmalar ve sonra City Arms Otelinde beterin beteri var derdi Kapıcı Daly ne hoş yerdi oranın girişi hep dua eden arkalarında da kokularını bırakan birileri olurdu ki oradan bilirdin kim gelmiş kim gitmiş ne zaman azıcık nefes alacak olsak bir şeyler yanlış gidiyor ya da düztaban ayağını sürüyor bizimkisi Thoms and Helys ve Bay Cuffes ve sonra Drimmies de hep aynı hikâye sonunda hapsi boylayacak neymiş piyango biletleri kurtaracakmış bizi işi gücü arsızlık hiç haddini bilmiyor son zamanlarda şu Sinsi Fein ya da farmasonluk dalgasını bahane edip Freeman de sepeti koluna takacak hadi bakalım git yoluna deyip kovacak bunu o zaman görürüm şu bana gösterdiği Coadys geçidinde yağmurda takılan ufak tefek adamın faydası dokunur mu bize diyordu ki avuntu olurmuş işleri yoluna koyana dek sapasağlam İrlandalının teki gerçekten de Georges Kilisesinin orada üç çeyrek saat beklerken üstünde gördüğüm pantolonuna kıyafetine bakılırsa dur hele saat 1 yok 2 beyimizin eve gelmesi için ne de güzel bir saat parmaklıklardan atlayıp ya bir gören olduysa yarın hesabını sorayım bu alışkanlığın ama önce gömleğini yoklamalı bakalım şu kondom oralarda iç cebinde mi bilmiyorum sanıyor galiba oysa bu düzenbaz erkek milletinin yalanlarına 20 cep yetmez madem öyle biz niye her haltı anlatıyormuşuz onlara doğru bile olsa inanmazlar hem sonra da gelip yatağa kıvrılıyor bebekler gibi mışıl mışıl hani şu bana getirdiği Aristokratın[14] Başyapıtı isimli kitaptaki gibi aman şu moruk Aristokratların hallerini gerçek hayatta gördüğümüz yetmiyor sanki adı her neyse iğrençti sahi iki kafalı bacaksız çocuk resimleri hayalini kurdukları itliğe bakın boş kafalarında başka ne var sanki usulca zehirleyeceksin topunu sonra bir de çay tereyağlı ekmek ve taze yumurta hikâyesi var beyimizin bıktım artık yeminle bir gece Holles Sokağındayken beni yalamasına izin vermemiştim de zorbalığı ortaya çıktıydı bir keresinde de şu sevdikleri birisi ölünce yasını tutan Yahudiler gibi yarı çıplak yerde yatmış kahvaltı etmeyip hiç konuşmamıştı ki beyimizi gidip pohpohlayalım ben de yeterince ayak diredim diye düşünüp bir seferliğine nazına oynamıştım da izin vermiştim ama kendi zevkine göre hep yanlış yapıyordu dili de dümdüz o unuttu mu bilmem ama ben unutmadım kendine çekidüzen vermezse yine yaptırırım ona sonra da üstünden kilitleyeyim de kömürlükte hamamböcekleriyle yatsın acaba Josie miydi benim döküntülerimle yetinen doğuştan yalancı yok asla evli bir kadınla olacak cesareti gösteremez o nedenle benim Boylan ile takılmama göz yumuyor o açıdan Denisçiği hani öyle diyor ya ona şu koca denmeyecek kılıksız perişanın bile takıldığı küçük bir yosma var daha Milly küçükken bile okuldaki yarışlara gittiğimizde hani o kafasında çocuk kepi olan Borazancıbaşı bizi arka kapıdan almıştı işte o vakit bile koyun gözleriyle kızların inip kalkan eteklerine bakıyordu kaş göz ettim kendine çekidüzen versin diye ama ne fayda işte parayı da böyle har vurup harman savuruyor Bay Paddy Dignamın meyveleri evet büyük cenazede hepsi de pek kelli felliymiş Boylanın getirdiği gazetede yazan haberde gördüm oysa gerçek bir subay cenazesi görseler asıl şaşafat orada işte tüfekler baş aşağı tutulu trompetler çalıyor zavallı at karalar içindeki L Boom ve Tom Kernanın ardından yürüyor ve bir yerlerdeki erkekler tuvaletinde sarhoşken düştüğü için dili kesik güdük fıçı kılıklı ayyaş ve Martin Cunningham ve iki Dedalus ve Fanny MCoyun kafası beyaz lahana misali cılız

kocası ve gözü yel yepelek bakışlı kadın benim söylediğim kadar şarkı söyleyebilmek için yeni baştan doğmak isterdi ve dekolte eski yeşil elbisesi ne yapsın başka türlü kimseyi etkilediği yok sanki yağmurlu günde sandal gezisine çıkmışlar gözümde canlanıyor ve buna dostluk diyorlar öldürürler sonra peşi sıra birbirlerini gömerler ve hepsinin evlerinde karıları aileleri özellikle de şu kadın barmen ile birlikte olan Jack Power tabii karısı hep hasta ya da hasta olacak o zaman hakkıdır adamın kaldı ki şakaklarına azıcık kır düşmüşse de hoş adam sahi hepsi güzel adamlar ama bir daha kocama musallat olmalarına izin vermeyeceğim çünkü bizimkinin salak salak laflarının ardından arkasından konuşuyorlar biliyorum kazandığı üç beş peninin hepsini bu ayyaş sürüsüyle harcamayıp karısına ailesine bakacak aç açık bırakmayacak kadar da sağduyu sahibidir çünkü yaralı parmağa işemezler takımı zavallı Paddy Dignam da bu işlerin kurbanı ya karısı ne yapacaktı sigortası olmasa geride kalmış 5 çocuğuyla hep de pub köşelerinde olurdu topaç gibi bir şey ya kendisi ya da oğlu Bill Bailey hadi eve gidelim artık o yas kıyafetinin de bir faydası olmayacak kadıncağıza oysa güzelsen havana hava katıyorlar ne adamlar var evet Glencree davetindeydi ve bas varilton Ben Dollard Holles Sokağında şarkı söyleyeceğim diye kırlangıç kuyruk smokini ödünç alıp içine zar zor sığıştığı akşam bir de o Bebek yüzüyle sırıtıyordu şebek gibi şaplak yemiş çocuk kıçına ya da ılık taşaklara benzemiyor muydu sahi harbi sıkı gösteri olmuştur düşünsenize en ön koltuk için 5/- bayılmışsın çıka çıka karşına o pantolonun içinde patladı patlayacak bu tip çıkıyor ve Simon Dedalus da ayrı model hep ikinci dizeyi önden söyleme ayakları çok güzel söylediği şarkılardan birisi de eski aşk en yenisi idi alıçta o güzel peşinde hep birisi hep de kur halindeydi onunla Freddy Mayers hususi operasında Maritana söylediğimizde gürül gürüldü sesi Phoebe yarim hoş çakal güzelim diye güzelim derken de Bartell DArcynin güz zelim demesi gibi söylemezdi tabii sesi öyle hoştu ki yorum katacağım diye hiç eğip bükmezdi sanki ılık bir duş alıyormuşsun gibi ferah Ah Maritana yaban çiçeğim döktürmüştük gerçekten de gerçi benim ses perdem için perdeyi değiştirsem de azıcık tizdi ama zamanında Mary Goulding ile evliyken bir laf eder öyle böyle bir çuval inciri berbat ederdi bak dul kaldı şimdi acaba oğlu nasıl birisi bizimkinin demesine göre yazarmış üniversitede de İtalyanca hocası olacakmış ben de ders alacakmışım ondan benim fotoğrafımı ne diye gösterir ki ona kumaşlara bürünmeliydim o fotoğrafta yine de eski moda gibi görünmüyor orada halen genç görünüyorum acaba fotoğrafı da delikanlıya hediye mi etti belli mi olur bizimkinin işleri neden olmasın bir keresinde Kingsbridge istasyonuna doğru babası ve annesiyle araba sürerken görmüştüm onu annesinin de başsağlığına gitmiştim 11 yıl önce o da 11 yaşındayken niye gidilir ki bu başsağlığına ne o ne bu ilk ağlamayı duydun mu yeter duvardaki saatin bile ölümü çağrıştıran tiktaklarını duymuştum bizimki ısrar etmişti git diye kedi ölse üzülür tabii şimdi koca adam olmuştur o zamanlar masum küçük çocuktu tabii ve Lord Fauntleroy kıyafeti içinde saçları da sahnede prens gibi kıvır kıvır pek şirindi beni Mat Dillonlarda görünce de sevmişti hatırlıyorum ki hep severler Tanrım evet dur hele evet bu sabah baktığım iskambil falında çıktıydı o genç bir yabancı ne esmer ne sarışın önceden de tanıdığın önce şeyi sandım ama onun neresi genç yabancı da sayılmaz hem yüzüm diğer yana bakıyordu ki bu 7nci kart sonra o maça 10lusu ki kara yolculuğuna işaret sonra o yolda bir harf vardı ve bir de kızılca kıyamet kopacak diyordu 3 kız ve karo 8lisi top-

lumda bir statü demek evet hepsi de çıkmış işte 2 kırmızı 8li birden yeni elbiseler bak şu işe hem rüyamda da görmedim mi şiir vardı umarım gözüne kadar dökülen uzun yağlı saçları ya da Kızılderili gibi diken diken saçları yoktur niye böyle ortaya dökerler ki kendilerini şiirlerine ve kendilerine milleti güldürmek için mi genç kızken ne severdim şiiri önceleri onu Lord Byron gibi bir şair sanırdım sonra yazdıklarını okuyunca ne şiiri canım ilgisi yoktu çok farklıydı acaba çok mu genç yaklaşık dur bakayım 88 ben 88de evlendim ve Milly dün 15ine bastı 89da Dillonlarda kaç yaşındaydı 5 ya da 6 olsa gerek 88 sanırım 20 yaşında ya da biraz daha büyük 23 veya 24 ise çok da büyük sayılmam onun için umarım şu inek üniversiteli tiplerden değildir yok öyle olsa neden gecenin bir vakti bizim mutfağa gelip Epps kakaosu içip bizimkiyle muhabbet etsin bizimki de her dediğine anlarmış gibi kafa sallamıştır Trinity mezunuyum bile demiş olabilir üniversitede hoca olmak için de epey genç sanırım Goodwin gibi profesör değil John Jameson uzmanıydı o hep de kadınlar üzerine şiirleri madem öyle benim gibisini nereden bulacak aşkın ah çektiği yerde bir gitar tıngırdar şiirin havada kol gezdiği yerde mavi denizde mehtap parlar ne güzeldi Tarifadan gece teknesiyle dönerken Avrupa noktasındaki fener o adamın çaldığı gitar yüreğini titretiyordu insanın tekrar döner miyim oraya acaba yepyeni yüzler kafesin ardından gizlice bakan iki göz ona bu şarkıyı söylerim o gözler benim gözlerim madem şair yıldız gibi ışıldayan iki kara gözdeki aşkı görür güzel değil mi sözleri genç bir yıldıza âşık olmak gibi değişiklik olur Tanrım biliyor ya zeki birisiyle konuşmak bizimkinin yok Billy Prescotts ilanını yok Keyes ilanını yok Adı Batası Bilmem Kim ilanını dinlemeye benzemez sonra onların işleri kötü gitti mi tasası bize düşüyor eminim hayli seçkin birisi öylesiyle tanışmayı isterdim doğrusu Tanrım şu buruşuklara da benzemez hiç genç de hem Margate sahilinde gördüğüm delikanlılar gibi kayaların yanında güneş yanığıyla öylece duruyorlardı adeta Tanrı gibi ya da öyle bir şey sonra hop denize dalıveriyorlardı neden bütün erkekler öyle değil ki kadın milletine teselli olurdu ne var şu aldığı küçük heykel gibi gün boyu bakabilirim ona kıvırcık kafasına ve omuzlarına ortaparmağını senin için kaldırmış dinle bak al sana gerçek güzellik ve şiir der gibi her yanını öpmek isterdim o delikanlı yarağını da ağzıma bile alırdım kimse bakmıyorsa gel de beni em diyor sanki öyle temiz ve bembeyaz o çocuksu yüzüyle bakıyor sana hem ½ dakikada halledeerdim azıcığı iniverse ne olur ki alt tarafı yulaf lapası ya da çiy gibi bir şey hem tehlikesi de yok domuz kılıklı heriflere kıyasla öyle temiz ki senede 1 yıkanmak anca akıllarına gelir tek bildikleri koca çirkin bıyıklar bırakıp kadınları öpmek ah eminim öyle delikanlı bir şairle birlikte olsam bu yaşımda ne de güzel olurdu sabah ilk iş iskambiller elimde bakalım ne diyecekler dilek kartını bulacak mıyım ya da kızları ayıracağım kenara vale kendi ayağıyla gelecek mi bakalım olursa da okuyup çalışırım ne bulursam biraz öğrenirim illaki yürekten istersem ki beni o aptal kadınlardan sanmasın hepsi aynı diye düşünüyordur belki ben de ona başka şeyler öğretirim öyle bir hissettiririm ki ona yarı baygın yatar altımda sonra beni yazar aşığıyla metresi diye herkes de görsün gazetelere de 2 fotoğrafımız düştü mü ünlü olunca Ah iyi de o zaman bu adamı ne yapacağım

yok bu onun tarzı değil o taraklarda bezi yok hiç bilmez incelikleri ruhunda yok sırf ona Hugh diye seslenmedim diye kıçıma şaplak atması cahilin önde gideni ne anlar o lahana kafa şiirden falan hadlerini bildirmezsen böyle tepene çıkarlar sabii

ayakkabısını pantolonunu karşımda çıkarıp koltuğa yığması yok mu bir de arsız izin de istemiyor dahası dikilmiş karşıma öyle neredeyse çırılçıplak kaba saba haliyle gömleği üstünde bir tek rahip ya da kasap gibi bir kıyafet bırakırlar ki üstlerinde takdir görsünler ya da Jül Sezar zamanının şu ikiyüzlüleri gibi ama kendince o da haklı keyfine bakıyor en nihayet onunla değil bir aslanla da yatağa girsen aynı hesap Tanrım kendi daha iyi tanımlardı kendisini ihtiyar Aslan yani Ay sanırım öyle dolgun ve hoşlar ki iç etekliğimin altından görünce pek mahrik oldu bazen ben bile heyecana kapılıyorum tabii kadın bedeninin tüm tadını erkekler çıkarıyor kıvrım kıvrım bembeyaz onların hizmetinde isterdim ki ben de onlardan biri olayım şöyle bir denemek için değişiklik olurdu üstünde öyle sıkı tepiniyorlar aynı zamanda dokunursan yumuşacık da amcam Johnun upuzun şeyi var o sokak çocuklarından duymuştum Marrowbone Yolundan geçerken yengem Maryninki kıllı çünkü kapkara bir kız geçiyor diye söylüyorlardı oysa yüzüm bile kızarmamıştı niye kızarsın ki çok doğal ve o upuzun şeyini yengem Marynin kıllı ve saire çıka çıka da bir fırçaya elliediğin hikâyesi erkeklerin hali pürmelali İrlanda sokaklarındaki binlerce ev gibi farklı zevklerine göre evli bir kadın ya da oynak bir dula veya bir genç kız canları neyi isterse seçip işlerini görürler de iş kadına geldi mi zincir altında tutarlar ama yok benim hiç öyle zincire vurulmak gibi niyetim korkum da yok kimseden bir başladım mı diyorum size bak aptal kocaların kıskançlığı yüzünden niye dost kalamıyoruz ki tepişip durmak yerine neymiş kocası anlamışmış ne iş pişirdiğini yani doğal olarak koca da yapıyorsa bu işi kendi coronadosunu[15] ne yapsın yine de her ne yaparsa yapsın Sarışın Tiranlardaki kadın gibi bu sefer bambaşka bir şekilde delirir tabii adamın kafasından koca ya da karı hakkında 2nci bir düşünce geçtiği yok neden geçsin onun tek isteği kadını elde etmek ve birlikte olmak o zaman bilmek isterdim tüm bu arzular bize niye verilmiş ki gençsem ve halen yapabiliyorsam acaba beni uykulu olduğu zamanlar ve yatak dışında hiç kucaklamayan bu soğuk nevaleyle ömrümü geçirip vaktinden önce pörsük bir cadaloza dönmeme ihtimalim var mı sarılsa da ters taraftan sarılıyor sanırım kiminle olduğunun farkında bile değil kadının kıçını öpen adamdan ne hayır gelir ki doğal olmayan ne bulsa öpecek adam aramızda ortak duygunun 1 zerresi yok ve hepimiz de aynıyız bu konuda 2 topak yağ tulumu adamın orasını öpeceğime pöff pis hayvanlar düşüncesi bile korkunç ayağınızı öpeyim senorita bir mantığı vardır herhalde bizim giriş kapısını da öpmemiş miydi[16] evet öptü manyak benden başka kimse onun bu çatlak fikirlerini anlamıyor tabii bir kadın günde 20 kez kucaklanmak ister ki bu onu genç de gösterir kimin kucakladığı da önemli değil yeter ki aşk dolu olsun eğer arzu ettiğiniz adam yanınızda değilse Tanrım karanlık bir gecede aklımdan şöyle denizde o iş için kızışmış ateşli bir denizciyi kaldırmak için beni kimsenin tanımayacağı rıhtıma gitmek bile geçti hiç de takmazdım beni kim becermiş diye bir kapının kuytusunu bulup ya da becerebildikleri kadarıyla neyimiz varsa aşırmak için Bloomfield çamaşırhanesinin yanına obalarını kuran şu yaban bakışlı Rathfarnham Çingenelerinden biriyle ki o örnek çamaşırhane lafına kanıp ben de bir iki kez göndermiştim çamaşırları oraya da bana geriye hep ihtiyar birilerinin eski püskü tek çoraplarını göndermişlerdi o elindeki değneği soyan hergele kılıklı güzel gözlü adam karanlıkta bana saldırıp tek kelime etmeden beni bir duvara dayayabilirdi ya da bir katil gerçi kim olsa şu silindir şapkalı şık beyler de aynı şeyi

yapar misal buralarda bir yerlerde yaşayan K D Hardwick Yolundan geliyordu bize kazanılan boks maçının şerefine balık ziyafeti çektiği akşam tabii asıl derdi beni görmekti tozluklarıyla yürüyüşünden tanımıştım onu ve şöyle bir dönüp baktığımda oradan çıkıp arkamızdan gelen bir kadın vardı o pis orospulardan teki sonra da evine karısının yanına gidip sanırım o denizcilerin yarısı hastalıktan kırılıyordur Ah çek şu ceset misali gövdeni adam Peygamber aşkına saldığı horul horul şu sese bakın bana ah çektiren yeller uyusun da gebersin koca Savlayan Don Poldo de la Flora bu sabah açtığım falına ne çıktığını bileydi işte o zaman ah çekerdi asıl kafası karışmış esmer bir adam 2 tane 7linin arasında olduğuna göre hapis yolu gözüküyor Tanrı bilir bilmediğim ne haltlar çeviriyor burada mumya gibi kıvrılıp yatmışken ben de zatıalilerine kahvaltı hazırlamak için mutfakta dört dönecekmişim öyle mi hiç öyle koşturduğumu gördünüz mü sahi nasıl olurdum acaba merak ettim ama bunlara yüz versen astarını ister sana pislik gibi davranırlar kim ne derse desin umurumda değil dünyayı kadınlar yönetse daha güzel bir yer olurdu işte o zaman kadınların gidip birbirlerinin boğazını kesip öldürdüklerini göremezdin hiç zil zurna yerlerde yuvarlanan kadın gördünüz mü ya da bunlar gibi son peniye kadar atlara yatırıp meteliksiz kalanını evet çünkü kadın ne yaparsa yapsın duracağı yeri ve zamanı bilir hem biz olmasak dünyaya bile gelemezlerdi kadın olmak nedir anne olmak nedir nereden bilsinler onlara bakıp büyütecek bir anneleri olmasaydı halleri nice olurdu benim de olmadı ya şimdi onun da böyle kendini sokaklara vurup gece kitaplarından çalışmalarından uzak kalmasına sebep bu olsa gerek sanırım baba evi de o sıradan evlerden değil ve öylece o evde yaşamaz olmuş böyle iyi bir oğul sahibi olup da memnun olmamak ne yazık ve benim bir oğlum yok bizimki mi becermedi o işi benim ne suçum var ki çıplak sokağın ortasında o iki köpeğe bakıyorduk erkek olan dişinin sırtında hepten cesaretimi kırdı o manzara sanırım bebeği kendi ellerimle ağlaya ağlaya ördüğüm o yün hırkayla gömmemeliydim keşke yoksul bir başka çocuğa verseydim onu ama başka çocuk yapmayacağıma da emindim 1inci ölümdü bu bizim için ve sonra asla eskisi gibi olamadık Ay bunları düşünüp kederlere boğmayacağım kendimi artık acaba neden gece bizde kalmayı kabul etmedi değişik birisini getirdiğini hissetmiştim şimdi sokaklarda başıboş dolanırken Tanrı bilir kimlere denk gelecek gececiler yankesiciler hayatta olsa zavallı anacağı hoşlanmazdı hayatını mahvedecek bu hallerinden ama yine de sükûnetiyle ne hoş bir saat danslardan sonra gecenin o dingin havası içinde eve dönmeye bayılırdım onların konuşacağı arkadaşları var bizim yok erkekse elde edemeyeceği şeyi istiyor bazen ve kadınsa hançerini saplamak için fırsat kolluyor kadınlann bu yönünden nefret ediyorum öyle bakınca da erkekler neden bize böyle davranıyor demeye hakkımız var mı sanki korkunç orospularız alt tarafı bizi öyle fırıldak yapan da yaşadığımız belalar sanırım ama ben öyle değilim pek pekâlâ öteki odadaki şu kanepede yatabilirdi sanırım küçük bir çocuk gibi utangaç daha anca 20 yaşında olmasına bakılırsa ne var ki yan odadan da benim lazımlıktaki sesimi duyardı amanın ne zararı var ki Dedalus ne ilginç Cebelitarıktaki şu Delapaz Delagarcia gibi ne tuhaftı öyle isimleri bana tespih veren Santa Mariadan Peder Vilaplana sonra Calle las Siete Revueltastaki Rosales y OReilly ve Pisimbo ve Governor Caddesindeki Bayan Opisso Ah ne biçim isim be böyle adım olsa kendimi ilk nehre atar boğardım Ay aman bir de o el kadar sokaklar Cennet rampası Bedlam

rampası Rodgers rampası Crutchetts rampası sonra in çık bitmez basamaklar böyle gamsız olduysam benim suçum değil biliyorum azıcık yani Tanrım o zamankine göre hiç de yaşlı hissetmiyorum acaba dilim İspanyolcaya halen döner mi como esta usted muy bien gracias y usted[17] bakın hepten unutmuş değilim sadece şu dilbilgisi kuralları özneydi bir yerin ya da kişinin adıydı yazık ki şu huysuz Bayan Rubionun ödünç verdiği Valeranın romanını okumayı denemedim hiç içindeki sorular bir aşağı bir yukarı[18] bildiğim iki yönde eninde sonunda oradan ayrılacağımızı da hep biliyordum ben ona İspanyolcasını söylerim o da bana İtalyancasını işte o zaman anlar öyle cahil olmadığımı yazık kalmadığı ki eminim ölesiye yorgundu ve güzel bir uyku çekmek isterdi kahvaltısını yatağına götürürdüm kızarmış ekmek ile ama bıçağı koymazdım tepsiye zira uğursuzluk derler sebzeci kadın geçerse de bir iki dal taze yeşillik hem birkaç zeytin de vardı mutfakta sever zahir bense Abrineste görüntülerine dayanamazdım criada olabilirdim eşyaların yerini değiştirince oda daha hoş gözüktü öteki türlüsünde işte hep diyordu içimden bir ses yalnız gidip kendimi tanıştırmalıydım nereden hatırlasın beni ne komik olurdu ama ben karısıyım deyip ya da İspanyadaymış gibi davransaydık bizimki yarım yamalak uykuda Tanrısına varmışken biz bir köşede dos huevos estrellados senor[19] Tanrım ne çatlak fikirler üşüşüyor kafama bazen çok eğlenirdik fakat bizde kalsa yukarıda boş oda var ya Millynin yatağını da arka odadan aldık mı bizimkinin abuk subuk karalamalarına kullandığı masada yazar çizerdi nasıl isterse benim gibi yatakta okumaktan hoşlanıyorsa da bizimki 1 kişilik değil de 2 kişilik kahvaltı hazırlardı ne var onun keyfine sokaktan kiracı bulacak halim yok madem eve böyle bir gesabo getiriyor bu zeki okumuş kişiyle iki çift laf etmek hoşuma giderdi elbette bir de Türklerin fesle birlikte sattığı şu rahat kırmızı terliklerden almalıyım veya sarı yarı şeffaf bir sabahlığım olmasını nasıl da isterdim ya da hani uzun zaman önce Walpoles vitrininde sadece 8/6 veya 18/6 fiyata gördüğüm şu şeftali çiçeği rengi giysiden ona sabah erken kalkıp son bir şans daha vereceğim zaten bıktım şu Kohenin köhne karyolasından pazara giderim bakalım meyve sebze neler var lahanaydı domatesti havuçtu envai çeşit meyve sebze hepsi de taze orada ilk göreceğim adam kim olur acaba sağına soluna bakınan Mamy Dillon derdi ki aranıyorlar sabah sabah tıpkı onun akşam vakti ayine gitmesi gibi şimdi şöyle ağızda eriyecek sulu kocaman bir armudu dişlemek isterdim aşerdiğim zaman olduğu gibi sonra kızının verdiği bıyıklı fincanda çayıyla yumurtasını verirdim beyimizin ki ağzı daha da kocaman görünsün sanırım kaymağımı da beğenir bilirim ne yapacağımı ben neşeli neşeli dolanırım ortalıkta ama çok da şarkı falan söylemeden şöyle azıcık mi fa pieta Masetto[20] derken sonra dışarıya çıkmak üzere giyineceğim yavaşça presto non son piu forte[21] deyip en güzel çamaşırlarımı da kuşanacağım ki beyimizin gözü banyo yapsın aklı başından gitsin de aleti dimdik kalksın madem bilmek istediği bu evet karısını sıktıklerini bilsinler bakalım hem de az buz değil iliğine kadar 5 veya 6 kez işte dölü daha çarşafın üstünde duruyor ütüleyip temizlemekle bile uğraşmayacağım görsün de kuşkusu kalmasın inanmazsan göbeğimi elleteceğim kalksın da yerleştirsin bana en ince ayrıntısını anlatacağım yeminle ve gözümün önünde yaptıracağım geçitteki o şey zina ediyorsun dediyse bu tamamen onun suçu Ay şu gözü yaşlı diyarda yapıp yapacağımız da bu oluversin Tanrı şahit pek de fena bir iş değil herkes yapmıyor mu sanki sanırım sadece saklıyorlar kadının olması gereken

hal bu aslında o nedenle yoksa O bizi böyle yaratmazdı O bizi erkekler nazarında öyle cazip kıldı ki popomu öpmek isterse de indireceğim donumu tam yüzünün ortasına sokacağım görmüş mü bakalım hayatında bu kadar büyüğünü isterse dilini de 7 mil soksun içine de boklarımı yalasın sonra diyeceğim ki sökül bakalım 1 £ ya da belki 30/- isterim yeni iç çamaşırı almam gerek diyerek verirse kendisi bilir fena olmaz düşüp kalktığı karılar gibi kanını emmiyorum en nihayet istesem şöyle birkaç poundluk sağlam bir çek de yazardım kendime üstüne de basardım adını çünkü birkaç kez unuttu kilitlemeyi hem harcamıyor da zaten doğru dürüst varsın düzsün beni hatta üstüme boşalsın yeter ki yeni çamaşırlarımı kirletmesin Ah sanırım bu kaçınılmaz şöyle 1 ya da 2 soru sordum mu yanıtlardan anlarım dökülür bu o haldeyken hiçbir şeyi de saklayamaz bilirim içimdeyken götümü sıkacağım ve birkaç bel altı laf patlatacağım kıç koklayan olur ya da bokumu yala veya o an aklım hangi deli fikir gelirse artık sonra diyeceğim ki Ah dur bakalım evlat artık benim borum öter çok neşeli olacağım hem de dostane Ah ama şu kan revan hali unuttum ya aman ağlayayım mı güleyim mi bilemedim elmalar armutlar birbirine karıştı şu eski şeyleri giymem gerekecek gerçi böylesi çok daha iyi belki yaptı mı yapmadı mı bilememesi daha isabetli olur sanki yeter de artar bile sana üzerimde eski püskü ne varsa silip atacağım sanki onun kusuru gibi sonra da çekip çıkacağım dışarı o da bön bön tavana baktığıyla kalsın nereye gitti bu kadın diye kudursun arzulasın beni hadi bakalım bir çeyrek daha geçti ne esrarengiz saat sanırım Çinde daha yeni uyanmış güne hazırlanmak için domuz kuyruklarını taramaya koyulmuşlardır az sonra da rahibeler angelus çalmaya başlar burada gelip de onların uykusunu tarumar edecek kimse yok tabii belki bir iki rahip eskisi ya da yan kapıdaki alarmlı saat horoz gibi bir ötmeye başlıyor acaba sızar mıyım bu saatten sonra 1 2 3 4 5 şu yıldıza benzettikleri çiçekler ne acaba Lombard Sokağındaki duvar kâğıdı çok daha güzeldi geçen bunun bana verdiği önlük de ona benziyordu sadece iki kerecik giydim onu iyisi mi şu lambayı az eğip bir daha denemeli ki erken kalkayım Findlatersın yanındaki Lambese gidip bize çiçek göndermelerini isteyeceğim ki eve yerleştirelim olur ya tutar delikanlıyı yarın da eve getirirse yani bugün ama yok cuma uğursuzdur önce evi derleyip toparlayayım uyurken sanki her yer toz bağlıyor müzik çalarız sigara da tüttürürüz ben ona eşlik ederim önce şu piyanonun tuşlarını sütle temizleyeyim ne giyinsem beyaz bir gül takmalı göğsüme ya da şu Liptons keklerinden alırım o varsıl mağazaların kokusuna bayılıyorum libresi 7 ½ye ya da şu içinde kiraz ve pembe şeker olanlardan çifti 1 1d masanın ortasına da güzel bir çiçek kondurdum mu daha ucuza gelir hem dur hele nerede görmüştüm yakın zamanda çiçeklere bayılıyorum her tarafın gül kokularıyla kaplanmasına bayılıyorum Tanrım doğa gibisi var mı yaban dağlar sonra deniz ve sahile vuran dalgalar o güzelim kırlar yulaf ve burçak tarlaları ve buna benzer tüm şeyler ve öylece gezinen inekler ve görünce insanın yüreğini ısıtan dereler ve göller ve hendeklerden bile fışkıran binbir şekilli ve kokulu ve rengârenk çiçekler çuhalar menekşeler Tanrı yok diyenler doğaya ne kılıf bulacak bakalım onların okuyup etmelerine zerre kulak asmam kaç kere sordum bizimkine şu ateistler ya da kendilerine her ne halt diyorlarsa niye gidip kendileri bir şey yaratamıyor madem diye önce kendi sıçtıklarını temizlesinler de ölüm döşeğindeyken rahip efendi rahip efendi diye ağlaşmalarına ne demeli niye çünkü vicdanlarındaki tüm o

rezillikten ötürü cehennem korkusu var içlerinde ah evet ya bilmez miyim onları peki kimse yokken evrende yaşayan ilk insan kimdi tüm bu işleri kıvıran bilmezler ben de bilemem hadi bakalım yarın güneşin doğuşunu da engellemeye çalışırlar belki güneş senin için parlıyor demişti Howth Tepesinde ormangüllerinin kuytusunda yatarken biz gri tüvit takımı vardı üstünde ve hasır şapkası evlenme teklif etsin diye götürdüğüm gün evet önce ağzımdaki susamlı çöreği vermiştim ona ve 16 yıl önce de bu yıl gibi artık yıldı Tanrım o uzun öpücüğün ardından neredeyse nefesim kesilmişti evet dedi ki sen bir dağ çiçeğisin evet kadınların bedeni çiçektir hepsinin evet hayatı boyunca söylediği tek doğru laftı ve güneş senin için parlıyor bugün evet işte bu nedenle sevmiştim onu çünkü bir kadının ne olduğunu ya da hissettiğini anlamış olduğunu görmüştüm ve biliyordum ki onu her zaman idare edebilirim ve onun keyfini yerine getirip ona evet demem için teklif edecek hale getirene dek onu yönlendirdim ve tabii öyle hemen cevap vermedim önce denize ve göğe baktım ve Mulvey ve Bay Stanhope ve Hester ve babam ve ihtiyar komutan Groves ve kuş uçurmaca oynayan denizciler gibi onun bilmediği daha bir sürü şey düşündüm ve denizciler eğil bakalım oynuyordu ve iskelede bulaşıkları kim yıkayacak diye tartışıyorlardı ve Genel Valinin evinin önünde bekleyen zavallı dev gibi nöbetçinin beyaz miğferinin altında kavrulmuş bir hali vardı ve şallarını bürünmüş kahkahalar içinde İspanyol kızları ve upuzun gür saçları ve sabah balıkçı mezatları Yunanlılar Yahudiler Araplar ve daha iblis bilir Avrupanın hangi cehenneminden gelme bir sürü milletten insan ve Duke Caddesi ve tavuk pazarında ne kadar tavuk varsa Larby Sharonsun dükkânının önünde gıdaklıyor ve zavallı eşekçikler yarı uykulu sallanıyorlar ve avare takımı örtülerine bürünmüş merdiven kuytularında uyukluyor ve öküz arabalarının koca koca tekerleri binlerce yıllık eski hisar evet ve türbanlarıyla tepeden tırnağa beyazlara bürünmüş yakışıklı Mağripliler sanki el kadar dükkânlarının kralları ve oturun deyip buyur ediyorlar sizi ve posada[22] usulü pencere ardında Ronda ve gelince kafesin demirini öpecek sevgilisi için sakladığı 1 çift sürmeli gözü ve gece yarım açık şaraphaneler ve kastanyetler Algecirasta tekneyi kaçırdığımız gece elinde lambasıyla sakin diye diye ilerleyen bekçi ve Ah o deli sağanak Ah ve deniz kimi zaman alev gibi kızıla çalan deniz ve olağanüstü günbatımları ve Alameda bahçelerinde köknarlar evet ve tüm o tuhaf sokaklar ve pembeli mavili sarılı evler ve gülistanlar yaseminler sardunyalar kaktüsler benim dağda bir Çiçek olduğum yerde bir kız misali Cebelitarık evet gülü Endülüslü kızlar gibi saçıma taktığımda ya da kırmızı mı giysem evet ve beni Mağrip surunun altında nasıl da öpmüştü ve içimden demiştim ki ha bu ha bir başkası ve sonra gözlerimle ondan tekrar sormasını istemiştim evet sonra sordu dağ çiçeğim evet onunla evet ister miydim ve önce kolumu boynuna doladım evet ve onu kendime doğru çektim ki göğsümü parfümümü hissedebilsin evet kalbi küt küt atıyordu evet dedim ki evet isterim Evet.

Trieste – Zürih – Paris
1914-1921

[1] 18. yüzyıl sonlarında kimi Hıristiyan sosyalistler, Matta'ya atfedilen sözler üzerinden, İsa'nın sosyalist yönüne vurgu yapmıştır.

[2] (İt.) Çingeneler. Ve bu addaki kriket takımının rengârenk flaması.

[3] (İt.) Ah Kutsal Meryem.

[4] Homeros sonrası birçok metinde (misal Dante'nin *Cehennem*'i) Odysea, düzenbaz bir kişi olarak betimlenir.

[5] *Dublinliler*'deki "Ana" öyküsünün kişisi.

[6] (İsp.) Bakış.

[7] (İsp.) İşerken.

[8] İç Savaş sırasında Amerikan başkanı.

[9] İspanyol polisi ya da gümrük muhafızı.

[10] Aynı zamanda Cebelitarık'ın, İngiliz asıllı olmayan yerlileri için kullanılan bir tanımlama.

[11] (İsp.) Hamile.

[12] Molly'nin annesi.

[13] (Fr.) Ah Touraine'in hoş kırlıkları.

[14] Aristo.

[15] (İsp.) Taç kuşanmış. Molly aynı zamanda "cornudo-boynuzlu" demek istiyor.

[16] Aslında Yahudi geleneği.

[17] (İsp.) Nasılsınız? İyiyim, çok teşekkürler. Ya siz?

[18] İspanyolcaya has noktalama işaretlerine gönderme.

[19] (İsp.) İki sahanda yumurta.

[20] (İt.) Masetto için üzgünüm.

[21] (İt.) Bir an gücümü kaybettim.

[22] (İsp.) Han, konukevi.

"Her hayat bir sürü günden oluşur, gün be gün.
Kendi içimizde yürüyüp giderken hırsızlara, hayaletlere, canavarlara, ihtiyarlara, delikanlılara, karılarımıza, dullara, âşık kardeşlere denk geliriz ama denk geldiğimiz hep kendi kendimizizdir aslında."

9 786054 820917

/ KafkaYayinevi